Königlich Preußisches Reserve-Infanterie-Regiment Nr. 213

Et Flandern-Regiments historie

Efter officielle dokumenter fra Heeresarchiv Potsdam
og talrige beretninger, dagbøger og feltpostbreve

af

Max Tiessen
Studienrat i Glücksstadt
tidligere Lt.d.R. og Kompagniører for 1. M.G.K., R.I.R. 213

Med 1 oversigtskort, 27 skitser og 60 billeder

II DEL

Verlag J.J. Augustin, Glückstadt-Hamburg-New York

Dansk udgave:
Jørgen Flintholm – 2021
flinth@stofanet.dk
Må ikke gøres til genstand for salg

Indholdsfortegnelse

I. Del: R.I.R. 213 under 46. Reserve-Division. 23. august 1914 – 5. september 1916

Forord ... 5
Kampkalender, R.I.R. 213 ... 6
Regimentets opstilling ... 9
Transport til felten ... 11
Opmarch ... 16
Cykelpatrulje den 18. oktober 1914 ... 21
Træfning ved Beveren, 19. oktober 1914 ... 25
Staden ... 29
20. og 21. oktober ... 35
22. oktober ... 36
23. oktober ... 45
24. oktober ... 48
25. oktober ... 52
26. oktober ... 53
27. oktober ... 55
28. oktober ... 56
29. oktober ... 58
Stormen på Weidendreft, 30. oktober 1914 ... 60
3. november – 23. december 1914 ... 68
Thourout ... 92
Bixschoote, januar – april 1915 ... 95
Het Sas ... 103
Fra 17. maj – 6. juli 1915 ... 108
Pilkem – 6. – 12. juli 1915 ... 143
Efter Pilkem ... 157
Luyghem – Drie Grachten ... 160
Boesinghe ... 168
Brügge ... 176
Thourout ... 185
Igen Boesinghe ... 186
Marts hvil 1916 ... 195
Wytschaete ... 196
St. Eloi ... 201
Igen Wytschaete ... 216

II. Del: R.I.R. 213 under 207. Infanterie-Division. 5. september 1916 til 13. december 1918

Somme. 6. – 23. september 1916 ... 5
Langs kysten. 23. september – 25. november 1916 ... 25
I Afsnit Bellewaarde. November 1916 – april 1917 ... 32
Mellemspil i Artois. Maj 1917 ... 47
Ved Messines. Juni 1917 ... 58
Som Støddivision i Klytmollen. Juli 1917 ... 69
Det store slag i Flandern. 31. juli 1917 – 10. oktober 1917 ... 73
Ved Pont-à-Vendin. Oktober 1917 – januar 1918 ... 96
Uddannelseshvil. Februar 1918 ... 109
Igen ved Pont-à-Vendin og ved Hulluch. Februar – juli 1918 ... 110
Vieux Berquin. Juli 1918 ... 124
Méricourt. August – september 1918 ... 131

Drama ved Cambrai 142
Efterspil ved Cambrai 152
Igen i Flandern. Oktober 1918 154
Kruishouthem 159
Indtil våbenstilstanden. 1. – 11. november 1918 164
Tilbagemarch og hjemkomst 166
Slutord 169
Æretavle over faldne ved R.I.R. 213 172

II. Del: R.I.R. 213 under 207. Infanterie-Division. 6. september 1916 – 13. december 1918

* * *

Somme

6. til 23. september 1916

Der skulle have eksisteret optimister, der til sidste sekund håbede på, at transporten ville fører til den længe ønskede østfront, men det skete ikke. I/213, som den 5. september kl. 1030 forlod Lauwe, ankom kl. 17 til Bertry ved Cambrai, hvor den forplejede ved feltkøkkener og herefter efter fodmarch kl. 19 nåede dens indkvarteringer i Ligny-en-Cambresis. Her overtog Lt. Hamann kommandoen over 2/213 efter den syge Lt. Lassen. III/213, som kl. 1730 forlod Lauwe, ankom kl. 2330 til Bertry og nåede efter march den 6. september kl. 0430 til landsbyen Esnes, hvor den gik i kvarter. Her lå allerede Regiment 413, der sammen med 209 og 213 skulle danne 207. Infanterie-Division, og var nu underlagt den forstærkede 89. Reserve-Infanterie-Brigade. II/213, som kl. 2239 forlod Lauwe, ankom den 6. september kl. 0700 til Bertry, hvorfra marchen gik over Ligny til Haucourt, hvor den kom i massekvarter. Som sidste element nåede MGK og regimentsstaben frem til Bertry den 6. ved middagstid. Staben indrettede sig i Ligny, mens MGK fortsatte til Longfart. På turen måtte den syge regimentskommandør, Oberstleutnant v. Werder, forlade toget i Halluin og overdrage kommandoen til Major v. Anderten, foreløbig samtidig med kommandoen over sin (III) bataljon. Da Hptm. v. Hammerstein den 8. september telegrafisk var kaldt tilbage fra orlov og igen overtog sin II. Bataillon, blev Hptm. Lohmeyer, der midlertidigt havde ført bataljonen, udset til kommandør af III/213. Regimentet var på tidspunktet armee-reserve for (I.) Armee Below, men blev allerede den 7. sammen med R.I.R. 209 stillet til rådighed for Gruppe Marschall (Garde-Reserve-Korps) til afløsning i afsnittet under 4. Garde-Infanterie-Division.

Dette afsnit tilhørte den nordlige del af den 60 km brede slagmark på begge sider af Somme, hvor englændere og franskmænd i ugevis med en gevaldig overlegenhed i antal mennesker, kanoner og våben af enhver art, havde forsøgt at gennembryde den tyske vestfronts stålmur. I begyndelsen af september var disse angreb igen brudt ud med nye forstærkede midler, og netop på den nordlige fløj, hvor 89. Reserve-Brigade (209 og 213, men uden 413) blev gjort klar, rasede slaget særligt voldsomt.

Allerede den 7. september kom befaling om, at brigaden over Cambrai skulle forskyde til området nordvest for Bapaume.

Som følge blev den 8. september kl. 17 i Caudry indladet: Reg.stab, I/213, II/213 og MGK, den 9. september kl. 0930 III/213. Transporterne gik frem til Frémicourt, hvor bataljonerne lossede på den nordligste af banegårdene (I, II og MGK den 8. mellem kl. 22 og 23, III/213 den 9. kl. 17). Under et kort ophold på banegården Cambrai kunne I og II/213 hilse på Generalfeldmarschall v. Hindenburg. Lt. Kath, 6/213, skriver herom:

> En glæde, vi havde i Cambrai, erstattede hos os fuldkommen alle strabadser og besværligheder: som vi nåede banegården i Cambrai, så vi alle Hindenburg og Ludendorff! Vi fløj alle til vinduerne da det lød: »Der er jo Hindenburg!«. Og så holdt toget. Helt tæt på os gik de begge frem og tilbage. Det hed sig, at kronprinsen var forventet. Da toget så igen satte sig i bevægelse, lød et hurra, der syntes aldrig at ville slutte! Og Hindenburg hilste venligt på os"!

I/213 og MGK kom i kvarter i Vaulx, II/213 og reg.stab i Mory, hvor kompagnierne underbragtes i to store telte, III/213 i Morchies. Vejret var herlig og solen skinnede over markerne. Hvis blot ikke kanonernes ustandselige torden af trommeilden i det fjerne havde erindret os om, at det største slag i verdenshistorien udkæmpedes nogle få kilometer fra os. Men nu nød man det gode vejr, ikke mindst fordi man i denne egn tit stødte på kantiner med godt bayersk øl, og forplejningen var udmærket. Bagagen nåede de nye kvarterer under landevejsmarch.

Den 9. september fik regimentet ordre til, natten 10./11. september, med en bataljon at afløse reserve bataljon fra Garde-Grenadier-Regiment 5 ved Thiepval og med en anden beredskabsbataljonen i Irles. R.I.R. 213 valgte I/213 som reserve- og II/213 som beredskabsbataljon.

46. R.D. mindesmærke på kirkegården ved Werwick. 1916

Pillegrems Ferme. 27. 6. 1916

Officerskorps II/213 i Beernem. Marts 1916

Hptm. Plange I/213, Hptm. Freiherr v. Hammerstein II/213 ved Wytschaete 1916

I Hecken-stillingen ved Bellewaarde. Vinter 1916/17

Lt. Thiessen Lt. Hamann Hptm. Plange Lt. Struck

89. Reserve-Infanterie-Brigade skulle afløse 5. Garde-Infanterie-Brigade (bestående af 5. Garde-Regiment zu Fuß, Garde-Grenadier-Regiment 5 og R.I.R. 93). Efter det engelske storangreb den 1. juli var den gamle tyske stilling Thiepval, højt øver Ancre-dalen, blevet stående som venstre hjørnesten. Syd for Thiepval gik den nye linje i en bue og herfra mod sydøst i retning af og forbi Mouquet-Ferme. Det var tydeligt at modstanderen, hvis det lykkedes ham ved Mouquet-Ferme yderligere at trykke den tyske linje ind, ville være i stand til at afskærer alt forbindelse med de tyske troppeenheder, der var placeret længere nord herfor. Hans pres mod dette sted af fronten havde derfor også være særlig kraftig, og forgængerne i dette afsnit havde måtte gennem overordentlig hårde kampe, som de imidlertid sejrrigt var sluppet igennem. Det var klar for alle i 213, at der lå en overordentlig hård kamp forud, men alligevel var stemningen blandt enhederne ganske god. Følelsen af, på andre steder af Vestfronten, at have løst vanskelige opgaver, gav fuld fortrøstning før indtrædning i Somme-slaget.

Til de forestående kampdage blev det befalet, at kompagnierne gravstyrke ikke måtte overstige 110-120 mand, at 4-5 grupper skulle anvendes til transport af mad i Miraumont og Grandcourt og resten af det overskydende personel anvendes som reserve og placeres i Bapaume. Forplejningsspørgsmålet var under kampene på Somme af ganske særlig betydning, og hver mand fik derfor inden indrykning udleveret 5 »eiserne« nødrationer, rigeligt med kaffe og mineralvand, foruden sprittabletter. Desuden blev der til hver mand udleveret en ekstra feltflaske. Transportgrupperne medbragte fyldte flasker og tog de tomme med retur. Natten 9./10. september udsendte I. og II./213 kraftige forkommandoer, for at lære den nye stilling at kende.

I/213 marcherede den 10. september kl. 18 fra Vaulx og rykkede frem over Irles. Her modtog vejvisere fra Garde-Gren. Regt. 5 kompagnierne og førte dem over Miraumont-Grandcourt frem til deres stillinger. 3. Kompanie (Lt. Mähler) besatte med to delinger »Grossen Riegel« og med en deling Schwaden-Graven. 1. Kompanie (Lt. Lamke) og 2. Kompanie (Lt. Hamann) besatte »Braune Stellung« og »Zollern-Graven«, mens 4. Kompanie (Lt. Göllrich) med to delinger besatte »Schwaben-Graven« og med en deling »Mouquet-Riegel«. Fra I. Bataillon foreligger en skildring af fremrykningen og dagene forud, fra Kammerat Ehrlich 4/213:

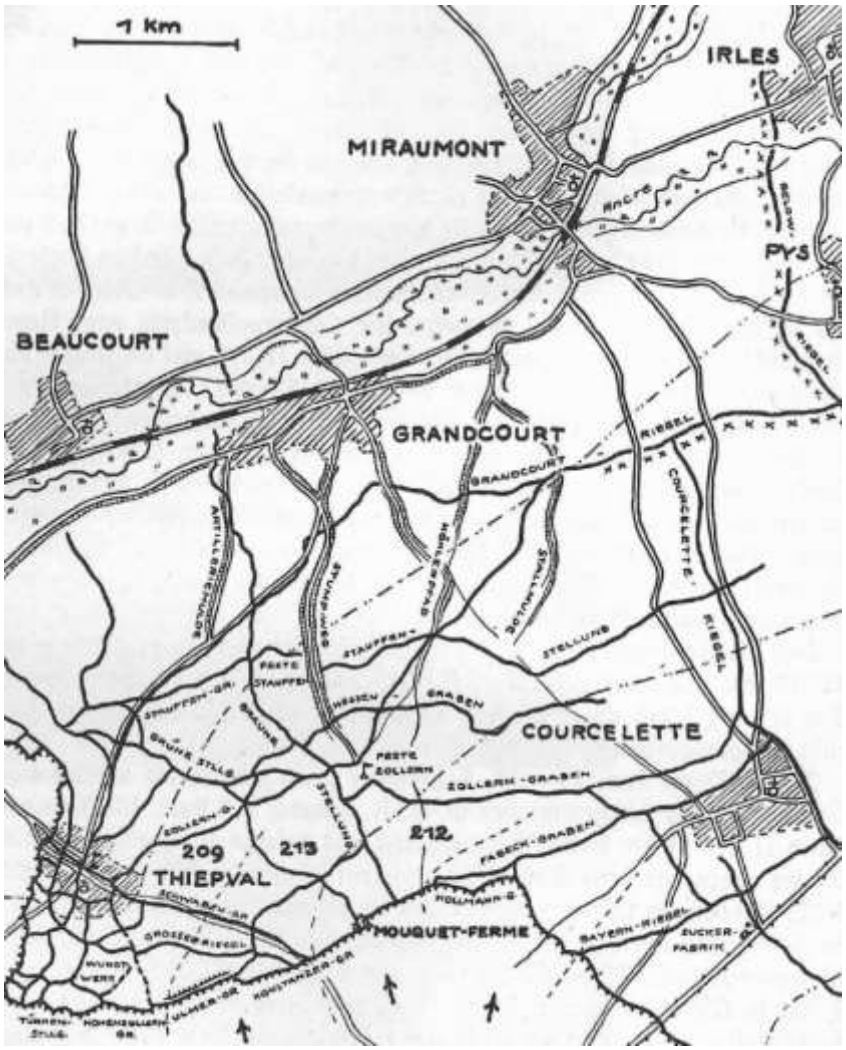

> På et tidspunkt landede vi et eller andet sted på en station (Frémicourt), stadig næsten uberørt af krigen i et frit område. Hornblæserne sendte os ud af toget, en kort march, indkvartering, og glade slog vi fast: det rene sommerfriske, en lille landsby næsten dækket af grønt (Vaulx). Gustav (Schmidt), der endnu engang er sluppet fri for »ekstra hvile« (=arrest), knurrede ganske vist: »Så lev da vel, du skønne Flandern, nu kommer lordet med de andre«. Nå ja, vi andre kunne lide det, og med hånden under hovedet var vi da også næsen tilfreds. Men foran gik dem bum, bum, bum, bum, så her var der helt andre fremtidsudsigter. Så var det så vidt, den

sædvanlige store appel med identitetsmærke, lille forbindepakke og, du store, ”jern-portioner! Denne ”belønning” er forudset til senere, med tidens trang. Med fuld oppakning vakler vi gennem det såkaldte terræn i gloende hede, kompagni efter kompagni med vores høvding, Albert Plange, i spidsen. Trætte kæmpede vi os fremad. De største gavflabe bliver hurtig tavse, alvorlige på grund af støjen fra fronten. Som du vakler frem, ramler du ind i formandens kogekar. Se-til-højre – vores Hauptmann står i vejkanten, sender dig et ord som svar på tiltale: »Du Karl, sig mig engang, sveder Albert lige så meget?« . »Ok ja, Hein, jeg må jo slæbe på to stjerner mere end dig«. En latter bryder ud, og så går det igen fremad. Foran dukker en krigsmarkeret landsby op: Det er Irles. Der blive råbt holdt, der kommanderes »sæt geværer sammen, oppakning aflægges«, og så ligger vi allerede til venstre på en eng. Snart belærte os et skydende batteri i nærheden, der kastede deres »kulkasser« mod fronten (skud efter skyd susede hen over), at der her herskede mere krigerisk. Mad- og transportgrupper inddeles efter antrædning, og så går det i mørket videre over Miraumont til Grandcourt. Med kaffe, mad og hvad der ellers skal bruges, trækker kompagnierne fra hinanden hver mod sit bestemmelsessted. Transportgrupperne bliver i Grandcourt og bliver næsten anset som etapesvin af os. Kolonner jager mod fronten, som var fanden selv i hælene. Nedslag brager og vi haster fremad, ud af dette virvar, der ville være en guldgrube for en fuldtræffer. En slags hulvej optager os. Fra artilleriets stillinger brager det. Her er det ikke sundt at blive, forsikres os vejviseren, der bugserer os frem, hvad vi også uden videre tror på grund af de mange kratere. Kolonner losses i rekordtempo. Vi iler forbi. Bragene fra kanonerne er ikke netop beroligende for nerverne. Løbegraven, for en dels vedkommende sønderskudt, tager i mod os. Vi haster videre, man venter på os der fremme. Endeligt er vi der. Infanteristerne fra den anden enhed venter på os, klar til afgang. En kort orientering, og så er de allerede på vej væk. Snart er vi alene på egne ben, endnu på fuld krigsstyrke, men vi ved, at det snart bliver anderledes. Et hul i væggen på graven til 1 eller 2 mand, tager imod os. For enden af vores afsnit til højre er der jo en tunneldækning, men ikke i vores gruppeområde. En teltflage foran, og det er vores villa. Tornyster under hovedet og du døser dagen igennem, når du ikke har posttjeneste. Ellers stirre du ud i mørket efter fjenden. Natten er næsten rolig, hvis man kan tale om ro her på Somme.

II. Bataillon brød den 10. september kl. 1700 op fra Mory og marcherede med 10 minutter mellem kompagnierne over Sapigny, Biesvillers, Grevillers til Irles. Her måtte bataljonen gå i bivuak på en skråning, da landsbyen Irles lå under gentagende beskydning, og de få disponible dækninger hurtigt var belagte. »Der var igen rigtige krigsbilleder som i 1914« (Hauptmann v. Hammerstein). II/213 afløste hvilebataljonen fra G.G.R.5. Af maskingeværer skulle der indsættes: 5 i den forreste linje, 2 i Grossen Riegel, 1 i bataljons dækning Thiepval, 2 i Irles og 1 som reserve i Bapaume. 44 mand fra bataljonen blev indsat i en ordonnanskæde mellem regimentets kommandostation i Pys og Zollernfeste. I hele perioden ved Somme løste bataljonen denne opgave, det skulle vise sin store værdi. Begge bataljoners afløsning kunne ske med kun få tab. Den stilling, I. Bataillon fandt, fortjente kun delvis denne betegnelse. På lange strækninger bestod den kun af granathuller og forbindelsesgrave mellem disse. Underbringelsen af mandskabet var utilstrækkelig. Kun en mindre del kunne placeres i tunneldækninger, mens hovedparten lå i små »rævehuller« og lignende.

Den 11. september lå I/213 i den ovenfor nævnte stilling, II/213 i skråningen ved Irles, III/213 endnu i Morchies. I. Bataillon lå hele dagen under kraftig artilleribeskydning, mens II. Bataillon var mål for et antal flybomber.

Natten 11./12. september fandt så den endelige overdragelse af afsnittet fra G.G.R. 5 sted. I/213 blev afløst af II/213 i beredskab og besatte forreste linje, hvor den Garderegimentet underlagt I/64 hidtil havde været indsat. 3/213 og 4/213 kom i Ulmer-Graven, 1/213 i Konstanzer-Graben og 2/213 i Schwaben-Graven, Mouquet-Riegel og i sappen foran Mouquet-Riegel. Bataljonens kommandostation lå i Thiepval. II/213 marcherede kl. 21 med trekvarters mellemrum fra Irles i rækkefølge 8., 7., 6. Kompanie, og kunne afløst i beredskabsstillingerne næsten uden tab. Staben lå i Zollernfeste.

III/213 blev om aftenen den 11. september med lastbiler kørt til Irles, hvor de overtog II. Bataillons bivuak.

Regimentsstaben (Major v. Anderten) forskød om natten til Pys og overtog om morgenen den 12. september kommandoen over afsnittet. Til venstre var der forbindelse til RIR 212 fra 45. R.D., der ligeledes var ankommet til Somme, til højre til RIR 209, vores søsterregiment i 89 Reserve-Brigade, hvem 213 senere tit lå ved siden af, og indtil krigens slutning dannede et særligt tæt våbenbroderskab.

12. september

Begge stillingsbataljoner lå under heftig artilleribeskydning af enhver kaliber. Grave, stillinger og løbegrave blev i stort omfang ødelagt, og kunne flere steder ikke længere genkendes. I uforskammet lav højde overfløj de

fjendtlige fly vore stillinger uden at blive generet af vore egne. De nøjedes ikke med meget præcist at lede ilden fra deres eget artilleri, men beskød også med deres maskingeværer ethvert opdukkende mål. Denne kendsgerning var måske mere nedtrykkende på enhederne end de utallige granater og shrapnels, det engelske artilleri næsten uden pauser lod regne ned over de totalt oprevne tyske stillinger. En følelse af total at være forladt sneg sig i hjerterne på den tyske infanterist, ofte forstærket af en kvælende tørst. Denne timevise passivitet, denne afventen på at næste granat slog ned, denne følelse af »ikke at kunne gøre noget«, var uhyre belastende. Også svær var opgaven for de grupper, der bar forplejning og ammunition frem til fronten. Men de gode kammerater klarede det: ganske vist gik mangen en beholder med mad tabt, men dog kom tilstrækkeligt igennem til brødrene i den forreste linje. Et infanteriangreb gennemførte fjenden ikke i denne dag. Om natten ved midnatstid kunne man hører håndgranater eksploderer ved Mouquet-Ferme (45 R.D.), men i 213's afsnit kom fjenden ikke. Et fremstød ville have været en forløsning på samme måde som når et truende uvejr endeligt bryder løs.

213 lærte her, hvis man havde heldet med sig, at værdsætte en plads i tunneldækningen [1]), som man her lærte at kende, da man tidligere kun havde kendt til dækninger bygget i overfladen. Den kridtholdige jord på denne del af Somme var særlig egnet til denne form for dækninger, og hvis tunnelen blot blev gravet dyb nok, kunne den modstå selv de tungeste kalibre artilleri. Der var i Thiepval-afsnittet tunneldækninger i betydelig dybde. Eksempelvis var kommandostationen i Zollernfeste 21-trin dyb og den sanitetsdækning, der var placeret i forbindelse hermed, endda 16 trin dybere. Senere, i 1917, lærte vi imidlertid i Siegfried-stillingen endnu større underjordiske konstruktioner at kende. Den største risiko ved disse tunneldækninger var altid indgangene, der let kunne blive blokeret. Havde anlægget kun én indgang, hvilket ofte var tilfældet ved halvfærdige konstruktioner, dannede det en overordentlig farlig mandskabsfælde. Lt. Kath 6/213 fortæller i sin dagbog herom den 13. september 1916:

> Når man lå i dækningen bliver man ved hver nedslag kastet en smule i vejret, og fik ondt i hovedet. Brag og rystelser ved de tunge bæster er ganske frygtelig. Kun kalibre fra 15-cm opefter! Når en af disse klumper kommer susende, bukker man selv i dækningen uvilkårligt hovedet dybt! Indtil endeligt det forløsende nedslag igen kastet hovedet opefter! Som en dukke! Alle smiler igen, men kun et lille, ganske lille øjeblik, for så er den næste sammenbukning allerede på vej. – Lufttrykket efter hver nedslag kan meget tydeligt mærkes hernede. Lysene i deres messingstager blæser hele tiden ud, vi bander! Gravene ser forfærdelig ud. - Jeg vil lige til at sætte mig på det nederste trin ned til dækningen for at få lidt dagslys, jeg vil …. så lander en af de helt store ved den øverste indgang: jord, brædder, støb og varme – alle pruster, men lever, og mareridtet er ovre med det samme. Lettet siger en eller andet: ikke værre? Så lander den næste tunge granat på præcist det samme sted. Vi elsker dig, dækning! Tappert af dig, min kære; man opdager, at kun HUN er skudsikker. I graven ligger sprængstykker fra 24- og 15-cm kalibre. Modstanderen har ved hjælp af sin fremragende observationer fra de utallige lænkeballoner, opdaget at der i Zollern-Graven må ligge en vigtig kommandostation: punktild med observation!

III/213 (Hptm. Lohmeyer), der siden den 11. om aftenen havde ligget i bivuak på skråningen ved Irles, fik kl. 17 den 12. ordre til, som divisions-reserve for 4. Garde-Inf.Div. at marcherer til Bapaume-Syd og kom i kvarter i den kraftigt sønderskudte by. Her blev den i hvil indtil den 13. september, og stillede kun natten (13./14.) skansekommando. I Bapaume-Syd lå også regimentets kampbagage og skrivestuer, mens den store bagage var placeret i Vélu. MGK/213 havde med 12 af sine egne og 5 MG fra G.Gr.R. 5 overtaget alle afsnittets MG-stillinger. Den endelige fordeling af de 17 maskingeværer i afsnittet var følgende: 5 i forreste linje, 2 i Zollernfeste, 2 i Grossen Riegel, 1 i Mouquet-Riegel, 1 ved Kommandostation Thiepval, 3 i Hessen-Graven, 1 i Irles og 2 i Bapaume (som luftværn).

Som en slags telefoncentral mellem divisionens afsnit og med nabodivisionens afsnit, fungerede divisionssignalofficeren, der havde sin placering i Stauffenfeste (Afsnit 209). Frem til den 18. fungerede Hptm. Kehren som Division-signalofficer, men fra den 18. Hauptmann Förster fra 11/213.

Den 13. september markerede en stigning i den fjendtlige beskydning. Under den timelange virkning blev alle grave og forbindelser fuldstændig sønderskudt. Alle telefonforbindelser var uden undtagelse ødelagte, og også forbindelser mellem kampbataljoner og deres regimenter og til divisions-signalofficer kunne kun opretholdes gennem ordonnanser og meldere. De hertil kommanderede kammerater klarede det på fremragende måde. Alle meldinger nåede deres mål uanset hvor kraftigt haglvejret af granater var. Disse ordonnansers pligtfornemmelse fortjener deres navne nævnt, men desværre er der i dokumentationen ingen. I 213 lå især 1/213 under en ødelæggende beskydning. Alle længtes efter at denne uhørte artilleriforberedelse ville få sin ende, og infanteriangrebet ville begynde. Men Tommy kom ikke. Han mente formodentlig, at tyskerne endnu ikke havde fået nok. Vores eget artilleri beskød med så god en træfning en fjendtlig sappe foran 2/213, at de engelske infanterister flygtede over åben terræn. Det var musketererne i 2. Kompanie en særlig stor glæde, at de som gengæld for den vanvittige

---

[1]) Dækningsanlæg langt under jorden, forbundet til overfladen med tunneltrapper. Heraf navnet.

artilleribeskydning, nu kunne åbne ild mod de flygtende Tommys, og mange af dem nåede ikke den beskyttende grav. 4/213 havde foran deres stillinger opdaget en gammel stilling, og udsendte om natten en patrulje, der skulle fastslå, om fjenden benyttede denne stilling. Patruljen kunne desværre blot konstaterer døde faldne kammerater; endnu havde fjenden ikke vovet at besætte den forladte grav. Trods de ødelagte adgangsveje og den fortsatte beskydning, lykkedes også denne nat de tapre transportgrupper at skaffe de kæmpende enheder forsyninger til mave og geværer.

Heller ikke den 14. september døde den fjendtlige artilleriild ud, selvom den i de tidlige morgentimer dalede en smule. Derimod begyndte omkring kl. 10 en planmæssig beskydning af stillingerne med tunge kalibre, der varede hele dagen. Uophørlig landede granaterne på den arme, ødelagte jord, og englænderne må have troet, at ethvert glimt af liv måtte være udslukt i denne malende malstrøm af granater. Var det muligt yderligere at forstærke en sådan beskydning? Ja, hen under aften syntes det, som øgedes tempoet i den fjendtlige ild endnu mere. Det var allerede kl. 1930 og vejret var skønt. Man følte, at nu måtte de da snart komme! Og rigtig, kl. 1945 iværksatte fjenden et infanteriangreb. Hans mål var Thiepval og rettede sig derfor mod 209'ernes afsnit og højre fløj af 213. Ikke helt med urette anså han fremspringet i den tyske stilling ved Thiepval som et særligt svagt punkt med sammenløbet mellem den gamle og den nye tyske stilling. Men alligevel havde han forregnet sig. I. Bataillon var på tæerne, og selv om de havde haft betydelige tab under den morderiske beskydning, var beslutsomheden desto større til at forhindre den endeligt opdukkende fjende i deres forehavende. Egen spærreild lå godt og slog store huller i fjendens rækker. 3. og 4. Kompanie, sammen med MG'erne, frydede sig over at kunne lægge deres godt sigtede ild over fjenden. 1/213 kunne ligeledes flankerende gribe ind, og med betydelige tab måtte englænderne flygte tilbage. Der fulgte en rasende fjendtlig artilleriild, der først omkring kl. 21 mindskedes en smule. Fra bakken ved Zollernfeste, hvor staben II/213 var placeret, havde man et vidunderlig overblik over hele dent vestlige slagmark fra Hébuterne næsten til Combles-højderne. Lt. Kath, 6/213, der havde sin dækning meget tæt på Zollernfeste i snitpunktet mellem Braune-Stellung og Zollern-Graven, fortæller:

> Omkring kl. 19 trommeild mod vore stillinger syd Thiepval; vores artilleri indsatte præcist deres spærreild. Der – vi er styrtet ud – angriber englænderne langs fronten! Vi kan tydeligt se Tommy nærme sig vore stillinger, mange bliver liggende i forsvarsilden, andre når vores grav, arbejder med flammekaster. Signaler sendes hele tiden op: rød – rød – rød grøn. Ganske frygtelig, sørgelig flot. Jeg tæller 17 engelske lænkeballoner, et stort antal fjendtlige flyvemaskiner mod 7 tyske. En meget fræk englænder skyder med en brandfakkel en tysk lænkeballon ned! Englændernes stor angreb! Forgæves! ….

Imidlertid havde fjenden haft større held hos søsterregimentet 209, hvor han tilsyneladende havde koncentreret sine kræfter. Under pres fra en langt overlegen angrebsstyrke havde de tapre forsvarere i 209 måtte opgive Türken-Stellung, Hohenzollern-Stellung og Wundtwerk efter forbitrede nærkampe. Det betød en betydelig risiko for RIR 213 stillinger: dens højre fløj var åben. Da fjenden den følgende dag (15. september) også på den venstre fløj af regimentet (Courcelette og Mouquet Ferme) rettede et ganske voldsomt pres, blev denne dag én særdeles kritisk dag for R.I.R. 213. Allerede om aftenen den 14. september, som den farlige situation ved RIR 209 blev kendt, blev III/213 alarmeret i Bapaume og marcherede i ilmarch frem til Grévillers, hvor den gik i interimistisk kvarter for natten. MG-Scharfschützen-Trupp 174 blev underlagt regimentet og indsat i beredskabsstillingen, der forsat var besat af II/213.

Som det igen blev lyst, var RIR 213 indsat som følger:

I forreste linje:
- Ulmer- og Konstanzer-Graben – 3., 4. og 1. Kompanie,
- Mouquet-Riegel og Schwaben-Graben – 2. Kompanie
- Thiepval: Stab I/213.

I beredskab:
- Rossen Riegel – 2 delinger 7/213
- Schwaben-Graben – 1 deling 7/213, 2 delinger 8/213
- Mouquet-Riegel – 1 deling 8/213
- Brauner Stellung – 5/213
- Zollern-Graben (mellem Grüner og Brauner Stellung) – 6/213
- Feste Zollern – stab II/213.

I hvil og Divisions-reserve – III/213 i Grévillers.

Allerede samme nat angreb fjenden i forbindelse med stormen på Regiment 209, 3/213 i sappen på højre fløj, men blev afvist med håndgranater.

Den pause, det engelske artilleri normalt indlagde om morgenen, og lejlighedsvis brugte til bjergning af deres sårede under beskyttelse af Røde Kors flag, faldt ud. Uden ophør lå den fjendtlige ødelæggelses ild over de tyske grave. Kl. 0730 kom infanteriets angreb, der især rettedes mod Mouquet-Ferme. Sammen med de her indsatte dele af RIR 212, afviste I/213 angrebet med betydelige tab til fjenden. Især udmærkede sig de her indsatte MG fra regimentet. Også 7 og 8. Kompanie kunne gribe ind, og bidrage til det engelske fejlslag.

Resten af formiddagen var forholdsvis rolig i regimentets afsnit. Om morgenen kl. 7 var III/213 fra Grévillers blevet trukket frem til Irles, da man måtte forvente, at bataljonen måtte indsættes. Omkring middagstid brød den engelske artilleriorkan igen løs på de tyske stillinger. Målet for dette haglvejr var 45. R.D.s regimenter 210, 211 og 212, samt 213's afsnit. 20 fjendtlige lænkeballoner stod i horisonten, talrige engelske fly kredsede over de tyske grave, ind i mellem i ganske ringe højde, mens deres besætninger brugte maskingeværer. Courcelette syntes at være dagens brændpunkt, og i erkendelsen af, at fjendens raseri samledes over denne landsby, eller rettere de sørgelige rester, blev følgende befaling fra 89. Reserve-Brigade sendt til III/213:

I felten, 15. september 1916
kl. 1515

Til III/213 (Divisions-reserve)
Befaling

1. Fjenden rykker frem vest for Courcelette i retning af Zollern-Graben, åbenbart med hensigten at støde frem til artilleristillingen.
2. III/213 (Divisions-reserve) rykker øjeblikkeligt frem fra Irles over Miraumont, marcherer med hver to kompagnier gennem Köhlerpfad og Stallmulde til Stauffen-Riegel og klargør på begge sider af Stallmulde til modangreb i tilfælde af, at det skulle lykkes modstanderen at trænge frem over Zollern-Graben.
3. Telefonisk forbindelse med regiment og brigade skal i henholdsvis Miraumont og Irles sikres gennem cykelordonnanser. Bataljonens ankomst til befalet rum og klargøring skal straks meldes.
4. Bataljonskommandør III/213 skal alt efter kampsituation handle på eget initiativ.

Schumann

Skriftlig gennem motorordonnans til III/213
Telefonisk forud til III/213

I overensstemmelse med denne befaling rykkede 9. (Lt. Vité) og 10. (Lt. Schmidt), efter udlevering af håndgranater over Miraumont gennem Köhlerpfad og besatte Hessen-Graven højre (9.), tilslutning til højre til 5/213 og venstre (10.) i Köhlerpfades, mens 11. (Lt. Wassmund) og 12. (Lt. Holstein) rykkede frem gennem Stallmulde. Lige før disse to kompagnier passerede sænkningen, havde det fjendtlige artilleri lagt meget voldsom ild over de her placerede tyske batterier og anrettet store ødelæggelser. Til sidst måtte begge kompagnier i løb passerer åbent terræn for at nå den befalede placering i Stauffen-Stellung. De fjendtlig artillerister var ikke vågne, og begge kompagnier kunne nå frem: 12/213 til venstre frem til Courcelette-Riegel med 11/213 til højre.

I mellemtiden havde fjenden med tre divisioner gennemført sit angreb mod Courcelette og gravene højre og venstre herfor. 45. R.D. var ikke i stand til at holde stand mod den store overmagt. På den måde gik Kollmann-Graben, Fabeck-Graben og sukkerfabrikken syd for Courcelette endegyldigt tabt. Omkring kl. 19 lykkedes det fjenden også at trængte gennem landsbyen Courcelette selvom dele af 45. R.D. fortsat forsvarede sig tappert. Risikoen for venstre fløj af Regiment 213 voksede minut for minut. Som det blev meldt regimentet kl. 1940 trak fjenden nye kræfter frem gennem Pozières for at forstærke sin linjen mellem Mouquet-Ferme og sukkerfabrikken.

Kommandøren for 4. Garde-Infanterie-Division udsendte derfor kl. 2030 følgende befaling til III/213:

Bataljonsfører begiver sig straks til sin bataljon. Han skal opklarer, hvor langt engelsk infanteri er trængt frem over Courcelette. 1 bataljon 50 R.D. og ydermere flere kompagnier af 45. R.D. er indsat i angreb fra le Sars mod Courcelette.

Bataljonsfører deltager efter situationen med to kompagnier i dette angreb.

Opgave: Fjenden skal under alle omstændighed fortrænges fra Courcelette. De to øvrige kompagnier står til rådighed for Afsnitskommandør b, for efter behov at blive trukket frem i Zollern-Graven.

Graf v. Schweintz
for autentiet
Kehren
Hauptm. og signalofficer

Det faldende mørke lod ikke det befalede angreb komme til udførelse, til hvilket de disponible kræfter sikkert heller ikke havde været tilstrækkelige. Efter at ordren til angreb var trukket tilbage, forblev 11. og 12. Kompanie i Stauffen-Graven. Hptm. Lohmeyer befandt sig i Staffen-Feste indtil han fik ordre til at flytte sin kommandostation til Pionier-Park Stallmulde. I overensstemmelse med ovenstående division befaling blev 9. og 10. Kompanie underlagt kommandøren for II/213, Hauptmann v. Hammerstein.

Stillingen skråt bag 11. og 12./213 på venstre fløj af regimentet blev forstærket af et MG, trukket frem fra Irles. Efter en befaling fra kl. 2245 via II/213 skulle denne blive i Stauffen-Graven også selvom begge kompagnier blev trukket længere frem.

Hauptmann v. Hammerstein, der havde ansvaret for den stærkt truede venstre fløj af regimentet, modtog også kommandoen over den østlige del af Zollern-Graven, og indsatte her 5., 9. og 10. Kompanie. RIR 213 fandt på dette tidspunkt i Zollern-Graven også dele af 1., 10. og 12. Kompanie, RIR 210 samt to MG fra samme regiment, der nu kom under kommando af v. Hammerstein. Også forsprængte rester af RIR 212 befandt sig i Zollern-Graven. Derimod kunne der ikke opnås forbindelse med 45. R.D.: til venstre for den besatte del af Zollern-Graven var der et hul. En række patruljer blev udsendt for at skaffe klarhed over situationen. Ingen af den returnerede dog med et tilfredsstillende resultat. Også 11. og 12. Kompanie udsendte feltvagt-lignende patruljere i retning af Courcelette. Fører for en patrulje fra 11/213, Unteroffizier Wildfang faldt ved denne lejlighed.

Ved I/213 forsøgte fjenden i de tidlige morgentimer et angreb i nærheden af Mouquet-Ferme, hvilken dog blev afsnit med håndgranater og geværild.

2. Kompanie afviste kl. 0730 englændernes fremrykkende skyttelinje. Da kompagniet åbnede skytteild, standsede angrebet øjeblikkeligt, og under store tab trak fjenden sig tilbage .

Forplejning af enhederne kunne, ganske vist under de største vanskeligheder, gennemføres i det mindste med kold forplejning. Endnu engang høstede de tapre transportgrupper den største fortjeneste for at hjælpe deres i gravene liggende kammerater. En gruppe fra III/213 under Lt. H. Lange blev denne aften som den første indsat. Natten 15. – 16. september var hele Regiment 213 indsat. Der var fra højre indsat nogenlunde som:

I forreste linje: 3., 4., 1., 2., 5., 9. og 10. Kompanie
I 2. linje (delvist også i forreste): 8., 7. og 6. Kompanie
Skråt bag venstre fløj: 11. og 12. Kompanie.

Regimentets situation var ikke rosenrød. Ganske vist havde den med succes fastholdt alle sine stillinger, og kunne se tilbage på den 15. september med stolthed, men begge dens fløj truede med at blive omgået og var fuldstændig åbne. Hvor alvorlig situationen var, fremgår af at alt mandskab fra regimentet, der endnu opholdt sig i Bapaume, blev alarmeret ligesom alle øvrige enheder, og om aftenen blev trukket frem i Below-stillingen sydvest for Bapaume under kommando af Hptm. Förster, der hidtil havde været i førerreserven. Den planlagt afløsning af I/213 med III/213 natten 15./16. september, der af den hårdt medtagne I. Bataillon med længsel blev imødeset, kunne under disse omstændigheder naturligvis ikke gennemføres, tværtimod måtte kompagnierne fra Bataljon Plange endnu en tid holde ud i dens totalt ødelagte grave. Natten til den 16. bragte ingen ro til de hårdt prøvede kompagnier. Fjendens trommeild blev kun svagere i perioder, og det syntes som satte fjenden alle sine forhåbninger i en langsomt mørbankning af de tyske nerver. Kl. 4 blev der forsøgt et håndgranatangreb mod 1. og 4. Kompanie, uden at opnå noget resultat. Da så daggryet var kommet, stod 213 overfor en vanskelig opgave: Kl. 0630 begyndte den mest vanvittige trommeild, der fortsatte hele den 16. september. Uophørligt slog granater af alle kalibre ned over stillinger, adgangsveje og bagterræn. Det forkyndte, at den seje fjende forberedte et ny, endnu voldsommere fremstød. Time for time ventede man på, at det skulle komme, men det var først kl. 16 at det forløsende råb lod: »De kommer!«. I tætte skyttelinjer rykkede han frem på begge sider af Courcelette, og han var så sikker på resultatet, at der nogle få hundrede meter bagved kom sluttede enheder i gruppekolonne. Men tyskerne

var vågne: allerede spærreilden rev store huller i rækkerne, og alene 5., 9. og 10. Kompanie i samvirke med MG fra MGK/213 og det stadig forblevne personel fra regimenterne 210 og 212 bragte den fjendtlige storm til standsning 400 meter foran stillingen. Endnu engang bragte englænderne imidlertid sine endnu engang forstærkede stormkolonner frem, og denne gang syntes angrebet mere at være koncentreret om Zollern-Graven. Dette andet angreb fulgte omkring kl. 19. Lt. Höllwig 9/213 har skrevet dette dramatiske billede af den hæderfulde dag for Regimente 213:

Med dagens gry begyndte den fjendtlige artilleriild igen. Først kom nogle enkelte store tingester, så blev i dagens løb ilden kraftigere. Vi officerer afløste i starten hinanden hver anden time i tjenesten, der bestod i at kontrollere det hele og om observationsposterne stadig levede. Posterne blev afløst hver time, og fra middag for hver 10 minutter, da ilden blev for heftig.

Under min tjeneste sad jeg i indgangen til min tunneldækning – der var kun to i hele kompagniafsnittet – og pudsede patroner, som jeg havde samlet op i graven, og lagde disse på den øverste kant af tunnelrammen. Så gik jeg igen ned i bunkeren. Omkring kl. 16 skreg posten ned i dækningen: »De kommer, de kommer!« Hele trappen var besat med soldater. Vi officerer var helt nede. Lt. Schmidt, fører for 10. Kompanie, der også lå i dækningen, løb fra den ene opgang til den næste og råbte, at folkene skulle se at komme ud; men ovenfor hylede og bragede granaterne. Jeg trængte mig op gennem folkene ud i det fri. Satans, hyggeligt var det ikke, det bragede ganske forfærdelig. I alvorlige øjeblikke trykkede jeg mig mod siden af graven for de flyvende jordklumper. Så så jeg posten, der stadig stod på sin post og vinkede. Jeg sprang hen til ham, og så de tætte skyttelinjer af englænderne omkring 600 meter væk på højden foran os. Englænderne ville skråt forbi os til venstre mod Courcelette, og her øge åbningen fra i går. Til venstre for os lå stadig resterne af to kompagnier fra R.I.R. 210, og helt til venstre stadig en halvdeling fra 10. og en halvdeling fra 9. Kompanie fra os, hvor også Unteroffizier Gildemeister opholdt sig. Det røg gennem hovedet på mig, som jeg så englænderne. De udmattede 210'er og vores par folk dermed kunne ikke klare sig alene, vi måtte hjælpe dem, selvom vores afsnit stadig lå under kraftig beskydning. Jeg tog et gevær, der stod ved siden af mig, og begyndte at skyde mod Tommyerne. Så kom også de andre folk ud af dækningen og fordelte sig langs kanten af graven. Med dommedagsbrøl skreg Lt. Vité: »Skråt til venstre for bakken, fjendtlig skyttelinje! Viser 600! Skytteild!«. Det virkede! Den ene skreg det videre til den næste, og nu rasede vore kugler mellem englænderne, hvoraf mange brød sammen. Men der kom hele tiden flere, hele tiden rullede nye linjer frem, stadig nærmere kom de, men vores ild virkede frygtelig. Jeg var fuldstændig rolig og sendte den ene kugle efter den anden afsted. Tit så jeg, at den jeg havde sigtet på, faldt sammen, og de andre kugler sad heller ikke dårligt. Dertil slog nu også den tyske artilleri ned og rev store huller i de stormende rækker. Imidlertid stadig landede også de fjendtlige granater mellem os, og mange af vores folk så jeg kravle forbi mig med blodige hoveder eller arme.

Jeg lå med Vizefeldwebel Helmers i et granathul lige foran vores dækning. Alt var spændt til det yderste. Hver andet øjeblik så jeg en af minerne suse gennem luften, lande med et dommedagsbrag og sende jordklumper højt til vejrs. Så igen én, et frygteligt brag, så blev alt sort. Helmses slog en saltomortale bag graven og blev liggende her. En stor granat var landet lige foran vores hus og havde lavet et nyt krater, ja, den forreste kant af vores krater var endda revet i stykker. Jeg var ikke blevet ramt, men kunne for øjeblikket intet høre. Jeg kunne ikke bekymre mig om Helmers, da Tommy var kommet meget tæt på. Da jeg efter et stykke tid vendte mig om, var Helmers væk. Man har formentlig båret ham væk.

Der var kun én tanke, der optog mig: skyde, skyde og se nogen falde derovre. Og når jeg ikke et øjeblik kunne se nogen Tommy, skød jeg efter flyene over mig. Jeg følte mig ikke længere som et menneske, nej, som et dyr. Jeg glædede mig, når jeg fandt et gunstigt mål, og jeg skød godt, meget godt endda. Så krøb en eller anden op ved siden af mig, og jeg så, hvordan Helmers skubbede et gevær op på brystværnet. Under hans åbne våbenfrakke så jeg, hvordan hans bryst var fuld af blod, og hvordan han langsomt blødte fra flere rifter. Venstre arm kunne han tilsyneladende ikke længere bruge, men alligevel hævdede han, at det ikke var så slemt, og at han kunne tage ladegreb med højre. Efter nogle minutter var der en der skreg mig ind i øret, at Lt. Vité var såret. »Alvorligt?«, »Ja, venstre øje er væk; Lt. Schmidt har båret ham væk og er i gang med at forbinde ham«. Så var han i første omgang i gode hænder, den arme Vité.

Nu var jeg kompagnifører, og et øjeblik gik det gennem mig: »og om hvor lang tid, bærer de også dig tilbage?« Så faldt Helmers sammen. Ærmer og busker var revet i stykker og blodet strømmede ud. Heller ikke han kunne mere. Helmers nikkede endnu til mig, og kravlede så væk. Englænderne var blevet betydeligt færre. Vi måtte tro på, at de ikke blev flere. Af og til krøb en bagud, men kan kom ikke langt. Angrebet var afvist, vi havde det alligevel klaret. Jeg krøb tilbage fra mit hul. Et sprængstykke havde ramt mit højre knæ, og jeg kunne ikke længere rigtigt bruge benet. Artilleriilden var dalet en smule. Men så begyndte det endnu kraftigere. Af graven var der kun en lille del tilbage. Folkene sendte jeg ned i dækningen, der på mirakuløs måde ikke var blevet ødelagt. Lt. Hermann og jeg blev udenfor. Så ramte en blindgænger et halv meter fra os og oversprøjtede mig med jord. Efter en time forlagde englænderne deres ild bag vores grav, og så råbte også allerede posterne: »Hr. Løjtnant, de kommer igen!«. Jeg sprang ud af dækning, ja ganske rigtig, der kom de igen, men denne gang ikke i skyttelinjer, men i gruppeformation. Det var toppen! og nu haglede vi i mellem; rækker af Tommy fald ned, og der gik ikke lang tid før de første begyndte at gå tilbage. Dog, der skød en engelsk officer en mand ned,

og igen stormede karlene frem. Hele tiden kom nye grupper op over bakken, hele tiden flere og flere og oversvømmede forterrænet. Hele område vrimlede med Tommy. Men foran dem lå den mørke væg af tysk spærreild, og dem der slap igennem stod foran vore geværer. Nu faldt ikke længere engelsk artilleri over vores gav, så vi kunne roligt skyde. Men vores patroner blev færre. Jeg løb fra den ene til den anden og formanede kun at skyde, når de var sikker på at ramme målet. Med længsel ventede jeg på aftenen, for længe kunne vi ikke mere holde. 210'erne var allerede begyndt at råbe om ammunition, og jeg kunne kun sende dem, hvad jer selv samme morgen havde gjort rent. 25 beholdt jeg selv, og 20 heraf nåede jeg at skyde, så blev det mørkt. Da der ikke længere kom Tommys, sendte jeg folkene ned i dækningen og udstillede dobbeltpost for hver 40 meter. Støttet til mit gevær humpede jeg ned langs stillingen. Alt var sønderskudt. Her lå uniformsdele, her døde, blodige forbindinger, ødelagte geværer, alt ødelagt og itu. Jeg fordelte resterne af folkene i 5 grupper; de tre førte Lt. Hermann, de andre førte Gefreiter Hannemann. Også Unteroffizier Gildemeister var såret med et skud gennem højre arm. Han kom forbi mig, grinende og strålende af glæde over, at vi havde smit karlene tilbage. Det hele havde været sjovt for ham. Nu kunne han imidlertid ikke deltage længere. Jeg gav ham hånden og ønskede ham god bedring, og så var jeg alene. Af omkring 150 mand var der knap 50 tilbage, og disse lå dødeligt udmattede og sov på nær de få på post. Vi havde ikke mere at spise og ikke mere at drikke. Af infanteriammunition var der dårligt 20 skud tilbage, og også lysammunitionen var slut. De sidste håndgranater havde jeg sendt til venstre fløj. Min dækning var fuld af sårede. Under uafbrudt arbejde havde Sanitätsgefreiter Hupe forbundet og bjærget den ene efter den anden. Der lå de så. Af og til lød der en frygtelig stønnen. Langsomt blev jer overvundet af en trist følelse: »Hvis de nu kommer endnu engang, er det slut, så må du overgive dig!«. Hvis blot en af de fire afsendte ordonnanser var kommet tilbage, så vidste jeg om jeg havde håb om forstærkninger og ammunition. To af dem nåede end ikke ret langt, men var blevet ramt i begge ben. Nu havde jeg også sendt Franz Sauermann, som i dag ikke var veget fra min side. På ham håbede jeg stadig.

Så kom Gefreiter Hellwig pludselig klatrende over et ødelagt sted på graven. Om morgenen havde han bragt Lt. Vité tilbage. »Hr. Løjtnant, jeg bringer Dem madhenterne«, sagde han med sin fine stemme. Jeg havde nær kastet ham om halsen af bare glæde. Så kom de alle klatrende belæsset med deres store kasser, og deres fører, Gefreite Rohde meldte: »Med mad tilstede, Hr. Løjtnant. Undervejs har jeg mødt Franz Sauermann, og han mente, at vi også skulle tage en smule ammunition med. Det har vi så også gjort , for Franz mente, at eller ville det være slut med Hr. Løjtnanten heroppe.« På en gang var jeg igen mobil. Til hver gruppe var der en kasse med levnedsmidler. Kun godt, at jeg allerede havde inddelt kompagniet, så gik det hele meget hurtigere. Madhenterne måtte tage sårede med tilbage og bringe dem til Zollernfeste. Først kom en offcer fra 211 op af dækningen, som var ramt i lungen. Jeg lagde ham på en teltflage på bunden af graven og lod enderne binde omkring en stok, så to mand kunne bære ham. Løjtnanten rakte mig hånden og sagde: »Jeg takker dem for den hjælp, de har ydet mig og mit kompagni. Lev vel, Hr. Løjtnant!«. Desværre gik Lt. Vité, støttet af sin oppasser og Gefreiter Hellwig mens jeg ikke var ved dækningen, og kunne derfor ikke tage afsked med ham. Fra Zollernfeste måtte madhenterne endnu engang frem med ammunition. Stemningen blandt mine folk var nu strålende. Tommy var to gange slået tilbage, og nu var der tilstrækkelig til at leve og til at skyde, så man kunne godt være tilfreds. Jeg havde vagten frem til kl. 2, så blev jeg afløst af Leutnant Hermann.

Begivenhederne denne dag lader sig også sammenfatte i nøgterne ord: R.I.R. 213 havde også den 16. september fuldstændig fastholdt dens stillinger mod en talmæssig og materielmæssig langt overlegen fjende. Den havde oven i købet overtaget en betragtelig del af venstre naboafsnit. Imidlertid var risikoen for at blive omgået i allerhøjeste grad stadig aktuel. Det drejede sig derfor i denne yderst usædvanlige situation om hurtigst muligt at træffe yderst usædvanlige modforholdsregler. Der herskede en næsten selvfølgelig usikkerhed om den rette tingenes tilstand, og intet virker mere ødelæggende end uvished, ikke mindst fordi der ikke var mangel på lokumsrygter.

De trufne forholdsregler natten 16./17. september rettede sig mod begge fløje af regimentet. Højre fløj under Hauptmann Plange havde siden den 11. september urokkeligt holdt vagt, uden at mindste det mindste terræn, hvorimod var tabet af søsterregimentet 209's forreste linje en endegyldig kendsgerning, og forsøgene på at generobre den mistede stilling var opgivet som udsigtsløse. Dette betingede imidlertid en anden linjeføring af R.I.R. 213. Regimentet fik af 4. Garde-Infanterie-Division ordre at rømme gravene syd for Thiepval og Ulmer-Graben. En ny forreste linje skulle dannes af Grosser Riegel, Schwaben-Graben og Mouquet-Riegel. Disse forholdsregler betød på den ene side en forkortelse af Afsnit 213, og på den anden, at II/213, der oprindeligt havde ligget i beredskab, uden afløsning automatisk kom ind i forreste linje. Under de vanskeligste omstændigheder gik 213's omgruppering glat og uden tab i mennesker og materiel. Af de 5 MG i forreste linje var de tre blevet begravet af artilleriilden, men det lykkedes også at bringe disse med tilbage. Efter omgrupperingen af I/213 afsnit fra højre besat med 7/213, 1/213, 2213 og en deling 8/213. Hertil sluttede sig dem, der var indsat under Hptm. v. Hammerstein: 5., 9., 10., osv. (se efterfølgende). Det MG, der havde været placeret ved bataljonskommandostationen i Thiepval, blev flyttet til 7/213 i Grossen Riegel på regimentets højre afsnitsbegrænsning. Placeringen af MG Nr. 1-5 (forreste nye linje) blev fastsat af Lt. Scherer, MG nr. 6-9 af Lt. Dahlgrün. Forkortelsen af front gjorde det

muligt at trække 3. og 4. Kompanie tilbage til Miraumont for at give de totalt udmattede folk en lille chance for at komme sig: her var de i det mindst nogenlunde godt underbragt i rester af huse og i tunneldækninger.

Om rømningen af 4/213 stilling fortæller Musketier Ehrlich dramatisk, men troværdig:

> Om eftermiddagen hed det pludseligt. ”Saksen” til den Gamle! (Kammerat Ehrlich kommer fra Saksen). Mismodig kravler jeg derned, hvad kan der nu være i vejen? Nå, nu går det løs: »Hvad der er tilbage af infanteri, rømmer ved mørkefald stillingen. MG’erne følger efter en time senere. Nu trækker De langsom posterne tilbage til synsvidde!« Uden at gentage, hvad egentlig enhver militær nybegynder burde vide, vil jeg udnytte pausen i talen og forsvinde, men – stop – lyder det bydende (komisk, at det værste altid kommer til sidst!) »Der er mere! 4. Kompanie stiller en gruppe til sikring, der følger en time efter MG’erne. De finder 8 frivillige, som De overtager«. Der var vi balladen! Hvor skaffer jeg 8 frivillige? Nå, jeg forsvinder rasende opad, hugger et ligkistesøm fra en MG-fritser, som han netop skal til at stikke i munden, trækker mine poster tilbage til råbe afstand og glæder mig foreløbig over den mærkelige stilhed, der forekommer os højst mistænkelig. Nå, men vi kan jo overskue det hele, hvis de eventuelt derovre skulle komme på andre tanker. Stabene gør sig klar, altså er det for mig tid at få kapret mine 8. Jeg trækker dem alle frem til omkring 100 meter fra dækningen, omkring 24 mand er der tilbage, og vil holde en tale som en fallit tribun …. »Nu vrøvler du, det er da klart, at vi alle bliver, når du skal blive«. Et eller andet varmt stiger. Det var for mig det skønneste øjeblik ved 213! Resterne af kompagnierne og stabene forsvinder. Jeg fordriver imens noget af tiden med at snakke med MG-onklen. Så endeligt er det deres tur og forsvinder. Stilheden er næsten uhyggelig. Efter at de er væk, ikke ret længe efter som jeg igen vil op, kommer én springende: »Sakse, Tommy kommer«. Op, et kik ud i terrænet, og i retning af sappen blinker fladhattene. Da vi ikke sådan rigtig var indrettet på selvstændig krig, og tiden også næsten var inde, samler jeg mine små lam og vi tænker: Tommy kan rende os »hvor vi er højest«. Det er buldrende mørkt, ingen lyskugler, man er tilsyneladende løbet tør. Vi har mistet orienteringen. Vi tumler rundt i terrænet. en mener, at vi er komme for langt til venstre, så til en afveksling mere til højre! En tid efter mister jeg fodfæstet og styrter. Ild flyver omkring mig, oven på mig ligger noget tungt. Jeg hører eder. Aha, MG-løjtnanten! Vi er altså det rigtige sted. Lasten ovenpå mig? Det er nogle af mine folk, der bruger mig som underlag! Så lyder det gennem graven: »Sikringen skal melde sig hos hauptmanen, når de kommer tilbage!« Hvis I ikke har andet for, kan vi lige så godt få det overstået. Vi snor os gennem den fuldt besatte reservegrav, der nu er stilling, afgiver melding til Papa Plange, og snart kan vi afsejle i retning Grandcourt. En tunnel ved vejen i det naturlige bjerg ved Grandcourt skal være vores skattede hjem, men snart viser sig en højere Württembergsk stab at have bemægtiget sig kvarteret. Hjemløse forsøger vi ikke at komme i vejen for den tunge beskydning. Endeligt hører den op og vi finder ro. Vi har åbenbart fundet slaraffenland, og vi modtager mad, chokolade, vin, snaps, smør, alt hvad hjertet må begære, næsten alle en helt teltflage fuld. Forplejningen var beregnet på et helt kompagni og vi var knap 30 mand.
>
> Snart efter forlod vi det uvenlige Somme område og vores herlige hvileperiode begyndte, oppe ved havet og så videre ved Ernghem slottet. Her blev vi langsomt igen opdraget som soldater , os Somme-banditter. Her erfarede man: »Når du kommer ind i et underofficerslokale, har du først at spørge, om du må komme ind!«. Men det hører sig til, og vores Sergeant Schütt, en fornuftig Feldwebel, den nye kompagnichef og frem for alt vores Plange fik det langsomt på plads efterhånden som frontbissen forsvandt. Tiden var hård, men også skøn, så kan alle sige, hvad han vil. Det bedste var kammeratskabet. Jeg var virkelig ked af at skulle forlade 4/213 til »Kriegsschule 4«, på grund af kammeraterne, hvori der i alle skjulte sig en mand.

Som det fremgår af Kammerat Ehrlich beretning, fulgte englænderne straks efter rømningen af de opgivne grave, og besatte allerede i løbet af natten med patruljer de ødelagte stillinger uden dog at erobre nogen form for bytte. Da han lidt dristigere sendte patruljer videre frem mod den fremspringende del af Schwaben-Graven, fik han en blodig tud af den vågne 2/213 (morgen kl. 0430).

Ændringen af fronten gjorde bataljonskommandostationen i Thiepval til en umulighed. Hauptmann Plange forskød derfor kommandostationen i morgengryet den 17. september til Zollernfeste, hvor nu stabene I og II/213 befandt sig sammen. Kommandoen over Afsnittet til højre for Mouquet-Ferme (besat af et kompagni fra R.I.R. 212 underlagt regimentet) havde Hptm. Plange, mens det til venstre stod under Hptm. v. Hammerstein.

Måske endnu mere i risiko end højre fløj, var situationen på den venstre. Også her blev der om aftenen den 16 og i løbet af den følgende nat, truffet usædvanlige forholdsregler.

Kl. 1530 modtog Signalofficeren i Feste Stauffen en befaling fra 4. Garde-Inf.Div., hvorefter kommandøren for II/213 og for II/212 personlig blev gjort ansvarlige for fastholdelsen af Zollern-Graven.

Kl. 1830 modtog signalstationen følgende divisions befaling, i første omgang forvrænget, fuldstændig kl. 1925, og modtaget ved II/213 kl. 2030:

Til Hptm. v. Hammerstein.

1. I Afsnit C skal en stærk sikring fra Mouquet-Riegel skydes frem mod Mouquet-Ferme, da fastholdelsen af Mouquet-Ferme på grund af tabet af Fabeck-Graben forudsigelig bliver problematisk. Dele af den nye Divisions-reserve (Batl. Reben) skal efter opklaring trækkes frem mod Feste Zollern. De ved Feste Zollern liggende 5. og 6/213 forskyder øjeblikkeligt til venstre i Zollern-Graven, så besættelsen af Zollern-Graven mellem Feste Zollern og Courcelette bliver kontinuerlig uden huller.
2. Hptm. v. Hammerstein overtager kommandoen over samtlige i Zollern-Graven liggende elementer mellem Fest Zollern og Courcelette.
3. Forbindelsen til Regiment 210 i nordkant Courcelette skal under alle omstændigheder oprettes.

4. G.-I.-D.

Denne vidtrækkende befaling, udsprunget af den dybe bekymring for skillelinjen mellem 4. Garde-Infanterie- og 45. Reserve-Division, og formentlig også af en særlig stor tillid til Hptm. v. Hammerstein, gav denne den nødvendige bevægelsesfrihed for at imødegå den truende fare. Hensynet til stabene ved II og III/212, hvis afsnit i praksis var blevet underlagt Hptm. v. Hammerstein, var trådt i baggrunden. Indvendinger medførte kun, at kommandoen over Mouquet-Ferme, hvori 8/212 stadig stod, forblev under major Lincke II/212, mens der i befaling fra 4. Garde-Division kl. 0040 udtrykkeligt blev fastslået, at alle enheder i Mouquet-Riegel, Zollernstellung og Zollernfeste var under lagt Hptm. v. Hammerstein.

Det drejede sig om at få lukket det hul, der var opstået mellem Zollern-Graven og Courcelette. For at udfører divisionsbefalingen indsatte Hptm. v. Hammerstein 6. Kompanie på venstre fløj af Zollern-Graven. Lt. Kath, fører for kompagniet, beretter:

> Om natten kaldte v. Hammerstein mig til midt under den heftige artilleribeskydning: »De er min sidste reserve, men jeg ved, at jeg kan stole på Dem. De besætter straks den yderste fløj af Zollern-Graven øst for Braunen Stellung. Fjenden er sikkert allerede i graven«. – Jeg susede afsted med mit kompagni for at forstærke 9 og 10/213 og resterne af 210 og 212. Det lå stadig artilleriild over området. Man er ofte totalt blændet. Skrig. Hjælpe begravede fri igen, stød, råb, eder. Men vi trænger videre. Sårede ligger i bunden af graven, med alvorlige sår, mange i dødskamp. Vi skubber foreløbig de sårede til side. Kompagniet følger lige efter. Hvis blot det går godt! Graven er helt jævnet med jorden. Vi er pludseligt forreste stilling. Vores grav hænger i luften: pigtråd, spanske ryttere. 20 meter til venstre er modstanderen. Jeg lader nogle få håndgranater danser derover – månelys nat. Ned i kridttunnelerne, der ikke virker særlig tillidsvækkende, kun afstivet af svage stræbere. . . Tilslutning til venstre?? Tommy! Vil vi blive omringet i natten?? Skrig foran graven: »Hjælp!« Frivillige frem! De bringer en såret englænder (knæskud) ind, der straks vil kysse mine fødder. Jeg giver ham en cigarets og lade ham forbinde. – Bataljonsbefaling til 6. Kompanie: Gennem officerspatrulje fastslå forbindelse til venstre – Lt. Rommelé går frem mod den østlige kant af Courcelette for at få kontakt til Regiment 210. Han finder Reg. 210 i de bagvedliggende grave – Staffen-Stellung! Her befinder 11. og 12./213 sig også. Der eksisterer altså et betydeligt hul til venstre. Denne sikres gennem feltvagt og patruljer. Rådden sag!

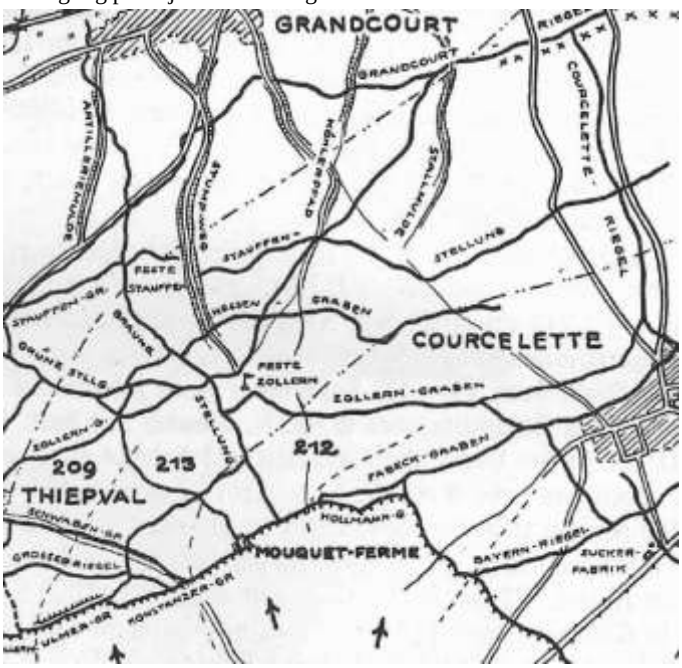

Divisionsreserven under Hptm. v. Reden (4. Garde-Div.) bestod af 3., 6., 9. og 12/209. Af disse fik Hptm. v. Hammerstein tildelt 6., 9 og 12/209. Senere på natten besatte 9. og 12. Kompanie Mouquet-Riegel, mens 6/209 blev placeret ved Zollernfeste og Hessen-Graven som den sidste reserve. Den morgen var stillingen i Regimentets afsnit fra højre besat med 78/213, 1/213, 8/213, 9/209, 5/213, 9/213, 10/213, 1/212. 10/212, 12/210, 2/210 og 6/213, og med 8/212 i Mouquet-Ferme.

Desuden var der bag 6/213 i Stauffen-Graben placeret 11. og 12/213.. I Skråningen Miraumont – Grandcourt: 3 og 4/213, ved Zollernfeste og i Hessen-Graben: 6/209. Den til om natten befalede afløsning af 11. og 12./213 af 45. R.D., kom ikke til gennemførelse. Det var den farligste nat, R.I.R. 213 havde oplevet – en nat der stillede de højeste anfordringer for hver eneste officer og hver eneste mand. Den fjendt-

Officerskorps III/213, sommr 1916

Regimentskommandostation ved Wytschaete, sommer 1916
Lt. Schilddach, Oblt. Dumas, Hptm. Freiherr v. Hammerstein

Sains-les-Marquion. 31. maj 1917.
Tildeling af E.K. ved 4/213.
Lt. Köpstein, Lt. Hamann †, Lt. Voss †

Tildeling af Jernkors ved II/213 efter kraterkampene ved St. Eloi.
Werwick, 23. april 1916

lige artilleriild rasede ustandselig, og gjorde alle nødvendige forskydninger og observationer meget vanskelig. Venstre fløj svævede i luften og hullet mellem Zollern-Graben og Stauffen-Stellung kunne kun nødtørftigt sikres gennem feltvagter og patruljer. Regimentets tab den 16. og natten til den 17. september var betydelige. »Der var ingen mulighed for søvn«, skrev Hptm. v. Hammerstein i sin dagbog. Hele ansvaret for den stærkt truede fløj af regimentet hvilede på hans urokkelige ro. Forbindelsen bagud var ofte afbrudt i timevis, og de fleste beslutninger måtte bataljonskommandøren træffe selvstændigt. Hptm. v. Hammerstein nævner det udmærkede arbejde, der blev udført af brevdueslaget i Zollernfeste, der formidlede mange en melding til 4. Garde-Division.

Hvad ville den 17. september bringe? Allerede tidligt fra morgenstunden lød den på trommeild. Med afbrydelser blev alle dele af stillingen ramt, især Grosser Riegel, Schwaben-Graben og Mouquet-Ferme. Sådan fortsatte det til middagstid. Så kl. 1630 angreb englænderne i stærke masser på højre fløj og ved Mouquet-Ferme. Imidlertid blev angrebet totalt afvist af 7/213, 1/213 og besætningen på gården, 8/212, men især af de fortræffeligt virkende MG, der tilføjede fjenden hårde tab. Heller ikke yderligere to angreb om aftenen, der særligt rettedes mod Thiepval, bragte fjenden nogen succes. Regimentet kunne med stolthed meddele, at den ikke havde mistet en meter jord. Det var imidlertid klart, at regimentet – der havde alle kompagnier indsatte med udtagelse af de stærkt udmattede 3. g 4. Kompanie – alene umuligt i længden kunne holde det store afsnit, der omfattede to oprindelige regimentsafsnit. Friske enheder var på vej. Først blev III/169 under Hauptmann v. Engel stillet til disposition til en afløsning af de to indsatte kompagnier af I/213 (1. og 2.) og besætningen på Mouquet-Ferme. En ny afsnitsinddeling skulle samtidig træde i kraft, hvorefter Regiment 213 skulle beholde Afsnit B og af Afsnit C overtage omkring 500 meter øst for Braune Stellung. På højre fløj fortsatte 7/213, i Schwaben-Graben 8/213, til venstre 5/213. Til venstre for 7. og 8. Kompanie – altså i Mouquet-Riegel, besatte 12. og 11. Kompanie stillingen. Skillelinje for de to kompagnier var Grüne Stellung, for venstre fløj af 11/213 Braune Stellung. Forinden måtte dog 11. og 12. Kompanie afløses i Stauffen-Stellung. Dette skete ved middagstid den 17. september af kompagnier fra IR 26. Til et kort hvil blev 11. og 12. Kompanie trukket tilbage til Miraumont, hvorfra de samme nat rykkede frem til afløsning af 1. og 2. Kompanie. De to afløste kompagnier blev placeret i Miraumont. Samtidig afløste dele af IR 26 (Bataljon v. Harbou II/26) de dele af Reg. 210 og 212, 6, 9 og 10/213, der var placeret i Zollern-Graben. 210'er og 212'er returnerede til egne regimenter. 6., 9. og 10. Kompanie kom i kvarter i og omkring Miraumont. Her var også staben III/213, Hptm. Loymeyer placeret. Også samme nat blev besætningen på Mouquet Ferme (8/212) afløst af 12/169. De resterende tre kompagnier fra III/169 placeredes med et kompagni i Zollern-Graben, et i Hessenweg og Brauner-Stellung og et kompagni i Stauffen-Stellung mellem Stallmulde og Köhlerpfad. Hptm v. Engel III/169 placerede sig i Feste Zollern. Bataljon Reden (R.209) returnerede til eget regiment. Hptm. Plange flyttede sin kommandostation til Miraumont, hvor nu hans bataljon (I/213) lå samlet som divisionsreserve. Hptm. v. Hammerstein førte kommando over hele regimentets afsnit og havde under sig 7., 8., 12., 11., 5. Kompanie 213, samt hele III/169. Han karakteriserer i sin dagbog afløsningen denne nat »som den vanskeligste, jeg hidtil under krigen havde gennemført«. Man må endnu i dag undre sig over, at alting klappede, når man tager i betragtning den tilstand, gravene var i, de mange forskellige enheder og den fjendtlige beskydning, og at om morgenen den 18. september næsten alle kompagnier havde indtaget deres befalede stillinger. Det var en strålende præstation, som alle de her deltagende fuldbragte. Det var vel frem for alt takket være den mand, der med uforlignelige ro ledede dette vanskelige værk, netop kommandøren for II/213, Hauptmann v. Hammerstein. Alle kammerater, der deltog i denne omgruppering, natten 17./18. september, vil for altid beholde den i hukommelsen. Regnen, der i dette tilfælde med glæde blev modtaget som en forbundsfælle, da den jo lammede englændernes angrebskraft, havde forvandlet de lerede stillinger og kæder af granatkratere, der markerede stillingen, til en glidebane. Også bag fronten gled man ned i granatkraterne og måtte på hænder og knæ igen kravle op. Den 18. september regnede det uafbrudt, og så ubehagelige den megen væde for eksempelvis måtte være for de krigere, der lå omkring i granatkraterne, så bragte den dog den længe savnet kraftige nedgang i de egentlige kamphandlinger, så tropperne i denne forbindelse kunne ånde lette op. I. Bataillon under Hptm. Plange i Miraumont, der havde været indsat i den længste periode, og derigennem vel også havde måtte bære hovedbelastningen af kampene, kunne igen forpleje varm fra feltkøkkenerne. Om indkvarteringen i Miraumont i disse regnfulde dage, har Lt. Kath, 6/213, der ligeledes var trukket tilbage hertil, i sin dagbog malet et anskueligt billede.

> Nødtørftige kvarterer! Det regnede igennem alle steder. Jeg troede endeligt, at jeg havde fundet et hus med en stue og en stor seng og sov med det samme – så regnede det pludseligt på mit ansigt; jeg så opad – en granat var slået igennem taget, der var blå himmel over mig! Jeg foretrak at camperer i en lille bagerhushus, ubekvemt, men dog tør. Min oppasser Hansen tændte op i selve ovnen. Alt kluns var beskidt og helt vådt. Derfor forsøgte folkene også at få sig tørret en smule.

Natten 18./19. september bragte igen omfattende troppeforskydninger og afløsninger. Det meste af II/213 (5., 7 og 8.Kompanie) skulle afløses og i stedet skulle igen 9. og 10. Kompanie indsættes sammen med 10/169. Samtidig skulle 6/213 som stødkompagni for det gamle afsnit b, besætte Zollern-Graben mellem Brauner og Grüner Stellung. Det var en bitter pille for 9., 10. og 6/213, fra det trods det dårlige vejr mere behagelige Miraumont, endnu engang at måtte marcherer frem i »helvedet«. Under usigelige vanskeligheder blev omgrupperingen gennemført, og dermed kunne de hårdt medtagne kompagnier fra II. Bataillon (5., 7., 8.) trækkes til Miraumont. Nu stod der langs fronten 10/213, 9/213,12/213, 11/213 og 10/169, i Mouquet-Ferme 12/169, i beredskab 6/213, 9/169 og 11/169. Hele afsnittet var fordelt på:

Højre fløj: III/213 og 6/213 i beredskab.

Venstre fløj: 10/169 og 12/169 fremme (inkl. Mouquet-Ferme), 9169 og 11/169 i beredskab.

Hptm. Loymeyer III/213 overtog kommandoen over højre fløj, mens Hptm. v. Engel III/169 overtog venstre fløj, begge fra Feste Zollern. Derfor kunne tidligt den 19. september også staben II/213 forskyde til Miraumont. »Jeg vil aldrig glemme vejen dertil, over åbent terræn i mørke under heftig beskydning, i spring fra et vådt krater til det næste« (Hptm. v. Hammerstein).

MG'ernes fordeling var som følger: et MG fra 213 og et fra MG-Scharfschützen-Trupp 174 i Mouquet-Ferme, 5 MG fra 213 i forreste linje, dvs. et for hvert kompagni, to MG 213 i Schwaben-Graben i nærheden af højre begrænsning.

De tre kompagnier fra II/213 i Miraumont dannede Regiments-reserve, mens I/213 var reserve for 4. Garde-Inf.Div.

Den 19. september forløb relativ rolig. Ganske vist blev der stadig skudt med shrapnels, der ikke standsede natten igennem, men artilleriildens niveau på hovedkampdagene blev ikke igen nået. For natten 19./20. september befalede divisionen, at afsnit »Venstre fløj« skulle overtages af IR 93. Denne afløste IR 169's kompagnier og 11/213, der igen afløste 6/213 i Zollern-Graben. 6/213 stødte til sin bataljon i Miraumont. På den måde var regimentets ansvarsområde blevet reduceret til næsten det gamle Afsnit b, til venstre med kontakt til 10/93 og i Schwaben-Graben til 1/153. Som beredskab lå 11/213 i Zollern-Graben.

III/169 returnerede til eget regiment i Achiet-le-Petit. Til den blev der udtalt en tak for dens støtte til regimentet.

Den 20. september var kampaktiviteten yderligere nedsat.

I mellemtiden begyndte borttransporten af regimentet. I/213 fik om natten 19./20. september ordre til, den 20. kl. 11 at stå klar på banegården i Vélu. Kl. 6 marcherede dens kompagnier med 15 minutters mellemrum fra Miraumont, blev indladet og ankom kl. 18 til Cambrai. Bataljonen blev her indkvarteret på en kaserne, mens officererne kom i borgerkvarter.

II/13 forblev den 20. september som regiments-reserve i Miraumont.

Afløsningsbefalingen for natten til den 21. september betød, at begge de højre kompagnier (10. og 9.) afløstes af 7. og 8./153, mens de to venstre kompagnier (12. og 11.) afløstes af to kompagnier fra IR 165. Afløsningen forsinkedes overordentlig. Ved 11. og 12. Kompanie gik det nogenlunde, ved 9. takket være handlekraft fra Musketier Sauermann, at det afløsende kompagni nåede frem, mens ved 10. der kun dukkede en deling op, så to delinger af kompagnier måtte forblive en dag længere i stillingen. III/213 marcherede først til Grévillers, hvor der blev forplejet og så videre til Frémicourt. Her blev bataljonen indladet og ankom den 21. september om aftenen til Cambrai. Den indkvarterede på denne bys citadel.

II/213 rykkede den 21. kl. 0600 fra Miraumont og kl. 14 indladet på banegården i Vélu. Kl. 20 nåede den Cambrai og kom i massekvarter på en skole.

Begge delinger fra 10/213 blev afløst den 21. september om aftenen, marcherede til Bapaume og ankom om aftenen til bataljonen i Cambrai. MGK blev ligeledes afløst natten til 21. september og rykkede med III/213 kl. 15 via Frémicourt til Cambrai.

For R.I.R. 213 var slaget på Somme afsluttet. Regimentet havde klaret sig fremragende, og havde ikke mistet en meter jord under kampene, men havde tværtimod virkningsfuld støttet sine naboer. Den havde kun kunnet opnå dette resultat, fordi musketererne havde givet alt, de havde, for at forhindre fjendens gennembrud, og fordi de nærede en ubegrænset tillid til deres førere, specielt kommandørerne for I. og II. Bataillon Hptm. Plange og Hptm. v. Hammerstein. Denne tillid var modsat med til, at disse førere i disse vanskelige septemberdage var i stand til at bære det store ansvar, der var lagt på deres skuldre. Under en sammenkomst for regimentets samlede officerskorps i officersmessen på den franske Kyrasier-kaserne i Cambrai, gav den fungerende kommandør for regimentet, Major v. Anderten, udtryk for sin stolthed og sin store tilfredshed med regimentets fortræffelige præstation. Regimentet havde ikke miste et eneste maskingevær, ikke en eneste mand var taget til fange Regimentets blodige tab oversteg langt tallet 600. Af disse var 145 faldet på æres mark. De fleste faldne havde 1., 2. og 10. Kompanie (hver 18

mand). Af regimentets officerer var 10 såret (Lt. Vité, Henningsen, Holstein, Dettmers, v. Horsten, Knutzen, Doskozil, Carlberg, Krause og Göttsch).

Kapitlet »Somme« må imidlertid ikke afsluttes, uden at omtalt det udmærkede og opofrende arbejde, sanitetsmandskabet havde udført. Regimentets store tab stillede uhyre krav til de brave sanitetsfolk, som de på fremragende måde opfyldte. Assistenz-Arzt Dr. Neubürger, den fortræffelige bataljonslæge ved I/213, har i sine optegnelser dette om disse dage:

> Den 10. september: forberedelser til march til fronten. Hen mod aften kørte jeg med vogn til Irles. Herfra gik jeg med det sanitetspersonel, der var udtaget til forbindepladsen, to timers march, til sidst i fuldstændig ødelagte løbegrave under kraftig fjendtlig beskydning, til »Zollernfeste« (kommandostation og forbindeplads i beredskabs-stillingen). Fjenden forsøgte kort efter vores ankomst et angreb på vore linje, hvilket blev knust i den udmærkede tyske spærreild. I Zollernfeste var den dybe, godt skudsikre tunneldækning tæt belagt med stabe, ordonnanser, sanitetspersonel, MG-skytter. Stillingsovertagelse, ingen søvn, meget at aftale. Den egentlige sanitetsdækning lukket 3 dage siden efter beskydning, hvorefter lægelige aktiviteter provisorisk havde måttet ske i kommandostationens dækning. Den nat flyttede staben kommandostation til Thiepval. Flytning meget vanskelig på grund af stærk beskydning med shrapnel. Løbegrave sammenskudte, forbindepladsen vanskelig at finde. Dyb dækning, skudsikker, god plads til arbejde, men dog mangler plads til placering af de sårede. Dag og nat fortsætter beskydningen af dækning og omgivelser. Ind i mellem også tunge granater i nærmeste omegn. Til- og aftransport derigennem meget vanskelig. Nede i dækningen kraftig varme. Blev her i 6 dage. Ingen søvn. Hele tiden sårede (i de roligste nætter 34, på de travleste 76). Heller ikke ro om dagen på grund af beskydning, sårede og syge. Ret anstrengende. Præstationen af kompagniernes og forbindepladsens sanitetspersonel fylder mig med stolthed og glæde. I sammenligning med dem er jeg kun et bløddyr. Borttransport af de sårede kunne være meget bedre. Ofte måtte hårdt sårede blive for længe på forbindepladsen før de kunne skaffes væk. Kompagnier kontinuerligt under kraftig beskydning, brave, tapre, angreb afvist, alligevel måtte (da naboregimentet blev trængt tilbage) forreste linje opgives. Kommandostation og forbindeplads kun 300 meter i luftlinje fra forreste linje. Risiko for tilfangetagelse – lykkelig udgang – sørgelige tab af bårehold - fuldtræffer foran dækningen; flere gode kammerater dræbt eller såret. Meget deprimerende. Til dels nervøs overgearet, specielt hen mod morgen; var helst kastet mig om halsen på mangen en tapper såret, mangen en uforfærdet saniteter. Ingen mulighed for at vaske sig, kun lidt at spise; livsfarlig at komme på toilet. Egen energi ringe, alligevel en følelse af at have gjort sin lille del. – Området et månelandskab. Umuligt at bevæge sig frit. I enkelte tilfælde lykkedes det i dagslys at bringe sårede fra fronten til forbindepladsen under beskyttelse af Røde Kors flag. I andre tilfælde udløse sådanne forsøg øjeblikkeligt MG-ild. Tidligt den 18. endeligt afløsning. Vejret er gud ske lov regnfuld og diset, så fjenden ikke kan se bevægelserne. March til Grandcourt under shrapnelild og ad ødelagte, smatte grave, og herfra videre ad vejen til Miraumont. Her underbragt i en dyb, fugtigkold dækning, hvor jeg erhvervede en ordentlig snue. Glad for at balladen for os har fået ende. Miraumont en højt, under dejlige træer beliggende stor landsby, der nu er forvandlet til en malerisk ruin. I omegnen mange batterier, der ustandseligt skyder og endnu oftere beskydes. Ustandseligt dag og nat de dumpe nedslag af tunge fjendtlige granater ved en af de nærliggende batteristillinger – men hvad bekymre det os, som er glade for igen at kunne trække frisk luft og se den blå himmel.

Et eksempel på, med hvilken alvor lægerne opfattede deres pligt, fremgår af følgende beretning fra dr. Neubürger (fra 4. november 1916):

> … Jeg vil gerne skildre endnu et eksempel fra Somme-kampene, der har optaget mig meget. En frisk ung, prægtig mand såres i forreste linje – Granatbrud af låret. Han bliver forbundet i en dækning i forreste linje, hvor en sanitetsmand på grund af kraftig blødning anlægger en elastisk forbinding. Kompagniføreren bestemmer, at lettere sårede før ham skal bæres tilbage den kommende nat. Til mig melder man, at den arme mand stadig ligger derude; i den frygtelige travlhed den nat glemmer jeg at træffe konsekvensen heraf. Trommeilden gør den næste tid enhver bevægelse umulig, så først efter 48 timer bliver den arme mand bragt ind på forbindepladsen. Der var begyndende koldbrand i benet; i øvrigt tapper, rolig, fattet som en helt. Med tårer i øjnene gør jeg hurtigt, hvad jeg kan for ham, og lader ham med det samme bringe videre. Den næste dag var han død! Meget kan man lære af dette! Et ungt, blomstrende menneskeliv, som – af et i sig selv ikke særlig alvorligt sår – måske kunne være blevet reddet, er på grund af os frygteligt blevet ofret. – Under alle omstændigheder ville det unge menneske med denne behandling have mistet sit ben, og det kunne også have været grusomt nok! – Altså: for det første: Sanitets-underofficer eller sygehjælper må aldrig anlægge elastisk forbinding hvis ikke det drejer sig om en arterieblødning, eller i tvivlstilfælde, er sikker på, at den sårede i løbet af 1-2 timer kommer undre *lægelig* behandling; for det andet skal sanitetspersonel sætte alt ind på, at sådanne tilfælde så hurtigt som muligt transporteres væk. For det tredje må de, i samarbejde med troppeførere og læger, altid forsøge at hente de mest alvorlige sårede først, uanset grad eller personlige venskaber, hvilket primært er troppeførernes ansvar. For det fjerde skal læger, så snart de får at vide, at der fremme ligger sårede med elastisk forbinding, med det samme forsøge at få vedkommende afhentet.

Om oplevelserne ved transportgrupperne, som man jo syntes at have »en loppetjans«, men som i virkeligheden havde en særlig vanskelig post under disse kampe, fortæller Kammerat Bornhorst 8/213 blandt andet:

Om morgenen den 10. september 1916 blev jeg med 23 andre kammerater i teltlejren ved Mory, beordret til en transportgruppe ved 8. Kompanie. Fourier ved 8. Kompanie og fører for transportgrupperne var Unteroffizier Wendtland, mens gruppefører var Unteroffizier Strauss, Unteroffizier Filter og Gefreiter Platzer. Alle transportgrupper i II. Bataillon var underlagt en løjtnant fra 8. Kompanie, hvis navn jeg ikke længere husker [1]). Han blev i øvrigt såret allerede den anden dag på Somme.

Jeg vil straks fra starten bemærke, at det var takket være vore gruppefører i 8. Kompanie, deres kloge, samvittighedsfulde og rolige føring, at vi hver gang kunne leverer forplejning, drikkevarer og ammunition og lignende på trods af de virkelige ufarbare veje og - med en enkelt undtagelse – uden at beklage tab. Vore gruppeførere var virkelige førere under turen til fronten, som de i løbet af den lange krig kun hele tiden blev færre. Jeg tror, det var den 15. september om aftenen som vi igen, som sædvanlig, startede turen frem. Rumlen fra fronten havde i disse dage være særlig voldsom, og også artilleristillingerne var blevet beskudt betydeligt kraftigere end hidtil. Vi snakkede allerede forud om, at vi denne gang formentlig ikke ville komme så let fra det, som tidligere. Vest for jordhøjene ved Miraumont tog vi regelmæssigt den direkte vej i stedet for at følge vejen i en bue. Ganske vist lå området under kraftig beskydning. Med regelmæssige mellemrum på 3-4 minutter skød englænderne med 38-cm granater. Vi afventede først et nedslag og gik så hurtigst muligt forbi det farlige sted tværs gennem terrænet til Grandcourt. Da den vestlige del af Grandcourt netop lå under beskydning, ventede vi en kort tid ved forbindepladsen. Efter at det var blevet roligere, fortsatte vi, kom også ude beskydning gennem Grandcourt til vejskiltet mod Thiepval. Alligevel fornemmede vi »tyk luft«; fire, fem granater kom på samme tid susende hen over vore hovedet og slog ned i jorden på den anden side vejen. En del sprang med høje drøn, andre med et stille puf. Englænderne lagde endnu engang gas over området. Vi kunne nu også mærke gassen svie i næsen. »Hurtigere fremad« blev der råbt bagfra, men de forreste havde allerede bemærket det, og tempoet blev øget. Nu var vi i en hulvej. Fremme langs fronten i retning af Courcelles syntes det hele at stå i flammer. De uophørlige eksplosioner af granater og miner, bragene fra shrapnels og lyskuglerne, der hvide, røde og grønne lavede en ildkrans, lå over den forreste linje. De røde lyskugler, der betød »fjenden angriber«, var de overvejende. Det syntes at gå hed til, deroppe. Nu havde vore kanoner, der stod til højre for hulvejen og hidtil havde skudt skråt til højre mod vores afsnit, drejet deres mundinger skråt til venstre for at skyde, hvad de kunne, ind i heksekedlen dernede. Man kunne følge granaternes bane som de lyste gennem nattens mørke, næsten hele vejen til de slog ned ved fronten. Der var anmodet om spærreild, og artilleristerne skød som vilde: en uhyggelig koncert.

Men det skulle blive værre. Vi var nu i løbegraven, hvor vi ellers kunne føle os sikre. Den var ikke til at genkende – vi måtte klatre op og ned. Den demijon, jeg og en kammerat måtte bære i en stang, tyngede, men vi måtte videre. Der lå en uhyggelig ild over alle grave. Som ved et mirakel kom vi alligevel fremad. I de sidste dage var der af kammeraterne gravet en ny grav. Egentlig måtte vi allerede være fremme her. Først da vi stødte på medlemmer af et andet regiment opdagede vi, at vi allerede var løbet for langt. Indgangen til den nye grav kunne næsten ikke ses, så sønderskudt var den af englænderne med alle former for kalibre. Min kammerat og jeg var nu afløst, og det gik ind i den nye grav, først op og ned, så gik det lidt bedre. Fra en kammerat fra 8. Kompanie fik vi at vide, at hele graven lå under beskydning. Vi marcherede videre. Vi skulle ind i Schwaben-Garben, hvor størstedelen af kompagniet opholdt sig. Nu mærkede vi også, at graven lå under beskydning. Granater slog ned til højre og venstre. Pludseligt ramte de også nær mig, og før jeg vidste af det, var jeg kastet til jorden af lufttrykket. Direkte ved siden af kanten på graven var en granat slået ned. Jeg blev begravet under jord, og et hårdt slag ramte min højre skulder. Som jeg gik mig rejst, kom allerede en af fra kompagniet og spurgte, og der var sket noget. Jeg nægtede og løb videre. En bidende krudtrøg lå i graven. En madhenter var ramt af en fuldtræffer. Videre gik det. Så kom Unteroffizier Wendtland med forbundne hænder mig i møde sammen med endnu en kammerat, som også var forbundet, og så endnu en. En lå endnu i graven og stønnede. Begge kammerater, der havde afløst os, var blevet ramt. De hårdtsårede kunne ikke blive liggende i graven under denne ild. To saniteter var fremme og jeg, som den eneste af transportgruppen. Der var intet at gøre, vi måtte med ham op over dækningen. I en teltbane bar vi kam ind i Schwaben-Graben og lod ham her ligge. I Schwaben-Graben var alle på sin post, det hed sig, at englænderne ville angribe. Jordhullerne var tomme, og jeg lagde mig et øjeblik i et af dem for at komme til rette og få nerverne en smule til ro. Jeg faldt endda lidt i søvn, men den helvedes larm bragte mig hurtigt tilbage. Enkelte kammerater fra en anden bataljon kom tilbage fra fronten, såret med blodet løbende gennem skjorten. Hele tiden skælvede jorden under nedslagene fra de tunge 28-cm granater. Så pludseligt, omkring 30 meter fra mit jordhul, blev det lyst som om dagen og et frygteligt brag! En granat var landet midt i graven og stumper fløj langs den og sårede to kammerater. I første omgang skulle vi transportfolk blive ved kompagniet som forstærkning, men endeligt fik vi lov til igen at søge tilbage. For at undgå turen tilbage gennem den sønderskudte nye grav besluttede vi at følge Schwaben-Graben tilbage, den samme vej, som jeg havde anvendt den første aften. Det syntes, som denne var mindre sønderskudt,

[1]) Lt. Dettmers

men vi kom fra asken i ilden. Vi var måske 12 eller 13 kammerater, foran mig Bartczak, der nu var kommet lidt bagefter. I hurtigmarch kom vi uskadte over et sønderskudt sted på graven. Overalt var der nye granatkratere og luften var tyk af krudtrøg. Vi løb videre og kom så til en grav, der på den ene side var begrænset af en række små stumper af træer. Den var næsten ikke ødelagt, men disse stumper træer syntes at tiltrække sig englænderne's opmærksomhed. Den lå under voldsom ild fra granater og shrapnels. Vi løb alt hvad remme og tøjler kunne holde. Pludseligt gik vi uvilkårlig i stå. Foran os på bunden lå døde kammerater med stålhjelm på hovedet og geværet krampagtigt i hænderne. De kunne først været blevet ramt for kort tid siden, da de var på vej fremad. 1, 2, 3, 5 eller flere må der have været. Vi ilede videre, stedet var grusom. Pludseligt for jeg tilbage. Mellem Bartczak og jeg var en granat slået ned i siden af graven, uden at eksplodere. Jeg opfangede lige, at B. udbrød: »Der har vi vil nok svineheld!«. Så gik det videre. Pludseligt, som vi kom omkring et hjørne, hørte vi foran, at forbindelsen var afbrudt. Det nyttede ikke at bande, vi måtte se, hvordan vi så kunne komme tilbage. Vejen her syntes rigtig, men kammeraterne foran os – det var ældre kammerater, der endnu ikke havde været meget under ild – tøvede. Vi befandt os da også på et særligt farligt hjørne. Her skød englænderne med de allerstørste kalibre. En stor dækning med over 30 trin førte ned i jorden. Det var denne, de syntes at have i sigtet. Jeg gik ned ad trappen, men der syntes ikke længere her at være levende væsener. Jorden rystede hele tiden og stumper ramte siden af graven. Bunden var fuld af sprængstykker og frisk jord. Vi løb nu videre og kom til en vej. Vi slap helskinnet over, og nu var beskydningen ikke længere helt så slem. Vi kunne nu gå langsommere og hyppigt stoppe op for at puste ud. Bartczak og jeg var nu alene. Endeligt var vi sluppet ud af gravene og ind i hulvejen. Her blev jeg endeligt fri for den demijon, som ingen hidtil havde villet overtage. B. overtog den. På vejen tilbage kunne vi se, at englænderne tilsyneladende var gået frem til venstre for os ved Courcelette. Lyskuglerne, der her steg til vejrs, afslørede en stor bue i vores front. Der vil komme varme dage. Som vi nåede tilbage, var det allerede blevet lyst. De øvrige var der allerede, vi var de sidste. Med bevidstheden om, at vi endnu engang havde snydt døden, sov vi ind.

Et strålende efterårsvejr modtog R.I.R. 213 i Cambrai. Med klingende spil kunne det rykke ind i byen, hvor gode kvarterer optog dem. Det kan ikke undre, at der på ny kom liv i de gamle lemmer og de tapre krigere fik en følelse af, igen at have fået skænket livet. Talrige Jernkors blev tildelt og udleveret i Cambrai. I/213 modtog 53, III/213 39 jernkors, antallet for II/213 er ikke opgivet. Desværre er der i arkiverne ingen navne på modtagerne. Under appeller udtalte bataljonskommandørerne til deres bataljoner deres tak og bekendtgjorde nedenstående for regimentet ærefulde signal:

Gruppe Marschall (Garde-Reserve-Korps)
I/a 7156

Gr.h.Qu, den 17. september 1916

De 4. Garde-Infanterie-Division underlagte tropper: regimenterne fra 89. R.I.Br., artilleri og pioner-formationer, har i de vanskelige dage på ny vist deres værdi. Angreb af en i tal langt overlegen fjende syd for Thiepval og ved Mouquet-Ferme brød sammen mod deres tapperhed.

Jeg glæder mig om ved afsked at kunne udtale min fulde anerkendelse til førere og tropper. Mine bedste ønsker følger dem.

Freiherr v. Marschall

Til: 4. Garde-Infanterie-Division

---

4. Garde-Infanterie-Division
I/4266

Den 20. september 1916

Divisionsbefaling

Ved overdragelse af kommandoen til 8. Infanterie-Division er det mig påtrængende at udtale min fulde anerkendelse og tak til de afgående tropper, der var mig betroet, for deres hengivne, opofrende holdning under de sidste svære kampe. Afvisningen af alle angreb i 89 Res.Inf.Bde. afsnit og R.I.R. 213 succesfulde støtte til truede naboafsnit skete foruden af infanteriets og pionerernes offerberedskab, takket være den udmærkede indgriben fra felt- og fodartilleri, der i nu ugelange kampe har en fremtrædende andel i fastholdelsen af vore stillinger.

Mine bedste ønsker følger de tapre tropper på deres fremtidige vej til kamp og sejr.

Graf von Schweinitz.

Opholdet i Cambrai, som dengang af alle blev opfattet som et paradis, blev ikke lang: allerede den 21. september tilgik ordre til forskydning natten mellem 22. og 23. september:

Den 22. september kl. 20 blev I/213 indladet i Sancourt, nogle få kilometer fra Cambrai. II/213 fulgte den 23. om morgenen kl. 0125, III/215 kl. 90425 og endeligt MGK og regimentsstab kl. 0725. Det gik igen mod nord, i retning af regimentets flamske hjemland.

I/213 ankom til Brügge den 23. september kl. 0710, II/213 kl. 0800 til Blankenberghe, III/213 kl. 1130 til Brügge og endeligt MGK og regimentets stab omkring kl. 14 til Brügge. Her afventedes yderligere ordre.

* * *

Langs kysten

23. september til 25. november 1916

Da transporttoget med III/213 ved daggry den 23. september rullede ind på stationen Iseghem, og vi var vækket til live fra en sund søvn, frembragte navnet på den flamske by en hvis følelse af glæde, som var vi kommet hjem igen. Og denne følelse snød os ikke, for denne tur var indledning på nogle uforstyrrede og skønne uger, som vi i vores frontsoldaterliv ikke fik skænket under resten af krigen. Grunden til at 213 og 209, i modsætning til de øvrige dele af XXIII. R.K., igen blev transporteret til Flandern, var følgende: Som resultat af Krigsministeriets direktiv A.I. 19 710/16 A.1. fra 29. august 1916 var A.O.K. 4 blevet befalet til opstillingen af en ny division med enheder fra armeen. På sin side udsendte A.O.K. 4 derfor den 31. august sin befaling A.O.K. 4. Ia Nr. 30/31. Den nye division fik betegnelsen 207. Infanterie-Division. Inden opstillingen af divisionen blev imidlertid dens infanteri, regimenterne under 89. Reserve-Infanterie-Brigade, den 5. september beordret til Somme. Under deres indsats her var opstillingen af 207. ID i rammerne af A.O.K. 4, fortsat i området ved Gent, og da infanteriet blev frigjort ved Somme, blev de naturligt igen tilbageført til deres division.

Krigsorganisationen af 207. Infanterie-Division var følgende:

Stab:
- Kommandør: Generalmajor Schroetter
- Generalstabsofficer: Hptm. Neugebauer
- Adjudant: Hptm. Schröder

89. Reserve-Infanterie-Brigade:
- Kommandør: Generalleutnant Schumann
  - R.I.R. 213
  - R.I.R. 209
  - Würt. I.R. 413

Feldartillerie-Regiment 268 (to afdelinger)
Sanitäts Kompanie 211
Minenwerfer Kompanie 168
1. Landwehr-Pionier-Kompanie (III bayr. A.K.)
Fernsprechdoppelzug 408
Diverse kolonner

Staben ved 207. ID var opstillet i Tyskland og ilede den 1. september til Gent. Den oprindelige tiltænkte anvendelse af den nye division lå givetvis på en anden krigsskueplads, formentlig var den bestemt til det rumænske felttog. Et bevis kan ligge i en befaling fra O.H.L. (A.O.K.4 Ia 1313 af 3. september 1916): »enhederne i 207. ID skal omgående tilvendes længere marchpræstationer«. Det store antal »rygter«, der dengang florerede i vore rækker desangående, havde altså en virkelig bund i sandheden. Det skulle imidlertid gå helt anderledes, og vores drøm om »øst og bevægelseskrig« blev kun en drøm, der aldrig blev til virkelighed.

Men også nu, i slutningen af september, lykkedes det ikke 207. ID at komme til samlet indsættelse eller til et samlet hvil. Allerede den 22. september bestemte Marine-Korpset, at dele af 89. Res.Inf.Bde. måtte indsættes at følge af Marine-Infanterie-Brigadens forskydning til Somme. Efter denne befaling skulle to bataljoner og MGK/213 underlægges 1. Marine-Division, og endnu en bataljon underlægges 2. Marine-Division. Imidlertid lød dette farligere, end det var, for hvad Marinen her kaldte »indsats« var for Somme-krigerne mere en sommerferie, næsten som himmel på jord. I/213 lå den 23. september i Koster St. Andries i Brügge og kørte den 24. med feltbane over Westkapelle, Blankenberghe til Bredeene ved Ostende. Staben blev placeret i Bredeene-Bad, 1. og 3.

Kompanie i Ostende, 2. i Bredeene og 4. Kompanie i Mispelburg. Den 5. oktober blev 1/213 flyttet til Wenduyne og 3/213 til Den Haan.

II/213 flyttede den 23. september med stab, 5. og 8. Kompanie til Blankenberghe, 6. til Den Haan og 7. Kompanie til Wenduyne. den 4. oktober blev 6. og 7. Kompanie forlagt til Zeebrügge.

III/213 forblev indtil den 27. september i St.Andries-Brügge, men blev så over Ostende transporteret til Middelkerke, marcherede videre til Westende og overtog beredskabsstillingen på højre fløj af vestfronten som arbejdsbataljon. Underbringelse skete i dækninger.

Den 10. oktober byttede I og III/213, så nu 9. Kompanie var i Wenduyne, 10. i Bredeene, 11. i Den Haan og 12. i Mispelburg, og I/213 i Westende. Den 27. oktober afløste II/213 ved Westende. Stab I, 1. og 4. Kompanie kom til Blankenberghe, 2. og 3. til Zeebrügge. Imidlertid fik I/213 allerede den 31. oktober ordre til som korpsreserve at flytte til Brügge. Her blev 1. og 4. Kompanie forlagt til Moere-Erneghem vest for Brügge, for her at arbejde på befæstninger. 2. og 3. forblev i første omgang i Brügge, kom imidlertid den 11. november (3. Komp.) og 17. november (2. Komp.) til Sint Pieters Kapelle for at skanse her. I/213 blev fordelt på denne måde indtil transporten til det nye afsnit.

II/213 blev 18. november afløst ved Westende og kom i hvil i Brügge frem til den 24., hvor den blev transporteret væk til ny indsats ved Hooge.

III/213 forlod de 28. oktober søbadene for at blive anvendt til befæstningsarbejder langs den hollandske grænse. (9., 10. og 11 Kompanie i Knocke, 12. Kompanie i Westcapelle). den 31. oktober blev 9., 10., og 12. Kompanie forskydt til Slpe, 11. til Zevekote, mens staben flyttede til Ostende. Her forblev de, indsat i arbejdsopgaver, frem til den 25. november, hvor den blev transporteret til Ledeghem.

Regimentsstaben var siden 28. oktober placeret i Blankenberge, og fra den 31. oktober i Brügge.

Så vidt den tidsmæssige og geografiske fordeling af R.I.R. 213's to måneder ved Marine-korpset.

Under opholdet langs kysten blev regimentets MG-våben reorganiseret. Den voksende betydning af maskingeværer fik Krigsministeriet til, gennem en befaling af 25. august 19165 (Nr. 11273/16 geheim) at kræve opstilling af tre MG-kompagnier i hvert regiment, altså et kompagni til hver bataljon. En gennemførelse af denne ordre blev i R.I.R. 213 iværksat med befaling af 6. oktober 1916. Den følgende dag blev tre MG-kompagnier opstillet ved at dele det hidtidige, enlige kompagni, i tre dele hvad angår personel og materiel. Derfor blev de nye kompagnier i første omgang kun mangelfund udrustet. Hvert Kompanie havde i starten en styrke på 2 officerer, 6 underofficerer og omkring 80 mand, hertil 13 heste. Af materiel fik hvert kompagni tildelt 4 MG 08 og 3 MG-vogne. Ifølge befalingen skulle hver bataljon afgive 25 mand til uddannelse på MG, som efterfølgende ville blive forsat til et MGK. Til føring af 1 MGK udpegedes Lt. Schall (tidligere MGK), af 2. MGK Lt. Dahlgrün og af 3 MGK Lt. Tiessen (tidligere 11/213). Som delingsførere tilgik Lt. Wulff 1 MGK, Lt. Huhnstock 2 MGK og Lt. Scherer 3 MGK. Som Feldwebel kom Feldwebel Gerloff til 1. MGK, Vizefeldwebel Hasselfeldt til 2 MGK og Unteroffizier Held til 3 MGK. Allerede den 28. blev Lt. Schall som kompagnifører forsat til MG-Scharfschützen-Abteilung 3 ved A.O.K. 4. Efter at Lt. Wulff havde funderet som fører for 1. MGK, skete der 6. november en nybesættelse af førerstillingerne: Lt. Thiessen overtog 1 MGK, mens Lt. Scherer overtog 3 MGK. Funktion som den nyoprettede MG-officer ved regimentsstaben, blev den hidtidige fører af det gamle MGK, Oblt. v.d. Osten tilkommanderet. Alle tre MGK blev placeret i Wenduyne, hvor de blev indtil den 31. oktober. Denne dag forskød de til Brügge, hvor deres uddannelse blev fortsat.

Med en række af initiativer og befalinger forsøgte man at fastholde regimentets uddannelsesniveau eller kraftigt at fremme denne. På ordre fra A.O.K. 4 blev der i Gent oprettet en »Feldkriegsschule der 4. Armee« (Kompagni og delingsfører skole). Til dannelse af den nødvendige kadre kommanderedes Hptm. Förster III/213 og Lt. Hagens 7/213 som fører for Storm-enheden (Regimentsbefaling 3. november 1916). Begge officerer forlod dermed R.I.R. 213. Til skolens 1. kursus blev Lt. Dörnte afkommanderet.

Den 4. november befalede regimentet oprettelsen af en Storm-enhed, der den 12. november formeredes med en styrke på 1 officer (Lt. Boldt 9/213), 15 underofficerer og 96 mand, sammensat af alle tre bataljoner. Den blev placeret i Brügge, men ved regimentets nye indsættelse, igen midlertidigt opløst (23. november).

Desuden blev der på ordre fra 207 Infanterie-Division oprettet et kompagniførerkursus for divisionens tre regimenter, hvis ledelse blev overdraget til Major Weyergang R.I.R. 213 og Hptm. Plange I/213. Hvert af de tre regimenter kommanderede hertil 3 løjtnanter, der kunne komme på tale om kompagniførere. Kurset fandt sted i Brügge, hvor I/213 stillede de nødvendige øvelsesstyrker. Også i Brugge ledede Lt. Kunze 3/213 et gruppeførerkursus mellem 10. og 24. november. Underbringelse hos 1. MGK på skoven i Ganzenstrasse.

En særlig vægt blev lagt på uddannelsen af mandskabet på MG. Den 21. november 1916 kommanderes fra hver bataljon 4 underofficerer og 48 mand til respektive MGK, for her gennem 4 uger at blive uddannet på MG.

Det var en vidunderlig periode af rekreation for alle medlemmer af regimentet. Der var stadig varme, ja næsten hede, dage, så man endda kunne bade i havet. I villaer og hoteller langs stranden var der fremragende kvarterer, hver mand kunne her få sin egen seng. Det skulle endda være forekommet, at gamle krigere havde tøvet med at gå i et sådant kvarter, da de ikke længere mente sig i stand til at opfører sig korrekt i sådanne omgivelser. En elektrisk sporvogn, drevet af marinen, forbandt kvartererne med hinanden og med Ostende. Man kunne derfor, da man ikke var karrige med orlov, med denne nå frem og tilbage. Især Zeebrügge med dens ubådsbase, fængslede.

Samtidig var området et slaraffenland efter datidens begreber. Endnu kunne man købe alt!. Bageren havde endda hver morgen friskbagt brød. »Her er vi vil i stand til at holde stillingen! var de bevingede ord, og også betegnende var ordvalget: »Snart skal vi igen i krig!« (Lt. Kath 6/213).

Tjenesten var let. Skyttegrave var der ikke langs kysten. Enkelte poster stod fuldt oprejste på klitterne. Snart begyndte igen eksercitsen for ikke at knoglerne skulle gro helt fast.

Arbejdsbataljonen i Westende havde det naturligvis knap så let, men selv her følte man sig godt tilpas. Fjenden lå jo halvanden kilometer væk og skød kun en sjælden gang. Afsnittet gik fra havet til Paschendaele kanalen [1]). K.T.K. (*Kampftruppenkommandeur*) for afsnittet var Prins Adalberg af Preussen, som gentagende gange besøgte 213 i deres stillinger. Hans beton-kommandostation lå i nærheden af beredskabs-bataljonens kommandostation i den vestlige udkant af landsbyen Westende. Den arbejdsbyrde, der forlangtes af kompagnierne, var ikke overmåde, så også her var livet til at holde ud. Forplejningen ved Marine-korpset var udmærket takket være hjælpekilderne fra dette rige land og de hyppige levnedsmiddeltransporter fra Holland til England, der opbragtes af ubådene.

I dette afsnit var også inspektioner af Somme-krigerne af højere og højeste foresatte.

Den 25. september inspicerede den nye divisions-kommandør, Generalmajor Schroetter i Brügge III/213 sammen med to bataljoner af Regiment 209. Den 24. havde general Schroetter i en divisionsbefaling hilst regimenterne på følgende måde:

> Den kommanderende Hr. General for Garde-Reserve-Korps, Excellens v. Marschall, har ved sin tilbagekomst fra slaget på Somme give underretning om den fremragende tapperhed, hvormed regimenterne under ved 89. R.I.Br. deltog i den sidste tids svære kampe. Såvel i sejt forsvar som i massive modangreb har regimenterne fortræffeligt virket. – det er mig en stor glæde fra nu af at have regimenter under min kommando. Jeg er fast overbevist om at regimenterne også i krigens videre forløb i enhver situation på samme strålende måde, vil bevise sin fremragende værdi. På samme måde er det min faste overbevisning, at også de øvrige dele af divisionen, der endnu ikke er blevet ondt at måle sig med fjenden, ved enhver bydende lejlighed, på lignende måde vil træde frem som regimenterne under 89. R.I.Br.
>
> Sign. Schroetter

Den 29. september inspicerede General Schroetter I/213 ved Ostende, og besøgte i disse uger hver enkelt bataljon i forbindelse med tildeling af Jernkors.

Den 27. september blev regimentet inspiceret af den øverstkommanderende for 4. Armee, Hans Kongelige Højhed Albrecht von Württemberg: III/213 i Brügge, II/213 på strandpromenaden i Blankenberge og I/213 i Bredeene. Efter disse besøg udtalte Hertug Albrecht følgende til regimentet:

> Kammerater!
>
> Jeg har tilkaldt Regiment 213 hertil for at kunne udtale min tak for, hvad I har præsteret nede langs Somme. For det, I har gjort, skylder hele Tyskland jer tak. Da jeg sendte Jer afsted til Somme vidste jeg, hvad jer kunne forvente af Jer, for jeg kender Jer - Løverne fra Het Sas - og jeg er med sikkerhed ikke skuffet i mine forventninger. Kammerater, jeg udtaler endnu engang min tak! Jeg mener, at regimentet kan være stolte over en sådan ros fra en Armeeførers mund.
>
> (Notat fra Gefr. Christiansen 11/213, faldet som Offizierstellvertreter ved 3 MGK den 29.9.1918 ved Sailly)

Den 20. oktober var en særlig festdag. Hans Majestæt Kejseren inspicerede dele af 89. R.I.br. og marinen. Hemmelighedsfulde befalinger forkyndte høje besøg. Mellem Mispelburg og Den Haan blev en paradeplads i hast etableret, og parademarch ivrigt indøvet. Hans Majestæt ankom til Brügge kl. 11, og spiste middag i Admiralitetsbygningen sammen med den kommanderende admiral v. Schröder. Til taflet var også indbudt Major Weyergang som kommandør for R.I.R. 213. Også Hertug Albrecht deltog. Efter middagen kørte Kejseren til inspektionen. Opstilling og parade kommanderedes af Generalmajor Graf Moltke. Fra 89. R.I.Br. deltog en bataljon fra hhv. Regiment 209 og 213. Denne var sammensat af dele af alle regimentets tre bataljoner, der hver stillede et kompagni (1 kompagnifører, 4 løjtnanter som delingsførere, 4 Vizefeldwebel, 1 Feldwebel, 20 underofficerer og 144 mand).

---

[1]) Skal rettelig være »Plassendale« = kanalen mellem Ostende og Brugge.

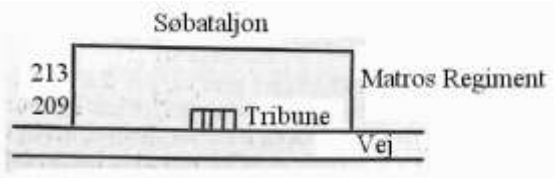

Den sammensatte bataljon blev ført af Hptm. v. Hammerstein II/213, kompagniet fra I. Bataillon Lt. Hell /1/213, fra II. Bataillon Lt. Kath 6/213 og fra III. Bataillon Obl. Sievert 9/213.

De tre MG-kompagnier dannede espalier ved Wenduyne. De ikke deltagende dele af regimentet lå i deres kvarterer (Blankenberge osv.).

Om forløbet og hans indtryk beretter den daværende Gefreiter (senere Leutnant) Eggert 3/213:

> Den 19. om aftenen kørte jeg fra stillingen til Den Haan, for den følgende dag – som man fortalte – at deltage i en besigtigelse foretaget af Hertug Albrecht v.W. Måske kunne der også komme højere personligheder. – Indkvarteret i den Haan uden varm forplejning. Kold nat, sov dårligt. Den 20. om morgenen de fire kompagnier samlet i bataljon og parademarch indøvet. Kl. 1315 antrædning og march til Mispelburg. Der ankommer hele tiden flere tropper til Den Haan: 209, Marine-Infanterie. Det bliver til vished: Kejseren kommer. Endnu arbejdes der ihærdigt på indretning af paradepladsen: tribune, afspærring, højtalere, luftforsvar. 2 timer og et kvarter til ankomst. Grundtanken var: forbrødring mellem hær og marine. Overgangen er etableret ved hjælp af søbataljonerne.
>
> Kl. 1630 endelig signal: Kejseren kommer. Præsenter gevær! bajonet anlagt); se til højre!.
>
> Jeg står i andet geled. Der vejre standarten. Morgen, Kammerater! Morgen, Majestæt! Der kommer han! Det første blik! Så åndelig! Det tynde overskæg: Kejseren! Mit hjerte truer med at gå i stå, sådan rammer synet mig. Strunk, med elastiske skridt går han videre, mens han hele tiden hilser. Så vender han sig mod midten. En bekvem stilling: Den Øverste – Kejseren taler – i et roligt, lidt mørk medrivende talestrøm:
>
> > Jeg kommer fra øst, for at medbringe en hilsen fra Jeres kammerater. De er Jer taknemmelige for, at I holder deres ryg fri. Jeg kommer imidlertid også for at udtale min fulde anerkendelse til Jer for på fløjen af vestfronten at holde fast ved Somme. Især bringer mig mine lykønskninger til bataljonen der, der allerede har været indsat på Somme og her strålende har kæmpet.
> >
> > Landhær og Marine, en herlig dobbeltstjerne, der her er forenet. Vi har kæmpet år, måneder og dage, og vil også fortsat betvinge vore fjender til de har fået nok. Mod det britiske stivsind og den franske stolthed, sætter vi det troende, oprigtige tyske hjerte. Vi spørger nu ofte – især dem derhjemme – : Hvornår vil så afslutningen komme? Dette øjeblik vil komme! Hvornår dette øjeblik imidlertid indtræffer, ved vi ikke. Det ved kun deroppe, hærskarens Herre. For os alle gælder: Striden går videre – (pause, men så kort, kontant:) til de har fået nok! Morgen, Kammerater!
>
> Så kommanderer han selv: »Gevær ved fod! Rør!«
>
> På vegne af marinekorpset og de underlagte enheder, takkede så Admiral v. Schröder. Efterfølgende parade på vejen i dobbelt gruppekolonne. Hvor benene flyver foran Kejseren! [1])

Admiral v. Schröder, kommandøren for Marine-Korpset og Kapitän z.S. Tägert inspicerede ofte dele af regimentet i stilling eller under øvelser, der på tidspunkter blev indlagt i klitterne. Man kunne derfor ikke klage over manglende høje besøg. I tiden langs kysten blev der ved flere lejligheder uddelt Jernkors. Den 16. oktober overrakte Divisionskommandøren i Ostende personligt 10 tildelte Jernkors I og utallige Jernkors II. Jernkorsets I. Klasse modtog Major v. Anderten III/213, Lt. Blömeke Regimentsadjudant, Lt. Lamke 1/213, Lt. Schmidt V, Lt. Doscozil 3/213, Vzf. Denker 3/213, Vzf. Hauschild 5/213, Lt. Kath 6/213, Gefr. Elsers 8/213, Vzf. Ahlers 10/213.

Jernkorset II. Klasse tildeltes:

1/213: Untffz. Breuner, Nolte, Storm, Gefr. Mähler, Andreasen, Musk. Bombrys, Fick, Otto Wehrm. Dörsling, Glave, Ciriax

2/213: Feldw. Gode, Untffz. Böhm, Gefr. Horn, Musk. Tiedemann, Baier, Res. Bother, Ers.Res. Heidenreich, Winterhalter, Wehrm. Hose

3/213: Vzf. Martens, Gefr. Mohnfeld, Mekelburg, Scezepankiwicz, Stümpel, Res. Runge, Ers.Res. Zimmeremann, Hildebrandt, Dreessen, Krfw. Biderbach.

4/213: Vzf. Jespersen, Untffz. Ziepke, Schotte, Gefr. Gloede, Brüns, Claasen, Krfw. Schröder, Musk. Kessler, Peek, Wehrm. Jürgensen.

MGK: Vzf. Timm, Untffz. Mehlert, Wittbold, Gefr. Harenberg, Pohle, Schütze Finkbeiner, Lewald, Hallbach, Diniaz, Oppitz.

---

[1]) I forbindelsen med Kejserens besøg blev der også tildelt Jernkors. Navne på modtagere finde ikke i dokumentationen. Forfatteren er kun bekendt med, at Vizefeldwebel Kurreck 11/213 denne dag af Kejseren personligt modtog et E.K. I.

6/213: Untffz. Maronn, Harms, Seiden, Wehrle, Hansen, Paulsen, Gefr. Allerding, Thiede, Schmidt, Friedrichs, Glashoff, Musk. Schröder I, Harder, Wehrm. Schrader, Baden, Nowak, Baumgarten, Hansen IV, Ldst, Schmöker
7/213: Feldw. Stiefel, Untffz. Schmalfeldt, Bolte, Gefr. Heimann, Wehrm. Kronenbitter, Buchmüller, Musk. Szinka, Nürnberg, Szameteit, Behring, Nickel, Viezens
8/213: Untffz. Möller, Strauss, Lehmann, Gefr. Platzer, Musk. Markwarth, Albert, Ers.Res. Horn, Ldst. Drzymalski, Fronert, Res. Mohnke,
9/213: Gefr. Schmiederbernd, Krohn, Musk. Ebert, Seidenspinner, Schmidt, Schiegel, Sprenkelmann, Honikel, Schmitt, Wehrm. Krubeck, Res. Hilgenstock.
10/213: Untffz. Carstensen, Claussen, Gefr. Hansen, Musk. Rietmüller, Hardtfeldt, Rössner, Dahlsing, Chultz, Orsien, Wehrm. Beisen,
11/213: Untffz. Hämmerling, Gefr. Hanneberg, Musk. Ewald, Schustger, Kuronka, Blund, Norst, Hornist Gehrke, Res. Scöcklein, Wehrm. Ahrens.
12/213: Vzf. Heilbuth, Untffz. Spiel, Diestel, Wehrm. Pape, Res. Pfeifer Musk. Stemstennagel, Gabriel, Markus, Wollesen, San-Soldat Klunower

Fra ranglisten over officer kan det fastslås, at E.K. II den 20. september blev tildelt Lt. Diederichsen 5/213, Lt. Leopold 6/213, Lt. Dormann 8/213, Lt. Braun 8/213, Lt. Hermann 9/213, Lt. Ibs 10/213, *Hamburger Hanseaten-Kreuz* den 4. oktober til Lt. Hollburg 10/213, Lt. Georgi 9/213, Zahlmeister-Stellvertreter Schnoor II/213, Lt. Dörnte 2/213, Lt. Struck 1/213. Navne på øvrige modtagere er ikke kendt.

Den 28. oktober blev udmærkelser overrakt af Generalmajor Schroetter:

E.K. I: Oblt. v. d. Osten, Lt. Brusch i/213, Lt. Schwitzky Reg.Stab.

E.K. II: Lt. Tietgen, tidligere 11/213, nu E.R. 75 Bremen.
1/213: Gefr. Reimers, Res. Schumacher
1/213: Untffz. Luchterhand, Füs. Hoppe, Res. Alich, Füs. Siebart, Untffz. König
2/213: Gefr. Stender, Ers.Res. Drewes, Wehrm. Beyrs, Musk. Eckhof.
2/213: Ldstm. Wiesler, Ers.Res. Kaiser, Res. Schöning.
3/213: Untffz. Ladenthin, Kühl, Maack, Res. Schröder.
3/321: Ers.Res. Köhler, Ldstm. Budnik, Henneberger.
4/213: Untffz. Gladdatz, Gefr. Weber, Ldstm. Glück.
4/213: Ers.Res. Voss, Gefr. Karp, Ldstm. Weber, Musk. Bruhn.
1 MGK: Gefr. Neubauer, Schütze Stammer.
1 MGK: Gefr. Ahlsen, Gefr. Goritz.
5/213: Serg. Rüdiger, Untffz. Zieger, Wehrm. Nolte.
5/213: Vzf. Koss, Res. Jordan, Musk. Kaiser.
6/213: Untffz. Nickel, Musk. Fölster, Musk. Sweinholdt.
6/213: Untffz. Lux, Res. Timmersen, Wehrm. Hansen III, Musk. Langbehn
7/213: Gefr. W. Schmidt I, Musk. Eltz, Schumann.
7/213, Serg. Ullrich
8/213: Gefr. Blöhse, Wehrm. Lauinger, Merkel, Schindler.
2. MGK: Untffz. Dörr, Schütze Nilson
9/213: Wehrm. Wilshusen, Res. Rabe, Musk Gross
10/213: Gefr. Otten, Musk. Köpke, Wehrm. Linkhusen, Musk. Karsruher.
11/213: Res. Troschka, Musk. Hagemann, Untffz. Ziolkowski, Wehrm. Pauls.
12/213: Gefr. Weigelt, Musk. Behrens II, Gefr. Eggers.
3. MGK: Schütze Krause, Sanders.

Den 14. november 1916 tildelte Jernkors I.: Hptm Förster III/213, Lt. Boldt 9/213, Stabsarzt Dr. Metz.

Jernkors II. Klasse: Lt.d.R. Schilling (pt. ER 75 Bremen)

1/213: Gefr. Hudtwalker, Musk. Inselmann, Lübke, Lehmann, Wehrm. Bädelt.
2/213: Gefr. Stäker, Musk. Niemand, Wehrm. Meyn, Musk. Ohlschlägen, Wehrm. ?
3/213: Wehrm. Schwartz, Ers.Res. Lilkendey, Ldstm. Krüger, Musk. Volkmann, Ers.Res. Rasch-
4/213: Untffz. Köster, Wehrm. Pietz, Lorbicke, Res. Reusch.
1. MGK: Untffz. Held, Schütze Leuchert.
5/213: Untffz. Witt, Gefr. Bischoff, Leipnitz, Musk. Paeslack, Wendland.
6/213: Untffz. Richter, res. Jerzcy, Musk. Zeller, Petersen
7/213: Untffz. Böttiger, Gefr. Saffrahn, Peters, Festerling, Schmikt, Musk. Stöver, Drösemeyer, Wehrm. Schwarz.
8/213: Vzf. Seekamp, Untffz. Volz, Gefr. Reff, Untffz. Wegner, Gefr. Diedrich, Wulff, Musk. Hetzler, Wehrm. John, Ldstm. Radtke.

2. MGK: Untffz. Klauder, Westberg, Schütze Bathke
9/213: Untffz. Tüxen, Schönwald, Ldst. Bächle, Stoll, Res. Grossmann, Thomsen, Musk. Hilken, Wehrm. Hülsemann, Untffz. Hellmers.
107213: Gefr. Christiansen, Schmidt, Musk. Schulz, Hannsen, Wehrm. Prinds, Ers.Res. Köhler, Untffz. Wunnenberg, Alkier.
11/213: Untffz. Janbeck, Wehrm. Vormerk, Karsten, Tambour Norkowds. Musk. Westrup, Untffz. Hartwig, Ldstm. Dengel
12/213: Musk. Harbeck, Gefr. Siems, Musk. Lange, Mehrm. Pribe, Untffz. Schulz, Berg, Ldstm. Böser, Ers.Res. Vonderach
3. MGK: Untffz. Thomer, Ers.Res. Coors, Musk. Pagel.
Reg.stab: Ldstm. Oesterling, Gefr. Probst.

Den 4. november modtog nedstående hårdt sårede Jernkors II:

Musk. Laska 2/213, Res. Petersen 3/213, Ldstm. Hartwig 4/215, Ldstm. Skonnski, Res. Themann 6/213, Ers.Res. Maus, Ldstm. Petsch 7/213, Ers.Res. Hocke, Krfw. Wolter 8/213, Unteroffz. Corneliussen, Gefr. Timm 10/213, Unteroffz. Priem, Musk. Umlaust, Trost 11/213, Unteroffz. Hoch, Wehrm. Zemke, Ldstm. Schnurpreil 12/213.

Großherzoglich Mecklenburgische Kreuz für Auszeichnung im Kriege I. Klasse blev den 3. november tildelt Hptm. Freiherr v. Hammerstein II/213.

Silberne Badische Verdienstmedaille blev den 27. oktober tildelt: Ldstm. Wilhelm Oehm 4/213, Karl Hornung 4/213, Samuel Frommel 3/213, Ers.Res. Wilhelm Zimmermann 9/213, Ldstm. Joseph Schlechter 10/213, Wilhelm Kurz 12/213.

Personelændringerne i officerskorpset var talrige.

Den 30. september ankom den nye regimentskommandør Major Weyergang og overtog kommandoen, der siden Oberstlt. v. Werder måtte sygemelde sig, fungerende havde været ført af Major v. Anderten. I sin dagbog omtaler Major Weyergang flere gange det fortræffelige indtryk, hele regimentet havde gjort på ham. »Jeg er stolt af mit regiment!«. Et hårdt tab ramte regimentet ved afskeden med den afholdte kommandør for II. Bataillon, Hptm. Freiherr v. Hammerstein. På ordre fra den øverste hærledelse blev han udpeget til kommandør for den nyopstillede Stormbataljon ved 4. Armee, og den 20. november overført til A.O.K. 4. Selvom det stærke ønske om en selvstændig kommando dermed var opfyldt, faldt det ham dog meget svært, som det fremgår af hans dagbog, at tage afsked med sin gamle bataljon, som han i over to år gennem de vanskeligste tider, havde haft kommandoen over. På dagen for sin afrejse fra regimentet, erfarede Freiherr v. Hammerstein, at han for sin indsats på Somme havde fået tildelt »Ritterkreuz vom Hohenzollernschen Hausorden«. Og hvis der var nogen, der havde fortjent denne udmærkelse, der var den førte af sin art ved R.I.R. 213, var det Hptm. v. Hammestein. I hele regimentet nød han høj agtelse og kærlighed. En ubegrænset tillid fra hans undergivne var takken for dette fortræffelige forbillede af en ægte preussisk officer. Der var ingen i hele regimentet der ikke oprigtigt beklagede Hptm. v. Hammersteins afgang. Højere forpligtigelser havde taget ham fra os, ham der, som gamle Homer sagde: var »et tårn i slaget«.

Afgangen af Hptm. Förster III/213, Lt. Hagaens 7/213 og Lt. Schall 1. MGK. er allerede nævnt.

Hptm. Loymeyer, der under Somme-kampene havde ført III/213, blev den 4. november forsat til R.I.R. 209 som kommandør af III. Bataljon. Føring af III/213 blev overtaget – da Major v. Anderten var på orlov – midlertidigt af Lt. Gebauer 12/213 (siden 1. oktober 1916 tilbage efter de sår han modtog 10. august). Lt. Schmitt I 4/213 blev den 4. november 1916 forsat til E.R. 75 Bremen til anvendelse som kompagnifører.

Den 13. november blev ikke færre end 22 officerer overført til E.R. 75 med henblik på at blive anvendt under formeringen af nye enheder: Leutnants: Hell 1/213, v. Berge 2/213, Knutzen 2/213, de Vries 3/213, Korch 3/213, Reymers 3/213, Mantel 4/213, Schmarie 4/213, Lentz 5/213, Berkefeld 6/213, Leopold 6/213, Köhring 7/213, Schilling 8/213, Braun 8/213, Steinmann 8/213, Arius 9/213, Herrmann 9/213, Hollburg 10/213, Ibs 10/213, Brinkmann 10/213, Wedder 11/213, Dressker 12/213.

Med disse 22 officerer og de tidligere nævnte, mistede regimentet officerer, som i årevis havde stået i dens rækker og på det bedste havde udmærket sig. De skulle nu i nye regimenter virke som værdifulde, krigsprøvede førere.

Lt.d.L. Schmidt, der under Somme-slaget på bedste måde havde ført 10/213, måtte den 6. oktober som syg afgå i Tyskland, og ligeledes også Lt. Münster 7/213 den 15. oktober. Også Lt. Goellrich 4/213, som blev syg under ophold i Tyskland, overførtes til E.R. 75 den 20. november 1916, samme dag som Feldwebel-Lt. Kleemann 2/213.

Sammen med de officerer, som såredes på Somme og ikke vendte tilbage (Lt. Henningsen, Doskozil, Krause, Carlberg, Dettmers, Holstein, Vité, v. Horsten, Göttsch) mistede regimentet i månederne september – november 40 officerer. Heroverfor stod en langt mindre tilgang.

Lt Lassen 2/213 returnerede fra lazaret og overtog igen sit kompagni (28. oktober 1916), ligeledes Lt. de Vries 3/213. Den 11. oktober kom fra E.Btn. 31 Lt. Hell 1/213 og Kunze 4/213, samtidig med Offz.St. Lorenzen 4/213 og Jungjohann 1/213. Forfremmelse indenfor regimentet fandt i denne periode ikke sted.

På den måde var antallet af officerer kraftigt reduceret, hvilket også fremgår af stillingsbesættelsen pr. 1. december 1916:

Regimentsstab:
- Kommandør: Major Weyergang
- Adjudant: Lt. Blömeke
- MG-officer: Obl. v.d. Osten
- Ordonnansofficer: Lt. Schildbach,
- Signalofficer: Lt. Schwitzky
- Regimentslæge, Stabsarzt Dr. Metz.
- Fører for stor bagage: Feldw.Lt. Kurrek.

I. Bataillon
- Kommandør: Hptm. Plange
- Adjudant: Lt. Brusch
- Forplejningsofficer: Lt. Paulsen
- Bataljonslæge: Assistenzarzt dr. Neubürger
- Intendant: Zahlmeister Berner
  - 1. Kompanie: Lt. Lamke
    - Lt. Struck, Lt. Voss, Offs.St. Jungjohann, Offz.St. Reyer
  - 2. Kompanie: Lt. Lassen
    - Lt. Dörnte, Lt. Schröder I
  - 3. Kompanie: Lt. Mähler
    - Lt. Fischer
  - 4. Kompanie: Lt. Hamann
    - Lt. Kunze, Offz.St. Lorenzen
  - 1. MGK: Lt. Tiessen,
    - Lt. Wulff

II. Bataillon
- Kommandør: Hptm. Herzer (fra IR 413)
- Adjudant: Lt. Frehse
- Forplejningsofficer: Feldw.Lt. Schröder
- Bataljonslæge: Stabsarzt Dr. Metz
  - Felduntgerarzt Prost
- Intendant: Zahlmeister-Stellv. Schnoor
  - 5. Kompanie: Lt. Peters
    - Lt. Diedrichsen, Lt. Wollesen, Offz.St. Korte
  - 6. Kompanie: Lt. Kath
    - Lt. Rommelé, Lt. Nietsch
  - 7. Kompanie: Lt. Loeber
    - Lt. Sommerfeld, Lt. Mummert
  - 8. Kompanie: Lt. Dormann
    - Lt. Hiller
  - 2. MGK: Lt. Dahlgrün
    - Lt. Huhnstock

III. Bataillon
- Kommandør: Major v. Anderten
- Adjudant: Lt. Fiebig
- Bataljonslæge: Assistenzarzt Dr. Reichel
  - Feldunterarzt Lemke.
- Forplejningsofficer: Feldw.Lt. Bernau
- Intendant: Zahlmeister Brandt
  - 9. Kompanie: Lt. Boldt
    - Lt. Höllwig, Lt. Georgi, Offz.St. Petersen

10. Kompanie: Oberlt. Sievert
Lt Lange II
11. Kompanie: Lt. Wassmund
Lt. Hagelberg, Lt. Krogmann, Offz.St. Hartung
12. Kompanie: Lt. Gebauer
Lt. Friedrichsen, Feldw.Lt. Besemann
3. MGK: Lt. Scherer
-

Den 15. oktober modtog regimentet 500 mand erstatningspersonel, der halv for halv bestod af tidligere sårede og unge rekrutter. I/213 modtog 200 mand, II/213 130 mand og III/213 170 mand.

Forplejningsstyrke 1. november 1916

	Officerer	Underofficerer og mænd	Heste
I. Bataillon	28	1.045	69
II. Bataillon	27	1.061	55
III. Bataillon	23	1.045	55
1. – 3. MGK	5	250	34
R.I.R. 213	83	3.401	213

Kampstyrke 1. november: 76 officerer, 3.248 underofficerer og mænd, 213 heste, 12 MG.
Kampstyrke 1. december: 56 officerer, 3.159 mand, 212 heste, 12 MG.
Tab i perioden langs kysten: 1 falden (Wehrmann Wittschen 7/213). 8 mand såret.
Den skønne tid langs den belgiske kyst var forbi. Den 23. november bestemte en befaling fra 4. Armee, at 4. Ersatz-Division i Afsnit Ypres-Süd skulle afløses af 207 Infanterie-Division. Afsnit Ypres-Süd havde tidligere været besat med 204. Infanterie-Division og 4 Ers.Div., der havde været ført i en samlet kommando under betegnelsen »forstærkede 4. Ersatz-Division« eller »Korps Werder«. Med afløsningen af 4. Ers.Div. overgik kommandoen over hele afsnittet til 204 Inf.div., og fik dermed betegnelsen »Forstærkede 204 ID« under kommando af Generalmajor v. Stein.

* * *

I Afsnit Bellewaarde

November 1916 til april 1917

I det nye afsnit skulle den unge 207. Infanterie-Division for første gang indsættes samlet, og også 89. Reserve-Infanterie-Brigade disponerede for første gang over alle sine tre regimenter (213, 209 og 413). Stillingen, der skulle overtages efter 4. Ers. Div. strakte sig i den sydlige del af Ypres buen omtrent fra jernbanelinjen Roulers – Ypres mod syd til Hooge. Regimenterne under 4. Ers.Div. havde besat afsnittet fra højre i rækkefølge 362, 361 og 360. 89. Brigade befalede afløsning af Reg. 362 af R.I.R. 213, Reg. 361 ad R.I.R. 209 og Reg. 360 af I.R. 413. Regimentsafsnittene havde betegnelserne »Aachen«, »Berlin« og »Cöln«. I.R. 362, der havde besat »Aachen« havde bestået af 4 bataljoner. Derfor fik R.I.R. 213 tilgang af II/L.I.R. 35 som den 4. bataljon, en bataljon vi allerede tidligere i begyndelsen af 1916 havde arbejdet sammen med ved Boesinghe. Afsnit Aachen gik fra et punkt omkring 200 meter nord for jernbanen Roulers-Ypres til en punkt omkring 200 meter nord for vejen Menin-Ypres. Venstre afsnitsbegrænsning gik præcist langs den sydlige bred af Bellewaarde søen, der dermed tilhørte Afsnit 213. Af samme grund blev afsnittet også kaldt »Bellewaarde-Afsnit«. Den var opdelt i et nord og et syd afsnit. Transport af regimentet fandt sted fra den 24. november. II/213 kørte fra Brügge den 24. kl. 0915 til Ledeghem, hvorfra den marcherede til Dadizeele og underbragt i massekvarter. Den 25. november fulgte III/213 kl. 10 fra

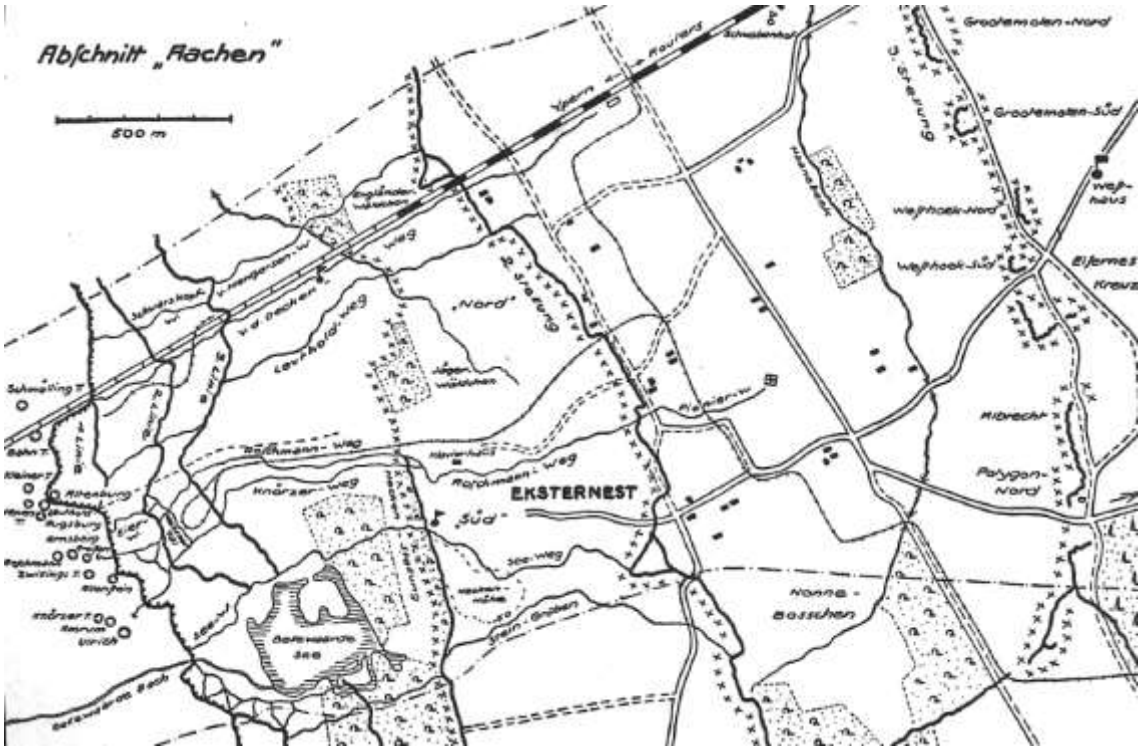

Ostende, hvortil dens kompagnier var trukket sammen. Kl. 12 blev den losset i Ledeghem og fandt indkvartering i Dadizeele, Ledeghem og Terhand.

Regimentsstab, Stab I/213 og MG-kompagnierne kørte fra Brügge kl. 15, kompagnierne fra I/213 fra Ghistelles 1320. Mål Ledeghem, nødkvarter i Dadizeele. Stillingssystem »Aachen« opdelte sig indenfor ovennævnte afsnits begrænsninger i dybden med en I., II. og III. Stilling. I. Stilling havde igen 3 linjer. 1. linje forløb syd-sydøst umiddelbar syd for banelinjen et fremspringende punkt, der blev lukket af den såkaldte Riegel-Graben, der var del af den øvrigt forløbende 1. linje. I spidsen af fremspringet på »Leuthold-krater« og umiddelbart ved siden af

»Krater Augsburg«. 2. Linje forløb 100-200 meter øst for 1. med 3. Linje yderligere 100-200 meter østligere, begge med afslutning ved Bellewaarde søen. »Hecken-Stellung« i syd afsnittet udgjorde en særstilling omkring 500 meter bag 3. linje, og formentlig resultatet af at Bellewaarde søen standsede 2. og 3. linje.

II. Stilling lå 1000-1300 meter bag 3. Linje og bestod af en syd-sydøst gående linje. Dens sydlige del blev oftest kaldt »Eksternest«.

III. Stilling lå i samme afstand bag II. Linje og bestod af enkelte støttepunkter: Grootemolen Nord og Syd, Westhoek Nord og Syd, Eisernes Kreuz, Albrecht og Polygon-Nord.

Forbindelsesgraven bagud var fra højre benævnt: 1) nord for banen: Mengersenweg, senere Schwarzkopfweg. 2) lige syd for banen langs denne: Decken-Weg. 3) 100 meter syd for 2.: Leutholdweg. 4) 800 meter syd for banen: Roschmannweg. 5) fra Hecken-Stellung, næsten parallel: Knörzer-Weg. 6) fra Esternest til Hecken-Stilling: Seeweg. De primære adgangsveje var for Afsnit Nord Decken-Weg, og i Afsnit Süd Roschmann-Weg, der øst for II. Stilling fik navnet Pionierweg. Endeligt skal nævnes Hermannweg mellem 1. og 2. linje nord for banen, og i syd afsnit »Eier-Weg« som beboelsesgrav syd for banen bag 3. linje, og Jäger-Graben, der forband Eier-Weg med Knörzer-Weg. Til underbringelse af dele af beredskabet i Nord-afsnittet blev den såkaldte Beton-kaserne anvendt, der lå 500 meter bag II. Stilling umiddelbart langs jernbanen. Regimentets kommandostation var indrettet i »West-Haus«. Kampbataljonernes kommandostationer (K.T.K.) var for i nord »Bahn-stand« og i syd »Hecken-Stand«, mens tilsvarende B.T.K. for beredskabsbataljonen, var placeret i »Schwabenhof«. Lejre og hvilekvarterer for regiment var fordelt på:

Regimentsstabskvarter: Molenhoek.

Hvilekvarter for bataljoner: skovlejre (barakker) nord for Molenhoek:

I/213 – Ronse-Lager og Hollebosch-lejer (4.)
II/213 – Jäger-Lager og Lichterstein-lager (7.)
III/213 – Lichtenstein-Lager
II/L.35 – senere erstattet af IV/213: Molenhoek, Hollebosch-Lager.
1. og 2. MGK – Slypskapelle
3. MGK – Strooiboomhoek

Kampbagagen: I/213 i Keiberg-Molen, II/213 og III/213 bed bataljoner.

Store bagage: Slypskapelle.

Infanteri-Pioner-Delingen var placeret i Polygon-skoven, Polygonhaus og den såkaldte »Arbeiterviertel«.

Den fjendtlige stilling lå mellem 60 og 400 meter fra egen linje. Den lå gennemsnitlig 1, på steder 2-3, meter lavere end den tyske. Fra den højre afsnitsbegrænsning var fjenden omkring 250 meter væk. Hans stilling nærmede sig 150 meter fra vores ved Schmöllig-krater, for syd for banen gennem små kratere og Hexen-krater ved kraterne Augsburg og Leuthold, der næsten var forbundet med vores 1. linje, at nå det smalleste sted. Herfra øgedes afstanden igen for ved Roschmann- og Zwillings-krater og i (opstået senere) Arnsberg-krater igen at nå ind på 100 meters afstand, fra dette yderste af Roschmann-sappen endda på 25 meter. På næsten samme afstand var linjen syd for Knörzer- og Ulrich-Kraterne. Herfra svingede den fjendtlige stilling langt tilbage og lå på begge sider af Bellewaardebeek i en afstand af godt 400 meter. Den fjendtlige stilling bestod for største delen af et uoverskuelig virvar af grave, der ved den såkaldte Eierwäldschen var tættest. Udbygningen af den engelske stilling var generelt middelmådig, mens Schmölling, Hexen, Roschmann, Ulrich og Knörzer kraterne var godt udbyggede.

Fra midten af februar blev modstanderen identificeret som 39., indtil dette tidspunkt 55. engelske Division.

Besættelsen af det nye afsnit med dele af R.I.R. 213 begyndte allerede den 26. november. Tidligt den 27. november (i Afsnit Aachen fandt afløsninger som oftest sted i morgentimerne) havde regimentet afløst alle dele af 362. Reg. Indsættelsen af bataljoner og, hvor det er muligt at fastslå, kompagnier i Bellewaarde-perioden, fremgår af nedenstående skema. Til dette skal bemærkes: Bataljon i forreste linje og kompagnier i beredskab var underlagt det aktuelle afsnits K.T.K. I den første tid havde denne altså kommandoen over 5 kompagnier, senere over 6. Til underbringelse af beredskab anvendtes II. og III. Stilling, i Afsnit Süd også Hecksen-Stellung. Kompagniernes rækkefølge, forså vidt det drejer sig om indsættelse i stillingen, er angivet »højre mod venstre«. Hvor kompagninumre er anført i to rækker betyder øverste række forreste stilling, underste række, bagved.

K.T.K. var i denne tid for I/213: Hptm. Plange, II/213, Oberlt. v.d. Osten, senere Hptm. Herzer (fra I.R.413), for III/213: Major v. Anderten, senere Rittmeister v.d. Heydt. Hptm. Köcher fra IV/213 afløste ofte. Før II/L.35 var K.T.K. Hptm. (senere Major) Finck, senere Hptm. Faulhaber.

Afsnit Aachen-Süd – 27. november 1916 – 14. februar 1917

	Frontlinje	Beredskab	Hvil
17.11.	II/L.35	2/213	1.3.4./213
1.12.	I/213: 1.3.4. 2.	6/L.35	5. 7. 8/L.35
7.12.	II/L.35	3/213	1. 2. 4./213
13.12.	I/213	7/L.35	5. 6. 8/L.35
19.12.	II/L.35	1/213	2. 3. 4./213
25.12.	I/213	8/L.35	6. 6. 7/L.35
31.12.	II/L.35	4/213	1. 2. 3./213
2.1.	II/L.35	3. 4./213	1. 2./213
6.1.	I/213: 1. 4. 3 2.	5L.35	6. 7. 8/L.35
12.1.	II/L.35	1. 2./213	3. 4./213
19.1.	I/213: 4. 3. 1. 2.	To komp. II/L.35	To komp. II/L.35
24.1.	II/L.35		I/213
30.1.	I/213: 1. 2. 3. 4.	To komp. II/L.35	To komp. II/L.35
5.2.	II/L.335		1. 2./213
11.2	I/213: 3. 4.		II/L.35

Afsnit Aachen-Nord – 27. november 1916 – 14. februar 1917

25.11.		5/213	6. 7. 8./213
27.11.	II/213: 5. 6. 7. 8.	9/213	10. 11. 12/213
3.12.	III/213: 9. 10. 11. 12.	6t/213	5. 7. 8/213
9.12.	II/213: 7. 8. 5. 6.	11/213	9. 10. 12/213
15.12.	III/213: 10. 9. 11. 12.	8/213	5. 6. 7./213
21.12.	II/213: 7. 8. 5. 6.	11/213	9. 10./213
27.12.	III/213: 9. 10. 11.12.	6/213	5. 7. 8/213
2.1.	II/213: 7. 8. 5. 6.	To komp. III/213	To Komp. III/213
5.1.	II/213: 6. 5. 7. 8.	Ingen ændring	Ingen ændring
8.1.	III/213: 10. 9. 12. 11.	5/213 – Grootemolen 8/213 – Betonkaserne	6. 7./213
14.1.	II/213: 7. 8. 5. 6.	10. 11./213	9. 12./213
19.1.	III/213: 9. 12. 11. 10.	6. 7./213	5. 8./213
24.1.	II/213: 8. 7. 5. 6.	9. 12/213	10. 11./213
20. 1.	III/213: 11. 10. 9. 12.		II/213
5.2.	II/213: 7. 8. 5. 6.	3. 4./213	III/213
11.2.	III/213: ?	5. 8./213	6. 7./213

Den 14. februar returnerede II/L.35 til eget regiment, og blev ikke erstattet af en ny. Den 16. februar blev der fra 11. gem. Landwehrbrigade overført 7 officerer og 348 mand (alle kun garnisons-egnet og over 45 år gamle), der ikke måtte anvendes på den anden side III. Stilling. De blev formeret i IV/213 (16., 17., 18. Kompanie).Regimentet måtte besætte sit store ansvarsområde med egne enheder. Fra den 16. februar trådte den nye fordeling i kraft:

Forreste linje fra højre: 1. 6. 7., 3., 4. Kompanie

I beredskab: 8/213 Jägergraben, 5/213 Betonkaserne, 2/213 i 3. linje (hidtil Afsnit Süd), 1/213 i Eksternest.

Selvom i første omgang opdeling i Süd og Nord blev fastholdt, blev der med afløsningen tidligt den 20. februar indført en nu fordeling. Fra nu besatte en bataljon I. stilling. Den havde fået yderligere to kompagnier tildelt fra beredskabsbataljonen, så der nu kun var en KTK kommandostation: Moltke-Ufer (Hecken-Stellung) med 6 kompagnier underlagt foruden MG. De to sidste kompagnier i beredskabsbataljonen var underlagt dennes kommandør (kommandostation Schwabenhof), der desuden disponerede over to kompagnier fra IV/213, placeret i støttepunkt i III. stilling. I hvil var nu en hel bataljon og et kompagni af IV/213. I denne periode gik infanteri-pioner-delingen oftest med dens bataljon i stilling, mens en deling lå i hvil i Polygon-Haus (siden begyndelsen af marts to delinger).

Afsnit Aachen (senere Bellewaarde)

	Frontlinje	Beredskab	Hvil
15.2.	6. 7. 3. 4	8. 5. 2. 1. 10. 11	9. 12.
20.2.	III	8. 5. 6. 7. 17. 18.	I og 16.
22.2.	II: 8. 5. 6. 7.	III, 17 og 18.	I og 16.
26.2.	III	I, 16 og 18	II og 17
4.3.	I: 1. 2. 4. 3	II, 5, 8. 6. 7. 16. 17.	III og 18.
10.3.	II: 7. 6. 8. 5.	III, 17. 18.	I og 16.
16.3.	III	I, 1. 2. 3. 4. 16. 18.	II og 17.
22.3.	I: 3. 1. 2. (4. i III linje)	II, 16. 17	III og 18.
28.3.	II: 8. 5. 7. (8. i III linje)	III, 17	I, 16 og 18
3.4.	III	I, 18	II, Jägerlager. 17. 16.
9.4.	I: 4. 2. 1. (3. i III linje)	II, 16	III, 17. 18
15.4.	II: 6. 8. 5. (7. i III linje)	III, 17.	I, 16. 18.
21.4.	III	I, 18	II, 16. 17.
28.4.	III/213 afløses af I/RIR 233	I/213 afløses af II/RIR 233	

MG-kompagnierne afløste generelt i Afsnit Aachen en dag senere end deres bataljoner. I november 1916 indsatte regimentet 5 MG i Nordafsnittet (tre i 1. linje, to i 3. linje), 6 MG i Syd afsnittet (en i Bellewaarde støttepunkt, to i 1. linje, en i 3. linje, to i Hecken-Stellung). I »Nord« afløste 2. og 3. MGK og i »Syd« 1 MGK/213 og 2 MGK/L.35, hinanden. Dybdeorganiseringen af MG var på dette tidspunkt meget ringe og i »Nord« ikke eksisterende. Erfaringerne fra Somme krævede forandringer. Af denne grund trak regimentet i januar et 12. MG frem, der i »Nord« blev placeret i II. Stilling. Ydermere blev tre MG-stillinger i forreste linje rømmet (9. januar), og trukket tilbage med et MG i hver af 2. linje, i II. Stilling og i 3. linje. Til bekæmpelse af de stadig mere irriterende engelske fly blev til luftværn et MG placeret i Hecken-Stellung og et MG i II Stilling (til højre for jernbanen). Endeligt blev der i december af et særligt betonbygge kommando fra 3. MGK påbegyndt anlæggelsen af såkaldte Enkelt-MG (E.M.G.) mellem I og II stilling. Den 25. februar kunne regimentet melde til 89. Brigade, at 14 MG var klar i stilling, herunder 2 E.M.G., og at yderligere 3 E.M.G. var under konstruktion. Til sikring af terrænet bag I. Stilling var der nyanlagt en stærk forsvarszone med i alt 7 MG: tre i Hecken-Stellung og fire i II. Stilling. Opdelingen i nord- og syd afsnittene blev forsat af MG-kompagnierne, også efter af II/L.35 gled ud. Regimentet rådede dengang over 20 MG (19 tyske: 1 MGK 7, 2 MGK 6, 3 MGK 6 og et fransk Hotchkiss MG i stillingen). Seks MG lå i hvilelejren, og dannede med mandskab fra det aktuelle MGK i hvil, en brigade-reserve. E.M.G. anlæg 1, 2 og 3 nåede at blive færdig og besat under regimentets indsats i afsnittet. Funktionen som regimentets MG-Officer blev, mens Oblt. v.d. Osten fungerede som bataljonsfører, udført af Lt. Dahlgrün fra 2. MGK. Denne blev i påkommende tilfælde midlertidig ført af Lt. Wulff fra 1. MGK.

Stillingens tilstand, da regimentet overtog den, var for I. Stillings vedkommende kun acceptabel. Den kraftige beskydning, specielt af »Nord« og de stadige problemer med vand var årsag til dette. 1. linje var delvist totalt sønderskudt, især nord- og syd for banedækningen, og derfor ikke overalt passerbar. Retablering og afvanding af dette afsnit virkede kun indtil nye regnvejr begyndte. Riegel-Graben var så godt som ikke eksisterende, 3. Linje dårlig, mens 2. dengang var den bedste. II. stilling var i god stand ligesom støttepunkterne i III. De her anrettede skader kunne hurtigt udbedres. Kun frem til 3. linje kunne man være tilfredse med adgangsgrave; længere fremme led de meget under den hyppige beskydning med miner og artilleri. Dog var de også her anvendelige. Afvanding var et ganske særligt problem. Det blev med den kommende vinter hele tiden vanskeligere, da vinteren i Flandern oftest består af en række længere perioder med regn. Et større afvandingsanlæg nord for banen var overtaget af IR 362. Den bestod af to lodrette skakte, der med en underjordisk dræningskanal var forbundet med Haanebeek. Dens vedligeholdelse krævede megen besværlig arbejde, da fjenden specielt havde den i kikkerten og ofte ødelagde den.

Underbringelse af de kæmpende enheder kunne kun for en dels vedkommende ske i betondækninger. En lang række dækninger af træ måtte anvendes.

Den forreste forbindeplads i »Nord« befandt sig umiddelbart bag 3. linje ved banedæmningen, men flyttede efter 15. februar til den rømmede KTK kommandostation ved banen »Bad Leuthold«, hvor Haanebeek skærer banedæmningen. Forbindeplads i »Syd« var den såkaldte »Meissner-tal«. Den 12. april blev denne opgivet til fordel for en betonbunker ved MG 6. Hovedforbindeplads lå i Pionierhof. Hertil blev sårede bragt på bårer, men herfra videre bagud med vogne fra Sanitäts-Kompanie 211. Nye betonkonstruktioner øremærket som forbindepladser var stadig under bygning, da regimentet forlod afsnittet.

Selvom det ikke kom til større angreb i denne periode, var kampaktiviteten i Afsnit Aachen dog ret heftig. Under alle omstændigheder fortjener den ikke betegnelsen »rolig afsnit«, som man forinden overtagelsen havde fortalte R.I.R. 213. Under alle omstændigheder var afsnittet det mest uroligste af 207. ID's , hvilket også afspejler sig i 89. Brigades krigsdagbog og dens optegnelser af tab: ifølge denne mistede Regiment 209 i alt 78 mand, I.R. 413 (hhv. R.I.R. 98) 162 mand, mens 213 i sit afsnit mistede ikke mindre end 278 mand. De stærkeste tab led i »Nord« kompagnierne lige nord og syd for banedæmningen.

Afsnittet var kendetegnet af kampen under jorden, og den heraf udløste heftige patruljeaktivitet. De engelske stillinger lå 1-2 meter dybere end de tyske, og den engelske lyst til minegravning var stor som vi kendte den fra St. Eloi og Wytschaete afsnittene. Som et forsvar var kontramineringer derfor kraftig fra vores side. I Afsnit Aachen var Minier-Kompanie 352 indsat. Jorden mellem stillingerne og delvist også i disse, var revet op af større eller mindre, egne eller fjendtlige sprængninger, og der opstod hele tiden nye under vores ophold i afsnittet.

Foran fremspringet syd for banedæmningen var der i hele terrænet frem til den fjendtlige stilling en hel række af kratere. Denne underjordiske kamp gjorde tjenesten i den forreste linje overordentlig anstrengende, da den hele tiden krævede en vågen anspændthed hos besætningen.

I begyndelsen af Bellewaarde-tiden skete den 29. november et beklageligt uheld for 6/213 i afsnittet umiddelbart syd for banedæmningen. Måske med en fornemmelse af den gennemførte afløsning, og sandsynligvis også for at søge indgange til mineskakter, gennemførte fjenden et for dem heldigt gennemført fremstød, der ramte kompagniets grav. Lt. Kath, fører for 6/213, beskriver selv denne smertelige begivenhed:

> Ved tåget, usigtbar vejr i den tidlige skumring, begyndte Tommy pludseligt kl. 1645 at tromme. Folkene er endnu for de fleste i deres bunkere og lader haglvejret går hen over sig. Uafbrudt hyler granater af enhver kaliber over graven! Dertil eksploderer de uhyggelige, grimme miner. Graven bliver på kort tid ufremkommelig og ødelagt, overalt stod der vand. Ilden forstærkes hele tiden; det gik – sådan forekom det os – ensartet ud over forreste stilling, anden grav, riegel og de bagved liggende stillinger. Vi kan ikke længere hører forskel. Pludseligt sprænger en granat på den øverste bjælke i døren til vores dækning og river den væk, mens splinter flyver rundt. Hvad skal det blive til? Vi sikker udleveret til skæbnen. Alle sidder parat med en håndgranat og jeg har spændt løbet på signalpistolen. Man er blændet af lynene fra de eksploderende granater! Var der nogen, der råbte? Et skrig? Jeg styrter ud af dækningen på trods af de eksploderende granater, haster fremad og ligger allerede i det vandfyldt krater. Satans! En fod sidder fast i pigtråden, overalt mudder og skidt. Jeg råber ind i natten, ingen lader sig høre. I det fjerne ser jeg skikkelser. Jeg afskyder min signalpistol, styrter videre over bjælker og kratere og befinder mig pludseligt i egen pigtrådshindring, der totalt er sønderskudt. Den fjendtlige beskydning vakler og forstummer så næsten helt. Kl. er 19. Vores artilleri var sat ind overalt kort tid efter den fjendtlige ildåbning, men den syntes os kun kummerlig. Min ordonnans søger stillingen af. Snart kommer resultatet, desværre ikke godt: Tommy har under dække af den meget kraftige trommeild – omkring 4-5000 granater faldt over mit afsnit og naboafsnit – sendte en stærk patrulje mod det sydlige afsnit af stillingen, fanget vores besætning endnu i bunkerne, og hentet folkene ud med håndgranater. I alt savner vi 10 mand, det var for mig helt frygteligt! Det hjalp lidt, at Musketier Meyer II fik sig slået igennem. Såret i låret af et revolverskud fra en engelsk officer, var han det eneste vidne til hændelsen! Først kl. 1930 kommer han til dækningen for at lade sig forbinde. En af mine-pionererne er slået, tilsyneladende med en kølle, en såkaldt Totenschlæger. Pioner Schulz var ramt i låret; englænderne havde slæbt ham med, men da han ikke kun gå, havde ladet ham ligge i pigtrådshindringen, hvorfra vi hentede ham ind. Musketier Borchers og Grube blev først et par timer senere fundet i en sammenskudt dækning og gravet fri – Englænderne efterlod sig blandt andet et infanterigevær med anlagt bajonet. Det havde 10 skud i magasinet.

Indbrudsstedet lå umiddelbart nær Leuthold-krateret. Lt. Kath fortalte videre, at der 8. november fra naboregimentet havde være to overløbere til fjenden, der formodentligt havde forrådt placeringen af dækningerne. Episoden, en grim optakt til den nye stilling, gav den bitre erfaring, at man en helt særlig opmærksomhed var på sin plads overfor en meget aktiv modstander. En sådan ulykke gentog sig gudskelov, heller ikke. De fremtidige fjendtlige patruljer blev altid med fuld succes afvist, og ingen englænder kom igen ind i 213's grave, dersom det ikke var som fange. Den 29. december afviste III/213 et sådan forsøg, og den 7. og 17. januar ligeledes II/213. Den

egentlige gengældelse for episoden den 29. november kom imidlertid først gennem en omhyggelig forberedt og dygtig gennemført patruljeoperation »Winter«, som på ønske fra Division blev udarbejdet og den 25. januar gennemført af III/213. Planlægning og gennemførelse af operationen fremgår tydeligt at følgende regimentsbefaling og første beretning:

Res. Inf. R. 213 20. januar 1917
Nr. 627 geheim!

Regiments-befaling
for
Operation »Winter«

1. Den forstærkede patruljekommando III/213, Lt. Hagelberg og Lt. Krogmann, skal gennemfører en kampopklaring mod Schmöllig-krater og det mod syd tilstødende stykke grav frem til banelinjen.
   Patruljens størrelse: 2 officerer og omkring 40 mand.
2. Patruljen skal ½ time før operationens start forlade egen grav ved A og stille sig klar i 4 grupper ved Banekrateret.
3. Operationen begynder med en 5 minutters lang, heftig artillerioverfald mod den angrebne grav, de til højre og venstre tilstødende grave og adgangsveje. Efter præcis 5 minutter forlægger artilleriet sin ild mod de bagved liggende grave og adgangsveje, og ligger spærreild bag den angrebne grav.
4. I dette øjeblik bryder de 4 grupper ved B ind i den fjendtlige grav.
   Gruppe I ruller graven op mod nord og spærre graven ved E.
   Gruppe II følger lige efter Gruppe I og renser Sappe på syd kant af Schmölling-Krater og mulige i krateret konstaterede dækninger.
   Gruppe IV afspærre graven ved C omkring 20 meter syd for indbrudsstedet.
   Gruppe III fordeler sig på hele den indtagne grav og renser de heri liggende dækninger.
5. Efter løsning af deres opgaver trækker Gruppe II og III gennem Sappe D tilbage til egen stilling. Efter afskydning af en grøn-hvid signalpatron trækker de til afspærring bestemte Gruppe I og IV gennem sappen tilbage til egen grav.
   Opsendelse af en hvid signalpatron med perle (hjemkomst signal til fly) betyder operationens afslutning.
6. En gruppe bliver i Bane-krateret som rykdækning indtil afslutning af operationen.
7. Operationen vil finde sted ved daggry. Præcis tid vil blive meddelt K.T.K. Nord af regimentet.
8. Kodeord for iværksættelse af operationen er: »Rødvinsflasker kommer op«.
   Antal flasker betyder tidspunktet for operationen, når man dividerer tallet med 2 (altså 12 flasker = 0600, 13 flasker = 0630, 14 flasker = 0700.
9. Streng hemmeligholdelse af operationen er en forudsætning for succes.

Sign. Weyergang

F.d.R.
Blömeke
Lt. og Regts.-Adj.

25. januar 1917

Beretning
over Patruljeoperation »Winter« den 25. januar 1917

Præcis 0600 iværksatte vores artilleri deres ild, der desværre lå for kort. Flere gange gik skud i egen grav. Fra fjendens artilleri faldt intet skud. Da for minutter senere stormkommandoet forlod egen grav og hastede frem mod banekrateret, havde den tab, både under springet fra egen grav og af en fuldtræffer i krateret.

Efter forløbet af 5 minutter blev fores artilleriild lagt frem og lå nu tildele stadig over den engelske stilling. I dette øjeblik stormede kommandoet fra Bane-krateret ind i den fjendtlige grav, hvor nu der blev afskudt 2 grønne lyskugler. Først omkring 10-12 minutter senere startede den fjendtlige artilleri, hvorved det uden tvivl kan konstateres, at alle hidtidige skud stammede fra eget artilleri. Også den fjendtlige ild lå relativt lagt bagud.

Det var ikke lykkedes vores artilleri at holde den fjendtlige gravbesætning nede. Som kommandoet selv forsøgte at overvinde den, blev de livligt beskudt af fjendtligt infanteri og et MG.

Der udviklede sig en forbitret nærkamp med håndgranater, under hvilken det lykkedes at trænge ind i den fjendtlige grav. Det fjendtlige MG tab nu og må i hast vær båret væk, da det under den efterfølgende rensning af graven ikke blev fundet. Oprensningen fandt sted som planlagt. Elementer af patruljekommandoet trængte endda ind i den 2. engelske linje, og bragte herfra fanger med tilbage. I alt blev omkring 30 fanger taget. Det var desværre ikke muligt at bringe dem med tilbage, da hele området mellem de to stillinger nu lå under kraftig artilleriild. Der var intet alternativ end at nedskyde de fleste, da de nægtede at forlade graven. Kun 4 blev bragt med tilbage, herunder en såret. Lt. Hagelberg var allerede såret under passage af hindringen og blev liggende. Da kommandoet senere returnerede til egen linje, var Lt. Hagelberg forsvundet. Frivillige, der strakt meldte sig, kunne ikke finde ham. Efter det var blevet lyst kunne man i kikkert foran nordafsnittets venstre fløj se et

menneske ligge lige foran den fjendtlige hindring, som mentes at være Lt. Hagelberg. – Efter dette må Lt. Hagelberg have forsøgt at komme tilbage til egen grav, men herunder mistet retningssans og herefter brudt sammen af blodtab. – Efter mørkefald vil en patrulje forsøge at nå det aktuelle sted.

Lt. Krogmann, som nu ledte operationen, var den første i den fjendtlige grav og den sidste, der igen forlod den. Han blev af granat og håndgranat hårdt såret i begge ben, begge hænder, venstre skulder og i armen. På trods af disse sår ledte han operationen helt til afslutning. Hele hans indsats kan kun betegnes som forbilledlig. – Alt mandskab, der deltog i operationen, opførte sig strålende under de vanskelige forhold, og fortjener en udmærkelse.

Gasflasker og indgange til minetunneler blev ikke konstateret. Dækninger i den forreste linje blev ødelagt. Tre usårede fanger og enkelte erobrede bytte er sendt videre til brigaden.

Af tab er foreløbig fastslået, ud over begge de nævnte officerer, 2 døde, 5 hård og 10 let sårede.

Sign. Weyergang.

Glæden over den godt lykkedes operation blandedes med den bitre sorg over taget af Lt. Hagelberg, en af de mest fortræffelige, aggressive officerer, Regiment 213 havde haft i sine rækker og de med ham faldne Musketier Kreutz 10/213, Hagemann 11/213 [1]), Clausen I 11/213, Grön 11/213, Kuhlmann 12/213, Andresen 12/213, Gefr. Blickslager 11/213 (inklusiv kammerater, der senere døde af deres sår). Desto større var bitterheden over, at disse tab skyldtes eget artilleri, der skød for kort.

I en 2. beretning fra 27. januar 1917l, hvori han forsøger at opgøre erfaringerne fra operationen, udtaler Major Weyergang derfor som afsluttende bemærkning: »Jeg vil endnu engang gøre opmærksom på, at samarbejde med artilleriet kun kan gennemføres, hvis artilleriets observationsofficer under operationen opholder sig på et sted, hvorfra egne patruljers storm kan observeres. Derfor som minimum ubetinget i forreste linje, og endnu bedre endnu længere fremme, i det foreliggende tilfælde, ved Bane-krateret!«

Anerkendelse af regimentets udmærkede præstation under denne operation skete gennem følgende befaling:

Major Weyergang den 25. januar 17:

Jeg udtaler min helt særlige anerkendelse til Leutnants Hagelberg og Krogmann og alle deltagende under-officerer og mænd for deres dygtige og tapre præstation unde dagens patruljeoperation. Den har vist, at der i regimentet, der i mange slag har vist sin værdi, stadig hersker »den gamle ånd«, og som med Guds hjælp vil fører os til den endelige sejr.

Generalmajor Schrötter, Kommandør for 207. ID, den 1. februar 1917:

R.I.R. 213 patruljeoperation den 25. januar blev efter professionel forberedelse gennemført fuldstændig planmæssigt.

Alle deltagere i patruljen har bevist en høj grad af dygtighed og omhu.

Jeg udtaler til alle min tak og fulde anerkendelse. På vegne af Hans Majestæt Kejser og Konge, tildeler jeg Jernkorsets I. Klasse: 1) Lt. d.R. Krogmann, 2) Gefr. Tiede 11. Komp.; Jernkorsets II. Klasse: 1) Musk. Leega 9. komp., 2) Musk. Meyerdirks 9. Komp., 3) Musk. Bormann 9. Komp., 4) Musk. Lüders 9 Komp., 5) Musk. Sick 9. Komp., 6) Musk. Rickens 9. Komp., 7) Musk. Ahrens 9. Komp., 8) Musk. Guhl, 10. Komp., 9) Musk. Vortmann 10. Komp., 10) Musk. Brand 10. Komp., 11) Musk. Borchers 11. Komp., 12) Musk. Klee 11. Komp., 13) Musk. Grön 11. Komp., 14) Musk. Buschmann 12. Komp-. 15) Musk. Bull 12. Komp.

Sign. Schroetten

En operation af et omfang som »Winter«, oplevede vi ikke igen i Afsnit Aachen.

Kampaktiviteten lader sig, i det omfang det drejer sig om særlige hændelser, sammenfatte i følgende træfnings kalender:

Den 27. januar oplevede vi de første egen kontrasprængning, den 3. februar den første sprængning af et eget krater i nærheden af det engelsk besatte Knörzer krater. En patrulje fra 1/213 fastslog den præcise placering af det nye krater. Det blev af vores artilleri øjeblikkeligt lagt under beskydning. Den 15. februar blev en engelsk patrulje ved Leuthold-krateret afvist af II. Bataillon. Der blev taget en fange.

Den 17. februar hentede en anden engelsk patrulje en slag over snuden.

Den 22. februar lykkedes det 8/213 nord for banelinjen at slå et særligt slag. Ved hjælp af et her værende flankeringsanlæg lykkedes det at opfange en engelsk patrulje og tage en officer, en underofficer og to mand til fange. Major Weyergang udtalte følgende ros i regimentsbefalingen af 23. februar:

Jeg udtaler min særlig anerkendelse til Lt. Liebert og de deltagende folk fra 8/213 for deres dygtige og værdifulde indsats, specielt derfor, at de lod den fjendtlige patrulje komme så tæt på, at tilfangetagelsen af en engelsk officer og 3 mand lykkedes.

---

[1]) Wilhelm Hagemann blev født den 22. juli 1894 i Greifswald, men havde i 1914 bopæl i Ulkebøl.

Generalmajor Ehrenberg udtalte sig på lignende måde i en brigadebefaling. En engelsk eftersøgningspatrulje ved daggry blev af 8/213 afvist med håndgranater.

Den 25. februar fulgte en sprængning af den forreste fjendtlige linje med tilsyneladende gode resultater. Modsat udløste fjenden den 2. marts en kontrasprængning i nærheden af Leuthold-krateret ved 10/213, men uden at ramme den tyske tunnel. Der opstod en mindre sænkning i jorden med en diameter på 30 meter. Efter et kraftigt ildoverfald sendte fjenden herefter stærke patruljer frem. Disse blev af 9. og 10. Kompanie afvist med betydelige tab. To døde englænder kunne bjærges. Desværre faldt herunder Offz.St. Hartung 10/213.

Den 4. marts gennemførte vi en større sprængning mellem Sappe 10 og Roschmann-Sappe. Der opstod et krater på 50 x 30 meter omkring 20 meter foran 1. linje. Det nye krater blev øjeblikkeligt stormet af dele af 3. og 4/213 og en arbejds-deling fra I/213, som besatte det og gik i gang med udbygning og etablering af en forbindelsesgrav til 1. linje. Fjendtlige patruljer forsøgte kort tid efter at opklarer mod det nye krater, men blev blodig afvist. Natten mellem 4. og 5. marts beskød fjendtlige MG uden ophør kanten af krateret, men blev selv mål for heftig gevær og håndgranat beskydning. Det nye krater fik navnet »Allenstein«.

Den 6. marts lagde modstanderen tung artilleri over det nye krater, som tilsyneladende var ham meget generende. Den 8. marts kontrasprængte fjenden på venstre fløj i 6. Kompanies afsnit. Den 9. marts sprængte vi på højre fløj; den 19. marts ved »Allenstein«. Den 25. marts blev der gennemført endnu en tysk sprængning mellem Sappe 10 og Knörzer-Sappe. Det opståede krater fra 25 meter i diameter og lå 30 meter foran vores linje.

Den 26. marts kl. 0230 forsøgte en engelsk officerspatrulje at føle sig frem mod 3/213 stillinger langs banedæmningen. De blev fordrevet med håndgranater og geværild, og ved en hurtig reaktion fra 3/213 kunne en fange tages fra 7. King-Liverpool-Regiment.

Den 4. april gennemførte vi en kontrasprængning foran Knörzer Sappe. Det opståede krater (Arnstadt) var 4 meter dyb og lå omkring 70 meter foran Knörzer Wegs indmunding i 1. linje. Den 6. april kontrasprængte vi igen, og der opstod et nyt krater umiddelbart ved Allenstein. Det var 4 meter dyb og 8 meter bred. Den blev forbundet med Allenstein og omgivet af hindringer.

Den 9. april ødelagde vores artilleri kirketårnet på katedralen i Ypres, der af fjenden blev anvendt til observationsstade. Samme dag gennemførte vi endnu en kontrasprængning ved Krater »Angermünde«, mens der den 10. ved »Allenstein« blev sprængt et nyt krater (Altona), der havde en dybde på 6-8 meter og en diameter på omring 20 meter. Den blev ikke besat, men forsynet med pigtrådshindring.

Den 11. april skete der en dobbeltsprængning ved »Angermünde«, hvorved der opstod to nye kratere »Altstadt« og »Aurich« nordvest og sydvest for »Angermünde« (25 meter diameter, 10 meter dybe). »Alstadt« blev besat, »Aurich« dækket af pigtråd (I/213). Fjendtlige patruljer blev uden problem afvist.

Den 17. og 18. april sprængte fjenden. Den 17. om eftermiddagen blev en del af Roschmann-sappe ramt, men kunne hurtigt retableres. Den 18. opstod et nyt krater 10 meter nordvest for »Allenstein« - »Ahrweiler«. Den blev ikke besat, men en sappe grave frem i dens retning.

Denne tørre fremstilling af begivenhederne kan til anskueliggørelse suppleres af efterfølgende beretning om en oplevelse i Krater »Allstädt«:

Et kvarters »tyk luft« i et sprængkrater foran Ypres.

Af Hans Bornhorst 8/213

I anden halvdel af april besatte 8. Kompanie venstre fløj af regimentets afsnit. 1. Deling, som jeg tilhørte, skulle stille poster i begge kratere, den gamle og den nye Krater Allstädt. Det gamle, mindre krater lå til venstre og gik over i det nye, større krater Allstädt. Det nye krater var ikke ret gammel, måske seks uger, og i bunden var to minetunneler, hvor der flittigt blev arbejdet. Det udgravede (ler) blev hentet ud af tunnelen i sække og lagt foran indgangen; de fleste sække blev tømt direkte i bunden på krateret. Oppe på den øverste kant af krateret gik en smal, måske 50 centimeter bred sti. I siden på krateret var der øverst gravet poststader, to i det nye og en i det gamle krater, hver med plads til en dobbeltpost. På kanten af krateret lå enkelte hurtig ruller pigtråd. Mellem det gamle krater og venstre fløj af det nye krater, og den engelske stilling lå et større, ubesat sprængkrater. Foran resten af det nye krater lå den engelske stilling næppe 20 meter væk.

Den 21. april om aftenen var vi rykket ind og havde besat dobbeltposterne, i det gamle krater en og i det nye to. Den første nat forløb rolig. Kort før det blev lyst blev jeg afløst på den højre post. Kort efter blev den kammerat, der lige havde afløst mig, ramt i halsen af en skarpskytte. Hele formiddagen blev der over hos Tommy ivrigt arbejdet og banket. Vi meldte dette til kompagniføreren. Om aftenen blev krateret som sædvanligt besat, til venstre i det gamle krater Kammerat Close og en berliner, hvis navn jeg ikke længere husker, i midten i ung, først kort forinden ankommet kammerat og jeg, og til højre Gefreiter K. og Reich. Unteroffizier Stave havde gravtjeneste og stod med Kammerat R ved mit poststade. Det var en vidunderlig klar forårsaften, stjernerne funklede og ingen tænkte på noget alvorlig. Pludseligt, hurtigere end man kunne advarer, hørte jeg hurtigt efter hinanden »plup, plup, plup, plup« i uhyggelig hurtig rækkefølge. Før jeg vidste af det, og før jeg

kunne nå at reagerer, var Unteroffizier Stave og Kammerat R i et spring nede i krateret i retning af tunnelen, men allerede inden de nåede ned, haglede geværgranaterne ned omkring os, næsten samtidig med så mange miner af enhver kaliber i et omfang, vi aldrig tidligere havde oplevet, og heller ikke senere. Hvor mange miner, der eksploderede samtidig, er det umuligt at fastslå, der var en uophørlig lynen og bragen. Gullighvid krudtrøg lagde sig over krateret. Min sidemand, som jeg havde holdt tilbage, lod sig nu ikke længere standse, men forsvandt bagud. Jeg havde sat mig på knæ i det venstre hjørne af poststadet med mit gevær ved side af mig. Når englænderne kom, ville jeg forsvarer mig, men han kom ikke. Til venstre for mig blev der fra det gamle krater kastet håndgranater. Jeg kikkede over brystværnet mod det ubesatte krater, men kunne intet se. Ilden syntes aldrig at ville hører op. Efter et stykke tid blev jeg pludseligt taget på min højre fod. Jeg vendte mig om. Det var Kammerat K., der på alle fire var kommet op fra krateret. Han var såret, og blodet løb fra hans ansigt. Han stammede usammenhængende og var ikke til at forstå. Kort efter gled han tilbage ned i krateret. Om han kom væk, eller om jeg ville komme helskinnet fra det? Jeg gjorde mig ikke store forhåbninger. Da jeg så tilbage, havde jeg set, hvordan krateret var komme til at se ud. Den anden side af krateret kunne ikke ses, da der lå en tæt krudtrøg over det hele. Nedslag fra miner lynede op og lod enkeltheder erkende. Jorden var fuldstændig rodet op. Dette øjeblik var tilstrækkeligt til at jeg kunne indse, hvilken situation jeg befandt mig i. Jeg var nu helt alene i det nye krater, og begge poster i det gamle? Levede de endnu? Sådanne og lignende tanker røg gennem mit hoved. Opmærksomt så jeg af og til op over brystværnet. Med kort mellemrum eksploderede foran og bag mig to miner. Jeg gjorde mig ingen forhåbninger mere, havde afsluttet mit liv. Mine forældres hus passerede forbi, bekendte og slægtninge. Længe ville jeg ikke blive forskånet her. Ildoverfaldet syntes ingen ende at ville tage. Det syntes mig, som det allerede havde varet i flere timer. Men lige så pludseligt, som det var startet, hørte det op. I samme øjeblik sprang jeg op med en håndgranat i hånden og kikkede over kanten. Nu måtte englænderne komme, men alligevel kunne jeg intet se. I horisonten, hvor de engelske kanoner stod, lynede det op. Så kom granaterne hylende og pibende og slog ned i bagsiden af krateret og på forbindelsesgraven mellem krateret og graven, som blev næsten jævnet med jorden. 30-40 granater var det formentlig, så blev der dødsens stille. dobbelt frygteligt efter den forudgående utrolige larm. Unteroffizier Stave og Kammerat R. kom op, forbavset over at se mig i live og uskadt. Så kom også hurtigt Leutnant Rommelé og ordonnans for at orienterer sig og få de nærmere detaljer. Venstre dobbeltpost var forsvundet. Englænderne kunne ikke have hentet dem, da jeg ville have bemærket det. Først næste morgen blev de fundet. De var blevet ramt af en fuldtræffer. Begge var blevet hårdt sårede og døde kort efter. Min nabo var som ved et mirakel sluppet med en mindre skade. Gefreiter K sad i dækningen med forbundet hoved, stadig fuldstændig ved siden af sig selv. Jeg var den eneste, der var sluppet fra ildoverfaldet uden skade. Det var ikke til at forstå. Næste morgen ved dagslys så jeg, hvordan minen var slået ned direkte på brystværnet foran mit poststade, og dårligt 1½ meter bag mig, og jeg var ikke blevet ramt. Kun var jeg næsten døv i tre dage.

Vores patruljeaktivitet i Afsnit Aachen var meget omfattende. Desværre mangler der i dokumenterne næsten totalt navne på de deltagende kammerater. Det er derfor ikke muligt at angive disse. Blandt de få nævnes Lt. Wolff 3/213 for indhentning af værdifulde oplysninger om udbygning af den fjendtlige stilling. Den 29. november roste regimentsbefalingen Musketier Selck 5/213 for en dristig patrulje. Vzf. Liegert og de ham ledsagende 8 musketerer fra 9/213 modtog regimentskommandørens fulde særlige anerkendelse for en med succes gennemført patrulje den 27. december 1916. Forfremmet for fremragende tapperhed foran fjenden blev den 1. februar Musk. Hugo Andresen 12/213 til Gefreiter, den 4. marts 1917 Gefr. Wellbrock 4/213 til Unteroffizier, 12, marts 1917 Unteroffizier Leissner 4/213 til Vizefeldwebel (modtog desuden den 1. maj E.K.I), den 20. marts 1917 Gefr. Tornow og Gefr. Krummacher 10/213 til Unteroffizier. Den 2. april 1917 blev Gefr. Knoop 8/213 ved Regimentsdagsbefaling rost for særlig indsats under forsvar af en engelsk patrulje. De bedste skytter i hvert kompagni blev udpeget som skarpskytter, og efter mulighed udrustet med kikkertsigter. Da de fjendtlige grave lå lavere end vore og derudover de engelske løbegrave var temmelig dårlige, kunne man ofte se næsten halvdelen af de engelske soldater, og skytterne opnåede meget gode resultater, hvilket blev bekræftet af indbragte fanger. Også granatkasterne, af hvilke regimentet havde 26 i stilling, opnåede gode resultater, og kunne lægge pludseligt opdukkende mål under en hurtig og virksom beskydning.

Der var også allerede her etableret en kampvognshindring. Mellem den 1. og 2. linje var der lavet to dybe faldgruber i jernbanedæmningen. Ganske vist blev deres anvendelighed ikke afprøvet under vores tid i stillingen. Stødgrupper var samlet placeret i betondækninger, der i tilfælde af et fjendtligt indbrud i stillingen, skulle løse ganske bestemte opgaver under oprensningen.

Minenwerfer-Kompanie 168 havde i afsnittet placeret 3 lette, 3 middeltunge og 1 tung minekaster, der sammen med granatkastere primært havde til opgave at bekæmpe de talrige fjendtlige kratere. I disse måneder blev minekaster våbnet igen udbygget som del af infanteriet, efter at de første minekaster-afdelinger i afsnittet Boesinghe og Wytschaete i begyndelsen af september 1916 var blevet opløst. Der blev gennemført en række af kurser, først ved M.W.K. 168, senere i Couckelaere, Gent og til sidst på 4. Armee Minekasterskole i Asch. På disse kurser blev

tilkommanderede elever uddannet på lette minekastere. Hver bataljon skulle disponerer over 2 officerer, 8 underofficerer og 32 mand uddannet på minekaster.

Den 7. april var uddannelsen afsluttet, og i en regimentsbefaling denne dag beordredes opstillingen af en Regiments Minen-Werfer-Abteilung, der som fører fik Regimentets Minekaster-officer, Lt. Schildbach. Den var direkte underlagt regimentet og fik dens ordre herfra. Foreløbig virkede afdelingen i dens stillinger under ledelse af Lt. Fischer. Ved kamp- og beredskabsbataljonerne lå afdelingen i III. Stilling og med bataljonen i hvil i lejren. Forplejning skete gennem III/213.

Den 24. april 1917 blev afdelingen fordelt på de tre bataljoner, så hver bataljon fik sin egen Minen-Werfer-Abteilung på samme måde som MGK. Fører for MWA I/213 blev Lt. Fischer, ved II/213 Lt. Denker og ved III/213 Lt. Liebert.

Infanteri-pioner indsatsen var meget omfattende. Alene stillingens tilstand, de fortsatte ødelæggelser fra den omfattende beskydning og de mange sprængninger, krævede foruden de mange nye konstruktioner, en gevaldig arbejdsindsats af alle dele af regimentet, også bataljonen i hvil. Allerede den 28. november befalede regimentet sammensætningen af et arbejdskommando (= infanteri pionerdelinger ved bataljonerne), hvortil kommanderedes Lt. Fischer I/213, Lt. Mummert II/213 og Lt. Lange III/213, der med 1 Vizefeldwebel, 6 underofficerer og 73 mand ved hver bataljon omfattende en styrke på næsten 250 mand i det samlede Infanterie-Pionier-Kompanie. MG-kompagnierne stillede særlige betonkommandoer til anlæggelsen af betonstillinger. Desuden afgav regimentet 3 underofficerer og 60 man til 4/Pi. 14. Pionerparker til stillingen var placeret ved Arrêt, hvortil der var standard jernbane til Moorsleede, pionerpark ved krydset Banedæmning/3. linje, »Steintreppe« ved Hecken-stellung og »Maissenertal«. Fra Arrêt gik tipvognsspor til mellemliggende parker og stikbaner til byggepladserne.

Pionerpladser til området bag II. Stilling lå ved »In de Ster« og i Zonnebeeke.

Gennemsnitlig var der til ren arbejdstjeneste indsat 50 grupper = 450 mand om natten og 85 grupper = 765 mand i dagtimer.

Til fjendens kampaktivitet er der endnu at sige, at den infanteristisk ved dag var meget ringe, om natten livlig med MG-beskydning fra skiftende stillinger. Han anvendelse af minekastere steg hele tiden under stillingsperioden. Anvendelsen af geværgranater var omfattende, og de tilføjede os i kraterne temmelig omfattende tab. Fjendens aktiviteter under jorden var meget hektisk, især fra kraterne. Ved Leuthold-Krateren underminerede fjenden vore stillinger. Den 2. marts gennemførte de en sprængning, som imidlertid mislykkedes. Sandsynligvis var den anvendte ladning for svag.

Den fjendtlige patruljeaktivitet var sjælden, under alle omstændigheder den tyske underlegen.

Det engelske artilleri var meget stærk. Det beskød vore stillinger yderst intensivt og dækkede hele I. Stilling i sin helhed. Alle kalibre til inklusiv 28-cm blev anvendt og gjorde tilværelsen for 213'erne sur.

De nævnte hvilelejre tilbød rekreation for så vidt, kravene til skansekommandoer ikke berøvede kompagnierne deres nattero. Og det skete meget tit. Dem, der havde det bedst, var de tre MG-kompagnier i Slypskapelle og Strooiboomhoek, der i borgerkvarterer for det meste ikke blev forstyrret i deres hvileperioder. Baraklejren ved Molenhoek var under ledelse af Offz.St. Weigert, som også havde ansvaret for den videre udbygning. Bombefly hjemsøgte ofte lejren uden resultat. Alligevel kostede et sådant angreb den 26. november 3 døde og 15 sårede. De trafikale forhold omkring lejren var ugunstige på grund af det sumpede terræn. I regnperioder var man fuldstændig afhængig af de veje, der var forstærkede med planker, da man ellers kørte fast i mudder. I Lichtenstein-lager var der et soldaterhjem og ligeledes et (mobilt) feltbibliotek. I marts var belægningen:

	Officerer	Mandskab	Heste
Jäger-Lager	20	710	33
Ronse-Lager	32	550	18
Lichtenstein-Lager	18	740	25
Hollebosch-Lager	17	900	50

Lejrene havde elektrisk lys fra elektricitetscentralen Schwabenhof. Den lå indenfor rækkevidde af de fjendtlige kanoner, og man kan undre sig over, at det engelske artilleri ikke gjorde brug af denne mulighed, bortset fra et par vildskud, der formentlig var tiltænkt pionerparken »In de Ster«.

I hvileperioderne blev der for de enkelte bataljoner gentagne gange i øvelsesværk Nachtegall gennemført øvelser med fly i det omfang skansearbejderne og vejret tillod.

I perioden ved Bellewaarde faldt centralmagternes fredstilbud til fjendens forbund. Længslen efter fred og hjem var stor og brændende i alle vore hjerter. Der var ofte nok kostbart blod, og det var derfor ikke så sært, at der blandt de feltgrå bredte sig en glædelig forventning ved offentliggørelsen af H.M. Kejserens note:

Til den tyske hær!

Soldater!

Under indtryk af de sejre, I i kamp har vundet, har jeg og herskerne i de trofast forbundne stater lavet et fredstilbud. Om de dermed forbundne mål bliver nået, er uafklaret. I skal fortsat med Guds hjælp holde stand mod fjenden og slå ham.

Store hovedkvarter 12. 12. 16
Sign. Wilhelm I.R.

Det om sig gribende håb om en snarlig hjemvenden blev hurtigt knust af vore fjenders ødelæggelsesvilje, men vi soldater anerkendte med taknemmelighed den øverste krigsherres fredsvilje.

Den tredje krigsjul tilbragte III/213 i lejre med 9., 10., 12. Kompanie og 3. MGK. Det samme gjorde I/213 med 2., 3., 4. Kompanie og 1. MGK. II/213, 11. og 1. Kompanie fejrede julen på et senere tidspunkt. Endnu engang var der hjemmefra sendt mange gaver. Der blev afholdt skønne kompagnifester, nogle med omhyggeligt indstuderede opførelser, men der var også mange smertelige, længselsfulde tanker til kone og børn, forældre og søskende derhjemme.

På kejserens fødselsdag fandt der parade sted på Lichtensteinallee for de i lejr befindende kompagnier fra I og III/213 (10.-11.), hvorunder Major Weyergang i en tale henviste til dagens betydning og overrakte en række udmærkelser. 1 MGK gennemførte deres parade i Slypkapelle, hvor Lt. Thiessen mindedes kejseren.

Ved årsskiftet 1917 skete der en væsentlig ændring i organisationen for 207. Infanterie-Division. Tropper fra det kongelige Würrtembergske kontingent skulle i fremtiden samles i Würrtemberske divisioner, og derfor udskilles fra Preussiske enheder. Derfor måtte I.R. 413 igen forlade 207. ID. Den overgik til 204. ID, der på sin side afgav det saksiske IR 416 til 292 ID under 3. Armee. 3. Armee kunne derfor afgive R.I.R. 98, der som tredje regiment tiltrådte 207. ID. Bataljonerne fra RIR 98 afløste den 2. og 3. januar 413 i Afsnit »Cöln«. 413 havde kun en kort tid været sammen med 213, så kort, at man ikke nærmere havde lært hinanden at kende. Med RIR 98 indgik vi i et sandt våbenbroderskab til krigen sluttede. I sammenhæng med opdelingen af Vestfronten i permanente Grupper (i stedet for de hidtidige korpsafsnit), blev på ordre fra A.O.K. 4 den 3. januar 1917 kampfronten ved Ypres- og Wytschaete opdelt i to Grupper, hvoraf den nordligste fik navnet Gruppe Ypern (=Korps Boehn IX R.K.) og den sydlige Gruppe Wytschaete (=Korps Laffert). 207. ID. blev tildelt Gruppe Ypern og dannede dennes venstre fløj. Det første resultat af nyordningen var den planmæssige forberedelse til det forsvarsslag, da man for 1917 allerede dengang indså var forestående i Flandern. Blandt de trufne forholdsregler var eksempelvis konstruktionen af de selvstændige MG-stillinger (»Einzel-MG«), anlæggelsen af forplejningsdepoter og frem for alt bygningen af bagved liggende stillinger.

Med reference til de lokale betegnelse af Grupperne ændredes også divisionsafsnittene betegnelse. Den 10. februar fik 207. ID. navnet »Moorseele«. Endeligt (13. marts) fik også regimentsafsnit faste betegnelser: Bellewaarde (Reg. 213), Hooge (Reg. 209), Gheluvelt (Reg. 98).

Den 19. marts blev divisionens højre begrænsning trukket syd til banelinjen Roulers-Ypres, dvs. at højre afsnit af Regiment 213 blev afgivet til 17. RD (Division Passchendaele). Den 2. april blev Gruppe Ypern, hidtil IX. R.K. (Gen.Lt. v. Dieffenbach, før denne Gen.Lt. Kühne) overtaget af XII R.K.

Siden den 12. januar havde Generalmajor Ehrenberg ført kommando over 89. Brigade i stedet for Gen.Lt. Schumann, som havde overtaget 8. Landwehr-Division. Med en meget anerkendende brigadebetaling tog Exz. Schumann afsked med regimentet. Den 1. marts 1917 blev de hidtidige armeer på Vestfronten samle i Hærgrupper. Den hidtidige 4. Armee blev tildelt Heeresgruppe Kronprinz Rupprecht af Bayern. Vores hidtidige Armeefører, Hertug Albrecht af Württemberg fik på et andet sted af fronten tildelt Heeresgruppe Herzog Albrecht. Lige så længe Flandern-armeen havde bestået, netop 4. Armee, havde Hertug Albrecht stået i spidsen. Vel intet andet regiment ud over søsterregimentet Regiment 209, havde tilhørt 4. Armee så længe som Regiment 213. Også under indsættelsen på Somme, havde den egentlig fortsat tilhørt armeen, da vores nye division siden september 1916 havde været del heraf, og kun 89. Reserve-Infanterie-Brigade havde været »udsendt«. Det er vel derfor anbragt, at gengive Hertug Albrechts afskedsbefaling til et regiment, der i så høj grad havde været Regiment Herzog Albrecht som R.I.R. 213.

Armeebefaling

H.M. Kejser og Konge har ved sin nåde kaldet mig til en anden stilling, hvorfor jeg denne dag nedlægger kommandoen over 4. Armee, som jeg siden dens bestående har haft den ære at føre. I næsten 2½ år måtte jeg stå i spidsen for Jer og måtte med Jer dele sorger og glæder på svære og gode dage.

I denne lang tid stod armeen under hyppige skift. Troppeenheder fra alle tyske landsdele kom og gik, og i dag ser jeg blandt Jer kun få af de frivillige, der engang i de svære oktoberdage i året 1914 som krigsfrivillige

drog ud i ungdommelig begejstring og glødende fædrelandskærlighed for at sejre og for at dø for den elskede hjemstavn.

Når det dengang lykkedes mig at tage Flandern i sejrrig storm, når jeg senere i den lange stillingskrig kunne holde det erobrede land fast i hånden, og under det hæderværdige Ypres-slag og ved mange andre lejligheder kunne opnå strålende succes, kan jeg i primært takke den Armee, hvor alle fra de øverste førere til den sidste mand, gjorde deres pligt, og trofast holdt tysk vagt ved Yser. Sådanne fælles oplevelser i vanskelige tider, binder et fast bånd mellem mig og denne Armee, og til hver enkelt, der har tilhørt den. Så skilles jeg med taknemmelighed i hjertet fra denne enhed, som jeg fik lov at hellige den vigtigste tid af mit militære liv. Jeg forlader den med visheden om, at Armeen fortsat vil bevarer sine gamle tyske dyder, og at den, til ære for fædrelandet og for egen hæder, med Guds hjælp, vil bidrage til at tilkæmpe sig den sejr, der alene kan bringe afslutningen på denne lange krig.

Herzog Albrecht von Württemberg
Generalfeldmarschall und Oberbefehlshaber
Heeresgruppe »Herzog Albrecht«

Kommandoen over 4. Armee overgik til General der Infanterie Sixt von Armin, der i en armee-befaling af 1. marts 1917 hjerteligt hilste på sin nye enhed.

Ændringerne i regimentets officerskorps var ret omfattende. Først var der en række af forfremmelser: Ifølge Forordning fra Krigsministeriet den 12. januar 1917:

Til Leutnant der R.: Vzf. Köpstein 1/213, Heinrich 2. MGK, Diefhaus 3. MGK, Bandlow 4/213, Heinzenburg 6/213, Lenzen 7/213, Denker 7/213, Seebeck 1. MGK, Paepke 2/213.

Til Leutnant der Landwehr I: Vzf. Böffow 8/213, Hoeppner 10/213, Graf 10/213, Holzapfel 3/213, Lindemann 3/213, Hilmer 3. MGK, Liebert 8/213, Reglin 5/213.

Af Krigsministeriets Forordning af 22. februar 1917:

Til Leutnant der R.: Vzf. Büsselschütt 4/213, Weber 12/213, Zimmer 12/213, Wolf 3/213, Zieger 7/213.

Til Leutnant der Landsturm I: Vzf. Petersen 1/213, Jira 11/213, Maisch 1. MGK.

Af Krigsministeriets Forordning af 24. april 1917:

Til Leutnant d. R.: Vzf. Bolte 7/213, Riedel 5/213, Gruel 9/213, Hagge 5/213, Korte 5/213.

Til Leutnant der Landsturm I: Vzf. Ehlers 12/213, Klauder 2. MGK, Thomer 3. MGK, Jakobsen 6/213.

Kompagninummeret henviser til de kompagnier, hvortil de nyudnævnte officerer blev forsat.

Af Krigsministeriets Forordning af 12. december 1916: Feldunterarzt Prost I/213 til Feldhilfsarzt. Af forordning af 18. april 1917 Oberleutnant (aktiv) v. d. Osten til Hauptmann, MGO ved regimentsstab.

Til Offizierstellvertreter forfremmedes: Feldwebel Möller 1/213 den 21. april, Feldwebel Petermann 3/213 den 21. april, Vzf. Jordan 2/213 den 13. marts, Vzf. Greve 1/213 den 21. april.

Ydermere skal nævnes: Lt. Gebauer 12/213 den 17. januar forsat til Feld-Rekr.Depot 207 ID i Kortryk (Kompagniet overtaget af Lt. Friedrichsen). Major v. Anderten, Kommandør for III/213 blev 6. marts forsat til 202. ID. Den 22. marts blev bataljonen overtaget af Rittmeister v.d.Heydt, der tidligere havde været tilknyttet I/213. Rittmeisteren trådte den 5. maj tilbage til 4/Ulanen 7. Feldw.Lt. Besemann 12/213 den 25. maj endegyldigt overført til Wirtschafts-Kompanie 157, og den 6. marts leder af den tekniske drift ved 204. ID. 18. marts blev Lt. Höppner 10/213 overført til MWK 168 og Lt. Scherer 3 MGK forsat til Feld.Rekr.Dep./207 ID. Ny fører for 3 MGK blev Lt. Wulff fra 1. MGK. Den 4. april forlod Lt. Zimmer 12/213 regimentet på grund af sygdom. Hauptmann Herzer, fører for II/213 fra 3. december til 8. januar, returnerede denne dag til IR 413. 6. december blev Lt. Sommerfeld 7/213 forsat til Stormkompanie 89. Brigade. Den 15. januar forlod Lt. Mähler, siden 1915 fører for 3/213, regimentet på grund af et uheld (afløst af Lt. Kunze). Også 2/213 mistede sin fører Lt. Lassen. Han blev den 2. februar lettere såret, men døde den 23. februar på lazarettet i Ledeghem, de sidste dage plejet af sin hastigt tilrejsende mor. Den 22. februar havde Major Weyergang kunnet overrække denne altid glade, friske officer Jernkorset I. Klasse.

Den 16. januar blev Offz.St. Lorenzen 4/213 forsat til Feld-Rek.Depot 207. Den 9. marts såredes Offz.St. Jungjohann 1/213 hårdt. Lt. Dormann blev den 18. januar forsat til E.R. 75 Bremen, returnerede den 6. april og overtog kommandoen over 2/213. Lt. Päpke 2/213 måtte den 6. april indlægges syg på lazaret. Lt. Lindemann 3/213 blev den 21. februar udnævnt til fører for Ladungs-Werfer-Abt. 207 Inf.Div. Den 20. januar blev Offz.St. Petersen 9/213, en af de få tilbageblevne fra 1914, der endnu stod ved fronten, forsat til Feld-Rek.Depot 207. Lt. Katt, en g.v. [1]) officer, havde fra begyndelsen af januar kort tjeneste ved regimentet. Allerede den 16. januar blev han overført til Feld-Rek.depotet. Hptm. Köcher, der med IV/213 var kommet til regimentet, forblev ved regimentet efter bataljonens opløsning, og fungerede som fører for forskellige bataljoner. Lt. Friedrichsen 12/213 måtte 22. april som syg indlægges på lazaret. Føring af kompagniet blev overtaget af Lt. Krogmann.

Intendant, Zahlmeister Brandt III/213 blev den 14. januar kommanderet til Feld-Rek.Depot 207.

Nedenstående en oversigt over de i dokumenterne nævnte tildeling af udmærkelser:

---

[1]) g.v. = »Garnison Verwendung« - kunne kun anvendes i garnison, altså ikke ved fronten.

Tildeling af Jernkorset:

20. november 1916 – II. Klasse:
1/213: Unteroffz. Müller, Muskat, Schütt; Gefr. Bold; Musk. Buchholz; Ers.Res. Heimberg – 2/213: Musk. Wegner, Preuss, Schult; Ers.Res. Kiesow, Wehrm. Friedrich – 3/213: Unteroffz Ostermann, Hasendank; Wehrm. Hildebrand, Ludwig - 4/213: Krfew. Mattensen; Musk. Burmeister, Conrad, Reise, Dundtenreich - 1. MGK: Vzf. Dieshaus; Gefr. Deising - 5/213: Unteroffz. Ahrens, Kühl; Gefr. Herbst, Fandrich; Wehrm. Nussbaum; Musk. Goldammer - 6/213: Gefr. Schlemmer, Res. Conneke, Ers.Res. Grube, Musk. Schacht - 7/213: Wehrm. Kastens, Maier, Schwarz, Hohenstein, Seeband - 8/213: Wehrm. Kaufmann, Golla, Ldstm. Haar, Sauer, Pukownik - 2. MGK: Ldstm. Menz, Krfrw. Schumacher - 9/213: Unteroffz. Koch, Lassen, Ers.Res. Kruse, Gefr. Wiese, Krfrw. Kessler - 10/213: Unteroffz. Ness, Langer, Gefr. Fedltange, Kroll; Ldstm. Blanke - 11/213: Gefr. Dorn.

23. november 1916 – II. Klasse – hårdt sårede:
2/213: Unteroffz. Franz, Krfrw. Pommer - 3/213: Musk. Alexander - 4/213: Unteroffz. Starr - 6/213 Musk. Rohde - 10/213: Ldstm. Divell, Musk. Mohr - 11/213: Musk. Schmidt - 12/213: Musk Brand.

28. november 1916 – II. Klasse – hårdt sårede:
3/213: Ers.Res. Wendt - 5/213: Musk. Stelling - 7/213 Gefr. Geidtmann - 8/213: Musk. Lamcke - 10/213: Gefr. Wiese.

17. december 1916 – II. Klasse – hårdt sårede:
6/213: Musk. Krüger - 9/213: Wehrm. Pieper - 11/213: Wehrm. Steen - 12/213: Ldstm. Weding.

23. december 1916 – II. Klasse – hårdt sårede:
2/213: Musk. Adamzyk.

23. december 1916 – I. Klasse:
Lt.d.L. Goellrich, tidl. 4/213, nu E.R. 75 Bremen – Vzf. Cordes 5/213.

20. december 1916 – II. Klasse – sårede:
5/213: Gefr. Radtke, Musk. Lange, Meyer (Aug.) - 6/213: Unteroffz Siemens, Gefr. Möllnitz, Wernich, Ldstm. Gosch - 7/213: Unteroffz. Rauer, Musk. Grabowski, Brinkmann - 8/213: Ldstm. v.d.Lahr, Musk. Backer

24. december 1916:
1/213 Vzf. Hansen, Unteroffz. Flade, Res. Umland, Gefr. Bert, Wehrm. Brocks, Ldstm. Maak, Gren. Meyer - 2/213: Vzf. Tswisselmann, Gefr. Heinemann, Pump, Vzf. Büsselschütt, Ldstm. Grützmacher, Musk. Stürke, Gren. Schauer – 3/213: Vzf. Rottenbach, Gefr. Jasper, Seegert, Schmit – 4/213: Unteroff. Weinerk, Gefr. Furchert, Grotelch, Musk. Sass – 1. MGK: Unteroffz. Clasen, Schürze Brettschneider - 5/213: Unteroffz. Lehmann, Wehrm. Gallbrecht, Res. Voigt, Wehrm. Meyer II, Musk. Kessler, Gefr. Müller, Matthiesen – 6/213 Krfrw. Kasten, Musk. Hansen, Vzf. Kersten, Unteroffz. Jacobsen I, Ehlers, Wehrm. Clausen - 7/213: Ers.Res. Petersen, Musk. Witthohn, Res. Zomzig, Wehrm. Klein, Köster - 8/213: Ldstm. Christlieb, Gefr. Ohlrogge, Ldstm. Loka, 8/213: Vzf. Holzapfel, Gefr. Kaufmann, Wehrm. Zimmer, Res. Rybarcziyuk - 2. MGK: Musk. Mehrens, Ldstm. Seemann - 9/213: Krfrw. Bollmann, Res. Gorzny, Unteroffz. Gildenmeister, Gefr. Hoffmann, Rosenthal I. - 10/213: Ers.Res. Steinmüller – 11/213: Wehrm. Dreyer, Schulz, Ldstm. Vieth, Lippert, Res. Guthmann – 12/213: Gefr. Bublitz, 12/213: Tamb. Hühener I, Wehrm. Hübner II, Ers.Res. Hackbarth, Ldstm. Selk – 3. MGK: Schütze Ruhser, Kaars. –

27. januar 1917 – I. Klasse: - Lt. Hamann 4/213

27. januar 1917 – II. Klasse:
1/213: Ldstm. Otto Belke´, Musk. Ludw. Gesczinsky, Henrich Weinknecht, Wehrm. Albert Bastenhorst - 2/213: Ldstm. Herm. Wöbse, Thom. Wismiewski, Gefr. Karl Gruel, Wehrm. Emil Schramm, Unteroffz. Otto Dose - 3/213: Unteroffz. Hans Pöhlsen, Johann Matuschek, Serg. Heinrich Schlüter - 4/213: Unteroffz. Heinr. Schwasta, Gefr. Friedr. Wohlert, August Gerbert, Musk. Albert Köppen, Res. Ed. Niederstrasser, Gefr. Karl Krebs - 1. MGK: Schütze Hugo Schäfer, Ers.Res. Markus Wulff - 5/213: Feldw. Adolf Schmidt, Musk. Wilh. Dwinger, Res. Wilh. Schutzik, Wehrm. Johann Murken, Res. Otto Hall, Ldstm. Otto Lorenz - 6/213: Gefr. Ad. Simon, Musk. Ludw. Ruchotzke, Ldstm. Heinr. Strassheim, Res. Christoffer Matthiessen, Karl Möller, Wehrm. Rud. Mumm - 7/213: Wehrm. Alb. Hein, Karl Zeuchner, Unteroffz. Paul Holsten, Wehrm. George Schrage - 8/213: Ldstm. Otto Gregor, Alexander Sohmen, Gefr. Otto Buhse, Wehrm. Otto Grieser - 2. MGK: Ldstm. Friedr. Höffgen, Unteroffz. Jürgen Reimers - 9/213: Gefr. Martin Piening, John Nitze, Musk. Wilh. Nönckhoff (eller Mönckhoff), Gefr. Franz Schmiedeberg, Musk Rud. Neumann, Ldstm. Paul Puschmann, Musk. Willy Clausen, Johann Karpinski - 10/213: Musk. Franz Gospodar, Gefr. Friedr. Dinse, Musk. Dietrich Lotze, Willi Tesch, Unteroffz. Willy Nirtz, Ldstm. Rob. Schröder, Ers.Res. Johan Götjen, Musk. Johann Oechsle, Ers.Res. Herman Ahrendt - 11/213: Ers.Res. Peter Christen, Ldstm. Heinr. Appel, Ers.Res. Albert Puls, Musk. Nik. Clausen, Heinr. Meyer, Herm. Urban, Johann Krohn. - 12/213: Feldw.Lt. Besemann, Unteroffz. Ed. Kunze, Musk. Herm. Becker I, Ers.Res. Hubert Smetz, Johann Windeck, Musk Dietr. Bartels I, Ers.Res. Johann Hanefeld, Wilh. Seefeldt, Otto Müller III, Ldstm. Oskar Paul - 3 MGK: Unteroffz. Wilhelm Beck, Gefr. Johannes Sauer, Unteroffz. Ernst Eichling.

18. februar 1917 – II. Klasse: 8/213: Ldstm H. Eimer

22. februar 1917 – I. Klasse: 2/213: Lt.d.R. Lassen

28. februar 1917 – I. Klasse: 8/214 Lt. d.R. Hiller, 6/2134 Unteroffz. Nickel, 11/213: Unteroffz. Wilms.
28. februar 1917 – II. Klasse:
Stab: Vzf. og Musikmeister Steinkamp - 1/213: Gefr. Gosepath, Musk. Kutschenreuter, Gefr. Stange, Ldstm. Heffe, Schweingruber, Sienknecht, Meyer - 2/213: Wehrm. Becker, Gefr. Lehmann, Seehafen, Ldstm. Schnackenberg, Person, Gefr. Bückens - 3/213: Unteroffz. Mohn, Porath, Ldstm. Seitz, Hachmann, Wehrm. Stapelfeld, Musk Wilkens - 4/213: Gefr. Leniger, Ldstm. Bdeck, Musk. Marschner, Blumberg, Wehrm. Wenck - 1. MGK: Ldstm. Börth, Wehrm. Keller, Staudacher - 5/213: Unteroffz. Lingen, Heim, Wehrm. Matthias, Vzf. Hagge, Res. Blepp, Ldstm. Kunst - 6/213: Gefr. Nielsen, Ldstm. Bartel, Musk. Ahrens I, Ldstm. Jensen, Schenkhoff, Braun - 7/13: Wehrm. Bitzer, Ldstm. Postel, Wölk, Gefr. Prott - 8/213: Musk. Ulrich, Mantbey, Ers.Res. Maisch, Ldstm. Schmidt - 2 MGK: Unteroffz Holm, Ldstm. Sander, Buchholz - 9/213: Musk. Otte, Ldstm. Grützmann, Musk. Schleicher, Ldstm. Schröter - 10./213: Musk. Tessmann, Brüggmann, Behn, Wehrm. Jörgensen, Bruhn, Ers.Res. Frank - 11/213: Musk. Selle, Sommer, Schnalke, Wehrm. Kühl, Musk. Burghagen, Ers.Res. Graf - 12/213: Musk. Hoyer, Kähler, Meissner, Andrä, Ldstm. Ahrens III - 3 MGK: Gefr. Gehrke, Schmelte, Ldstm. Winter.
6. marts 1917 – II. Klasse: 9/213: Unteroffz. Traugot Mensing
16. marts 1917 – II. Klasse:
3. MGK: Lt.d.L. I Hilmer - 1/213: Gefr. Rucinski, Wehrm. Wulf, Ldstm. Jante, Musk. Rieck - 2/213: Gefr. Klatt, Landw. Baack, Musk. Herms, Ldstm. Gohlke, - 3/213: Musk. Ratte, Wehrm. Seegert, Bruhn, Musk. Konrad. Gefr. Brunas - 4/213: Musk. Sellemann, Wehrm. Behnke, Musk. Kreienbrink, Diedrich, Semper - 1. MGK: Schütze Klöcker, Res. Klare - 5/213: Ldstm. Dahnken, Krüger, Musk. Lück, Ldstm. Behrens - 6/213: Musk. Borchers, Ldstm. Jirjahlke, Musk. Kamprad, Gefr. Döbeling, Unteroffz. Evers - 7/213: Ldstm. Hagen, Mohr I, Wehrm. Stammer, Ldstm. Stephan - 8/213: Gefr. Vokuhl, Ldstm. Semmler, Steuber, Lisinski, Sandmark - 2. MGK: Gefr. Menzel, Ers.Res. Giese, Ldstm. Röstel, Gefr. Weber - 9/213: Musk. Trost, Kiesow, Czerwinski, Spahn, Budelmann - 10/213: Gefr. Wastmann, Musk. Oelske, Ldstm. Mössner, Pötter, Gefr. Lenz - 11/213: Unteroffz. Schacht, Res. Schröder, Wehrm. Landsmann, Ldstm. Thomsen - 12/213: Musk. Hagemann, Barnewitz, Buchmann, Gefr. Brüns - 3. MGK: Unteroffz. Riepling, Ldstm. Kirchhoff, Hille, Schütze Herwig.
24. april 1917 – II. Klasse:
1/213: Musk. Eckelberg, Ldstm. Kohagen, Unteroffz. Dreyer, Res. Cordes, Unteroffz. Büss - 2/213: Ers.Res. Jäger, Musk. Schmieder, Wehrm. Lambeck, Ers.Res. Merz, Ldstm. Sandfass - 3/213: Musk. Wittern, Musst, Ldstm. Kruse, Gransow, Musk. Rudolph, Wehrm. Harder, Stiem - 4/213: Ldstm. Hafner, Vzf. Erlat, Musk. Wilms, Ers.Res. Schröder, Musk. Driechelt - 1. MGK: Ldstm. Fischer, Mielke, Gefr. Meyer - 5/213: Ldstm. Quiram, Schöning, Gefr. Behrens, Wehrm. Petersen, Hüttmann - 6/213: Ldstm. Meggers, Haack, Ers.Res. Menken, Musk. Grazyyk, Albers - 7/213: Gefr. Herzberg, Res. Meinke, Stemmermann, Gefr. Wöltje, Wehrm. Eggerking, Kohlhoff - 8/213: Wehrm. Kütter, Ldstm. Detloff, Kümpel, Rehfeldt, Dobbertin - 2. MGK: Ldstm. Westphal, Rackjohn, Adler - 9/213: Res. Saggau, Ldstm. Maske, Ers.Res. Beutin, Gefr. Eichner, Truelsen, Ldstm. Wagner - 10/213: Gefr. Kiel, Ldstm. Vogt, Ers.Res. Wenske, Musk. Lüdecke, Wulf - 11/213: Res. Bohn, Gefr. Manke, Musk. Baumann, Ldstm. Brandenburg, Fick - 12/213: Musk. Hende, Lippke II, Ldstm. Volle, Carstens, Gefr. Subitz - 3. MGK: Unteroffz. Croonen, Ldstm. Lipp
29. april 1917 – II. Klasse:
2/213: Gefr. Klatte - 6/213: Musk. Fitzke
1. maj 1917 – I. Klasse: Unteroffz. Leissner 4/213.

Hamburger Hanseaten-Kreuz

18. september 1916: 3/213: Lt. Kunze
11. november 1916:
5/213: Musk. Schmidt - 6/213: Ref. Tamcke, Musk. Möller K, Kasten - 7/213: Wehrm. Klingner, Musk. Hasse, Thiede - 10/213: Musk. Koster - 11/213: Musk. Pagel
12. februar 1917:
1/213: Wehrm. Flügge, Krfrw. Heyn - 2/213: Unteroffz. Lüders, Gefr. Harms - 3/213: Gefr. Lasch, Wöbke, Musk. Sellhorn, Ers.Res. Jungmann, Ldstm. Radwinski, Melchert, Musk. Niemeier - 4/213: Unteroffz. Zeilbeck, Ldstm. Reich, Krfrw. Reins - 1. MGK: Unteroffz. Wittbold, Held (Paul), Gefr. Ahsen, Festerling, Schütze Hars, Dollrath - 5/213: Ers.Res. Strodt - 6/213: Musk. Langpaap - 8/213: Ldstm. Grützmacher - 2. MGK: Unteroffz. Westberg, Petgrich, Ldstm. Fey, Musk. Harbek, Ldstm. Rackjohn - 9/213: Musk Krüger, Ldstm. Beuck, Musk. Burmeister, Gefr. Romano, Musk. Anderjohn, Wehrm. Pohl, Musk. Lüders, Halfkath, Wehrm. Adolph (Wilh.), Musk. Biedermann - 10/213: Unteroffz. Bull, Musk. Paessler - 11/213: Unteroffz Voss, Musk. Arndt, Köpke, Lippert, Stüfen, Buckentin, Buschmann, Sauernheimer 12/213: Gefr. Eggers II (Wilh.), Ldstm. Jonasson, Ers.Res. Dankers, Ldstm. Ahrens III (Otto) - 3 MGK: Feldw. Held (Lorenz), Schütze Griem, Kröpelin.

Bremer Hanseaten-Kreuz:

1. december 1916: 3/213: Ldstm. Stoltze - 4/213: Musk. Ulbrecht, Sanders – 3. MGK: Gefr. Riepling, Wupperfürth

12. december 1916:
5/213 Gefr. John. Bischoff - 7/213: Musk. Hinrich Meyer I - 8/213: San-Unt. Fritz Möller - 9/213: Unteroffz. Richard Neubauer - 10/213: Musk. Wilhelm Rietmüller - 11/213: Musk. Wilhelm Bitter.

9. januar 1917:
2/213: Gefr. Stümpel, Musk. Wagschal – 3/213: Wehrm. Waschinski – 1. MGK: Schütze Haar.

13. februar 1917:
2. MGK: Lt. Dahlgrün – 5/213: Feldw. Lützow, Gefr. Niemann, Musk. Doogd – 6/213: Vzf. Hupe, Serg. Babens - 7/213: Musk. Ahlers, Drewes, Rekittke – 8/213: Vzf. Seekamp, Gefr. Blöhse, Ers.Res. Warnken – 2 MGK: Gefr. Bathke, Ldstm. Eikenmeyer – 9/213: Unteroffz. Gildemeister, Krfrw. Hilken, Musk. Brünig, Plath, Ers.Res. Gröne, Ldstm. Karmena – 10/213: Unteroffz. Reimers, Musk. Bredenkamp, Wehrm.Wacker – 12/213: Unteroffz. Häger, Luley, Gefr. Meyher V, Musk. Achilles, Lange - 3 MGK: Schütze Kaar.

18. marts 1917: Major Weyergang.

6. april 1917: Stab/213: Musikleiter Steinkamp.

Lübecker Hanseaten-Kreuz:

28. februar 1917:
Musk. Hiller, Börck, Grube, Möller – 6/213: Musk. Ahrens III – 8/213 Ldstm. Beiss – 9/213: Ers.Res. Wilde – 11/213: Wehrm. Dehmke – 12/213: Ldstm. Bohse.

4. april 1917:
8/213: Wehrm. Richter, Gefr. Schulze.

Allerede i begyndelsen af marts var en afløsning af 207 ID med 204. ID planlagt og befalet, men ingen kort efter tilbagekaldt.

Fra midten af april forstærkedes rygterne på ny, og den 24. april kom befalingen til afløsning. 195. ID skulle afløse (Jäger-Regt. 6 skulle afløse Reg. 98, Jäger-Regt. 8 Regiment 209, og R.I.R. 233 afløse Reg. 213).

Som bataljon i hvil blev II/213 som den første den 26. april ved middagstid indladet på banegården i Ledeghem. Dens kvarterer blev overtaget af Res.Jäger-Bataillon 24.

2. MGK blev om eftermiddagen indladet i Menin. Natten 27./28- april blev III/213 som kampbataljon afløst af I/233 og I/213 af II/233 i beredskab i morgentimerne den 28. april. Afløsningen skete uden problemer.

Fra banegården i Ledeghem den 28. april afrejste:

1.) 1 og 3. MGK, Regimentsstab og MG-stab 213 kl. 1912

2.) III/213 kl. 2212

3.) I/213: 29. april kl. 0112.

207. Infanterie-Division blev transporteret væk »til anvendelse andet sted«. Et forkommando af officerer fra Divisionen skulle melde sig ved Gruppe Quéant i 6. Armee (XV R.K.) i Marquette. Dermed var divisionens næste mål afsløret. Det hed Nordfrankrig, og dermed forlod 207. ID 4. Armee.

Det var ikke med den største sorg, at 213 overlod Afsnit »Bellewaaarde« til dens afløsere. Større glæde havde afsnittet ikke bragt med sig, og især mineaktiviteterne under jorden havde dag for dag været ubehagelig. Modsat manglede tanken om, at det kunne blive endnu værre, naturligvis ikke. Spændt så man det nye i møde!

* * *

Mellemspil i Artois

Maj 1917

For anden gang krydsede R.I.R. 213 grænsen til Frankrig. II/213 nåede over Lille og Douai den 25. april om aftenen omkring kl. 21 Aubigny-au-Bac, en større lokalitet mellem Douai og Cambrai. 5. og 6. Kompanie

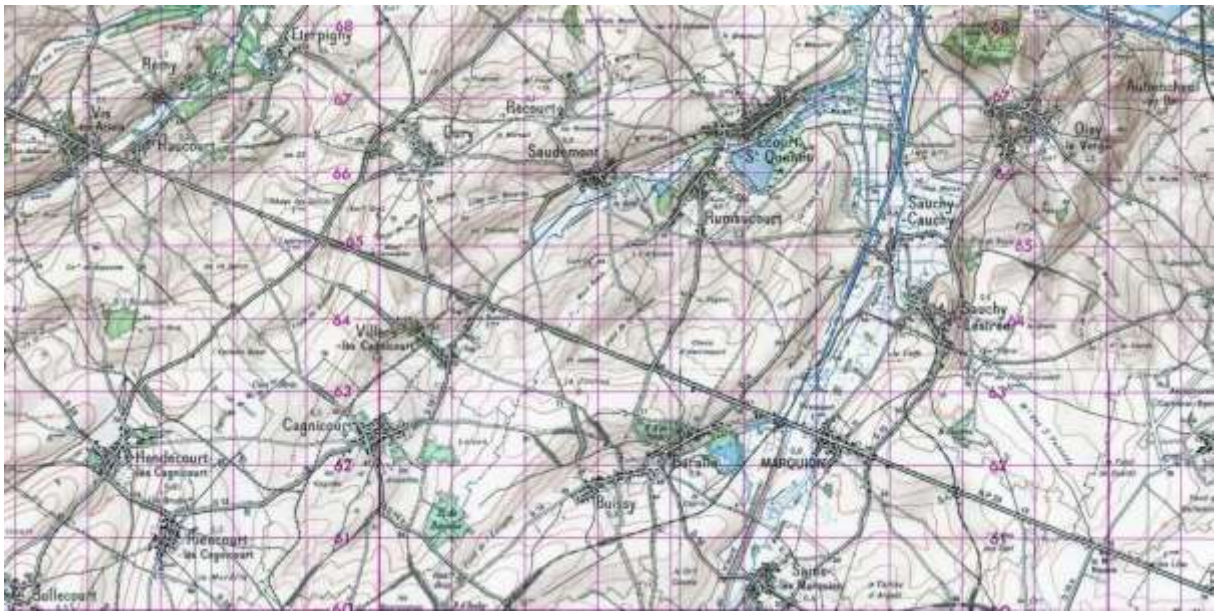

marcherede til Haynecouret, 7. og 8. til Marquion, hvor kompagnierne kom i massekvarter. 2. MGK nåede Haynecourt den 26. april kl. 3.

I/213 var den 29. april kl. 0645 nået Aubigny-au-Bac og nåede kl. 9 til Epinoy, hvor den gik i kvarter. Hertil var 1. MGK allerede nået kl. 5, der ligeledes indkvarteredes. Modtagelsen i det nye afsnit var ikke venlig for I/213: den 30. blev 1 mand og 3 civile såret af flybomber ved 2/213.

III/213, som tidligt på morgenen den 29. april nåede Aubigny-au-Bac, kom i kvarter i Haynecourt, hvor også 3. MGK blev anbragt. Regimentsstaben blev ligeledes placeret i Haynecourt, mens 89. Brigade indkvarteredes i Fressies og 207. ID stab i Wasnes-au-Bac.

Divisionen lå i hærreserve, taktisk under gruppe Quéant (XIV. R.K.), administrativt under Gruppe Arras (IX. R.K.). Infanteriregimenterne skulle foreløbig indsættes i udbygningen af Wotan-II stillingen. Til dette formål skulle hver regiment stille en bataljon til disposition for Konstruktionsstaben Quéant (Stab I.R. 391). Den samlede udbygning af Wotan-II stillingen var underlagt Garde-Reserve-Korps. I Regiment 213 blev II. Bataillon udpeget som skansebataljon. Den skulle til dette formål allerede den 27. trækkes frem til Baralle, men her var alt optaget, og derfor blev på ordre fra 207. ID kompagnierne i deres kvarterer.

Den 28. april begyndte II. Bataillon arbejdet sydvest og syd for Marquion og ved Sauchicourt Ferme. Primært blev der konstrueret dækninger, mens ligeledes observationsstader osv.

Det tyske stillingssystem, som man i foråret 1917 havde trukket sig tilbage til, bestod først af den berømte Siegfried-Stilling, der fik sit navn efter tilbagetrækningen, og for det andet af Wotan I-stillingen, der i sit forløb skar Cambrai-Arras vejen ved l'Espérance Ferme, og for det tredje af Wotan II-stillingen, i hvis udbygning, der nu arbejdedes hårdt. Den lå omkring 8-11 km bag Siegfried-Stillingen, som løb i sydøstlig retning lige forbi Bullecourt og Quéant. 6-8 km vest for Quéant. Det betød, at byerne Morchies, Vaulx og Mory, som 213 kendte fra dens opmarch forud for indsatsen på Somme, nu lå på fjendtligt område. Under deres tøvende fremrykning efter den planmæssige tyske tilbagetrækning, var englænderne ved Bullecourt nået højre fløj af Gruppe Quéant, og angreb nu dens stillinger på det kraftigste med deres kendte sejhed. Det var baggrunden for de næste ugers ret urolige liv, især for II/213. Allerede den 28. nåede en alarmbefaling den skansende bataljon, der i hast marcherede tilbage til dens kvarterer. Ganske vist gik det ikke løs med det samme, men skansearbejdet fortsættes den 29. og 30. april og den 1. og 2. maj. I. og III/213 tilbragte disse dage i hvil i deres kvarterer, hvor tiden gik med eksercits, badning, aflusning og indre tjeneste. Den spændte situation krævede en præcis planlægning af enhver indsættelse, og officerer fra bataljonen måtte rekognoscere for adgangsveje, eksisterende stillinger og etablering gennemgange af pigtråden. Kodeordet for alarm var: Récourt.

Den 3. maj kom allerede den første alarmering kl. 0600. Bataljonerne fik ordre til at marcherer til Marquion, hvortil de ankom om formiddagen og blev underbragt dels i lader, dels på åben mark. Hele dagen ventede man her. Fra Bullecourt kunne man hører kraftig skydning, men i den stærke hede ventede man forgæves på yderligere befaling. Sidt på aftenen kunne bataljonerne så returnerer til deres gamle kvarterer. En regimentsbefaling for den 3. beordrede imidlertid fornyet alarmberedskab for den 4. maj. Regiment 209 havde ligeledes indtaget dens gamle

kvarterer, mens Regiment 98 blev Armee-reserve og placeret i omegnen af Baralle. Kl. 4 blev II/213 allerede alarmeret. 5. og 6. Kompanie blev endda i lastbiler kørt frem til l'Espérance Ferme, mens 7. og 8. samt 2 MGK forskød til fods. Englænderne var den 3. maj over Chérisy trængt næsten frem til Vis-en-Artois. Under et modangreb havde tyske tropper ikke alene tilbageerobret den gamle stilling, men også de gamle grave i Siegfried-Stillingen. Kl. 1 den nat fik regimentet allerede befaling til at afløse et regiment af 199 ID i forreste linje. I og III/213 skulle sammen med regimentsstaben til fods forskyde til Saudemont, hvortil de ankom kl. 14. Der var ingen mulighed for indkvartering, så der måtte slås bivuak foran byen. Et usædvanligt billede, men ikke uden tiltrækningskraft. Endnu engang brændte solen ned over os, og skygge var en eftertragtet artikel. Kl. 19 kom der befaling om, at I og II/213 skulle trækkes frem til Villers-les-Cagnicourt, og her gøre klar til modangreb på Bullecourt. Kompagnierne var endnu under klargøring, da der indløb kontraordre. Kompagnierne skulle forblive ved Saudemont. Den planlagte afløsning blev aflyst. II/213 rykkede til Villers-les-Cagnicourt og i bivuak (ved midnat) ved sukkerfabrikken på vejen mellem Cambrai og Arras. Her blev bataljonen liggende til den 5. maj kl. 15 i afventning på nye ordre, i øvrige under helt fornøjelige forhold. Endnu brændte solen fra en skyfri himmel. Et engelsk fly ville nedskyde en tysk længeballon, men blev jaget væk af tyske jagerfly. Allerede forinden havde imidlertid observatøren reddet sig med faldskærm og svævede langsomt og sikkert tilbage til jorden. Den tyske jageraktivitet i dette afsnit var meget stærk. Her lå blandt andet Eskadrillerne Bölcke og Richthofen. Endelig en gang kunne en vis overlegenhed af de tyske flyvere fastslås, anderledes end dengang langs Somme, hvor ikke engang den enkelte infanterist i den forreste grav kunne vide sig sikker mod flyverne.

Om eftermiddagen den 5. maj rykkede alle tre bataljoner i kvarterer i Epinoy, Haynecourt og Marquion, da situationen ved Bullecourt nogenlunde var afklaret. Men allerede den 6. maj var situationen igen en anden: der befaledes indsats i 1. Afsnit (L) af 3. Garde-Reserve-Division. Her havde Reg. 209 den 5. om aftenen besat Afsnit L og I under Gruppe Quéant. Nu afgav den Afsnit L (Inchy) til 213, mens den selv beholdte Afsnit I (Pronville).

Afsnit L havde med højre fløj ved vejen Inchy – Louveval – Boursies, omkring 1100 meter vest for vestsiden af Inchy, mens dens højre fløj lå omkring 1200 meter nord for denne vej. Bagud blev afsnittets brede betydeligt større og omfattede hele Inchy og Sains-lez-Marguion. Den her fuldstændig intakte Siegfried-Stilling bestod af to grave, der var skåret meget dybt ned i den kridtholdige jord. Hindringer var stærke og tætte, tunneldækninger for det meste ret gode, dybe og rummelige. MG-reder i mellemterrænet var for størsteparten stadig under konstruktion. Sydvest og syd for Inchy var der enkelte støttepunkter (Werke Drachenburg, Wartburg, Gralsburg), der skulle rumme en del af beredskabsstyrken, mens den såkaldte »artilleri-dæknings-stilling« dækkede landsbyen mod vest.

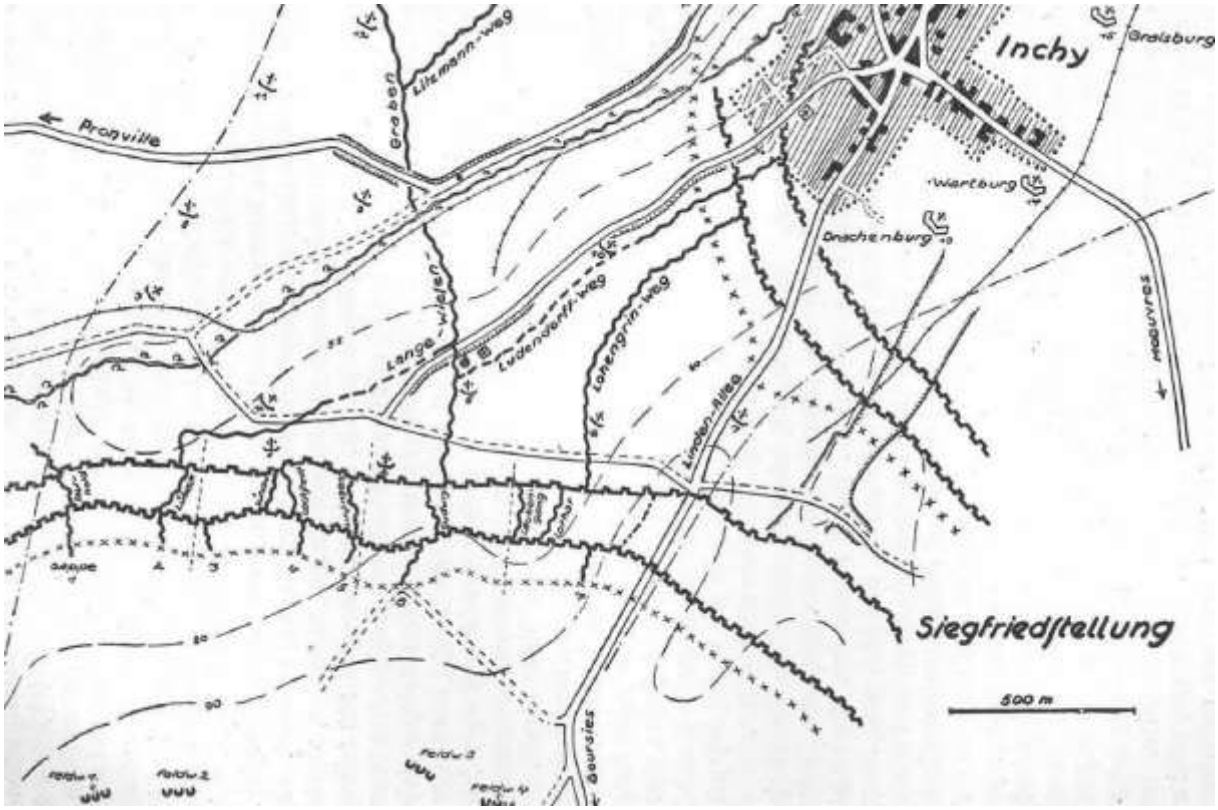

Foran den forreste stilling var der i hvert kompagniafsnit trukket en feltvagt omkring 700 meter længere frem, altså i alt fire sådanne vagter, da fjenden i dette område endnu ikke var rykket frem til føling med Siegfried-Stillingen. Disse feltvagter (Nr. 1-4 fra højre) var hver besat af to grupper under en befalingsmand. To erobrede engelske Lewis-MG var tildelt Feltvagt 1 og 4, bemandet med mandskab fra MGK. Den engang velhavende landsby Inchy var fuldstændig forladt af dens indbyggere, men ellers endnu næsten intakt. Den gav indtryk af en fortryllede landsby, når man gik gennem dens forladte gader. Landsbyen, der engang havde været hjemsted for fredelige arbejder, syntes nu viet døden. Dengang lå der kun en gang imellem ild over dens sydøstlige del.

III. Bataillon blev udpeget som kampbataljon, og bemandede med sine fire kompagnier – fra højre 9, 10, 11 og 12 – forreste linje inklusiv feltvagterne. K.T.K. var placeret omkring 500 meter bag 1. linje tæt ved Wiesengraben, og havde som reserve en deling fra hver af de fire kompagnier. Her lå også kampbataljonens forbindeplads. 3. MGK var indsat med alle dens 8 geværer. Af minekastgere blev indsat 4 fra hver af III og I/213 under samlet kommando af Lt. Liebert. I/213 fik ordre til som beredskabsbataljon inklusiv 1. MGK at forskyde til Sains-les-Marquion. Med undtagen af 3/213 blev bataljonen indkvarteret i landsbyen. 3. Kompanie blev trukket frem til Inchy, hvor den fik kvarter i kældre og dækningsanlæg. Sains-lez-Marquion var ligeledes stadig næsten intakt og lå på et skønt sted. Den var tom for befolkningen, men stærkt belagt af tropper. Den 7. maj blev også 1/213 trukket til Inchy og de tre støttepunkter her, så der af Regiment 213 kun forblev 2., 4. og 1. MGK i Sains-lez-Marquion. 1 MGK måtte afgive to MG til Luftchiffer-Abteilung 2 som luftværn for de til divisionen tildelte lænkeballoner. Den i. maj satte den et MG i stilling i støttepunkter Drachenburg og Wartburg, samt i sukkerfabrikken på vejen Inchy – Boursies.

På dette tidspunkt havde regimentet til venstre tilslutning til R.I.R. 75, et os velkendt regiment, da vi begge modtog erstatningspersonel fra samme erstatningsbataljon i Bremen.

Den 10. maj blev dele af 3/213 lagt frem til vejen Inchy – Cagnicourt, hvor her at skanse på Artilleri-beskyttelses-Stillingen. I det hele taget var skansning i disse dage hovedopgaven for begge bataljoner, da der endnu var meget arbejde tilbage i Siegfried- og Beredskabs-Stillingen. Hver dag måtte alle kompagnier i skumringen rykke ud til arbejde. Om dagen var det meste arbejde umulig på grund af flyaktivitet, hvis det ikke drejede sig om langt tilbagetrukne anlæg. Den 9. maj blev Infanteri-pionerdelingerne igen formeret (Fører I/213: Lt. Wolf; II/213 Lt. Mummert, III/213 Lt. Lange). Hver bataljon opstillede en deling på en vizefeldwebel og 8 grupper. De fulgte deres bataljoner i stilling og i hvil, og blev anvendt til specialopgaver under skansning.

Kampaktiviteten i Afsnit »L« var overordentlig ringe. Patruljer sendt frem foran feltvagt-linjen stødte i første omgang ikke på fjenden, hvis forreste posteringer stadig lå over 1500 meter fra de tyske.

Ved daggry den 17. maj blev III. afløste I/213 i stillingen, der besatte linjen i rækkefølge 3., 2., 1., 4. Kompanie. Også I/213 fastslog om natten 17./18. gennem en officerspatrulje (Lt. Bandlow, Lt. Köpstein 4/213) at fjenden stadig lå langt væk. De mødte ingen fjendtlige patruljer, selvom patruljerne var trængt næsten 2 kilometer frem. Først her blev engelsk skansning konstateret. Den følgende nat var Lt. Voss, 1/213, på rekognoscering. Han overskred et stykke ubesat fjendtlig grav, stødte så efter 2 km på en stærk pigtrådshindring, bag hvilken der befandt sig en god besat stilling. Den 19. maj modtog kompagnierne de første lette MG 08/15, i første omgang hvert kompagni et stk. Takket være MG-kompagniet uddannelsesaktivitet i Slypskapelle var der tilstrækkeligt uddannet personel disponibel.

Natten 19./20. opdagede en patrulje under Lt. Schröder 2/213 en fjendtlig feltvagt vest for vejen Proville – Boursies. Den følgende nat var Lt. Voss med to grupper fra divisionens stormtropper igen fremme mod fjenden med udgangspunkt i Feltvagt 3, og kunne denne gang fastslå et skansende kompagni. Tre fjendtlige dobbeltdækkere kredsede den 21. maj i meget lav højde over vore stillinger. Ikke noget godt tegn! Op trods af en livlig beskydning med Flak og MG fortsatte de tre med deres kredse. Om artilleriilden de følgende dage mod Stilling I og Feltvagt 4 og mod Inchy var resultatet af disse fly? Natten 22./23. maj var endnu engang gunstig for patruljer. Fra Fedtvagt 3 rykkede Lt. Voss frem med en gruppe fra hhv. 1. og 4/213 og to grupper fra divisionens stormtropper, mens Vzf. Bollmann 3/213 rykkede frem med en gruppe fra Feldvagt 1. Styrken under Voss stødte på en fjendtlig patrulje, der straks trak sig tilbage. Forsøget på at fange den, mislykkedes. Styrken blev herefter opdaget af fjendtlige poster, og kom under beskydning fra gevær og MG, der dog ikke forvoldte tab. Vzf. Bollmann stødte frem omkring 200 meter over vejen Pronville – Boursies og fandt et stykke grav, hvor omkring 30 englænderne skansede. III/213 havde den 17. overtaget beredskabet fra I. Bataillon, med 10. og 12. Kompanie i Inchy og dens støttepunkter, 9. og 11. Kompanie i Salins-lez-Marquion. Den 22. maj afløste R.I.R. 98 bataljonen, og denne begav sig til fods til Sailly-Raillencourt ved Cambrai, aflusede i Cambrai og blev her indtil aftenen den 23. maj, hvor den afløste I. Bataillon som kampbataljon i Afsnit »L«.

I/213 marcherede med 1. MGK efter afløsning som divisionsreserve for 207. ID til Sailly-Raillencourt, hvor den kl. 3 om morgenen indkvarteredes i huse og lader, aflusede den 24., havde hviledag den 25. og marcherede samme aften tilbage til Sains-lez-Marquion som Gruppe-reserve for Gruppe Quéant.

I mellemtiden havde II/213 under Hptm. v.d. Osten oplevet urolige og delvist svære dage under en »ekstratur«.

Under regimentets indsats i Afsnit »L« havde den fået rollen som en såkaldt hvilebataljon, og den 6. maj gået i kvarter i Cambrai. Imidlertid tilgik samme nat ordre til, at bataljonen som divisionsreserve den 7. kl. 0600 skulle ankomme til Raillencourt. Her bivuakerede bataljonen langs vejen Cambrai – Arras, og kom om aftenen i massekvarter i Raillencourt. Om aftenen fik bataljonen ordre til som Gruppe-reserve at forskyde til Sains-les-Marquion. Her forblev den i massekvarter 10. – 12. maj. Sidstnævnte dag kl. 0600 befalede 3. Garde-Infanterie-division alarmberedskab, der dog snart igen blev aflyst. Om aftenen kom der imidlertid ordre til forskydning til Villers-les-Cagnicourt. Nedenstående en beretning over de følgende begivenheder ved bataljonen.

II/R.I.R. 213 20. maj 1917

Beretning om dagene 12. – 19. maj 1917

12. maj 1917 kl. 1800 fik bataljonen af regimentet befaling til at holde sig marchklare i Sains-lez-Marquion, og til disposition for 3. Garde-Infanterie-Division at marcherer til Villers-lez-Cagnicourt. Afmarch fulgte umiddelbart. Bataljonen nåede Villers kl. 2030 og optog telefonisk kontakt til 3. G.ID, på hvis ordre jeg satte mig i forbindelse med 6. Garde-Infanterie-Brigade i Villers. Herfra befaledes:

II/213 rykker med stab, 4 kompagnier og MGK til disposition for Kommandøren for Gren.Reg. 9 i Wotan I-stillingen. To kompagnier nord for vejen Cagnicourt – Hendecourt, to kompagnier syd for samme vej.

Bataljonen nåede 13. maj 1917 omkring kl. 0100 til Wotan I-Stillingen, optog forbindelse til Gren.Reg. 9 og forblev i stillingen indtil den 13. maj om aftenen. Gennem Gren.Reg. 9 tilgik ordre fra 3. G.ID: den 14. maj 1917 kl. 0200 at afløse II/91 nord for Bullecourt med stab, to kompagnier og MGK. Et tredje kompagni, til disposition for kommandøren for II/213, skulle underbringes i Hendecourt, mens det fjerde kompagni i Hendecourt var til disposition for Garde-Füsilier. Vejvisere blev stillet af II/91.

Af II/213 blev 6. og 8/213 indsat i forreste linje, der fra den nordlige udgang af Blaubeurerweg i hulvejen gik i sydvestlig retning mod Bullecourt mølle. 6. til højre, 8. til venstre. 6/213 havde forbindelse til Garde-Füsilier, 8/213 forbindelse til Gren.Reg.9. Der eksisterede ikke nogen egentlig stilling. 1½ deling fra hvert kompagni besatte granatkratere, mens resten af kompagnierne som stødtropper underbragt i tunneldækninger på hver sin fløj sammen med et MG hvert sted. Kommandøren for II. Bataillon var placeret i vejgraflen på vejene Hendecourt-Bullecourt og Fontaine-Quéant sammen med to MG.

7/213 lå i en dækning i den sydvestlige udkant af Hendecourt til disposition for kommandøren for II/213, mens 5/213 til disposition for garde-Füs.Regt. var placeret på slottet i Hendecourt.

Da modstanderen den første dag i stillingen ikke præcist kendte placeringen af linjen, lå der kun en generelt strøild med granater af alle kalibre over hele området. Væsentlige tab opstod ikke. Om aftenen den 14. maj 1917 blev artilleriilden heftigere og standsede heller ikke i løbet af natten. I forbindelse med Operation »Kolberg« kom den 15. maj 1917 dele af Lehr-Inf.-Regt. frem til højre fløjkompagni, mens dele af Sturmbatls. 6 kom frem til højre fløjkompagni. Mens Stormbataljonen opnåede gode resultater, blev Lehr-regimentets angreb tidligt opdaget af modstanderen, lagt under kraftig ild og delvis afvist. Herigennem fik fjenden mulighed for at stedfæste vore stillinger, så den hele dagen lå under en heftig beskydning af alle kalibre. Der opstod betydelige tab. Ilden fortsatte med uformindsket kraft hele dagen og mindskedes først hen under aften.

7/213, der var til rådighed for bataljonskommandøren, blev indsat i transporten at kold forplejning, kaffe, mineralvand, håndgranater og ammunition.

5/213, der var til rådighed for Garde-Füsilier-Regiment havde her samme funktion. Transporterne skete dag og nat.

Bataljonens folk løste til fulde alle dens opgaver. 6/213 indbragte i løbet af den 15. maj

1917 et antal fanger. Det præcise antal lader sig ikke fastslå, da en del af fangerne var sårede, og fra forbindepladsen straks blev transporteret videre.

Af kommandøren for Gren.Regt. 9 fik bataljonen befaling til, at stab, 6. og 8/213 natten 15./16. maj ville blive afløst af Lehr-Infanterie-Regiment. Afløsningen var afsluttet den 16. maj kl. 0300. Kompagnierne kom i kvarter i Villers, hvortil de ankom hen på morgenen.

7/213 blev også stillet til disposition for Garde-Füs.Regt. og blev sammen med 5/213 i Hendecourt.

Den 16. maj kl. 0930 fik bataljonen af 6. Garde-Inf.Bde. ordre til, at stab, 6. og 8/213, samt MGK igen skulle rykke ind i Wotan I-Stillingen. Hertil ankom de næste dag kl. 0130 og optog kontakt til Lehr-Inf.Regt. Under marchen og besættelsen af Wotan I-Stillingen led kompagnierne meget under den kraftige regn og meget kolde vejr.

Bataljonen forblev i Wotan I-Stillingen indtil kl. 16, hvor de af Lehr.IR fik ordre til at returnerer til Villers, hvortil den ankom omkring kl. 1730.

Også 5. og 7/213 blev den 18. maj om natten trukket ud og sat i march mod Villers. Hertil ankom de om morgenen den 18. maj. den forblev her dagen over, og fik om eftermiddagen ordre til, den 19. maj 1917 til hvil og reorganisering bag 207 ID at rykke til Ramillies. Et forkommando til sikring af indkvartering blev afsendt.

Bataljonen ankom til Ramillies den 19. maj omkring kl. 1100 og underbragt i massekvarter i møllen.

Den 13. maj morgen fik bataljonen ordre til at stille 2 MG til beskyttelse af Ballon-deling 6 i Riencourt. Deling forblev her indtil afmarchen til Ramillies.

Den 16. maj middag fik bataljonen ordre til at stille en MG-deling til luftværn af Villers. Delingen forblev ligeledes her indtil afmarchen til Ramillies.

Til dækning af bataljonen stod kun to MG til disposition.

von der Osten

Denne nøgterne beretning kan suppleres af dagbogsoptegnelser fra Lt. Kath 6/213:

Om aftenen (13. maj) gik over Hendecourt til den forreste linje ved Bullecourt, hvor vi afløste 5/91. Hvilken vej gennem Hendecourt, der lå under kraftig beskydning! Så kun granatkratere, ingen veje, forbindelsen mellem kompagnierne forsvandt. Vejvisere har ikke længere en anelse. Forbi K.T.K. nåede vi kl. 0230 frem til stillingen! Netop slår tunge »kufferter« ned tæt på dækningen. Vi trykker os som svaler for en rovfugl; de første tab…

14. maj … stillingen løber som i kile. Folkene ligger fremme i simple kratere og har ingen form for beskyttelse. Fjenden kender ikke vore præcise stillinger. Hjelmene er alle smurt ind i mudder, ingen viser sig. Meget kraftig artilleribeskydning! Tabene stiger: endnu i natten slår det ned mellem de ubeskyttede folk.

15. maj: En gruppe må til stadighed stå med håndgranater på trappeindgangen til dækningen, så et pludseligt angreb og gennembrud ikke afskærer folkene dernede.

16. maj: … afløsning. En helvedes vej gennem kraterne i retning Hendecourt! Modstanderne lægger netop igen en ildorkan ned over os. Der er ikke til at se vejen. Jeg følger Schriwers lyst skinnende aluminiumskogekar. Pludselig suser jeg i et dybt krater og kommer kun med besvær op igen. Kolonnen går fra hinanden. Vi holder os til rækken af stumper af engang poppeltræet. Igen lander granater og shrapnels i området. Vi haster, hvad vi kan, gennem Hendecourt frem til Villers-lez-Cagnicourt, foran hvilken vi, igen på en græsmark, slår lejr. Det er et helvede! Regnen begynder! Noget lort! Hen mod aften befaling: 6. Kompanie rykker som stødkompagni til Wotan I-Stillingen. Som vi bandede og svovlede – men adlød.

17. maj: … Vi ligger i dækninger, sover og sover! Alle er dødtrætte. Om aftenen ordre, individuel i grupper tilbage til Villers l.C! Det hævede stemningen! Vi gik i vores overmod endda på tværs af terrænet … Pludseligt ryger i retning af fronten et depot med håndgranater i luften på grund af en fuldtræffer. Hvilket billede, som håndgranater først fløj højt op i luften og så efter nogle få sekunder eksploderer deroppe. Vi flygter! … Hvor så vi ud! Næsten ukendelige af mudder, der har givet os alle en jordfarve fra stålhjelm til støvle tå – alt samme farve ….

19. maj: … Ramillies. En landsby i det grønne. Ikke beskudt, alt er helt, og civilbefolkningen er der stadig. Nyt liv vokser ud af ruinerne af vore kroppe. Også her er der mulighed for at bade, hvile ud, sove! …

Om indsættelsen af 8/213 den 14./15. maj ved Bullecourt fortæller Unteroffizier Dehne følgende:

Om natten gik de så igen frem til en tunneldækning, der her virker som eneste støttepunkt. 2. Deling under Vzf. Hagenbeck må med det samme bemande granathuller til højre for dette støttepunkt som 1. linje, da den foran os liggende Siegfried-Stilling totalt var forsvundet fra jordens overflade. Frem til daggry modtog vi vores sædvanlige ration af granater. Men som morgenen kom, blev vi opdaget af de fjendtlige fly, selvom vi præcist lignende jordklumper, og nu troede vi at jorden gik under. Vi blev nu bogstaveligt begravet af det tunge fjendtlige artilleri. På grund af de bagud kravlende lettere sårede, øgedes artilleriilden så meget, at man måtte tro, man var kommet i helvede. De overlevende kravlede automatisk fra det ene friske krater til den næste, og holdt på denne måde stillingen indtil aften. Med tilråb forsøgte delingsfører Hagenbeck gennem gruppeførerne, at

finde ud af, hvor der endnu var i live. Resten af 2. Deling, kun et par overlevende, kravlede nu totalt udmattede, tilbage til støttepunktet.

Som afløsning rykkede 1. og 3. Deling med det samme ud i de samme granathuller, så linjen igen var besat. Omkring kl. 23 begyndte håndgranaterne at brage. Fra støttepunktet påkaldte vi med »rød-rød« signal spærreskydning, som også øjeblikkelig satte ind. Men først ved anvendelsen af hvide lyskugler kunne vi se alvoren i den øjeblikkelige situation. Det skal først til forklaring siges, at afsnits ledelsen formentlig antog, at der efter den vanvittige beskydning, ikke var mere tilbage af os, og derfor indsatte Lehr-Infanterie-Regimentet for at sikre forreste linje.

En kæmpestor Gefreiter fra denne enhed havde fået til opgave, med sin gruppe, at ryge vores støttepunkt ud med håndgranater, da det blev antaget, at der nu sad fjender her. Først i sidste sekund kunne Unteroffizier Dehne 8/213 nå at standse Gefreiteren, og herigennem kunne situationen hurtigt opklares og unødvendige tab undgås.

Imidlertid stødte samtidig en anden del af Lehr-bataljonen på vores 1. og 3. Deling, der havde besat granatkraterne. Her fik de nu kraftigt løs på håndgranater, da vi troede, det var englændere, der angreb os i flanken, og Lehr-bataljonen troede, at det var Tommy de havde foran sig. Da vi i hullerne var nogenlunde dækket, havde angriberne, det vil sige Lehr-bataljonen, temmelig store tab.

Fra støttepunktet kom der til sidst gennem brøl en afklaring i stand, at 8/213 stadig eksisterede, og først nu standsede kampen på håndgranater med vore egne kammerater [1]).

Major Weyergang gav II/213 sin »fulde« anerkendelse i regimentsbefalingen af 25. maj, for dens heltemodige, tapre udholdenhed under den kraftige fjendtlige artilleriild.

Bataljonens tab under indsatsen ved Bullecourt var 14 faldne og 52 sårede.

Mellem den 19. og 26. maj tilbragte bataljonen i et velfortjent hvil i Ramillies. Den 21. maj udtalte Generalmajor Schrötter sin fulde anerkendelse for bataljonens tapre indsats ved Bullecourt. Den 25. maj deltog dele af bataljonen i Denain i H.M. Kejserens inspektion af enheder under Gruppe Quéant og Arras (omkring 20 divisioner).Transporten hertil skete med lastbil for dele af 5., 6. og 8./213 under deres kompagniførere (Lt. Peters, Kath og Rommelé). H.M. Kejseren holdt en tale og udleverede udmærkelser. I øvrigt vidste indbyggerne i Ramillies allerede om morgenen den 22. at »l'empereur Guillaume« var forventet.

Den 26. om aftenen rykkede II/213 fra sit hvilekvarter til Inchy og Sains-les-Marquion, og fik på den måde igen kontakt til regimentet. Den afløste I/98 i beredskab i Afsnit »L« med 5. og 7. Kompanie i Inchy, 6. og 8. Kompanie i Sains-les-Marquion. Frem til afslutningen på tiden ved Inchy forblev fordelingen den samme.

I hele gruppe Quéant og Gruppe Arras ansvarsområde øgedes spændingen i disse dage kraftigt. I de højere stabe syntes man at have bemærket en sammentrækning af fjendtlige kræfter i nord (Wytschaete), og der blev derfor lagt stor vægt på identificeringen af de overfor liggende fjender. Det skulle tages fanger. Det var trods talrige patruljer endnu ikke lykkedes, da fjenden tilsyneladende planmæssigt holdt sig tilbage og forblev i respektfuld afstand. Der måtte gøres forsøg på at trænge ind til de skansende englændere bag pigtrådshindringerne. Det var en meget vanskelig opgave, der krævede større styrker. Som en øvet patruljeofficer blev Lt. Krogmann, fører for 12/213, fik til opgave at gennemfører et sådant fremstød. Operationen fandt sted natten mellem 26. og 17. maj. Da der mellem akterne ikke findes en beretning om forløbet, gengives her dagbogsnotatet fra den private dagbog for Regimentskommandør Major Weyergang:

For et par dage siden sendte jeg under kommando af den rutinerede Lt. Krogmann 80 mand frem for at overfalde de skansende englændere. Hele denne operation syntes at stå under en uheldig stjerne. Jeg havde gennemgået alt så grundigt med føreren, at det med sikkerhed ville være lykkedes, havde et ulykkeligt tilfælde ikke ødelagt den sikre succes. Styrken var ubemærket nået ind på omkring 150 meters afstand af fjenden. Here lod Lt. Krogmann den blive liggende, mens han personligt kravlede frem med omkring 20 dygtige folk til 15 meter fra fjenden. Så gå på! Og hurtigt blev 4 englændere indfanget og skulle netop til at føres tilbage, da en håndgranat eksploderede midt i patruljen. Hvorfra den kom, kan ikke fastslås! Den forårsagede skrækkelige skader! Der opstod stor forvirring og englænderne slap væk. Larmen vækkede hele den engelske linje. En ild fra geværer og maskingeværer startede! Overraskelsesmomentet var derved ødelagt, og der var ikke andet at gøre, end igen at gå tilbage. Omkring 10-12 hårdt og lettere sårede kunne alle bjærges. Så vidt var, bortset fra det mislykkede forsøg, tingene ikke helt så slem. Men nu startede tragedien. De allerede fangne englændere

---

[1]) Regimentshistorien for Lehr-Infanterie-Regiment fra 1935 skriver om denne episode: »… Ved II/L.I.R. kunne man som befalet følge spærreskydningen. Ganske vist kom 5. Kompanie i en kort kamp på håndgranater med dens højre nabo fra R.I.R. 213 som følge *ukorrekt placering af denne enhed*, hvorved englænderne alarmeredes for tidligt«.

Fremstillingen fra Kammerat Dehne viser dog endegyldigt, at 213 ikke »var forkert placeret«, men lå i deres befalede stillinger, hvori den blev angrebet af L.I.R. Det er ikke nødvendigt præcist at angive, hvem der var forkert placeret. Det var vel dog angriberne.

Regimentsmusik i Comines. 1916

Schwabenhof. Marts 1917. Hptm. Köcher, Lt. Frehse, Lt. Lenzen, Lt. Schmidt (Werner), Lt. Reglin, Lt. Rommelé

Feltgudstjeneste ved I/213 i Linselles, 10. juni 1917

Kratere i Afsnit Bellewaarde. 1917

flygtede som sagt, mens egen afdeling trak sig tilbage under den kraftige fjendtlige beskydning. Så blev Lt. Krogmann grebet af raseri. Kun ledsaget af en enkelt mand styrtede han efter de flygtende englændere. Siden har ingen set mere til ham!

Det blev senere konstateret, at Lt. Krogmann og hans ledsager, Musk. Kähler 12/213 desværre fandt heltedøden. »Det gjorde mig bittert ondt, da jeg syntes særligt godt om denne unge, friske vovehals«, skriver Major Weyergang. Med ham mistede regimentet sin bedste patruljeofficer. Han fulgt sin ven Hagelberg, med hvem han havde udført Operation »Winter«, og som allerede dengang var blevet foran fjenden (25.1.17).

Imidlertid var målet, identificering af den overfor liggende fjende, var ikke opnået. Divisionen krævede yderligere forsøg.

Under føring af Lt. Voss 1/213 iværksatte regimentet en ny operation med en styrke på 100 mand. Denne gang skulle endda artilleriet medvirke, og dermed gives afkald på overraskelsesmomentet. For hans allerede tidligere gennemførte, dristige patruljer, havde Generalmajor Schrötter den 30. maj personligt tildelt Lt. Voss et Jernkors I. Klasse. Natten 30./31. maj gik denne unge officer med 10 mand frem for at rekognoscerer for en stormlinje til den planlagt operationer 31. maj – 1. juni. Uskadt vendte han tilbage fra dette »forspil«. Natten 31.5 – 1.6. var usædvanlig lys, og dette forhold kan have bidraget til den ulykkelige udgang på operationen. I dokumenterne foreligger følgende beretning:

Styrke: 2 officerer, 1 Vzf., 9 grupper, 2 MG 08, Fører: Lt.d.L. Voss.

Patruljen gik kl. 0100 frem fra Feltvagt 4 i Afsnit I med vestre fløj langs vejen Inchy-Louveval. Udfoldet med stor indbyrdes afstand arbejdede delingerne bag hinanden sig frem til 150 meter foran hindringen. Efter en længere observation i den månelyse nat, hvor der bag hindringen ikke kunne fastslås nogen bevægelse, gav føreren tegn til at fortsætte frem til hindringen. Graven umiddelbart bag hindringen syntes ikke besat, så Lt. Voss gav tegn til at gennemskærer hindringen. En del af patruljen havde, efter at være kommet igennem, lagt sig ned bag denne, da fjenden blev opmærksomme og tilsyneladende i det klare månelys opdagede enkelte af patruljen, der stadig var på vej gennem hindringen. Pludseligt faldt enkelte geværskud, lyskugler blev sendt op.

Formentlig fast besluttet på, gennem en hurtig storm stadig at opnå resultat, sprang Lt. Voss op, men faldt straks sammen efter at være truffet. De nærmeste omkring ham, der ligeledes var sprunget op, blev fanget af MG ild fra begge sider og ligeledes såret, herunder også Lt. Bandlow. Da det ikke længere var muligt at trænge frem gennem den heftige beskydning, strømmede patruljen tilbage. Alene det meget høje græs var årsag til, at der herunder ikke indtraf betydelige tab. Vzf. Wilke forsøgte at bjærge liget af Lt. Voss, men det lykkedes ham ikke. Af de sårede savnedes ingen. Tab: Lt. Voss faldet, Lt. Bandlow og 6 mand såret.

Plange
Hptm. u. Kdr. I/213

En af deltagerne, Musketier Karl Burhorn, 2/213, fortæller om patruljen:

En morgen kom en underofficer fra vores kompagni (jeg husker desværre ikke hans navn) og spurgte, om vi ville melde os frivillig til en større patrulje. Enkelte kammerater fra vores gruppe, herunder jeg, sagde ja. Næste dag måtte alle frivillige træde an, og vi marcherede til et mødepunkt i landsbyen, for at blive fremstillet for vores bataljonskommandør, Hptm. Plange. Nu blev det kort forklaret, hvad det hele gik ud på. Vi skulle støde frem fra den godt udbyggede stilling ved Sains-Lez-Marquion, og hente en død eller levende modstander foran os. »Patruljer fra fastslået, at der foran den fjendtlige grav ligger en hindring, som en gammel kone kan springe over«, sagde Papa Plange, sådan kaldte vi vores bataljonskommandør, fordi han altid havde hjerte for os soldater. (Men ve, hvis han strammede underlæben – så var det ikke godt at spise kirsebær med ham!). Næste nat trak vi med omkring 50 mand under føring af den unge Leutnant Voss og enkelte maskingevær frem for at komme i gang. Kl. 0100 skulle vi ligge foran hans pigtrådshindring, så skulle vores artilleri pludseligt bombarderer den fjendtlige grav, og vi overraske modstanderen ved pludseligt indbrud. Efter at have forladt den forreste grav gik det lydløst frem ad en vej. Vi blev overrasket, da vi efter 200 meter blev fordelt på området til højre for vejen, hvor vi blev lagt i det omkring ½ meter høje græs. For muligheden for at mave os frem, var den næsten som skabt. Vi var måske langsomt kravlet 200 meter, da der på kort afstand dukkede to skikkelser op, som så hurtigt forsvandt. Vi anede uråd. Til mine sidemænd til højre og venstre sagde jeg: »Foran, to mand, løb tilbage, sig videre!« Om vores melding nåede frem til patruljeføreren Leutnant Voss, har jeg aldrig kunnet fastslå. Kort efter episoden nåede vi pigtrådshindringen. Vi var imidlertid noget overrasket, da vi så, at denne mindst var 8-10 meter dyb. Til venstre var enkelte kammerater allerede i gang med pigtrådssakse for at skabe et hul. For mig syntes de ret støjende. Hvis nu blot vores artilleri ville begyndte at skyde. Tiden gik ikke hurtigt nok. Så – pludseligt – som havde man trykket på en knap, slog en morderisk MG-ild imod os. Vores fornemmelse havde ikke snydt os! Snart kunne vi hører de sårede skrig. Kuglerne fløj tæt hen over hovederne på os. Det ville have være vanvittig at gå frem eller tilbage. Desværre rejste sig flere kammerater og løb tilbage. For en dels vedkommende blev de ramt af kuglerne. Hos mig blev 3 mand roligt liggende. Vi ville afvente vores føreres signal til angreb, men der kom ingen kommandoer, så vi blev urolige. Vores artilleri var stadig ikke

begyndt! Efter 5 minutter mindskedes MG-ilden. Der var ikke længere noget at se til kammeraterne til venstre. Langsomt kravlede vi bagud på maven, hele tiden længere, indtil vi igen nåede den omtalte vej. Lt. Voss er død! hører vi nu. Han er faldet som en af de første. Man havde ikke engang kunne bjærge den døde. Englænderne, eller hvem, der måtte ligge foran os, havde hentet dem.

Stadig dag er jeg sikker på, at de to skikkelser havde set os komme og alarmeret fjenden, ellers var kupangrebet lykkedes. Leutnant Voss, Feldwebel Wilke og alle kammeraterne havde viljen hertil.

Men vi soldater må også affinde os med nederlag. Vi skulle nok finde lejlighed til at slå tilbage …

Endnu engang havde regimentet mistet en fortræffelig officer, og det måske mest smertelige ved dette tab var, at han var gået den bitre vej i døden uden at dette offer havde medført den ønskede militære succes. Alle, der havde kendt Lt. Voss, blev dybt berørt af nyheden om hans død, men særlig tungt vejede omstændighederne, hvorunder det var sket. I mellemtiden var der allerede den 29. maj indgået ordre fra Gruppe Quéant til en afløsning af 207. ID med 3. Garde-Infanterie-Division. R.I.R. 213 skulle afløses af Garde-Füsilier-Regiment. Først blev beredskabsbataljonen (II/213) afløst af II/G.F.R. natten mellem 31. maj – 1. juli. Den marcherede til Cambrai og blev indkvarteret på Renel-kasernen. 2. MGK i Ramillies. III/213 blev afløst om aftenen den 1. juni af II/G.F.R., marcherede ligeledes til Cambrai, hvor også den blev indkvarteret på Renel-kasernen. Endeligt blev I/213 afløst af III/G.F.R. om morgenen den 2. juni som bataljon i hvil, marcherede kl. 0600 fra Sains-lez-Marquion og nåede Cambrai kl. 0900, hvor den sluttede sig til resten af regimentet på kasernen. De først nyligt modtagne MG 08/15 måtte afleveres til garden.

II/213 blev den 1. juni kl. 20 indladet på banegård Cambrai, I. og III med Regimentsstab den 2. juni kl. 20. Alle tre bataljoner kørte til Libercourt. 207. ID var nu underlagt Gruppe Loos. »Mellemspil i Artois« var forbi, og det gik igen mod nord, hvor magneten »Flandern« igen trak »sit« Regiment 213 imod sig.

Den 25. blev Generalmajor Ehrenberg frigjort fra sin kommando som kommandør for 89. Reserve-Infanterie-Brigade. Efterfølger blev Oberst Freiherr v. Lützow.

Følgende ændringer i personalet skete i løbet af maj måned:

Den 5. maj blev Hptm. Köcher bekræftet som kommandør for III/213, den 14. Hptm. v.d. Osten som kommandør for II/213 og Lt. Dahlgrün som MG-officer ved regimentsstaben. Lt. Heinzenburg blev fører for 2. MWA, Lt. Liebert fører for 3 MWA og Lt. Huhnstock fører for 2. MGK.

Ved højeste kabinet-bekendtgørelse den 21. maj blev Assistenzarzt Dr. Reichel III/213 udnævnt til Oberarzt, og den 1. juni Offizierstellvertreter Jordan 1/213 til Feldwebelleutnant. Til Offizierstellvertreter udnævntes den 18. maj Feldwebel Lützow 5/213, Vizefeldwebel Cordes 5/213, Vizefeldwebel Hauschildt 5/213 og Feldwebel Hoyndorf 7/213.

På grund af tapperhed overfor fjenden blev den 25. maj forfremmet: Unteroffizier Gellings 5/213 til Vizefeldwebel, Gefreiter Hall 5/213 til Unteroffizier, Gefreiter Kintscher 6/213 til Unteroffizier, Unteroffz. Hay 7/213 til Vizefeldwebel, Gefr. Horn 8/213 till Unteroffizier, Gefreiter Harenberg 2. MGK til Unteroffizier; den 30 maj: Musketier Schnalke og Buchmann 11/213 til Gefreiter, den 31. maj Unteroffizier Silms 11/213 til Vizefeldwebel.

Af udmærkelser blev uddelt:

30. maj –
Jernkorset I. Klasse:
Lt. Wassmund 11/213, Lt. Voss 1/213, Gefr. Bubbers 7/213.
Jernkorset II. Klasse:
Lt. Köpstein
1/213: Ldstm. Brümmer, Luzar, Poppe I, Unteroffz. Dolmer, Ers.Res. Backfisch.
2/213: Musk. Schmuck, Walenda, Albrecht, Buscher, Wehrm. Ramcke.
3/213: Unteroffz. Lau, Wehrm. Sierck, Ldstm. Peplinski, Gefr. Engser, Ldstm. Wilschswki, Musk. Knabe.
4/213: Ldmst. Reich, Wehrm. Lüttgens, Gefr. Hansen, Ldstm. Holl, Musk. Beinsohr.
1.MGK: Schütze Gerken, Schön, Zunker, Unteroffz. Maratens, Ers.Res. Heuer.
5/213: Gefr. Berger, Ldstm. Bruhn, Bothe, Wehrm. Fassnacht, Springer, Hauck.
6/213: Musk. Eberhardt, Wehrm. Geertz, van Schewik, Unteroffz. Wrede, Res. Sievert.
7/213: Wehrm. Doose, Musk. Ramke, Res. Schümann, Ldstm. Steinke. Gefr. Weyer I.
8/213: Wehrm. Grünwaldt, Ldstm. Löffler, Wehrm. Müller, Ers.Res. Maushardt, Ldstm. Bach.
2.MGK: Ers.Res. Exner, Ldstm. Fürst.
9/213: Unteroffz. Harms, Musk. Schuldt, Ldstm. Ostmeier, Facklamm, Gefr. Höbermann.
10/213: Ldstm. Treibig, Res. Köster, Ldstm. Glüsing, Ers.Res. Kasten, Ldstm. Politz.
11/213: Ers.Res. Freese, Ldstm. Rieger, Schröder, Gefr. Boeck, Ldstm. Clasen
12/213: Ldstm. Wolff, Gefr. Eggert, Ldstm. Huit, Maackens, Schulte.
3.MGK: Unteroffz. Krüger, Schürze Horwitz. Vzf. Bender.
Jernkorset II. Klasse, modtaget fra deres tidligere regiment (IR 163)
Musk. Schilling, 4/213, Musk. Lanckow 8/213, Eres.Res. Barner 813.

Bremer Hanseaten-Kreuz:
30. april: Schütze Wöltjen 1 MGK. Ldstm. Dahnken 5/213, Vzf. Ehlers 6t/213, Sgt. Mecke 6/213, Ldstm. Drücker 6/213, Gefr. Heumann 8/213, Ldstm. Rademacher 8/213, Schütze brand, Bathmann 2. MGK.
Lübecker-Hanseaten-Kreuz:
30. april: Ers.Res. Zietz 120/213.

* * *

Ved Messines

Juni 1917

Fare i Flandern! Så kunne R.I.R. 213 ikke mangle! En Armee-befaling fra den øverstkommanderende for 6. Armee, General v. Below (A.O.K. 6 af 5. juni 1917 Ia/Ie Nr. 21871 hemmelig) giver baggrunden for årsagerne, der førte til forskydningen af 207. ID mod nord. Et engelsk storangreb, foreløbig kun på en smal front, blev anset for forestående mod venstre fløj af 4. Armee. Man vidste også, at fjenden havde planer for en skridtvis fremrykning. Endeligt havde man ikke kunnet skjule en enorm underjordisk mineaktivitet i området Messines – Wytschaete, og man måtte forvente udløsningen af fjendens miner i første halvdel af juni. Den øverste hærledelse kunne ikke forstærke Heeresgruppe Kronprinz Rupprecht med nye divisioner. Altså måtte denne forsøge at hjælpe sig selv. Dette gjorde man ved at flytte alle disponible reserver fra 6. til 4. Armee. To divisioner (24. og 49. ID) overgik øjeblikkeligt til 4. Armee, 3 divisioner (207. ID, 17. RD og 38. ID) blev placeret i beredskab bag højre fløj af 6. Armee til transport til 4. Armee, mens tre divisioner forblev bag 6. Armee (50. RD, 36, ID, 18. RD) for i tilfælde af truende fare, også at kunne blive overført til 4. Armee. I overensstemmelse med denne ordre blev 207. ID som Hærgruppe-reserve flyttet bag Gruppe Loos. Af R.I.R. 213 ankom II. Bataillon allerede den 1. juni ved middagstid til Libercourt på strækningen Lille-Douai. Stab, 5. og 7/213 samt 2 MWA indkvarteredes i Libercourt, 6. og 8. Kompanie i en skovlejr ved Wahagnies, 2 MGK i Carvin. Regimentsstab, I og III/213 nåede Libercourt den 2. juni kl. 2200. De marcherede (alle til fods, også regimentsstaben, da heste og køretøjer måtte marcherer ad vejene fra Cambrai) til deres indkvarteringer: Regimentsstab og I/213 i Thumeries, III/213 i Phalempin, hvor også staben ved 207. ID var placeret. Regimentsstaben anvendte en markvej, men mistede undervejs orienteringen. De fandt ikke desto mindre i Thumeries næsten fyrstelige kvarterer på slottet her. Også på anden måde var kvartererne gode, vejret strålende godt, og derudover havde divisionen for de næste dage befalet fuldstændig ro. En sådan befaling modtager man gerne, specielt i et så idyllisk, krigs-uberørt område, som regimentet her forefandt. Imidlertid bar ordren i sig antydningen af, at hårde dage lå forude. Lykkeligvis havde vi ingen forudanelse, men glædede os desto mere om de skønne dage, man her havde ondt os. Vi vidste jo ikke, at der for enden af disse dage lå 5 fulde måneder, der for os var fyldt med det frygtelige Flandern-slag, hvori 207. ID gentagende gange blev indsat. Med dens varighed satte den selv oplevelserne på Somme i skyggen. Unteroffizier Hartung 1/213 fortæller om dette område.

> Området her er ganske enkelt fortryllende. Den tiltaler mig betydeligt bedre end Flandern, der dog naturligvis også har sin særlige tiltrækning. Her er landskabet meget bakket og meget skovrigt. Alle de små og talrige landsbyer ligger helt og fuldt skjult, enten på skråningen af et lille bjerg eller helt nede i en dal, og desuden ligger de helt i det grønne. Derfor er området her langt mere afvekslende end i Flandern. Hvor man der foran sig har store græsarealer (som i længden virker kedelig og ensformig), skifter det her hele tiden mellem græs og kornmarker og små skove, og overalt kan man ind i mellem alt det grønne se spredte bebyggelser eller små gårde, mens landsbyerne i Flandern for det meste ligge spredt for hinanden. Specielt fra de små bjerge har man en vidunderlig udsigt, der tilbyder helt idylliske panoramaer, der først rigtig gør området så dejlig. – Området tiltaler mig så meget, at jeg i går søndag brugte hele dagen på et strejftog i de herlige omgivelser. Alle steder smilede det friske grønne til mig i det strålende solskin fra en blå himmel. Først som det begyndte at blive mørkt omkring kl. 22 kunne jeg tage mig sammen til at returnerer til mit kvarter. Jeg tror slet ikke man kan forestille sig, hvor komisk en sådan spadseretur forekommer, fjernt fra hjemmet og midt i fjendeland, og hvilke tanker der løber igennem én. Det er også næsten et år siden jeg sidste gang kunne vandre over landet i min hjemstavn. Nu, efter så lang en frist, har jeg endnu engang igen fået lov til, sådan helt alene, kun ledsaget af nogle få kammerater, i guds frie, skønne natur, frit at bevæge mig rundt langt fra krigen (man hører her kun

> den fjerne, rumlen fra kanonerne i trommeilden ved Lens) uden hele tiden at blive præsenteret for skrækkeligheder og ødelæggelser af en verdenskrig, for dette område her er endnu næsten hele forblevet uberørt. I tankerne er man altid ved kammeraterne ved fronten. Nu har jeg først rigtigt lært af værdsætte en sådan gåtur. I det hele taget kan man her igen blive et helt menneske. I stilhed stiller jeg hele tiden spørgsmålet til mig selv: hvor vil denne fredelige tid for altid igen komme ?

Indre tjeneste, vaccination (det er næsten blevet en sædvane) og afprøvning af gasmasker, var indholdet af dagene 3. til 6. juni. Den 6. kunne 207. ID melde sig samle i det befalede rum, og at den var i transportberedskab.

Den 6. juni fastsatte divisionen, at stabe (division, brigade, pioner og artilleri) og de første delinger af R.I.R. 213 ved en »accelereret« transport staks skulle afgå, og at 213 til stadighed skulle holde sig klar til indenfor 6 timer at blive lastet. Det var det første stormvarsel. Den 7. juni havde fjenden afsluttet sine forberedelser til det planlagte store slag i Flandern, efter at han allerede i 3 dage, primært over jorden, havde »trommet« med et uhørt forbrug af ammunition. I de tidlige morgentimer denne dag lod han sine mine, i et antal af 19, gå i luften over en frontbredde på 10 km langs Wytschaete-buen. Sprængningerne var af et uhørt omfang og ødelagde med dens enorme kratere fuldstændig den første tyske stilling. De engelske stormkolonner løb de endnu levende rester af besætningen over ende, indtog byerne Wytschaete og Messines, og nåede den højdelinje, hvor begge disse byer lå. Den af regimentet fra 1916 så velkendte område Korentje, Houthem, Oosttaverene, lå åben for fjenden, der også kunne se de opmarcherende indgrebsdivisioner øst for kanalen, og kunne lægge dem under ild. Stillingsdivisionerne var så godt som forsvundet, den engelske hærberetning kunne melde om 7.000 fanger foruden 67 erobrede kanoner. For Gruppe Wytschaete (General v. Laffert) drejede det sig om igen at få situationen bragt under kontrol. Havde man dog fulgt rådet om at rømme hele Wytschaete-buen, ville alle englændernes arbejde og besvær med et slag have være forgæves! Man havde dog den store tilbagetrækning til Siegfried-Stillingen som et strålende eksempel. Nu drejede det sig om at få lukket et gabende hul, og dermed blev også vores regiment revet med i dette det voldsomste af alle forsvarsslag.

Den 7. juni kl. 1530 kom der ordre til 89 R.Brigades regimenter om at holde sig klar til afmarch. Divisionen skulle til fods forskyde til bag venstre fløj af 4. Armee. Fra kl. 23 marcherede alle dele af divisionen i området Roubaix – Moescroen – St. Leger. Hele natten og ind i formiddagen den 8. juni marcherede divisionen nordpå. I/213 kom kl. 0815 i kvarter i Lannoy, 1 MGK, II/213 omkring kl. 10 i Leers og III/213 omkring kl. 0800 i Toufflers. Regimentsstab i Lannoy, divisions- og brigadestab i Roubaix. Den 8. var hviledag efter det stærkt udmattede regiment efter den uvante natmarch. Underbringelsen var middelmådig. Natten 8./9. juni gik det videre, da divisionen kl. 8 skulle nå området Roncq – Linselles – Tourcoing – Neuville. Efter en besværlig natmarch nåede I/213 kl. 0730 til landsbyen Linselles. Denne var overbelagt med tropper, så bataljonen måtte bivuakerer i den sydlige udkant langs vejen til Quesnoy. Regimentsstab og II/213 nåede kl. 0630 til Roncq, III/213 til Neuville, for en dels vedkommende transporteret med de elektriske sporvogne. Resten af dagen havde tropperne velfortjent hvil. Om formiddagen blev 207. ID underlagt Gruppe Wytschaete til afløsning af 1. Garde-Reserve-Division, der som indgrebsdivision var blevet kastet ind mod fjendens fremstød ved Garde-Dieu. Imidlertid var situationen langs fronten flere stedet endnu fuldstændig uafklaret og flydende: talrige enheder var blevet blandet med hinanden. Generelt stod tyske enheder i den kun delvist udbyggede såkaldte Sehnen-linje, der forløb vest for Wambeke og Gapaard. Regimentskommandørerne under 89. Brigade skulle den 10. middag melde sig ved Garde-Reserve-Division i Godshuis, sammen med bataljonsførere for de bataljoner, der var bestemt for afløsning i forreste linje. Her fik de, i det omfang det overhovedet var muligt, en orientering om situationen og den højere førings hensigter. Denne sidste gik ud på ikke at optage kampen i den hidtidige stilling, men længere tilbage øst for kanalen Comines – Ypres. Af samme grund havde stillingens linjer følgende betegnelser: forpostlinje, bagtropslinje, 1. og 2. kampstilling. En befaling fra Gruppe Wytschaete fra den 10. juni lød blandt andet:

> Det nye angreb skal forventes i den i en linje fra Klein-Zillebeke over Kortewilde – Houthem – B-Warenton – Deulemont til Frelinghem forløbende stilling for at vinde tid til udbygning af den endelige stilling til fastholdelse.

På forhånd skulle beredskabsbataljoner fra 207. ID indsættes på højde med disse nye stillinger, mens kampbataljoner en nat senere skulle overtage den forreste endnu fastholdte stilling (såkaldte 3. Stilling på højde med Garde-Dieu med forposter fremme i hærheden af Sehnen-linjen). Regimenterne under 1. Garde.RD (1. og 2. Garde-Res.Reg. og R.I.R. 64) havde ordre til i løbet af natten 10./11. juni at rømme Sehnen-Linjen med undtagelse af nogle svage posteringer.

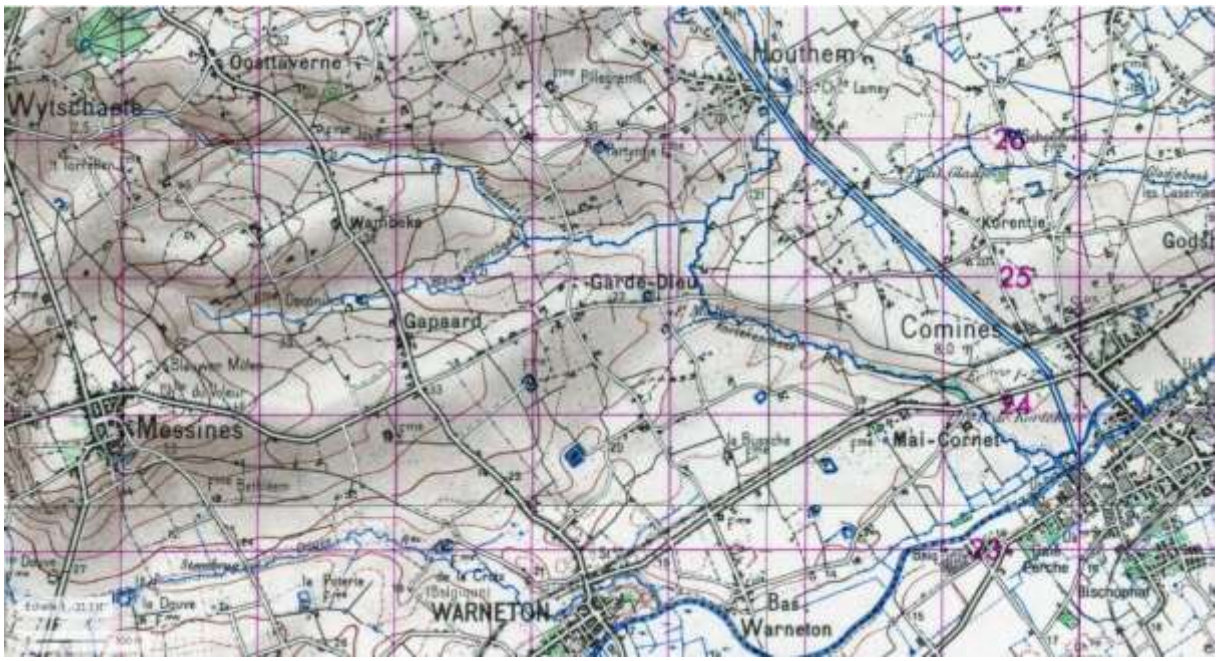

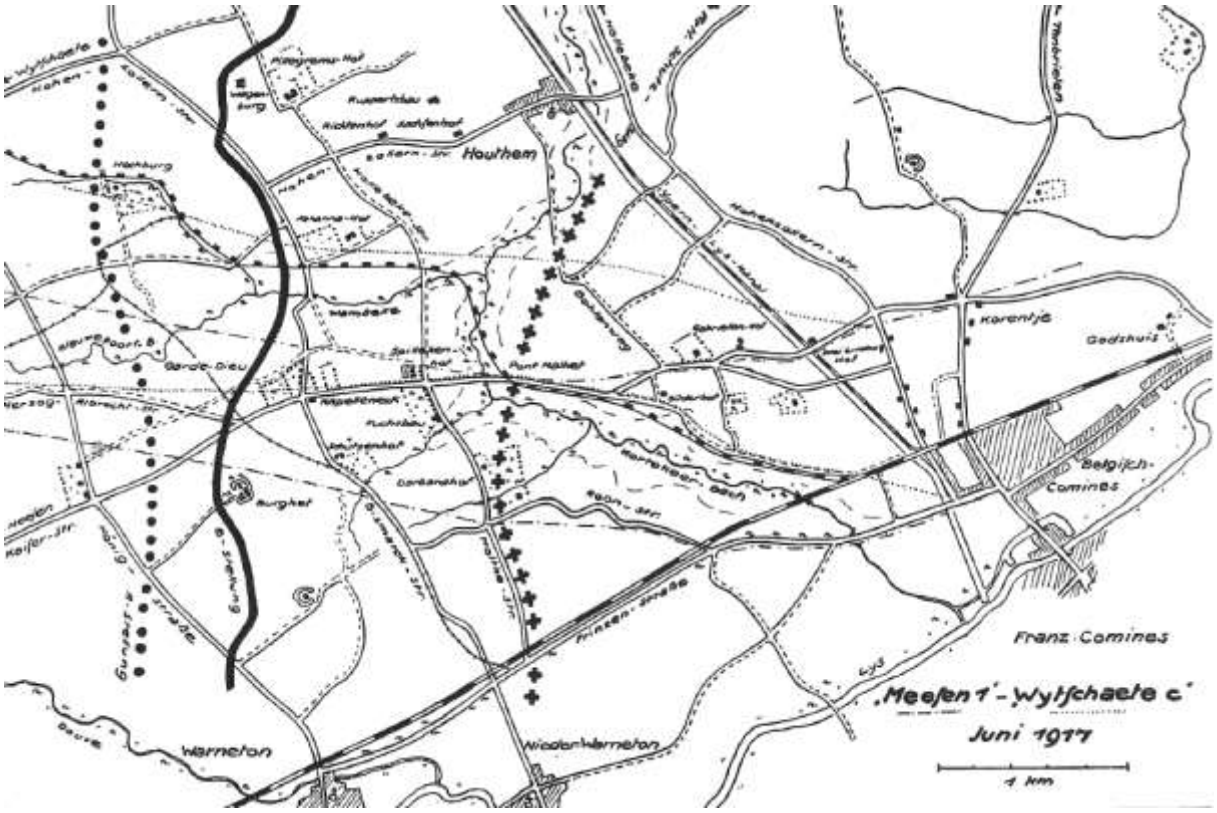

1. Garde-RD og 1. Garde.R.I.B., der skulle organiserer afløsningen og den samtidige tilbagetrækning til 2. stilling, organiserede det hidtidige to-delte afsnit i tre regimentsafsnit Meesen (=Messines) Nr. 1, 2 og 3. I denne indsatte 89 R.I.B. fra højre Regimenterne 213, 98 og 209. Skillelinje for 213 R.I.R. var til højre vejkryds Königs-strasse, Schwarzer Weg (syd Wambeke) – Banegård Pont Malhet – østlige vejstjerne ved Korentje. Til venstre var den snitpunkt Sehnen-Linje med Herzog Albrecht-Strasse – Nordkant Burghof - vejkryds syd Barbarahof. Forude lå en særdeles vanskelig afløsning, ikke mindst på grund af den uafbrudte engelske artilleriild over hele

området. Ødelæggelsen af den os så kendte by Comines fortsatte disse dage. Hvad beskydningen endnu havde forskånet, faldt nu for de hyppige ildebrande. Endnu for aftenen 10. juni befalede 1. G.R.D. at hvile- og beredskabsbataljoner skulle rykke frem til linjen Comines – Korentje, hvorfra beredskabsbataljon II/213 i de begyndende skumring overskred kanalen og placerede sig i stor dybde i den nye linje, mens hvilebataljon (III/213) som stødbataljon skulle gå i bivuak mellem vejen Korentje – Garde-Dieu og Kortekeerbeek på den anden side kanalen. de alarmerede bataljoner nåede deres bestemmelsessteder som befalet. II/213 indsatte syd for vejen Korentje – Garde-Dieu fra højre 5. og 7. Kompanie med 8. bag ved, mens 6. Kompanie forblev på højde med Gabrielenhof. Der var ingen etablerede kampgrave, så folkene måtte forsøge at indrette sig i jordhuller. En kraftig artilleribeskydning startede som kompagnierne rykkede frem, et angreb syntes umiddelbart forestående, og kompagnierne blev i hast ført frem til de befalede pladser. Det forventede angreb kom ikke.

III/213 indrettede sig på den befalede bivuakplads, hvor den som såkaldt stødbataljon placeredes i jordhuller og forblev indtil morgen den 13. Derimod kunne I/213, der var udset som kampbataljon, forblive i sin bivuak ved Linselles den 10. juni. Kl. 0630 blev der afholdt en frivillig gudstjeneste for kompagnierne på bivuakpladsen. Den i første omgang befalede afløsning for natten 10./11. blev om eftermiddagen udskudt med en dag. Om formiddagen den 11. juni udsende bataljonen et forkommando til rekognoscering af stillingen, og kl. 20 marcherede kompagnierne frem.

Om denne fremmarch fortæller Unteroffizier Hartung fra 1/213:

> Allerede vejen mod fronten var et forfærdende syn, der tydeligt bar vidne om de heftige kampe, der her havde afspillet sig de sidste dage. Til højre og venstre for vejen lå hestekadaver, hvoraf de fleste på grund af den kraftige varme, stank modbydelig. En sådan død hest forpester flere hundrede meter omkring sig, og på en sådan måde, at man dårligt er i stand til trække vejret. Kort før Comines så vi et sørgeligt syn. Her må en fuldtræffer var gået direkte ned i en ammunitionskolonne, for til højre for vejen lå den delvist sønderknuste ammunitionsvogn og nogle få meget derfor to heste kadaver, mens tre andre af det voldsomme lufttryk var slynget omkring 60 meter væk til venstre for vejen.

Som forventet blev afløsningen af R.I.R. 64 på begge sider af vejen Korentje – Messines på højde med Garde-Dieu glat med få tab, og var afsluttet omkring midnat. Bataljonen var organiseret i stor dybde. I forreste linje lå fra højre 1. og 2. Kompanie. begge havde en feltvagt (1 officer og 16 mand med to lette MG 08/15, som var overtaget fra Garde-divisionen), fremskudt i den såkaldt A-stilling.

Om den i den stærke hede særlig pinefulde tjeneste i denne feltvagt, fortæller Unteroffizier Hartung 1/213:

> For nu ikke i disse granathuller om dagen at blive afsløret for de fjendtlige fly, blev der i siderne af krateret gravet små huller til 1 eller 2 mand, der foroven var dækket af en teltbane og denne igen overdækket med jord. – I disse små huller måtte vi så hele dagen, fra kl. 5 om morgenen til kl. 22 om aftenen, søge tilflugt for at undgå at blive opdaget. Som I formentlig kan tænke jer, var det et overordentligt anstrengende »arbejde« i fulde 17 timer at ligge ubevægeligt i disse huller. Når man så i det mindste kunne sove, og på den måde udnytte tiden til noget fornuftigt! Dette kunne af flere årsager ikke lade sig gøre. For det første kan man på grund af den uafbrudte artilleriild, men også på grund af den trykkende hede (vi sveder i hullerne i en sådan grad selvom vi ligger helt stille, at vi er gennemblødte af sved) ikke lukke et øje, hvortil kommer, at man også hvert øjeblik må forvente et pludseligt fjendtligt overfald, så man hele tiden må være på stikkerne. Det er altså en stressende og spændende opgave, som kræver gode nerver, da man jo så om sige, sad mellem to trommeild – den engelske og den tyske. I derhjemme kan umuligt forestille jer støjen og kanontordenen fra en moderne trommeild, der er så voldsom, at det er umulig for den menneskelige stemme at gennemtrænge, og dermed udelukker enhver form for underholdning. Beskeder kan man kun give ved vink, fløjt osv., ellers er enhver forståelse udelukket. Og det at kunne udholde en sådan ild i timer, ja i dage, kræver nerver, og endnu engang nerver. Hovedrollen i denne krig spilles ganske enkelt af nerver, og dem, der har de stærkeste nerver, har udsigt til at overleve denne krig.

En gruppe fra hvert kompagni opretholdt forbindelsen mellem A- og B-Stilling. Kompagniet hovedstyrke befandt sig i B-Stillingen, en nødtørftigt gravet grav på 50-120 cm dybde med kummerlige jordhuller til dækning mod artilleri. 3. og 4. Kompanie var stødkompagnier, 3. nord for Kaiserstrasse bag 1. Kompanie og 4. sydligere bag 2. Kompanie 200 meter vest for Spillekenhof hhv. i området Schützenhof – Fuchsbau. Heller ikke her var der dækningsanlæg ud over et par fremstillet med bølgeblik. Også disse kompagnier var organiseret i dybden, således at delinger lå 100 til 150 meter bag hinanden. Af 1. MGK var indsat: 2 MG i forreste (A) linje, 4 MG i B-linje, 1 MG bed K.T.K. nord for Kapelleneck, 1 MG ved Spillekenhof. Efter ankomst af lette MG 08/15 (13. juni) blev delingen fra 1. MGK i A-linjen trukket tilbage til Schützenhof og Fuchsbau. K.T.K. Hauptmann Plange, havde sin kommandostation lidt nord for Kapelleneck. Til denne var også 5/213 trukket til i artilleribeskyttelses-Stillingen.

Om natten 11./12. juni lå kraftig artilleriild over stillingen, hvorunder 1. MGK led alvorlige tab ved en fuldtræffer i MG 8 i B-linjen. Af besætningen på maskingeværet faldt 4 mand (Unteroffz. Teuchert, Schütze Bössow, Schön og Gärtner), mens den femte og sidste mand, Gefr. Castrop, såredes. Alene maskingeværet var ubeskadiget, og allerede samme nat igen bragt i stilling med en ny besætning. Om morgenen den 12. juni rykkede englænderne frem med omkring et kompagi for at besætte vestkanten af Königstrasse. Herom beretter Hptm. Prange:

I/213 Den 13. juni 1917.
Til: R.I.R. 213

Den 12. juni omkring kl. 0800 besatte fjenden i styrke på ca. 150 mand vestkanten af Königsstrasse mellem Herzog Albrechtstrasse og Schwarzem Weg. Feltvagt 1. og 2. Kompanie åbnede infanteri og MG-ild med godt resultat. Fjenden forstærkede sig med enkelte udfoldede folk og gik så i fuld dækning. Samtidig kunne en besættelse af Steigerhof observeres. Besættelsen af Königstrass blev ligeledes fastslået af observationen I/213 i Nachhut-stillingen. Den påkaldte artilleriild blev iværksat med godt resultat. I den midterste del af Königsstrasse forlod fjenden sine stillinger flugtagtig og blev af vore infanteri- og MG-besætninger virksomt lagt under beskydning og ca. 50 mand ramt. Ved vejkryds Herzog Albrechtstrasse – Königsstrasse og krydset Förderbahn – Königsstrasse ligger betondækninger hvori fjenden stadig holder fast. Placeringen af dækningerne er videregivet til det tunge artilleri via A.V.O. [1]). Særligt udmærkede sig Vizefeldwebel Wilke (fra i dag forsat til R.I.R. 98), fører for Feltvagt 1/213, og Unteroffizier Bornholdt 1.MGK.

Plange.

Fjenden fandt ingen ro hele dagen. Hans shrapnels faldt uden ophør over stillinger og adgangsveje. Således fortsatte det også i natten 12./13. juni. Forbavsende nok forblev tabene tålelige. Forplejning af enhederne kunne kun med besvær gennemføres. Kompagnierne i A-linjen (1. og 2.) måtte undvære varm forplejning og afhentede selv deres levnedsmidler uden tildelte transportgrupper. I det varme sommervejr var det mest kritiske drikkevare. Med taknemmelighed vil indsatsen af vore fly blive husket, hvis delvise overlegenhed ikke kunne bestrides. Både observatør og kampfly deltog. Sidstnævnte beskød endda det fjendtlige infanteri fra lav højde, på samme måde som det havde været omvendt på Somme.

Den 13. juni lå igen kraftig fjendtlig ild over hele afsnittet, stigende om aftenen og afsluttende med et forgæves fremstød mod venstre naboregiment 98, mens vore stillinger ikke blev berørt dagen igennem. I første omgang var situationen den samme den følgende dag, men kl. 19 svandt den fjendtlige ild betydeligt ind for så kl. 20 igen at øges til trommeild. Kort efter forsøgte fjenden sit held mod 213's stillinger. Fra den hårdest ramte under angrebet 2/213 (Lt. Dormann) foreligger følgende beretning:

Den 14. juni 1917 kl. 2020 startede trommeild langs hele fronten. Kl. 2030 angreb en stærk engelsk styrke fra Königsstrasse mellem Herzog Albrechtstrasse og Schwarzestrasse. I midten af Königsstrasse kom angrebet ikke til udfoldelse på grund af vores godt liggende spærreskydning. De få resterende dele af angrebet blev her standset af ild fra skyttekæden. Angrebet var imidlertid særlig massivt Langs Herzog Albrechtstrasse, hvor det lykkedes fjenden som følge af her liggende betondækninger, at angribe i tætte masser. De kom imidlertid ind i den ødelæggende ild fra skyttelinjen og de lette MG; kun nogle få rester havde held til at falde tilbage til betondækningerne. Kl. 2145 begyndte et andet engelsk angreb fra retning Steigerhof – krydset Königsstrasse mod R.I.R. 98 linje. Som det samstemmende fortælles fra 2/213 skyttekæde, gik R.I.R. 98's kæde tilbage ved angrebets start. Da 2/213 forblev i stillingerne, blev venstre fløj omgået af fjenden, der nu angreb skråt bagfra under medvirken af maskingeværer. Det lykkedes ham at nedkæmpe det på venstre fløj indsatte lette MG med dens besætning, og den følgende gruppe på nær to mand. Den næstfølgende Gruppe Heinemann svingede sin venstre fløj tilbage til Herzog Albrechtsstrasse, og spærrede herved skyttelinjen for de fra venstre angribende englændere. Delingsfører Vizefeldwebel Babst, der havde kommandoen mellem Herzog Albrechtstrasse og Punkt 986 såredes hårdt og faldt i fangenskab [2]).

Efter mørkefald gik 3 nye grupper fra 3/213 og et nyt let MG fra 4/213 under Lt. Schröder frem for igen at etablerer forbindelse til Regt. 98, og for sammen med denne, igen at tilbageerobre den oprindelige linje. Resten af Gruppe Heinemann blev trukket ud.

Det var med Regt. 98 aftalt, at denne efter igen at være kommet på linje, skulle afskyde tre lyskugler, så forbindelsen igen kunne optages. Ingen observerede imidlertid dette aftalte signal.

Da angrebene på venstre fløj af 3/213 skyttelinje var kommet i retning fra Punkt 986, ændrede Lt. Schröder sin skyttelinje denne nat. For at dække sin venstre side indtog han den gamle linje langs Herzog Albrechtsstrasse, mens venstre fløj fra dette punkt blev bøjet lidt tilbage over markvejen, der gik mellem Herzog Albrechtsstrasse og Kaiserstrasse. Venstre fløj befandt sig omkring 100 meter nordøst for Punkt 986.

---

[1]) Artillerie-Verbindungs-Offizier – forbindelsesofficer til artilleriet.
[2]) Ifølge tabslisten fandt Vizefeldwebel heltedøden.

Fra 1. Kompanie (Lt. Lamke) meldes:

> Under dække af trommeild brød kl. 2030 stærke fjendtlige infanterienheder frem mod vore stillinger. Langs Königstrasse kom den ind i vores spærreild og kunne syd for Schwarzen Weges frem til Herzog Albrechtsstrasse kun trænge frem i nogle få grupper. Disse blev taget under beskydning af vores feltvagt, og måtte falde tilbage under store tab. På Schwarzeweg lykkedes det fjenden at trænge frem omkring 500 meter på den anden side vejen. Her blev fjenden af os med MG- og Geværild i den grad modtaget, at han faldt tilbage i vild uorden. Hans tab var overordentlig store. Vores lette MG på højre fløj under Unteroffizier Müller havde afgivet 2.000 skud ind i fjendens tætpakkede kolonner. Resterne af fjenden trak sig videre mod syd og samlede sig bag Königstrasse i den lille skov på hjørnet af König- og Albrechtsstrasse. Fjenden genoptog ikke angrebet. Efter opfattelsen hos fører for feltvagten, Offz.St. Greve, var fjendens tab så store, at den med samme enheder ikke var i stand til at gentage angrebet.

Da modstanderen tilsyneladende havde fortsat fremstødet hos højre nabo (Regt. 38), trak Lt. Lamke sin højre fløj lidt tilbage, men kunne dog efter kort tid igen indtage sin oprindelige stilling.

Den 15. juni var modstanderen livlig frem til kl. 8 med granater og shrapnels langs afsnittet, men om formiddagen noget roligere, mens den om eftermiddagen igen lagde en tung beskydning af B-linjen, de enkelte gårde og adgangsvejene. Denne varede indtil skumringen og stillede store krav til I/213 modstandskraft. Det var ubehageligt, at et af vores depoter med gasammunition, der nu lå foran fronten, blev ramt af det fjendtlige artilleri, og især truede 1. og 2. Kompanies skyttekæde med dens udstrømmende gas. Der var imidlertid kun få lettere gassyge. I forpost (A) linjen forblev situationen denne dag uafklaret, hvad angik venstre fløj. Forbindelse til 98'erne var her endnu ikke tilstede. Lt. Dormann, 2/213, beretter:

> I løbet af dagen den 15. juni observerede Lt. Schröder, mens han stod i skyttekæden, at der fra syd enkeltvis arbejdede omkring 8 mand frem mod Punkt 986. Ud fra bevægelsens retning resolverede han, at det var 98'ere der foretog en forlængelse af deres skyttelinje mod højre, ikke mindst fordi Regt. 98 hævede at ligge frem ved Punkt 986. Efter mørkefald gik han med to ordonnanser frem ad markvejen i retning af Punkt 986, fulgt på afstand af gruppe Dexheimer som rykdækning. Som han var nået omkring 100 meter, blev han mødt med ordet »Parole«. Han svarede »Hummel, Hummel!« og da han ikke fik noget svar, råbte han: »Er det 98?«. Dette udløste en kommando, og øjeblikkeligt begyndte et MG livligt at skyde på Lt. Schröder og hans ledsagere på en afstand af blot 16 meter. Begge hans ledsagere kom ikke tilbage. Det lykkedes Lt. Schröder at komme tilbage. Et øjeblik senere åbnede endnu et maskingevær ild fra en position lidt mere mod nordvest. Jeg befandt mig på tidspunktet for denne episode i vores skyttekæde ved Blauwe Poortbeek og fastlagde netop A-stillingen. Fra min position fandt den sted til venstre og et stykke tilbage. Da det åbenbart handlede om et fjendtligt MG kunne højre fløj af Regt. 98 skyttelinje altså umuligt befinde sig på samme sted. Da man ikke kunne fastslå, hvor højre fløj af Regt. 98 befandt sig, og da denne måtte befinde sig betydeligt længere tilbage og syd for vores venstre fløj, fastholdt 2/213 dens linjeføring fra den forgangne nat.

Den 16. meldte I/213 i sin middagsmelding, kontakt højre 9/38, venstre A-linje 9/98, B-linje 11/98.

Den 15. juni fremgik det af Regimentsbefaling Nr. I/588, at princippet for føring af forsvarskampen var ændret på baggrund af befalinger fra Armee og Gruppe. Den ovenfor beskrevne hensigt hos den højere føring, om kun at kæmpe en henholdende kamp og først søge afgørelsen i en stilling længere bagude, blev omstødt – som man dengang med rette fortalte, på grund af et besøg af General Ludendorff. Ændringen af taktik ved gruppe Wytschaete var sammenfaldende med en ændring i funktionen som kommandør. I stedet for General Laffert tiltrådte Generalleutnant Dieffenbach (IX. R.K.). Det hed sig i den aktuelle befaling: »Gruppen vil i den med A-stilling betegnede kampzone afgørende kæmpe. En selvstændig opgivelse af denne stilling er på det strengeste forbudt«. Med dette fik A-stillingen en helt anden betydning, end den tidligere havde haft. Samtidig blev betegnelserne »forpostlinje«, bagtropslinje«, »1. hovedkampstilling« ændret til »A-Stilling«, »B-stilling« og »Artilleribeskyttelses-Stilling«. [1]) Kampbataljonen måtte derfor trækkes frem i A-stillingen, hvis der skulle skabes en effektiv støttet for den kun tyndt besatte forreste linje. Af den grund befalede Hptm. Plange:

A-Stilling: besættes med hver en deling fra 1., 2. og 3. Kompanie med hver et let MG. Mellemterræn mellem A. og B.: besættes, uregelmæssigt fordelt i terrænet, ligeledes med en deling fra hver af 1., 2. og 3/213 med hver et MG (1 let MG og 2 MG fra 1. MGK). B-Stilling: Besættes med den sidste deling fra de tre kompagnier med hver et MG 08 fra 1 MGK. Bataljonens sidste kompagni – 4. – skulle med en deling som stødtrop tilknyttes hver af de tre kompagnier og placeres i støttepunkter Fuchsbau, Schüzenhof og Spillekenhof. Også disse delinger blev forstærket med et MG 08 fra 1. MGK, hvis sidste, 9. gevær, blev placeret som reserve ved KTK. De tre delinger

[1]) Af praktiske årsager bliver disse betegnelser allerede anvendt i fremstillingen ovenfor før de den 15. juni blev officielt indført.

Betondækining i Palling-sumpen, 4.9.1917

Vestlige udkant af Vendin. Faber-skoven. 21.12.1917

Kirken i Meurchin. 1917

Kompagniforer dækning Eksternest 2.1.1917

fordelt i mellemterrænet med deres MG havde direktiv om, ved fjendens indbrud i A-stillingen, uden yderligere ordre at gå til modangreb.

Disse ændringer blev gennemført om natten 15./16. juni uden at blive generet af fjenden. I/213 hovedstyrke lå herefter foran B-Stillingen. Udbygning af A-Stillingen, især etableringen af hindringer, blev befalet og til transport af materialer blev Beredskabsbataljonen – II/213, stillet til disposition.

K.T.K. kommandostation blev i de tidlige morgentimer den 16. juni lagt tilbage til Spillekenhof. Dagen bragte igen heftig artilleribeskydning af stillinger og adgangsveje, igen gav det smertelige tab. Den overanstrengte I/213, der nu allerede i fem dage havde måtte holde ud under den værste artilleribeskydning, uden nogen form for dækning, blev endeligt lovet afløsning i løbet af natten. For at give den nordligere stående division mulighed for større organisation i dybden, skulle der imidlertid samtidig ske en forskydning af divisionsgrænser 500 meter mod nord. Derfor blev kun 1. Kompanie (på højre fløj) afløst af eget regiment, med 8. Kompanie, desuden 4. Kompanie som stødkompagni, delvist af 6/213, delvist af 2/98, mens 2. og 3/213 afløstes af Regt. 98. Modsat afløste 5. og 7. Kompanie dele af Regt. 51 og 38 (11. ID). Det nye afsnit var en omkring 750 meter bred stribe nord for Kaiserstrasse, hvis venstre begrænsning fra øst løb langs Kaiserstrasse til Spillekenhof, og herfra stik vest til hvor Königsstrasse skar Blauwepoortbeek. Højre begrænsning forløb næsten parallel med denne linje, 700-700 meter længer mod nord. II/213, hidtil i beredskab, overtog forreste linje med fra højre 5., 7. og 8. Kompanie. Som stødkompagni blev 6/213 placeret bag en hæk omkring 250 til 300 meter bag B-linjen.

III/213 havde tidligt den 13. juni fået ordre til, som del af Gruppe-reserven, at rykke til Godshuis. Denne reserve, bestående af III/213, I/298 og I/38 (11. ID), samt af 3/F.A.R. 268, stod under kommando af Major Weyergang R.I.R. 213, som af denne grund måtte afgive kommandoen over Afsnit »Meesen I« (213) til Major Bayer Regt. 98. Den 16. blev resterne af Gruppe-reserven ved Godshuis og Tenbrielen igen opløst, og Major Weyergang overtog igen med sin stab Afsnit 213. Kommandostationen var i Bilderhof (17. juni). Helt sjov havde tiden som reserve ikke været for III/213. Eksempelvis blev 9/213 ramt af en fuldtræffer i et hus, der kostede flere tab.

I/213 var frem til de tidlige morgentimer den 17. blevet af løst (Regt. 98 ankom meget sent) og indtog stillinger som beredskabsbataljon. 4/213 i artilleribeskyttelses-Stillingen nord for Kaiserstrasse, 1/213 syd for vejen, 3/213 i terrænet nord for Bilderhof, 2/213 lige vest for kanalen Ypres-Comines.

Spilllekenhof og pionerparken Pont Malhet kom om eftermiddagen under kraftig artilleribeskydning. Materiel oplagt ved Pont Malhet gik for en stor dels vedkommende op i flammer. Tidligt den 18. blev I/213 afløst af III. Bataillon og marcherede til Bousbesque som divisionsreserve, hvor de blev indkvarteret i den såkaldte Wettinkaserne (papirfabrik).

For II/213 gav det i det nye afsnit, og den endnu usikre situationen, naturligvis vanskeligheder i A-Stillingen, specielt med at skabe kontakt mellem kompagnierne og med naboenhederne. Det lykkedes imidlertid de tre kompagniførere (Lt. Peters, Loeber og Rommelé) ved personlig rekognoscering at skabe klarhed over situationen. Fremsendte patruljer (som førere nævnes Vzf. Stave 8/215 og Vzf. Hellings 5/213) fastslog, at englændernes stillinger lå omkring 100 meter vest for Königstrasse. Den fjendtlige artilleriaktivitet stilnede noget af i disse dage. Tordenskyld kombineret med haglvejr gjorde livet ret så ubehageligt for 213'erne i deres granathuller, da jo næsten hele styrken måtte opholde sig under åben himmel. Den vanskelige situation retfærdiggjorde en så kort stillingstid, som mulig, og derfor var den 21. om aftenen hviletiden i Bousbecque allerede forbi for I/213. Den rykkede frem og afløste III/213 i beredskab. Denne havde 9. og 12. Kompanie i artilleribeskyttelses-stillingen og 10. og 11. bagved i dybden, idet dog 10. Kompanie den 20. juni også var trukket frem i stillingen. Hvert kompagni i artilleribeskyttelses-stillingen var for en tredjedels vedkommende opstillet som stødenheder til B-linjen, som sikkerhedsbesætning i stillingen og som stødtrop for artilleribeskyttelses-stillingen. I/213 afløste 9., 10. og 12. Kompanie med 1., 3 og 4, mens 11. Kompanie afløstes af 2. De to MGK 1 og 3 afløste hinanden med 9 våben. I forlængelse heraf besatte III. Bataillon om morgenen den 22. den forreste linje med fra højre 9., 11 og 12. Kompanie, med 10. bagved som stødkompagni med samme organisation som ovenfor I/213.

Karakteristisk for situationen i hele afsnittet og for en vis usikkerhed hos kampføringen, da man åbenbart ikke kendte fjendens hensigter, var en fortsat omgruppering af kræfter ved regimentet, divisionen og hele Gruppen. Således blev der for natten 22./23. juni igen af Gruppen udsendt en ordre, der både var meget irriterende og vanskelig præcist at efterkomme. Endnu engang drejede det sig om at lægge hovedkampkraften længere frem. Beredskabsbataljonen (I.) skulle nu lægge to fulde kompagnier frem i terrænet mellem B-Stilling og Artilleribeskyttelses-stilling til disposition for K.T.K. som stødkompagnier.(3. og 4. med 2 lette MG og et Lewis-Gevær). Herefter besatte 1/213 Artilleribeskyttelses-Stillingen som sikkerhedsbesætning (med hvide armbind!), 2/213 bagved 100-200 meter væk med 3 lette MG som reserve. Kampbataljonen (III.) skulle nu placerer sine 3 forreste kompagnier ved A-linjen således, at en deling lå i linjen, 2. og 3. bag A-linjen med sidste deling højst 300 meter væk. B-Linjen blev nu besat med denne bataljons fjender kompagni (10.). Den forreste deling i A-linjen skulle være kompagniets

stærkeste. I en tillægsbefaling blev det desuden bestemt, at hvert kompagni i forreste linje om natten skulle fremsende en stående patrulje til etablering af hurtighindringer. Gennemførelsen af denne befaling stillede atter særlige udfordringer til kompagnierne, betinget af de korte nætter, mangel på grave og andre underbringelses muligheder, og af det dårlige vejr. Hertil kom patruljer næsen hver nat, på hvis gennemførelse de højere stabe lagde stor vægt for gennem fanger at skabe klarhed over fjendens hensigter. Selvom officerspatruljer forsøgte deres held (som førere nævnes Lt. Höppner 11/213, Lt. Graf 9/213 og Lt. Ehlers 12/213), havde regimentet intet held. Ingen englænder lod sig snappe i disse dage. Også de såkaldte skillelinje-patruljer var meget omhyggelige for at forhindre, at der opstod huller i de forskellige skillelinjer mellem afsnittene. Også disse spillede en væsentlig rolle i de forhastede befalinger og anmodninger i disse dage. Den 24. blev regimentsstaben bogstaveligt røget ud af deres kommandostation: Middeltung artilleri satte »Bilderhof« i brand, antændte her et større depot med infanteri- og lysammunitionj, og fik hele gården til at gå op i flammer. Major Weyergang forlagde derefter igen sin kommandostation til »Ballonhalle« øst for kanalen, hvor han også havde haft den under tiden med Gruppe-reserven.

Allerede den 24. juni bragte en befaling fra Gruppe Wytschaete nye, væsentlige ændringer til 207. ID. I forbindelsen med frigørelsen af 11. og 24. ID skulle 207. ID forskyde omkring to regimentsafsnit mod nord. For gennemførelsen af denne befaling blev det bestemt, at højre fløjregiment i 207. ID, altså RIR 213, skulle beholde sit afsnit, om end med en mindre justering af grænser. For yderligere at lette den omstændelige forskydning overgik 213 den 25. under kommando af 11. ID (hidtidige højre nabo). Da grænsen for vores afsnit øgedes omkring en kompagnibredde mod syd, måtte den 25. om aftenen et kompagni fra Regt. 98 afløstes af et kompagni fra 213 hvilebataljon. Denne blev 5/213. Den afløste som beordret i den forreste linje nord for Kaiserstrasse og kom under kommando af III/213, der nu havde fire kompagnier i forreste linje og desuden 10. i B-linjen. II/213 forblev med 6., 7. og 8. Kompanie og 2. MGK endnu den 26. juni i hvil som divisionsreserve i Bousbecque. Samme dags aften afløste den I/213 i beredskabet og dennes forbindelse med III/213 i forreste linje. Her blev 5/213 endnu ikke afløst. Natten 25./26. juni havde en deling fra 2/213 afløst dele af Regt. 97 i B-stillingen som sikkerhedsbesætning (bag 5/213). Efter at I/213 var rykket ind i linjen natten til den 27. lå her fra højre 3., 4., 1. og 5. Kompanie, I B-linjen 2/213 og en deling fra 1/213, Tilslutning i A-linjen: til højre 2/51, til venstre 10/28; i B-linjen til højre 11/209, til venstre 9/28. 1.MGK havde to MG ved den bageste deling i A-stillingen, fire MG i B-linjen, to MG i støttepunkt 300 meter nord for Spillekenhofen og den niende MG som mobil reserve ved K.T.K. Under afløsning mistede 1. MGK på grund af artilleri den værdsatte Unteroffizier Bornholdt, som under det engelske angreb den 14. havde udmærket sig. Natten 27./28. fandt den endegyldige organisering af afsnittet sted: 3/213 og en del af den tilstødende 4/213 overgav deres afsnit til Regt. 209. 4/213 rykkede omkring en tredjedel kompagnibredde til venstre og 3/213 afløste 5/213 på venstre fløj af afsnittet. 5. Kompanie returnerede igen til II/213 (beredskab). Kampbataljonens fordeling var nu i A-linje 4., 1. og 3. Kompanie fra højre; B-linje: 2. Kompanie. Beredskabsbataljon: mellem B-linje og Artilleribeskyttelses-Stillingen: 5. og 8. Kompanie, i Artilleribeskyttelses-stillingen 7. Kompanie og bag denne 6. Kompanie. Den om natten til 27. juni afløste III/213 kom ikke i hvil i Bousbecque, men marcherede til Ongerethof på vejen Wervick – Amerika Cabt. (2 km nord for Wervick). Her blev der indkvarteret på enkelt gårde, som de følgende dage indrettedes bedre ved organiseringen af ting og sager fra de udrømmede byer Comines og Wervick. III/213 var i starten reserve for 11 ID. Den 28. juni var den gensidige afløsning afsluttet (207. ID med 16. ID og 11. ID med 207. ID) og 207. ID overtog kommandoen over Afsnit »Wytschaete« der igen (fra højre) var opdelt i underafsnittene a (RIR 98), b (RIR 209) og c (RIR 213). RIR 213 trådte samme morgen igen tilbage under kommando af 207. ID. Navnet Wytschaete, der hen over forår og sommer 1916 havde været centrum i regimentets tilværelse, var af skæbnen igen blevet betegnelsen for den forsvarskamp, der nu drejede sig om at holde den fjende, der mod øst trængte frem fra ruinerne af landsbyen Wytschaete, mens i 1916 213 havde forsvaret denne landsby fra vest.

Torden med skybrudartig regn gjorde dagene i forreste linje meget besværlig for I/213, da et ophold i de vandfyldte kratere næsten var umulig. Disse dårlige tilstande havde også en meget negativ virkning på enhedernes sundhedstilstand. Alligevel fortsatte man ivrigt udsendelsen af patruljer, også frem på den anden side Königstrasse, hvor man sloges med de fjendtlige forposter, men den savnede fange faldt ikke i hænderne på I. Bataillon. Som patruljeførere nævnes Lt. Köpstein 4/213, Vzf. Storm 1/213. Tilslutning havde regimentet i A-Linjen til venstre 10/28, til højre 4/209, i B-linjen til venstre 9/28 og til højre 11/209. Fra den 29. juni til venstre 1/28 og 3/28.

Den engelske artilleri forblev indenfor rimeligheden, men det lykkedes den dog at skyde 2/213 kommandostation i B-linjen i brand, hvorved der dog kun blev anrettet materielle skader (29. juni). Natten til den 1. juli bragte igen afløsning. II/213 overtog forreste linje, III/213 beredskab mens I/213 som divisionsreserve gik i hvil og fandt rimelige kvarterer i huse, lader og barakker omkring America Cabt. 1. MGK i Menin. II/213 havde fra højre indsat 7., 8. og 6. Kompanie, med 5. i B-linjen med samme fordeling som I/213. Som stødkompagnier for kampbataljonen

havde III/213 vest for Artilleribeskyttelses-Stillingen placeret 10. og 11. Kompanie , 12/213 i Artilleribeskyttelses-stillingen og 9/213 som Stødkompagni for denne linje.

Den 1. juli blev der udsendt befaling til, at 207. ID skulle afløses af 18. RD, som derefter skulle overtag sidstnævntes rolle som støddivision. Inden starten på denne absolutte nødvendige hvilepause på grund af enhedernes snuhedsmæssige tilstand, oplevede RIR 213 imidlertid to hårde slag, der ikke ramte kampbataljonen, men beredskabs- og hvilebataljonen. 2. juli var en rigtig ulykkesdag for regimentet. Tidligt på morgenen beskød fjenden de talrige batterier, der stod i stilling i omegnen af I/213 hvileområde. Folkene fra 3/213 havde rømmet deres barakker, som kl. 0300 en granat slog ned midt i dette kompagni. Dens virkning var forfærdende: 1 mand (Res. Freitag) var øjeblikkeligt død, 22 såret, hvoraf fire senere døde af deres sår (Wehrm. Dettmann, Musk. Mund, Plege, Pöllen). Det var som skulle også 3. Kompanie betale skæbnens blodtold, da den hidtil var sluppet uden faldne i denne stilling. Men ved siden af disse bitre tab, der med et slag kostede 3. Kompanie 23 gode kammerater, skulle også staben ved III/213 samme dag blive ramt, og koste den Hauptmann Köcher og Lt. Fiebig. Herom fortæller Major Weyergang:

> Köcher, Fiebig og Jira (ordonnansofficer III/213) sad intetanende i deres dækning. En granat slog gennem væggen. Med forfærdende kraft blev betonsten slynget omkring og knuste hovederne på Köcher og Fiebig. Smertefrit var de vandre hinsides, døden var indtruffet på steder. Lt. Jira blev af lufttrykket slynget ind under et bord. Som ved et under var han sluppet fra det med nogle få hudafskrabninger. Ved siden af dækningen i et hus sad to officerer fra 3. MGK, Lt .Wulff og Lt. Thomer. En anden granat slog ned i dette hus. Lt. Wulff slap med skrækken og blev kun ganske let skadet. Derimod måtte Lt. Thomer bæres derfra med ganske alvorlige skader. Arme og ben var hårdt medtaget.

Hauptmann Köcher var først i foråret 1917 kommet til regimentet med IV/213, og var blevet her efter opløsningen af bataljonen. Han havde altså været kort ved os, da han døde for fædrelandet. Lt. Fiebig, en af garderne, der i maj 1915 var tilgået regimentet, havde i to år været adjudant ved III/213, og havde tilbragt mange alvorlige timer med bataljonen før det skæbnesvangre skud den 2. juli satte et punktum for hans unge liv. Kommandøren og adjudanten blev den 4. juli begravet i Menin.

Frem til den 22. juli overtog Lt. Boldt 9/213 midlertidigt kommandoen over III/213. Med afløsningen var forbundet med en omgruppering af kompagnierne i afsnittet, som dog ikke mere kom på tale for Regt. 213. Gennem landbrugsforbindelser var et stort antal fra 213 forbundet til det Schleswig-Holstenske 18. RD, som med RIR 31 afløste Regt. 98, med RIR 86 Regt. 209 og med RIR 84 Regt. 213. RIR 213's bataljoner blev afløst med bataljoner med samme nummer fra RIR 84: natten til 3. juli III/213, I/213 samme dags eftermiddag og til sidst II/213 natten til 4. juli.

I/213 kom i kvarter ved Klytmolen (huse og barakker), II/213 i den nordlige del af Wervick, III/213 i Reeke. MGK lå hos respektive bataljoner, regimentsstab i Gerttraudenhof omkring 400 meter nordøst for Ongeret gården. Den oprivende periode i Afsnit Meesen (Massines) var hermed forbi. Vi glædede os, men vidste jo ikke, at der få uger fremme ville stå os værre forude.

En sammenfatning af tabstallene ved 89. Reserve-Infanterie-Brigade giver følgende tal for de enkelte regimenter:

	Faldne	Sårede	Savnede	Totalt
Regiment 98	90	290	65	445
Regiment 209	44	259	32	335
Regiment 213	40	321	18	379

den endelige tabsliste viser imidlertid for Regiment 213: 67 faldne hvoraf de fleste var fra 2/213 med 12, 1/213 med 8 og 1.MGK med 7. Dette beviser, at de første 5 dage, hvor disse tre kompagnier besatte B-linjen, var de hårdeste under hele perioden i afsnittet.

I denne periode blev følgende udmærkelser tildelt:

Jernkors:

10. juni 1917: I. Klasse: Lt. Frehse, Adj. II/213, Lt. Rommelé, 8/213.
II. Klasse: Lt. Gruel
1/213: Musk. Herzog, Untffz. Scheel, Gefr. Puzberg, Musk. Stahl, Bergmann
2/213: Vzf. Babst, Wehrm. Roloff, Untffz. Christiansen, Gefr. Harten, Musk. Herms.
3/213: Vzf. Eggert, Musk. Müller, Untffz. Hoogestaat, Musk. Tchen, Ldst. Schütt, Wehrm. Geunich.
4/213: Untffz. Jahncke, Gefr. Wiebusch, Musk. Repenning, Hausmeier, Koch

1. MGK: Schütze Bock, Gefr. Castrop, Schütze Ziebell, Untffz. Petersen.
5/213; Untffz. Klimpel, Ldst. Bergholz, Schwarz, Piehl, Wesserloh, Gefr. Jehle, Ldst. Stender, Gefr. Löbieg, Selck, Ldst. Schmück, Untffz. Westphal, Ldst. Brüggemann, Koldewey.
6/213: Untffz. Howe, Gefr. List, Ldst. Reiser, Stuck, Musk. Rucinski, Wehrm. Rudius, Ldst. Barby, Gefr. Mort, Ldst. Leibig, Konow, Bartels, Gefr. Kintschen, Ldst. Ivens, Krüger.
7/213: Untffz. Petersen, Gefr. Wieler, Reetz, Witt, Busch, Ers.Res. Beckmann, Wehrm. Krafft, Untffz. Ebs, Peters, Jürgensen, Res. Gätjens, Ldst. Ahrens, Herzog.
8/213: Ldst. Stahl, Untffz. Wullbrandt, Gefr. Schmidtke, Wardzinski, Untffz. Heinrichs, Ers.Res. Maier, Vzf. Hagenbeck, Ldst. Vogt, Körting.
2. MGK: Untffz. Andresen, Wille, Ldst. Schmöde, Kramer Gillert, Rudzki, Wegener
9/213: Wehrm. Adolf, Musk. Tegewoldt, Vfz. Fiebig
10/213: Musk. Klein, Pettrich, Gefr. Erichson
11/213 Gefr. Buttmann, Musk. Bühring, Adam.
12/213: Musk. Hastedt, Frank, Gefr. Glissmann
3. MGK: Untffz. Greve, Schütze Flessner.

27. juni: E.K. II: 5/3½13 Ldst. Wilcken.
11. juni – *Bremer Hanseatenkreuz*: Lt. Lange II/213
14. juni – *Hamburger Hanseatenkreuz:*
I/213: Hptm. Plange
III/213: Oblt. Sievert
stab/213: Lt. Blömeke.
2/213: Untffz. Klatte, Musk. Antkowiak, Gefr. Dankwarth.
3/213: Lt. Lindemann, Ldst. Fege, Ketter.
4/213: Gefr. Krüger, Ldst. Hinsch, Holl, Dähn, Gefr. Richert.
1. MGK: Schütze Börth, Heuer, Sommer.
5/213: Musk. Spangenberg, Gefr. Volgemann, Wehrm. Schrader, Ldst. Renken.
6/213: Musk. Albers, Ldst. Jirjohlke, Res. Grützmacher
7/213: Lt. Loeber, Musk. Kempe, Lienhöft, Ldst. Grube.
8/213: Musk. Sienknecht, Ldst. Stier, Sohmen.
2. MGK: Vzf. Schär, Gefr. Andresen.
10/213: Untffz. Weiss, Wehrm. Beckmann, Musk. Koop.
3. MGK: Lt. Scherer.

Forfremmelser for tapperhed foran fjenden:

16. juni: Unteroffizier. Lange 10/213 ril Vzf.; 18. juni: Gefr. Karut 3/213 til Unteroffizier.; 23. juni: Gefr. Klatt og Gefr. Tiedemann til Untffz., Untffz. Dexheimer 3/213 til Vzf.; 30. juni ved A.K.O. Ass.Arzt. Dr. Neubürger til Oberarzt d.R.; 30. juni: Feldw. Hasselfeldt 2.MGK til Offz.St.;

10. juni blev følgende forsat til RIR 98 som officersaspiranter på grund af officersmangel: Vzf. Fiebig, Gildemeister, Hagenbeck, Wilke, Wehrle, Fedder, Hämmerling og Voss.

* * *

Som støddivision i Klytmolen

Juli 1917

207. Infanterie-Division skulle nu blive »Støddivision«. Hvad var det? Den 18. juni havde Gruppe Wytschaete i overensstemmelse med sin nye taktik om afgørende at kæmpe fra hidtidige linje, ladet tre støddivisioner opstille i de bagvedliggende områder indenfor dens ansvarsområde for at være sikret mod enhver overraskelse: Støddivision Nord, Mittel og Süd. Ved fjendtlig indbrud skulle disse divisioner øjeblikkeligt gå til modstød. For Afsnit Messines, der dengang var besat af 207. ID kom som Støddivision Süd 18. RD i betragtning. Nu byttede de to divisioner roller. Den 20. juni havde A.O.K. 4 befalet, at Støddivision Süd med en tredjedel af sin styrke skulle forberede sig på et modstød i retning Warenton – Deuilemont syd for Lys. Denne delopgave blev tildelt RIR 209 forstærket af II/FAR 268 og 4/Pionier 14. Hovedopgave for Divisionen (Plan A) var imidlertid et modstød i stillingsafsnittene Zandvoorde, Hollebeke, Wytschaete og Messines, altså mellem Zandvoorde

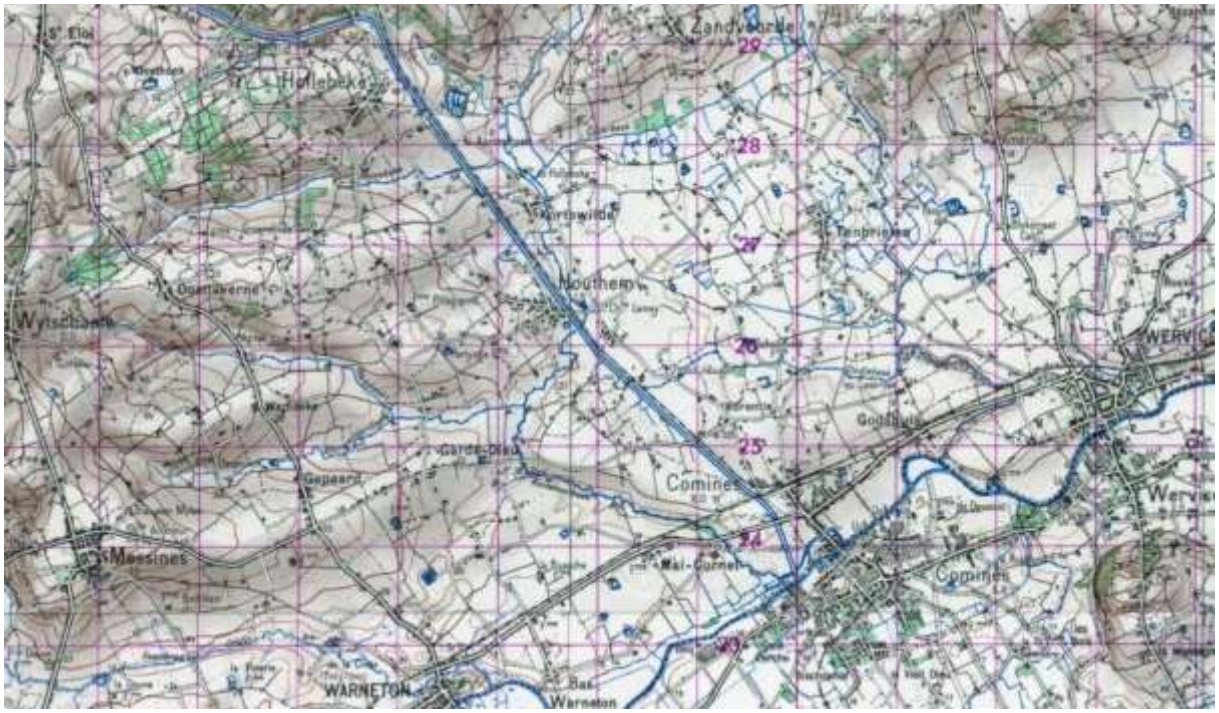

og floden Lys. Gruppe Wytschaete omfattede fem divisionsafsnit, der fra nord havde følgende navne: Division Moorseele, Zandvoorde, Hollebeke, Wytschaete, Meesen (Messines).

To dages hvil blev forundt den fysisk og psykisk meget nedslidte enhed. Det var naturligvis langt fra tilstrækkelig til igen at gøre dem kampdygtige. De talrige dysenteri-lignende mavesygdomme gav hele juli regimentet mange udfald. De blev ikke ligefrem færre af, at de rigeligt tilgængelige, halvmodne ærter og kartofler, begribeligvis blev anvendtes til at supplerer feltkøkkenernes menu. Antallet af syge forblev derfor rimelig høje. Da antallet af erstatningspersonel fra Feld-Rekruten-Depot 207. ID og Ersatz-Regiment 75, ikke længere var særlig store, og der forekom mange afkommanderinger til skansning og andre formål, var kompagniernes kampstyrke ringe.

Der var meget at gøre de næste uger. Først og fremmeste drejede det sig om at gennemfører alle de rekognosceringer, der var nødvendige som forberedelse til indsats som støddivision. En 19 sider lang befaling fra divisionen fastlagde alle detaljer for indsættelsen af Støddivision »Süd«. Der måtte fastlægges opmarchveje, beredskabspladser, regimentskommandostationer, telefoncentraler, kommandostationer for de indsatte divisioner, ildzoner, veje til fremrykning fra beredskabspladserne og meget andet. RIR 213 måtte i første omgang orienterer sig i afsnittet for Division Hollebeke (10. bayr. ID). Alle førere måtte desuden orienteres om hele divisionens fremrykning i Retning Zandvoorde-Hollebeke og i retning Wytschaete-Messines. Alle veje og akser måtte navngives med skiltning, der med forskellige farver angav divisionernes ruter (213 grøn, 209 rød, 98 gul). En regimentsbefaling fastlagde, at ikke kun kompagni- og delingsførere, men også mindst tre underofficerer fra hver deling skulle være orienteret om alt. Man regnede i første omgang om en regimentvis indsats ved divisionen (213 ved Div. Hollebeke, 209 ved Wytschaete, 98 ved Messines). De indhentede oplysninger skulle udveksles mellem regimenterne, så hvert regiment kunne indsættes i en sekundær sektor. Beredskabsrum for hele divisionen lå omkring Tenbrielen. Den skulle indtages ved kodeordet »Bereitstellung Fall A« [Klargøring Plan A], efter først ordren »alarmberedskab« havde trukket alle enheder samme ved deres kvarterer, og på en halvtime efter ordren »Alarm« skulle være marchklare. Med II/FAR 268 blev RIR 213 anset for fremskudt enhed (RIR 209 lå ved Wervick, RIR 98 i Halluin). Men opklaringsopgaverne for en Støddivision begrænsede sig ikke kun fremad. Længere bagude var nye stillinger under konstruktion eller planlagt. Man talte om de såkaldte Flandern I-stilling, Tenbrielen-Stilling og Gheluvelt-Riegel stilling. De enkelte divisioner skulle endda opstille såkaldte rekognosceringsstabe, der skulle fremkomme med forslag til Gruppe om den infanteristiske udbygning. I 207. ID blev Hptm. Plange I/213 udset som leder. Blandt andet Lt. Wolf 3/213 blev ham tildelt. Regimentet måtte ligeledes stille hele understaben til denne opgave. Disse afgivelser varede frem til den 17. juli. I mellemtiden førte Lt. Brusch I/213 (fra 11. juli efter sandsynligvis Hptm. Kruzer fra Landsturm-Bataillon Striegau, der var underlagt I/213). Foruden rekognosceringerne fik støddivisionerne også – i det mindste delvist – pålagt opgaven med udbygning af de nye stillinger. Således skulle Regiment 213 allerede fra den 6. juli daglig afgive 150 mand som skansekommando til Flandern-I-Stillingen. Bataljonernes

skiftedes til at stille kommandoet. Hertil kom også bygning af de dækninger og lignende på de fastlagte beredskabspladser, A.O.K. 4 befalede den 15. juli. Hertil måtte RIR 213 stille yderligere 3 underofficerer og 55 mand. Alt dette arbejde krævede mange kræfter hos enhederne, det allerede gennem de mange syge talmæssigt var stærkt svækkede. Dette virkede naturligvis lammende på uddannelsen, der ligeledes krævede sin andel af den knapt tilmålte hviletid. Hovedtemaet var øvelser i modangreb, først i kompagniramme, senere i bataljons- og endeligt i regimentsramme. Øvelsesområderne måtte ikke ligge alt for langt fra indkvarteringerne for ikke at vanskeliggøre alarmeringer. Uddannelse på de lette Maskingevær 08/15, som man stadig mere kom til at skønne på, blev ikke glemt, ej heller på mine- og granatkastere, ligesom der ivrigt blev kastet med håndgranater. Den 25. juli blev der i terrænet syd for Wervick gennemført en regimentsøvelse, hvori også deltog brigade-kommandør Oberst Freiherr v. Lützow. For første gang havde Major Weyergang hele sit regiment samlet under kommando, og førte det som afslutning på parademarch foran brigadekommandøren. For at have hele illusionen af et modangreb, fandt der også øvelser sted i samvirke med Flammenwerferkommando 4. Armee. Den 28. mellem kl. 1530 og 1900 øvede regimentet igen samlet i terrænet sydøst for America Cabt.

I øvrigt blev det forsøgt at give begrebet »hviletid« en særlig betydning ved foranstaltninger af sportsfester. Bataljonerne afholdt sportsfester, hvor præmier, indkøbt for kantineoverskud, blev uddelt. Regimentsmusikken spillede, vejret var for det meste godt, der var fri øl, og på den måde oplevede soldaterne også glade dage og timer. Officerskorpset ved III/213 afholdt en særlig konkurrence i sportslige præstationer under ledelse af Lt. Höllwig, der varede i to dage og gav gode resultater. Det sommerlige vejr og den nærliggende, vandrige flod Lys foranledigede de dele af regimentet, der lå nærmest floden, til forfriskende bade. Populær var også »maskeraderne«, dvs. udklædning med civile klæder, hvoraf der var store mængder i de forladte huse og gårde. Soldaternes altid opdukkende humør fandt her et rigt bytte, og ved kompagnierne var der mange et lystigt syn at se.

Major Weyergang blev den 10. juli syg med høj feber, og måtte i 14 dage lade sig indlægge på lazarettet i Kortryk. Føring af regimentet indtil Hptm. Planges tilbagekomst den 17. juli, havde Hptm. v.d. Osten II/213. Lt. Bruch førte kommando over I/213 som stedfortræder for Hptm. Plange. Den forældreløse III. Bataillon blev den 22. juli overtaget af Hauptmann Lange, der kom fra en generalstabsstilling i øst. Adjudant ved III/213 blev Lt. Georgi. Indtil da havde Lt. Boldt 9/213 haft kommandoen, mens Lt. Lange overtog 9. Kompanie.

Lt. Struck 1/213 blev den 10. juli hårdt såret under skydning med granatkaster og måtte på lazaret. Lt. Maisch 1. MGK blev den 25. juli som MG-officer beordret til Bauleitung Gheluwe.

Da regimentsbefalingen for juli 1917 mangler i dokumentationen, kan der heraf ikke sammenstilles en liste over tildelte udmærkelser i denne periode. Fra andre kilder gives følgende udmærkelser:

Jernkors I. Klasse: 8. juli Lt. Lange III/213, 24. juli Oberarzt dr. Reichel III/213, Lt. Struck 1/213

Jernkors II. Klasse: 29. juli til 10/213: Untffz. Wachter, Gefr. Schäfgen, Musk. Möller, Wolff, Scharfe. Til I/213: Feltunterarzt Bühling og 29 mand, 1. MGK 4 mand.

Gennem A.O.K. blev den 6. juli Feltunterarzt Lemke III/213 forfremmet til Feldhilfsarzt.

Som erstatningspersonel ankom den 5. juli 5 underofficerer og 368 mand, alle godt uddannede og øjeblikkeligt anvendelige.

Forplejningsstyrke var 1. august: 88 officerer, 2.950 underofficer og mænd, 246 heste.

Kampstyrke var 1. august: 72 officerer, 2.652 underofficerer og mænd, 246 heste.

29 tyske, og 1 engelsk MG, 12 minekastere og 24 granatkastere.

Stillingsbesættelse 1. august 1917:

Regimentsstab:
- Kommandør: Major Weyergang
- Adjudant: Lt. Blömeke
- MG-officer ved staben: Lt. Dahlgrün
- Signalofficer: Lt. Schmitzky
- Ordonnansofficer: Lt. Schildbach
- Fører for store bagage: Feldw.Lt. Kurreck.

I. Bataillon:
- Kommandør: Hptm. Plange
- Adjudant: Lt. Brusch
- Forplejningsofficer: Lt. Paulsen
- Bataljonslæge: Oberarzt dr. Neubürger
  Feldunterarzt Bühling
- Intendant: Zahlmeister Berner

1. Kompanie: Lt. Lamke
Lt. Struck, Lt. Petersen
2. Kompanie: Lt Dormann
Lt. Dörnte, Lt. Schröder I, Lt. Paepke, Feldw.Lt. Jordan
3. Kompanie: Lt. Kunze
Lt. Holzapfel, Lt. Lindemann, Lt. Wolf.
4. Kompanie: Lt. Hamann
Lt. Schmidt V, Lt. Köpstein, Lt. Büsselschütt
1. MGK: Lt. Theissen
Lt. Seebeck, Lt. Maisch.
1. MWA: Lt. Fischer
Lt. Bandlow.

II. Bataillon:
Kommandør: Hptm. v. d. Osten
Adjudant: Lt. Frehse
Forplejningsofficer: Feldw.Lt. Schröder
Regiments- og bataljonslæge: Stabsarzt Dr. Metz
Feldhilfsarzt Prost
Intendant: Zahlmeister-Stellv. Schnor.
5. Kompanie: Lt. Peters
Lt. Korte
6. Kompanie: Lt Kath
Lt. Nietsch, Lt. Heinzenburg, Lt. Hagge
7. Kompanie: Lt. Loeber
Lt. Sommerfeld, Lt. Zieger
8. Kompanie: Lt. Rommelé
Lt. Hiller, Lt. Bössow
2. MGK: Lt. Huhnstock
Lt. Heinrich, Lt. Klauder
2. MWA: Lt. Denker

III. Bataillon:
Kommandør: Hptm. Lange
Adjudant: Lt. Georgi,
Forplejningsofficer: Feldw.Lt. Bernau
Bataljonslæge: Oberarzt Dr. Reichel
Feldunterarzt Lemcke.
Intendant: Zahlmeister-Stellv. Sohst.
9. Kompanie: Lt. Boldt
Lt. Gruel
10. Kompanie: Lt. Höllwig
Lt. Lange, Lt. Graf, Lt. Jacobsen
11. Kompanie: Lt. Wassmund
Lt. Friedrichsen, Lt. Jira
12. Kompanie: Lt. Schmidt II
Lt. immer, Lt. Ehlers, Ol. Sievert
3. MGK: Lt. Wulff,
Lt. Diefhaus, Lt. Hilmer
3. MWA: Lt. Liebert,
Lt. Hoepner.

* * *

Det store slag i Flandern

31. juli 1917 – 10. oktober 1917

I så spændt en situation, som det i juli 1917 var tilfældet i Flandern, var det at have funktion som »støddivision« så at sige en tilværelse mellem nat og dag, dvs. hvert øjeblik kunne »natten« komme i form af en alarmering. På trods af den evige rumlen fra fronten følte vi os, bortset fra de mange tilfælde af mavesyge denne måned, dog ganske vel i vores lejre. Fjenden lod regimentet, hvad angår de direkte gener, relativt i ro. Den 6. blev der ganske vist kastet flybomber i nærheden af I/213 kvarterer, hvortil Gefr. Stechel 2/213 faldt som offer, og ganske vist kom om natten lejlighedsvis fjendtlige fly, uden at anrette skader. Den 27. blev 1/213 og 3/213 kvarterer beskudt af tung artilleri, denne gang lykkeligvis uden af kompagnierne havde tab. Begge kompagnier måtte forlægge til en gård 500 meter længere mod øst, da barakkerne blev stærk beskadiget af sprængstykker. Som afslutning på juli skulle en større brigadeøvelse løbe af stablen om formiddagen den 31. juli. Om morgenen kl. 5 rykkede kompagnierne (ud over I/213) fra deres indkvarteringer, men af øvelse kom alvor. Lt. Höllwig 10/213 fortæller:

> Vi red i retning af øvelsesområdet. Pludseligt startede en trommeild langs hele fronten, og samtidig begyndte en mængde grønne og røde lyskugler at stige mod himlen for at udløse tysk spærreild. Hele horisonten lyste op, og en frygtelig rumlen fyldte luften. Lt. Boldt red ved siden af mig. Han hævede hånden og pegede mod vest: »Det er starten på slaget i Flandern, Höllwig; det vil undre mig meget, hvis vi i aften stadig befinder os i vore kvarterer!«. Jeg grinede og ville slet ikke tænke på det. Vi red videre. Ilden fortsatte uformindsket … Som vi kom til vores udgangsområde, var det lyst … vi sad og ventede. Over Menin dukkede også snart vore infanterifly op i helt lav højde. Vi underholdt os med de usædvanlige ting. Jeg kikkede endnu engang efter flyene, men skreg så øjeblikkeligt: »Alle i dækning!«. Det formodede infanterifly var – en Tommy, der i næste sekund allerede fra 200 meters højde begyndte at beskyde os med MG. Gudskelov havde han ingen ramt. Kort efter så jeg Lt. Peters komme jagende over marken. Han gjorde tegn til samling og for mig var det nu klart, at dette ikke kun betød en afbrydelse af øvelsen, men i stedet var indledningen til det store slag i Flandern.

Det var omkring kl. 7 som alarmbefalingen nåede kompagnierne. Hurtigt rykkede de først til deres kvarterer:

> Det går løs. Fortryllelsen var brudt! Som det på et øjeblik forandrede mennesker! Alvoren stod i alle ansigter, det gik endnu engang til slaget. Vil du, kammerat, have held til igen at se dine gamle kvarterer? (Lt. Kath 6/213).

I kvartererne blev der hurtigt gjort klar, og så gik det videre i retning kanonernes torden til de fastlagte beredskabspladser. Endnu engang angreb engelske lavtgående fly kolonnerne med MG-ild. Hvor hurtigt kom de herre beredne ikke ned fra deres heste?! Det regner. Og selvom regnen især i Flandern er en tvivlsom forbundsfælle, hjalp den i dette tilfælde nok mere os end Tommy, for den berøvede det engelske artilleri deres observationsmuligheder, ellers ville den næppe have ladet vore kompagnier nå uskadte frem til beredskabsområderne ved Tenbrielen. Og den engelske infanterist? Det var jo ham, der skulle bevæge sig på den hurtigt gennemblødte, smattede jord, og han ville nok også forbande regnen, der ødelagde hans bedste hensigter. Kl. 1140 havde RIR 213 nået dens pladser ved Tenbrielen uden at have lidt tab, og havde her optaget forbindelsen til 20. Bayr. Infanterie-Brigade.

Hvad var sket?

Allerede i løbet af natten 30./31. juli var 207 ID som kampreserve blevet stillet til rådighed for Gruppe Lille, og over telefon underlagt denne kl. 0030. I den forbindelse skulle RIR 213 imidlertid forblive under Gruppe Wytschaete. Tilsyneladende havde man ved Armeen på dette tidspunkt ingen særlig frygt for Gruppe Wytschaete. Imidlertid bragte de tidlige morgentimer den 31. juli et helt andet billede. Kl. 0545 beordrede Gruppen afmarch af den første enhed (RIR 213, II/FAR 268 og 3/Pi. 243). Kl. 0730 meldte et signal fra Gruppen om fjendtlig indbrud ved 16. ID. Samtidig blev der beordret alarmering af de to øvrige regimenter. Kl. 0740 blev forhøjet kampberedskab indført og klargøring til Plan A (se ovenfor). Under udførelse af disse befalinger havde RIR 213 nået dens beredskabsplads. Kompagnierne placerede sig så godt de kunne i grave, gårde og lader, mens de ventede, ventede hele dagen på yderligere ordre. Det, at vente, er i sig selv ikke så slemt, det er en soldat vandt til. Men to ting var med til at gøre denne ventetid kvalfuld: den ubønhørlig faldende regn, der langsomt men sikker gennemblødt alle til skinnet, da de fleste af enhederne måtte bivuakerer under åben himmel og heller ikke forskånede dem, der var underbragt i de beskadigede huse og barakker, og så den fjendtlige artilleribeskydning, der snart faldt her, snart der, var fuldstændig utilregnelig, men ofte anrettede skader. Efter en notits i regimentskommandørens dagbog nåede dagens blodige tab allerede om aften tallet 50. Kl. 2035 udsendte division befaling for underbringelse af

enhederne natten til den 1. august. Ifølge denne skulle RIR 213 forblive i beredskabsområdet, mens Regt. 98 skulle søge underbringelse i Klytmolen og Regt. 209 i Nachtegall-Koelberg. Man indrettede sig så godt man kunne. At det ikke blev til megen søvn, det sørgede regnen og granaterne for. Den 1. august skulle alle regimenter kl. 0400 være klar på deres beredskabspladser, men det skulle gå anderledes. 10. bayr. ID, der allerede havde ligget længe i Afsnit Hollebeke, og havde allerede lidt hårdt under den ugelange engelske ildforberedelse, afgav om aftenen den 31. juli følgende aftenmelding:

> 10. bayr. Inf.-Div. 31. juli 1917, kl. 1900
> Til: 207. ID, aftenmelding 31. juli.
> Efter bølgende kampe frem og tilbage står infanteriet med forreste elementer i øjeblikket: Rød 2063 – 2065 – 2066 – 2060 – 2153. Sydlige begrænsning 200 m øst 2155. Syd for Roozebach et hul på omkring 300 meter, hvis opfyldning er iværksat. Modstød med tre regimenter stadig i gang. Ingen reserver længere disponible. Der anmodes om snarlig støtte fra Regiment 213. Tab efter hidtidige meldinger betragtelige. Enkelte kompagnier ikke stærkere end 20 mand kampstyrke osv.
> 10. bayr. ID.

Formentlig på grund af denne melding befalede gruppe Wytschaete en afløsning i løbet af natten 31.7/1.8. af 10. bayr. ID med 207. ID i afsnit Hollebeke. Allerede samme nat blev der fra 207 ID stillet tre bataljoner til rådighed for 10. bayr. ID, til hvert regiment en bataljon. De øvrige bataljoner, med undtagelse af II/98, der var ved 18. RD, skulle kl. 0400 står klar i deres beredskabsområder. Afløsningen blev ledet af 10. bayr. ID. Denne satte i natten til 1. august de tre underlagte bataljoner ind som Beredskabsbataljoner. I divisionsafsnit I., II. og III. blev fra højre indsat: i. – RIR 213; i II. – RIR 209; i III. – RIR 98. Dermed fik vores regiment det mest truede afsnit, da fjendens hovedangreb var indsat nord for Hollebeke. Som B-Bataljon blev udpeget III/213 (Hptm. Lange). Med indsættelsen af III. Bataljon havde det »store slag om Flandern« på ny opslugt vores regiment, og slap den ikke igen i 10 lange uger. 10 ugers uafbrudt indsats i det største materielslag, man hidtil havde set, startede hermed. 10 uger, der krævede den største opofring af alle ved regimentet, og som kom til at koste mange kammerater livet eller førligheden.

Afsnit »Hollebeke« var en omkring 2000 til 3500 meter bred stribe, hvis midterakse dannede en omtrentlig linje Gheluwe – Hollebeke. Dens daværende stadig fastholdte forreste linje generelt nordnordøst – sydsydvest, skar Kanalen Comines – Ypres på et punkt omkring 600 meter syd for kanalknækket nord for Hollebeke. Dette punkt var samtidig venstre begrænsning på Underafsnit Hollebeke I (=RIR 213), mens højre begrænsning var et punkt omkring 700 meter øst for kanalknæet. Højre begrænsning forløb mod øst med et sving mod syd så den skar

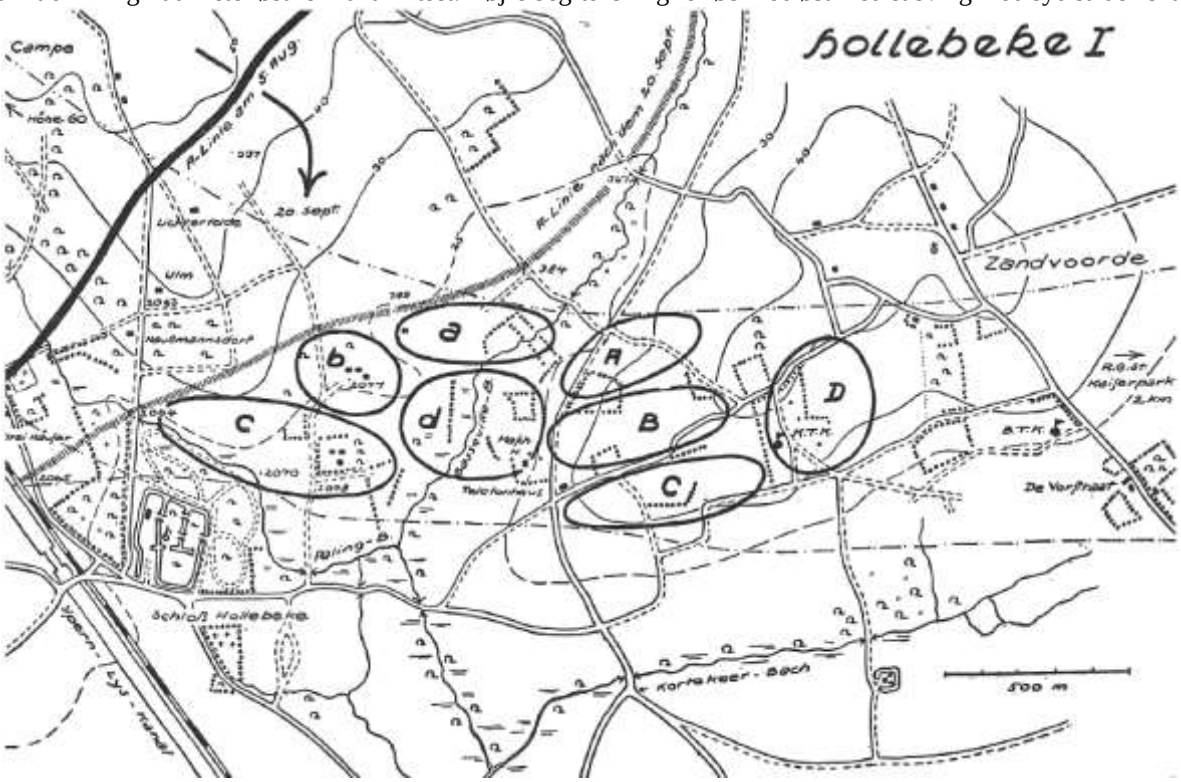

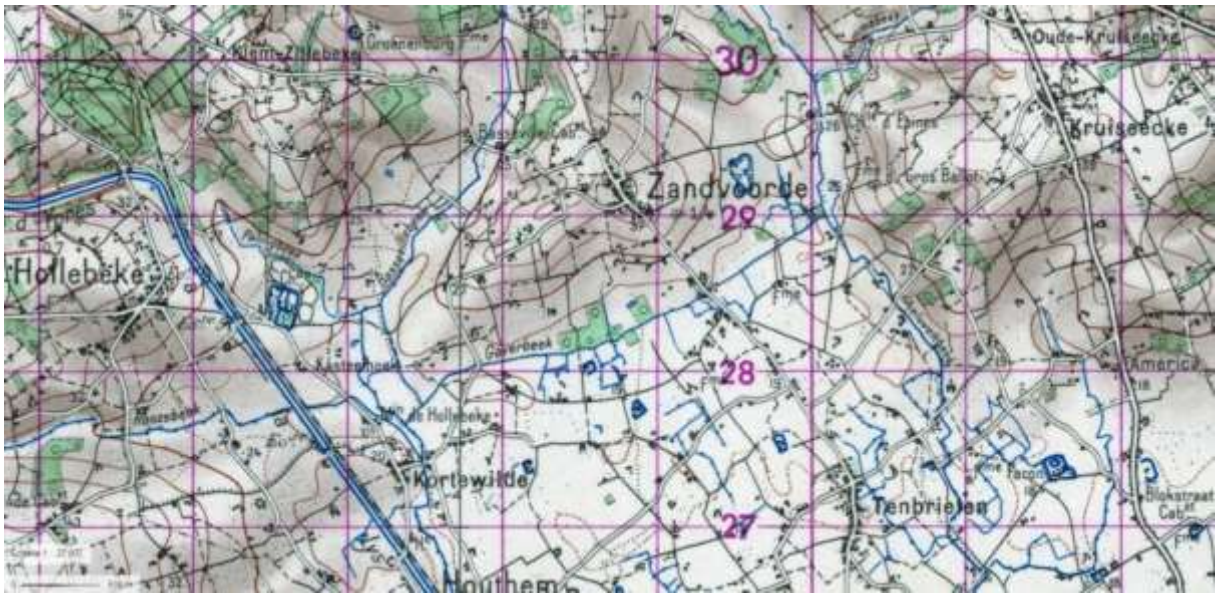

vejen Tenbrielen – Zandvoorde omkring 50 meter syd for vejgraflen syd for Zandvoorde. Den sydlige begrænsning af regimentets afsnit gik lige nord for slottet i Hollebeke, lige syd for det såkaldte Telephon-hus og lige syd for De Vortstraat. Højderne ved Zandvoorde var den sydligste udløber af det højdedrag, der syntes at have dannet foreløbig mål for det engelske angreb. Den ville give god udsigt mod syd og sydøst, og var derfor at særlig værdi for englænderne til en overvågning af den tyske stilling vest for kanalen Houthem – Comines. Det kunne forklarer den vildskab fjenden netop udviste omkring disse bakker gennem de næste uger, og som hele tiden rev RIR 213 ind i nye forsvarskampe. Vest for bakkerne løb Palinbeek gennem terrænet. »Paling-Pottje« hed den i soldatermund, og sammen med regnen havde dens vand forvandlet hele den sønderskudte land til en sump, hvorfra som groteske billeder enkelte betonkonstruktioner, rester af huse og træstumper ragede op. Lt. Peters 5/213 beretter:

> Her havde Palingbeek – ål-åen – forvandlet jorden til en sump på grund af granaternes sønderknusning, som det var svært at komme over, ja i mørke var livsfarlig. Derfor havde en eller anden højere oppe fået den »glorværdige« ide, at lade et forhøjet spang slå hen over strækningen, og også lade denne plan omsætte til virkelighed. Naturligvis havde fjenden ved deres luftfotografier meget hurtigt opdaget spanget, og på flere steder skudt den til pindebrænde. Selvom der altså dårligt kunne tales om et spang, brugte vi alligevel den vej, der var kendetegnet af dens vedvarende beskydning, for ikke at forvilde os ind i den uhyggelige sump, og her elendigt drukne i et af de dybe kratere.

Frem mod den forreste linje steg terrænet igen. Den bayriske division havde inddelt dens regimenter i A, B og C-bataljoner (A – forreste linje, B – beredskab, C – reservebataljon). Ved bayrernes regiments kommandostation langs vejen Tenbrielen – Zandvoorde, 100 meter nord for en lille æreskirkegård (senere B.T.K.), modtog kommandør og kompagnifører fra III/213 natten til den 1. august underretning om deres opgave som B-bataljon. Den skulle forstærke II/bayr. RIR 6. Bataljonens kompagnier, og blev placeret i rummet mellem K.T.K. og B.T.K., for det meste unde åben himmel, men også for en dels vedkommende i dækninger i stykker af skyttegrav. Der var vand overalt!10/213 lå i støttepunkt A.I og II/213 forblev natten over ved beredskabspladsen ved Tenbrielen. Om formiddagen den 1. august blev I/213 trukket tilbage, og kom i II. Bataillons hidtidige kvarterer i Reeke og Wervick. 1. MGK måtte dog den 2. august som reserve placerer 3 MG ved de Vorstraat (Sanitetsdækning) og 1 MG som luftværn ved Ballonzug 92 mellem Gheluwe og America. II/213 forblev også den 1. august i dens beredskabsområde ved Faconhof (Ferme Facon).

Natten til 2. august skulle III/213 afløse I/bayr. IR 6 i den forreste stilling. II/213, som om eftermiddagen blev underlagt 10. bayr. ID, skulle overtage III. Bataillons placering som B-Bataljon. Det regnede endnu den 1. august. Regnvejret varede i 5 dage og nætter. Den engelske ild lå uophørligt over området. Efter at der havde været indlagt en ildpause, øgedes beskydningen om eftermiddagen den 1. august voldsomt, og koncentreredes i sær om bakkerne øst for kanalknækket. Lt. Höllwig 10/213, der netop befandt sig i K.R.K. (Major Utz I/bayr. IR 6) for at aftale afløsningen, fortalte at man fra K.T.K. kunne observerer englænderne, som de angreb disse bakker. Gevær- og MG-ild fortalte, at bayrerne var på deres poster. Major Utz lod øjeblikkeligt sin bataljons stødkompagni, der lå i betonbunkere i Paling-sumpene, som sin sidste reserve, gå til angreb. Lt. Höllwig tilbød med 10/213 ligeledes at

Ved "Schwabenhof". Afsnit Bellewaarde. Vinter 1916/17
Lt. Brusch, Lt. Hamann, Unt. Hein, Rittmeister v.d. Heydt, Hpt. Plange
Lt. Schmidt (Erich), Offz.St. Jordan

Tilbagemarch fra Regimentsovelse. Juli 1917

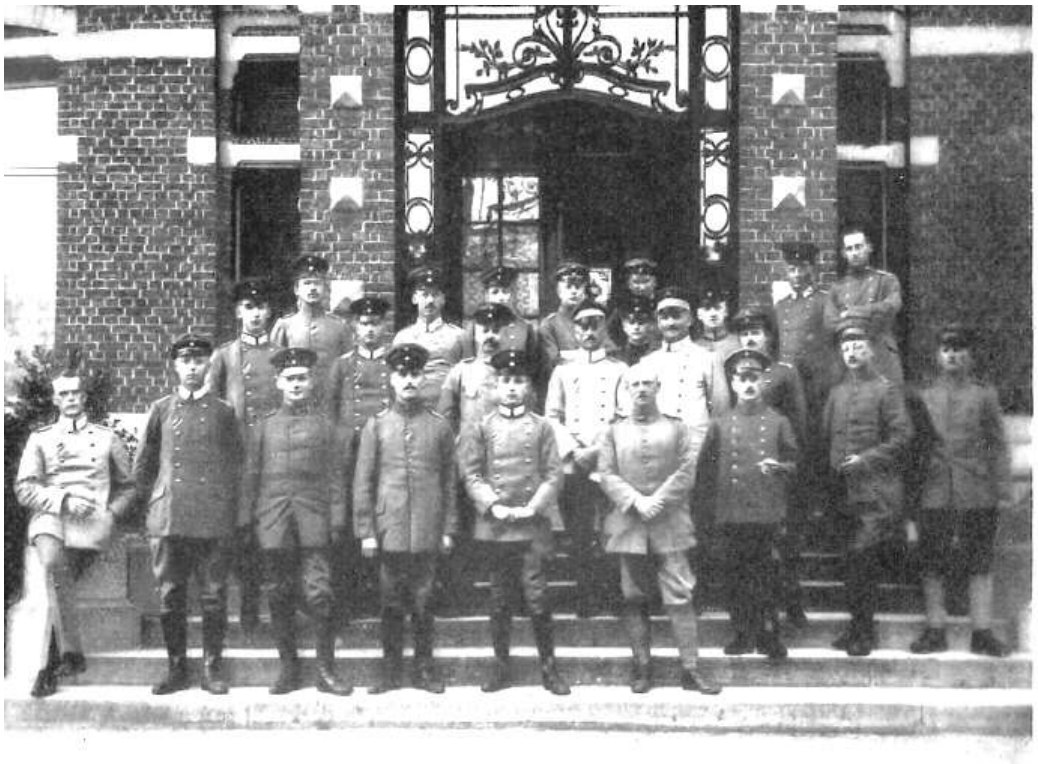

Officerskorps I/213 og Regimentsstab Thumeries. Juni 1917

Inchy. 2 Grupper fra 4/213. 11. 5. 1917

rykke frem og erstatte stødkompagnierne i deres dækninger i Paling-sumpene, da hans kompagni i forvejen var forudset som Stødkompagni for III/213. På den måde ville der i tilfælde af et hårdnakket engelsk angreb, straks været en ny reserve til stede. På trods af det stadige dagslys gik 10/213 over K.T.K. (=Jägerhaus) ned at bakken og nåede lykkeligt frem til dækningerne. Snart efter kom de bayr. kompagnier tilbage uden at være blevet indsat, da man langs fronten alene havde været i stand til at standse englænderne. På den måde var 10/213 allerede meget tidligt fremme i det befalede afsnit til afløsning, takket være en hurtig beslutning fra dens tapre fører. Det bayriske stødkompagni rykkede højst lykkelige over den tidlige afløsning tilbage i grupper, glade for at kunne sige farvel til Paling-Pottje.

Efter at II/213 var nået frem fra Faconhof omkring kl. 2300, afløste de øvrige kompagnier af III/213 i forreste linje. Men hvad var egentlig denne »linje«?. Intet sted var der en sammenhængende skyttegravsstilling. Granatkrater lå ved siden af granatkrater, og alle dannede søer og damme. Heldigvis eksisterede der stadig anvendelige betondækninger, der kunne anvendes som støttepunkter og til underbringelse. Foran linjen var der placeret feltvagter og en let postkæde i terrænet. Den mest truede højre fløj havde 9/213 (Lt. Boldt) fået. Her lå tre store betonbunkere langs vejen, der fra Hollebeke slot fører mod nord. Fra højre bar de navnene »Lichterfelde«, »Ulm« og »Haussmannsdorf«, og spillede en vigtig rolle under kampene de næste uger som de primære ankerpunkter. Til venstre sluttede sig 12. Kompanie (Lt. Schmidt) og 11. (Lt. Wassmund) sig til. I den mørke nat var afløsningen meget vanskelig, ikke mindst fordi hele situationen hos bayrerne var meget usikker på grund af dens store tab. Derfor forskød venstre fløj af 213 (11.) og højre fløj af 209 sig nogle hundrede meter mod nord. Afsnitsgrænsen for RIR 213 forreste linje skulle være kanalen, men i virkeligheden lå der den 2. stadig et kompagni fra 209 øst for kanalen. 11/213 fik derfor ordre til at øge fremad til venstre. Denne bevægelse blev gennemført natten til 3. august. Alligevel forblev de såkaldte »Drei Häuser« stadig foran vores linje, da bayrerne tilsyneladende havde opgivet dem. Generelt løb forreste linje den 3. august mod nordnordøst få meter foran den ovenfor nævnte vej og tættere og tættere længere mod nord.

MG 08 var fordelt i to afdelinger over kampbataljonens afsnit. 1. Afdeling: MG 1-5 = MG 1 og 2 på højre afsnitsgrænse øst for Lichterfeld. MG 3 og 4 i Haussmannsdorf og MG 5 i kanal-bane dæmningen. 2. Afdeling: MG 6-10 = i Paling-sumpdalen: to i hver dækning ved Punkt 2077 og 2078, sidste MG til venstre herfor. Kompagnifører ved 2078.

Efter melding fra Hptm. Lange III/213, der personligt havde orienteret sig, var stillingen ret gunstig. Den beherskede højderne nord for Hollebeke slot og sikrede dalen med Paling-sumpen nogenlunde mod fjendens observation og infanteriild. Svaghederne var foruden dens interimistiske tilstand, frem for alt situationen til højre i regimentet. Her lå, eller retter skulle IR 62 have ligge. Dennes venstre fløj lå imidlertid et betragtelig stykke bag Lichterfelde, der dannede højre ankerpunkt i 213's linje. Lt. Boldt indrapporterede dette, og fik stillet et særligt skillelinje kommando på to grupper under Vzf. Lange 10/213 til rådighed. En patrulje fra 10/213 mente, at de forreste poster fra IR 62 lå mindst 150 meter længere tilbage. I virkeligheden var afstanden langt større (Lt. Höllwig skønnede 500 meter). Dette hul måtte lukkes. Højre nabo rørte imidlertid ikke på sig. Grunden hertil kan have været, at eget artilleri beskød det område, 62'erne skulle indtage. I det hele taget forstummede klagerne over det tyske artilleris ikke i dette afsnit. Man havde til tider det indtryk, at de planmæssigt lagde egne stillinger under ild. Eller var det, i det mindste en del deraf, fjendtlige batterier, der flankerende fra syd forsøgte at tilføje os skade? Helt afklaret blev dette stridsspørgsmål mellem infanteri og artilleri dengang aldrig. At eget artilleri i den usikre situation lagde deres ild for kort, var en indlysende mulighed. Det skal samtidig anerkendes, at de såkaldte A.V.O. (Artilleri-forbindelses-officerer) disse dage ofte opholdt sig helt fremme i forsøget på at skaffe sig orientering. Meldinger om tysk artilleri over egne stillinger ophørte dermed ikke op. Da hullet mellem 213 og 62 stadig ikke var lukket den 3. august, befalede Major Weyergang indsættelse af en deling eller hele 10/213. Sammen med Vzf. Lange, opsøgte Lt. Höllwig, fører for 10. Kompanie, Regiment 62's forreste kompagni. Med hjælp fra en netop opdukkende A.V.O., der lovede at få den tyske artilleri lagt frem, lovede 62'ernes kompagnifører efter pres fra Lt. Höllwig at forlænge venstre fløj om aftenen den 3. Imidlertid skulle 213 hertil afgive førere. Dette skete. Vzf. Lange, Untffz. Kiel og Gefr. Wulf fra 10/2½3 bragte den aften lykkeligt 62'erene frem til dækningerne foran deres stillinger, og fik her etableret forbindelse til 9/213. 10/213 kunne forblive i eget afsnit. Ganske vist havde 213'erne først måtte gå ind i de forladte dækninger for at bevise, at der virkeligt ikke var englændere derinde. Fjenden havde sat sig fast omkring »Campe«, og »Lichterfelde« var nu et særlig tiltrækkende angrebsmål. Allerede tidligt på morgenen den 2. havde han forsøgt at erobre stedet i et kupangreb. Imidlertid var delingen under Lt. Gruel 9/213 vågen, og modtog det engelske angreb med en sådan ild, at de med det samme gik i opløsning og flygtede tilbage, hvorunder de udgjorde et velkommende mål for skytterne. Lt. Boldt formodede, at fjenden havde opdaget svagheden på højre fløj på grund af den manglende tilslutning. Om så mere fortjenstfuld var handlekraften ved 10/213 i fjernelsen af denne trussel.

Den 3. august blev Major Weyergang sendt på orlov i hjemmet (indtil 24. august) for at komme sig efter sin sygdom. Kommandoen over regimentet blev overtaget af Hptm. Plange. I/213 blev i hans sted overtaget af Lt. Brusch, fra den 4. august af Hptm. Kurzer (209) og, da denne gik på orlov, den 7. af Lt. Dormann 2/213, den 10. af Hptm. Otto, senere Hptm. Ott, 2. Generalstabsoffizer 207 ID. Natten 1./2. august gik II/213 (Hptm. v.d. Osten) i beredskab med 5., 7. og 8. Kompanie og med 6. bag højre fløj som såkaldt »skillelinje-kompagni«.

»Frygtelige veje, krater ved krater, alle fulde af vand. 6. Kompagnie ligger til dels derude i de våde grave, dels i halvt oversvømmede dækninger. Det er til at brække sig over!« (Lt. Kath 6/213).

Om formiddagen den 3. august overtog 207. ID kommandoen over Afsnit Hollebeke. Alle dele af 10. bayr. ID. var afløst.

Den første afløsning i det nye afsnit var befalet til natten 4./5. august. II/213 kom i forreste linje (6., 7. og 8. helt fremme, 5. Kompanie bagved i dækningerne i Paling-sumpen) efter at I. Bataillon havde afhøst i beredskab. III/213 gik i hvil i en baraklejr syd for Den Gapaard (1 km nordvest for Gheluwe på vejen mellem Gheluwe og Gheluvelt).

Kort før indrykningen i forreste linje modtog II/214 ordren: »II/213 skyder sin forreste stilling den 5. august kl. 0520 ca. 200 meter frem, i tilslutning til angreb med RIR 209«. Hvad betød det? Opfangne brevdue meldinger og udsagn fra fanger havde afsløret, at den 41. engelske Division, der lå i stilling overfor Hollebeke og nord for Menin, af artilleri og dårligt vejr var så kraftigt nedslidt, at den næppe var i stand til at yde alvorlig modstand. Denne svaghed skulle udnyttes af 12 ID og 207 ID ved at presse fronten frem til en linje Groenenburg – Campe – Kanal, 100 meter nordvest for æreskirkegården ved Drei Häuser – vestkant Hollebeke. Ved 207 ID kom Afsnit 213 og 209 på tale. Ved RIR 213 skulle en stødtrop følges af svagere infanteristyrker (omkring 200 meter), mens ved RIR 209 Stormkompanie/207 skulle storme landsbyen Hollebeke. (Divisionsbefaling af 4. august 1917). Artilleriet skulle lægge Klein-Zillebeke, Campe og Hollebeke under beskydning, der kl. 0520 skulle lægges frem.

Allerede forberedelsen til denne operation, der fik kodebetegnelsen »Sommernacht«, bragte III/213 et hårdt tab. Lt. Kath 6/213 var efter modtagelse af befalingen, ilet til fronten forud for sit kompagni, for med Lt. Boldt 9/213, som han skulle afløse, indgående at aftale forløbet. »Hvilken vej mod fronten! Aldrig har den synes mig så slem«, skriver han i sin dagbog. Lt. Boldt ville som forpligtiget hurtigt vise sin efterfølger den forreste forsvarsstilling, en skråning, der lå mod fjenden. Den skulle jo være udgangspunkt for fremrykningen. En smal grav førte fra »Ulm«, hvor fører for højre fløjkompagni var placeret, frem til den. Lt. Kath var blevet orienteret om opgaven, og ville netop returnerer til »Ulm«, da endnu en fjendtlig granat slog ned.

> Vi styrtede sammen, faldt ned i det mudrede pløre. Jeg kunne hører stønnen. Hvem der kan, rejste sig op igen og undersøgte sig selv. Der lå en: Lt. Bolt var hårdt ramt, og Kessenich fra 6. Kompanie. Alle de andre var tilsyneladende også ramte. Vi slæbte Boldt under usigelig besvær gennem den meget smalle grav tilbage i dækningen. I guder, hvor så han ud! Den spidse næse i det dødeligt blege ansigt. Benene var ramt flere steder. Han var meget stille, som ville han snart falde i søvn. En sanitäter slog med en hakke en bænk i stykker og fikserede knoglerne nødtørftig. Min sidste Cognacdråber lod jeg falde mellem hans blodige læber. Beskeden ville han afslå, men så sov han ind. Det påvirkede os alle.

Lt. Boldt nåede i live frem til feldlazarettet, men døde den 5. august i Wevelghem. Med ham forsvandt en hos undergivne, foresatte og kammerater højt skattet og tapper officer, der i 2½ år havde stået i regimentets rækker, og nu efterlod et mærkbart hul. Han hviler, som næsten alle fra RIR 213 som faldt under det store slag om Flandern, og som kunne bjærges, på skovkirkegården ved Menin. [1])

Det allerede begyndt at lysne om morgenen den 5. august som II. Bataillon i løbet af natten havde afløst under de vanskeligste forhold. Lt. Kath, 6/213 var også, som det først senere blev opdaget, ikke ubetydeligt blevet såret af den samme granat som Lt. Boldt. Han blev i første omgang ved sit kompagni for med det at gennemfører den planlagte operation.

Den tidlige morgen forløb meget urolig, som Tommy anede uråd. Præcis kl. 0520 gik det løs. Ved 6. Kompanie, der havde opgaven at holde kontakt, gav Lt. Kath ordre til, at stormgruppen skulle rykke frem. »Vore brave folk er et billede af ro. Som på øvelsespladsen gik de roligt ind i ingenmandsland . . . Men en fordel kan også være en ulempe: den tætte flamske tåge, så tæt, at der på 5-6 meters afstand intet er til at se i den mælkehvide suppe og drivende skyer« (Lt. Kath 6/213). Den nervøse fjenden skød med MG og infanteri ud i området, uden naturligvis at kunne se noget som helst. Det bremsede ikke 213's fremrykning, men en anden hindring bremsede hurtigt deres skridt: terrænet ned mod fjenden gik hen over et frygteligt morads og kratersump.

»Moradset er så voldsomt, at man ikke engang kan skyde en lyttepost frem« (Lt. Loeber 7/213).

---

[1]) Leutnant Kurt Boldt ligger begravet på den tyske militærkirkegård Menin – Blok M – grav 2921. oa.

Man besluttede sig derfor i første omgang kun om natten at skubbe lytteposter frem i det sumpede terræn. Med nogen rette kunne man antage, at englænderne af samme grund havde undladt at holde det sumpede område besat. Resultatet af operationen var i sidste ende, at hver af de tre forreste kompagnier siden den 6. august også om dagen kunne holde en underofficerspost fremskudt for så vidt, bundforholdene tillod det. Tabene var navnlig på højre fløj ved 6/213, hvor Lt. Heinzenburg havde overtaget føringen, ret betydelige. Om aftenen den 5. omfattede de allerede 15 mand (2 døde). Den omfattende engelske artilleriild denne dag var formentlig blevet udløst af Sturmkompanie/89 Res-Inf-Bde angreb på landsbyen Hollebeke. Da fører for dette kompagni var en officer fra RIR 213, Lt. Sommerfeld, og fordi der stod mange mand fra 213 i dens rækker, skal der her vedføjes en beretning om dette angreb:

> Stormkompagniet blev fordelt på venstre fløj (RIR 98), midten (RIR 209) og højre fløj (RIR 213).Højre og venstre fløjdeling fik hver tildelt et let MG, den midterste to MG. Fløjene havde til opgave at omgå landsbyen på hver sin side, mens den midterste 5 minutter senere skulle gå frem i et frontalt angreb. Højre og venstre deling var igen opdelt i to styrker, af hvilke en fra hver skulle trænge 150 meter frem i vestlig retning på den anden side landsbyen, og i sving hhv. til højre og venstre mod midten, rense området her. Den anden halvdel af begge delinger skulle svinge frem mod landsbyen udkant og her rense betondækninger og stillinger. Midten, Deling RIR 209, skulle efter nedkæmpelse af fjenden trænge frem gennem landsbyen til på højde med de to andre delinger. Hver af stormkompagniets tre delinger fik fra RIR 209 tildelt tre grupper infanteri til transport af ammunition med den yderligere opgave, sammen med stormkompagniet at fastholde den nye erobrede linje frem til næste nat. Omkring kl. 0450 ankom de enkelte delinger til deres udgangsstillinger. Udgangsstilling for Deling RIR 98 på venstre fløj af regimentsgrænsen til RIR 209, for Deling RIR 209 omkring 150 meter øst for vejgaflen Hollebeke-Sluse 5/Hollebeke-Wilhelmshof, og for Deling RIR 213 ved Sluse 6. Delingerne arbejdede sig fra kl. 0500 til 0520 skjult af tågen frem til tæt foran stormstillingen, og iværksatte angrebet på det fastsatte tidspunkt. Tæt før de fjendtlige stillinger blev kompagniet mødt af en rasende MG-ild, men på kort tid blev samtlige fjendtlige MG nedkæmpet med håndgranater. Fra dette øjeblik var den fjendtlige stilling allerede på vore hænder. Alligevel mødte de fleste grupper hårdnakket modstand ved forskellige jordbefæstninger og talrige betondækninger fra op til 30 mand. Efter at alle disse punkter var nedkæmpet, fanger og bytte bragt i sikkerhed, rykkede kompagniet frem over den vestlige udkant af landsbyen til de befalede højder, hvor omkring kl. 0545 delingerne ved hver at afskyde tre på hinanden følgende lyskugler, gav melding om, at det befalede mål var nået. Da rensningen af de mange fjendtlige lommer naturligvis kostede meget ammunition, var beholdningen af håndgranater meget ringe, da målet var nået, desto mere da de allerede udmattede infanterister fra RIR 209 med ekstra ammunition ikke kunne følge så hurtig med stormtropperne, på højre fløj slet ikke. Kl. 8 blev talrige fjendtlige patruljer observeret og lagt under ild, mens det fjendtlige artilleri lagde en meget livlig spærreild over vores gamle A-linje. Højre fløj af stormkompagniet kunne som følge af svigtet fra de tre grupper fra 9./RIR 209 ikke fastholde forbindelsen til midten og til kanalen, og da man også i Afsnit 213 blev beskudt bagfra af et fjendtligt MG, måtte man falde tilbage til en linje omkring 150 meter tilbage i forhold til den befalede, men tog trods hårde tab her sikring til kanalen og forbindelse til midten. Da stormkompagniet og de få tilstedeværende folk fra RIR 209 uden tilstrækkelig ammunition ikke kunne fastholde den omkring 1200 meter brede front mod de massive fjendtlige angreb fra omkring kl. 0845, gav kompagniføreren ordre til tilbagetrækning til den gamle A-linje, hvorfra kompagniet senere på højere befaling helt blev trukket væk. På grund af sit dristige angreb kunne Stormkompagniet indbringe et bytte på et tungt tysk MG, 3 tunge engelske MG, 4 Lewis-geværer, 4 officerer og omkring 50 mand som fanger. Af døde havde fjenden haft skønsmæssigt 300. Kompagniets tab beløb sig til 1 officer (Lt.d.R. Schanz) såret, 1 Vizefeldwebel, 2 underofficerer og 6 mand (=9 mand) døde, 4 underofficerer og 12 mand (=16 mand) såret. 3 mand savnet. En stor del af egne tab skyldtes forsøget på at bjærge faldne og sårede kammerater. Den herskende tåge var i første omgang gunstig for patruljen, men blev senere så tæt, at den allerede vanskelige orientering i det ødelagte terræn, blev yderst svær.
>
> Sign. Sommerfeld
> Lt.d.R. og Kompagnifører

Generalmajor Schrötter udtalte sin varme tak til stormkompagniet for dens fremragende indsats.

II/213 gennemførte en vis organisation af kompagnierne i dybden med delinger 75 meter bag hinanden, hvor terræn og underbringelses mulighederne tillod. Takket den fremragende indsats af madtransportgrupper kunne forplejning af enhederne gennemføres nogenlunde regelmæssig. Alt efter ønske skete forplejningen varm eller kold. Madtransporterne udgik fra De Vorstraat, og mange en af disse gode kammerater blev dræbt eller såret under disse ofte umenneskelig anstrengende ture. Særlige begivenheder indtrådte ikke mere i denne stillingsperiode for II/213, undtagen et fremstod mod Lichterfeld den 5. om aftenen, som 6/213 uden vanskeligheder kunne afvise. Lt. Hagge 8/213 faldt den 7. august. Unteroffizier Klinker 2. MGK fandt i nærheden af den forreste linje tre engelske lette MG med ammunition, der lå midt mellem 25 faldne englændere, et bevis på, hvor effektiv vores ild havde været. Våben og tilbehør blev bjærget. 6/213 opdagede en tysk feltkanon (7,7 cm) tæt ved »Ulm«. Det var ikke

muligt at bjærge den. Fjenden skydninger var undertiden uhyre heftige. Lt. Heinzenburg meldte alene den 8. august om over 6.000 nedslag omkring »Ulm«.

At også beredskabet havde det svært under den engelske artilleri, viser et smerteligt tab ved 1. MGK natten 7./8. august. En transportgruppe fra kompagniet blev vest for B.T.K. ramt af en fuldtræffer med forfærdende resultat. 5 mand fra kompagniet døde ved nedslaget heltedøden for kammeraterne, som de ville bringe proviant og ammunition. Det var Gefr. Elmers, Fiedler, Schütze Kruse, Musk. Sager (kom fra 3/213), Musk. Melke (kom fra 1/213). Kun Musk. Peters II kom derfra som såret. Da vi i den tætte morgen tåge den 8. søgte efter de ikke returnerende kammerater, fandt vi kun nogle få rester af deres søndersprængte kroppe. Granaten havde anrettet så frygtelige skader, at deres kroppe på det nærmeste var udslettet.

Afløsningen om natten til den 9. august bragte I/213 frem i forreste linje, III. i beredskab og II/213 i hvil ved Reeke. Afløsningen skete uden problemer. I forreste linje lå fra højre 2., 3. og 4. Kompanie, i Paling-sumpen 1. Kompanie. Ildoverfald og foruroligelsesild lå igen i rigelige mængder over stillingen. Den 10. august blev den hidtidige K.T.K. rømmet og flyttet til den hidtidige B.T.K. kommandostation. B.T.K. kom i den tidligere regiments kommandostation ved æreskirkegården de Vorstraat, men regimentet flyttede til en betondækning i nærheden af Kaiserpark. Under flytningen af kommandostationerne (mellem kl. 05 og 06), startede fjenden en kraftig trommeild mod den nordligste del af linjen. Igen var højre fløj det særlige mål. Den påkaldte spærreild kom prompte, men kunne ikke forhindre en krank skæbne for 2/213. Sandsynligvis havde fjenden i dække af den tætte morgen tåge allerede forinden nærmet sig »Lichterfelde«, og da ilden blev lagt frem, nåede besætningen i den store bunker ikke rettidigt ud. De faldt i hænderne på Tommy dels som sårede, dels som fanger. Ulempen ved en så stor dækning så tæt på forreste linje, blev herigennem tydelig. Kun gennem den yderste vagtsomhed kunne de i et sådant tilfælde lykkes at komme ud før fjenden blokerede den smalle indgang. (Divisionen befalede i erkendelsen af dette efter den 10. august sprængning af sådanne betonbunkere. Det kom ikke hertil). Tilsyneladende lagde fjenden ikke større vægt på en fastholdelse af »Lichterfeld«, for under pres i flanken fra de øvrige delinger fra 2/213 rømmede de igen dækningen, og efterlod endda et erobret let MG 08/15. Dele af stødkompagniet (1/213) fandt »Lichterfeld« helt tom, da de om natten 10./11. igen besatte støttepunktet. 2/213 lod den igen indgå i deres linje. På den måde var dette beklagelige episode igen gjort god.

Vzf. Suhrkamp 4/213 slog med en patrulje fast, at »Drei Häuser« ikke var besat, og 4/213 inkluderede ligeledes dette støttepunkt i den forreste linje.

Frem til afløsningen af I. Bataillon med III/213 natten 13./14. august, forblev situationen uændret. I/213 kom i første omgang i hvilekvarter i Reeke-Klytmolen, men blev den 14. og 15. august flyttet til baraklejren Den Gapaard.

I forreste linje havde III/213 fra højre indsat 10., 9. og 12. Kompanie, med 11. Kompanie som stødkompagni bag højre fløj. Som beredskabsbataljon var II/213 besat Artilleribeskyttelses-Stillingen med 5., 8. og 7. Kompanie, mens 6. sikrede skillelinjen.

Den 14. meddelte Gruppe Wytschaete, at det næste store angreb forventedes den 15. august. Især kunne en omfattende fjendtlig opklaringsindsats bemærkes foran Afsnit Hollebeke I (213), specielt ved kanalknækket, ved fasaneriet og ved Dennekerehof. Der blev derfor af Gruppe Wytschaete beordret højeste alarmberedskab. Den såkaldte hvilebataljon havde derfor fornøjelsen af hver dag ved daggry at marcherer til beredskabspladsen sydøst for Zandvoorde, for her af afvente yderligere ordre.

Den 14. august mellem kl. 03 og 04 forsøgte englænderne endnu engang et kup mod »Lichterfelde«. Her lå Vzf. Lange 10/213 med sin deling og med Untffz. Berlin 10/216 som fører af de lette MG. Imidlertid var 10. Kompanie, efter ulykken med 2. Kompanie, på deres poster. 5 døde og 7 hårdtsårede kostede denne spøg englænderne. Af den tapre deling fra 10/213 faldt Musk. Wenske af et revolverskud i halsen. Ellers forløb den 14. august nogenlunde rolig. Fly fra begge sider udnyttede det klare vejr og mangen en luftkamp kunne beskues. Også den 15. var det således, mens der ved modstanderen igen var ivrig trafik ved Fasaneriet. Alarmberedskabet i den forreste linje blev derfor opretholdt: ikke én måtte sove om natten! En mindre ændring af afsnitsgrænserne på venstre fløj af regimentet overførte »Drei Häuser« til Regt. 209. Dette skyldtes, at delingen på 213 her var adskilt fra dets kompagni, og den stærke opdeling på højre fløj yderligere kunne forstærket. Der herskede en følelse af »stilhed før stormen« selvom fjenden ikke ændrede dens beskydning af forreste linje og det bagved liggende terræn. Natten til den 16. meldte samstemmende delingsfører fra 10/213 (Vzf. Lange i »Lichterfeld«, Vzf. Falke i »Ulm« og Sergt. Carstensen i »Haussmannsdorf«) til deres delingsfører Lt. Höllwig om forstærkede bevægelser foran højre fløjkompagni. I det tidlige morgentimer af det påfaldende rolig. Der faldt næsten ikke et skud. Så pludseligt kl. 0530 bragede den fjendtlige artilleri op med voldsom vildskab. Alle dele af stillingen oversvømmedes med granater og shrapnels. Dækninger rystede og var luften var fulde af lynene og flammerne fra de eksploderende granater. Denne heksedanss fortsatte til kl. 0645. Da fjenden lagde sin ild frem, var det klart for alle: Det nye engelske

storangreb var indledt. I 213's afsnit var det endnu engang »Lichterfelde«, der var målet. I tætte skyttekæder angreb englænderne med mindst to kompagnier fire gange. Vzf. Lange ledede forsvaret med stor handlekraft og dygtighed. Øjeblikkeligt som artilleriets ild blev lagt frem, sprang alle ud af de beskyttende dækninger, fordelte sig i granathullerne og beredte englænderne en særlig blodig modtagelse. I dusinvis faldt de som over for især de lette MG fra Unteroffizier Berlin. Så begyndte ammunitionen at slippe op. Gefr. Burmeister I og Pettrich tilbød frivilligt at afhente nyt, bådopladt ammunition hos stødkompagniet i Paling-sumpen. Begge de tapre mænd nåede helskindet tilbage ned to kasser ammunition. Det var også i sidste øjeblik, for det tredje angreb havde måtte afvises primært med Gevær 98. »Nu kunne Berlin igen skyde ind i englænderne med sine MG«, som Musk. Brüggmann 10/213 udtrykte det, som han gav melding til kompagniføreren. Talrige faldne eller hårdt sårede englændere dækkede forterrænet, og hele dage igennem kunne man høre skrigene fra de sårede. Besætningen på »Lichterfelde« havde kun to sårede. Af disse var Musk. Danckers blevet liggende uden for som besætningen efter deres sejr igen, som det blev lyst, samlede sig i bunkeren. På dette gik Sanitäts-Unteroffizier Dörwaldt (flyttet fra 12. til 10/213) ud og hentede den hårdt sårede ind i dækningen. Frivilligt bar senere, selvom det var dagslys, Musk. Michelsen og Oelske den hårdt sårede til forbindepladsen. Musk. Danckers døde af sine sår den 22. august på lazarettet i Wevelghem. Også englænderne var optaget af at bjærge deres sårede, og bar herunder Røde Kors flag foran. Ingen generede dem under dette arbejde, selvom de udgjorde gode mål. Da tyske infanterifly dukkede op, kunne man signalerer til disse med udbredte aviser i stedet for manglende signalflager, at her ved 213 var alt i orden, og 10. vinkede den glædestrålende imod. Da bataljonen i hvil (I/213) hele dagen den 16. havde måttet afvente på deres beredskabspladser, blev den planlagte afløsning udsat til den følgende nat. På dette sted skal også Musketier Sieg 10/213 huskes for hans trofaste og ædle handling. Den 16. om aftenen sendte hans kompagnifører ham tilbage, da han tydeligt var febersyn og afløsningen alligevel skulle finde sted samme nat. Alligevel så Lt. Höllwig om morgenen den 17. ham springe fra kraterhul til kraterhul på vej mod »Lichterfelde«. Den syge mand bragt kaffe frem til sin deling, da III. Bataillon var uden forplejning. Forespurgt hvorfor han, trods hans tilstand, var kommet tilbage, svarede han simpelt og enkelt: »Hr. Løjtnant, kompagniet blev jo alligevel ikke afløst, og derfor har jeg bragt de andre kaffe, for tørst er vel det værste. Og syg kan jeg jo nå at melde mig«. Lt. Höllwig fortæller desuden, at han havde fået tårer i øjnene af taknemmelighed, da en sådan kammeratskab og trofasthed ikke kunne forventes. Ved de øvrige kompagnier af III/213 forløb den 16. uden fjendtlige angreb eller andre usædvanlige episoder med undtagelse af den kraftige beskydning, der blev dem tildel. En beretning fra Gefreiter Hinrichsen 9/213 (faldet 25. oktober 1917 ved Hulluch som Unteroffizier), gengiver på træffende måde stemningen i kompagniet. Han var på tidspunkt i en fremskudt feltvagt.

På feltvagt den 16. august 1917

Lige i nærheden af os ligger en kirkegård, grave med faldne kammerater, der nu gennem fjendens fremrykning den 7. juni, dagen for de store Wytschaete-sprængninger, er rykke ind i den tyske og engelske beskydnings område. Hvert øjeblik suser en lyskugle gennem natten og oplyser spøgelsesagtigt de hvide kors. Der er intet at se til fjenden. Når vi ser de hvide kors, tænker vi på døden. Så mange kære kammerater sank sammen i går. Hvem vil det ramme i dag? Alle øjne forsøger at trænge gennem mørket, for alle ved, hvad det vil sige at stå feltvagt på Flanderns bloddrukne jord.

Langsomt viger natten for dagen. Morgenen begynder at gry. Kl. er 0530, og jeg skulle netop til at kravle hen til Unteroffizier Neubauer i hans granathul, da hele linjen flammer op i en rasende trommeild. Nu drejer det sig om at passe på, og have gevær og håndgranater gjort klar. Efter kort tid stiger til højre for os angrebsraketter til himmels. Luften er fuld af hylen og bragen af granater og shrapnels. Shrapnelkugler suser gennem vores levende hegn. Vi holder ud og kryber sammen. Så hyler det ved siden af os af en tung granat. Pludseligt er der et frygteligt lufttryk. Jeg flyver gennem luften, slår en kolbøtte og mister en kort tid bevidstheden. Da jeg kommer til mig selv, ligger jeg halvt ude i den bæk, der løber 3 meter bag stillingen. Alle knogler gør ondt, jeg kan intet hører og armen forstuvet. Jeg samler alt min energi og kravler på maven til min post. Den er én stor ødelæggelse, for en fuldtræffer er slået midt ned imellem os. Jeg råber stille til min ven Neubauer, men hører intet. Så opdager jeg ham 3 meter til højre, oprejst lænende sig op ad en busk. Jeg råber til ham, men får intet svar. Så trækker jeg ham ned til mig, og stiv som en pind falder han ned. Jeg kikker på ham og ser, at den arme knægt allerede bærer den dødes træk. En hurtig, let død. Jeg slæber den døde kammerat til et granathul og dækker ham til med min feltflage. Posterne til højre og venstre for mig er heldigvis uskadte. Til højre for os raser slaget; til os i sumpen vover Tommy sig tilsyneladende ikke. –

Det er nu højlys dag. Stadig 18 timer at holde ud og totalt gennemblødt, skoene fulde af vand, frakken klæber og alt er stift. Jeg ryster og sitre af kulde og kan endnu ikke engang samle tankerne om det skrækkelige, der lige er sket. Dagen går langsomt. Tøjet damper af fugt, og må tørre på kroppen. Efter uendelig tid nærmer aftenen sig og dermed afløsningen. Jeg hæver mig fra mit hul og strækker de stive lemmer. De andre kammerater har det godt. Nu må vi bære vore faldne kammerater tilbage til vore linjer. Vi lægger dem i teltbaner, som vi binder fast til en stor kæp, og langsomt sætter vores deling sig i bevægelse. Forsigtig og langsomt går det

tilbage indtil vi når vores blokhus. Jeg går ind og melder mig til løjtnanten, så går det videre, og intet øje må lukke sig om natten. Endeligt igen morgen, og med ødelagte lemmer kravler vi frysende ind i dækningen. Jeg lægger mig på den hårde seng og falde i søvn. jeg sover og drømmer – ikke om krig, nej – om livet derhjemme og om den kære pige. Det var min feltvagt den 16. august 1917, den anden store kampdag unde slaget om Flandern.

Fronten langs Gruppe Wytschaete havde om aftenen på storkampdagen ikke ændret sig. Fjendens terrængevinst havde været ubetydelig. Om natten 17./18. august blev III. afløst af II/213 i forreste linje. I. Bataillon kom i beredskab og III. gik i hvil i baraklejren ved Den Gapaard. To Regimentsbefalinger bag anerkendelse til I/213 for deres udmærkede indsats ved »Lichterfelde«.

15. august 1917

60 englændere har i dag kl. 0630 angrebet dækning »Lichterfelde« fra to sider. Efterladende sig 5 døde og 6 hårdt sårede er angrebet af den opmærksomme og gode 10. Kompanie blevet afvist. Jeg udtaler de deltagende min anerkendelse.

sign. Plange

16. august 1917

Dagens angreb mod vores højre fløj er igen mislykkedes på grund af vores opmærksomme 10. Kompanie. Jeg udtaler til alle deltagere, specielt besætningen på »Lichterfelde« under den dygtige føring af Vzf. Langes, min fulde anerkendelse.

Sign. Plange.

Allerede natten til 18. august opsøgte Generalmajor Schrötter Lt. Höllwig i dennes kvarter for personlig at udtale ham sin anerkendelse for hans og kompagniets præstation. Den 20. august modtog Lt. Höllwig Jernkorsets I. Klasse personligt overrakt af H.M. Kejseren under en tropperevy, afholdt i Mechelen af repræsentanter fra Flanderndivisonerne. Under parademarchen førte Lt. Höllwig repræsentanterne fra 207. ID. »Aldrig vil jeg glemme den opløftende følelse, som Kejseren kikkede mig i øjnene«. Divisions- og Gruppebefalinger fremhævede på behørig vis 10/213 præstation. »Jeg gør det med stolthed over min division og med min personlige hjertelige tak«. Generalmajor Schrötter (207 ID Ia nr. 1321 geh.).

II/213 havde i forreste linje indsat 5., 8. og 7. Kompanie, 6. som skillelinjekompagni, I/213 (Hptm. Otto) i Artilleribeskyttelses-Stillingen med 2., 3. og 4. Kompanie og med 1/(213 som skillelinjekompagni. Til den fjendtlige artilleriild havde også minekaster i de sidste dage begyndt deres ild. Englænderne arbejdede nu også oftere med gasammunition. Men hans angrebslyst var for en tid brudt. II. Bataillons periode i forreste linje forløb uden særlige begivenheder. Et fjendtligt fly blev den 20. bragt til nedstyrtning over A-kompagniets stilling af en fuldtræffer fra Flak-artilleriet, og knustes 300 meter bag linjen »Lichterfelde« - »Ulm«. Besætningen var dræbt. Den 22. om aftenen rykkede I. Bataillon i forreste linje (med fra højre 1., 2. og 3. Kompanie og 4. som skillelinjekompagni). III/213 var fungerende under kommando af Lt. Dormann og placeret i Artilleribeskyttelses-linjen (11., 10. og 12. Kompanie) med II. Bataillon midlertidig under kommando af Lt. Petes i hvil. Den 23. august omkring kl. 2315 forsøgte Tommy endnu engang at sætte sig i besiddelse af »Lichterfelde« med en patrulje på omkring 15 mand, men 1/213 (Lt., Lamke) var vågen og kastede fjenden tilbage med infanteriild. Dele af besætningen på »Lichterfelde« fulgte øjeblikkeligt efter, men fandt ingenmandsland fri for fjender. Ud over de sædvanlige ildoverfald var der ingen særlige begivenheder i denne kampperiode. Af MG 08 fra 1. MGK var tre placeret i forreste linje (ved »Ulm«, »Haussmannsdorf« og 200 meter til venstre herfor). Seks MG var fordelt med to i hver af dækningerne omkring 300 til 400 meter vest for Bassevillebeek. Minekastere under Lt. Fischer var placeret i den såkaldte »Minenwerferwäldschen« lige øst for »Haussmannsdorf«.

Den 26. august returnerede Major Weyergang fra orlov. Han hilste på sit regiment med følgende befaling:

Vendt tilbage efter orlov har jeg i dag overtaget kommandoen over regimentet. Til min store glæde har jeg erfaret, at regimentet i mit fravær fuld og helt har stået sin prøve, har afvist alle fjendens angreb og overalt fastholdt sine hidtidige stillinger. Jeg udtaler min anerkendelse til alle deltagende officerer, underofficerer og mandskab. Jeg er stolt over at have et sådant regiment under min kommando.

Gennem A.K.O. fra den 18. denne måned er Hauptmann Plange og jeg blev tildelt Ritterkreuz des Königlichen Hausordens von Hohenzollern mit Schwertern. Jeg vil bære denne høje udmærkelse med stolthed og særlig glæde, som anerkendelse af regimentets heltemodige optræden. Vi vil også i fremtidig danne en stålsat mur og trodse fjendens angreb. På den måde vil vi med Guds hjælp i overskuelig fremtid bringe denne krig til gunst for os til afslutning.

Hptm. Strange blev ved major Weyergangs tilbagekomst øjeblikkeligt betroet kommandoen over RIR 98, mens dennes kommandør Major Bauer var på orlov.

Natten mellem den 27. og 28. august skiftede bataljonerne endnu engang: III/213 forreste linje: 11., 10. og 9. Kompanie med 12. Kompagnie bag; II/213 i beredskab: 8., 5. og 6 med 7. Kompanie bag ved; I/213 i hvil i lejren nordøst for Gheluwe på begge sider af vejen Gheluwe – Klythoek. På vejen tilbage mistede I/213 6 mand til artilleri. Det regnede meget disse dage, og hele den flamske mudderverden startede igen. Selv dækninger måtte hele tiden øses tomme, da de havde forvandlet sig til svømmebade. Angreb fandt ikke sted i Afsnit I. Artilleriet var alt nok. Om aftenen den 30. august tog 11/213 en fange. Han kom fra XIII Royal Sussex-Regiment, 116. Brigade, 39. engelske Division. Han var faret vild og overgav sig uden kamp.

Den næste afløsning var natten til 2. september. Den bragte II/213 i forreste (8., 5., 6., 7. som stødkompagni), I/213 i beredskab (4., 2., 1. Kompanie med 3. til dækning af skillelinje) og III/213 i hvilekvarter. Udførlige befalinger fastlagde grundlaget for forsvaret af afsnittet: sikkerhedsbesætning, forsynet med hvide armbind, der ikke måtte deltage i eventuelle modangreb, blev trukket ud med en deling med 2 MG 08 i hver af mellemstilling, Artilleribeskyttelses-stilling og Tenbrielen-Riegel. Der var tre modstandszoner: A-zone: Kampbataljon: fra forreste linje til mellemstilling inklusiv; B-Zone: Beredskabsbataljon: fra mellemstilling eksklusiv til artilleribeskyttelsesstilling inklusiv. Endeligt som den tredje, Artilleri-zonen, sikret af pioner-enheder og lign. Sikkerhedsbesætningerne var direkte underlagt 89. Brigade. Som skillelinje kommandoer var der i Afsnit 213 i A-zonen 1-3 grupper, i B-zonen et helt kompagni.

Til højre var der på tidspunkt tilslutning til IR 19 (12 ID). Kampbagagen var placeret i Menin, den store bagage i Wewelghem. Feldartillerie-Regiment 268, der siden opstillingen af 207 ID havde tilhørt denne, forlod 28. august divisionen og blev afløst af den stående Feldartillerie-Regiment 75, der trofast stod ved divisionen resten af krigen. Den rykkede med nyt materiel ind i 268'ernes stillinger.

Dagene i stilling forløb for II/213 forholdsvis rolig. Det vil imidlertid være forkert at kalde det for »rolig«, som for mange kammerater var fulde af besvær og anstrengelser. Man behøver kun at tænke på madhenterne, der måtte klare en 10 kilometer langs march med tung last, for at give kammeraterne i den forreste linje mad, drikke og post, så de åndelig og fysisk var i stand til at klare den hårde vagttjeneste. Om dagen var der ofte mulighed for at følge luftkampe. Antallet af fly fra begge sider var i denne tid stor, og glæde og stolthed fyldte os, når vi kunne fastslå vore kammerater i luften store overlegenhed. Richthofen var jo aktiv i vores område. Natten til den 8. september (en dag senere end planlagt for at undgå sammenfald med en samtidig afløsning hos naboen) overtog I. Bataillon den forreste linje med fra højre 3., 1. og 2. Kompanie og 4/213 bag ved. III. gik i beredskab. Stillingsperioden var kendetegnet af tåge-beredskab og gasbeskyttelse. Patruljer opklarede især situationen hos fjenden over »Lichterfelde«, hvorimod der var planlagt en operation. 1/213 bjærgede i disse dag »med dristighed og dygtighed«, som det stod i Regimentsbefalingen, den tyske kanon, der var blevet stående i forreste linje. Den næste ombytning af bataljoner var natten til 13. september: III/213 om i forreste linje med 12., 11., 10. Kompanie og 9/213 bag ved. II/213 overtog beredskab med 7., 6. og 5. Kompanie med 8/213 som skillelinje-kompagni. I/213 gik i hvil ved Gheluwe, 1. MGK i selve Gheluwe. På påfaldende vis øgede den fjendtlige forstyrrelsesild fra den 13.; den udsøgte sig veje, gader og dækninger som særlige mål, og voksede på enkelte tidspunkter til en mægtig trommeild. Vi vidste jo, at englænderne ikke ville lade os i ro, og vi kendte jo også hans metode, med overvældende indsats af materiale fuldstændig at jævne et smalt terrænafsnit med jorden, for derefter at lade sit infanteri »erobre« denne ørken af ødelæggelse. Ved på den måde skridtvis at gå frem, håbede han i sidste ende at kunne knuse det tyske infanteri og skaffe sig adgang til det frie terræn. Vi vidste jo også, at Zandvoorde højderne dannede et særligt mål, hvis beskyttelse var vores regiments opgave. Derfor ramte denne øgede engelske artilleriaktivitet os ikke uventet. Den 16. og 17. september fandt regimentets afsnit igen og igen indhyllet i røgen fra eksploderende, tunge granater. Tabene steg. Eksempelvis havde 10/213 den 16. september 4 døde på grund af en fuldtræffer i området ved »Drei Häuser« (Musk. Scharnweber, Flathmann, Burg, Heinrichs) og seks sårede, et voldsomt tab set i forhold til, at kompagniernes kampstyrke var meget ringe (60 til 70 mand). Haglvejret af granater var så tæt, at selv i dækningerne blev folk såret af sprængstykker, der fløj ind gennem vinduerne. Ikke alle dækninger kunne holde stand, men de fleste bevist dog deres solide tyske konstruktion.

Fra disse dage stammer denne beretning fra Unteroffizier Platzer 8/213:

> 8/213 lå i beredskab. Kompagniet var underbragt på bataljonens kommandostation. Som dækning kom egentlig kun bataljonens kommandostation under beton i betragtning, mens grupperne fra 8/213 måtte søge ly under bølgebliksdækninger i åbent terræn.
>
> 10 dage lå vi fremme i granatkraterne, og blev ofte levende begravede under jordklumper, mudder og vand. Alligevel følte vi os nogenlunde vel, når vi havde fået gravet et lille hul på fjendesiden af vores krater, og havde lagt en feltflage over, som var det et jerntæppe.
>
> Men tilbage til ovennævnte beredskab. Natten med afløsningen var rimelig, men om dagen øgede Tommy sin beskydning til en uventet voldsomhed og styrke, som vi, der dog fra Somme var vænnet til lidt af hvert, fulgte med ængstelse. Jeg foreslog derfor, at vi forlod vores lusede bunker, og krøb hellere ud i granathullerne

ved siden af. Det varede heller ikke længe før vi havde den første fuldtræffer i en anden af blikbunkerne. 4 kammerater døde, 1 hårdt såret. Fører for denne gruppe, Unteroffizier Otto, havde kort tid forinden forladt denne dækning for at udfører en eller anden ordre. Denne omstændighed kunne han takke for, at han denne gang ikke måtte dele skæbne med gruppekammeraterne.

Nu var der intet, der holdt os fast på dette sted fuldstændig ubeskyttet, og vi krøb alle mod bataljons kommandostationen. Denne var desværre allerede fyldt op, da man kammerater var flygtet hertil. Vi blev hu siddende i en lille grav foran indgangen til bunkeren, mens andre kammerater kravlede ind i en allerede beskudt dækning ved siden af, for er blot at vinde nogen form for beskyttelse. De tunge granater slog nu ned både foran og bag os indtil en af den ramte den allerede ramte dækning, hvori enkelte havde søgt ly. Et brag, en krudtsky med en ækel lugt, og så skrigene fra de begravede.

Efter at vi var kommet os over den første forskrækkelse, hjalp vi øjeblikkeligt de sårede og de begravede. Desværre måtte vi konstatere, at to kammerater var fastklemt mellem betonblokke og jerndragere. På den ene lå en betonsten direkte over munden, hvor den havde knust overlæben. Efter tre timers hårdt arbejde fik vi endeligt vores ven fri, der med sin fladtrykte næse stadig kunne frembringe en svag latter. De andre kammerater gik det endnu værre. En havde vi bjærget hårdt kvæstet, den anden var allerede død. Under vores arbejde skød Tommy uden pause videre og forbrugte uanede mængder af granater. Kort efter fik den store bunker en fuldtræffer, så vore hoveder nær var sprængtes af trykket, men bunkeren holdt. Hele staben lå denne gang på jorden på grund af de voldsomme tryk. Alle genstande var fløjet omkring, og sådan ventede vi på aftenen og på den samme bombardement den følgende dag.

Om aftenen kom så befalingen: »Afløs i front«. Vi var glade for at komme væk fra dette sted. Vi havde vel alle samme tanke: heller ligge i et mudret hul med udsigt til fjenden, end ligge her og lade sig værgeløs skyde sønder og sammen.

På vejen frem gennem det ubeskrivelige månelandskab, hvor næsen alle kratere var fyldte med vand, kom vores deling under beskydning med shrapnel. 15 mand blev såret, herunder også jeg, og nåede derfor ikke den forreste linje.

Som afløsningen fandt sted natten til den 18. september og II/213 overtog forreste linje, var vel ingen i tvivl om, at en ny hård storkampsdag var forestående. Endnu havde fjenden ikke bragt infanteri frem i området, mens de længere til højre allerede havde forsøgt deres lykke. I forreste linje lå 7/213 (Lt. Leober, fra 18. september Lt. Nietsch), 6/213 (Lt. Heinzenburg) og 5/213 (Lt. Peters) og i Paling-sumpen som stødkompagni: 8/213 (Lt. Wollesen). Om den vanskelige afløsning fortæller Lt. Peters (5/213):

Om aftenen den 16. september [1]), dagen, hvor vi for et år siden havde oplevet så meget hårdt på Somme, måtte II/213 afløse i front fra reservestillingen ved »Maschinenhaus«. Som det begyndte at blive mørkt lod jeg grupperne fra mit kompagni, det 5., gå frem enkeltvis for at undgå større tab under de heftige ildoverfald, der som nævnt hver nat lå over området ved det ødelagte spang. Endeligt var reservestillingen overdraget, og jeg kunne med min oppasser Wedekind følge efter den sidste gruppe. Det var en pragtfuld sensommeraften. En fuldmåne stod højt på himmelen, mens i vest der stadig var et svagt dagslys.

Snart er vi i dalen. Snart kommer de første til randen med vandfyldte kratere i sumpen, og der ligger de første gangbrædder. I selvsamme øjeblik begynder det at suse og hyle over os. Satans, det er endnu engang helt tæt på! Sprængstykker suser omkring os som rasende hvepse. Altså ramlet direkte ind i den skønneste aftenskydning. Det kan jo blive muntert, her i det totalt dækningsløse morads på mere end 100 meters bredde! Vi gør ligesom fuglen studs, vi gemmer os bag en lille græstørv, tæt presset mod hinanden. Vi indser dog hurtigt, da en afventen her under kraftig ild ikke tjener noget formål, ud på spanget! Mens vi hvert øjeblik forventer en ny granat foran, haster vi fremad, snart over et par sønderskudte planker, snart gennem næsten knædyb mudder, snart ad et stykke næsten intakt spang. Pludseligt igen en rasende salve helt tæt på. Alligevel videre, videre! Enhver tøven på dette frygtelige sted vil bringe den sikre død. Nu sakkede min Wedelkind bagud på grund af hans store oppasser-oppakning, og efter jeg igen har set mig omkring, kan jeg ikke mere finde ham. Eller er han det mørke punkt bag et stort vandhul? Ganske rigtig … han slår med arme og ben, men jeg kan se, hvordan han synker, hele tiden synker ned idet bundløse krater! Da jeg når frem kan man kun se hans hoved og kogekarret på tornysteret stikke op. Jeg griber oppakningen og trækker ham med brug af alle kræfter op af det mudrede bad. Så hyler et nye lag artillerigranater over – en anden, en tredje – vand, mudder og stykker suser os om ørene. Men nu er det også lige meget. Vi ligger fuldstændig udmattet fladt på gangplankerne, puster som gamle køer og venter på afslutningen. Endnu i dag kan jeg ikke begribe, hvordan det kunne ske, at vi slap uskadte ud af dette helvede. En gruppe fra 6. Kompanie gik fuldstændig til grunde samme aften under den voldsomme ild. Man fandt de otte mand døde eller hårdt sårede næste morgen ved vandhullerne.

Tre dage senere led min gode postordonnans Wulkow soldaterdøden i dette grufulde terræn. Wulkow var hver nat kommet gennem den kraftige beskydning gennem sumpen frem til os, og også tidligere ofte bevist sin urokkelige pligttroskab. Selv når madtransporterne ikke havde vovet sig igennem, kom han alligevel gennem

[1]) Huskefejl. II/213 afløste om aftenen den 17. september.

Hollebosch-lejren - 18.3.1917

Beton-Baukommando, 1. MGK 213 i Afsnit Bellewaaarde. Februar 1917

Faber skoven 21.12.1917

Roschmann-Sappe i Bellewaarde-Afsnit 21.1.1917

nat og død frem med sin post. Wulkow, en berliner, havde under sin aktive tjenestetid gjort en helt stor dumhed, og var blevet degraderet til anden klasses soldat. »Når vi engang kommer ud af dette roderi«, sagde jeg en aften til ham, »vil jeg som noget af det første gøre alt, hvad jeg kan, så De kan få deres Kokarde tilbage«. Den næste nat ventede vi forgæves på Wulkow, og i morgengryet fandt vi ham død i et mudderhul i Paling-sumpen. Fast med begge arme presset mod kroppen, holdt han tasken med vores post.

I/213, som Hptm. Schmidt den 16. havde overtaget, mens Hptm. Otto overgik til divisionens stab, indsatte sine kompagnier i beredskab fra højre med 3., 1. og 2, og med 4. som sikringskompagni af skillelinjen. Trommeilds artige skydninger regnede igen den 18. og 19. september ned over alle stillinger. Disse skydninger varede alle en halv til trekvarte time, og blev gennemført med kalibre af enhver art. Vores artilleri, især de dejlige 75'er, besvarede yderst livligt. Også flyene aktiviteter var øget væsentligt. Alt tydede mod en storkampdag. Tabene øgede, især ved II/213. Således meldte 6/213 den 18. om ikke mindre end tab af 15 mand, herunder en hel madtransportgruppe. En kraftig patrulje fra de forreste kompagnier forsøgte at bekræfte de talrige observationer af fjendtlige bevægelser (Unteroffizier Friedrichs 6/213). Det lykkedes imidlertid ikke at indbringe en fange. En patrulje fra 7/213 under Unteroffizier Peters og Rechmann fastslog, at en dækning 300 meter foran kompagniet ikke var besat af fjenden.

Og så kom den 20. september, som englænderne havde fastsat som starten på deres gevaldige angreb. Kl. 0530 begyndte trommeilden med alle kalibre mod den forreste linje og varede i 7 timer. Så brød de første angrebsbølger med engelsk infanteri frem. I forsvarsilden af de allerede kraftigt decimerede 6., 7. og 5. Kompanie, MG fra 2. MGK og minekasterne fra 2. MWA, kunne de langs regimentets front ikke opnå terræn. Desværre var der ved artilleriet store udfald blandt besætninger og materiel, så der var huller i spærreilden. Det lykkedes derfor ikke at ødelægge angrebet allerede i dens udgangsstillinger. Da englændernes første forsøg mislykkedes, startede artilleriet på dens anden omgang. Endnu engang blev de forreste stillinger indhyllet i røgen fra de eksploderende granater. Og så kom det engelske infanteri for anden gang. Endnu engang blev det blodigt afvist af RIR 213. Kun »Drei Häuser«, hvor 209 og en gruppe fra 5/213 gjorde modstand, faldt til fjenden. Kun to overlevende 213'ner, Musk. Schmöck og Dwenger, nåede tilbage til deres delingsfører, Lt. Jacobsen 5/213. Hvor heltemodigt 5/213 feltvagt havde forsvaret sig, beviste den kendsgerning af en patrulje fra 209 den 28. september fandt fem døde fra 213 ved »Drei Häuser Hof«. Det var imidlertid højdedraget med dækningerne »Lichterfelde«. »Ulm« og »Haussmannsdorf«, der var englænders hovedmål. Derfor rettedes haglvejret af granater for tredje gang over stillingerne. Da det engelske infanteri herefter for tredje gang gik til angreb, kunne de frontalt stadig ikke erobre dækningerne. Imidlertid havde højre nabo (RIR 19 fra 9 RD) mistet skoven sydøst for Groenenberg og var presset tilbage til Bassevillebeek. Dermed blev højre fløj af 213 åben og ubeskyttet. Tommy udnyttede den gunstige situation, og brød fra højre flanke ind mod 213's stillinger. Derunder gik alle de hårdt omkæmpede dækninger tabt efter at næsten alt personel enten var død eller såret. Højre fløjkompagni, 7/213 (a.)(Lt. Nietsch) blev fuldstændig løbet over ende, og kun to mand, Musk. Rugullis og Seifet, vendte tilbage. Af den tilstødende 6/213 (b.) (Lt. Heinzenburg) kunne kun svage rester slutte sig til 8. Kompanie (område d.) og det til venstre liggende 3/213 (Lt. Dörnte) (A-Kompanie) i Paling-sumpen. Af 5/213 (c.)på venstre fløj holdt Lt. Jacobsen med sine delinger fast i området ved »Drei Häuser« også efter af fjenden havde omsluttet ham på tre sider. De tre minekastere i den forreste linje var i dens stillinger blevet sat ud af drift af trommeilden. Lt. Denker kunne slå sig igennem til 3/213, og ligeledes Lt. Reglin fra 6/213. Fører for 6/213, Lt. Heinzenburg, der nåede tilbage til 8/213, faldt under observation af fjenden til et MG skud i hjertet. Lt. Korte 5/213 faldt i spidsen for sit kompagni. Lt. Peters, fører for 5/213 blev såret, mens Lt. Niertsch 7/213, Lt. Riedel og Lt. Diedrichsen 5/213 faldt i fangenskab.

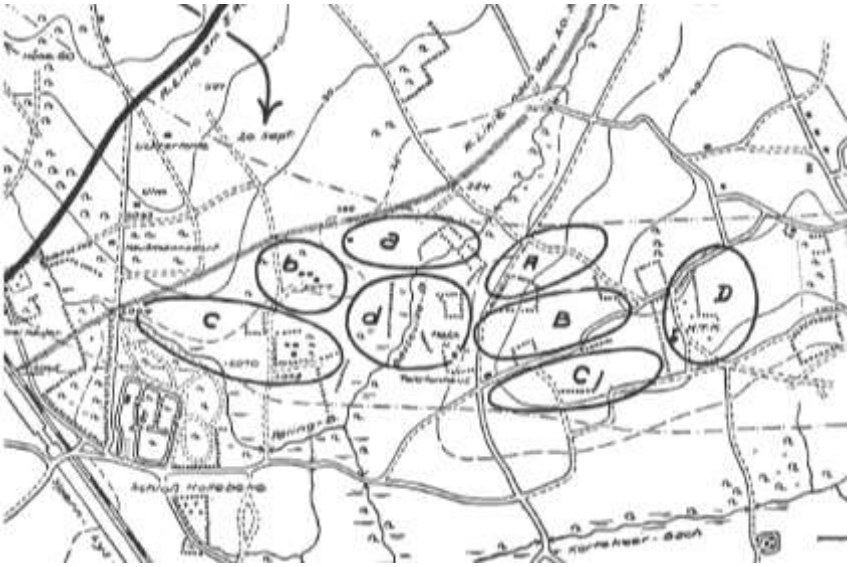

Som 3. og 8. Kompanie erkendte, at fjenden forsøgte at trænge frem over den opnåede linje, gik de på eget initiativ til modangreb. Deres mål var at nå

linjen af dækninger øst for Minenwerferwäldschen. Fjenden var allerede under fremrykning mod denne linje og havde nået enkelte dækninger, men efter en hurtig fremrykning lykkedes des 3/213 i en kort ildkamp igen at fordrive fjenden. Musk. Kähler 3/213, der som den første nåede linjen, kunne tage en englænder til fange, hvorigennem den engelske 19. Division blev identificeret. Foruden Kähler nævner I/213 krigsdagbog rosende Musk. Kleemann 3/213, der som ordonnans for kompagniet ydede en fremragende præstation, efter at han allerede tidligere ofte havde bevist sig som en urokkelig soldat. 3/213 var i dens fremstød kraftigt støttet af den MG-deling fra 1. MGK, der under Vzf. Held besatte MG-stillingerne 11/12. Hans MG kunne flankerer til højre, og bibragte fjenden store tab.

Af 2. MGK's våben var MG 1 til 3 gået tabt i den forreste linje, efter at de havde tilføjet de angribende englændere overordentlige tab. MG 4 og 5 lå ved 3/213, MG 6 og 7 ved 8/213, MG 8 og 9 blev efter at have ydet modstand, sat ud af drift på grund af artillerifuldtræffere. 2. MGK havde forbrugt over 8.000 skud (foruden de tre MG i forreste linje). Da Lt. Huhnstock nu kun disponerede over 4 MG, fik han tilgang af reservedelingen fra 1 MGK under Unteroffizier Kirchberg. Om aftenen den 20. september var de tre MG under Uffz Kirchberg 1 MGK, placeret i den gamle batteristilling 200 meter nordvest for Punkt 2077, et MG omkring Punkt 399 og to MG ved 3/213 kommandostation (Lt. Dörnte) ved Punkt 2078, hvor også fører for 2 MGK, Lt. Huhnstock og 2 MWA Lt. Denker opholdt sig. De her placerede tre minekastere fra 2 MWA var stadig intakte, og skød spærreild mod den nye fjendtlige stilling.

I mellemtiden havde tabet af den forreste linje og nedslidning af II/213 krævet indsættelsen af beredskabs- og hvilebataljoner. I rækkefølge blev 1. (Lt. Schmidt), 2. (Lt. Schröder) og 4. Kompanie (Lt. Hamann) underlagt K.T.K. (Hptm. v.d. Osten) og indsat i forreste linje. Her var om aftenen fra højre indsat 4., 1., 8., 5. (rester) og 2. Kompanie, men ikke strengt adskilt fra hinanden, tværtimod tildele sammenblandede, da indsættelsen af kompagnierne ikke kunne ske uforstyrret. Under fremrykningen blev Lt. Hamann, 4/213 såret. Kompagniet blev overtager af Lt. Holzapfel. Også Lt. Köpfstein 3/213 blev såret.

III/213 stod allerede kl. 0500 alarmeret på sit beredskabsplads. Kl. 1100 blev 9. og 10. Kompanie trukket frem til beredskabslinjen (K.T.K. – Jägerhaus – Maschinenhaus), og hvert kompagni tildelt to MG 08 fra 3. MGK. 11. Kompanie blev trukket helt frem til Bassevillebeek, hvor den optog forbindelse til Regt. 19 og sikrede med fire MG 08 den højre flanke som stødkompagni. Endeligt fik regimentet underlagt III/98 som sikkerhedsbesætning på Zandvoorde højderne, hvorigennem også 12/213 frigjordes. Denne overtog rollen som Skillelinje-kompagni (D på skitsen), der hidtil havde været 4. Kompagnie. Imidlertid kunne højre flanke af forreste linje let komme i en kritisk situation, da højre fløj svævede i luften. Den her indsatte 4/213 blev derfor på ordre fra Major Weyergang buet tilbage.

På venstre fløj var forbindelsen til Regt. 209 gået tabt. Vzf. Suhrkamp 4/213 gennemførte om eftermiddagen en officerspatrulje til Regt. 209. Denne havde trukket sin højre fløj, der stod øst for kanalen, omkring 250 m tilbage, og var af den opfattelse, at området »Drei Häuser« var på fjendens hænder. I virkeligheden stod Lt. Jacobsen fra 5/213 med resterne af sin deling stadig i dette område. Han holdt ud til det blev mørkt, selvom eget artilleri af ukendskab til situationen, lagde hans støttepunkt under ild. Alt ammunition var næsten forbrugt, og der fandtes heller ikke længere håndgranater. Lt. Jacobsen havde gentagende gange sendt meldinger om hans meget vigtige observationer, men kampsituationen i hele afsnittet var så vanskelig, at selv den tapreste ordonnans – og af disse rådede RIR 213 over særligt pålidelige – ikke kunne slippe igennem. Dette beviser ordonnanserne fra 5/213 og deres forsøg på at slippe igennem til Lt. Jacobsens deling. Herom fortæller Lt. Peters 5/213:

> Som jeg om morgenen kl. 9 nødtørftigt forbundet igen kom ud af dækningen, var larmen fra slaget betydeligt mindre. Kun fremme skråt til venstre bragede infanteriilden stadig. Altså min 2. Deling var stadig i live! Lt. Jacobsen forsvarede sig bravt. Hidtil var det imidlertid ikke lykkedes at få meldinger fra ham om tingenes tilstand. Nu ville begge mine ordonnanser Meinke og Stender endnu engang forsøge at komme igennem, mens min tapre Reimann ad en omvej vil ile mod K.T.K. Efter en halv time kommer Meinke tilbage, springende fra krater til krater, fuldstændig opløst. »Umuligt at komme igennem! Musketier Stender faldet med skud gennem hovedet«. Døden af den trofaste, tapre holstenske bondeknægt berørte mig stærkt, og jeg forpligtiger Meinke og et par andre urokkelige sjæle til i aften at bjærge den døde.

Det var derfor først i løbet af natten til den 21. september, at regimentsstaben fik underretning om den tapre skare fra 5/213. I løbet af natten slog Lt. Jacobsen sig med sine folk igennem til Regt. 209. Anerkendelsen af den forbilledlige indsats fra Lt. Jacobsen fandt udtryk i følgende divisionsbefaling:

> 207 Infanterie-Division D.st.Qu., 24. september 1917.
>
> Leutnant Jacobsen 5. Kompanie, RIR 213 har den 20. september som fører for Feltvagt »Drei Häuser« med tre grupper fra sit regiment afslået tre fjendtlige angreb og holdt fjenden på afstand indtil han til sidst bukkede

under for overmagten, og af fjenden blev omringet. Den følgende nat slog han med sit mandskab igennem fjenden og nåede tilbage til Regt. 209. Den unge officer har med sin lille skar udført en handling, der er et strålende bevis på fremragende personlig tapperhed, enhedens ubetingede tillid til deres fører og ægte tysk soldaterånd. På vegne af H. Majestæt Kejseren har jeg tildelt den berørte officer E.K. I og har personligt overbragt det.

Sign. Schroetter

Den 20. september er en af de alvorligste dage for RIR 213. Hele vægten af det største materielslag til alle tider, ramte regimentet denne efterårsdag, efter at den allerede siden begyndelsen af juni - i virkeligheden uafbrudt - havde være i indsats, eller i det mindste ikke havde været udenfor rækkevidde af de britiske feltkanoner. II. Bataillon havde alene denne dag mistet 66 kammerater som faldne (5. Komp. 23; 6. Komp. 15; 7 Komp. 19; 8. Komp. 3; 2 MGK 6), et frygteligt tal set i betragtning af de allerede svage kompagnier inden disse kampe. Omkring ⅓ af styrken, der havde stået overfor fjenden, var faldne, og af de resterende var kun en ganske lille del uskadte. 8/213 returnerede denne dag med blot 35 mand, mens 5/213 gennem Lt. Jacobsens indsats, stadig talte 20 mand. 6. og 7. Kompanie var i realiteten udslettede på nær nogle få folk. Bjærgning af de sårede var uhyre vanskelig. Fjenden kunne nu overskue Palinbeek dalen og hans MG beskød enhver mand, der vovede sig tilbage. Lt. Peters 5/213 fortæller, hvordan han havde set sårede fra andre kompagnier skudt ned under sådanne forsøg, og finde en kummerlig ende i en af de talrige vandfyldte kratere. Alligevel dog han ved middagstid, sammen med en række andre sårede, på vej mod den nødvendige lægelige behandling, for at forhindre den frygtede sår stivkrampe. Fra krater til krater, eller mere korrekt fra dam til dam, nåede de efter mange ufrivillige bade lykkeligt frem til forbindepladsen ved Regt. 209, hvor de fik den savnede hjælp. Major Weyergang rettede følgende befaling til sit regiment:

RIR 213 R.St.Qu. 26. september 1917

I dødsforagtende, selvopofrende strid har regimentet, specielt II og I/213, den 20. september ydet modstand mod den gentagende storm af en langt overlegen modstander. Først da II. Bataillon blev angrebet i flanke og ryk, blev den overvældet i blodige nærkampe. Gennem en øjeblikkelig modstød fra I/213 blev en yderligere fjendtlig fremtrængen forhindret. Samarbejdet mellem kamp- og beredskabsbataljoner var på det nærmeste mønstergyldigt.

Jeg udtaler til alle førere og mandskab min varmeste dak og bringer hermed samtidig den fulde anerkendelse til udtryk, som vore højre foresatte overfor mig har givet udtryk for.

Sign. Weyergang

Tabet af højderne ved Lichterfeld-Ulm forværrede i væsentlig grad situationen for 207 ID. Fjenden kunne se vore stillinger frem til K.T.K. 213 og kanal- og beredskabszone 209, der fra flanken også med artilleri var truet. Dermed var hele afsnittet komme i større risiko. Bakkerne ved Zandvoorde ville, kunne man med sikkerhed forvente, blive fjendens næste mål. Denne erkendelse afspejlede forholdsreglerne, truffet af Gruppe Wytschaete: øst for Zandvoorde bakkerne placeredes hvilebataljon II/209 og III/98, øst for Tenbrielen bataljonerne II/133 og II/179 fra 24 ID og endeligt ved »Gärtner-Hütte« en bataljon formeret af de tre pionerkompagnier fra 207 ID (4/Pi 3, 3/Ers.Pi 24 og 5/Pi 18) under kommando af Hptm. Gynzer, hvortil MG-Scharfschützen-Abt 23 stillede et MGK. De 5 bataljoner skulle alt efter behov indsættes i modstød ved 9 RD eller 207 ID.

Vores forreste linje forløb nogenlunde Rødpunkt 367 – 384 – 399 – 2078 – Slotspark Hollebeke (se skitse). Om morgenen den 21. september skulle det gennem angreb med 9 RD og RIR 213 forsøges igen at gøre denne linje gunstigere. Det til kl. 0530 fastsatte angreb kom imidlertid ikke til udførelse, da fjenden allerede kl. 0445 begyndte at tromme, og fortsatte hermed til omkring kl. 6. Men heller ikke fjenden gik til angreb. Hans ild gik over i krumbane skydning, der fortsatte resten af dagen, for hen under aften igen at stige til trommeild. Om aftenen afløstes resterne af II. Bataillon med I/213, og Hptm. Schmidt K.T.K. Forrest lå 4., 1. og 2 Kompanie, med 3. bag ved. Som stødkompagni for I/213 stod 11/213 til disposition. Resten af II/213 kom i hvilekvarter ved Gheluwe. Den 24. september modtog den 116 mand fra Feld-Rekruten-Depot 207 ID, og kunne dermed nødtørftig igen fyldes op. Det drejede sig om folk, der allerede tidligere havde været ved fronten.

Højre naboregiment 19 blev afløst og erstattet af IR 117 fra 25 ID, hvis 11. Kompanie havde forbindelsen til 4/213. Eget artilleri var i mellemtiden omgrupperet og genoptog nu sine skydninger i forstærket omfang, mens de fjendtlige kanoner den 22. skød mindre. Om så livligere var de den 23. september, hvor den gennemførte en række meget kraftige skydninger. Regimentets kommandostation blev ramt af en fuldtræffer, der ødelagde en del af betonbunkeren. Samme dag forlod II/209 divisionsreserven på Zandvoorder bakkerne, hvor den blev erstattet af den ovenfor nævnte Pioner-bataljon under Oblt. Opitz. Fører for Divisionsreserven (III/98 og Pi.-Batl.) blev Hptm. Lange IIII/213, fører for beredskabet (III. Bataillon minus 11. Kompanie). Natten til 24. september rensede 3 grupper fra stormkompagniet og 2/213 under Lt. Schröder slotsparken ved Hollebeke for fjender, og gik frem til

Rødpunkt 2064 (nordkant Slotspark Hollebeke). Dermed var den fremspringende højre vinkel udbygget og den forreste linje forløb her omtrent over 2065 – 2064 – 399.

Ved Punkt 2064 blev linjen skåret af Palingbeek, der havde forvandlet terrænet til højre herfor til en sump, så den kun om natten var besat med en deling fra 2/213, der om dagen lå bag en hæk.

Efter Gruppebefaling fra 23. september skulle RIR 98 trækkes ud af linjen i nætterne 23./24. og 24/25. september, og dens afsnit overtages af venstre nabodivision (Wytschaete) 24 ID (IR 133). RIR 98 skulle herefter placeres bag højre fløj af 207 ID, altså bag RIR 213. Divisionen skulle med Regt. 98 som stødregiment ubetinget sikre Zandvoorde højderne. Nye engelske angreb syntes nært forestående. Regimentsstab 98 blev placeret i B.T.K. 213 ved de Vorstraat. [1]) Pioner-bataljonen måtte gå i hvil ved ankomsten af 98'erne. Den 24. september forløb uden fjendtligt angreb og uden der skete væsentlige ændringer. Ligeledes den 25. Natten til den 26. september kom III/213 i forreste linje (a – 11., b – 10., c – 9., d – 12. Kompanie) med I/213 i beredskab (A – 4., B – 2., C – 1., d – 3. Kompanie – se skitse). II/213 forblev i lejren.

Den 26. syntes det efter trommeild som ville Tommy igen kommen. Det lykkedes ham imidlertid ikke, da vores gode artilleri forinden holdt man bundet til gravene, og hvor han alligevel gik frem, blev han et lønnende mål for vore MG.

Frem til næste afløsning natten til den 29. september skete der intet særligt. Beskydningen holdt sig indenfor rimelige grænser. Nu kom I/213 i hvil, II/213 overtog beredskabet. 1 MGK måtte imidlertid efterlade 5 MG i stillingen, og deres besætninger kunne først den 30. om aftenen nå den savnede hvilelejr. I denne periode i hvil modtog blandt andre Musketier Beuermann 1/213 et EK I for gentagende gange som ordonnans for I/213 havde bevist sin urokkelighed under vanskelige forhold.

Men endnu var englændernes energi ikke brugt. I begyndelsen af oktober var der fornyet risiko for en storkampdag. Den 1. oktober blev I/213 alarmeret og trukket til Zandvoorde. Regt. 98, der hidtil havde stået bag os, blev indsat til højre for RIR 213, da 207 ID afsnit blev øget med et regimentsafsnit mod nord. I/213 blev den 2. oktober liggende her uden at blive indsat. Men om aftenen denne dag blev den beordret til afløsning af III/213 i forreste linje. Den fordelte sine kompagnier fra højre: 4., 1., 3., 2. Kompanie. II/213 forblev i beredskab. III/213 kom i hvil. Den 4. oktober skulle efter meddelelse fra division forventes at blive storkampdag. Og ganske rigtig startede kl. 0600 den fjendtlige trommeild mod højre nabodivision, der også ramte vores højre fløj. Det kom imidlertid ikke til infanteriangreb. Først hen på eftermiddagen flovede artilleriet langsomt hen. Også den 5. leverede Tommy igen trommeild, uden at det blev fulgt af et infanteriangreb.

En indberetning fra 89 Reserve-Infanterie-Brigade »Vurdering af situationen« fra 3. oktober melder kategorisk »Enhederne er udmattede«, efter at brigaden allerede den 25. september havde anmodet om afløsning af regimenterne. Imidlertid var antallet af anvendelige tyske divisioner slemt reduceret. Det kommer i befalinger fra de højere myndigheder i disse uger ofte til udtryk. Derfor måtte der holdes ud, også når regimenter som dem under 207 ID allerede havde været indsat i Flandern i 20 uger. Nu var tidspunktet imidlertid kommet, hvor en afløsning *måtte* finde sted. Enkelte dele af vores regiment, som halvdelen af 1 MGK havde allerede siden den 17. september uafbrudt været indsat i denne mudrede stilling, og mod slutningen af dens modstandskraft. Så kom endeligt den 7. oktober det glædelige budskab, at 207 ID skulle afløses af 1 bayr. Reserve-Division (213 RIR af 1 bayr. RIR, RIR 98 af 2 bayr. RIR, RIR 209 af 3. bayr. RIR).

Om natten til den 8. oktober I/213 afløses som kampbataljon af III/R.1, og indkvarteres i Gheluwe. II/213 overdrog beredskabet til II/R.1 natten til 9. oktober, blev i første omgang brigade-reserve i den sydlige udkant af Gheluwe for 17 ID, men marcherede så om aftenen den 9. til Marcke, hvor den overnattede. 2 MGK blev allerede den 9. oktober indladet i Lauwe, bragt til Libercourt og indkvarteret i Dourges. I de tidlige morgentimer den 10. kunne 1 og 2 MWA overdrage dens stillinger til MWA/1 bayr. RIR og marcherer til Marcke. Efter tidligt den 9. oktober at have overdraget kommandoen over afsnittet, kørte regimentsstab sammen med I og II/213 fra Lauwe over Lille til Livercourt. I/213 og regimentsstaben fandt indkvartering i Noyelles-Godault, 5. og 7. Kompanie i Dourges, 6. og 8. i Courcelles. III/213 var som reserve-bataljon allerede den 7. om aftenen blevet alarmeret og havde besat Flandern I-stillingen mellem Kreuz-Eck til Kaiserpark. Her blev den 8. og 9. oktober til disposition for 25 ID. Det havde været tæt på, at den endnu engang var blevet indsat i forreste linje under denne division, men bitre kalk gik dog bataljonen forbi: om aftenen kl. 20 rykkede den i hvil, og herfra den 10. om morgenen kl. 7 til Kortryk. Fra Lauwe blev den om aftenen transporteret til Ostricout. Om morgenen den 11. oktober kom den i kvarter i Evin-Malmaison.

Men hvor vanskelig i virkeligheden denne i korte træk beskrevne frigørelse fra Flandern-fronten havde været for den enkelte, viser nedenstående beretning fra Unteroffizier Otto 8/213:

---

[1]) Bunkeren eksisterer endnu i dag er er åben for besøg, oa.

Som endeligt det store Flandernslag 1917 gik mod sin afslutning, fik jeg en nat til opgave, sammen med Gefreiter Wehmüller, at bringe afløsningen frem.

På vejen Menin-Gheluwe ventede vi i silende regn på de kommende kammerater, der skulle overtage vore stillinger. Timer senere end forventet kom de endeligt, fuldstændig udmattede efter den lange march, de havde bag sig. Vi meldte os straks til den respektive kompagnifører og forklarede ham, at vi måtte afsted med det samme på turen, der ville vare omkring 3 timer, hvis også vore tropper skulle kunne gå tilbage, mens det endnu var mørkt. Dette var han ikke indforstået med, da hans folk ubetinget havde behov for et hvil. Vi gik nu i en ødelagt lade, hvor alle straks lagde sig ned for at sove. Desværre kunne vi ikke give dem ro, da der ville opstå stor ulykke, hvis vore kammerater langs fronten skulle gå tilbage i fuld dagslys. Vi kontaktede derfor hele tiden kompagniføreren for endeligt at få ham til at befale afgang. Endeligt gik det løs. Da jeg i uger næsten hver nat havde ført madtransporter til fronten, vidste jeg præcis besked, hvor man bedst helskinnet kom over strækningen. Omkring en halv time efter Gheluwe kom vi allerede rigtig ind i ilden. Jo længere vi kom frem, jo værre blev det. I »enkeltkolonne« gik det nu så hurtigt, som det var muligt, fremad. Den nye enhed var tilsyneladende ikke vandt til en sådan beskydning, og vi havde derfor den største besvær med at holde alle samlet. Over særligt farlige steder, hvor det på grund af det opblødte terræn ikke var muligt at komme udenom, gik det frem i løb, da vi ofte kun havde nogle få sekunder, før en ny fjendtlig salve ville spærre os vejen. På disse steder blev kolonnen regelmæssigt revet fra hinanden, og derfor måtte vi ofte vente på de farlige steder på følgende kammerater, da intet menneske ud over os, her vidste besked. Gefreiter Wehmüller bragte enden på kolonnen frem, og måtte gentagende gange hente de sidste frem igen. Endeligt nåede vi vores bataljons kommandostation, og vi var glade for, at vi havde kunnet bringe enheden frem hertil uden tab.

»Endeligt afløst« var den følelse, der besjælede alle i 213, som transporttogene passerede den belgiske grænse ind i Frankrig. Det havde været en næsten umenneskelig kraft, der havde været forlangt af tropperne gennem den lange indsats på det farligste af steder. Vores RIR 213 havde besat det mest ugunstige hjørne af divisionens afsnit. Dette fremgår tydeligt af en opstilling i 89. RIB krigsdagbog, over de tre regimenters tab:

RIR 98: 69 døde, 324 sårede, i alt 393
RIR 209: 55 døde, 294 sårede, i alt 349
RIR 213: 122 døde, 543 sårede, i alt 665

Blandt de 199 savnede 213'ner, der skal tilføjes det samlede tabstal, var mere end halvdelen faldet, så det endelige tabstal beløb sig til ikke mindre end 230 faldne kammerater i Afsnit Hollebeke, hvoraf mange fandt en ensom død, alene i det grufulde kraterlandskab.

På dette sted må også nævnes indsatsen fra vore læger og sanitetspersonel, der under de mest vanskelige rum- og transportforhold med forbilledlig trofasthed og pligtopfyldelse løste deres opgaver, og hos mange kammerater sikrede liv og førlighed.

Nævnes skal også madtransport-kommandoerne, der i nød og død hele tiden forsynede deres kæmpende kammerater med forplejning, ammunition o. lign. De skal huskes i form af et minde, fører for 11/213 Lt. Wassmund I, satte for føreren for en sådan gruppe, Unteroffizier Blunk 11/213, men som her skal stå for alle madhentere:

Ved 11. Kompanie var der Unteroffizier Blunk. I tre lange måneder lå regimentet i Flandern Slaget. Som alle andre var vores kompagni snart i front, snart i reserve for endnu engang at blive alarmeret til fronten. Det var virkeligt ikke behageligt at ligger der fremme under trommeild, men i det mindste var der betondækninger øst for slottet og i Hollebeke parken at krybe ind i. De andre kammerater lå i jordhuller fremskudt som feltvagter, hvor »en grav« overhovedet ikke længere eksisterede. Det var kun muligt at bevæge sig i spring fra krater til krater, og venstre kompagnifløj svævede i luften, da der til afsnittet til venstre lå et sumpet stykke af slotsparken. Kontakten til venstre tilslutningskompagni fra et andet regiment på den anden side denne, måtte opretholdes af patruljer. At ligge fremme i forreste linje som fører og mandskab ved et MG var bestemt ingen hvilepost. Vi gjorde alle vores pligt.

Men af mine erindringer hæver sig et særkommando. Kommandoer plejede generelt at betyde en »unddrager« post. Denne ikke! Dette kommando hed »madslæber«. De skulle til aflastning af kampkompagnierne bringe den samlede forplejning og ammunition, håndgranater osv. direkte fra udleveringspunkterne til de enkelte delinger langs fronten. Hvem af os husker ikke stadig mudderet, kraterne, som man glad fra det ene til den andet, spærreilden, gasgranaterne, og hvad der ellers var af skønne ting. Og alt dette måtte kommandoet med tunge madbeholdere og ammunition nat efter nat løbe igennem på en lang afstand. Og selvom en beholder ind i mellem var tom, og maden en time forsinket, når den nåede frem til os, så slog vores gode folk sig igennem og kom. De kom trods mudderet og trods kraterne, trods ildoverfaldene og alle modbydeligheder, de kom til deres kammerater i 1. og 2. linje. Alle disse navnløse helte skylder vi vores tak for deres særlige præstation.

Det var imidlertid føreren, der havde ansvaret, og hvis hans kolonne ikke nåede målet, blev skylden lagt på ham. Unteroffizier Blunk, denne gode unge Slesvig-holstener, var som fører for dette »madhenter-kommando« pålagt at løse opgaven, hvilket han gjorde på næsten mønstergyldig måde. Han må næsten have haft instinkt til

at vælge den rigtige vej og den rigtige taktik for at bringe sin kolonne gennem alle farer. Jeg husker ingen tab ved dette vanskelige kommando, men jeg kan tage fejl. Alle som gav sit blod, gjorde det »i første linje« for den højeste grad af kammeratskab, Han, føreren, som allerede tidligere var blevet forfremmet til underofficer på grund af tapperhed, kunne også takke kompagniet for, at det indstillede ham til et E.K. I, som han også kort efter modtog som endnu en udmærkelse.

I tankerne sender vi igen i dag endnu engang, min kære Blunk, en tak fra 11. Kompanie fra dens fører!

Gruppe Wytschaete udsendte den 9. oktober ved 207 ID afgang følgende befaling:

207 Infanterie-Division forlader Gruppen. I over to måneder har denne velprøvede division deltaget i storkampene i Flandern, og har under hele perioden, især på storkampdage, kæmpet med samme fremragende tapperhed. Divisionen, der allerede forrige år ved Gruppe Ypern stod under kommando af generalkommandoet, har igen udmærket sig, og jeg skilles kun ugerne med den. Mine bedste ønsker ledsager divisionen. Jeg ser den til enhver tid gerne igen under min kommando.

Dieffembach
Generalleutnant og fører for Gruppe Wytschaete

Som det store Flandern-slag i november 1917 gik til ende, udsendte Kronprins Rupprecht følgende bekendtgørelse, der i RIR 213 regimentshistorie ikke må mangle.

Det store slag om Flandern er tilsyneladende afsluttet.

Dermed er det store øjeblik for mig kommet, min tak og min anerkendelse at udtale til alle førere og enheder, der har deltaget i Flandern-slaget.

86 divisioner, herunder 22 i to omgange [1]), hovedmassen af vores hærartilleri og øvrige våben og formationer har deltaget i dette, det voldsomste af alle hidtidige slag. Sønner af alle tyske stammer har her i heldmodig tapperhed og sejhed, kæmpet og fået englændernes gennembrudsforsøg til at mislykkes, det gennembrud, der skulle sikre afgørelsen gennem erobring af Flandern og vore ubådsbaser. På trods af en uhørt masseindsats af mennesker og materiel har fjenden intet opnået. Et smalt, fuldstændigt ødelagt kraterlandskab er hans eneste gevinst. Han har købt denne gevinst med overordentlig store tab, mens vore tab var langt mindre end under tidligere forsvarskampe. Dermed er slaget om Flandern et stort nederlag for modstanderen og for os en stor sejr. Dem, der har deltaget, kan være stolte over at være en Flandernkæmper. Hver eneste kæmper er sikret fædrelandets tak. Kun derigennem, at vores front i Flandern trodsede stormen, har gjort vores øverste føring i stand til i øst mod russerne, i syd mod italienerne, at fører store slag. Min særlige tak retter jeg til føringen af Flandern-Armeen, den øverstkommanderende for 4. Armee og dens velprøvede chef, hvis stærke vilje og målbevidste taktiske og organisatoriske forholdsregler var en udslagsgivende del af resultatet af slaget.

Måtte vore fjender ruste sig til nye storme! Vi vil også vide at imødegå disse!

Den øverstkommanderende
Sign. Rupprecht, Krompris af Bayern
Generalfeldmarschall.

Af udmærkelser blev der under Flandern-slaget tildelt:

Jernkors:

12. august II. Klasse: Gefr. Otto Schultz 12/213;

14. august I. Klasse: Vzf. Arp 9/213 - II. Klasse: Musk. Timm (1), Stapelfeldt (3) (kom fra Sturmkomp. 89. Brigade), Janetschek (3), Dahm (6);

18. august, I. Klasse: Lt. Dörnte, Lt. Schröder - II. Klasse: 1/213: Untffz. Holland, Ldst. Ritter, Musk. Haenicke, Jagodzinski, Szepaniak, Meyer, Ldst. Spahr, Stoffer, Musk. Schlüter III, Wieting; 2/213: Gefr. Schierenberg, Siering, Ldst. Lapsien, Kresse, Richter, Wehrm. Eisele, Gefr. Bohl, Ldst. Pruter, Kück, Witting, Ott; 3/213: San.Untffz. Brockmann, Untffz. Schleef, Voss, Ldst. Wahn, Wehrm. Griem, Musk. Stuwe, Schmell, Langhans, Schöndube, Brasch, Ldst. Zemke; 4/213: Musk. Wintjen, Ldst. Straub, Hinsch, Wehrm. Nietzke, Ldst. Colimbewski, Musk. Okon, Meyher, Grobban, Ldst. Koppitsch, Riede, Ers.Res. Winter; 1. MGK: Schütze Krause, Warnke, Schulze, Dankers, Ldst. Lenschau, Fritzlar; 5/213: Untffz. Waje, Gefr. Wohlgemuth, Musk. Seveke, Hoener, Meinke, Ldst. Voss, Schmidt, Musk. Niederkrome, Schmiesow. Musk. Kurreck, Willenbrock, Ers.Res. Stradt; 6/213: Musk. Kessenich, Laswonski, Gefr. Menze, Ldst. Jürss, Patzer, Gefr. Giese, Ldst. Andresen, Musk. Cordes, Ldst. Lüblin, Musk. Pietsch, Ldst. Paap; 7/324: Wehrm. Schmidt, Gefr. Rüscher, Wehrm. Krüger, Gefr. Lamp, Musk. Karwe, Res. Paepke, Musk. Cheska, Meyer, Garbes, Wehrm. Schweitzer, Musk. Koppelmann; 8/213: Gefr. Dischinger, Ldst. Buck, Musk. Wiese, Wehrm. Meierdiereks, Musk. Stephan, Berndt, Thiel, Gefr. Kirchhoff, Klotzsch, Ers.Res. Wetzel; 2. MKGK: Gefr. Wiebener, Trill, Müller, Mahler, Ldst. Seyfahrt, Schütze Gluche; 9/213. Musk. Rossmann, Plötz, Ldst. Vossdall, Vzf.

[1]) Til disse hørte også vore 207 ID.

Wassmund, Ldst. Kukinski, Storm, Schachner, Musk. Grotheer, Pape, Gefr. Hinrichsen; 10/213: Ldst. Pöpke. Musk. Sieg, Ldst. Schmidt I, Mössinger, Ers.Res. Scherer, Ldst. Lüttjohann, Eres.Res. Wulfmeier, Ldst. Bäbel, Ers.Res. Friese, Musk. Seekam; 11/213: Ldst. Hövelmann, Popitz, Freese, Pasolowsmki, Sprengler, Res. Urlewicz; 12/213: Untffz. Jacobsen, Gefr. Schinler, Ers.Res. Borth, Musk. Donkers, Freund II, Gefr. Ahrens, Ers.Res. Weisenberger, Ldst. Wendorff; 3. MGK: Gefr. Albrecht, Schütze Schröder, Eckhoff, Untffz. Herres, Lange; 3 MWA: Musk. Michael, Brodtmann.

28. august 1917: I. Klasse: Lt. Peters 5/213, Lt. Schildbach Reg.Stab., Lt Höllwig 10/213, Vzf. Lange 10/213 – II. Klasse: Musk. Dietrich, Ers.Res. Lucas, Gefr. Honig, Res. Erichsdotter, Post, Musk. Peters I, Rebetsche, Wendt II, Heidemann, Ldst. Reszat; 2/213: Vzf. Rehder, Gefr. Hammerich, Tomsohrde, Ers.Res. Almendinger, Weber, Ldst. Noll, Musk. Maack; 3/213: Gefr. de Joung, Untffz. Becker, Sieratzek, Ldst. Fietschen, Ladwig, Heppke, Baumann, Nehls; 4/213: Musk. Kuck, Ldst. Meyer, Groke, Strate, Untffz. Wittner, Schremp; 1. MGK: Schütze Tewes, Thomsen, Ldst. Röhrich; 5/213: Ldst. Buck, Krause, Krawieki, Musk. Glöde, Zillmann, Eichon, Ldst. Wieck; 6/213: Res. Grützmacher, Ldst. Kriegel, Gefr. Schwerd, Sgt. Schmidt, Untffz. Wulff, Ldst. Bennetzen, Dinsen; 7/213: Ers.res. Meier, Ldst. Alberti, Musk. Eitzen, Ldst. Zinnert, Wehrm. Meyer, Kingner, Ldst. Bahr; 8/213: Ldst. Beffert, Wehrm. Ohnescheidt. Ldst. Hübner, Musk. Kröger, Ostermann, Bartczak, Untffz. Prüss; 2. MGK: Musk. Hiller, Bathmann, Möller, Hake; 9/213: Ldst. Oelfke, Ers.Res. Kay, Musk. Mundstock, Streck, Anlauft, Gehler, Gefr. Horn, Ers.Res. Gröne; 10/213: Ldst. Kräutler, Wehrm. Becker, Musk. Wizynski, Musk. Szelongowski, Piepgras. Wätjen, Präger, 11/213: Vzf. Gräfe, Unt. Schäfer, Ldst. Engel, Beyer, Sauernheimer, Wehrm. Piep, Schröder, Brandt, Musk. Wehrmann, Börner, Ers.Res. Knacke; 12/213. Wehrm Joersen, Haselbusch, Jebens, Musk. Barzak, Ers.Res. Jäckle, Kuster, Ldst. Bose, Mercklel; 3. MGK Gefr. Singer, Thiede, Schütze Ratayski, Wehrmann, Reuter, Teuber, Fischbach; 3 MWA: Gefr. Rogalski, Musk. Renken.

30. august 1917: II. Klasse: Musk. Hansen 3/213. Hårdt såret. I. Klasse Lt. Sommerfeld, kom fra Stormkomp. 89. Brigade. – II. Klasse. Musk. Stoldt. 4/213, Musk. Petersen 5/213, Musk. Staginsky 9/213.

31. august 1917: II. Klasse: Ldst. Kopicki 3/213, Musk. Ott 4/213. Hårdt sårede.

13. september 1917: II. Klasse: Vzf. Münster 4/213, Musk. Krüger 1. MWA, Beu 6/213, Gefr. Broders 2. MGK, Gefr. Hinrichsen 9/213, Musk. Michelsen, Hahn 10/213, Vzf. Haugaard 11/213, Musk. Betram 12/213.

15. september 1917: II. Klasse: Musk Martens 10/213 (kom fra Sturmkomp. 89. Brigade).

21. september 1917: II. Klasse: Res. Jessen 9/213, Musk. Hüttmann 5/213 – hårdt såret.

22. september 1917: II. Klasse: Musk. Kähler 3/213.

24. september 1917: I. Klasse: Lt. Jacobsen, 5/213 – II. Klasse: 1/213: Ldst. Heidel, Gefr. Burmeister, Musk. Latte, Ldst. Löper, Voss. Musk. Gaebler, Mintelowsky, Ldst. Sarnecky, Musk. Küser, Vzf. Hartung; 2/213: Musk. Fürstenwerth, Untffz. Vagt, Ldst. Schultze, Res. Oellrich, Ldw. Nordmann, Gefr. Ehemann, Musk. Timm, Kroll, Jensen, Janitz. 3/213: Ldst. Kummert, Musk. Johannsen, Ldst. Ruttee, Ldw. Engel, Ldstm. Müller, Schüssler, Hoth, Schadendorf, Meyer, Matyhssek, Musk. Otzen, Ldw. Sottorf. 4/213: Musk. Ehlers, Offermann, Ldstm. Brütt, Musk. Dibbern, Göde, Ldw. Reetz, Res. Strohwich, Ldw. Hostrup, Musk. Jackisch, Ldstm. Schmidt, Ldw. Kaiser. l. MGK: Ldstm. Freitag, Musk. Böttjer, Schütze Doberer, Wöltjen, Ldstm. Hammelef, Schultze Schefe. 5/213: Musk. Gazkowski, Untffz. Dethleffsen, Landw. Gessken, Untffz. Röhrs, Musk. Hiller, Robran, Ldw. Ehenzeink, Musk. Abshagen, Rosinski, Ludtke, Brandt, Künken, Grobbin, Knoch, Koslza, Elfert, Ortwein, Dwenger, Witt, Ers.Res. Ackermann, Ldstm. Hirschmann, res. Riegel, Musk. Wenzel, Lucas. 6/213: Ldw. Gloe, Ldstm. Schmidt, Musk. Jahnsen, Ldstm. Lipinski, Musk. Dulberg, Ers.Res. Ebert, Rau, Ldstm. König, Reiners, Untffz. Fischer, Musk, Lütjen, Res. Molzen, Ldstm. Huhnholz. 7/213: Untffz. Grell, Ldstm. Quoos, Ldstm. Ernst, Musk. Sarmsdorf, Peris, Bohnsack, Mehlis, Karwitzki, Res. Bruder, Musk. Krohn, Lause. 8/213: Untffz. Bronhorst, Musk. Wilstermann, Jäger, Ers.Res. Oetjen, Warnken, Musk. Köhn, Ldwm. Beliche, Musk. Hüllen, Ldwm. Richter, Ldstm. Brunnemann. 2 MGK: Untffz. Lackmann, Ldwm. Kuhlemann, Schütze Tebelmann, Ldstm. Reineking, Musk. Francke, Peters. 9/213: Untffz. Tessmer, Musk. Heidtmann, Ers.Res. Hübner, Gefr. Högel, Ldstm. Scheer, Ldstm. Jens, Madauss, Feldmann, Musk. Ehler, Pitczka. 10/213: Gefr. Burmester, Ers.Res. Longhans, Musk. Thomsen, Schütt, Schmidt, Ers.res. Weber, Ldstm. Lohse, Ldwm. Lohmann, Ldstm. Biondel, Ldstm. Bredenkamp, Ldstm. Gregor, Musk. Petersen, Ers.Res. Kruse, Ldwm. Rohdenburg. 11/213: Musk. Penkalla, Beilken, Scheeper, Rauchstedt, Untffz. Steindrof, Musk. Tiedje, Ldstm. Bremer, Musk. Reincke, Res. Heuer. 12/213: Untffz. Dockweiler, Musk. Köppel, Fries, Ers.Res. Zimmermann, Ldstrm. Schmidt I, Bender II, Ers.Res. Schleicher, Ldwm. Krüger, von Allwerden. 3 MWA: Musk. Ahrens, Holstein. 3. MGK: Schütze Meng, Lange, Holst, Scholle, Untffz. Königshagen, Sturmkompanie/89 Reserve-Brigade: Musk Rux 22/213, Musk. Grote 9/213.

28. september 1917: I. Klasse: Lt. Thiessen, fører 1 MGK, Lt. Mummert 8/213, Fzf. Hay 7/213, Gefr. Lück 5/213, Ldstm. Beuermann 1/213, Ldstm. Lassen 9/213.

23. september 1917: II. Klasse: hårdt sårede Musk. Stange 9/213, Ahlf 2/213, König 3/213, Ers.Res. Glose 9/213.

24. september 1917: II. Klasse: Res. Schwarzer 7/213

2. oktober 1917: II. Klasse: Ldst. Hausmann 1 MGK, Musk. Boege 8/213, Weyner 9/213.

Hamburger Hanseaten-Kreuz:

20. juli 1917: 5/213: Ldstm. Rieckmann, Owenger, Drewe. 6/213: Ldstm. Rincke, Bartels, 8/213: Vzf. Hagenbeck, Wehrm. Grünwaldt, Ldst. Kümpel. 10/213: Musk. Köpke, Ahlers, Alscher, Behn, Danckers, Burmester, Meyer. 3. MGK: Untffz. Christiansen, Schütze Ahrholdt, Brünner, Härtel. 7/213. Ldstm. Dittmer, Köster.
25. september 1917: Ldstm. Heinrich Walz 2/213.

Lübecker Hanseaten-Kreuz:

10. oktober 1917: Gefr. Rich. Burmeister 1/213, Gefr. Joh. Schäfgen 10/213, Wehrm. Heinrich Pauls 11/213.

Bremisches Hanseaten-Kreuz:

31. juli 1917: Ldstm. Reiners, Menke 6/213, Ers.Res. Koch, Ldstm. ranke 7/213, Gefr. Schulz 8/213, Ldstm. Tebelmann 2. MGK.
14. september 1917: Musk. Hinrichs 10/213, Gefr. Paulmann 11/213.

Forfremmet på grund af tapperhed for fjenden:

12. august 1917: Sgt. Carstensen 10/213 til Vzf. Gefr. Werner 10/213 til Untffz.
15. august 1917: Res. Massmann 1/213 til Gefr. og til Untffz., Gefr. Jakobsen 10/213 til Untffz.
31. august 1917: Musk. Oelske 10/213 til Gefr, Gefr. Weigelt 12/213 til Untffz., Untffz. Jacobsen 12/213 il Vzf.
12. september 1917: Musk. Timke, Börner 11/213 til Gefr., Ers.Res. Vasse, Musk. Grotheer, Plötz 9/213 til Gefr., Gefr. Schlegel, Thomsen, Hinrichsen, Horn, Schuldt 9/213 til Untffz., Gefr. Andresen 10/213 til Untffz.
14. september 1917: Untffz. Kusch 11/213 til Vzf.
15. september 1917: Gefr. Fiehn 11/213 til Untffz.
24. september 1917: Ldstm. Behrens 9/213 til Gefr.
25. september 1917: Untffz Röhrs 5/213 til Vzf., Untffz. Schween, Starck, Pump 6/213 til Vzf. Untffz. Festerling, Jakschtat, Heinrichs 7/213 til Vzf. Untffz. Palm 8/213 til Vzf. Gefr. Baumgarten, Blancke, Gendrich 5/213 til Untffz.. Gefr. Petersen 6/213 til Untffz. Gefr. Tack, Lamp, König 7/213 til Untffz. Gefr. Grünwaldt, Rybarczyk, Manthey 8/213 til Untffz. Gefr. Friehe, Bathmann, Fürst 2. MGK til Untffz. Wehrm. Gallbrecht, Musk. Dwenger, Goldammer, Künken, Renken, Schmück, Zillemann 5/213 til Gefr. Ldst Müsebeck, Reiser, Res. Fitzke, Musk. Rudzki, Jürss 6/213 til Gefr., Res. Schümann, Tätjens, Paepke, Stemmermann, Musk. Witthohn. Döll, Krohn, Steinke, Peter, Sievers, Schilling, Hoffkuecht, Wehrm. Schmidt II, Zeuschner 7/213 til Gefr. Wehrm. Richter, Wilke, Ldst. Lisinski, Gieseking 8/213 til Gefr.. Schütze Harbeck, Kramer 2. MGK til Gefr.
30. september 1917: Gefr. Behrens 12/213 til Untffz.
1. oktober 1917: Gefr. Blunck, Andresen, Plate 11/213 til Untffz., Musk. Kaiser, Ehlers, Puls, Wührmann, Vogt, von Lanek 11/213 til Gefr., Untffz. Spiel 12/213 til Vzf.
9. oktober 1917: Untffz. Fischer 3/213 til Vzf., Musk. Kleemann 3/213 til Untffz., Musk. Kähler 3/213 til Gefr. Untffz. Buss 1/213 til Vzf. Musk Krüger 1/213 til Gefr.
7. oktober 1917: Wehrm. Herr 10/213 til Gefr.

Forflyttelser:

24. september 1917: Stabs- og Reg.læge Dr. Metz til Sturmbataillon 4. Armee i Audenaerde.
29. september 1917: Asistanz-Arzt Dr. Lux fra Feldlaz. 195 til II/213.
3. oktober 1917: Lt. Jacobsen, 5/213 til Fleiger-Ers.Abt. Böblingen.
15. oktober 1917: Lt. Höllwig 10/213 og Lt. Heinrich 2. MGK til Flieger-Ers.Abt. Breslau.

Forfremmelser og udnævnelser:

18. august 1917: San.Feldw. Martens 2/213 til Feldunterarzt og som sådan til II/RIR 98.
31. august 1917: Feldwebel Baass 11/213
6. september 1917: Feldwebel Christiansen 6/213 og Vzf. Hay 7/213 til Offz.St.
11. oktober 1917: Feldwebel Gode 2/213, Vzf. Rotttenbach 3/213til Offz.St.
16. oktober 1917: Feldwebel Gerloff 1. MGK til Offz.St.

* * *

Ved Pont-á-Vendin

oktober 1917 – januar 1918

207. Infanterie-Division var placeret som indgrebsdivision for Gruppe Souchez. Kvartererne var, mål i forhold til de forgangne uger, gode. Efter de månedlange anspændinger, var vi taknemmelige for roen i dette område. Krigens larm syntes os langt væk, og vi var forsikret et par ugers fuldstændig ro. Der var udrustningsappeller, og alle havde fornøjelsen ved, endnu engang yderligt igen at gøre sig til menneske. Efter lang tid havde de enkelte kompagnifører igen deres kompagnier forsamlet, og ingen af dem undlod at give de gode soldater tak og anerkendelse for de afsavnsfulde uger under det store Slag i Flandern.

Den 12. oktober kom befalingen til, at de tre minekaster-afdelinger skulle samlet i et kompagni under kommando af Lt. Fischer. Den 15. formeredes kompagniet i Noyelles-Godault (til hver bataljon 8 underofficerer eller Gefreiter og 32 mand). Administrativt blev det underlagt I. Bataillon, operativt direkte regimentet. De indsatte minekastere var underlagt K.T.K. Lt. Schilddach forsattes som Minekaster-officer til regimentets stab. Officerer ved Minenwerfer-Kompanie var – foruden Lt. Fischer, Lt. Denker (II) og Lt. Leibert (III).

Drømmen om en længere hvilepause, der ikke kun var nødvendig for troppernes sjælelige og fysiske genopbygning, men også til uddannelse og fornyet sammensvejsning af de delvist helt ny sammensatte kompagnier, blev hurtig slukket. Næppe var 207 ID ankommet til deres hvilekvarterer før de første tegn på en snarlig indsættelse igen dukkede op. Regimenterne 98 og 209 blev allerede den 11. oktober igen trukket frem til områderne Carvin, Bauvin, Provin og Annæullin. RIR 213 forblev i første omgang i deres kvarterer. Men også hos os blev forskydningen af vore søsterregimenter taget som et tegn på, at den lovede hvileperiode ville blive kort. Grunden til disse hårde forholdsregler, der berøvede 207 ID den velfortjente ro, var naturligvis det store forbrug af divisioner som Flandern-slaget krævede, og som tvang Heeresgruppe Kronprinz Rupprecht af Bayern til en kraftig samling af alle kræfter. Derfor kom allerede den 16. ordre fra Gruppe Souchez, at 185 ID i dens afsnit vest for Carvin skulle afløses af 207 ID. Indsættelsen af divisionen fandt sted mellem den 17. og 20. oktober. Endnu engang fik RIR 213 tildelt højre fløj af det nye afsnit. RIR 28 blev afløst af RIR 213, IR 161 afløst af RIR 98 og IR 65 afløst af RIR 209. Betegnende for den hast, hvormed afløsningen blev gennemført, var tildeling af lastbiler til transport af forkommandoerne, en behagelighed som kun tildeltes infanteriet, når de var tale om meget hastende forskydninger. I løbet af natten 17./18. oktober afløste III. Bataillon II/28 i beredskab, natten til 19. oktober II. Bataillon kampbataljonen og endeligt III. Bataillon I/28 i hvil i Meurchin. MG og Minekastere under kampbataljonen blev allerede natten 17./18. afløst af 2 MGK og 2 MWA, ved Beredskabsbataljonen først natten 18./19. af 3. MGK og 3. MWA. Den 19. overtog Major Weyergang Afsnit 1, og 89 Reserve-Brigade alle tre regimentsafsnit. Fordelingen af bataljonerne unde den første indsats under Gruppe Souchez fremgår af nedenstående sammenfatning:

Fra	Forreste linje	Beredskab	Hvil
18.10.1917	2. MGK – 2. MWK	III.	I. II.
19.10.1917	II/213 – 5. 6. 7. 8.	III.	I. Meurchin
23.10.1917	III/213 – 12. 10. 9. 11.	I.	II. Meurchin
29.10.1917	I/213 – 4. 1. 2. 3.	II.	III. Meurchin
4.11.1917	II. – 8. 5. 6. 7.	III.	I. Meurchin
11.11.1917	III. – 9. 10.11.12.	I.	II. Meurchin
16.11.1917	I. – 2. 3. 4. 1.	II.	III. Meurchin
22.11.1917	II. – 7. 8. 5. 6.	III.	I. Meurchin
28.11.1917	III. – 10. 12. 11. 9.	I.	II. Meurchin
4.12.1917	I. – 4. 2. 1. 3.	II.	III. Meurchin
11.12.1917	II. – 5. 6. 7. 8.	III.	I. Meurchin
17.12.1917	III. – 11. 9. 12. 10	I.	II. Meurchin
23.12.1917	I. – 2. 3. 4. 1.	II.	III. Meurchin
29.12.1917	II. – 7. 8. 5. 6.	III.	I. Meurchin
4.1.1918	III. – 12. 10. 9. 11	I.	II. Meurchin
10.1.1918	I. – 4. 1. 2. 3.	II.	III. Meurchin
16.1.1918	III. – 9. 11. 10. 12	II.	I. Meurchin
22.1.1918	I. – 2. 3. 4. 1.	III.	II. Meurchin
27.1.1918	I. – 2. 3. 4. 1.	III.	II. Leforerst
28.1.1918	- -	III.	I. Auby II. Leforest
29.1.1918	- -	-	I. Auby II. Leforest III. Noyelles-Godault

MG-kompagnierne afløste sædvanligvis en dag senere end deres bataljoner. Divisionens nye afsnit lå vest for det sving Kanal de la Haute Deule slår ved Pont-a-Vendin. Vest for kanalen stiger terrænet bag Vendin-le-Vieil for så langsomt at falde mod landevejen Lens – Hulluch. I det næsten nøgne terræn mellem denne vej og bakkerne vest for Vendin-le-Vieil lå det stillingssystem, 213 skulle overtage. Den bestod af I. stilling, Mellemstilling med Støttepunkt 4 og Artilleribeskyttelses-stilling (i vores afsnit = Wotan-Stilling). I. Stilling var opdelt i 1., 2. og 3. linje. Ved venstre fløjkompagni manglede 2. linje. Forbindelsesgrave førte bagud: Vocke-, Bamberger-, Wittelsbacher og 1300m-Weg. Af disse var Bamberger-Weg som Alt-Vendin-Weg og 1200 m-Weg som Henigstweg ført igennem til Wotan-Stillingen. Afstanden mellem Wotan og 1. Stilling var omkring 2500 meter, mellem Wotan- og mellemstillingen 1500 meter. 3. linje gik omkring 600 meter bag 1. og 2. Linje omkring 100 meter bag 1. K.T.K. befandt sig på snitpunkt mellem Alt-Vendin-Weg og 2. Grav af Mellemstillingen, hvor også fører for det indsatte MGK befandt sig. B.T.K. var placeret i Wotan-stillingen. Fører for MGK i beredskab befandt sig her. Regimentets kommandostation lå i Vendin-la-Viel (=Alt Vendin). De fire kompagnier i kampbataljonen var placeret ved siden af hinanden i fra højre kompagniafsnit a, b,. c og d. Beredskabsbataljon lå fordelt i rummet mellem 3. linje-Mellemstilling og i Artilleribeskyttelses-stilling således af to kompagnier (e og f) lå i dækninger i 3. linje (»e« ved Vocke- og Bamberger-Weg »f« ved 1200 m-Weg), et kompagni (»g«) i Mellemstillingen bag »e« og det sidste (»h«) kompagni ligeledes i mellemstillingen bag »h« og i støttepunktet mellem Mellemstillingen og Artilleribeskyttelses-stillingen. Disse støttepunkter var »Walter«, »Max«, »Wilhelm«, »August«, »Johann«. Enkelte grupper fra »g« kompagniet havde deres underbringelse i Artilleribeskyttelsesstillingen.

Senere blev B.T.K. lagt frem til K.T.K. placering, og denne flyttet til området ved snitpunkt 1300 m-Weg og Mellemstillingen i Støttepunkt 4. Beredskabskompagnierne blev senere organiseret mere i dybden, så kun A-kompagniet var underbragt i 3. linje, mens B og C lå i mellemstillingen og D-Kompagniet i rummet mellem Mellemstilling og Artilleribeskyttelsesstillingen. MG 08 fra kampbataljonen var placeret i to enheder, den første i 3. Linje af I-Stilling: MG 1-5, og anden i Mellemstillingen: MG 6-11. MG fra beredskabsbataljonen lå i rummet mellem Mellemstilling og Wotan-Riegel fordelt på støttepunkter i terrænet, ligeledes i et antal af 11. Et 12. (reserve) MG var placeret hos kompagniføreren i Wotan-Riegel.

Markante punkter i terrænet af to små skove, Kanonenwäldschen halvvejs mellem Artilleribeskyttelses-stillingen og Mellemstillingen, og Faberwäldschen lige bag Artilleristillingen til højre for vejen der fra Vendin-le-Viel fører mod fronten. Disse to små skovstykker var eneste naturlige dækning i hele ansvarsområdet. Nævnes bør også stålværk Wingles, hvis høje bygninger ganske vist ikke var placeret i vores afsnit, men alligevel med sin størrelse beherskede hele det nøgne område, og alle fra regimentet, der dengang så dem, ikke glemmer. Man fortalte dengang, at det var tysk kapital, der stod bag værket, og at tyske ingeniører endnu lige før krigen her havde opstillet tyske maskiner.

Som hvilekvarter for bataljonerne under den 1. indsats i afsnittet tjente den lille landsby Meurchin, der trods sin nære placering i forhold til fronten, var stærkt belagt. Også den såkaldte Kolonie Faschoda blev anvendt af dele af 213. Med kvartererne kunne man vel være nogenlunde tilfredse. Regimentet indrettede en biograf i Meurchin, og også en læsestue var til rådighed. MG-kompagnierne var godt indkvarteret i Carvin. Den lille by Carvin var en betydelig forbedring i forhold til den lille minearbejder by Meurchin. Den var stadig beboet af civile og lå indledningsvis heller ikke under beskydning.

RIR 213 holdt højre fløj af Gruppe Souchez i et afsnit med betegnelsen »Souchez 1«. Til højre havde den kontakt til det bayriske IR 13 fra den bayriske 6 ID.

Kampaktiviteten i afsnittet var afgørende bestemt af to forhold. For det første gav det dækningsløse stillinger det fjendtlige artilleri meget gode observationsmuligheder, som det udnyttede til en livlig aktivitet. Der var daglige beskydninger med granater og shrapnel. Løbegravene kunne for en dels vedkommende ses af fjenden, og de engelske observatører gjorde sig ofte den anstrengelse at rette deres kanoner selv mod enkelte personer. Modsat sikrede de gode underbringelses muligheder for gravbesætningerne dem mod alt for store stab til artilleriild. Den kridtholdige jord muliggjorde at tunneldækninger kunne gravet dybt ned.

For det andet var afsnittet kendetegnet for en særlig tilbøjelighed til kamppatruljer. En medvirkende årsag kan netop have været de dybe dækninger til besætningerne, hvorfra det var vanskeligt hurtigt at komme ud. Var først fjenden under dække af en kraftig artilleri- og minekasterild nået ind i graven, virkede de som en musefælde, og kunne ryges ud med håndgranater. Også den dårlige tilstand af hindringerne foran 1. og 2. linje, som vi ved overtagelse af afsnittet forefandt, kan have givet fjenden mod og lyst til sådanne kamppatruljer. Imidlertid blev RIR 213 ikke svar skyldig. Dette beviser de dristige patruljeoperationer, III/213 allerede i sin første stillings periode gennemførte. Herom fortæller regimentsbefalingen:

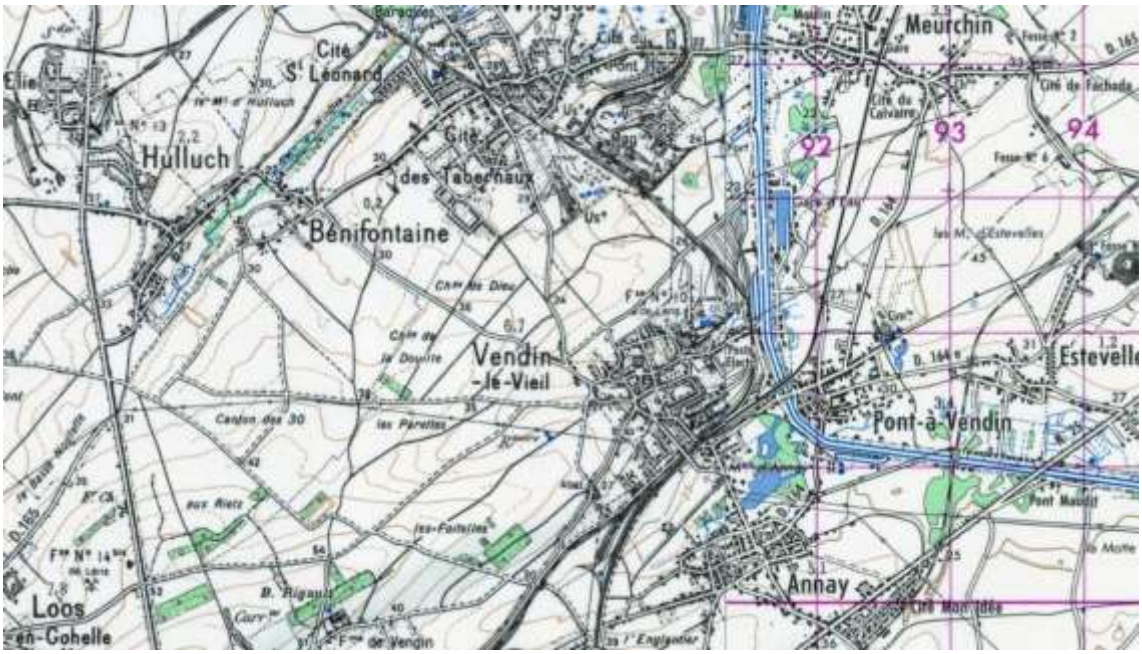

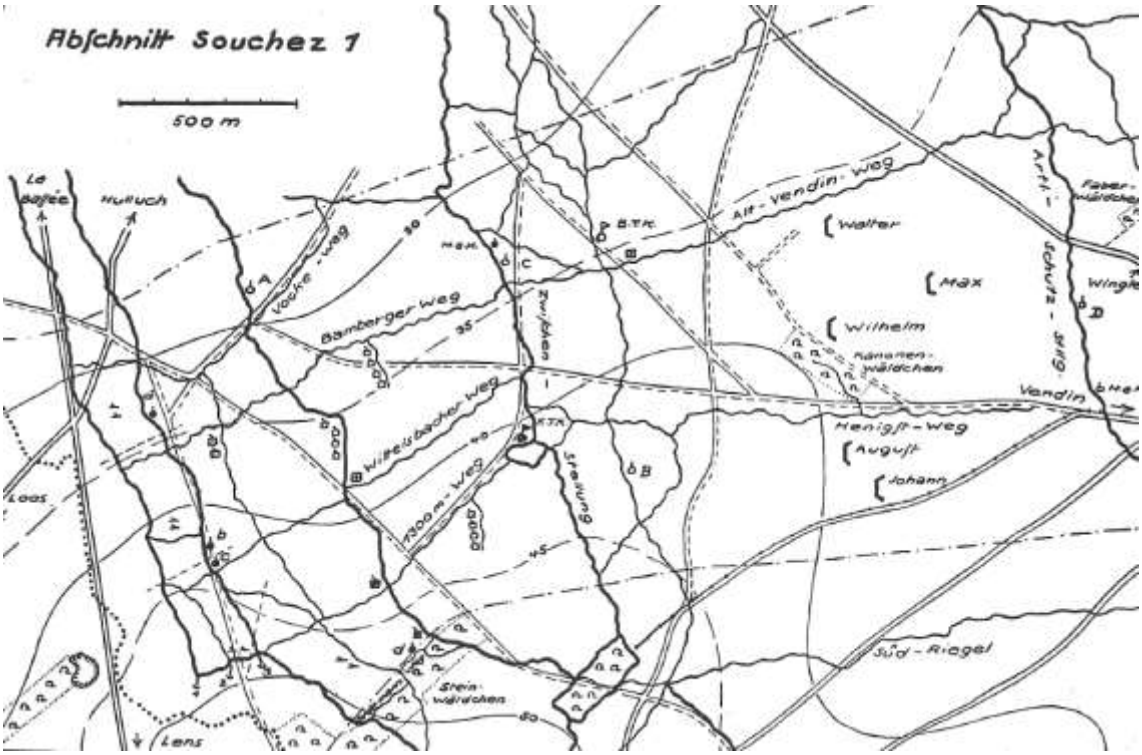

25. oktober:

Jeg udtaler min fulde anerkendelse til Unteroffizier Schumacher 11. Komp. for den dygtigt gennemførte patrulje natten 24./25. Okt. Dens resultater er meget værdifulde.

26. oktober:

Gefr. Wind 11. Komp. har ved dag lagt sig på lur langt foran vores linje, og herved erkendt opstilling af en fjendtlig minekaster. Jeg udtaler min anerkendelse til vedkommende for hans dygtige indsats.

29. oktober:

III. Bataillon har i den forgangne kampperiode gennem omfattende patruljeaktivitet, der gentagende gange førte til sammenstød med fjenden, tilføjet denne blodige tab. Patruljen natten 25./26. oktober, ført af

> Unteroffizier Schumacher (11/213) er endda blevet nævnt i den engelske hærberetning, et bevis på, at den har skadet vore fjender. Selvom det ikke lykkedes at indbringe en fange, vil jeg dog ikke undlade til kompagniet at udtale min særlige anerkendelse, og særligt til underofficererne Schumacher 11/213, Jakobsen og Thompsen 9/213 og Behrens 12/213. På ny er det bevist, at det engelske infanteri straks tager flugten når vore folk beslutsomt går ind på livet af dem. Fornemmelsen af vores overlegenhed må indgydes i vores mandskabs liv og sjæl. Så vil vi under vore patruljer opnå endnu gunstigere resultater.
>
> Weyergang

I starten på tidsperioden var der allerede natten 19./20. oktober en ubehagelig overraskelse i form af et overfald med gasminer. Mellem kl. 2315 og 0015 overøsede fjenden 7. og 8. Kompanie stillinger på højre fløj af regimentet med utallige gasminer, fra et hidtil ret ukendt våben. Det forræderiske våben med den ringe knald blev ikke øjeblikkeligt erkendt som farlig, og gav derfor ved II/213 betydelige tab i døde og gassyge. Med tab på 50 mand svækkede det bataljonen så meget, at to grupper fra III/213 måtte forstærke 7/213. Da Tommy gentog sit overfald igen samme nat (0330 til 0430) var RIR 213 advaret. Alligevel opstod der også denne gang tab på 5 mand gennem gasforgiftning. Disse episoder førte til en grundlæggende gennemgang af gasbeskyttelsesforanstaltninger, især tilpasning af gasmasker blev med stigende omhyggelighed indøvet. Måske får disse fjendtlige gasskydninger, som han også lagde over de bageste områder, en særlig betydning, når man betænker, at han nogle få dage senere dygtigt forstod at udnytte den herigennem fremkaldte forsigtighed overfor den modbydelige gas. I disse dage afviste vore poster nat efter nat fjendtlige patruljer, der trængte frem mod vore stillinger. Vore egne patruljer (som patruljeførere nævnes Unteroffizier Ehemann 2/213, som faldt den 31. oktober 1917) kunne ikke fastslå grunden til denne forøgede patruljeaktivitet, inden den 31. oktober bragte klarhed.

Med denne dato kom en ulykkesdag for Regiment 213. Foruden patruljeaktiviteten, havde man i dage forud kunnet konstaterer en noget mere omfattende skydning med det fjendtlige artilleri og minekastere, ligesom også fjendens opklaring fra luften var særlig intensiv. Man havde ved I/213 måske ikke sænket disse kendsgerninger så meget opmærksomhed, som den burde, da vi fra Flandern havde vænnet os til noget helt andet. Det skulle hævne sig bittert. På den anden side var en vis udmattelse hos soldaterne, som ikke på nogen måde havde fået tilstrækkelig hvile til at komme sig fysisk og psykisk, helt begribelig. Men af en sådan udmattelse kommer også let en vis ligegyldighed og undervurdering af truende fare, som det med sikkerhed var tilfældet den 31. oktober. Denne dag nåede de fjendtlige flys aktiviteter kort efter middag deres højdepunkt. Det lykkedes hverken luftforsvaret eller de tyske jagerfly at forhindre de fjendtlige fly – i et antal af seks – at beskyde regimentets stillinger; det fjendtlige infanteri forhold sig som de foregående dage helt i ro. Pludseligt, kl. 1730, gennemførte fjenden et kraftigt ildoverfald mod højre naboafsnit med både gasminer og artilleri. Hvide og purpurfarvede skyer lå over bayrernes stillinger og trak i tætte skyer over Hulluch i retning af Wingles. Få minutter senere satte det også i Afsnit 213 ind med kraftig beskydning med alle kalibre. På kort tid var forreste linje indhyllet i en tæt, hvid sky, der blev regnet for gas. Der blev øjeblikkeligt slået gasalarm. Over 20 fly kredsede hele tiden over afsnittet. De tog gravene under en kraftig MG-ild og kastede flere bomber, der udviklede røg. Ilden koncentreredes om indgangene til tunneldækningerne, der syntes kendte af fjenden (det blev fortalt, at han tidligere engang var trængt ind i stillingen). Flere tunnelindgange styrtede sammen. Den ødelæggende ild varede kun i fem minutter. Så angreb det engelske infanteri med en styrke på 300 mand de tre kompagniafsnit b, c og d. Fra b og d blev fjenden blodigt afvist, men foran c (2. kompanie) var hindringerne næsten fuldstændig forsvundet, og her trængte englænderne ind med stærke kræfter. Posterne i gravbesætningen havde af forsigtighedsårsager anlagt gasmasker, og var derfor stærkt handikappet i syn og våbenbetjening. Derfor havde den overraskende indtrængende fjende let spil: i blodige nærkampe blev posterne nedkæmpet. Begge lette MG i afsnit c var begravet af jord og uanvendelige. De tre officerer ved 2/213 (Lt. Dormann, Friedrichsen og Lutze) såredes med det samme, og der blev derfor ikke påkaldt spærreild fra tysk artilleri. Heller ikke nabokompagnierne b og d havde påkaldt ilden, da de selv havde kunnet afvise fjenden. I omkring 20 minutter opholdt englænderne sig i 2/213 grav. De forsøgte at sprænge tunneldækningerne, i det omfang de ikke allerede var styrtet sammen. I mellemtiden trængte den kun lettere sårede Lt. Dormann 2/213 sig mod fjenden med omkring 10 mand fra sit kompagni, samtidig med stødgrupper fra 1. og 3. Kompanie, hvor man havde opdaget den alvorlige situation som røgen lettede. Herunder blev også den fungerende fører for 3/213, Lt. Schmidt V, såret. Under kampen lå der en kraftig fjendtlig artilleri i området mellem 2. og 3. linje, der også ramte 3. linje. Englænderne afventede imidlertid ikke modangrebet. Hans succes var tilsyneladende tilstrækkelig. Han faldt tilbage, medtagende et antal fanger og egne døde og sårede. Derimod måtte han efterlade enkelte sårede fra 213, som han oprindeligt havde villet tage med, men i hastværket måtte lade tilbage. Dette ændrede ikke på den kendsgerning, at 2/213 trods tapper modstand (den 1. november blev endnu 7 døde gravet ud) havde lidt et hårdt slag. Grunden hertil var, foruden de i indledningen nævnte årsager, primært fjendens anvendelse af røgammunition, der blev taget for gas. De samlede tab ved I. Bataillon beløb sig i henhold til en beretning fra 3. november til 89 mand (4 officerer

såret, 14 døde, 19 sårede og 52 savnede). Tabslisterne talte 17 faldne, så antallet af savnede mindskedes til 49. Hvor mange af de savnede, der var såret, lader sig ikke fastslå. Blandt tabene befinder sig også folk fra 3/213, hvoraf 2½ gruppe var placeret bag 2. Kompanie, da der i deres (d) afsnit ikke var nogen 2. linje. I beretningerne fremhæves Lt. Schmidt V (3/213) der på trods af at være såret, utrættelig var aktiv i graven for at hente hjælp hos nabokompagnierne, selvom den uigennemtrængelige kunstige tåge skabte store problemer.

Den store belægning af dækninger i 1. linje havde vist sig en fejl. Gennem regimentes befaling blev underbringelse i 1. linje grundlæggende forbudt, og tunneldækningerne senere alle sprængt. Beredskabsbataljonen sendte straks efter at have erkendt situationen, fire delinger frem til forstærkning af I/213, og disse besatte 2/213 stillinger, da dette kompagni fuldstændig var forsprængt. Om aftenen den 1. november blev de afløst af I. og II. Bataillons Infanteri-pioner-delinger. Kommandoen over det sammensatte 2. Kompanie fik Lt. Lange (III/213).

Om den 31. oktober 1917 fortæller Musketier Erwin Vollert 2/213:

> Sidst på eftermiddagen den 31. oktober mærkede jeg et inderligt behov for at komme »på pinden«. Mens jeg her roligt fik klaret mit ærinde, blev på én gang vores kompagniafsnit stærkt beskudt med gasgranater og lignende dejlige sager. Det har vel være sådan mellem kl. 17 og 19. Jeg tog øjeblikkelig beskyttelse i den nærmeste dækning. Jeg var dårligt kommet ned ad trappen før vi kunne hører MG-ild og bragene af håndgranater. Der var ikke tid til eftertanke, kun til øjeblikkelig handling. Gefr. Syring og vi alle jagede op og ud. Men som vi var på vej op, fløj skotternes håndgranater os allerede i møde, hvorved vi med det samme havde to døde og tre sårede. Vi slæbte straks de døde og de sårede kammerater tilbage til dækningen. Igen kom der salver af håndgranater og også sprængladninger ned mod os, der fik to af indgangene til at styrte sammen. I mellemtiden råbte skotterne ned ad trappen, at vi skulle komme ud. Men der havde de forregnet sig; vi holdt vagt ved vore sårede kammerater. Efter at skotterne forgæves havde ventet på at vi kom ud, blev vi igen belønnet med håndgranater osv. Vi holdt ud i vores dødsfælde i omkring 1½ time og tænkte: Som tyske soldater overgiver vi os ikke. Da vi ikke havde ammunition nede hos os, kunne vi heller ikke rykke opad. Vi havde også allerede taget afsked med livet, to indgange var styrtet sammen, og den 3. var endnu værre. Over den tredje hang nemlig en sprængbombe, altså var der heller ikke udgang ad denne. Altså gik vi begge – Syring og jeg – i gang med at grave en af de sammenstyrtede indgange fri, og se, efter hårdt arbejde fik vi lavet et hul, så vi bekvemt kunne mave os igennem. Som vi nåede op i graven mødte der os et sørgeligt syn: mange døde kammerater, herunder også min delingsfører, Feldwebel Horn. Som vi begge kikkede over dækningen i det stigende mørke, så vi 5-8 skotter omkring 50 meter fra os. Disse var mellem vores 1. og 2. linje. Til alt held havde vi et let MG, så vi øjeblikkeligt satte i stilling. Vi åbnede MG-ild mod skotterne for at afskærer dem vejen tilbage til deres stillinger, men det mislykkedes desværre på grund af det tiltagende mørke. Jeg opsøgte herefter min dækning, hvor den gruppe lå, jeg tilhørte. Men de var alle kommet i fangenskab, herunder også min gruppefører Unteroffizier Wölfe fra Württemberg. Herefter gik Gefr. Syring og jeg til akkompagnatørens dækning. Denne lå i en løbegrav mellem 1. og 2. linje. Jeg aflagde straks melding. Her i dækningen så det slemt ud. Alle var døde eller hårdt sårede, kun kompagniføreren let. Efter at vi havde berettet om alt, gik kompagnifører og jeg til nabokompagniet. Jeg mener, det var 3. Kompanie. Nabokompagniet havde intet bemærket til hele episoden. Vores 2. Kompanie havde på det nærmeste mistet hele sin gravstyrke under den engelske kamppatrulje. Jeg mener, at vi kun var 6-10 mand tilbage, der var kommet helskinnet fra det.

På dette tidspunkt blev vores regimentskommandør, Major Weyergang, alvorlig syg af nyrebetændelse, og måtte den 8. november rejse til Tyskland. I over et år havde han med dygtighed ført regimentet. Hos alle underordnede var han højt agtet og elsket for sin til alle tider varme forståelse. Vi så ham med beklagelse forlade regimentet. Hans afskedsbefaling lød:

> Ved min afsked fra regimentet udtaler jeg til alle medlemmer min fulde anerkendelse og dybe tak for den beviste trofasthed. Regimentet har under min føring i de hårde kampe fuldt og helt gjort dens pligt, og vil også i fremtiden med den gamle tapperhed holde ud indtil den sejrrige fred. Mine trofaste ønsker følger den.
>
> Weyergang

Føring af regimentet overtog i første omgang Hptm. Lange II/213 indtil ankomst af den nyudnævnte kommandør Major Kettner. Denne ankom den 11. november, og under hans målbevidste, energiske føring gennemlevede RIR 213 det sidste krigsår frem til den bitre ende. Hptm. Schmidt overgik den 5. november til RIR 209. Major Weyergang blev umiddelbar efter raskmelding udnævnt til kommandør for IR 341.

Hptm Plange førte indtil den 2. november RIR 98 og tiltrådte herefter 4 ugers orlov. I denne periode blev I/213 ført af den nyligt til regimentet forsatte Hptm. d.L. Ohrt, og da denne også var på orlov, først af Lt. Brusch og fra 9. november af Hptm. v. Seelen (tidligere RIR 98). Føring af 2/213 blev 21. november overtaget af Lt. Beyer (hidtil 5/213).

7. november begravede I/213 i Carvin ti faldne kammerater fra kampen den 31. oktober. Erfaringerne fra ulykken den 31. oktober blev hurtig udnyttet. Major Kettner udsendte en omfattende befaling: »Retningslinjer for tjeneste i RIR 213's stillinger«. I den forreste linje skulle der kun være enkelte udvalgte, såkaldte »jerngrupper« efter samme mønster som stående patruljer, ikke underbragt i tunneldækninger, men i et ly umiddelbart ved siden af posten. Opgaven var at alarmerer den øvrige besætning og forsvar mod fjendtlige patruljer. »Grundtanken må være: de kommer måske ind i den forreste grav, men ud kommer de kun som død eller som fange«. »Grupperne har de vanskeligste opgaver, men de sparer deres enheder for mange tab«. Kampbataljonen skulle ubetinget fastholde 2. linje, men ikke som et stift forsvar, men gennem modstød. Af Beredskabsbataljonen var A og B kompagnierne stødkompagnier, mens C kompagniet dækkede højre skillelinje og D kompagniet i første omgang var reserve. Forsvaret af de bagved liggende område skulle ske som på et skakbræt omkring støttepunkter og MG-stillinger.

Den nye taktik viste sig meget hurtig en succes, der skaffede 213 overlegenhed i forterrænet. Samme formål tjente også en større anlagt patruljeoperation under kodebetegnelsen »Bremen«, som af regimentet gennemførtes den 22. november fra Kompagniafsnit d. Beretningen fra Major Kettner giver detaljer omkring forberedelse og forløb:

Res.Inf.-Regt 213
Nr. I/1129 den 22. november 1917.

Beretning over patruljeoperation »Bremen«

I. Forberedelse

Operationens formål var indbrud i fjendens stilling og indhentning af fanger.
Samlet ledelse: Major Kettner, kommandør RIR 213
Leder artilleri: Major Lautenschläger, FAR 75
Leder af minekaster forberedelse: Lt. Breden for MWK 168, Lt. Schildbach for regimentets lette minekastere.
Deltagere: Lt. Schneider, fører for Stormkompagni, 89 RIB.
Enheder: Stormdeling RIR 213 med 5 underofficerer og 39 mand.

Infanteriets del af operationen blev forberedt i mindste detalje gennem konstant rekognoscering af det berørte terræn og indbrudssted, og gennem øvelser gennemført i et modelværk. De deltagende batterier, minekastere fra MWK 168 og regimentets lette minekastere havde upåfaldende indskudt sig på terrænet mellem indbrudssted og afspærringslinje. MG havde gennem natlige forstyrrelsesskydninger forhindret en forstærkning af den fjendtlige hindring. Kampbataljonen havde den 21. november om aftenen skåret passager i egen hindring foran Sappe 2, 3 og 4 for at lette angrebsstyrken i at forlade graven.

II. Gennemførelse:

Operationens start var fastsat til den 22. november kl. 0710. En halv time før dette tidspunkt havde de tre stormgrupper nået deres udgangsstilling.

Præcis kl. 0710 iværksattes hurtigskydning med 10 lette minekastere fra regimentet og med 2 tunge og 2 middeltung minekaster fra MWK 168 skyttegraven mellem de to indbrudssteder. Alle deltagende batterier lagde hurtigild mod afspærringslinjen.

Til vildledning af fjenden iværksattes samtidig ildoverfald med artilleri og minekastere mod naboafsnittene. Granatkastere fra kampbataljonen i Afsnit a og b gennemførte hurtig skydninger mod den overfor liggende fjendtlige grav.

Præcis kl. 0713 standsede minekasterilden mod indbrudsstedet. Stormenheden trængte i tre grupper frem fra udgangsstillingen, og trængte uden modstand ind i den 1. engelske linje. De fjendtlige poststader var forladte. Geværer og håndgranater lå omkring. De sidste poster flygtede fra vores kastede håndgranater i to dækninger i nærheden af Blåpunkt 53. Efter sikring af adgangsveje ved alle indbrudssteder, fulgte stormenhederne efter. Det lykkedes dem at fange en englænder og erobre det Lewis-gevær, der var indsat ved Blåpunkt 53. Dækningen var ved vore stormgruppers ankomst fuld af englændere, der også trængte sig sammen i trappenedgangen. I den nordlige indgang forsøgte fjenden at forsvarer sig gennem en livlig skydning op fra dækningen, men nedkæmpedes med håndgranater. Opfordringen til at komme op og overgive sig, blev ikke fulgt. For ikke at spilde tid, og da en fange og et Lewis-gevær var erobret, lod førerne kaste alle disponible håndgranater ned i indgangene, og resulterede i høje skrig og jamren. Begge dækninger kunne anslået hver rumme 20 englændere, hvoraf formentlig kun de bageste undgik at blive såret.

Kl. 0730 gav Lt. Schneider, efter at det aftalte signal til sammentrækning af angrebsholdene (hvid lyskugle med perler) med trillefløjte ordre til tilbagetrækning. Alle grupper forlod uden at møde modstand dels gennem de forladte grave, dels direkte over åben terræn tilbage til egne grave. Kl. 0750 blev der givet tegn til afslutning af operationen (tre samtidige hvide lyskugler med perler), hvorefter ilden blev indstillet fra vores side.

Fra kl. 0713 til operationens afslutning holdt en MG-deling fra C-kompagniets kamplinje, en anden fra Sappe 4, de til indbrudsstedet tilstødende fjendtlige grave under kontinuerlig beskydning, mens der samtidig fra Afsnit 98 blev opretholdt en livlig infanteri- og MG-ild for at splitte fjendens opmærksomhed.

Stormenhederne samlede sig ved K.T.K. i Støttepunkt 4, og tiltrådte herfra march til kvarterer. Stormenhederne havde ikke lidt tab.

Fangen blev bragt til hovedforbindepladsen i Carvin (såret af gennemskudt højre fod)

III. Fjendens modforholdsregler

Kort efter vores artilleris ildåbning blev der ved fjenden afskudt en rød lyskugle med flere lys. Herpå blev der fra de bagved liggende fjendtlige grave åbnet MG-ild, der højt gik hen over vores 1. Stilling. Kort efter gennemført indbrud begyndte en middelkraftig artilleriild, for størstedelen shrapnel, der primært lå over regimentets venstre fløj bag 1. Linje. Forsøg på infanteristøtte til de angrebne dele af graven fra reserve- eller tilstødende grave, blev ikke observeret.

Omkring kl. 0800 lå området bag stillingen en kort tid under kraftigere beskydning.

Kettner

Med berettiget stolthed kunne regimentskommandøren den 23. november udsende følgende befaling:

Om morgenen den 22. november har regimentets stormdeling med dygtighed og fuld succes gennemført en patruljeoperation fra d-Komp. afsnit til fastlæggelse af fjenden. I en hurtig fremtrængen lykkedes indbrud i den engelske stilling på tre steder. Fjenden, der for vores håndgranater flygtede ned i sine dækninger, blev tilføjet blodige tab. 1 maskingevær og 1 fange, der har give værdifulde oplysninger, blev bragt med tilbage. Vores stormdeling vendte tilbage uden nogen form for tab.

Jeg udtaler til alle deltagere min tak og fulde anerkendelse. Hr. Divisionskommandør har i dag personligt tildelt efterstående mandskab Jernkorsets II. Klasse: Musk. Abraham 2/213, Lauritzen 3/213, Eicke 4/213, Dittmer og Grot 7/213, Moritz 8/213, Reimers 9/213, Adelung 11/213. Herudover deltog følgende mandskab af regimentet: Unteroffizier Hansen 2/213, Lehmann 5/213, Hans 7/213, Jakobsen 10/213, Massmann 1/213, Musk. Selle, Wegner, Schümann 1/213, Rux 2/213, Sapelfeldt, Toppe 3/213, Schilling 4/213, Vogler, Petersen 5/213, Könke, Schacht, Conrad 6/213, Christiansen, Tecklenburg, Huxoll (?) 7/213, Kruse, Gätje 8/213, Staginski, Siebert, Grote 9/213, Bruns, Behrens, Martens 10/213, Drust, Pape 11/213, Wollesen, Paysen 12/213. Krankenträger Tzerwinski 9/213 og Schwarze 3/213.

En fremragende andel i denne operations succes har også regimentets minekastere og maskingeværer. Førstnævnte har efter omhyggelig indskydning gjort de fjendtlige stillinger stormmodne, sidstnævnte har med deres spærreild holdt fjenden modangreb tilbage. Også til begge disse våben udtaler jeg min tak og anerkendelse.

Kettner

Maskingeværerne til spærreskydninger var stillet af 1. MGK. De havde tab på 4 mand til fjendtlig forsvarsild. Fangen fra operationen tilhørte 4. Leicester-Regiment fra 46. engelske Division, der dermed blev bekræftet i linjen overfor vores regiment. At den heldigt gennemførte Operation »Bremen« snart ville udløse en gengældelsesaktion fra englænderne, stod alle klar, der havde lært sejheden af netop denne fjende at kende. Han forsøgte sit held kort efter midnat, natten til 1. december. Overraskende trængte en engelsk patrulje på omkring 30 mand frem mod b-kompagniets afsnit. Her viste den nye taktik i forsvaret mod sådanne patruljer sin berettigelse. Besætningen i den forreste linje (12/213) veg som befalet tilbage, og smed herefter igen fjenden ud med et modstød. Fjenden efterlod sig en såret og en død i vores grav, mens vore tab var helt små, og frem for alt blev der ikke savnet nogen kammerat. På den måde mislykkedes englændernes gengældelse fuldstændig. Major Kettner udsendte følgende dagsbefaling den 1. december 1917:

Jeg udtaler min særlige anerkendelse til 12. Komp., og navnlig til »jerngruppen«, der gennem deres dygtige fremstød, afviste en engelsk stødgruppe-operation, hvorved en fange og en død fra det engelske 9. Stafford Regiment under 46. engelske Division entydigt blev fastslået. Musketier Hansen, der med fremragende tapperhed slog talrige englændere på flygt, forfremmes til Gefreiter.

Kettner.

Den nyudnævnte Gefreiter Hansen var genstand for følgende divisionsbefaling:

Div. St. Quartier, 6. december 1917.

Den 30. november 1917 aften har Gefr. Hansen 12/213 med håndgranater modtaget og bortjaget en stærk engelsk patrulje, der var trængt ind i vores grav. Jeg udtaler til Gefr. Hansen for hans tapre indsats min fulde anerkendelse og tildeler han Jernkorset II. Klasse.

Schrötter.

Vreden over dette fejlslag gav fjenden til udtryk gennem en øget artilleriindsats den 1. og 2. december. To gange lagde vores artilleri på anmodning fra K.T.K. virkningsskydninger over den fjendtlige grav, men det kom ikke til et fjendtligt angreb. Engelsk fly kredsede i lav højde over vores stillinger og blev taget under beskydning

fra MG. Endnu en engelsk patrulje blev natten til 7. december uden besvær afvist af MG-ild i Afsnit c. Den 17. december kl. 0830 forsøgte englænderne endnu engang med en overraskelse. Der var netop fra K.T.K. blevet befalet en midlertidig rømning af den forreste linje for at muliggøre en indskydning af minekasterne mod den fjendtlige grav, og 12/213 var netop under sammenpakning af dens udrustning, da det blev meldt, at en engelsk styrke var trængt ind i vores stilling. Gefr. Schindler 12/213 kastede øjeblikkeligt med sin gruppe ind mod fjenden, der var meldt fra Sappe 1. Da fjenden mærkede denne beslutsomme fremrykning, ville han hurtigt falde tilbage gennem den rømmede grav mellem stillingerne. Ved det hurtige indgreb fra Gefr. Schindler lykkedes imidlertid at tage en engelsk officer til fange, mens de andre englændere løb væk. Officeren kom fra West-Yorkshire Regiment, 9. Bataljon, 11. engelske Division. Den gode Gefreiter Schindler fik for sin fremragende indsats, foruden ord til anerkendelse, 16 dage orlov udenfor rækkefølge, der på grund af den kommende jul fik en ganske særlig værdi (Regimentsbefaling af 17. december 1917).

Den 17. december bragte imidlertid også en anden uventet overraskelse. Omkring kl. 1100 dukkede der pludseligt fra den engelske grav overfor c og d-kompagnierne, omkring 150 ubevæbnede englænder. Blandt disse var to officerer. Med tegn gjorde de det klart, at deres hensigt var at forhandle, og at de ville aftale en våbenhvile, der skulle vare under de tysk-russiske fredsforhandlinger. En pludseligt iværksat MG- og minekasterild fra RIR 98 afsnit bragte hurtigt en afslutning på forsøget. I regimentsbefalingen den 17. december gav Major Kettner helt klare retningslinjer for indledningen af sådanne forhandlinger. Man skulle være forsigtige, men skulle ikke på forhånd afvise. Tyske soldater måtte ikke gå til den engelske grav, og englændere måtte kun komme i de tyske grave med tildækkede øjne. Den 21. december fulgte dog et strengt forbud mod at indlede »tilnærmelsesforsøg«. Kun forskriftsmæssige parlamentærer med hvidt flag måtte slippes ind i graven. Imidlertid skete der ikke yderligere engelske forsøg på forhandlinger. Også på den anden side kan der være udstedt forbud.

For 4. gang fejrede RIR 213 jul i felten. Selve julen fejrede I/213 i forreste linje, II/213 i beredskab, mens III/213 kunne fejre julen i Meurchin. Naturligvis kunne denne udprægede familiefest ikke fejres, som vi ellers var vandt til. Men et kan man slå fast: alle var fyldt med længsel efter de kære derhjemme, og alligevel var der i vore hjerter tillid og forhåbning på en god udgang af denne store folkekamp. Den gode situation for tyskerne på østfronten gav berettiget nærig til en sådan tro på vores gode sag. En særlig juleglæde blev enkelte 213'er tildele, som til modtagelse af udmærkelser var befalet til juleaftensfest ved A.O.K. 6. Her udleverede S.M. Kejseren personligt udmærkelserne. Fra I/213 var de lykkelige Unteroffizier Lanken 2/213 (EK I), Ldstm. Matthieas 3/213 (EK II), Ldstm. König 4/213 (EK II). Navnene fra II og III/213 er formentlig Gefr. Goht 6/214, Musk. Winkel 9/213, Bach 10/213. Juleaften blev fejret i de sædvanlige rammer. Major Kettner og bataljonskommandøren deltog i kompagnierne fester. For hver mand var der fremskaffet en personlig ønsket grave. Desuden var der trods knapheden derhjemme rigelig med gaver fra Røde Kors Bremen og fra Ers.Batl. R.75. På den måde forløb festen med øl, sang og musik på festlig vis. III/213 fejrede den 24., II/213 den 21 og endeligt I/213 den 30. december. Af fire krigsjul havde I/213 tilbragt de tre i forreste linje. Kun 1914 havde den fejret jul i hvilekvarter.

Den 28. december blev regimentets tre pioner-delinger samlet i et Infanterie-Pionier-Kompanie for bedre at kunne planlægge dens anvendelse i stillingsbyggeriet. Det nye kompagni under føring af den rutinerede Lt. Heini Lange, blev administrativt under lagt II/213. Kompagni-Feldwebel blev Unteroffizier Ehlert 9/213.Ved forhøjet kampberedskab tjeneste Pionerkompagniet som Regimentsreserve. Samlingen skete den 29. december ved regimentets pionerpark i Vendin-le-Vieil, hvor kompagniet var underbragt. Ved årsskiftet var I/213 i Meurchin. Ved nytårsfesten for officerskorpset ved I/213 holdt Hptm. Plange og Major Kettner taler, hvori de udtrykte håbet om en snarlig vedvarende fred. Med et Hurra for Regiment 213 begyndte de første timer af det nye år.

Året 1917 havde været særlig vanskelig for RIR 213. Uden at komme i hvil var regimentet blevet kastet fra stilling til stilling, og der var blevet stillet de højeste krav til dens modstandskraft. Uden undtagelse havde dens musketerer opfyldt deres pligter selvom kammerater i dusinvis faldt for den moderne krigs stadig mere mekaniserede våben. I sin »Sperrfeuer um Deutschland« tegner Werner Beaumlburg et billede af den i forsvarskamp hærdede, nyskabte soldat af året 1917, der ord for ord passede på 213'erne i denne tid:

> Soldaten fra 1917 er en helt anden end fra 1914. Tre års krig har fuldstændig forandret ham både udvendig og indvendig. Hans uniform adskiller sig dårlig fra den jord, hvori han opholder sig. Den er utallige gange blev rimpet sammen med store sting, er forrevet, sønderskudt. Et ny får han ikke, og han har heller ingen ønske om det. En bær støvler, en anden snøresko med vikkelgamacher. Hans uniformskrave står åben. Geværet, hvis blanke dele er omviklet med stykker af segldug, hænger i remmen om skulderen som på en jæger. I hånden hviler en kraftig knudekæp. I seletøjet hænger brødpose og feltflaske. I brødposen er der et stykke røget flæsk, en blikdåse med kunsthonning eller erstatningssmørelse, en humpel brød, det sidste feltpostkort hjemmefra, patroner og en blyant. Indholdet i feltflasken skifter mellem bygkaffe og brombærblad-te med divisionsfusel, en slags brændevin. Ved siden af brødposen hænger en kort kniv i sin skede. Et mærkeligt hylster hænger i en rem over skulderen. Det er gasmasken, som han aldrig lægger fra sig. Han ved, at han afhænger af den. Han

har også særlige skatte. Den højeste salighed er imidlertid cigaretter … Når man står i graven i de sidste minutter før et angreb, rystende og uden lyst til at sige noget, ryger man endnu en cigaret. Når så lyskuglen stiger til vejrs for at markerer starten, så skodder man stumpen på geværkolben og putter den i brystlommen. Hvor mange skodder er ikke blevet røget til ende! …

Denne soldat er summen af erfaringer og instinkt, en specialist i den mest moderne slagmark. Han kender det hele. Hans øre vurderer instinktivt alle lyde. Han forstår sig på afskud, granaters hylen og nedslag. Efter maskingeværernes skydninger danner han sig et billede af fjenden. Hans næse kender alle lugte på slagmarken, luften af klor, luften af krudtrøg, lugten af lig og alle variationerne ind i mellem. Han samarbejder med infanteriflyene ved hjælp af hvide klude i kraterne. Han gør sig i kampens larm forståelig overfor artilleristen ved hjælp af lyssignaler. Han påkalder selvstændigt spærreskydninger, virkningsskydninger, fremlæggelse af ilden og tilbagelægges af samme. Talrige batterier reagerer på hans signaler langs fronten. For han er den øverste på slagmarken. Han regerer. Han behersker signalmidler og forbindelserne, der bliver jo mere ringe jo voldsommere et slag. Han kender brevduerne, blinktelegrafer, jordtelegrafer, telefon og meldehunde og ved, at det i sidste ende afhænger det af ham selv og hans ben. Han kan skyde med de tunge og de lette maskingeværer og med granatkasterne, for helt at se bort fra håndgranaten og geværet, som betyder hans daglige brød. Han kender flammekastere og flyvebomber. Han kan hører forskel på alle kalibre fra 7,5 til 42 centimeter. Han kan se på de forvredne rester af en føringsring fra en eksploderet granat og ved straks, om den kommer fra en engelsk skibskanon eller en fransk haubitser. Han forstår sig på den højst følsomme brisantgranater, der kommer uhyggeligt fladt, som dårligt efterlader sig et krater, men desto værre er sprængvirkning. De tunge miner, der kommer gennem luften i et behageligt tempo og eksploderer med et infernalsk brag, er han lige så velkendt som de små, der ligner børnelegetøj. Han har erfaringer med minekrig under jorden. Han ved, hvornår tiden er inde til at knuse fjendens tunneler med en kontrasprængning, og hvornår det er tid at rømme graven for ikke selv at blive knust. Han kender pionerernes lytteapparater og måleinstrumenter. Han kender stødtroppernes opgaver og ved, hvordan man ruller en grav op og forskanser. Han ved, hvordan man komme om ved kampvognen, det nye skrækspøgelse på slagmarken.

Hvad kender han ikke? Der er ikke flere overraskelser for ham. Ikke engang døden bringer ham ud af fatning. Den er ham alt for nær, og den står ham lige så nær som enhver anden af kammeraterne. Om hjemsendt med alvorlig skade, massegrav, enkeltgrav, æreskirkegård ved siden af et etapelazaret eller rådne op et eller andet sted i kratermarken, tre gange begravet og tre gange igen lagt blottet – det er så fjernt som freden. Det er bedst, ikke at tænke på det. Denne soldat fra krigens tredje år, denne stille, tilsølede, person, frarøvet enhver glæde, og ind i mellem halvt barnlig, halt forlegen grinende menneske, som dårligt kan finde sig tilrette under orlov derhjemme, og næsten ånder lette op, når han først igen er derude med de andre – det er ham, det hele kommer an, det hele.

Rækken af større patruljeoperationer i dette stillingsafsnit blev af fjenden fortsat natten til 12. januar 1918. I/213 befandt sig i forreste linje. Om aftenen den 11. var fjenden livligere end normalt, især hans MG. Maskingeværerne fra 1. MGK besvarede energisk ilden. En patrulje udsendt fra d-kompagniet kl. 1830 stødte på en stærk fjendtlig enhed, der hastigt trak sig tilbage. Kl. 0215 nærmede fire englændere sig Sappe 1 i c-afsnittet. De blev jaget vægt med et par geværskud. Så kl. 0300 startede en kraftig fjendtlig beskydning af 1. og 2. linje og adgangsveje. Denne ild overlappede også Afsnit 98 og 209. Kl. 0315 så man en fjendtlig skyttelinje på omkring 20 mand lige nord for Sappe 1. Den vagthavende delingsfører påkaldt spærreild. Vore MG lagde englænderne under en virkningsfuld ild, og de nåede ikke frem til vores grav. Men også syd for Sappe 1 kom en lige så stærk fjendtlig styrke stormende. Desværre blev dobbeltposten i Sappe 2 i Afsnit c dræbt af en fuldtræffer, og derfor kunne fjenden trænge ind her. Venstre dobbeltpost i Sappe 1 faldt tilbage til kamplinjen og blokerede graven mod syd, mens den højre dobbeltpost blev løbet over ende og kom i fangenskab. Vzf, Reiser og Unteroffz. Rutzen trængte med det samme i spidsen for 2/213 stødtrop ind i Sappe 1 og 2 og fordrev fjenden med håndgranater. Også alarmeringen af de bageste stødtroppe fungerede fortrinlig. De besatte på få minutter 1. linje. Major Kettner gav sin anerkendelse til Vfz. Reiser og Untffz. Rutzen for deres beslutsomme indgriben. Endnu engang var dette angreb rettet mod knækket i vores forreste linje mellem Wittelsbacher- og 1300 m-Weg, der lå nærmest det fjendtlige stillingssystem.

På baggrund af dette nye fjendtlige forsøg og et samtidig ved R.98, samt et lignende tilfælde ved R.209 den 14. januar, beordrede 89 Reserve-Brigade den 17. januar en udvidelse af taktikken med udvigelse i tilfælde af erkendt fjendtlig angreb. 1. Grav måtte i sådanne tilfælde rømmes helt.

I de følgende nætter blev fjendtlige patruljer næsten regelmæssigt afvist foran 1. grav, til tider under blodige nærkampe. Hver gang fulgte egne patruljer efter ud i ingenmandsland, men kunne kun fastslå, at fjenden med det samme trak sig tilbage til deres egne beskyttende grave.

I/213 krigsdagbog nævner som særlig aktive patruljefører denne måned Unteroffizier Althoff 2/213, Krüll 2/213, Fieting 2/213, Stütjens 4/213, Furchert 4/213, Frey 1/213, Fähnrich Meyer 3/213, Gefr. Heidhoff og Heidemann 1/213, Orczarczak 2/213. Endnu om aftenen den 12. januar fandt en patrulje under Unteroffz. Stütjens 4/213 en død englænder tæt på den fjendtlige hindring, hvorfra man fjernede skulderstropper og andre

identitetsmuligheder. På den måde kunne man endnu engang fastlægge den fjendtlige enhed overfor stillingen. På samme måde var den stående patruljekommando I/213 under Lt. Suhrkamp under vejs i ingenmandsland nat efter nat. Da Lt. Suhrmamp blev syg, blev enheden overtaget af Unteroffizier Krüll 2/213.

I løbet af januar 1918 modtog kompagnierne endnu et MG 08/15, så de nu disponerede over 4 MG 08/15. Da MG-kompagnierne allerede havde hver 12 MG 08 og 4 Lewis-MG fast placeret i afsnittet, havde kampbataljonen ikke mindre end 32 maskingeværer indsat i stillingen. Omskiftningen af ildkraften i en infanteribataljon fra gevær 98 til maskingevær kom herigennem fuldt til udtryk.

Den 20. januar afholdt hvilebataljonen (I/213) gudstjeneste i kirken i Meurchin, som de var normalt i hver hvileperiode. Pludseligt slog en granat ned i umiddelbar nærhed af kirken efter at have strejfet taget. Lykkeligvis fortsatte præsten gudstjenesten, for det 2. skud slog ned ved kirkens hovedindgang og ville have forårsaget uoverskuelige skader, hvis gudstjenesten var blevet afbrudt. Alligevel blev 4 mand lettere såret, og gudstjenesten fik en tidlig afslutning. Yderligere to granater forårsagede ingen skader. Tilsyneladende var det fjendtlige fly, der under overflyvning af Meurchin havde observeret bevægelserne ved kirken og derfor havde påkaldt artilleriet. I officerskorpset ved hvilebataljonen blev der i forberedelse til den kommende uddannelsesperiode ofte afholdt krigsspil under ledelse af regimentskommandør eller dennes stedfortræder, Hptm. Plange, for igen at forberede officerer til en bevægelseskrig. I biografen i Meurchin, som RIR 213 havde indrettet, blev der flere gange foranstaltet såkaldte »Glade aftener«, hvor de feltgrå kunne finde glæde trods stillingskrigens ensformighed og den øde landsby Meurchin.

Forfremmelser og udnævnelser

Feldunterarzt Bühling I/213 gennem A.K.O. af 30. september 1917 til Feldhilfsarzt; Sa.-Vfz. Timm 1. MGK til Feldunterarzt 26. oktober 1917; Vzf. Ahlers 10/213 til Offz.St. 5. november 1917; Feldw. Werner 8/213 til Offz.St. 15. november 1917; ved A.K.O. af 26. november 1917 til Lts d. L.I: Vzf. Burmeister (nu 2/213), Heim (nu 6/213), Schär (2. MGK); Vzf. Wittblold 1 MGK til Offz.St. 26. december 1917; ved A.O.K. af 11. januar 1918 til Lt.d.R.: Vzf. Röhrs 7/213, Dethlefsen 9/213, Wassmund (Melmuth) 10/213; til Lt d. L.I: Vzf. Siemsglüss 5/213, Suhrkamp 2/213, Klimpel 6/213, Held 1. MGK. Münster 1/213, Petrich 3. MGK, Christiansen 4/213.

Tilgang til regimentet:

20. oktober 1917: Lt. Sprada, overtager 10/213; 25. oktober 1917: Fra østfronten tilgår regimentet: Lt. Lutze til 2/213, Lt. Himmelspach til 4/213, Lt. Beyer til 5/213, Lt. Witte I (Paul) til 6/213, Lt. Witte II (Hermann) til 7/213, Lt. Ranitzsch til 8/213, Lt. Alcrecht til 9/213, Lt. Neidlein til 10/213, Lt. Zühlke til 11/213; 5. november 1917: Hptm Ohrt (II/213); 12. november 1917: Lt. Höppner I (LIR 9) til 1/213; 21. november 1917: Lt. Rabe (igen 5/213); 11. januar 1918:L Lt. Maass (10/213).

Afgang fra regimentet:

9. november 1917: Lt. Büssenschütt til ER 85; 20. november 1917: Lt. Dormann til ER 75, Hptm v.d. Osten som MG-officer ved stab 207 ID; 5. januar 1918: Lt. Höppner 1/213 og Lt. Lutze 2/213 til 220 ID.

Udmærkelser:

Jernkors
21. oktober 1917: II. Klasse: Ers.Res. Botur 11/213
18. oktober 1917: II. Klasse: Schlüter 1/213, Musk. Jürgewitz 4/213, Ldstm. Scholz 6/213, Musk. Häusler 7/213, Wehrm. Dhein 8/213 (Rhein?), Ers.Res. Stollmann, Gefr. Mohrmann 10/213.
20. oktober 1917: II. Klasse: Ldstm. Sebbin II/213 (fra IR 40 tildelt)
1. november 1917: II. Klasse: Unteroffz. Stiller 1. MGK,
10. november 1917: I. Klasse: Vzf. Schawaldt
II. Klasse: Musk. Hensel 213.

I anledning af patruljeoperationen den 22. november 1917:
I. Klasse: Offz.St. Greve 1/213, Lt.d.R. Dahlgrün Reg.stab, Lt.d.R. Georgi, Adj. III/213, Lt.d.Res. Wollesen 5/213, Lt. Huhnstock, fører 2 MGK, Uffz.d.L. Berlin 10/213, Gefr.d.L. Böttcher 2. MGK.
II. Klasse: 1/213: Gefr. Wind, Musk. Rassmusson, Ldstm. Albrecht, Musk. Kühl, Majchszak, Pluzinski, Ldstm. Busekow, Uffz. Moritz, Schröder, Musk. Gripp, Ldstm. Starkjohann, Buck 2, Musk. Mulzewski, Lorenz, Ldstm. Oefert, Musk. Kuhrts, Ers.Res. Bahlinger, Musk. Bockholdt; 2/213: Ldstm. Bösch, Cholewczinski, Ers.Res. Lewandowski, Ldstm. Dombrowski, Wollny, Musk. Piel, Vzf. Erdmann, Musk. Falldorf, Ldstm. Ringhoff, Hinrichs, Musk. Schwarz, Ldstm. Schwarz, Musk. Trantz, Ers.Res. Rasmus, Musk. Reimers, Ldstm. Schulz, Wehrm. Claussen, Lau, Ldstm. Bielefeld, Res. Holstein, Wehrm. Kübler, Mazur; 3/213: Musk. Brinkmann, Ldstm. Hannig, Ers.Res. Mitterer, Musk. Szymkowiak, Jacobsen, Ralfs, Michaelis,

Ldstm. Rodwinski, Sinzig, Gefr. Knudsen, Wehrm. Behning, Gefr. Wöbke. Ldstm. Wöhlk, Gefr. Siemers, Ers.Res. Weisse, Musk. Kaminski, Wehrm. Wegener, Schuldt, Ldstm. Brünjes, Musk. Heitmann, Harm. Gefr. Baaske; 4/213: Musk. Mahler, Stübe, Brüggmann, Kügler, Res. Brandt, Reichel, Wehrm, Baalke, Uffz. Gruns, Ers.Res. Külls, Wehrm. Mielke, Ldstm. Stroppel, Ers.Res. Hammers, Musk. Manikowski, Kruse, Tiedemann, Rogge, Spang, Przymuszala, Wehrm. Lipp, Res. Hurdelbring, Lüthje; 5/213: Ldstm. Spilker, Musk. Wedekind, Ldstm. Sass, Czembor, Gefr. Krüger, Wehrm. Bockelmann, Ldstm. Bengel, Res. Pitula, Ldstm. Elbanowski, Wehrm. Gothow, Musk. Sagenowski, Ldstm. Köke, Kasprowicz, Gefr. Rathmann, Wehrm. Hartwig. Uffz. Gendrich, Bartels, Ldstm. Baas; 6/213: Musk. Arpe, Ers.Res. Stange, Musk. Reincke, Ldstm. Zimek, Otte, Musk. Finken, Ahrens, Ers.Res. Schach, Wehrm. Kock, Musk. Lau, Mohr, Jürgens, Fitschen, Saxen, Ers.Res. Meyer, Musk. Staniszewki, Pein, Lippmann, Ers.Res. Reicherts, Ldstm. Giese, Ers.Res. Lütjohann, Ldstm. Melms, Wehrm. Veit, Reimer; 7/213: Musk. Rugullis, Seifert, Heyer, Ldstm. Wüllenweber, Trettin, Ers.Res. Sieradzki, Musk. Kalchthaler, Ldstm. Blechacz, Ldwm. Küsel, Musk. Peters, Ldstm. Braun, Stumpf, Musk. Meyer, Berg, Gefr. Hoffknecht, Res. v. Leihn, Ldstm. Tiedemann, Jebsen, Musk. Tabbert, Breunert, Ldstm. Bierberg, Uffz. Landrath; 8/213: Musk. Wehmöller, Jenzen, Ldstm. Tullick, Musk. Schuldheiss, Brandt, Gefr. Wemssen, Ldstm. Dietz, Musk. Stöterau, Schmidt, Gefr. Wilke, Musk. Kähler, Ldstm. Hell, Gefr. Schnaarfs, Musk. Adler, Res. Kiems, Ldstm. Maus, Winter, Wehrm. Röhr, Ers.Res. Martin; 9/213: Musk. Thielke, Vzf. Kassei, Musk. Rohlf, Ldstm. Hattig, Meyer III, Gefr. Kellner, Wehrm. Reimers, Musk. Brockmann, Res. Pikarfski, Ldstm. Sudmann, Röhl, Keil, Gefr. Haar, Ldstm. Schlünzen, Ers.Res. Grapp, Gefr. Bruhn, Musk. Mauer, Ers.Res. Strutz, Musk. Plath, Andersohn; 10/213: Musk. Pawlowski, Bartels, Meyer, Wehrm. Wacker, Ldstm. Weber, Hannstein, Ldwm. Mann II, Hagedorn, Ers.Res. Briechle, Res. Schlünzen, Gefr. Queissner, Ldstm. Imbeck, Musk. Meyer. Gefr. Jürgensen, Musk. Scheve, Ldstm. Schneider III, Lehmann, Link, Gefr. Scheider II, Ldstm. Schendtke, Res. Benedix, Musk. Bruhns I, Res. Schmidt II, Musk. Wetzel, Zöpke, Gefr. Behrendt; 11/213: Musk. Beyreis, Buschmann, Zock, Ehlen, Schüdt, Hoops, Gefr. Glunz, Bössow, Musk. Gierke, Ers.Res. Schade, Gefr. Kaiser, Musk. Eissing, Nestmann, Ers.Res. Penzel, Musk. Wolters, Ldstm. Ahlers, Musk. Harmel, Ldstm. Schnier, Musk. Lückmann, Schulz; 12/213: Musk. Militzer, Senk, Burow, Fahrenholz, Rasch, Gefr. Föllschow, Musk. Jensen, Wehrm. Seidensticker, Res. Welge, Ldstm. Streichenbach, Wehrm. Röhling, Schaffranck, Ldstm. Trost, Musk. Barkentin. Gessken, Gröne, Martz, Ldstm. Schenk, Musk. Rathlau, Fahlie, Frecke; 1. MGK/213: Schütze Medow, Webaer, Miesegades, Vfz. Both, Schütze Hoffmann, Ldstm. Bleck, Ers.Res. Krause, Schütze Loockhof, Ldstm. Gebers, Schütze Elfers, Storm, Mertens, Ldstm. Sommer. Block; 2. MGK/213: Schütze Direnga, Brand, Ldstm. Gieseking, Musk. Klinke, Meyer, Peter, Schilling, Sievers, Albers, Stuke, Musk. ?, Kleen, Ers.Res. Maximini, Gefr. Wehmer; 3. MGK/213: Schütze Wolter, Griem, Stuke, Harabeck, Dettiner, Mory, Hasselmann, Steder, Bockwoldt, Tietjen, Brünner; MG-stab: Uffz. Stegemann, Musk. Toppe 3/213, Huxol 7/213, Gätje 8/213, Bruns 10/213, Drost 12/213, samt den til stab 89. Res.Bde. kommanderede Musk. Gewecke.

27. november 1917: II. Klasse.

1/213: Res. Krolan, Musk. Kuczenski, Tank, Regts.waffenmeister Müller, Dingfelder, Res. Morsing, Musk. Henne, Bübbers; 2/213: Wehrm. Graaf, Musk. Engel, Wehrm. Schulz, Musk. Schultz, Hammermann, Gefr. Harms, Musk. Gremka; 3/213: Ldstm. Sellhorn, Musk. Grausow, Tietjen, Ldstm. Sing, Musk. Schnaars, Selking; 4/213: Gefr. Bannkow, Res. Windler, Ldstm. Halbmeier, Uffz. Wolfgramm, Musk. Reuter, Harms. Ldstm. Röder; 1. MGK: Schütze Wellage, Ldstm. Klör, Gefr. Steuck; 5/213: Musk. Ohm, Gefr. Kramhöst, Ldstm. Meyer, Wehrm. Moser, Ldstm. Ahlf, Wehrm. Przykinskowski; 6/213: Ers.Res. Rippert, Uffz. Schwanz, Luck, Musk. Tiedemann, Stinn, Gefr. Petersen; 7/213: Musk. Stindt, Ldstm. Grubde, Rippe, Ldstm. Brandt, Musk. Fredecker, Martens, Wehrm. Ahrens; 8/213: Wehrm. Ruthenberg, Ldstm. Gabriel, Mietz, Ers.Res. Mutschler, Ers.Res. Maudaus, Ldstm. Struck, Wehrm. Döcke, Musk. Rohbock; 2. MGK: Ldstm. Huth I, Kirschning, Musk. Sander, Niclas; 9/213: Musk Andresen, Ldstm. Wiedow, Wehrm. Pohl, Krabs, Musk. Pundsack, Res. Vietens, Musk. Stascheit, Weinzettel, Braasch, Branck; 10/213: Ldstm. Rathjens, Pott, Ers.Res. Pünnje, Gefr. Schneider, Musk. Bargstedt, Res. Grimm, Hodann, Musk. Riechert; 11/213: Musk. Storm, Bieber, Engelhans, Meine, Schwerin, Wehrm. Schmidt, Jarr; 12/213: Musk. Ball, Remcken, Schröder II, Kruse, Krause, Uffz. Möll; 3. MGK: Ldstm. Zelk, Schütze Sondermann, Wehrm. Blümer.

27. november 1917: II. Klasse: 1/213: Ldstm. Hinterhäuser, Musk. Fricke; 4/213: Ers.Res. Schultz, Musk. Söndergaard; 9/213: Uffz. Diehl; 10/213: Wehrm. Kröger; 12/213 San.Uffz. Brumme.

7. december 1917: II. Klasse: 5/213: Musk. Höppner; 10/213: Musk. Barning; 12/213: Wehrm. Weyrauch

20. december 1917: II. Klasse: 1/213: Gefr. Günther; 3/213: Ldstm. Brandt; 7/213: Gefr. Heldt

21. december 1917: II. Klasse: 1/213: Wehrm. Adler

22. december 1917: I. Klasse: Unteroffizier v. Lanken 2/213.

22. december 1917: II. Klasse: Ldstm. Matthieas 3/213; König 3/213; Gefr. Goht 6/213; Musk. Winkel 9/213; Musk. Bach 10/213.

24. december 1917: I. Klasse: Gefreiter Rudzki 2. MGK.

24. december 1917: II. Klasse:

1/213: Musk. Gawelkiewicz, Musk. Pellin (?), Gefr. Keppke, Wehrm. Eichenfeher, Musk. Rusdal (?), Wolf, Richert, Boldt I; 2/213: Wehrm. Külper (?), Res. Winkelmann, Ldstm. Osten, Musk. Vollert, Lange, Kaske; 3/213: Musk. Dose, Uffz. Behrendt, Musk. Schwarze, Kelting, Heutmann; 4/213: Musk. Kröger, Ers.Res. Löhle, Gefr. Bru(?)ing, Krüger II, Musk. Corleis; 1. MGK: Sgt. Flux, Uffz. Froitzheim, Schütze Hohn: 5/213: Musk. Hendrich, Tosick, Wehrm. Blohm, Ldstm. Knop, Musk. Vogel, Ldstm. Warnke, Ldstm. ?felt, Musk. Gorski; 6/213: Musk. Lorath, Schlingmeier, Lösling, Könke; 7/213: Ldstm. Schulz, Wehrm. Haak, Wehrm. Wiluschat, Musk. Neubauer, Uffz. Alberti, Res. Oelze; 8/213: Ldstm. Haase, Wagner, Musk. Wendele, Ldstm. Beiss, Musk. Albers, Gefr. Jung, Wehrm. Stock, Ldstm. Waczynski; 2. MGK: Schütze Behrens II, Lange I, Bethmann, Studt; 9/213: Musk. Wohlers, Musk. Kühl, Biedermann, Evers, Wehrm. Hintz, Ldstm. Mumme, Ers.Res. Sieber og Ldstm. Hollenbek – tilkommanderet sturm-komp. 89 Brigade; 10/213: Wehrm. Mortz, Musk. Rust, Rathjen I, Esberger (?), Ldstm. Schlüsselburg, Pehmöller; 11/213: Ldstm. Hartwig, Gefr. Rose, Wehrm.. Dehmke, Gefr. Hraz, Musk. Wustefeldt, Uffz. Matthies, Musk. Pape; 12/213: Musk. Bruns, Gefr. Junge, Musk. Rattunde, Pehmöller, Malzahn, Beyer, Rollesle(?), Garbade; 3. MGK: Schütze Besselmann, Dittmer, Wichmann, Bösdeke,, Welschopf

24. januar 1918 : I. Klasse: Lt. Fischer MWA I/213.

24. januar 1918: II. Klasse: Lt. Hermann Schröder, tidl. MGK, nu ER 75.

1/213: Ldstm. Thomsen, Musk. Andresen, Nacack, Deckert, Gefr. Koch; 2/213: Musk. Stüdemann, Hetyn, Ldstm. Garlich, Gefr. Jacobs; 3/213: Uffz. Büssenschütt, Musk. Lühring, Ers.Res. Dänke, Gefr. Pomplun; 4/213: Musk. Kanitzs, Reimers, Ers.Res. Radicke, Ldstm. Reinfried, Freudenberg, Musk. Zick, Käcke; 1 MGK: Schütze Stehmeyer, Brandt, Ldstm. Jürgens, Ers.Res. Ilander, Wehrm. Gerstenkorn; 5/213: Wehrm. Wagner, Ldstm. Giese, Musk. Kukeritz, Gefr. Buntgrak, Musk. Lenschner; 6/213: Musk. Herr, Sergt. Babens, Musk. Strautz, Streich, Behrmann, Ldstm. Scheffler, Ers.Res. Puter, Ldstm. Schrader; 7/213: Gefr. Gaulke, Ldstm. Siems, Uffz. Gelkermann, Brunkhorst, Musk Iden; 8/213: Musk. Radtke, Ldstm. Possehl, Wehrm. Fischer, Ldstm. Harms, Uffz. Cornelius; 2. MGK: Musk. Pohl, Schüssler, Ldstm. Haller; 9/213: Ldstm. Sommer, Musk. Schmidt IV, Kilian, Ldstm. Tonn, Ers.Res. Erdmann; 10/213: Ldstm. Fuhrmann, Musk. Neddermeyer, Spiering; 11/213: Uffz. Schmidt, Paulmann, Gefr. Strate, Res. Krause, Musk. Niebuhr; 12/213: Musk. Rodenburg, Uffz. Ziedler, Gefr. Strassburg, Musk. Gerkens; 3 MGK: Ers.Res. Kaesler, Schütze Haar, Krimberg, Wichmann, Köster.

Bremer Hanseatenkreuz:

27. oktober 1917: Unteroffizier Hartun 1/213; Musketier Burhorn 2/213

6. december 1917: Gefreiter Wassmann 10/213; Musketier Gewecke 5/213

Hamburger Hanseatenkreuz:

2. november 1917: Hptm. v.d. Osten II/213; Lt. Peters 5/213; Lt. Schildbach stab/213;

12. november: Lt. Lamke 1/213, Lt. Tiessen 1.MGK; Lt. Wassmund 11/213, Lt. Schwitzky stab/213; Lt. Huhnstock 2. MGK; Lt. Hilmer 3. MGK; Musk. Zunker, Uffz. Hudtwalker, Musk. Rasmusson 1/213, Gefr. Roloff, Ldstm. Ott, Wehrm. Bastenhorst 2/213, Vzf. Münster, Gefr. Voss, Musk, Küchler, Ldstm. Jäger 4/213, Ldstm. Christlieb 8/213; Gefr. Glunz, Res. Heuer, Musk. Bühring, Uffz. Bethge 11/213; Uffz. Schäger, Ldstm. Golchert, Freitag 1MGK; Uffz. Weyergang 3. MGK;

1. december: Uffz. Kirchberg 1.MGK.

Forfremmet på grund af tapperhed for fjenden:

27. november 1917: Uffz Hansen 2/213 til Vzf. (Sturmkompagni/89 Bde).

19. januar 1918: Uffz Schröder til Vzf; Gefr. Nissen, Rönnau til Uffz.

9. februar 1918: Uffz. Berlin 10/213 og Uffz. Anders 11/213 til Vzf.

22. februar 1918: Uffz. Nickel 6/213 il Vzf.

Stillingsbesættelse oktober 1917 – slutningen af januar 1918

Regimentsstab:

Kommandør: Major Weyergang; 11. november 1917 Major Kettner
Adjudant: Lt. Blömeke
MG-officer: Lt. Dahlgrün
Signalofficer: Lt. Schwitzky
Minekasterofficer: Lt. Schilddach
Rettergangsofficer: Oblt Sievert.
Fører for store bagage: Feldw.Lt. Kurreck.

I. Bataillon:

Kommandør: Hptm. Plange
Adjudant: Lt. Brusch

Forplejningsofficer: Lt. Paulsen
Bataljonslæge: Oberarzt Dr. Neubürger
Feldhilfsarzt Bühling
Intendant: Zahlmeister Berner.
1. Kompanie: Lt. Lamke
Lt. Schmidt V (s året 31. oktober); Lt. Petersen, Lt. Münster, Lt. Höppner (12. november til Reg.)
2. Kompanie: Lt. Dormann, 20. november: Lt. Beyer
Lt. Lutze, Lt. Friedrichsen (såret 31. oktober), Lt. Himmelspach, Lt. Burmeister, Lt. Suhrkamp.
3. Kompanie: Lt. Kunze
Lt. Lindemann, Lt. Wolf
4. Kompanie: Lt. Dörnte
Lt. Holzapfel, Lt. Christiansen, Feldw.Lt. Jordan.
1. MGK: Lt. Thiessen
Lt. Maisch, Lt. Held, Lt. Diefhaus
MWA: Lt. Fischer

II. Bataillon:
Kommandør: Hptm. v.d. Osten (15. november som MGO til stab/207 ID); Hpm. Ohrt.
Adjudant: Lt. Frehse
Forplejningsofficer: Feldw.Lt. Schröder
Bataljonslæge: Ass.Arzt. Dr. Lux
Feldhilfsarzt Prost
Intendant: Zahlmeister-Stellv. Schnor
5/213: Lt. Beyer, fra 21.november Lt. Rabe.
Lt. Bössow, Lt. Siemsblüss
6/213: Lt. Mummert
Lt. Gruel, Lt. Heim, Lt. Klimpel
7/213: Lt. Wollesen
Lt. Witte, Lt. Bolte, Lt. Sommerfeld, Lt. Röhrs
8/213: Lt. Rommelé
Lt. Ranitzsch, Lt. Hiller, Lt. Katt (til Feld-Rekr.Depot 207 ID)
2. MGK: Lt. Huhnstock
Lt Klauder, Lt. Schär
2. MWA: Lt Denker

III. Bataillon:
Kommandør: Hptm. Lange
Adjudant: Lt. Georgi
Forplejningsofficer: Feldw.Lt. Bernau
Bataljonslæge: Oberarzt Dr. Reichel (samtidig regimentslæge)
Feldhilfsarzt Lemke
Intendant: Zahlmeister-Stellv. Sohst
9/213: Lt. Schröder
Lt. Albrecht, Lt. Dethleffsen
10/213: Lt. Sprada
Lt. Graf, Lt. Neidlein, Lt. Maass (11. januar forsat til LIR 71), Lt. Wassmund II
11/213: Lt. Wassmund I
Lt. Lange (28. december fører I.Pi.Kmp. 213), Lt. Zühlke, Lt. Hoepner
12/213: Lt. Schmidt.
Lt. Zimmer, Lt. Ehlers, Lt. Gebauer (forsat til Feld-Rekr.Dep. 207 ID)
3. MGK: Lt Seebeck
Lt. Hilmer, Lt. Petrich
3. MWA: Lt. Siebert

* * *

Uddannelseshvil

Februar 1918

Allerede i december 1917 havde befalinger fra de højre myndigheder bekendtgjort, at divisioner på skift ville blive trukket ud til en tre ugers uddannelse i de nye former for angreb. Endeligt var det 207 ID tur, og befaling hertil indgik i midten af januar 1918. Divisionen skulle afløses af 220 ID, og rykke til et rum bag Gruppe Souchez med opgaven som indgrebsdivision for den nordlige del af gruppens ansvarsområde. I Afsnit 1 (213) afløste IR 190, i Afsnit 2 (98) RIR 55 og i Afsnit 3 (209) afløste RIR 99. Som den første bataljon fra 213 blev II/213 i hvil afløst natten til 27. januar og rykkede morgenen på Kejserens fødselsdag til Leforrest. Så blev kampbataljonen (I/213) afløst af II/190 natten til 28. januar og marcherede til Auby. Til sidst blev III/213 afløst som beredskabsbataljon at I/90 natten til den 30. januar og kom i kvarter i Noyelles-Gobault. Her lå også regimentets stab, mens 207 ID stab lå i Thumeries og 89 Brigadestab i Oignies. RIR 98 var placeret i Carvin, RIR 209 i Evin-Malmaison. Afløsningen skete alle steder glat uden fjendtlig indgriben. Overdragelse af kommando over afsnittet fulgte om eftermiddagen den 28. januar. Divisionen overtog kvarterer fra 1. Garde-Reserve-Division, der på sin side afløste 220 ID. Fra starten blev det planen, at 207 ID skulle vende tilbage til dens gamle afsnit. Derfor forblev også alle, der var kommanderet til tjeneste bag fronten (bykommandantskaber o. lign.) på deres hidtidige poster. For første gang siden de fjerne dage langs kysten i efteråret 1916, kom divisionen nu i virkelige hvilekvarterer, og fandt desto mere taknemmelighed over dette, som andre, mere begunstigede divisioner, ofte månedslagt havde kunnet nyde.

I december 1917 havde brigade og regiment udfærdiget uddannelsesplaner. Der kom nu en præcist, tidsmæssig fordeling af den knapt tildelte uddannelsesperiode, hvori der hver dag, ja hver time, blev gjort forsøg på at gøre den nye angrebstaktik til et rutinespørgsmål for enhederne. Første uge var forbeholdt enkeltmandsuddannelse og uddannelse i kompagnierne, den næste uddannelse i bataljonsramme med deltagelse af artilleri, så fire dage indenfor regimentet og to dage til en divisionsøvelse. I periode var der fordelt 4 hviledage. Alle øvelser var helliget angreb og bevægelseskrig. Gennembrud af det fjendtlige stillingssystem skulle skoles. Kun herigennem kunne det sikres den længe savnede, endegyldige afslutning på den langvarige krig. Et særligt uddannelsesmål var den tætte opslutning bag den såkaldte »ildvalse«. Divisionen havde rådighed over en øvelsesplads ved Moncheaux. Her blev der oplevet mange anstrengende dage, der imidlertid gjorde overordentlig godt for de stive lemmer, og i betydelig grad øgede enhedernes kampværdi, der jo i lange år kun havde været indstillet på forsvarskamp. Et forstyrrende element var nedsættelsen af den daglige brødration, der var meget uhensigtsmæssigt indført netop nu, hvor de konstante bevægelser i frisk luft især blandt de unge soldater, øgede sulten, men som formentlig var nødvendig set ud fra hele det tyske folks ernæringssituation. Den, som erstatning, beordrede længere »sengehvile« kunne naturligvis ikke på nogen måde ophæve dette onde.

Den 8. februar overtog den bekendte General Litzmann kommandoen over Gruppe Souchez, og sendte i en dagsbefaling en hilsen til de ham underlagte enheder (»Jeg er stolt over at være tildelt et så særligt vigtigt afsnit af vestfronten«).

Den 11. februar, en dag, der oprindeligt var udset som hviledag, blev der gennemført en alarmeringsøvelse ved divisionen. I/213 rykkede til Pont-á-Sault, II/213 til vejen Oignies – Dourges ves for Kanal de la Haute Deule, III/213 til den vestlige udkant af Dourges. Enhedernes opstilling blev inspiceret af officerer fra divisionsstaben, og om eftermiddagen returnerede enhederne til deres kvarterer. Som erstatning var den 12. dag udlagt som hviledag. Den 14. februar blev der skiftet kvarterer. I/213 kom til Thumeries og la Neuville (3., 4. og 1 MGK; 1. og 2. Kompanie), II/213 til Mons-en-Pevèle og III/213 til Wahagnies og Libercourt. Regimentets stab forskød til Wahagnies.

Regimentet forblev i disse kvarterer indtil den 19. februar og fortsatte den videre uddannelse.

En afløsningsbefaling for natten 19./20. februar bragte som forudset divisionen tilbage i dens gamle stillinger i Gruppe Souchez, og med den samme fordeling som før hvileperioden. RIR 213 overtog dermed igen højre fløj af Afsnit 1.

* * *

Endnu engang ved Pont-à-Vendin – og ved Hulluch

Februar – juli 1918

Skulle man kalde det en fordel eller en ulempe, at RIR 213 igen havde overtaget sit gamle afsnit? Der var i hvert fald begge meninger. Efter opfriskning i den kort tildelte uddannelsestid, havde måske, når der så hurtigt igen var behov for 207 ID i forreste linje, et skift i stilling have været af fordel, for ikke hurtigt igen at smide den nye friskhed væk gennem en for hurtigt tilbagevenden til kendte rutiner. Måske havde man ville gøre regimenterne en tjeneste ved at lade dem genbesætte kendte afsnit, men det var dog ret tvivlsomt.

Den tidsmæssige fordeling af den nye indsættelse i Afsnit 1 under Gruppe Souchez frem til den 31. marts 1918 fremgår af nedenstående tabel:

Fra:	Forreste linje	Beredskab	Hvil
19. februar	II – 7. 8. 5. 6.	III/190	II/190
20. februar	II – 7. 8. 5. 6.	I	II/190
23. februar	II – 7. 8. 5. 6.	I	III i Meurchin
26. februar	III – 10. 12. 11. 9.	II	I Kolonie Faschoda
4. marts	I – 4. 1. 2. 3.	III	II i Kolonie Faschoda
10. marts	II – 5. 6. 7. 8.	I	III i Carvin
16. marts	III – 11. 9. 12. 10	II	I i Faschoda
22. marts	I – 2. 3. 4. 1.	III	II i Carvin
25. marts	I – 2. 3. 4. 1.	III	II i Wotan-Riegel
27. marts	II – 7. 8. 5. 6.	I	III i Carvin
31. marts	I – 3. 4 II – 7. 5.	I – 2. 1. II – 8. 6.	

Dagene i stilling viste i starten det vante billede. Særlig ubehagelig udviklede sig de natlige beskydninger med miner. Ofte drejede det sig om gasminer. Gasbeskyttelsen var derfor på det højeste, og på den måde kunne større tab undgås. Vore minekastere svarede igen, og heller ikke de sparede på gasminer. Patruljeaktiviteten forblev høj, som det var kendt i afsnittet. Som patruljeførere i I/213 nævnes Sergt. Cordes 1/213, Unteroffizier Kleemann 3/213, Unteroffizier Wellbrock 4/213. Særlig nævneværdig er en operation med Patrulje-kommando I/213 under kommando af den fortræffelige Unteroffizier Krüll 2/213 natten til 8. marts. Krüll havde som mål sat sig en dobbeltpost, som han ved en tidligere lejlighed havde rekognosceret imod. Med en styrke på 3 underofficerer og 13 mand arbejdede patruljen sig kl. 0245 mod sydvest fra stillingen. Ved den fjendtlige hindring blev Unteroffizier Wellbrock 4/213 med sin gruppe efterladt som sikring. Resten af styrken arbejdede sig gennem hindringen. Den engelske vagthavende var netop i færd med at afløse posten. 213'erne afventede afløsningen. Som nu den afløste post gik forbi, blev den vagthavende pludseligt stående. I samme øjeblik sprang Musketier Gramenz 2/213 ned i graven for at fange den vagthavende. Denne nåede imidlertid at rive sig fri og forsvinde den vej, hvorfra han var kommet. Nu sprang hele patruljen ned i graven: Unteroffizier Hinrichsen 4/213 blokerede med 3 mand graven til højre, Unteroffizier Krüll trængte med de øvrige: Musk. Gramenz, Raschke, Hokamp (alle 2/213) i retning af dobbeltposten. Denne var jo nu desværre advaret, og der udviklede sig en heftig kamp på håndgranater. Også et MG deltog, men en tysk håndgranat fik det til at tie. Alligevel blev den engelske håndgranatild kraftigere og kraftigere. Tilsyneladende havde dobbeltposten fået forstærkning. Så blev patruljen ramt af et hårdt slag: dens tapre, på så mange patruljer velprøvede Unteroffizier Krüll, faldt. Yderligere to kammerater blev såret, og det i starten så heldige skare måtte returnerer. Unteroffizier Hinrichsen og Wellbrock bar sammen med Musketier Bubbers 1/213 de sårede kammerater tilbage til egen stilling, mens den døde Krüll ikke kunne bjærges. Med ham døde en af de bedste underofficerer i RIR 213. Musketier Gramenz blev på grund af tapperhed overfor fjenden forfremmet til Gefreiter. Som ekkoet på et råb fulgte næsten nat hen på morgen den 9. februar fjendens svar på I/213 dristige patrulje. Efter en kraftig forberedelse med artilleri og minekastere, rykkede kl. 0545 omkring 50 mand frem mod b-kompagni afsnittet (1/213). Den vagthavende underofficer lod englænderne rykke ind i det tomme rum, da 1. grav for længst var rømmet. På ordre fra Lt. Lamkes, stødte så 1/213 stødtrop under Sgt. Cordes og Unteroffizier Frey frem, hvorpå englænderne i vores grav flugtagtig forsvandt. De led tab på grund af vore håndgranater, og efterlod to geværer. Brigadekommandøren, Oberst Freiherr v. Lützow udtalte i en brigadebefaling den 9. februar sin særlig anerkendelse til Patrulje Krüll og stødtroppen fra 1/213.

Allerede natten til den 10. marts havde 6/213 ligeledes lejlighed til med succes at slå en fjendtlig patrulje tilbage. For den her udviste beslutsomhed roste en regimentsbefaling Unteroffizier Evers, Gefreiter Stinn, og

Musketier Pein, Herot, Kregeloh og Heckeroth. Mere ulykkeligt havde udgangen på en lignende episode om aftenen den 12. ved d-kompagniet (8/213). Ganske vist forløb rømning og efterfølgende fremstød som foreskrevet og på rette tid, men på grund af et skud i benet kunne Unteroffizier Dietrich ikke komme væk i rette tid, og blev taget til fange. Som fører for 8/213, Lt. Rommelé fra sin dækning stod og observerede, satte en et stykke af en granat en ende på denne dygtige og afholdte officers liv. På samme tid blev der også rettet angreb mod R.98. Den 15. marts udtalte Generalmajor Schrötter i en divisionsbefaling »alle deltagende sin fulde anerkendelse«. Lt. Dörnte blev udnævnt til ny fører for 8/213. Også i de følgende nætter blev fjendtlige patruljer afvist. I hvilebataljonen blev der i marts gennemført øvelser og krigsspil for officerer, for ikke at det i hvileperioden indlærte igen skulle gå i glemmebogen. Vi vidste jo alle, hvilket mål alle disse øvelser var rettet imod: frigørelsen fra den ensformige skyttegravskrig og sikringen af en sejrrig hjemkomst. En følelse af stolthed og en bevidsthed om styrke fyldte os, når vi genkendte visse sider af de grundige forberedelser til den store kamp, eksempelvis når vi så tavler med uforståelige tegn og tal, der præcist beregnede batteristillinger for de enkelte batterier, så de blot behøvede at gå i stilling for her at finde færdige skydeforlæg til at kunne åbne en virkningsskydning. Også Tommy havde fået vind om, at et eller andet var under opsejling. Hans artilleri skød langt ind i baglandet, og det var slut med sikkerheden i Carvin. Eksempelvis var hans bombefly flittig undervejs og lagde deres »æg«. Og selvom de også lejlighedsvis havde held til at forstyrre nattesøvnen, så var det alt kun nålestik, der ikke kunne ændre det voldsomme stemningsomsving, der fandt vej til vore hjerter i disse marts dage. Og så kom der ordre til at reducerer oppakningen: divisionen havde frem til den 23. marts til at gøre sig marchklar, og alt overflødig oppakning, dokumenter og køretøjer skulle afgives til et depot i Libercourt. Det betød opgivelse af mange bekvemmeligheder fra stillingskampen, men hvad betød det overfor følelsen: nu går det løs! Men hvor det tyske tordenvejr skulle ramme fjenden, vidste vi ikke; overalt langs den tyske vestfront var der truffet forberedelser. Hos os i Afsnit 213 var der gennem længere tid gjort forberedelser til Operation »Märzfeier«, og dens udførelse befalet til om morgenen den 21. marts. På samme tidspunkt, hvor vores store offensiv blev iværksat mellem Cambrai og la Fère med forsøget på at skille de engelske og franske styrker fra hinanden, forlod hos 213 vore stormtropper stillingen for at vildlede fjenden. Dens opgave var et dybt indbrud i den fjendtlige stilling overfor d-kompagniet, ødelæggelser af minekastere og indbringelse af fanger. Ledelse af operationen havde Major Kettner, der med sin stab natten mellem 20. og 21. marts forlagde til sin nye kommandostation øst for Faberwäldschen. Styrken omfattede 3 officerer (Lt. Schneider, Sommerfeld, Unruh), 19 underofficerer, 139 mand fra Stormkompanie, 89. Reserve-Brigade foruden 4 underofficerer fra pionererne og 5 sanitetsfolk fra RIR 213. Der formeredes i 5 grupper: A under Lt. Sommerfeld (213): 6 underofficerer og 32 mand; B under Unteroffizier Hans (213): 2 underofficerer og 23 mand; C under Vzf. Hansen (213): 3 underofficerer og 31 mand; D under Sergent Augustat (209): 2 underofficerer og 20 mand; E under Lt. Unruh: 7 underofficerer og 40 mand. Som leder af infanteriet havde Lt. Schneider sin placering i stillingen tæt på kompagnifører for c-Kompagniet, hvorfra der var god udsigt. De to fløjgrupper (A: Lt. Sommerfeld til højre og E: Lt. Unruh venstre) skulle gå frem i en stor bue og bagude mødes i stillingssystemet for derigennem at lette de øvrige gruppers rensning af de erobrede grave. Af artilleri var det samlede 207 ID artilleri underlagt, og desuden et batteri fra naboen til højre 4. E.D. og tre batterier fra 220 ID til venstre. Desværre iværksatte artilleriet deres ild omkring 3 minutter for tidlig, på trods af at ure omkring kl. 0300 var blevet synkroniserede. Som Gruppe Sommerfeld trængte ind i den fjendtlige grav efter at have ventet et minut efter artilleriets ildåbning, og allerede var i gang med at rulle stillingen op mod venstre, kom de først miner fra de tyske minekasterne flyvende. For ikke at blive ramt af egne miner, måtte Lt. Sommerfeld igen rømme den fjendtlige grav. Ydermere lå skud fra eget artilleri, i stedet for at spærre til højre, over patruljens indbrudssted. Der var to døde. Herved mislykkedes hele operationens plan fra starten. Den engelske grav var stærkt besat af infanteri og MG. Alligevel lykkedes det Gruppe C og E at trænge ind i den fjendtlige grav. Unteroffizier Jakobsen 10/213 sprang derved ind i en fjendtlig bajonet og faldt. Også San.Sgt. Thal 7/213 faldt her. Gruppe E tog 4 englændere til fange, men de samlede tab omfattede 9 døde (heraf måtte 8 efterlades i den fjendtlige grav), 45 sårede, 1 officer (Lt. Unruh) og 6 mand savnet. Disse store tab

(RIR 213 havde 7 døde, hvoraf 2 i første omgang blev meldt savnet) nedsatte glæden over den succes, at man havde taget fanger fra 2. Canadian Battalion og dermed havde identificeret 1. Canadian Division som vores modstander. Da imidlertid om aftenen den 21. marts de første meldinger om vore brødres gevaldige succes i offensivområdet, veg alle betænkeligheder og tvivl for en sejrsglad tillid til en god udgang på krigen. En ny kæmpebølge af begejstring for vores gode tyske sag trak gennem den tyske hær i vest efter så endelig megen besvær. Og det er ikke for meget at sige, når førerne de følgende uger havde nok at gøre med at holde deres soldater tilbage i gravene indtil de nødvendige befalinger indløb. De ville være med, hvor det gjaldt, med at opnå afgørelsen, også de ville se kronen på værket som engang de frivillige i 1914 ikke ville »komme for sent«. Det gik senere helt anderledes, og det var ikke uden en vis bitterhed at vi slog fast, at man ikke havde ondt os den oplivende, berusende følelse af aktiv deltagelse i sejrskampen, men i stedet havde tildelt os opgaven at føre hårde forsvarskampe med dens meget

nedslidende anspændthed. Det gik helt anderledes end vi den 21. marts og de følgende uger håbede på. Det er alligevel opgaven for forfatteren at fortælle, hvilke store ændringer også ramte 213 i deres inderste; hvordan hjertet på ny glødede af lidenskabelig fædrelandskærlighed, og hvordan naturens forår også som det »tyske forår« med magt gennembrød vores følelsesliv.

Den 19. marts besigtigede General Litzmann I/213 og uddelte enkelte Jernkors. Den 22. marts blev hvilebataljonen flyttet fra Meurchin til Carvin. Opstillede tunge batterier tæt på Meurchin tillod ikke længere en så kraftig belægning af stedet, og man da også ganske godt tilfreds med denne luftforandring, selvom også, som allerede sagt, Carvin nu oftere lå under beskydning. Det var dog en by, hvor hvilebataljonen nu måtte tilbringe deres tid.

Afløsningen natten til den 22. marts skete under betydelige vanskeligheder: et voldsomt ildoverfald med gasminer mod Afsnit 209 og 98, der ifølge Daily Telegraph beretning nogle dage senere, med 5.000 miner havde været det hidtil største engelske gasskydning overhovedet. På grund af den sydvestlige vind blev også vores afsnit trukket med i ulykken. Den afløsende I. Bataillon måtte med gasmasker forsøge at finde vej i mørket, og kunne derfor først afløse med stor forsinkelse. Den måtte brugte over 5 timer til den egentlig ikke særlig lange vej. Lykkeligvis kostede hændelsen ingen tab, da gasmasker rettidigt var blevet anlagt. Om denne afløsning fortæller Vizefeldwebel Bornhorst 8/213:

> Efter mørkefald denne dag skulle vi afløses af en anden bataljon (III). Jeg befandt mig med en del af min deling i Støttepunkt Max. Vi skulle bagud i hvil, og stillingsbataljonen skulle overtage vores støttepunkt. Jeg stod – det var allerede blevet mørkt, og afløsningen kunne snart være det – ved posten øverst ved nedgangen til dækningen. Pludseligt blev himmelen blodrød over ved Tommy, næsten med det samme trængte et eksplosionsagtig, geværdig bragt over til os. Posten – han var først kort forinden komme i felten – spurgte mig hvad det var som jeg allerede havde sat gong-gongen i bevægelse. Det var et meget omfattende gasangreb, og det endda under afløsningen. Alarmerne lød nu overalt, og så kom også vores artilleri i gang. Feltartilleri stod meget tæt på vores støttepunkt, og de blev nu overdænget med gas- og brisantgranater i en ganske fin blanding, så bogstaveligt vi hverken kunne høre eller se. Vi havde straks efter gong-gongen havde lydt, anlagt vore gasmasker, sad nu i dækningen og forholdt os mest mulig rolig og gloede på hinanden. Det kunne jo have ret lange udsigter til, hvornår der kunne regnes med afløsning. Udenfor var alt indhyllet i gaståger. Efter to timer kom vores afløsning, og så kunne vi trække bagud. Men først på den anden side kanalen blev gasmaskerne taget af, efter at vi havde haft dem på i mere end tre timer. Endnu efter dage havde vi brystsmerter.

Som morgenen gryede den 23. marts, og også 1. MGK marcherede frem til afløsning, lå den fjendtlige gas stadig i tætte skyer i alle sænkninger, især ved kanalen. Sergeant Goritz, der tilsyneladende var immun overfor gassen, ydede hans kompagnifører værdifuld tjeneste, da han uden gasmaske kunne marcherer foran og vise vej.

Den 23. beordrede Gruppe Souchez, at alle stillingsdivisioner skulle holde sig klar til, også uden planmæssige angreb, at rykke frem »for at holde føling med fjenden« i tilfælde af, at han skulle vige. Spændingen og utålmodigheden steg. Ville det gå løs?

Tidligt den 24. marts forsøgte vores artilleri gennem virkningsskydning og MG gennem spærreskydninger at udfordre den fjendtlige spærreild. Som forventet udeblev svarene næsten fuldstændig. Man sluttede heraf vel med rette, at englænderne i det mindste havde fjernet en større del af dens artilleri for at sætte det i stilling længere bagude. Fremsendte officerspatruljer kunne ikke fastslå noget særligt. Også den kendsgerning, at den forreste fjendtlige grav nu var fuldt besat, som blandt andet Operation »Märzfeier« havde afsløret, syntes at bevise, at englænderne forventede et angreb fra vores side. Da 207 ID den 25. marts taktisk blev underlagt Gruppe Loos, tog vi det som et tegn på, at noget stort var forestående.

II/213 blev som Armee-reserve trukket frem i Wotan-Riegel stillingen og afløste her I/98: 5/213 i Afsnit 1 (213), 6. og 7/213 i Afsnit 2 (98) og 8/213 i Afsnit 3 (209). 2. MGK og 2. MWA forblev i Carvin. Stab II/213 rykkede frem til B.T.K. 98. En divisionsbefaling fra 27. marts fastsatte et angreb med 17. Armee den 28. marts (»Mars Nord og Süd«) mod Arras og Vimy-højderne og den 29. marts et angreb med Gruppe Souches (XXXX. RK) og 55 AK fra området ved Acheville til støtte for »Mars Nord og Süd«. Gruppe Loos skulle i første omgang støtte XXXX. RK og 55 AK angreb med deres artilleri. og den 29. marts være klar til ligeledes at indlede angreb. Klargøringen skulle ske i løbet af natten til den 29. marts med RIR 213 og 98 i rummet mellem højre divisionsgrænse og Støttepunkt 5 til Artilleribeskyttelseslinjen (A.-S.-S.) eksklusiv, RIR 209 i området fra Estervelles som divisionsreserve foruden to kompagnier, der skulle overtage Afsnit 3. Veje til artilleriet gennem stillingsområdet skulle opklares af kommandøren for pionererne, og om natten 28./29. marts forberedes gennem tilkastning af berørte grave og rydning af hindringer. Angrebet med XXXX. RK og 55 AK havde kodebetegnelsen »Walkürenritt«, og afhang i dens gennemførelse af Gruppe Loos. Angrebsmål for 89 Reserve-Infanterie-Brigade var i førte omgang landsbyen Loos og herefter en front mod nordvest og Mazingarbe. Som divisionens forreste bølge var udpeget I/213, II/213 og III/98, bag denne på højre fløj III/213 og på venstre II/98 og I/98. Hvert regiment havde tildelt et

stødbatteri (1/75 til RIR 213). En førerreserve blev trukket ud og klargjort i Carvin. Tilslutning til højre var 4. Ersatz-Division, der ligeledes tilhørte Gruppe Loos.

Alt var forberedt, hver eneste detalje aftalt og klargjort som kl. 21 om aftenen den 28. marts en kort befaling indløb, at Operation »Walkürenritt« ikke ville finde sted den 29. I førte omgang var det endnu på tale at udsætte angrebet til den 30. marts, men alene denne befaling skuffede os overordentligt. Så skulle pessimisterne blandt os alligevel få ret; vi ville fortsat blive hængende i stillingskampen. En divisionsbefaling den 29. bragte vished om, at enhver drøm om bevægelseskrig, i hvert faldt for vores vedkommende, var forbi. Ifølge befalingen skulle RIR 209 trækkes ud af fronten til yderligere uddannelse i Carvin. RIR 98 skulle overtage Afsnit 3 og 89 Res.Brigade forberede opdelingen af divisionsafsnittet i to underafsnit. Det betød entydigt, at vi fortsat skulle bevæge os rundt ved Faber- og Kanonenwäldschen. En brigadebefaling dem 30. marts regulerede den nye opdeling af divisionsafsnittet, der nu kun omfattede to afsnit I (213) og II (98). Afsnit I bestod af den tidligere Afsnit I og den nordlige halvdel af det tidligere Afsnit II, mens det nye Afsnit II bestod af den sydlige halvdel af det tidligere Afsnit II og det tidligere Afsnit III. De nye regimentsafsnit blev besat af to bataljoner ved siden af hinanden med hver to kompagnier i forreste linje og to kompagnier i beredskab. Om natten 30./31. marts blev reorganiseringen gennemført. I Afsnit I besatte II/213 Underafsnit Nord med 7. og 5. Kompanie i forreste, og 6. og 7. Kompanie i beredskab, mens I/213 besatte Underafsnit Syd med 3. og 4. forreste og 2. og 1. Kompanie i beredskab. Højre afsnitsbegrænsning var uændret, den venstre var nu Hohenzollernweg og tilbage i en linje fra Vendin-le-Vieil til Pont-à-Vendin. Skillelinje mellem Afsnit Nord og Syd var en linje langs 1300-m-Wege og længere nord til Kanonenwald. Da der som følge af den tyndere besætning blev befalet indsættelsen af 30 MG 08 og 10 lette minekastere i hvert afsnit, måtte de deponerede våben igen afhentes i depotet i Libercourt. K.T.K. I »Nord« blev placeret i den hidtidige B.T.K. I til højre for Alt-Vendin-Weg, mens K.T.K. I »Süd« lå i den hidtidige K.T.K. I. I mellemtiden var et storangreb blevet stillet os i udsigt under kodeordet Operation »Geortgette«. Den skulle gennemføres af Gruppe Loos (IV A.K.), Aubers og Lille i en bredde på 8 divisionsafsnit. A.O.K. 6 befalede derfor 207 ID til at afgive hele RIR 209 til 43. RD og III/213 til 4. ED, så 207 ID tilbage kun havde 5 bataljoner (med Reserve-bataljon 98 som eneste brigade reserve). Disse afgivelser trådte i kraft den 3. april om formiddagen. Her kom der imidlertid endnu en overraskelse. Også englænderne rørte på sig, og ville på ingen måde blot lade skæbnen gå hen over sig, men forberede også så sin side større angreb mod vores front. Den overfor os liggende 11. engelske Division havde, som det fremgik af fangeudsagn den 2. april, allerede i 14 dage i Marzingarbe ladet to kompagnier grundigt forberede en operation mod Afsnit I Nord med det formål at tage fanger og ødelægge dækninger. Operationen var fastsat til den 2. april formiddag. Kl. 0740 blev der rettet en kraftig artilleriild med gasgranater mod vores højre naboafsnit (IR 361). Ved 213 forblev alt roligt i første omgang. Pludseligt blev ilden kl. 0750 foragt til Afsnit I Nord. Omkring 100 skud tilsyneladende gasgranater, der imidlertid i virkeligheden var røggranater, faldt over 6 og 7/213. En begrænset spærreild begyndte efter anmodning, men den blev ikke kraftigere, selvom der foran blev afskudt »rød«. Fjenden angreb i flere stærke grupper. Foran midten af a- og b-kompagnierne kunne fremstødet afvises, men ved Bamberger-Weg og til venstre herfor trængte fjenden ind. Han trængte frem til 2. linje og overløbe en række dækninger, som han fra snitpunkt Bamberger-Weg og 2. linje rullede op til højre og venstre. På grund af hans overmagt lykkedes det at overvælde besætningen på den første dækning, der endnu ikke fuldstændigt var nået ud. Men ved den næste dækning udviklede der sig forbitrede nærkampe. Delingerne Vzf. Bartels 5/213, Vzf. Schepers 7/213 of Lt. Ranitsch 8/213 trængte i kamp mand mod mand igen fjenden ud af de tyske grave. Desværre kunne fjenden herunder medtage en række fanger, herunder Lt. Croonen 2. MGK. Modsat efterlod han sig 6 døde og 1 fange, som ikke havde nået med i fjendens hastende flugt, og havde skjult sig i et krater mellem 1. og 2. linje.

2. MGK deltog med meget fine resultater i forsvaret. De tog også de fjendtlige slagfly under ild, der i ganske ringe højde krydsede frem og tilbage over vores 1. og 2. Linje og beskød vore folk. Også MG 1 og 2 (Lt. Croonen) kom til skud fra 2. linje, men blev så nedkæmpet fra siden. Et MG manglede, det andet endnu varm efter skydning, som modangrebet nåede frem. Dette fjendtlige angreb kostede II/213 16 kammerater livet, 19 var såret og 30, for det meste sårede, faldt i fangenskab. Af delingsførere var Lt. Bössow 5/213, Lt. Held 2. MGK og Vzf. Schepers 7/213 såret. Da bataljonen med tab på 65 mand var betydeligt svækket, fik den 4. april tilgang af en deling fra Stormkompagniet. Om aftenen den 2. skete der en intern afløsning af 7. med 8. Kompanie, og 5. med 6. Kompanie. Kommandoen over 5/213 blev midlertidigt overtaget af Lt. Schmidt (Erich), da Lt. Wollesen, den hidtidige fører, blev forsat til I. Bataillon. III/213, underlagt 4 ED, rykkede om morgenen den 3. april til Meurchin, hvor den kom i kvarter. Om aftenen den 4. blev den befalet til Haisnes og Douvin, hvor den som afsnits-reserve afløste I/209. Staben (Hptm. v. Seelen) forblev i første omgang i Meurchin, hvor den 6. april blev indsat som underafsnits kommandør »Friedrich-Süd«. RIR 209, der oprindeligt var underlagt 43 RD til deltagelse i »Georgette«, måtte overraskende natten til 5. april afløse IR 361, og besætte hele 4. Ersatz-Divisions afsnit i en bredde af mere end 8 km.

Dette afsnit var opdelt i underafsnit »Franz« (op til La Bassée Kanalen), »Gustav« og »Friedrich«. Sidstnævnte dannede grænse til det sydlige liggende Afsnit 1 unde Gruppe Souchez, besat af II og I/213. Tre regimenter af 207 ID måtte på den måde på tidspunkt sikre to divisionsafsnit. Bag 209 stod som reserve kun III/213 i beredskab og I/190 i Meurchin. Natten til 7. april overtog III/213 afsnit »Friedrich« (a: 9, b: 11, d: 12). I mellemtiden var der imidlertid også sket en omgruppering i Afsnit 1. Natten til 6. april overtog II/213 den forreste linje i hele afsnittet ved i Afsnit »Süd« at afløse 3. og 4. med 5 og 7/213. Med de afløste kompagnier havde I/213 overtaget beredskabet i Underafsnit »Nord«. Om morgenen den 7. april lå hele regimentet derfor i stilling: III/213 i forreste linje i Afsnit »Friedrich«, II/213 i forreste linje i (den udvidede) Afsnit 1, nu kaldt »Nord«, og I/213 i beredskab i Afsnit »Nord«. Om formiddagen lykkedes det to tyske kampfly at tvinge et fjendtlig fly ned, så det måtte lande i vores afsnit bag venstre fløj af 3. linje. 2/213 kunne tage piloten, en canadisk officer, til fange og førte ham væk. Af alle forskydninger denne dag, og den tynde besætning på de hidtidige 2 divisionsafsnit, måtte også de ikke indviede erkende, at et umiddelbart angreb fra vores afsnit ikke kunne forventes. Efterhånden blev divisionens tyngdepunkt flyttet mod nord til det hidtidige 4 ED afsnit. Foruden RIR 209 og III/213 blev også III/98 og ⅔ af stormkompagniet tildelt dette afsnit, så der i det gamle afsnit kun forblev 4 bataljoner (hver 2 fra 213 og fra 98). Den 6. april overtog 207 ID kommandoen over det hidtidige 4 ED afsnit, efter at den 4. april igen var blevet underlagt Gruppe Loos (IV AK). Divisionens ansvarsområde var besat som følger:

Afsnit »Franz« og »Gustav«: RIR 209 med I/190.
Afsnit »Friedrich« og »Nord«: RIR 213 med III/98
Afsnit »Süd«: RIR 98 med I og II/98

Den 7. april blev startdato for »Georgette« fastlagt til den 9. april. En divisionsbefaling fra den 8. april bekendtgjorde opgaven for 207 ID i forbindelse med hele operationen. Den bestod, for at sige det kort, i første omgang i at vente. Endnu engang havde divisionen fået til opgave at forfølge en vigende fjenden, og »holde ham til ilden«. Den skulle med en stærk højre fløj rykke frem over Cambrin – Annequin til Sailly og langs hele fronten nå vejen Sailly – Lens. Men det var fremtidsmusik og alt afhang af succesen med »Georgette«. Natten til 8. april gennemførte vores artilleri en tre timer lang, voldsomt gasskydning mod de fjendtlige batteristillinger, hvis kanoner denne dag havde været ret livlige, og især havde belagt Hulluch og dens sidste rester af huse med en kraftig ild.

Og så oplevede vi i morgentimerne den 9. april (fra kl. 0400) den voldsomme ildforberedelse med talrige tyske batterier forud for angrebet. Hele den østlige horisont lyste uafbrudt op. Utallige tyske granater brusede hen over vore hoveder, og udløste i vore hjerter en dyb tilfredsstillelse. Vi havde jo ofte nok måttet opleve smerten under det engelske artilleri og dens langt større beholdninger af ammunition. Nu syntes hævnens time at være kommet. Den opløftende, stolte glæde over denne voldsomme åbenbaring af tysk kraft blandede sig med beklagelsen over, at man – i hvert fald i starten – blot lod os være tilskuer, og havde dømt os til at vente. Det gik anderledes! Når blot vore kammerater, der skulle fører det første stød, ville få heldet på slagmarken! Den uhyre ild fra det tyske artilleri, specielt dens gasgranater, havde gjort sin virkning: de fjendtlige kanoner tav – så voldsom var den orkan, der fejende hen over dem. Der er uforglemmelig for forfatteren til denne regimentshistorie, hvordan Lt. Seebeck 3. MGK, som skulle på orlov til Tyskland, om formiddagen den 9. april dukkede op og gav udtryk for sin ærlige vrede over netop nu at skulle væk, hvor »vi havde overhånden«. Efter alle måneders og års stillingskrig havde vi ventet på denne stund, og vore hjerter var fulde af tillid og forhåbninger! Kl. 0800 kastede den tyske artilleriild sig over de fjendtlige infanteristillinger. Tre kvarter senere fik den over i en ildvalse, og angrebsdivisionerne forlod deres udgangsstillinger. På højre fløj af angrebet opnåede vore stormende kammerater 10 km terræn. De erobrede Estaires. Men på venstre fløj havde 4. ED ikke kunnet tage Givenchy. IR 360, der til højre for 209 kæmpede på nordsiden af La Bassée kanalen, måtte om aftenen falde tilbage til dens udgangsstillinger. Den fæstningsagtig udbyggede Givenchy med dens utallige MG, havde kunnet overleve ildforberedelsen, og spredte død og fordærv over angribernes rækker. Denne manglende succes på venstre fløj betød yderligere ventetid for os. Dette fortsatte den 10. og 11. april, mens IV. AK forsøgte yderligere at udbygge den opnåede succes til højre, mens de foreløbig lod venstre fløj (4. RD) stå. 207 ID måtte frigive den underlagte I/190 fra 220 ID, og overdrage denne til 4. ED. Den 17. april blev imidlertid også III/98, der hidtil havde været beredskabsbataljon for RIR 209, overdraget 4 ED. Samtidig blev der udsendt en befaling, der som mål havde en fuldstændig frigørelse af 207 ID fra dens gamle afsnit. Underafsnit Nord og Syd, stadig besat med 213 og 98, skulle overraget til 220 ID. Hele RIR 98 skulle efter afløsning stilles til disposition for 4 RD. RIR 213 skulle underlægge en bataljon (I/213) til RIR 209, og med II og III/213 besætte Afsnit »Friedrich«. II/213 (Hptm. Ohrt) der uafbrudt siden 28. marts havde været kampbataljon, overdrog natten til 14. april sine stillinger til I/190, og gik i beredskab »Friedrich« (8. Kompanie som e, 6. som f, 5. som g og 7. som h-Kompanie). I/213 havde allerede i natten 12./13 april byttet B-stillingerne i »Nord« og

»Friedrich«, hver besat med to kompagnier, med beredskab i afsnit »Gustav«. 1/213 lå i den højre og 3/213 i den venstre halvdel af Westfalengraben, 4/213 i Kolonie St. Elie, 2/213 og stab I/213 (Hptm. Plange) i landsbyen Haisnes. Samme nat besatte 1. MGK MG-stillingerne i beredskab »Gustav«.

På den måde havde vi endegyldigt forladt afsnittet Meurchin – Pont-à-Vendin. Afsnittet, som efter Flandern slaget var blevet tildelt os som »hvilestilling«, havde ikke bragt os megen glæde. Den havde ganske vist gives os store forhåbninger og en øget kampstemning, men havde også bragt skuffelser og designering. Vi vidste, at også i det nye afsnit ville »forsvar« være hovedopgaven.

Afsnit »Friedrich« havde været vores nærmeste nabo i vinteren 1917/18, men dens naturlige beskaffenhed var en helt anden end Afsnit 1. I stedet for det fuldstændigt nøgne terræn, som havde fundet der, havde vi her med et afsnit at gøre, hvor der lå en række landsbyer, arbejderkolonier, mineanlæg og fabrikker. Kom man bagfra passerede man først landsbyen Wingles med dens kolonie St. Leonard, Taberneaux og Mineskakt 7. Et stor, næsten 1000 meter lang slaggebjerg langs Wingles åen gik mod sydvest, nordvest for Kolonie St. Leonard. En kilometer vest for Wingles lå landsbyen Bénifontaine, hvis rester af huse fortsatte ind i Hulluch, der lå et stykke længere mod vest. Hulluch fik mod sydvest langs Wingles åen, der gik diagonalt gennem afsnittet. De tyske stillinger lå tæt på den sydvestlige udkant af Hulluch, og dens sydspids dannede sammen med Mineskakt 13bis dets ankerpunkt. Det nordlige ankerpunkt blev dannet af Kolonie St. Elie og Mineskakt 13. Det tyske stillingssystem bestod af 1. kampgrav, der forløb mod sydsydøst, 2. linje omkring 100-300 meter længere tilbage, mellemstillingen mellem Hulluch og Bénifontaine, Artilleribeskyttelses-Stillingen (A.S.S.) nord for Hulluch og Bénifontaine i sydøstlig retning, og endeligt af tværstillingen Haisnes – Vendin-le-Vieil 4-500 meter bag denne vest for St.Leonard og Wingles. Fra 1. kampgrav var der gravet talrige sappe frem 100-200 meter ind i forterrænet. Afsnittet var fordelt i fire kompagniafsnit (fra højre a, b, c og d), der ved besættelse blev bemandet af en bataljon. Beredskabsbataljonens kompagnier var placeret i St. Elie (f), i Artilleristillingen (A.S.S.) nord for Hulluch (e) ved Bénifontaine (g) og i mellemstillingen mellem Hulluch og Bénefontaine (h). I midten af maj blev Afsnittet delt i Underafsnit »Nord« og »Syd«, hvorved Underafsnit »Nord« fik kompagnierne a, b, c og f, og Afsnit »Syd« kompagnierne c. d, g og h. K.T.K. »Nord« lå i A.S.S. og K.T.K. »Syd« i mellemstillingen. Skillelinje mellem de to underafsnit dannedes af Homburger- og længere mod øst af Schlesierweg. Slaggebjerge, rester af huse og træer langs Wingles åen gav en vis beskyttelse mod observation, og gav især for Beredskabskompagnierne mulighed for nogenlunde underbringelse, men tiltrak sig også den fjendtlige artilleriild i et betydeligt omfang. Vzf. Bornhorst 6/213 beskriver om en idyl, der alligevel var mulig i midten af disse gruens og dødens område:

> Vores regiment var kommet langt til højre og lå nu til højre for selve Hulluch i murede, til dels ret rummelige kældre. Her meldte jeg mig til min kompagnifører, Lt. Mummert og overtog så min deling. Efter at jeg havde indrettet mig i den tildelte kælder, gik jeg igen udenfor, da jeg ikke havde lyst til at sove. Udenfor var det herligt. En lun forårsaften, stjernerne blinkede fra himmelen. Det første grønne spirede frem fra de vildtvoksende haver langs vejen og i de træer, der endnu eksisterede. Jeg satte mig i en stol foran huset og nød aftenen som var jeg på orlov derhjemme. Overfor kunne jeg skimte resterne af et hus, hvor stjerner glimtede gennem det ødelagte tag. Vejen, der kom fra Bénifontaine, slog et højre knæk mod nord lige ud for mig, og lignede for mig et bredt, hvidt bånd, der forsvandt bag skyggerne af træerne. Længere væk kunne man hører frøer kvække, og så lyttede jeg. Det var da en nattergal. Ja, ganske rigtigt, i den ødelagte park til et tidligere slot omkring 1000 meter vag forreste linje, sang en nattergal, og så endnu en og flere, indtil jeg kunne tælle 7 eller 8, der som tidligere havde bygget deres reder i parken som var der ingen krig. Jeg tænkte ikke på, at jeg var ved fronten, jeg var derhjemme indtil braget af en granat i samme slotspark bragte mig tilbage til virkeligheden. Nattergalene lod sig imidlertid overhovedet ikke forstyrre af krigen. De sang videre, og de var, i det tid vi opholdt os ved Hulluch, bindeleddet mellem fronten og hjemstavnen.

Til bemanding af Afsnit Friedrich disponerede regimentet som ovenfor fortalt, kun over II. og III. Bataillon. Så længe vi sammen med søsterregimentet 98 stod til disposition for 4 ED og senere 43 RD, måtte I/213 bemande naboafsnittet »Gustav«. Den 18. april blev 98 i rammerne af »Vergeltung« indsat i storm på Givenchy. Den opnåede stor succes og tog 300 fanger, uden at det med deres tapre angreb lykkedes at tage det endegyldige mål i Givenchy. Med tab på 800 mand returnerede regimentet fra den morderiske strid. Det stærkt svækkede regiment kunne ikke umiddelbart genindsættes under 207 ID, da ydermere en stor del af mandskabet var ramt af influenzaen. Dens genindsættelse blev derfor forsinket til den 11. maj, og indtil dette tidspunkt måtte 213 holde alle tre bataljoner i front. De vandrede frem og tilbage mellem forreste linje og beredskab. For overhovedet at give mulighed for personlig soignering, badning og aflusnng, måtte beredskabsbataljonen afgive ét kompagni i 1 eller 2 dage, der kunne trækkes tilbage til Carvin. Denne tilladelse blev der naturligvis gjort fuld brug af, for i det mindste at give de hårdt pressede enheder en smule hvile. I nedenstående skematiske oversigt er hvileperiode for de enkelte kompagnier ikke medtaget. I opstillingen betyder K = Kampbataljon og B = Beredskabsbataljon, nummeret på kom-

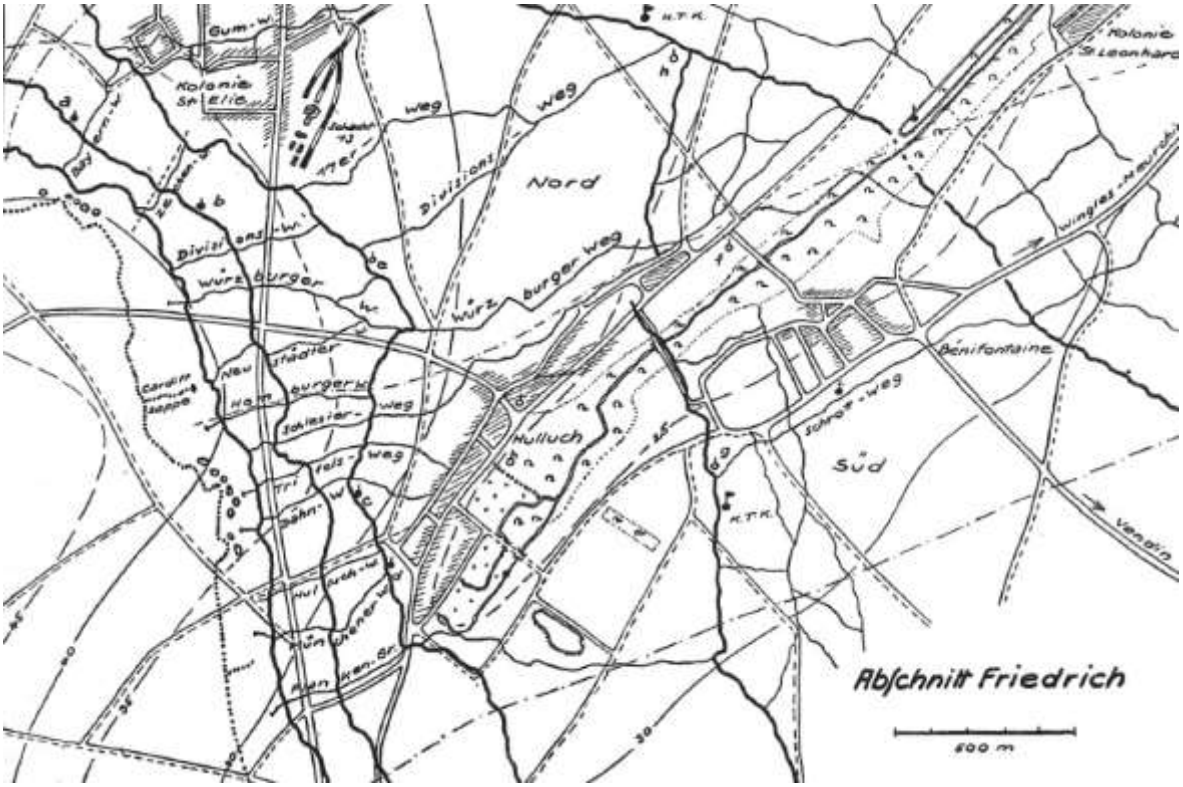

kompagnierne indsat fra højre mod venstre. Efter 13. maj er øverste tal = kampkompagnier, underste tal = beredskabskompagnier:

Fra:	I/213	II/213	III/213
7. 4	Endnu gamle stilling	Endnu gamle stilling	K. »Friedrich« - 9.10.11.12
13. 4	B. »Gustav«		
14. 4		B. »Friedrich«	
17. 4	4/213: K. »Gustav« 1. 2. 3/213 B. »Gustav«		
20. 4		K. »Friedrich« - 5. 6. 7. 8.	B. »Friedrich«

21. 4	B. »Gustav«		
26. 4		B. »Friedrich«	K. »Friedrich« - 9. 10. 11. 12.
27. 4	K. »Gustav« - 1. 2. 3. 4.		
4. 5		K. »Friedrich« - 5. 6. 7. 8.	B. »Friedrich«
12. 5	Armee reserve Carvin	B. »Friedrich«	K. »Friedrich« - 9. 10. 11. 12.
13. 5		UA »Friedrich Nord« 8. 6 5. 7	UA »Friedrich Süd« 11. 12. 10. 9.
18. 5	UA »Friedrich Nord« 1. 2. 3. 4,	Armee reserve Carvin	
24. 5	UA »Friedrich Süd« 3. 4. 1. 2.	UA »Friedrich Nord« 8. 6. 5. 7.	Armee reserve Carvin
30. 5	Armee reserve Carvin	UA »Friedrich Nord« 5. 7. 6. 8.	UA »Friedrich Süd« 10. 9. 11. 12.
5. 6	UA »Friedrich Nord« 1. 2. 3. 4.	Armee reserve Carvin	UA »Friedrich Süd« 11. 12. 10. 9.
11. 6	UA »Friedrich Süd« 3. 4. 1. 2.	UA »Friedrich Nord« 5. 7. 8. 5.	Armee reserve Carvin
17. 6	Armee reserve Carvin	UA »Friedrich Nord« 8. 6. 5. 7.	UA »Friedrich Süd« 10. 9. 11. 12.
23.6	UA »Friedrich Nord« 1. 2.	Armee reserve Carvin 25-27 = Marquillies	UA »Friedrich Süd« 11. 12. 10. 9.
29. 6	UA »Friedrich Süd« 3. 4. 1. 2.	UA »Friedrich Nord« 8. 6. 5. 7.	Armee reserve Carvin
3. 7	Armee reserve Carvin		

Af opstillingen fremgår det, at efter opdeling af afsnittet i »Nord« og »Süd«, blev II/213 fast tilknyttet »Nord« og III/213 til »Süd«, mens det tilfaldt I. Bataillon rollen som pendler-bataljon mellem de to underafsnit. II. og III/213 lod i de 12 dages gravperiode deres kompagnier afløse hinanden mellem K og B stillinger. Hvilekvarter var fortsat Carvin. Kompagnierne var her dels underbragt i barakker i den såkaldt »Portugiser-lejr« og i huse. Opholdet i Carvin blev imidlertid stadig mere ubehagelig, da det fjendtlige artilleri blev stadig mere pågående. Herudover dukkede fjendtlige bombefly ofte op ved nattetide for at kaste deres last over byen. Derved blev hvileperioder ikke altid den rene glæde, selvom dette skyderi dog ikke i væsentlig grad ødelagde gensynsglæden. Alligevel kostede det regimentet enkelte tab, således mistede 2. MGK den 9. maj Sgt. Kinker som følge af bombenedkastning. Den højde regimentsstab blev den 2. maj skudt ud af dens kvarterer, og måtte som følge heraf finde et nyt opholdssted. I huset ved siden af havde der været 7 døde. Specielt Carvin banegård og forstaden Epinoy var de foretrukne mål for den engelske artilleri.

Stillingerne var i rimelig stand, og der var tilstrækkeligt med dækninger. De største mangler var hindringen foran fronten, der i ugerne forud var blevet kraftig forsømt, da vore forgængere ligesom vi, havde forventet en fremrykning også fra disse stillinger. Om kampaktiviteten kan siges, at det fjendtlige artilleri var yderst livlig og opmærksom. Det lagde i rigelige mængder sin ild over alle dele af stillingen. Grunden til denne øgede aktivitet, der naturligvis ikke var helt regelmæssig, lå givetvis for en stor dels vedkommende nervøsiteten og bekymringen hos englænderne, som forventede nye angreb fra vores side, men ligeledes også den ovenfor beskrevne beskaffenhed af området. Også den gensidige skydning med MG var i dette afsnit ret omfattende. Da der i dette afsnit var et tilstrækkeligt forterræn med talrige sappe, var der gode betingelser for gennemføring af det elastiske forsvar, som viste sin værdi. Under forhøjet kampberedskab, og erkendt, umiddelbart forestående fare for et fjendtligt fremstød, blev sappe posterne inddraget, så fjenden i første omgang stødte ind i et tomt rum, for så at møde den alarmerede, kampklare besætning i 1. kampgrav. Alle tre bataljoners patruljekommandoer var særdeles aktive (fører: I. Bataillon Uffz Wellbrock 4/213; II. Bataillon Vzf. Nickel 6/213; III. Bataillon Offz.St. Höppner III/213). De beherskede indiskutabelt ingenmandsland, hvilket deres talrige indbrud i de engelske 1. og 2. stilling beviste.

Med en så sej modstander, som englænderne var, behøver man ikke at nævne, at der heller ikke manglede fremstød fra fjendens side.

Af kampaktiviteterne skal nogle enkelte trækkes frem:

Den 13. april hentede en patrulje fra III/213 to lytteapparater fra en tunnel i den 1. fjendtlige grav. Den 14. april afviste 6/213 en fjendtlig patrulje, inden denne nåede vores grav, og ligeledes 2/213 den 30. april. Patruljekommandoet III/213 under Offz.St. Höppner gennemførte i nætterne 27. april til l1. maj særligt dygtigt gennemførte kupangreb mod »Cardiff-Sappe«, der lå overfor C-kompagniet. 6. Armees presseansvarlige [Offizier-Kriegsberichterstatter] Hptm. Engelhardt fortalte pressen herom:

> Regimentet havde overtaget et nyt afsnit, og straks startede krigens utrættelige små arbejder. Dristige patruljer trængte ind i fjendens stillinger for at skaffe klarhed over fjendens hensigter og for af alle kræfter at skade fjenden. Offizierstellvertreter Höppner fra Husbyholz i nærheden af Flensborg, trængte med sådan en patrulje ubemærket ind i den fjendtlige grav, hvor det lykkedes han at gøre en observation af fremragende værdi. Som patruljen sneg sig frem gennem den fjendtlige grav, fandt han en lille stikgrav. De fulgte denne og til deres store overraskelse fandt de forende af stikgraven et depot på 300 gasflasker, omhyggeligt tildækket med sandsække, foruden rør og slanger, og i en tunnel forskellig håndværktøj. Der var ingen tvivl om, at der her blev gasflasker klargjort til et nært forestående større gasangreb. Hurtigt tog patruljen to af disse tunge gasflasker og begav sig med denne last på den farlige tilbagevej gennem den fjendtlige hindring. Selvom det også var en vanskelig opgave, måtte den lykkes, for mange kammeraters liv kunne afhænge af denne melding. Lykkeligvis nåede patruljen sikkert tilbage i egen grav. På grund af de medbragte flasker blev ledelsen overbevist om, at der rent faktisk var et større gasangreb under forberedelse. Fjendens håbede overraskelse var allerede ødelagt, men nu drejede det sig om at komme fjenden i forkøbet, og gennem et dristigt fremstød ødelægge alle gasflasker før den planlagte brug.
>
> Den følgende nat sneg Offz.St. Höppner med nogle få behjertede folk igen frem for at opklare den bedste vej til det planlagte angreb. Depotet af gasflasker blev igen opsøgt. Hurtigt blev der placeret tegn i den fjendtlige pigtråd, så tvang morgengryet til tilbagetog.
>
> Næste nat gik patruljen frem for tredje gang, og det lykkedes den på det beregnede sted ubemærket at gennemskære pigtråden og lave en passage.
>
> I mellemtiden var der af håndgranater fremstillet store sprængladninger, og på den fjerde nat forlod en større patrulje under kommando af Sergeant Thomsen fra Drawit [1]), Kreds Tønder, graven for med disse at sprænge gasflaskerne.
>
> Foruden Sergeant Thomsen deltog fire underofficerer, Unteroffz. Havixbeck fra Dülmen i Westphalen, Unteroffz. Leidloff fra Remscheid i Rhinland, Unteroffz. Schumacher fra Bostedt i Holstein og 11 mand, der havde meldt sig frivillig til denne operation. Under fremrykningen mod den fjendtlige linje blev de opdaget og lagt under beskydning. Derved lod den tapre skare sig imidlertid ikke afskrække, men veg ud til siden og nåede den fjendtlige grav omkring 200 meter fra depotet med gasflasker. Friske fodspor viste at fjenden kort forinden var komme denne vej. Forsigtig sneg patruljen sig frem gennem den fjendtlige grav, og lykken stod dem bi, så de ubemærket nåede frem til gasflaskerne. Patruljen sikrede sig hurtigt med poster til højre og venstre og herefter begyndte et feberagtig arbejde. Tre sammensatte ladninger på hver 30 håndgranater blev lagt under gasflaskerne, og tre flade ladninger på hver 25 håndgranater imellem dem. Så gik 6 mand med den ca. 50 meter lange udløsningssnor tilbage gennem den fjendtlige hindring. De øvrige monterede snoren til udløsningsanordningerne på sprængladningerne. Herefter trak også resten af styrken sig tilbage. Da alle var nået i dækning, gav Sergeant Thomsen det aftalte fløjtesignal og linen blev trukket. Der fulgte to tæt på hinanden følgende eksplosioner, forbundet med et gevaldig hvislen. Lyskugler gik øjeblikkeligt op hos fjenden, og i lyset af dem kunne vores tapre skare se en stor søjle af gas stige til vejrs. Så startede også gasalarmerne hos fjenden: gongonger, horn og sirener lød. Den tunge gassky drev langsomt frem langs den fjendtlige stilling og tilføjede fjenden, hvad der var tiltænkt os.
>
> På den måde blev et længe forberedt fjendtligt gasangreb med et slag forhindret på grund af en lille tapper skare. Endnu engang havde tyske mænd vist, at det ikke var overmagt i materiel, men mod og selvstændig handling, der sikre succes under krig.
>
> Hauptmann Engelhardt
> Offizier-Kriegsberichterstatter

Der manglede ikke anerkendelse for denne indsats til Offz.St. Höppner og hans tapre kammerater. På grund af vagtsomhed lykkedes det 9/213 den 2. maj at fange to undslupne engelske fanger, der var flygtet fra fangelejren i Salome, og bringe dem tilbage. Offz.St. Höppners forsøg på at tage fanger, mislykkedes desværre, da fjenden foretrak at vige tilbage til sin 2. linje. En patrulje fra 2/213 for tidligt den 2. maj vild i en tæt tåge, og endte i et stykke af fjendens skyttegrav. Der faldt nogle få skud, og Unteroffizier Rutzen, en veltjent, tapper patruljefører,

---

[1]) Draved ved Løgumkloster. Thomas Thomsen var født 10.10.1889. Han blev såret flere gange.

blev dødeligt truffet. Den fjendtlige minekasterild steg betydeligt i den første uge af maj. Resultatet blev et forhøjet kampberedskab. Men Tommy kom først den 9. maj. Om morgenen kl. 4 nærmede sig en patrulje på 1 officer of 10 mand sig 7. Kompanie (Afsnit Friedrich c). Her stod Musketier Ahrens og Zierrath 2/213, der med deres deling under Vzf. Rehder var tilkommanderet 7/213 som forstærkning. De erkendte tidligt den fjendtlige patrulje, alarmerede gravbesætningen og afviste selv englænderne med velrettede geværskud og håndgranater. Fire englænderne såredes. Den tililende fører for 7. Kompanie, Lt. Leober hørte råbet fra en af de sårede. Selvom det allerede var blevet højlys dag besluttede han at afsøge terrænet. Hertil meldte sig straks frivilligt Sgt. Landroth, Gefr. Oesterhellwig og Musk. Joneleid. De krøb gennem hindringen og fandt englænderen 30 meter foran sappen. Under store anstrengelser bragte de tre den sårede tilbage til graven. Han tilhørte 11. Manchester Regiment, 11. engelske Division. Ahrens og Zierrath blev af General Schrötter udmærket med et EK II.

Den kendte fører ved Patruljekommandoet II/213, Vzf. Nickel, gik samme morgen med Gefr. Buck 3/213 og Musk. Zopp 5/213 frem, sneg sig tæt ind på den fjendtlige stilling og blev her liggende hele dagen skjult i et krater. Med meget præcist og værdifulde observationer vendte de først tilbage om aftenen ved 23-tiden.

Om aftenen på denne begivenhedsrige dag gjorde også englænderne endnu engang et større fremstød mod Underafsnit »Gustav«, der var besat af I/213. Kl. 21 – det var endnu dagslys - begyndte en heftig trommeild på 1., 2 og 3. Kompanies afsnit. Også eget artilleri blev beskudt, og samtidig blev flanker og bagland belagt med røg. Den tyske spærreild blev påkaldt. Første Grav var øjeblikkeligt alarmeret. Hurtigt kunne man på grund af fjendens afspærringsskydninger erkende, at det var 2. Kompanie, der var det egentlige mål. Og 10 minutter efter trommeildens start, dukkede de engelske stormgrupper op foran 2. Kompanies linje. Imidlertid stødte de på en formentlig uventet hård modstand i den forreste kampgrav. Lt. Schmidt (Erich) havde netop i vanskelige situationen ofte bevist, at kunne holde hovedet koldt. Han instruerede personligt sine folk i deres forskellige opgaver, og derfor klappede forsvaret fremragende. Fra alle sider blev fjenden modtaget med gevær, MG og håndgranater. Da Lt. Schmidt blev sat ud af spillet med et skud i hovedet, førte Lt. Burmeister kompagniet videre med samme dygtighed. Fører for to lette MG, Sgt. Steffens og Unteroffz. Tiedemann, sprang med deres folk op på bagkanten af graven og lod herfra deres MG beskyde fjenden. Denne flygtede skyndsomt fra Müller- og Trichter-Sappe. Så forsøgte de deres held gennem Ritter-Sappe. Men herfra blev de kastet ud af Lt. Burmeister og Unteroffz. Wittenberg i en hidsig kamp på håndgranater. Englænderne efterlod sig 4 døde. En patrulje fra 3/213, der skulle optage forbindelsen til 2/213, eftersatte den vigende fjende, og tog endnu en såret englænder til fange. Kampen varede en time og sluttede med den fulde sejr til 2/213. Som sappeposterne igen indtog deres pladser, kunne de tydeligt høre eder og forbandelser fra den fjendtlige grav, et tydeligt tegn på, at Tommy ærgrede sig over denne fiasko. De gav udtryk for denne ærgrelse ved et gasmine overfald ved midnatstid. Desværre faldt tre kammerater som ofre for denne. Fangerne og de døde englændere tilhørte ligeledes den 11. engelske Division. En hel række døde englændere blev liggende i ingenmandsland. Den 13. maj begravede I/213 højtideligt deres 13 denne dag faldne kammerater på kirkegården i Carvin. Hptm. Plange, der på tidspunkt var fører for RIR 209, viste ligeledes de tapre medlemmer af sin bataljon den sidste ære. Det strålende gennemførte forsvar med denne engelske storpatrulje foranledigede divisionskommandøren, Generalmajor Schrötter til den 15. maj på paradepladsen ved Epinoy skoven at inspicerer I/213 og 1 MGK, og til i en tale at udtale sin anerkendelse af bataljonens bravhed på trods af den lange stillingstid, og især 2/213 sin varmeste tak for den beviste handlekraft den 9. maj, der bibragte englænderne et tydeligt nederlag. Personligt overrakte han herefter et EK I til Sgt. Streffens og EK II til Ldstm. Meinicke, Reservist Sommer, Musk. Schultz, Bezinger og Potz, alle fra 2/213.

Den 17. maj afviste 7/213 let en fjendtlig patrulje. Natten til 18. maj førte Sgt. Thomsen 9/213, »en udmærket og bevist patruljefører« (89. R.I.Bde fra 18. maj 1918) et nyt fremstød mod den fjendtlige første linje, hvorunder der igen blev fundet gasflasker og gjort vigtige observationer, bl.a. at den 1. fjendtlige linje ikke var besat, og patruljen dermed uden at blive set, kunne afsøge 150 meter på hver side af Vendin-Alley løbegraven (engelsk forbindelsesgrav).

Den 18. maj oplevede III/213 en stor engelsk patrulje. Endnu engang forberedte englænderne operationen med en kraftig beskydning med artilleri og minekastere. Kl. 0840 iværksatte han så fremrykning mod Afsnit c og d., hvor 111. og 12/213 lå i stilling. I hovedkampgraven ved c-kompagniet (11.) trængte modstanderen kun helt midlertidigt ind. Dens kraft var allerede brudt i forpostlinjen af godt liggende MG-ild. Kun ved Hulluch-vejen kunne dele af hans stormgrupper bryde ind. Her lå Deling Lt. Albrecht. Denne stormede i spidsen for sin hurtigt alarmerede deling mod fjenden. Den tapre unge officer faldt imidlertid desværre ret hurtigt, ramt af en bajonet under nærkampene. Alligevel kastede hans deling hurtigt fjenden ud af graven igen. Sgt. Schacht bragte sit lette MG i stilling, og overfor denne ild flygtede englænderne hals over hoved. Den kampprøvede fører for 11/213, Lt. Wassmund, blev lettere såret. Også ved 12. Kompagnie virkede alarmeringen strålende: alle var indstillet på hurtigst muligt igen at kaste fjenden ud af gravene. Med denne fælles indstilling lykkedes det til fulde at forhindre

fjenden i at opnå det ønskede mål. Fører for 12/213, Lt. Frehse, spærrede med en stødtrop Flanken-Weg og Hulluch-Weg, sendte Vzf. Jakobsen ind i hovedkampgraven og ilede så selv frem. Vzf. Jakobsen angreb beslutsomt fjenden ved Hulluch-Weg med håndgranater og revolver, og trængte ham ud af vores grav. Under den hastige tilbagetrækning efterlod han sig talrig materiel. Delingsfører Sgt. Ring indsatte sine lette MG i flanken og ved Sappe Sandhofen, og kunne herfra ødelæggende ramme fjenden i flanken. Det vanskeligste punkt havde Gruppe Schindler mellem Hulluch- og Münchener-Weg. Alle i denne gruppe blev i nærkamp dræbt eller såret. Dens tapre fører, den velprøvede Unteroffizier Schindler (på tidspunktet for angrebet vagthavende underofficer) faldt. Den sidste man i gruppe blev såret meldt savnet. Lt. Ehlers, fører for højre fløjdeling af 12/213, lå i en dækning på venstre fløj af 11/213. Under den engelsk ildforberedelse ramte en tung mine indgangen til en dækning og trykkede den ind. Lt. Ehlers og Musk. Müller III blev spærret inde. Straks efter afvisningen af det fjendtlige angreb kravlede Offz.St. Jakobsen 12/213 og Musk. Dörr 11/213 ned i tunnelindgangen trods kraftig kuldioxid, men måtte vende om med uforrettet sag, da de selv var blevet kraftig forgiftet. Lt. Ehlers og hans ordonnans kunne kun bjærges som døde. Antallet af angribende englændere var mindst 200 mandag, en vurdering, der stemte overens med observationer fra venstre naboregiment (bayr. RIR 2). Den handlekraftige assistance fra 3. MGK må ikke glemmes, hvis våben skød ikke mindre end 14.250 skud mod de angribende englændere. Også MG fra den bayriske nabo greb ind. På den måde opnåede 213 den 13. maj en fuld sejr gennem en udmærket, tapper og fælles indsats fra alle involverede. Fjenden efterlod 6 døde i og foran stillingen. Stålhjelme, telefonkabler, æggehåndgranater, geværer, sprængladninger og gashåndgranater blev sikret af os, et tegn på englændernes hastige tilbagetrækning. Vore egne tab omfattede 7 faldne og 12 sårede. Af de 3 savnede blev 2 fundet døde næste dag. Det sejrrige forsvar den 19. maj fandt vej til hærberetningen den 19. maj, hvori det hed: »Vest for Hulluch angreb englænderne med flere kompagnier. Under store tab blev de slået tilbage«. Major Kettner udtalte sin lykønskninger til begge kompagnier for deres succes: »Alle deltagende kan være stolte over at have deltaget i denne æresdag for Regiment 213«. Fjendtlige fly havde fra lav højde kraftigt støttet angrebet. Det lykkedes 1. MGK under forsvaret at nedskyde en fransk flyvemaskine. Den styrtede ned i ingenmandsland foran Afsnit »Nord«. Den 25. maj begravede det samlede III/213 sine faldne kammerater ved en højtidelighed på kirkegården i Carvin.

Særlig ubehagelig viste sig igen gasminekasterne, hvis modbydelige granater krævede alt opmærksomhed, og alligevel hele tiden kostede tab. Vore minekasterede svarede øjeblikkeligt igen, og erkendte standpladser blev også beskudt af vores artilleri. En enkelte pjecer ville altid øjeblikkeligt besvarede ilden fra enhver fjendtlig minekaster. Englænderne anvendte med forkærlighed gasgranater i flaskeform. Vizefeldwebel Bornhorst 8/213 fortæller:

> Det blev ubehageligt for os, da vi en dag blev ramt af torpedominer. Hvis en sådan ting sprang nogle få meter fra en tunnelindgang, der den færdig, for slet ikke at tale om, hvis den ramte direkte på taget. Vore grave så i det hele taget ikke længere særlig godt ud med alle de huller, og det var os en stor glæde, da en vizefeldwebel fra artilleriet med telefon dukkede op på billedet og ville skyde minekasterne itu. Jeg fulgte med ham til observationsstedet – vi vidste ret godt, hvor tingesten var placeret, vi kunne jo følge minerne, når de kom flyvende – og da netop en sådan tingest blev sluppet fri, var han allerede klar. Et par tal blev råbt gennem telefonen, og så hylede allerede et par 15'ner over til Tommy og sad rigtig godt. Og så gik det løs med to pjecer, så bjælker, miner og alt muligt derovre fløj rundt. Efter 30-40 skud syntes artilleriet at det var tilstrækkeligt. Vi fik ikke længere besøg af torpedominer. Og begge haubits – tilsyneladende af ældre model uden beskyttelsesskjold – var kørt frem i åbent terræn ved Hulluck. Det hele gav os stor glæde, for noget sådant oplever infanteristen kun sjældent.

Gruppe Loos (IV. AK), som 207 ID igen havde tilhørt siden 15. maj, indførte denne dag følgende betegnelser for dens fire divisionsafsnit: Bethune (220 ID), Festhubert (9 RD), la Bassée (1. Garde-RD), Annequin (207 ID). Resten af måneden maj forløb som temmelig rutinemæssig stillingskamp. Nævnet bør kun et større overfald med gasminer mod II/213 (Underafsnit Nord) natten til den 28. maj. Englænderne skød i omegnen af 500 miner. Tabene var tålelige: 1 død, 11 gassyge. Beskyttelsesmidlerne mod gas viste sig gode. I forsvar skød vores artilleri det fjendtligt gasminedepot i brand. Patruljeaktiviteten øgedes igen ved månedsskiftet. Natten til den 31. maj var den velprøvede Vzf. Nickel med sin udmærkede stormgruppe II/213 igen undervejs. Som mål havde de sat sig erobringen af en post i 1. linje overfor Schlesier-sappe. Kl. 2315 forlod deltagerne (1 Vzf., 2 Sgt., 14 mand) egen stilling ved Schlesier-Sappe og kravlede frem til Krater 4 under ild fra et MG, der fik »kalken til at sprøjte om ørene af os«. Præcist kl. 24 skød 2. MWA den aftalte salve mod den fjendtlige grav. En herefter afskudt blind salve var tegnet til, at gruppen som et lyn skar sig igennem den fjendtlige hindring og trængte ind i stillingen i tre styrker. Oprulningen af den fjendtlige grav til højre og venstre skete glat og »eksercermæssig«. Imidlertid fandt de tapre folk kun et tomt poststade. Selvom man fra krateret havde hørt snak, var der ingen englændere indenfor synsvidde, alle var flygtet. Imidlertid stod de i 2. grav, tydeligt i det klare månelys, tæt pakket. Derfor blev de gode

folk fra stormgruppen snydt for deres succes bortset fra nogle erobrede æghåndgranater. Uden tab returnerede de til egen grav.

Natten 31. maj til 1. juni gennemførtes den velforberedte Operation »Maifahrt«. Under ledelse af Major Kettner deltog Lt. Waje 213 og en deling fra Stormkompagni 213. Artilleri, tunge og lette minekastere skulle deltage i vildlednings- og virkningsskydninger. Målet var Cardiff-Sappe og det bagved liggende stykke skyttegrav. Operationen fik et uventet forløb. Kl. 0030 gik delingen frem fra den tyske grav i 4 stormgrupper, og lagde sig parat i den forud fastlagte stormudgangsstilling med hver to grupper nord og syd. Kort før Kl. X (0150) kom en engelsk patrulje frem mod de to nordlige grupper. Det var ikke muligt at undgå opdagelse. Fører for gruppen (han navn er desværre ikke nævnt i beretningen) angreb beslutsomt og handlekraftigt englænderne. En salve håndgranater fløj frem mod den overraskede fjende og 213'erne styrtede frem mod englænderne, der øjeblikkeligt vendte om. Det lykkedes imidlertid at gribe den ene og tage ham til fange. En anden lå død, og af resten var en stor del såret. I samme øjeblik var naturligvis den fjendtlige grav alarmeret, og overraskelsen, som var nødvendigt for en gennemførelse af operationen, var ikke længere til stede. En fange havde man (11. engelske Division, Manchester Regiment), og derfor gik begge de nordlige grupper tilbage til egen linje. I mellemtiden hørte Lt. Waue, som gik frem med de sydligste stormgrupper, håndgranatkampen og kunne i lyset af den opstigende måne se de nordlige grupper falde tilbage. Dermed var den planlagte fælles indsats med grupper fra nord og syd ikke længere mulig, og også han trak sig derfor tilbage til egne stillinger, og fik først her viden om det gode resultat af de nordlige grupper. Han aflagde straks melding til K.T.K. (Oblt. Sievert), der befandt sig i b-kompagniets kommandostation (7/213). Forløbet af »Maifahrt« havde været uventet, men havde alligevel opnået dens formål, og endda uden at lide egne tab. Operationen fandt derfor fuld anerkendelse hos divisionens stab. Imidlertid mente divisionen at det var den 1. engelske division, der lå overfor, mens fangen var fra 11. Division. For at få afklaret denne tvivl, blev en gentagelse af »Maifahrt« befalet til natten 3./4. maj. Den skulle gennemføres efter samme plan som 1. juni og med samme mandskab. Da imidlertid stormdelingen under tilbagegangen den 1. juni var blevet reduceret med en gruppe på grund af en kammerats uforsigtighed ved at kaste en håndgranat i Deule-Kanalen, trådte i dens sted en gruppe frivillige fra I. Bataillon under den utrættelige Unteroffizier Wellbrock 4/213. Præcist på det aftalte tidspunkt iværksatte artilleri og minekastere deres ild efter at stormdelingen igen havde arbejdet sig frem til deres stormlinje. Så blev der fra b-kompagniet opsendt gule lyskugler, dvs. artilleriet skød for kort. I mellemtiden rykkede de tapre patruljer frem, trængte ind i Cardiff-Sappe og 1. engelske linje. Alt var desværre rømmet af englænderne. Dette var måske ikke så slemt, da man planlagde at støde frem til 2. linje. Dette var imidlertid helt umuligt, for til deres rædsel så førerne (Lt. Waue, Sgt. Wunnenberg, Unteroffizier. Wellbrock) nedslaget af eget artilleri tæt foran sig. De spærrede for fremrykningen. En del af stormdelingen havde end ikke kunnet nå 1. linje, da 10-cm granaterne på enkelte steder lå i og endda foran 1. linje. Tre gange forsøgte vore folk under Lt. Wayes ledelse at kæmpe sig vej til 2. linje, men hele tiden forgæves! Kraftig tysk ild lå over den fjendtlige grav. 5 mand var allerede blevet såret. Derfor besluttede Lt. Waje at afbryde operationen. Af de sårede blev Musk. Corleis savnet ved tilbagekomsten til egne grave, og blev den følgende dag som død bjærget fra ingenmandsland. På den måde sluttede denne anden »Maifahrt« utilfredsstillende, selvom de angribende 213'er endnu engang havde udvist fremragende gå på mod. Det negative resultat var ikke deres skyld. Glædeligt blev dette åbent anerkendt af de foresatte myndigheder.

I/213 havde den 1. juni under dens hvileperiode en dejlig majfest i Epinoy, hvor endnu engang »Buntge Bühne der Division Schrötter« glædede os alle og fik timerne til at flyve afsted. Den 3. juni ramte en alvorlig ulykke regimentet. 1. MWA måtte frem for at skaffe ammunition til dens minekastere. På to trækvogne skubbede kammerater lidt over 100 miner på skinnestrækningen på gaden i Hulluch, da pludseligt fjendens artilleri slog ned. En fuldtræffer ramte den ene vogn, bragte hele lasten til eksplosion og dræbte 8 kammerater på steder. En 9. hårdt såret døde kort efter. (navnene fremgår af æreslisten bag i bogen under 1., 3. og 4. Kompanie)

I den følgende tid var der kun mindre kamphandlinger, gasmine overfald eksempelvis 14., 18. og 19. juni uden at det medførte større skader. Ideen om, at »gasbeskyttelse er selvbeskyttelse« blev stadig mere almindelig blandt enhederne, og vore gasmasker var overordentlig effektive. Den 20. juni blev vi endnu engang udsat for vores egen »Blåkors« gas, da vinden drev gasskyen tilbage over egne linjer. Fjendtlige fly nedkastede i disse dage lyskugler med faldskærm, der brændte i 5 minutter. En større fjendtlig patrulje forsøgte den 18. juni efter en omfattende forberedelse med granater, miner og gas, at rykke frem mod d.-Kompagniet (12.). Vi havde allerede dagen før fået underretning om patruljen via en opsnappet telefonsamtale. Vore MG modtog de fremrykkende grupper på en måde, så de ikke fik fodfæste i vores grav. Ved venstre nabo (bayr. RIR 2) lykkedes det en kort overgang at komme ind i graven. Vores egne patruljer beherskede som tidligere ingenmandsland. Særlig udmærket handlede Unteroffizier Rohloff, Musk. Hokamp og Brennecke 2/213, der om natten til 26. juni mødte en langt stærkere fjendtlig patrulje, straks optog kampen med håndgranater og forfulgte den vigende fjende helt til hans hindring. Desværre kunne fjenden tage de sårede med tilbage. En patrulje fra III/213 kunne om natten til 28. juni endnu engang hente

en gasflaske ude af den fjendtlige grav uden at blive generet. En særlig sport i disse dage, hvor solen stadig stod højt på himmelen, var et forfriskende bad i stillingen. Få tusind meter fra den forreste linje var der mellem slaggebjergene damme med det klareste vand. Snart udviklede der sig her et badeliv. Eksempelvis lod 1. MGK ved afløsning hele sit mandskab fra kompagnifører og ned, bade; men det er stadig i dag tvivlsomt, om de højere myndigheder havde godkendt denne »badeferie«. En dag var det imidlertid slut med denne spøg: en opmærksom observatør hos Tommy undte os ikke denne glæde og gav ild, og man foretrak at forsvinde, da et adamskostume ikke ligefrem kan regnes for at være skudsikker.

Afløsning af i sigte! Ifølge en befaling 20. juni skulle 207 ID afløses af 18 RD, for igen i tiden mellem 20. juni og 3. juli af afløse 38 RD ved 55 Armeekorps. Begribeligvis var hos os begrebet »afløsning« forbundet med begrebet »hvil«. Da dette med den udsendte befaling ikke syntes at være tilfældet, var vi på ingen måde glade over budskabet. Den viste sig også hurtigt at være forkert. Den 26. juni blev den allerede iværksatte afløsning af beredskabsbataljonen standset, da influenzaen ved 18 RD havde udviklet sig så kraftig, at den ikke var i stand til at blive indsat. II/213 var allerede marcheret til indgrebsdivisionens område, hvor den 24. juni havde overnattet i Marquillies og den 25. og 26. juni befundet sig på indgrebsdivisionens beredskabsplads. Nu hed det: tilbagemarch til Carvin (natten til 28. juni).

Den 30. juni hentede Unteroffizier Stiller fra 1. MGK med sit MG et engelsk observationsfly ned. Den landede i stejl glideflugt lige bag den 1. fjendtlige linje. På den måde var det for anden gang lykkedes kompagniet at nedskyde et fjendtligt fly. Uddannelse i luftværnsskydninger havde lønnet sig.

Der var stærk brug for 207 ID på et andet sted langs fronten. Hvor hastende det hele var, fandt man ud af, da hvilebataljonen blev afløst af 1. Garde-RD for straks at blive frigjort, selvom 10 Ersatz-Division endnu ikke var ankommet (natten til 30. juni). III/213 blev af samme grund afløst af RIR 64, men blev i dens kvarterer i Carvin. Divisionens afløsning med 10. ED fandt sted i dagene 1. til 3. juli. I/213 blev i Underafsnit »Süd« afløst af III/371, II/213 i »Nord« afløst af II/371. I. og II. Bataillon lå i Carvin som Armee-reserve. Transporterne fulgte for III/213 den 1. juli kl. 1900, for II/213 den 3. juli kl. 19 og for I/213 den 4. juli ligeledes kl. 19 fra banegården i Libercourt. Bagagen måtte marcherer ad landevejen, så rejseafstand kunne ikke være særlig lang. Forkommandoer for alle tre bataljoner var allerede den 30. juni sat i march. En kraftig beskydning lå disse dage over banegården i Libercourt. Havde fjenden en anelse om forskydningerne i den tyske front? Eller var det et tegn på, at der ventede regimentet et meget vanskeligt frontafsnit? Carvin, Meurchin, Hulluch, Bénifontaine med den minetårne og slaggebjerge havde i 8 måneder været vores »hjem«. Nu tog vi for altid afsked med dem, og kørte en usikker fremtid i møde. Et vidste vi imidlertid om fremtiden: at der endnu engang ikke blev forundt vore tropper et hvil. Når man bladre i andre regimentshistorier og hele tiden læser om månedlange hvile- og uddannelsesperioder, kan man dårligt forstå, hvordan det kom, at vores division i årene 1917 og 1918 - ud over stærkt tildelte 3 uger i februar 1918 - ikke på noget tidspunkt havde pause. Divisionens indsats må betegnes som hidtil uset, da fronten tilsyneladende ikke kunne klare sig uden den. Det skal imidlertid understreges, at divisionskommandøren kontinuerligt i sine indberetninger til de højre stabe påpegede nødvendigheden at et længerevarende hvil til sine regimenter. Disse blev imidlertid ikke tildelt.

Udmærkelser:

28. februar 1918:

Jernkors I. Klasse: Lt. Kunze 3/213.

Jernkors II. Klasse: 1/223: Musk. Liliekamp, Lamers, Uffz. Malkowski, Musk. Schwarze, Ldstm. Dronchkowski, Szypritt, Timmermann; 2/213: Wehrm. Kruse, Ldstm. Wesslowsky, Gefr. Schulz, Ldstm. Wegner, Wehrm. Gabriel, Serg. Fieting, Ldstm. Ehmke; 3/213: Musk. Ross, Dodenhoff, Fähnrich Meyer, Musk. Nissen, Rauch, Wehrm. Zander, Ldstm. Bahrenburg; 4/213: Musk. Görlitz, Reyels, Ldstm. Kark, Wessel, Musk. Ehlers II, Ldstm. Stehle, Köpfell, Musk. Güchinghaus; 1. MGK: Wehrm. Kallsen, res. Janssen; 5/213: Musk. Pein, Vzf. Gottwald, Wehrm. König, Ldstm. Löper, Musk. Mohme, Uffz. Stahl, Bauer, Dahm, Res. Schulz I; 6/213: Musk. Gerdt, Droste, Brössling, Schräpsmeier, Ldstm. Schnieder; 7/213: Ers.Res. Neubauer, Vzf. Schepers, Ers.Res. Owe, Wehrm. Papier, Musk. Hense; 8/213: Musk. Icks, Grabbe, Tietje, Gefr. Köncke, Serg. Brunke, Musk. Hesselmann, Res. Bornemann, Ldstm. Würtel; 2. MGK: Musk. Fick, Meyer IV, Schnackenbeck, Juuls; 9/213: Wehrm. Bredall, Ldstm. Lücke, Wehrm. Schöttler, Musk. Richters, Heinsen, Wehrm. Casper; 10/213: Ldstm. Köster, Uffz. Reiners, Ldstm. Michael, Uffz. Strange, Ers.Res. Ulanowski, Musk. Boroniar, Uffz, Drieling, Ldstm. Bartels; 11/213: Gefr. Neumann, Musk. Wolter, Friedrich, Meier V, Steffen, Potyralla; 12/213: Musk. Sudmann, Buttig, Gast, Ldstm. Jonasson, Musk. Lienau, Thomsen, Kienom, Wehrm. Mossau; 3. MGK: Uffz. Schreiber, Schütze Heidhoff, Schrantes.

3. marts 1918: EK II: 1/213: Musk. Schwarze.

19. marts: EK II: 1/213: Musk Mahanke, Hase; 2/213: Gefr. Eschholz, Musk. Schultz; 3/213: Gefr. Kunz, Wehrm. Höner; 4/213: Gefr. Joseph, Ers.Res. Jonas; 1. MGK: Schütze Becker von der Sandfort, Hausmann, Dethlefs; 1. MWA: Musk. Teetz; Nachrichtenzug I/213: Musk. Röge.
28. marts: EK I: Lt. Schmidt (Werner)I, Uffz. Wellbock 4/213, Vzf. Hansen, Hptm. Ohrt II/213.

EK. II: 1/213: Wehrm. Buck, Musk. Westphal II, Francke, Ahrens, Schwaan, Reinke, Schlender; 2/213: Uffz. Müller, Ers.Res. Blank, Gefr. Rohloff, Musk, Joner, Serg. Wittenberg; 3/213 Ldstm. Meyer, Wehrm. Mielke, Ldstm. Rinck, Musk. Stehrenberg, Uffz. Bode; 4/213: Ldstm. Glieniecki, Schröder II, Musk. Köppen, Brockmann; 1. MGK: Ldstm. Jacob, Musk. Dumke, Magerkurth, Ers.Res. Eggers, Musk. Martensen; 5/213: Ldstm. Schlick, Stahl, Hein, Röpcke, Musk. Bachmann; 6/213: Ers.Res. Simonnit, Musk. Kruse, Rendigs, Bettermann, Kleikamp, Winkel; 7/213: Gefr. Janisch, Gefr. Eichhorn, Musk. Grewe, Ldstm. Schneider, Musk. Härtel; 8/213: Uffz. Müller, Ldstm. Zimmermann, Serg. Loebmeier; 2. MGK: Musk. Clauss, Ldstm. Eickemeyer, Musk. Hammelmann; 9/213: Gefr. Kah, Ldstm. Muhr, Ers.Res. Johannsen, Musk. Nör, Uffz. Simon; 10/213: Gefr. Hinrichsen, Ldstm. Ransteiner, Musk. Duus, Schlüter; 11/213: Musk. Heidukowski, Heweling, Ldstm. Müller II, Monigatti, Musk. Blazefezak;12/213: Ers.Res. Berendt, Musk. Haack, Hilmer, Ldstm. Kaht, Wehrm. Kremin, Ldstm. Tiedjens; 3. MGK: Ldstm. Weskal, Gefr. Bronschein, Schütze Neumann, Gefr. Weinhold.
29. marts: EK II: 7/213: Musk. Christiansen; 11/213: Musk. Drust.
30. marts: EK II: 4/213l Musk. Stotter.
18. april: 11/213: Musk. Smitana.

Hamburger Hanseatenkreuz:

22. februar 1918: Oberarzt. Dr. Reichel, Feldw.Lt. Schröder II/213, Lt. Paulsen, Pt. Hamann, Lt. Schmidt II, Lt. Mummert. 4/213: Gefr. Braun, Ldstm. Kurz, Uffz. Dahrendorf, Musk. Ott, Gefr. Krüger; 5/213: Musk. Iden; 6/213; Ldstm. Dechau, Musk. Jürgens, Jahnsen, Rosenbohm; 8/213: Musk. Jenzen, Rohbeck, Ldstm. Lauhom, Uffz. Bornhorst, Musk. Kähler; 2. MGK: Uffz. Stubbe, Müller, Lachmann; 10/213: Ldstm. Imbeck; 3. MGK: Schütze Scholle.

Udmærkelser under indsats i Afsnit Friedrich (Hulluch):

Jernkors, I. Klasse: 2. maj: Hptm. von Seelen III/213, Oberarzt dr. Neubürger I/213, Offz.St. Höpner 9/213, Serg. Hickstein 7/213, Uffz. Horn 8/213, Musk. Schacht 6/213; 22. maj: Offz.St. Jacobsen 12/213; 24. maj: ltg.d.L. Burmeister 2/213, Vzf. d.R. Gniazdowski 1 MGK; 14. juni: Musk. Stapelfeldt 3/213, Oblt. Sievert 4/213, Serg. Thomsen 9/213, Uffz. Blunk 11/213.

Jernkorset II. Klasse: 1/213: Musk. Metez, Gefr. Vatter, Musk. Bayer, Ldst. Block, Res. Maschmann, Musk. Westphal, Wyte, Ers.Res. Markgraf, Ldst. Qu …g, Musk. Frey, Sienknrcht, Gefr. Frahm, Busch, Musk. Debbe; 2/213: Musk. Silz, Pauls, Zöllner, Büggisch, Ldst. Wysotzki, Gefr. Schilaski, Musk. Vogelsang, Wichmann, Wehrm. Wedemeyer, Pfaff, Gefr. Omczarczak, Wehrm. Panzlass, Schröder, Harder, Musk. Gregor; 3/213: Musk. Dragendorf, Ldst. Bruun, Musk. Wichern, Andresen, Lock, Waschkowitz, Ldst. Beste, Kissing, Musk. Sieske, Achermann, Sazalowski, Ldst. Ketter; 4/213: Serg. Mölller, Res. Richter, Ers.Res. Starczemski, Res. Sperling, Musk. Krey, Ldst. Fahrbach, Koss, Witt, Musk. Brunvig, Kuhlmann, Johannsen, Serg. Holstg, Musk. Exter; 12. MGK: Gefr. Stuber, Zachow, Rübekamp, Musk. Schröder Runge, Gefr. Buse, Schütze Niemeyer, Fulda, Weder; 5/213: Musk Engler, Tank, Dübing, Knüppelholz, Flöge, Ldst. Hasse, Müller, Musk. Köhnke, Groclak, Res. Kobs, Musk. Hagelstein, Bredthauer, Lange, Freise, Olthof, Hinz; 6/213: Ldst. Rieckmann, Wehrm. Wiese, Res. Hilfert, Musk. Guzowsky, Nolte, Stryzsie, Wehrm. Gröning, Musk. Diem, Ziegler, Nagel, Weimar, Ers.Res. VanMeegen, Heckeroth, Musk Kayns; 7/213: Musk. Resermann, Serg. Kohlmann, Musk. Jast, Gefr. Meyerhoff, Musk Gaidzewski, Res. Schuler, Musk. Ahlers, Wehrm. Dobslaw, Musk. Albrecht, Gefr. Oesterhelbig, Musk Wittler, Pagel; 8/213: Gefr. Brügmann, Musk Voigt, Pein, Kewitsch, Uffz. Möller, Gefr. Schmidt, Ldst. Laurent, Musk. Dettmann, Ldst. Aschoff, Gefr. Koch, Musk. Borchers, Wunder, Sellborn, Befr. Schulz, Wehrm. Meyer II (Alfred), Musk. Marzec; 2. MGK: Ldst. Devers, Ers.Res. Kenter, Ldstm. Kück, Becker, Fick, Vzf. Möhle, Ers.Res. Eichler, Gefr. Schimpf; 9/213: Musk. Junghans. Ers.Res. Pischkalla, Wehrm. Zahn, Ldst. Schneider, Musk. Möller, Ldst. Nitschke, Musk. Gohdes, Pettersson, Ldst. Schütt, Gefr. Lützner, Ldst, Koch, Pauallus, Musk. Levy; 10/213: Ldst. Barthmann, Musk. Drfalle, Albers, Schüler, Ldst. Kellner, Musk. Mittelstädt, Res. Rentzow. Musk. Bladrt, Ers.Res. Schulz. Musk. Sperich; 11/213: Vzf. Zähkel, Wehrm. Haack, Ldst. Varkow, Musk. Bruns, Res. Knuppertz, Ldst. Stüfen, Kuprat, Wehrm. Kulsch, Musk. Müller III, Grabsch, Böttcher. 12/213: Wehrm. Schröder I, Musk. Benecke, Zorn, Wehrm. Tantrin, Musk. Meinecke, Thomas, Wehrm. Gebers, Westphal, Gefr. Quehl, Musk. Bornhold, Westgermann. 3 MGK: Schütze Dejewski, Linssen, Stahlbock, Saffe, Rogge, Rüther, Ldst. Lösch. Reg.Stab: Gefr. Züllighosen, Hwid, Schütze Fehlenfeldt.

5. maj: 9/213: Musk. Müllendach.
8. maj: 1/213: Ldst. Augustin, 3/213: Res. Rath; 6/213: Gefr. Jensen (Johannes), Ldst. Borgwardt; 7/213: Wehrm. Spanka, Musk. Springborn; 9/213: Gefr. Martensen; 10/213: Musk. Koop.
9. maj: Musk. Ahrens 78/213; Zierath 7/213 (2/213)
16. maj: Musk. Weissenfeldt 4/213:
24. maj: 1/213: Uffz. Laufs, Musk. Feelich, Lehmann, Res. Wiegand, Maschmann, Ldst. Gabrisch, Kruszka, Fitzner, Ers.Res. Kriester; 2/213: Res. Skerswetat, Wehrm. Zacher, Ldst. Wulf, Musk. Tibcken, Ers.Res. Sadecki, Musk. Woldau, Serg. Brumund; 3/213: Musk Haase, Krauel, Ldst. Kollekowski, Musk. Sieg, Riss, Gefr. Sternberg, Musk. Glowacki, Szczot, Ldst. Spuhn; 4/213: Vzf. Grandt, Gefr. Richert, Musk. Koop, Musk. Garms, Musk. Znader, Musk. Hinrichsen; 1. MGK:

Schütze Reiche, Ldst. Steinfatt, Schütze Berg, Gefr. Ertel, Viets, Schütze Kleifoth, Pazderski, Ldst. Dahn, Schütze Jakoby, Vzf. Wende, Schütze Eschrich; 5/213: Musk. Stange, Jablonski, Zopp, Ldst. Bormann, Wehrm. Lemke, Ldst. Buss; 6/213: Serg. Teiner, Arndt, Musk. Dralle, Ers.Res. Koch, Wehrm. Schnautz, Musk. Krupa; 7/213: Musk. Meyer IV, Ldst. Wilken, Ers.Res. Scharm, Musk. Stöcklein, Gefr. Heyer,; 8/213: Gefr. Heindricks, Musk. Iversen, Wehrm. Ebert, Gefr. Rehder, Musk. Petersen, Ldst. Schau, Ers.Res. Manzke, Läufer, Gefr. Meier; 2. MGK: Musk. Lutz, Oltermann, Haase, Lange III, Gefr. Lohmann. Nachhrichtenzug II/213: Musk Thomas; 9/213: Gefr. Bock, Ers.Res. Schwendemann, Ldst. Lorenz, Musk. Mostler, Gefr. Kremer; 10/213: Gefr. Beckmann, Wehrm. Majewski, Ldst. Orthmann, Zeidler, Res. Behrens, Musk. Schulz; 11/213: Ldst. Rubski, Musk. Schneider, Voss, Gefr. Vogt, Musk. Pieties, Res. Banke, Ldst. Weikamp, Musk. Seligmann, Ldst. Dörr, Musk. Müller VIII, Ers.Res. Hoffmann; 12/213: Ers.Res. Winter, Ldst. Bohm, Musk. Thiele, Ldst. Cesarski, Musk. Draheim, Hagenauer, Ldst. Held, Musk. Brauns, Ldst. Szczukowski; 3. MGK.: Hildebrandt, Schütze Kaamrowski, Ldst. Kool, Uffz. Wöltgen; Reg.Stab: Gefr. Gammel, Uffz. Groth.

31. Maj: 8/213: Musk. Tews.

24. juni: 1/213: Wehrm. Hagge, Schatt, Musk. Rauchmann, Ldst. Fründt, Langhoff, Bonse, Wehrm. Bonow, Musk. Johannsen; 2/213: Uffz. Hinze, Ldst. Hafner, Musk. Sehkind, Kraszik, Gerhards, Res. Willumeit, Brochmann; 3/213: Serg. Ziemann, Ldst. Ludwig, Gefr. Schröder, Musk. Frakowiak, Wittrock, Herholz, Ldst. Fritz Ravens, Ers.Res. Müller; 4/213: Musk. Müller, Rüth, Gefr. Dowe, Musk Michels, Ldst. Ulbricht, Res. Gerstmann, Ers.Res. Becker, Musk Karl Kumke, Gefr. Enoch; 1. MGK: Schütze Fahrenkrog, Ers.Res. Dörling, Schütze Jark, Kleinberg, Nacahrichtenzug I/213: Ers.Res. Martens; 5/213: Musk. Selk, Gefr. Niemann, Ldst. Knabe, Wehrm. Velder, Ldst. Jaspert; 6/213: Ldst. Kröpelin, Wehrm. Martensen, Res. Hinz, Musk. Bruhn, Ldst. Bittner, Musk. Eckelmann, Hesse, Uffz. Vehmeyer, Musk. Poppe, Kahns; 7/213: Uffz Böttcher, Ldst. Traue, Ers.Res. Krajniak, Ldst. Nirschberger, Ers.Res. Rambow, Musk. Jurczewski, Kühl. 8/213: Musk. Schwarz, Ldst. Lehmitz, Musk. Lankow, Wehrm. Krock, Musk. Raichle, Jacobsen, Ldst. Gentkow, Musk, Koropp, Gefr. Wendt, Musk. Wingert, Vzf. Schieler, Wehrm. Karkossa, 2. MGK: Musk. Basse, Fastje, Schröder, Wegener II, Kurr.; 9/213: Gefr. Harms. Ldst. Schlinkheider, Musk. Vogt, Rughase, Ldst. Schuh; 10/213: Musk. Botter, Stein, Ldst. Wieh, Musk. Burmester, Peters II, Res. Zwingert, Ldst. Schulze I, Gefr. Thomsen, Ldst. Oehlke, Wehrm. Ahrens; 11/213: Ldst. Kröpelin, Ers.Res. Allers, Musk. Voss, Kleber, Ldst. Meyerdirks, Musk. Dortmund, Ldst. Stahlke, Serg. Oppermann, Musk. Grabowski; 12/213 Musk. Kunzler, Ldst. Nowacki, Wodzak, Ers.Res. Schwarz, Wehrm. Kuhn, Musk, Reinicke, Korte, Bömer, Ldst. Metz, 3. MGK: Wehrm Block, Frank, Ldst. Petersen, Schütze Stack, Bass, Hattich,

29. juni: Wehrm. Rost 4/213.

Hamburger Hanseaten-Kreuz:

19. maj: 1/213: Musk. Ahrens, Andresen, Latte, Rickert; 2/213: Ldst. Vollmann, Sander, Res. Schese, Gefr. Kühse, 3/213: Uffz. Behrend, Musk. Süfte, Jung. 1.MGK: Schütze Eretel, Kliefoth, Buse, Kaluck. 10/213: Musk. Brunow. Bartels, Burmeister. 11/213: Wehrm. Dreyer, Ldst. Vieth. 12/213. Musk. Beyer.

11. juni: Feldw.Lt. Kurreck (Reg.stab), 1/213: Musk Lilienkamp, Francke. 2/213: Heppke, 5/213: Köhnke, Kistenmacher, 7/213: Serg. Weitler; 8/213: Vzf. Möller, Musk. Dietz. 10/213 Michael, 12/213 Bull, Maackens, 3 MGK: Schütze Kuhlow, Krimberg.

Bremer Hanseaten-Kreuz

6. maj Ldst. Steinmüller 10/213; 21. maj: Musk. Deppe 1/213; 17. juni: Ldst. Schadendorf 3/213, Pollack 6/213, Musk. Drose 6/213.

Lübeckisches Hanseaten-Kreuz

15. juni: Musk. Fick, Reimers 9/213.

* * *

Vieux-Berquin

Juli 1918

Det store slag som startede den 9. april, og på hvis venstre fløj vi havde stået, utålmodigt afventende ordren til fremrykning, havde i løbet af april drevet en mægtig kile ind i det tidligere portugisiske-engelske etapeområde. Wytschaete, Messines, endda Kemmel længere syd for Armentières var erobret af tyske tropper. Fra Bellewaarde-afsnittet til la Bassée kanalen var den tyske linje sejrrigt blevet lagt frem, længst på begge sider af sænkningen omkring floden Lys. Den terrængevinst, englænderne under det store slag i Flandern 1917 skridt for skidt over 6 måneder havde opnået, var for størsteparten igen gået tabt på nogle få unger under den ødelæggende tyske offensiv.

Nu stod den tyske front allerede i nogle uger i den erobrede linje Givenchy – Festubert – Hinges – Merville – Vieux-Berquin – Merris – Meteren – Locre – Kemmel – Vormezeele – Zillebeke – Hooge, fast besluttet sejt at forsvarer, hvad der var blevet erobret med så megen blod. Ikke kun vi, men også den øverste hærledelse håbede på fra denne linje med en ny storm at opnå en sejrrig afslutning på krigen. I rammerne af XIX Armeekorps lå 44 Reserve-Division vest for Sailly i hårde forsvarskampe i Afsnit Vieux-Berquin, mod en fjende, der igen havde samlet sig. Ikke uden grund af frygt de nye fremstød fra vores side, og forsøgte derfor nervøst med stigende kampaktivitet at nedslide vores forreste tropper. 44. RD var mod slutningen af dens kræfter. De engelske modangreb og influenzaen havde svækket den betydeligt, og den rutinerede forsvarsdivision Schrötter (207.) skulle afløse den.

Ansvarsområdet for Division Vieux-Berquin lå nord for floden Lys, der her løber generelt mod øst forbi Estaires, Sailly og Armentières, som for os 213'er var velkendt fra tiden ved Comines. Den brede floddal dannede et næsten fladt, overordentlig frugtbar landområde, hvis marker var veldyrkede og rigt på korn af alle typer. Få uger tidligere havde det været et dybt etapeområde, og de flamske bønder havde ikke under såningen kunnet forestille sig, at det mandshøje korn ved høsttid ville tilfalde en helt anden. Overalt lå gårdene strøet, og markerne var ofte omgivet af hække eller levende hegn. De gjorde – sammen med det høje korn – området overordentlig uoverskuelig og vanskeliggjorde i betydelig grad føringen. Englænderne havde det lettere. Bois d'Aval, en udløber af Nieppe skoven, strakte sig til tæt foran hans forreste linje. Foruden skjul gav skovens træer mulighed for gode observationsposter. Hertil kom højderne ved Merris og Meteren, hvorfra fjenden endda havde en god mulighed for observation fra flanken.

Transporttogene, der bragte RIR 213 til det nye afsnit, kørte fra Libercourt over Lille, herfra mod vest over de erobrede tidligere engelsk-portugisiske kampstillinger gennem det mennesketomme, hårdt medtagne Armentières til Bac-St. Maur. Som første del af regimentet ankom III/213 hertil den 1. juli kl. 2230. Til fods gik det herfra over Sailly-sur-Lys til området med Cul-du-Sac Ferme, hvor bataljonen overtog RIR 208's kvarterer. Den 2. juli blev 3. MGK og 3. MWA indsat i det nye afsnit, mens de øvrige kompagnier natten til 4. juli afløste II/222 fra 48. RD, der i mellemtiden allerede havde erstattet den udmattede 44. RD.

For RIR 213 betød det en fuldstændig omstilling til det nye kampafsnit. Alle tidligere forrestilinger om stillingskamp måtte kastes overbord. Her var hverken skyttegrave, dækninger eller ly: granatkratere, nogle få skyttehuller, hække og levende hegn virkede som støttepunkter, uden nogen form for bare nogenlunde splintsikre dækninger. Her og der var der et stykke bølgeblik, et andet sted et bræt til beskyttelse, og alle der kom i nærheden af sådanne havde haft et særligt held. Alt trafik måtte ske over åbent terræn, og måtte derfor nødtvunget foregå om natten, da fjenden kunne se hele området. Trampede stier i det høje korn, især til kommandostationerne, kunne let ses fra luften og afslørede placeringerne for de engelske fly, der dirigerede kraftig artilleri netop over disse. Divisions Afsnit Vieux-Berquin bredte sig mod nordvest som et kraterlandskab, hvis forreste linje gik omtrent nord-syd langs vejen Estaires-Strazeele, og skar denne omkring 700 meter nord for Vieux-Berquin så den nordlige del af linje lå øst og den sydlige halvdel af linjen lå vest for vejen. Indsnævringen af afsnittet mod øst trængte beredskabsenheder usædvanligt sammen, og hver eneste lille hus eller rest af samme, hver eneste hæk blev anvendt til underbringelse for blot nogenlunde at bringe dem ud af sigt af fjenden. Den eneste fordel ved stillingen var overfloden af nye kartofler og ærter, der begge tjente til forbedring af forplejningen.

Afsnit Vieux-Berquin var opdelt i Afsnit »Nord« (98), »Mitte« (213) og »Süd« (209). Afsnit 209 blev den 8. juli taktisk underlagt 39. ID. Efter de kort, der var overtaget fra 44. RD, var stillingen opdelt i en hovedmodstandslinje med et forpostlinje omkring 200-300 meter længere fremme, samt en Artilleribeskyttelses-Stilling vest for Bleu (i dag Bleutour). Det viste sig meget hurtigt, at denne opdeling kun fandtes på papir. Foran hovedmodstandslinjen, hvor der i øvrige overhovedet ikke var hindringer, lå intet (Indberetning fra Major Kettner af 8. juli til 89. Brigade). Fjenden forventede vore hovedkræfter i og tæt vest og øst for hækken, husruinerne og småskove ved Vieux-Berquin, hvor også vores hovedmodstandslinje var placeret. De lagde denne linje under særdeles kraftig beskydning med selv de tungeste kalibre, og for at undgå beskydningen, var hovedstyrken rykke frem i forpostlinjen, der i Afsnit 213 ved den sydlige begrænsning lå 400 meter vest for Vieux-Berquin, for 200 meter syd for vejkrydset ved le Paradis på vejen Estaires-Strazeele at krydse denne, og bue skarpt mod øst i Afsnit »Nord«. Den sydlige begrænsning dannede ca. linjen Kirke Vieux-Berquin – nordkant Ferme-du-Prince, og i nord en linje fra vejkrydset syd for le Paradis – syd Labis Ferme – syd om Bleu – syd til La Brielle Ferme. Koncentreringen af kampbataljonen i forpostlinjen betød en væsentlig risiko, som vi meget hurtigt måtte konstaterer, for det umuliggjorde en organisation i dybden. Modsat var en besættelse af hovedmodstandslinjen ikke mulig, og derfor måtte den risikable situation i første omgang fastholdes. Problemerne forøgede ydermere af, at hele divisionens afsnit var en kile, der ragede frem, og vores regiment ydermere måtte fastholde det farlige fremspring mod le Paradis. Kompagniernes kampstyrke var væsentlig forringet af den stadig mere om sig gribende influenza.

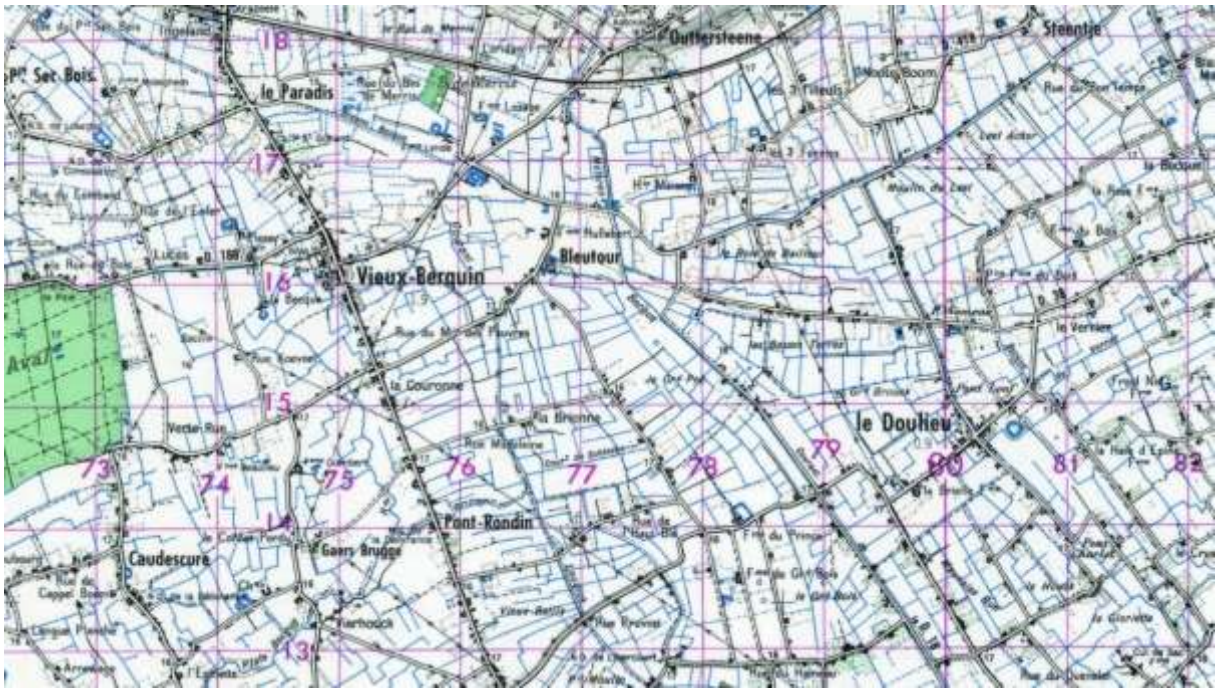

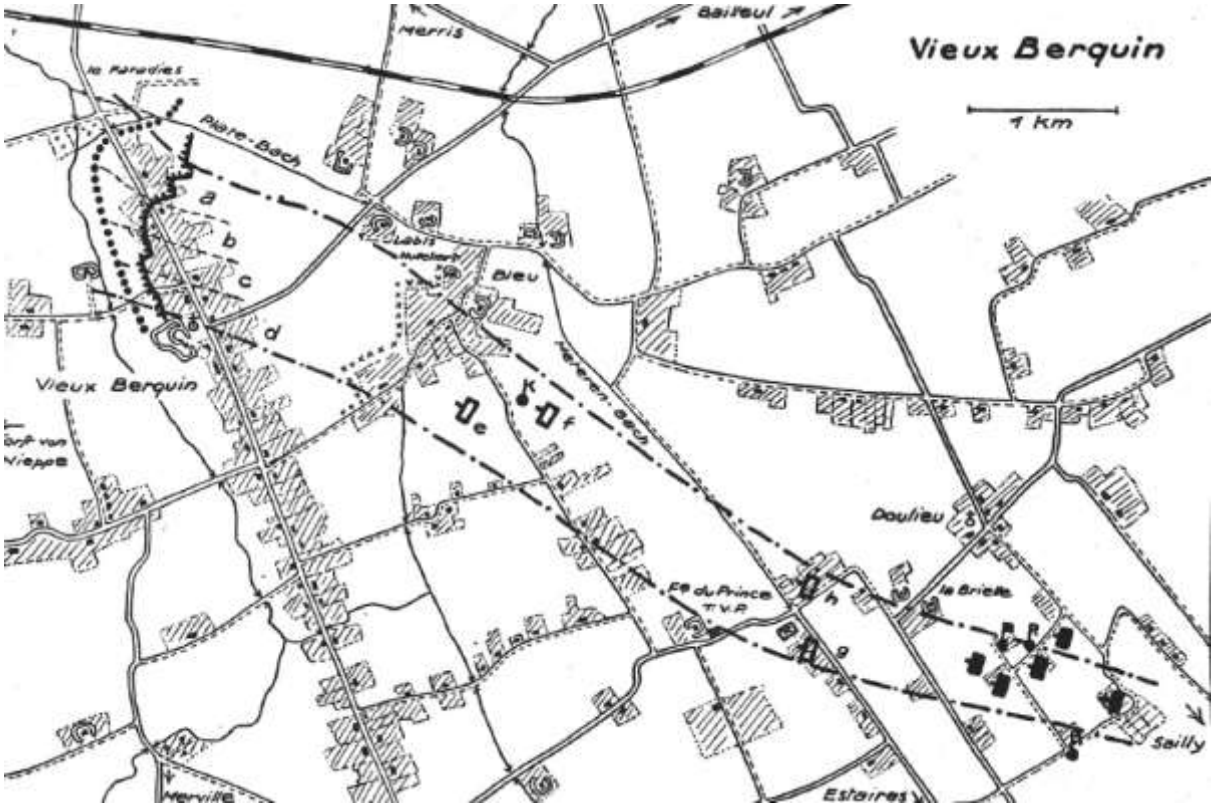

De tunge MG lå delingsvis fordelt over terrænet i 10 støttepunkter, der alle havde navn med begyndelsesbogstav B. Første gruppe Benno, Borvin, anden gruppe Buhl, Bernhard, Beate, tredje gruppe Bella, Bismarck, fjerde gruppe Boalduin, Bodo, Berta. Hertil kom to MG som mobil reserve ved kompagniføreren for det indsatte MGK. KTK befandt sig i et gravstykke omkring 500 meter vest for Labis Ferme, på samme måde primitivt underbragt. Regimentets kommandostation var placeret på en lille gård 600 meter øst for la Brielle. Natten til 3. juli afløste III/213 dele af RIR 222. Alle fire kompagnier lå i forreste linje ved siden af hinanden, fordelt fra højre i a, b, c og

d-kompagnierne. Underlagt KTK (Hptm. v. Seelen) var desuden to kompagnier af beredskabsbataljonen: fra den 5. juli 5 og 7/213. II. Bataillon var ankommet til Bac St. Maur den 3. om aftenen, havde med 6. og 8. Kompanie afløst de bageste kompagnier af RIR 206, placeret 5. og. 7. Kompanie i Cul-du-Sac og havde natten til den 5. juli overtaget beredskabet i afsnittet som 5. og 7. afløste de forreste beredskabskompagnier. KTK havde dermed 6 kompagnier under kommando, og desuden 3. MGK som kampkompagni og 2. MGK som beredskabskompagni med tilsammen 22 tunge maskingeværer.

Julisolen brændte hedt fra en skyfri himmel i disse uger. Det var dejligt, men gav store kvaler til de ubeskyttede folkene i de skyggeløse skyttehuller og granatkratere i form af en ubændig tørst, hvortil kafferationen i feltflasken overhovedet ikke rakte. Ingen kunne bevæge sig om dagen, og transportgrupperne, der igen blev formeret, kunne ofte ikke slippe igennem eller for vild i nattens mørke. Når Tommy om dagen ikke så bevægelser, altså ikke fandt mål for hans artilleri, var han navnlig om natten desto mere aktiv med ildoverfald og beskydning af hele området med brisantgranater, der havde forfærdende virkning. Også de fjendtlige fly havde tilsyneladende herredømmet i afsnittet. Det var ingen sjældenhed at kunne se 50 fjendtlige fly i luften på én gang. De greb ofte ind i kampe på jorden og beskød regimentets opholdssteder. Den nordligste del led meget under minekastere af den tungeste kaliber. Allerede den første nat afviste III/213 en større fjendtlig patrulje med MG og håndgranater (3./4.) og igen natten 5./6. juli. I mellemtiden var I. Bataillon som den sidste del af regimentet om natten til 5. juli ankommet til afsnittet, og havde afløst III/206 ved la Brielle Ferme og Doulieu. Den rykkede nu natten til 8. juli frem som kampbataljon (fra højre 1. 2. 3. og 4. Kompanie), mens III/213 indsatte 9. og 10. Kompanie og 3 MGK bed KTK, og 11. og 12. Kompanie som beredskab ved Ferme-du-Prince. II/213 rykkede som bataljon i hvil ind i I/213 kvarterer. Ganske vist kunne afløsningen ske uden tab, mens kort efter afløsningen blev 1/213 ramt af et svært tab. Dens fører, Lt. Lamke faldt til en minekaster fuldtræffer. »Bataljonen beklager med Lt. Lamke at have mistet en af sine ældste og dygtigste officerer, som under sin tilhørsforhold til I. Bataillon (3 år), tappert udholdt mange hårde stunder«. (I/213 krigsdagbog). Den 6. august fik den fremragende kompagniører tildelt *Ritterkreuz vom Hohenzollernschen Hausorden*. For sent! Næsten samtidig med budskabet om hans død, ankom til regimentet et telegram, hvori Lt. Lamke underrettedes om fødslen af hans første barn. En tragisk skæbne, der ramte far, mor og barn! Den til Lt.d.L. forfremmede Feldw.Lt. Jordan blev udnævnt til ny fører for 1. Kompanie, som han returnerede fra Feld-Rekruten-Depot 207 ID. Den tidligere minekasterofficer ved regimentets stab, Lt. Schilddach blev fører for 2/213, mens Feldw.Lt. Bernau fra funktion som forplejningsofficer ved III. Bataillon, overtog 11/213. Denne dag lå den sædvanlige ild over afsnittet. Under egen spærreskydning måtte 4/213 midlertidig rømme stillingen på grund af for mange korte skud. Natten til 10. juli blev 3/213 trukket ud af forreste linje for at skaffe større dybde i forsvaret, og som e-kompagni placeret ved KTK. 10/213 gik i beredskab. KTK havde nu rådighed over 5 kompagnier (1. 2. 4. 3. og 9.) foruden 1. og 3. MGK.

Natten til 12. juli blev II/213 kampbataljon (5. 6. 8. i forreste linje, 7. og 1. Kompanie ved KTK). 2. 3. og 4. Kompanie gik i beredskab og var underlagt kommandøren for III/213 (Hptm. v. Seelen). III. Bataillons kompagnier gik i hvil. Den 12. juli førte den ovenfor beskrevne ringe dybde i de forreste kompagnier til en beklagelig katastrofe ved II/213. Om eftermiddagen kl. 16 startede et voldsomt tordenvejr. Alle søgte naturligvis i ly for regnen. Observationen fremad var i forvejen stærkt begrænset på grund af det høje korn, og ingen tænkte på en fjendtlig overraskelse. Over KTK og e- og f-kompagnierne lå fjendtlig artilleriild. Alle disse ugunstige forhold for observationen udnyttede fjenden med stor dygtighed. Uden artilleriforberedelse trængte en styrke på omkring 100 mand ind i a-kompagniets (5.) stilling og dukkede pludseligt op for de intetanende folk. Alle greb hurtigt gevær eller håndgranat, og et enkelt MG 08/15 kom til indsats. Imidlertid var fjendens overraskelse fuldstændig lykkedes, og hans talmæssige overlegenhed var stor: det lykkedes ham at løbe kammeraterne i 5/213 over ende. Som den fungerende fører for kompagniet, Lt. Bössow hørte kamplarmen fra sit skyttehul, så han allerede fjenden fremme i husruinerne langs vejen. Med sine ordonnanser og nogle få folk fra Minenwerfer 98, optog Lt. Bössow ildkampen og jagede fjenden tilbage. Som resultat af overraskelsen var der ikke sendt signallys op, så KTK vidste intet før Sergt. Möller 5/213, sendt afsted af Lt. Bössow, nåede frem med de dårlige nyheder. B-kompagniet (6/213, Lt. Mummert), hvis højre fløjgruppe led samme skæbne som 5/213, optog, som situationen blev erkendt, ildkampen mod den indtrængte fjende med lette MG, geværer og pistoler. Takket være denne og gruppen omkring Lt. Bössow, kunne fjenden ikke trænge længere frem. Men så omkring kl. 1930 blev også 6. Kompanie ramt af ulykken: den blev omgået til venstre. Længe ydede den modstand mod den store overmagt, men forgæves! Også dette kompagni blev løbet over ende. Kompagniet havde denne dag 9 døde. I sidste øjeblik forsøgte Lt. Mummert, Gefr. Simon og Musk. Schmidt at slå sig igennem, men det lykkedes kun for Schmidt. Lt. Mummert, en højt værdsat kompagniører på grund af sin store ro, faldt og blev senere bjærget som død. Som stillingen igen blev besat den nat, blev Gefr. Simon bjærget hårdt såret. Allerede tidligere havde Musk. Schmidt forsøgt at hente ham, men den rasende fjendtlige MG-ild havde gjort det muligt. Som det blev mørkt lod KTK (Hptm. Graebsch) a-kompagni-stillingen

besætte af 7/213 (Lt. Loeber) og b-kompagniet af 1/213 (Lt. Jordan). Et opstået hul på højre fløj af c-kompagniet (8/213 Lt. Klimpel) blev lukket af en deling fra stormkompagniet. Ved c- og b-kompagnierne kunne den gamle linje helt retableres, ved a-kompagniet var det ikke muligt for den indsatte 7/213. D-kompagniets placering blev overtaget af 3/213 (Lt. Kunze). 2/213 blev trukket frem til artilleribeskyttelses-stillingen, mens 4/213 forblev som reserve ved Ferme-du-Prince. Ulykken ved II/213 var ikke uden fortilfælde. Dagen før var ved R.98 et kompagni blevet overrasket, og kort tid for dette, to kompagnier fra højre nabo til R.98, IR 57. Årsag til disse episoder var i hovedsagen den manglende organisation i dybden, der ikke gjorde et elastisk forsvar mulig, fjendens gode observationsmuligheder og det uoverskuelige terræn i eget kampafsnit.

Fordelingen af regimentet var 13. juli som ovenfor beskrevet. Hptm. v. d. Osten meldte sig syg og føringen over I. Bataillon blev overtaget af Lt. Kunze, den 18. af Hptm. Frege fra R.209 og igen den 22. af Hptm. Plange, efter afsluttet orlov. Natten til 14. juli blev 1., 8. og Sturmkompanie/213 afløst i forreste linje af III/213 [1]). 7/213 blev a-kompagni, da det til afløsning udvalgte 10. Kompanie mistede halvdelen af sin styrke til en artillerifuldtræffer. En regimentsbefaling befalede for natten til 15. juli følgende fordeling: a = 7/213, b = 11/213, c = 12/213, d = 9/213. Resterne af 10/213, indsat sammen med 7/213, skulle overtage e-kompagniets placering. Resten af II. Bataillons kompagnier blev trukket tilbage i hvil. Af I/213 blev 4/213 placeret i Artilleribeskyttelses-Stillingen, mens 1., 2. og 3. Kompanie ligeledes gik i hvil. KTK lå fremme under så kraftig artilleri beskydning, at den måtte lægges 600 meter tilbage. Tilsyneladende var dens placering kendt af fjenden. Kl. 2130 overbragte Lt. Schwitzky regimentets hastende befaling til KTK (Hptm. v. Seelen) om at også a-kompagniets linje skulle lægges længere frem. Et natligt forsøg lykkedes indledningsvis, men de svage kræfter fra 7/213 og en stormdeling kunne ikke holde stand mod modstanderens overmægtige pres. Gruppe Schmalfeldt 7/213 udmærkede sig særligt ved dens tapre forsvar mod de fremstormende englændere. At de fastholdt deres stilling er desto mere anerkendelsesværdig, da en vanvittig fjendtlig beskydning krævede den største modstandskraft af hver enkelt. Endnu engang forsøgte fjenden overraskende ved dagslys at angribe, med MG'erne kunne holde dem på afstand. Den kraftig decimerede II/213 blev igen tildele fyldt op ved at 8/213 modtog to mand fra hver kompagni i I. og III. Bataillon, 5. og 6/213 hver 5 mand fra hvert kompagni (= 40 mand). Vanskelighederne med erstatningspersonel fra Tyskland blev tydeliggjort af disse nødforanstaltninger.

Den 16. juli om aftenen blev 7/213 afløst i a-stillingen af 8/213, mens den ny opstillede 5/213 placeredes i beredskab ved KTK som stødkompagni. Samtidig rykkede I/213 (Lt. Kunze) frem i forreste linje. Herefter var fra højre indsat 8. 2. 3. og 4. Kompanie, med 1. og 5. Kompanie som stødkompagnier. Situationen var uændret, og kompagnierne lå forsat i deres huller under omfattende fjendtlige ildoverfald. Forplejningen var kold for fortsat at undgå enhver unødvendig bevægelse i kampafsnittet. De fjendtlige fly udviste en påfaldende aktivitet. De fløj planmæssigt en spærring over deres egne 1. linje. Derimod var indsatsen fra tysk fly meget ringe. Tilsyneladende observerede de fjendtlige fly hver eneste skyttehul, og lige så snart de så skansninger, rettede artilleriet herimod. Dette »småtteri« fra de engelske fly var især for beredskabskompagnierne meget generende. De måtte hele tiden skifte placering og igen grave sig ned, for igen hurtigt at måtte konstatere at deres nye placering igen var erkendt, og igen blev genstand for den fjendtlige beskydning. Nerver og sundhed hos enhederne led meget under dette vedvarende pres og primitive underbringelse. Den 19. juli led 5/213 et hårdt tab, da dens fører Lt. Bössow og 3 mand fald og 4 såret. Lt. Bössow havde den 12. undsluppet skæbnen, men blot for en uge senere at blive indhentet. Den unge tapre officer var på grund af sit venlige væsen generel værdsat.

Om aftenen den 20. juli blev I/213 trukket tilbage i beredskab: III. Bataillon overtog igen forreste linje, da II/213 stadig var for svag og i første omgang blev lagt i hvil.

På dette tidspunkt af de hårdeste forsvarskampe med deres pinefulde nådesløshed faldt vendepunktet i vores store offensiv 1918. Det 2. Marne-slag (15.-17. juli) bragte ganske vist tyskerne over denne, den tyske hærs skæbneflod, men fandt en velforberedt modstander, der med held anvendte den tyske, bevægelige forsvarstaktik. Den 20. juli måtte derfor den sydlige bred af Marne rømmes, og den tyske hær trængt tilbage i forsvar. Den ændrede situation fik meget hurtigt betydning for kampføringen på hele vestfronten. I vores afsnit var der ligeledes planlagt en ny, stor offensiv (kodeord »Hagen«). Angrebsdivisionerne stod klar bag os. Fremrykkeakser var rekognoscerede og fastlagte. Ved RIR 213 stab var der en officer fra det regiment, der skulle rykke frem gennem vores ansvarsområde. I Lille fandt i disse dage en storanlagt konference sted med de berørte regimenter, hvori fra RIR 213 Lt. Thiessen (på tidspunktet regimentets MG-officer) deltog. Konferencen fandt sted i en forhåbnings- og forventningsfuld stemning, idet man dog til fulde var klar over alvoren i situationen. Så fik imidlertid begivenhederne langs Marne den Øverste Hærledelse til at aflyse Flandern-offensiven. I hast blev de klargjort divisioner

[1]) Fra den 1. april 1918 mangler regimentsstabens krigsdagbog fuldstændig. III. Bataillons dagbog angiver kun nødtørftige notitser. Fra den 17. september er denne dagbog heller ikke mere til stede. Også personlige optegnelser fra sommer og efterår 1918 er kun i meget begrænset omfang disponibel.

transporteret mod syd, og endnu engang blev håbet taget fra os, endeligt at få lov til at deltage i et krigsafgørende slag. Men hvad der var langt værre end den personlige skuffelse var, at med den aflyste offensiv forsvandt vores håb om en god afslutning på krigen - mere og mere tydeligt efterhånden som betydningen af begivenhederne til fulde blev os klar.

I mellemtiden fortsatte kvalerne i den aktuelle stilling. Udsigten til en afløsning i den nedslidende kamp eksisterede ikke. I sine indberetninger havde Oberst Czettritz, kommandøren for 89. Reserve-Infanterie-Brigade, anmodet om afløsning af sine udmattede regimenter, og om en mindst fire-ugers hvileperiode i etapen. Imidlertid havde den kommanderende general for XIX. Armeekorps svaret på disse anmodninger, at en afløsning ikke kunne finde sted, da »alle disponible kræfter var nødvendige andet steds« (27.7.18). Så det betød en fortsat holden ud. 20 timer daglig måtte kompagnierne ligge i stillingen - ikke mindre end 8 og 2 MG-kompagnier – uden at bevæge sig og holde ud i deres jordhuller under sommerens brændende sol eller senere i tordenvejrets regnskyl. Kun i de fire korte nattetimer var der mulighed for at bevæge sig. Alligevel kunne årvågenheden ikke sænkes ét sekund da vi jo vidste, at vi måtte regne med fjenden. Også manglen på varm forplejning i de 8 stillingsdage havde en ugunstig virkning. Ganske vist var influenzaen på tilbagetog, men det var ikke sjældent, at folk på march bagud faldt bevidstløse omkuld af udmattelse. Nat efter nat rasede det engelske artilleri, og jagede de dækningsløse infanterister frem og tilbage. I lyset af de eksploderende brisantgranater kunne man se de feltgrå som spøgelser fare omkring i terrænet.

Den 22. juli overtog Major Schachtrupp kommandoen over II/213, mens Hptm. Graebsch overgik i førerreserven. Den 24. om aftenen kom II. Bataillon i forreste linje (a=6, b=7, c=5, d=8 Komp). Stormkompagni 89. Brigade, gennemførte ved daggry en operation mod Punkt V på vejen omkring 550 meter sydøst for vejkrydset ved Le Paradis foran d-kompagniets front. Forsøget på at omgå dette punkt fra to sider mislykkedes dog da begge grupper blev opdaget i det klare månelys af en vågen og stærk modstander, og af en høj pigtrådshindring på indbrudsstedet. Fører for enheden, Lt. Kammer, såredes alvorligt, Wehrmann Wagemann faldt og yderligere 10 mand såredes. Under gennemførelse af operationen og under bjærgning af de sårede, udmærkede sig i sær Lt. Waye/213, der førte 1. gruppe. Yderligere blev for deres tapperhed rost Uffz. Kraas, Gefr. Wiedmair (begge såret), Gefr. Schümann, Gefr. Huxoll, Musk. Schacht, Sergt. Gedrat, Gefr. Wehlzing og sygehjælperen Gefr. Kröhn. Natten til 27. juli angreb fjenden efter en voldsomt artilleriild hele d-kompagniets front. Dog var 8/213 på sin post: de afviste med MG-ild en kraftig fjendtlig styrke uden problemer. Herunder faldt delingsfører, Sergt. Dokuhl i spidsen for sin deling.

At den gamle patruljeånd stadig levede i regimentet, bevist Sgt. Schmalfeldt 7/213 natten til den 29. juli. Med to mand angreb han to fjendtlige poster. Desværre rev Tommy sig hurtigt løs, så Schmalfeldt ingen fik pågrebet. En regimentsbefaling roste de tapre patruljefolk.

Afløsningen af II. Bataillon natten til den 29. juli var forbundet med en ny organisation af afsnittet, der samtidig var en ændring af forsvarstaktikken. Hidtil havde divisionens hovedopgave i sammenhæng med Operation »Hagen«, været landsbyen Vieux-Berquin, der under alle omstændighed skulle fastholdes. Derfor lå også hovedmodsandslinjen foran og gennem ruinerne af denne by. Nu blev det elastiske forsvar af afsnittet beordret i fuldt omfang. Område mellem den hidtidige forreste linje og artilleribeskyttelses-stillingen blev udlagt til forterræn, og artilleristillingen erklæret for nye hovedmodstandslinje. En ny artilleribeskyttelses-Stilling blev etableret øst for La Brielle Ferme. Kampbataljonen havde tre kompagnier i forterrænet, organiseret som forpostkompagnier. Det betød: en helt tynd bemanding af den hidtidige forreste linje med omkring 12 underofficersposter, 400 meter længere tilbage Feldvagter og yderligere 4-600 meter tilbage kompagnifører med resten af kompagniet som stødenhed. Det sidste kompagni i kampbataljonen skulle placeres i og bag hovedmodstandslinjen, der nu forløb øst for Bleu Ferme, hvor også KTK var placeret. Af beredskabsbataljonen var to kompagnier underlagt KTK, den ene tæt bag hovedmodstandslinjen, den anden nordvest for Ferme-du-Prince. De to øvrige kompagnier var placeret i nærheden af den gamle brigade kommandostation øst for artilleribeskyttelses-stillingen, mens bataljonen i reserve forblev i hidtidige kvarterer. Af de tunge MG var to delinger i forterræn, en deling syd for Bleu i den gamle hovedmodstandslinje (Støttepunkt Bremen). Yderligere tre delinger på hver 2 MG fra forreste MGK og alle 6 delinger fra beredskabs-MGK var fordelt i området mellem hovedmodstandslinje og Artilleribeskyttelses-stillingen. De var for en dels vedkommende indrettet til indirekte skydning af området foran hovedmodstandslinjen. MGK havde desuden 4 panserværnsgeværer i stilling, storkalibrede geværer med et udseende i retning af de middelalderlige landsknægte »Donnerbüchsen«. Til MG fra MGK i hvil var der stillinger fastlagt i området foran artilleribeskyttelses-stillingen. En fremskudt panserværnskanon (FAR 75) var placeret ved Støttepunkt Bremen. På afløsningsnatten placerede I/213 sin 1. 3. og 4. Kompanie i forreste linje, 2/213 som stødkompagni i artilleri-stillingen. Som KTK havde Hptm. Plange desuden underlagt 5. og 6/213 og 1. og 2. MGK. Alle minekastere var fra nu placeret øst for

hovedmodstandslinjen som panserværn, for samlingen af fjendtlige kampvogne ved landsbyen Merris var blevet observeret af vore fly. Den sædvanlige fjendtlige forstyrrelsesild fortsatte. Lt. Wolf, fører for 4/213 såredes alvorligt.

Den 31. juli var særlig livlig. Engelske patruljer på omkring 20 mand nærmede sig i de første morgentimer vore stillinger. Unteroffizier Furchert 4/213 standsede en sådan patrulje med velrettet MG-ild (kl. 0100). I morgentågen (kl. 0615) angreb en stærk fjendtlig styrke venstre underofficerspost i 4/2313. En mand (Musk. Hylle) faldt, begge de to øvrige kammerater Uffz. Hermann Voss og Musk. Golambirsky blev såret og overmandet. Om aftenen indsatte fjenden sin virkningsskydning på området ved KTK. Hptm. Plange blev såret af flere sprængstykker. På den måde mistede I/213 sin yderst kompetente, tapre kommandør, der i over tre år havde stået i spidsen, og som havde vundet sine underordnedes fuldstændige tillid. Med ham mistede I. Bataillon en stærk støtte. Hptm. Plange kunne ikke erstattes, for han var I. Bataillon, og under de senere kampdage blev ham på det smerteligste savnet. Helt til i dag har alle medlemmer af I/213 bevaret deres trofaste taknemmelighed til ham, ligesom han aldrig har glemt regimentet, og endnu dag er en trofast ven. Hptm. Graebsch overtog i første omgang kommandoen. Den 1. august lykkedes det at fange en engelsk patrulje kl. 0600, der arbejde sig frem til 4/213 post, i krydsild mellem MG fra I/213 og R.209 og udslette den. Om eftermiddagen den 1. skød Tommy den lade i brand, hvor 6/213 var underbragt. Det var kun med nød og næppe, at folkene nåede ud. En masse materiel, 4 lette MG og et antal geværer brændte op som hele huset gik op i flammer. Natten til 2. august blev I. Bataillon afløste af Hptm. v. Seelen med III/213 (9. 11. 12. i forreste linje, 10/213 som stødkompagni). I/213 overtog beredskabet (2. og 3/215 blev underlagt KTK). I disse dage gennemførte Lt. Liebert fra 3. MWA med en gruppe fra III/213 en patrulje, der opnåede gode opklaringsresultater. Desværre lykkedes det ikke at tage en fange. Oberst Czettritz udtalte sin særlige anerkendelse til Lt. Liebert og Musk. Neumann. II/213 gik i hvilekvarter. Natten til 5. august byttede I og III/213. Forrest kom 1. 2. og 4., 3/213 blev stødkompagni, 9. og 11. underlagt KTK, 10. og 12. besatte Artilleribeskyttelses-Stillingen.

Endeligt var bønnerne om afløsning af divisionen fra Afsnit Vieux Berquin blevet efterkommet. Det yderligere krav om fire ugers hvil i etapen blev derimod afvist. Det uhyre forbrug af divisioner under de hårde forsvarskampe nødvendiggjorde usædvanlige forholdsregler. Ganske vist skulle 207 ID forlade Afsnit Vieux Berquin, men kun gennem bytte med en anden division på en roligere front. Valget blev 52 ID (IR 169, 111, 170), der i rammerne af XXXX. R.K. var indsat ved Méricourt. For at kunne gennemfører en afløsning i stilling, deling for deling, fik 52 ID underlagt RIR 208 fra 44. RD, som afløste beredskabsbataljonerne i Afsnit Méricourt, så disse igen kunne transporteres til Vieux Berquin. For at stabene kunne afløses, overtog Major Schachtrupp kommandoen over RIR 213 og Lt. Loeber over II/213. Major Kettner blev den 5. august sendt i forvejen for at afløse brigadekommandøren for 56. Infanterie-Brigade i det nye afsnit.

Den 5. august kl. 0100 blev II/213 som reserve-bataljon afløst af III/111 og indladet i Sailly-sur-Lys. Transporteret til Ostricourt måtte den fortsætte turen til fods til Noyelles-Godault.

III/111 afløste om aftenen den 5. III/213 i beredskabsstillingen. Efter den 6. august at have opholdt sig i hvilekvarter, blev den 7. august kl. 0330 fra Sailly-West bragt til Ostricourt, hvorfra den om eftermiddagen nåede kvarter i Noyelles-Godault.

I/213 forblev i kampstillingen indtil natten til 8. august, og måtte igennem endnu en hård dag den 7. Morgenen blev indledt med særlig voldsomme ildoverfald, og hele dagen var fyldt med heftige forpostkampe. Allerede kl. 7 rykkede fjenden frem med tre grupper á 10 mand mod 2. og 4. Kompanie. Der opstod heftige kampe på pistol og håndgranat, der sluttede med at fjenden måtte vige. Om eftermiddagen blev 1. og 2. Kompanies stillinger belagt med de tungeste brisantgranater. Et fjendtligt fly kredsede i omkring 100 meters højde over de fremskudte poster, og beskød dem med MG. Gennem en vandgrøft kunne englænderne arbejde sig frem til posten. Der udviklede sig en blodig kamp på håndgranater, hvorunder 213 led store tab og enkelte poster blev løbet over ende. Sat overfor den hastigt fremrykkende reserve fra feldvagten, veg fjenden imidlertid tilbage til egne stillinger. Om aftenen blev bataljonen endeligt afløst af III/111. Den 8. august blev bataljonen i hvilekvartererne ved Doulieu, gjorde sig klar til transport og kørte fra Sailly-Øst den 9. august kl. 0330. Den ankom til Ostricourt omkring kl. 0900. Herfra marcherede den til Noyelles-Godault, hvor den afløste I/208 som reserve-bataljon for Afsnit Méricourt. Natten til 8. august overdrog staben 213 (Major Schachtrupp) kommandoen over Afsnit Vieux-Berquin til IR 111 og kørte med I/213 til Ostricourt. Bagagen måtte forskyde til fods. Kapitel Vieux Berquin var dermed slut. Det var den mest ubehagelige, regimentet havde oplevet. En stilling, der ikke var en stilling, en artilleriild så voldsom, at den næsten var ubeskrivelig, et vejr, der skiftede mellem brændende hede og skybrud, hvilekvarterer, der ikke gav hvile; alt havde på helt usædvanlig måde påvirket regimentets kræfter. Hvordan det havde været mulig for en i forvejen udmattet styrke i over 5 uger at holde ud i denne stilling, er i dag næsten ubegribelig. De tapre musketerer fortjener den højeste ros for her uforfærdet at have gjort deres pligt, og som lod alle belastninger gå hen over sig,

som fædrelandet forlangte af dem. Og til alle de kvaler, en fortsat indsats i denne stilling krævede, kom så i disse dage den spirende nagende tvivl om, hvordan det stod til med Tyskland. På aflysningen af Operation Hagen, de manglende personelerstatninger fra Tyskland og den manglende mulighed for hvil, mærkede vi, at noget uheldsvanger var under opsejling. Det store opsving i stemningen i marts og april, havde givet plads til en nedtrykkende sindsstemning, der fyldte os med stor bekymring for vores elskede fædreland. Men for kraftige tanker dur ikke for en feltsoldat, og som vi blev frigjort fra helvedet ved Vieux Berquin, kunne vi igen ånde lettet op, og håbet om en god afslutning voksede endnu engang i os, om end sejrssikkerheden var marts dagene ikke vendte tilbage.

Udmærkelser ved Vieux Berquin

Jernkors, I. Klasse:
22. juli: Lt.d.R. Denker 7/213, Vzf. Beulke 1/213, Vzf. Theussen 5/213.
24. juli: Serg. Mohr 3/213, Gefr. Simon 6/213

Jernkors, II. Klasse:
22. juli:
1/213: Gefr. Keck, Musk. Raua, Mannkopf, Ldst. Bock, Binnehöfe, Westphal, Breitenfeld, Dzionk, Lindahl; 2/213: Gefr. Schmitz, Ldst. Schÿutt, Joneleit, Hage, Musk. Schmidt, Lay, Weber, Heinrich, Niss; 3/213: Ldst. Kämpf, Res. Rohde, Musk. Grahl, Tiedje, Hennecken, Hansen, Gefr. Henning; 4/213: Musk. Müller, Faida, Ldst. Zimmermann, Kurz, Ers.Res. Masorky, Musk. Ranniger, Ldst. Melchert; 1. MGK: Schütze Ragotzky, Klauck, Katzenstein, Guziolek, Fahrenkrog, Heydorn; 5/213: Ldst. Twardowski, Golisch, Musk. Witt, Wiegen, Untffz. Milter, Wehrm. Lührsen, Stehlin, Jaath; 6/213: Ldst. Meissner, Schmidtke, Musk. Treschan, Wähling, Gefr. Müller, Ers.Res. Witt, Musk. Ludwig Behrens; 7/213: Ldst. Witt, Herrmann, Lachmann, Musk. Kuhlmann, Wehrm. Schmitz, Ers.Res. Schmelke, Uffz. Genz; 8/213: Ldst. Kornehl, Wehrm. Hennies, Res. Wierzowilski, Musk. Pick, Prechtel, Ldst. Bischoff, Kratsch, Res. Thilmann; 2. MGK: Schütze Siebel, Uffz. Scheelandt, Musk. Mahnke, Gross, Wollmer; 9/213: Musk. Baranek, Huth, Wielancuk, Radoy, Grundlach, Serg. Adrian, Ldst. Hirthe, Musk. Richard Lessing, Wehrm. Hopp, Musk. Einertsen. 10/213: Ldst. Rangs, Ldst. Wulsch, Rehling, Wehrm. Hülsmeier, Musk. Schulze II, Meyer, Ldst. Sellmann, Res. Schröers; 11/213: Gefr. Joseitis, Musk. Schümann, Petersen, Hansen, Ladst. Böger, Rulofs, Musk. Hermann Steick; 12/213: Ldst. Brodesser, Musk. Dreier, Chudzik, Ers.Res. Schuster, Frissche, Zerbe.
30. juli:
1/213: Husk. Hansen; 2/213: Engel, Ers.Res. Schefe, Musk. Wiedemer; 3/213: Wehrm. Zastrau, Gefr. Schwieberg; 4/213: Ldst. Mrosek; 1. MGK: Schütze Reinholdt; 7/213: Musk. Ellinghaus, Weigel, Hingst; 8/213: Ldst. Schmeink, Gefr. Friedlin; 9/213: Musk. v. Beichmann; 19/213: Ers.Res. Wege, Musk. Krannich; 11/213: Ldst. Schmidt, Musk. Preuschoff; 12/213: Uffz. Spillmann, Musk. Fahrenholz II.

Bremer Hanseaten-Kreuz:
5. juli:
Lt.d.R. Wieshaus 1. MGK; 16. juli: Schütze Fehsenfeld Reg.Stab, Ldst. Mirus 7/213, Vzf. Mües 8/213, Uffz. Weinold 3. MGK, Ldst. Wiechmann 3. MGK.

Hamburger Hanseaten-Kreuz:
23. juli: Serg. Lau 3/213, Musk. Schulze 12/213, Ldst. Hagemann 12/213, Gefr. Kuntsch 3. MGK.

* * *

Méricourt

August – september 1918

Målet for togtransporten til det nye afsnit, Noyelles-Godault, var velkendt af RIR 213. Efter det store slag i Flandern havde dele af regimentet været placeret her inden indsættelsen i Afsnittet Vendin-le-Vieil. Vi vendte her tilbage under kommando af XXXX. RK (Gruppe Souzhez), der strakte sig på begge sider af Lens. Mens 207 ID i slutningen af 1917 havde besat højre fløj af Gruppe Souzhez med afsnittene 1-3, kom den nu ind på venstre fløj,

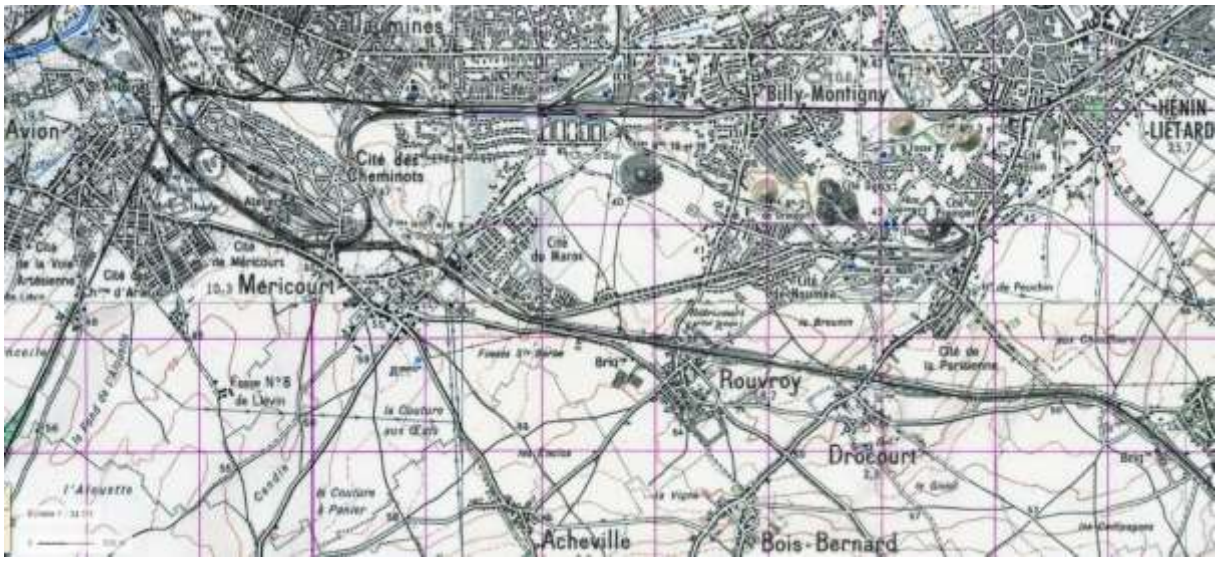

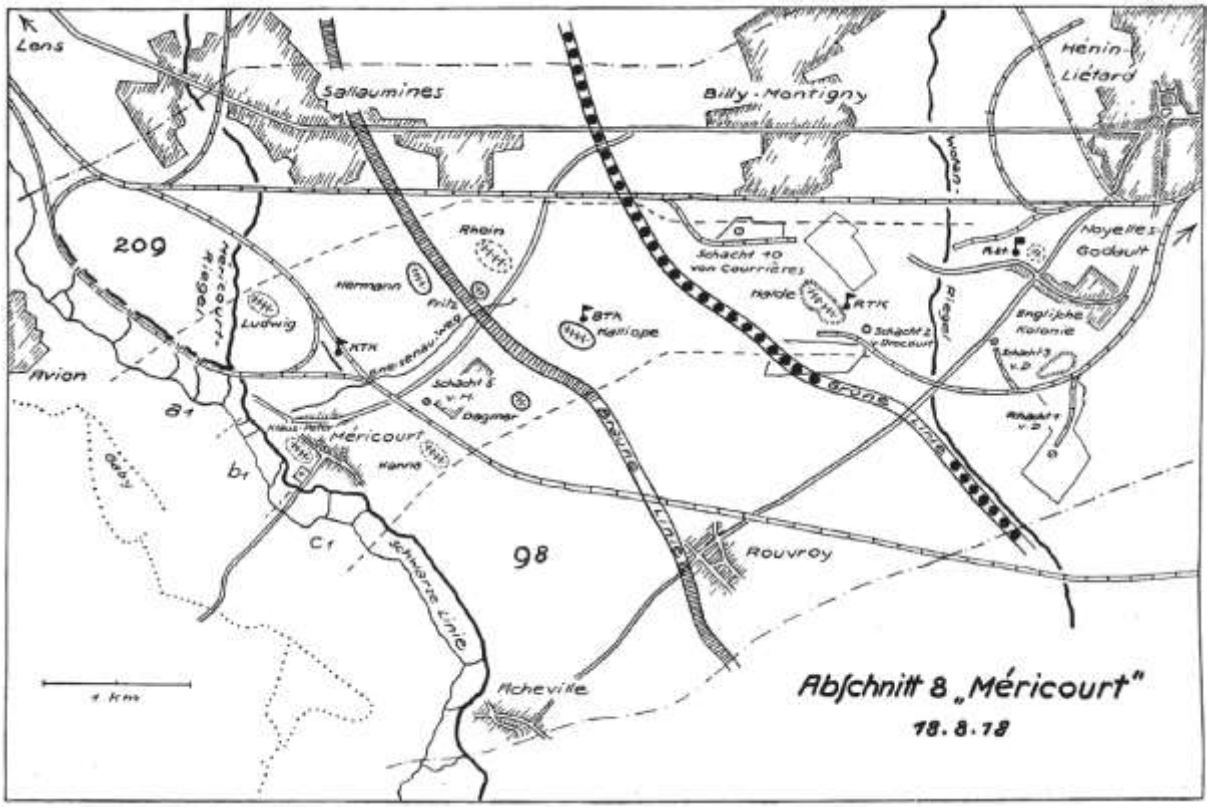

der samtidig dannede venstre fløj på 6. Armee, med afsnittene 7, 8 og 9. Landskabsmæssigt lignede det meget området Vendin – Hulluch – Haisnes. Enorme slaggebjerge, ødelagte elevatortårne og mineanlæg og øde arbejderkolonier gav den sit særpræg. Det var et trøstesløs billede af et stort industrilandskab, knust af den ubarmhjertige krig. Divisionen indsatte R.209 i Afsnit 7, R.213 i Afsnit 8 og R.98 i Afsnit 9. I nord grænsede divisionens afsnit op til byen Lens, der hørte til RIR 5's stillingsafsnit, i syd til Achéville.

Vores regimentsafsnit var fra front bagud inddelt i 3 fastlagte modstandszoner, anlagt efter naturlige hindringer. Den første dannedes af landsbyen Méricourt, eller retter dens ruiner, den stærke jernbaneindskæring øst herfor og anlæggene omkring Mineskakt 5 ved Méricourt. Anden linje dannedes af det nedlagte mineanlæg ved Skakt 10 ved Courrières og 2 ved Drocourt med dens særlig høje slaggebjerge, der beherskede hele forterrænet kilometervidt, og den tredje med mineanlæg ved Skakt 3 ved Drocourt og mineanlæg syd for Hénin-Liétard, og den såkaldte

engelske koloni. Områderne mellem disse linjer var næsten uden dækninger, deres bredde 2.000, henholdsvis 1.000 meter, og den samlede afstand mellem forreste linje og regimentets kommandostation ved den engelske koloni omkring 5.000 meter. Højre begrænsning gik fra det sydøstlige hjørne af landsbyen Avion til Skakt 3 ved Courrières øst for Sallaumines, og fulgte herfra jernbanelinjen, der lige syd for Sallaumines og Billy-Montigny fik stik øst i retning af Henin-Liétard. Venstre begrænsning gik fra et punkt omkring 250 meter syd for den sydøstlige kant af Méricourt, omkring 200 meter syd om Mineskakt 2 ved Drocourt til slaggebjerget ved Skakt 1 ved Drocourt. Afsnittes bredde var næsten 1.500 meter i forreste del, og snævrede sig bagud ind til omkring 1.000 meter. Det drejede sig altså om et ret stort afsnit, når man tager regimentets overordentlig indskrumpede kampstyrke i betragtning. En sammenfatning af dokumentationen ved 89. Brigade viser nedenstående tal for den 21. august, altså efter af 2., 5. og 10. Kompanie allerede var blevet opløst:

	Gevær			MG		Minekaster		Total		
	Off.	U.off.	Menig	U.off.	Menig	U.off.	Menig	Off.	U.off.	Menig
1. Kompanie	2	3	14	7	24	3	5	2	13	43
3. Kompanie	1	4	15	5	20	1	6	1	10	41
4. Kompanie	2	3	19	5	16	1	3	2	9	38
6. Kompanie	1	4	11	6	24	1	5	1	11	40
7. Kompanie	2	-	12	6	26	-	6	2	6	44
8. Kompanie	1	5	11	6	24	1	5	1	12	40
9. Kompanie	1	6	11	2	23	1	6	1	9	40
11. Kompanie	1	2	22	5	20	-	7	1	7	49
12. Kompanie	2	3	20	4	18	1	4	2	8	42

RIR 213 kampstyrke var dermed uden stabe og MG-kompagnier på kun 13 officerer, 85 underofficerer og 337 menige.

Hvor var vores stolte kompagnier blevet af? De rystende små tal kan kun forklares ved den næsten totalt udeblevne personelerstatning fra Tyskland. Når der på dette tidspunkt opstod tab, efterlod de sig et permanent hul. Kun MG-kompagnierne modtog i disse måneder nogen erstatning. Deres virkelige kampstyrke lå omkring 65 mand pr. kompagni, altså sammenlagt 200 mand. En vis udligning af de overordentlige talmæssigt ringe infanterikompagnier lå imidlertid i den forøgede ildkraft gennem de lette MG, hvoraf hvert kompagni havde 6, og efter opløsning af 2., 5 og 10. Kompanie, hver 8 MG.

De enkelte bataljoners indsættelse i Afsnit Méricourt fremgår af nedenstående skema:

Fra:	I	II	III
6. august	Vieux Berquin	Beredskab	Vieux Berquin
7. august	Vieux Berquin	Kamp: 6. 7. 8. 5	Vieux Berquin
8. august	Reserve	Kamp: 6. 7. 8. 5	Beredskab
15. august	Kamp: 1. 2. 4. 3.	Beredskab	Reserve
22. august	Beredskab	Reserve	Kamp: 9. 11. 12
29. august	Reserve	Kamp: 6. 8. 7.	Beredskab
5. september	Kamp: 3. 4. 1.	Beredskab	Reserve
12. september	Beredskab	Reserve	Kamp: 11. 9. 12
19. september	Reserve	Kamp: 6. 7. 8.	Beredskab
25. september	Nouveau Monde v. Thumeries	Oignies	Ostricourt

Den overtagne stilling bestod af flere dybe, bag hinanden liggende grave lige vest for Méricourt. I a-kompagniets afsnit delte den forreste linje sig i en 1. grav og en mod en mod nord til Méricourt-Riegel linjen. I de første dage var alle fire kompagnier i kampbataljonen indsat ved siden af hinanden (fra højre i a, b, c og d-kompagniafsnit) Hver kompagni havde tre fremskudte feltvagter, opstillet i 1. grav og de tilhørende sappe. Den egentlige hovedmodstandslinje dannede 2. grav, der gik omkring 200 meter bag feltvagt-graven. KTK kommandostation var placeret i den stærke jernbane gennemskæring omkring 800 meter bag b-kompagniet, hvor også fører for MG-kompagniet opholdt sig. Beredskabsbataljonen lå med et e-kompagni nord for KTK, med f. og g-kompagniet ved Méricourt mineskakten, mens h-kompagniet var underbragt ved Mineskakt 2 ved Drocourt, altså 1.500 meter længere bagude. BTK og fører for beredskabs MGK havde deres kommandostation øst for Mineskakt 5 ved Méricourt. Regimentets kommandostation var oprettet nord for den engelske koloni. Denne blev på påfaldende måde skånet af det engelske artilleri. Om dette skyldtes, at den var nybygget og bestod af små pyntede huse i modsætning til de øvrige arbejderkolonier i de franske minedistrikter, og derfor endnu ikke var anført på de engelske kort, eller

om der lå andre grunde bag denne skåning, lader sig ikke fastslå. Placeringen af maskingeværer i Méricourt afsnittet var indledningsvis følgende:

1. afdeling: Kamp-MGK med hver 2 MG i støttepunkt Ludwig-Franz, Georg-Emil, Klaus-Peter, Betty-Aurora, Ernst-Max og Hanna = 12 MG;

2. afdeling: Beredskabs-MGK med hver 2 MG i støttepunkt Otto (Johann), Hermann, Fritz, Emma, Margot og Donau = 12 MG.

For MGK i hvil var der planlagt for 2 MG i hver af støttepunkter Dagmar, Kalliope, Rhien og med 4 MG i Ludendorff og Regimentskommandotone med 2 MG i reserve = 12 MG.

På den måde var der i alle MGK's støttepunkter mindst 2 MG (pr. 9.8.18). Også panserværnsgeværer (i et antal af 8) var placeret i stillingen. Af regimentets minekastere havde 4 grupper på hver to våben (Gustav, Paul, Walter, Oskar) til opgave at skyde spærreskydning, desuden hver 1 våben til panserværn ved Gustav og Oskar, og endeligt også en bagved placeret panserværnsgruppe med Grupper Karl og Friedrich med hver to våben. Altså var i alt 14 minekastere indsat.

Til forbindelse bag anvendtes Gneisenau-Weg, der gik tilbage til Artilleribeskyttelses-stillingen. Denne var ikke anlagt, men bestod kun af en pigtrådshindring. Den gik halvvejs mellem Méricourt Mineskakt 25 og Drocourt Mineskakt 2.

Hvilekvarter for RIR 213 skulle være landsbyen Noyelles-Godault, men det blev kun ved planen, for under den eksisterende kampsituation kunne det ikke tillades, at reservebataljonen virkeligt forskød til Noyelles-Godault. Langt mere kom den næsten konstant til at opholde sig umiddelbart bag beredskabsbataljonen, underbragt i Billy-Montigny eller senere i den engelske koloni. Den allerede ovenfor nævnte opløsning af 2., 5. og 10. Kompanie fulgte den 17. august efter en ordre fra den øverste hærledelse om, at bataljoner med en feldstyrke på under 650 mand skulle formeres med tre kompagnier med 8 lette MG 08/15. Den gennemsnitlige feldstyrke for bataljonerne i RIR 213 var i august 1918 kun 563 mand. Kompagnikontoer, heste og køretøjer fra de opløste kompagnier forblev i første omgang ved bataljonerne, da der ved den øverste hærledelse måske stadig var et håb om en forbedring af situationen omkring erstatningspersonel. Officererne fra de berørte kompagnier overgik i førerreserven. 2., 5. og 10. Kompanie blev aldrig igen opstillet. Med den 17. august 1918 sluttede dermed deres historie, selvom også deres medlemmer i søsterkompagnierne fortsat uforfærdet gjorde deres pligt for fædrelandet, tro mod deres faneed. For feltsoldaten var kompagniet deres »hjem«, og det ramte de trufne kammerater smerteligt, at netop deres kompagnier blev opløst, og at de ville blive forsat til en »fremmed« verden. Øjeblikkets nød havde imidlertid forlangt dette offer, og de bar det, som de allerede havde båret meget, der var forlangt af dem uden hensyntagen til egne ønsker. De gamle kompagnier forblev i deres hjerter i erindringen af trofasthed og kammeratlig liv i glæder og sorger.

Det reducerede antal kompagnier nødvendiggjorde naturligvis en samtidig ændring af fordelingen af kompagnier i afsnittet: Kampbataljonen organiserede sig fra den 18. august med 3 kompagnier ved side af hinanden (a, b, c). Ved Beredskabsbataljonen faldt h-kompagniet væk. Fra den 19. august fik Kampbataljonens kompagnier fra højre betegnelsen a1, b1 og c1, for beredskabsbataljonen betegnelsen a2, b2 og c2, mens de for reservebataljonen i hvil blev a3, b3 og c3.

Kampaktiviteten i Afsnit Méricourt stod helt og aldeles i skyggen af den forestående eller formodet forestående engelske storangreb langs fronten Arras – Lens. Hele den tyske Vestfront var indrettet til forsvar, og drømmen om en krigsafsluttende sejrrig offensiv var (i det mindste foreløbig) slukket. Denne bitre erkendelse nåede os vel i disse uger, selvom vi – indrømmet – ikke kunne eller ville tro på en ulykkelig udgang af krigen. Allerede den 11. august blev føringen af forsvarskampen grundlæggende ændret. Den bevægelse taktik med modstødt, midlertidig rømning og lignende blev forladt. Der blev nu fastlagt tre linjer: en »sort« linje (forterræn-linje: kampbataljon), en »brun« linje (hovedmodstandslinje – Beredskabsbataljon) og en »grøn« linje (nye artilleribeskyttelses-stilling = Reservebataljon). Hver af de tre bataljoner skulle forsvarer deres linje til det yderste uden at der kunne forventes et modstød fra »brune«, henholdsvis »grønne« linje. Med andre ord var hver bataljon henvist til at klare sig selv. For Afsnit RIR 213 viste sig følgende billede efter udførelse af denne befaling: Kampbataljon (II/213) beholdt opstilling og form for forsvarskamp i »sorte« linje. Beredskabsbataljonen (III/213) trak enheder, der hidtil havde ligget foran Artilleribeskyttelses-stillingen, tilbage til denne – nu kaldet »brune« linje, mens Reservebataljonen blev trukket frem fra Noyelles-Godault for at besætte »grønne« linje, der forløb i og foran Mineskakt 10 ved Courriéres og Mineskakt 2 ved Drocourt. BTK flyttede til en ny kommandostation i Støttepunkt Kalliope, mens RTK indrettede sig i Slaggebjerg 2 ved Drocourt. Hele divisionen var i højeste kampberedskab. Trænkommandoer under Lt. Paulsen i Auby og unde Lt. Jira i Noyelles-Gobault skulle holde sig klar til forsvar af landsbyerne. Infanteri-Pionier-Kompanie (Lt. Lange) besatte Wotan-stillingen vest for den engelske koloni og Skakt 3 ved Drocourt.

Minekasterne blev i så stor omfang omgrupperet, at kampbataljonen kun beholdt 4 med hver 2 sammensat i gruppen Gustav og Walter. Bag »brune« og »grønne« linje blev et panserværnsbatteri fra feltartilleriet sat i stilling. Alle disse forandringer, befalet om aftenen den 11. august, gennemførtes allerede i løbet af natten. For maskingeværernes opstilling fulgte befalingen til ændringer den 13. august. Grundlæggende blev de tunge MG 08 samlet i stillinger med hver fire våben under kommando af en officer eller Offz.St. Kamp-MGK rømmede natten til den 14. august støttepunkt Ernst-Max, Georg-Emil og Betty-Aurora og besatte herefter Franz-Ludwig, Klaus-Peter og Hanna med hver 4 MG. Beredskabs-MGK besatte Herman og Kalliope med 4 MG og Dagmar og Fritz med hver 2 MG. MGK i reservebataljonen rykkede med 4 MG til Rhein, med 6 MG til Slaggebjerg 2 og 2 MG som reserve ved Reservens kommandostation. Luftforsvar mod lavtgående fjendtlige fly var forberedt alle steder. Kompagniører for MGK i reservebataljon blev støttepunktskommandør for Slaggebjerg 2, og havde alt mandskab her (observatører m.m.) under kommando.

Under et fjendtligt flybombe angreb den 13. august faldt gennem en ulykkelig træffer ved beredskabsbataljonen Lt. Dethlefsen 9/213, en ung tapper officer sammen med Gefr. Schröder og Musk. Ahrens 11/213. En sonderende fjendtlig patrulje den 14. blev let afvist med gevær og håndgranater af II/213, og den 16. på samme måde af I/213. Den 15. mistede II/213 sin kommandør, Major Schachtrupp, som først den 9. igen havde overtaget kommandoen. Han sad foran BTK (Kalliope), da en let granat gjorde en ende på hans liv. Major Schachtrupp havde kun i nogle få uger tilhørt regimentet, man havde allerede erhvervet sig stor sympati. Han lig blev overført til Karlsruhe, hvor Lt. Klimpel deltog i hans bisættelse som repræsentant for regimentet. II. Bataillon blev igen overtaget af Lt. Loeber, den gennem flere år højt skattede fører for 7/213. Kompagniet blev overtaget af Lt. Ranitzsch. Reservebataljonen lå stadig fremme, underbragt i kældre og minegange ved Billy-Montigny, staben ved Slaggebjerg 2 (III/213: Hptm. v. Seelen). I de tidlige timer af den 17. august kom der til afveksling endnu et gasmine overfald (omkring 100 miner). 3 mand blev lettere gasforgiftet. I forterrænet stødte samme nat en af vore patruljer mod en fjendtlig og forjagede den med håndgranater. På trods af øjeblikkelig eftersættelse, lykkedes det ikke at tage en englænder til fange. Natten til 21. august trængte to patruljer under Unteroffizier Schümann igennem den fjendtlige hindring uden at støde på fjendtlige poster. Siden den 20. blev der, for at sikre en bedre forbindelse til begge de aktuelle naboenheder, udvekslet en gruppe i forposterne. Den 22. overtog Rittmeister Loss, der var forsat til regimentet, kommandoen over II. Bataillon. Lt. Loeber forblev i første omgang ved bataljonens stab for at assisterer ved overgangen.

Den 22. august blev der endnu engang omgrupperet. Kampbataljonen besatte kun forreste linje med to kompagnier og placerede et kompagni i reserve i området ved Méricourt Mineskakt 5. På den måde blev besættelsen af forreste linje stadig tyndere. Lt. Liebert (MWA III/213) forlod den 22. om morgenen med Uffz. Havixbeck og Gefr. Lega fra patruljekommando III/213 vores grav og arbejdede sig ugeneret af fjenden frem til den første engelske grav, slog fast, at den var ubesat, og returnerede om aftenen samme dag. Den kunne herved gøre værdifulde observationer af den fjendtlige stilling. Lt. Liebert fortsatte disse fremstød med patruljekommando III/213 den 23., 24. og 28. august, og det lykkedes herunder at bibringe fjenden mange blodige tab i egen stilling. Den 28. fandt de i den sydlige ende af Gaby-graven om 200-300 skiver til såkaldt »Kinesisk angreb« og bragte en af skiverne med tilbage. Generalmajor Schrötter udtalte i en divisionsbefaling sin fulde anerkendelse til deltagerne for deres 4 »fortræffelige og med største frygtløshed og forsigtighed gennemførte patruljer«. Ud over de allerede nævnte, omtales i forbindelse med patruljerne også Uffz. Schumacher og Musk. Boehm. Den 24. bemærkede Gefr. Reinke 11/213 på post, en engelsk patrulje på to mand, der ved fuld dagslys (kl. 11) forsøgte at snige sig frem mod vores stilling. Han underrettede sin gruppefører, Uffz. Andersen 11/213, og denne besluttede at afskære de to englændere. Overordentligt dygtigt sneg Andersen, Gefr. Wind, Ehlers og Reinke sig frem, og det lykkedes dem at afskære englænderne uden at disse overhovedet anede uråd. Som lyn dukkede de op foran de overraskede fjender, og disse overgav sig efter en kort kamp til kammeraterne fra 11/213. De tilhørte den 8. engelske Division, 2. Royal Berkshire Regiment. Den beslutsomme indsats fra 11/213 blev foruden de sædvanlige ord til anerkendelse fra brigade og division, belønnet med udbetaling af den af division udsatte præmie på 400 Mark til de fire deltagende folk for begge de to første fanger i afsnittet. Major Kettner bevilgede dem desuden hver 50 mark fra velfærdskassen og, hvad måske var det bedste, 14 dages orlov og rejsedage udenfor nummer. Denne fortræffelige præstation krævede opmærksomhed, handlekraft og selvstændig handling for at lykkes, og var et bevist for den fortrinlige ånd, der fortsat herskede i rækker på daværende, allerede stærkt decimerede kompagnier i RIR 213. De ved denne lejlighed så strålende beviste soldatermæssig egenskaber, stod på ingen måde alene, men de sparsomme arkiver fra de sidste krigsmåneder forhindre forfatteren i at genkalde mange bemærkelsesværdige episoder, der burde have været fremhævet.

Den 24. august blev der endnu engang omgrupperet: Regimentets afsnit blev forskudt 400 meter mod syd. Grunden hertil var, at Afsnit 9 (RIR 98) blev gjort smallere, da den ansås for særlig udsat, mens Afsnit 7 (RIR

Bivuak ved Saudemont. 5. maj 1917

Hindenurg ved R.I.R. 213. 20. september 1918.
Hptm. v. d. Osten, Lt. Petersen, Thiessen, Both

Regiments kommandostation Méricourt. Engl. Kolonie. August 1918
Lt. Blömeke, Major Kettner, Lt. Denker, Tiessen, Lange

Indtog i Bremen. 10. december 1918

209) tilsvarende øgedes. En granat med forsinkelse gennemslog den 24. august II/213 sanitetsbunker i Billy-Montigny. En sanitetsmand døde, mens Feldhilfsarzt Prost og 3 mand blev forgiftet af kuldioxid.

Natten til 1. september var den fortræffelige Vzf. Nickel undervejs med sin bataljonspatrulje II/213 (6 mand) for at fange en fjendtlig feltvagt. Kl. 2215 forlod han vores grav og gik først frem langs kirkegården i Méricourt. To stærke pigtrådshindringer blev passeret, men så kom en tredje, der var lavet på en måde, at dem var vanskelig at komme igennem. Så var de nået frem 8 meter fra den fjendtlige post. På tegn fra føreren blev håndgranater kastet ind i den fjendtlige grav, og umiddelbart efter sprang de 7 mand ned i den engelske rav. Nickel var den første. Foran ham stod 4 englænder. Han slog den første på skulderen. »Hands up!«, men Tommyen ville ikke. Så skød Nickel ham ned. De tre andre forsvandt som lyn. Tyskerne bagefter. De opdagede en dækning. »Hands up!« Som englænderne englænderen ville flygte, modtog også de pistolskud.. I mellemtiden havde andre englændere sat tre MG i stilling og beskød vores folk. Nickel selv blev ramt gennem det ene øre, Gefr. Buck fik et strejfskud i benet. Hurtigt havde de tapre folk brugt alle deres patroner. De måtte gå tilbage under MG-ilden, men led ingen tab. Desværre havde de ikke held til at bringe en fange med tilbage. . Alligevel fandt deres dristige handling højeste anerkendelse ved de højere stabe, da det jo beviste, hvilken angrebs Geist, der stadig hvilede i regimentet efter disse uger.

Frygten for et fjendtligt storangreb på afsnittet fortsatte så længe regimentet var indsat her. Også flammekastere blev tildelt. Konstant stod en indgrebsdivision klar bag Division Méricourt for at opfange et fjendtligt fremstød, først 30. ID, senere 26 RD. Der blev anlagt panserhindringer, især mellem »sorte« og »brune« linje, mens det aktive panserværn blev placeret længere tilbage. Den 5. september lykkedes det 2 MGK at nedskyde et engelsk fly over Slaggebjerg 2. Den 12. roste en regimentsbefaling Lt. Seegert 3/213 og patruljegruppen I/213, den 22. Uffz. Elfert og mandskab fra 7/213 for en succesfuld patrulje. Enkeltheder om begivenhederne fremgår ikke af dokumenterne. Den 16. september blev regimentets afsnit forskudt yderligere mod syd. Den højre begrænsning gik nu tværs gennem Méricourt, videre stik nord for Mineskakt 5, stik nord for slaggebjerg 2 og endeligt stik syd for Hénin-Liétard. Den sydlige grænse gik fra mundingen af Havel-Graben i den forreste linje, nord om landsbyen Rouvroy over sydpidsen af den engelske koloni. Fordelingen af enheder forblev den samme. KTK lå nu ved mineskakten i Méricourt, BTK ved slaggebjerg 2 ved Drocourt og RTK i nærheden af regimentets kommandostation. Afsnittet havde nu fået betegnelsen Afsnit 9. Den 20. september angreb en fjendtlig styrke på omkring 50 mand kl. 0230 6/213 stilling mellem Feldvagt 2 og 3. De ramte et tomrum og blev straks kastet ud gennem et modstød. Den samme dag kl. 1615 tvang de lette MG fra 8/213 et fjendtligt fly til at lande ved Petit-Méricourt. Piloten ville flygte, men blev fanget. Efter mørkefald blev flyvemaskinen bragt tilbage af mandskab fra III. Bataillon.

Den 20. september fik dele af RIR 213 en stor glæde. Generalfeldmarschall v. Hindenburg besigtigede denne dag repræsentanter for regimentet i Auby. For vores regimentskommandør, Major Kettner, var glæden særlig stor, da er engang som ung løjtnant i IR 91 (Oldenburg) havde stået under Hindenburgs kommando. Den gamle Generalfeldmarschall genkendte straks sin tidligere løjtnant og glædede sig over at kunne hilse på ham som kommandør for et regiment. Repræsentanterne for 207. ID, som v. Hindenburg skulle inspicerer, var uden af syne fra luften placeret langs fortovet, hvor den trofaste vogter af det tyske folk skred fronten af. Det vil forblive uforglemmelig for enhver kammerat, der fik lov at medleve denne stund, med hvilken uendelig venlighed, men alligevel med hvilken klarhed feltherrens blik hvilede på hver enkelt. Ind i mellem vekslede han et par ord med en af kammeraterne, venlig, velvillige, og så alligevel alvorlig. Alvorlig var også de ord, han efterfølgende rettede til officererne. Han talte om at holde ud, og måske blev det i dette øjeblik helt klart, mod hvilken afgørelse det gik i disse uger. En række kammerater havde den lykke at modtage deres velfortjente Jernkors personligt fra feltherren. Jernkorsets I. klasse blev tildelt Lt. Hopner 11/213, Uffz. Furchert 4/213, Gefr. Buck 8/213, mens II. Klasse blev modtaget af Schütze Stüven og Schlichtmann 1. MGK, Musk. Eckstein 3/213, Wobsien 4/213, Gefr. Schütte, Ldst. Reisinger 6/213, Musk. Jessen 8/213, Uffz. Jepsen, Schütze Martens, Kuhlow 3. MGK. Navnlig disse vil med stolthed mindes netop denne dag, hvor »frontsoldaternes far« besøgte RIR 213. Det var blot en skam, at ikke alle kammerater fik lov at opleve denne opmuntrende stund. Krigens hårde kendsgerninger forhindre dem i dette.

Vores dage ved Méricourt var talte. den 24. september kom der befaling om afløsning af 207 ID med 111 ID, efter at denne division var trukket frem i beredskabsrummet.. RIR 213 skulle afløses af Füs.Regt. 73. Som kampbataljon blev II7213 natten til 25. september afløst af I/73. Samme nat afløste II/73 I. Bataillon som reservebataljon, mens III/213 (Beredskabsbataljon blev afløst natten til 26. september af III/73. 207 ID fik herefter i første omgang opgaven som indgrebsdivision ved Méricourt. I/213 marcherede til Neuveau Monde ved Thumeries, hvortil også regimentets stab forskød. II/213 kom til Oignies, III/213 til Ostricourt. Afløsningen skete uden problemer bortset fra nogle få gasgranater mod KTK. Fastmonterede panserværnsgeværer og minekastere blev efterladt til efterfølgeren.

Udmærkelser i Afsnit Méricourt

Goldene Preußische Militärverdienstkreuz:

9. august modtog Vizefeldwebel August Kurreck 11/213 Goldene Preußische Militärverdienstkreuz af H.M. Kejseren. Det var eneste gang en underofficer fra RIR 213 modtog denne orden, der kun uddeles meget sjældent, og som oftest betegnes som underofficerens *Pour le Mérite*, men endnu sjældnere uddeles end denne, til trods for at regimentet kunne udvise en hel række højtprisede, dygtige underofficerer. I stedet for alle lovprisninger af Kammerat Kurreck, som han udtrykkeligt har afvist, skal her anføres enkelte sætninger fra regimentets indstilling til denne udmærkelse:

   Efter helbredelse af sår fra MG kom Kurreck, efter frivilligt at have meldt sig til felten, som underofficer til 11/213, og deltog fremragende i regimentets hårde maj kampe langs Yser-kanalen 1915. Han var for sine folk et personligt forbillede af tapperhed og gennemførte vigtige opklaringer under stor personlig risiko. Som anerkendelse af dette blev K. på grund af tapperhed for fjenden forfremmet til Vizefeldwebel. Under Somme-slaget har K. gennem sin personlige handling, gennem sin personlige tapperhed og pligttroskab, sat et mønstergyldigt forbillede for sine folk, og havde herved, som gennem sine personlige forhold, en væsentlig andel i det succesfulde forsvar af kompagniets tildelte ansvarsområde ved Thiepval og Courcelette. For sin fremragende tapperhed og pligttroskab fik han den 21. 10. 16 personligt overrakt E.K. I af H.M. Kejseren. På samme fremragende måde udmærkede K. sig under de hede kampe under Flandern-slaget. I alle kampsituationer vederhæftig og pålidelig, uophørligt fastholdende en streng pligtopfyhldelse for sig selv og de folk, han har fået betroet, var han dem en mønstergyldig fører, der foranledigede dem til ivrigt at følge hans tænkelig bedste forbillede af tapperhed og pligtopfyldende. I forsvar af tildelt afsnit og opklaring af fjendtligt terræn har K. her præsteret fremragende, og uden hensyn til personlig fare gennemført vigtig opklaring. Ligeså fremragende har K. vist sig i stillingskrigen foran Hulluch, og har en særlig andel i det fuldstændige afvisning af det engelske fremstød 18. 5. Hans beslutsomme modstand og fremstød i spidsen for sin deling, og hans dygtige føring og forsvar, har en væsentlig andel i succesen.

Jernkors I. Klasse:

17. august: Lt.d.R. Sprada 10/213, Feldw.Lt. Bernau III/213, Vzf. Dorand 2. MGK:

Jernkors II. Klasse:

16. august: 1/213: Ldst. Möhrmann, Blank, Frentz, Serg. Kell, Ldst. Montini; 2/213: Musk. Ahlich, Ldst. Jäger, Gefr. Neumann, Gröne, Ldst. Müller; 3/213: Gefr. Boye, Ers.Res. Kastrup, Musk. Jung, Kreuzfeldt, Wehrm. Greissner, Ldst. Schriever, Engel, Gefr. Nagel, Musk. Wunk; 4/213: Gefr. Petersen, Ldst. Kossin, Musk. Sörensen, Res. Adams, Ldst. Groth, Serg. Mecke, Musk. Büchner; 1. MGK: Schütze Bruns, Gildemeister, Dobrunz, Ldst. Putzer, Gefr. Golchert; 5/213: Uffz. Wolters, Ldst. Brune, Musk. Pyck, Gefr. Telge, Ldst. Schrepfer, Musk. Budemitz; 6/213: Ldst. Ahrens IV, Musk. Binkenstein, Giese, Höppner, Stange, Ers.Res. Dahm; 7/213: Musk. Mallwitz, Gauger, Markowiski, Wehrm. Gerries, Ldst. Karstedt, Kiehn, Musk. Herting, Kraus; 8/213: Musk. Neu, Ldst. te Stroet, Rademacher, Musk. Wegener, Ldst. Kasmirczak, Schulte; 2. MGK: Schütze Schäfer, Buck, Gefr. Berg, Ohl, Ldst. Grundlich; 9/213: Res. Zilz, Ldst. Puhlmann, Simon, Pietsch, Schmidt (Ernst), Musk. Schmidt (Johs.), Lein; 10/213: Ers.Res. Kammann, Serg. Koopmann, Musk. Brunow, Ldst. Boysen, nette, Kind, Musk Meyer; 11/213: Musk. Specht, Ldst. Timmer, Musk. Schmidt, Ldst. Mommertz, Thürmann, Musk. Grundelach, Müller, Stavenhagen; 12/213: Ldst. Boewe, Ohlrogge, Skrybinski, Wieske, Serg. Karzewski; 3. MGK: Schütze Tümler, Krüger, Schäfer, Wysocki, Aper, Wehrm. Geese; Reg.Stab: Uffz. Paret;
22. august: Ldst. 6/213: Ldst. Bollow; 10/213: Ldst. Rater, Wehrm. Andresen;
20. september: Tildeling under Hindenburg besøg – se denne side 364:
27. september: 1/213: Wehrm. Ebert, Koop, Gefr. Meister, Danels; 2/213: Musk. Baranek, Langeheim, Reining, Behre, Ldst. Puchert; 3/213: Musk. Kessler, Witteberg, Wehrm. Märker, Serg. Schmidt, Ers.Res. Grampp, Sieburg; 4/213: Wehrm. Eggers, Musk. Kudlek, Ldst. Neelsen, Ers.Res. Lange, Ldst. Frommel, Blad, Jüngling, Musk. Barlach, Brage; 1. MGK: Schütze, Baudach, Abel, Schmidt, Berger; 6/213: Musk. Reitmeyer, Frank, Ldst. Dechau, Serg. Wichmann, Ldst. Klein, Tostmann; 7/213: Serg. Overbeck, Wehrm. Müller, Ldst. Müller, Strenbeck, Mirus, Musk. Wendt, Gefr. Jung, Ldst. Kremehl; 8/213: Ldst. Jorrissen, Kindermann, Stier, Dittrich, Musk. Neuse, Jungfermann, Ldst. Zimoch, Schuldt: 2. MGK: Schütze Joringhausen, Kinder, Ldst. Murck, Doggenburg, Wachtendorf; 9/213: Ldst. Thöming, Vzf. Bunese, Musk. Reichenbach, Ldst. Stein, Gefr. Wesemann, Ldst. Schlüter; 11/213: Ldst. Witt, Ers.Res. Weisskorn, Ldst. Gramms, Hanbrock, Musk. Stähr, Ers.Res. Pietschmann; 12/213: Musk. Kollwitz, Ldst. Hagemann, Uffz. Apel, Musk. Olmützer; 3. MGK: Schütze Jensen, Dettmers, Schiner, Weder, Ers.Res. Kuntzsch, Schütze Engelbrecht, Otten, Stehr, Böden, Denker, Res. Voss, Schütze Fiehn(?). MWK: Pionier Lechtenberg, Musk. Umlandt, Fahrer Kremer, Pionier Korthoff.

Hamburger Hanseaten-Kreuz:

10. august: Gefr. Apel 12/213

Bremer Hanseaten-Kreuz:

27. september: Res. Heinrich Röge 113, Gefr. Ernst Telge 3/213.

Stillingsbesættelse i Afsnit Méricourt

Regimentsstab:
- Kommandør: Major Kettner
- Adjudant: Lt. Blömeke
- Signalofficer: Lt. Schmitzky
- Minekaster-officer: Lt. Denker
- MG-officer: Lt. Dahlgrün
- Rettergangsofficer: Lt. Dormann
- Bygge(Bau)officer: Lt. Lange
- Fører for store bagage: Feldw.Lt. Kurreck, Hptm. v.d. Osten

I Bataillon:
- Kommandør: Hptm.. Graebsch
- Adjudant: Lt. Brusch
- Forplejningsofficer: Lt. Paulsen
- Signalofficer: Lt. Petersen
- MG-officer: Lt. Eggert
- Intendant: Oberzahlmeister Berner
  - 1. Kompanie: Lt Jordan
    - Lt. Grandt og Schepers
  - 2. Kompanie: Lt. Schildbach
  - 3. Kompanie: Lt. Kunze
    - Lt. Christiansen, Seegert og Holzapfel
  - 4. Kompanie: Oblt Sievert (tildelt), Lt. Lindemann
    - Lt. Meyher og Bornhorst
  - 1. MGK: Lt. Thiessen
    - Lt. Both og Eichling

II. Bataillon:
- Kommandør: Rittmeister Loss
- Adjudant: Lt. Klauder
- Forplejningsofficer: Feld.Lt. Schröder,
- Signalofficer: Lt. Reglin
- Bataljonslæge: Feldhilfsarzt Prost
- Intendang: Zahlmeister-Stellv. Schnor
  - 5. Kompanie: Lt. Fischer
  - 6. Kompanie: Lt. Wollesen
    - Lt. Klimpel og Graese
  - 7. Kompanie: Lt. Loeber
    - Lt. Röhrs og Rehder
  - 8. Kompanie: Lt. Dörnte
    - Lt. Bolte, Ranirtzsch, Waue og Siemsglüss.
  - 2. MGK: Lt Huhnstock
    - Lt. Schär og Held

III. Bataillon:
- Kommandør: Hptm. v. Seelen
- Adjudant: Lt. Georgi
- Forplejningsofficer: Feltw.Lt. Bernau
- Signalofficer: Lt. Graf
- Bataljonslæge: Stabsarzt Dr. Krauss
  - Feldhilfsärzte Bühling og Timm
  - 9. Kompanie: Lt. Schröder
    - Lt. Zühlke og Jähkel
  - 10. Kompanie: Lt. Sprada
  - 11. Kompanie: Lt. Hoepner
    - Lt. Jasper og Jira
  - 12. Kompanie: Lt. Frehse
    - Lt. Kassai, Haugaard og Wassmund
  - 3. MGK: Lt. Hilmer
    - Lt. Möhle og Mende
  - MW-Kompanie: Lt. Schlee
    - Lt Liebert, Gruel og Manske.

Forfremmelser og udnævnelser (ikke komplet) marts-september 1918

20. marts: Til Lt.d.R.: Vzf. Both, Clausen, 1. MGK, Eggert, Rohlf, Seegert 3/213; Hartung 4/213 (allerede 14. januar hårdt såret); Croonen 2. MGK; Til Lt.d.L.: Vzf. Eichling 3 MGK, Waje 8/213.
3. april: Hptm. v. Seelen til kommandør for III/213
4. april: Vzf. Jacobsen 12/213 til Offz.St.
12. maj: Feldw.Lt. Jordan til Lt.d.L.
31. maj: Zahlmeister Berner I/213 til Oberzahlmeister.
18. juni: Feldunt.Arzt Timm I/213 til Feldhilsarzt.
28. juni: Til Lt.d.R.: Vzf. Kassai (nu 12/213), Haughaard (12/213), Jäkel /9/213).
12. juli: Til Lt.d.R.: Fähnrich Meyer (nu 4/213), Vzf. Grandt (nu 3/213), Möhle (nu 3. MGK); til Lt.d.L. Vzf. Evers 6/213.
18. juli: Til Offz.St.: Vzf. Christiansen 3 MGK., Vzf. Reiser 3/213.
7. september: Til Lt.d.R. Vzf. Mende (nu 3. MGK), Rehder (7/213), Schwpers (4/213), Gräse (6/213); til Lt.d.L. Bornhorst (6/213)

Forsættelse o. Lign:

4. marts: Lt. Maisch 1.MGK hårdt såret; 1. april: Feldhilfsarzt Günther fra San.Komp. 211 til II/213; 8. april: Lt. Seebach 3. MGK til 1. E.MGK,IX AK Hamburg; 9. april: Feldunterarzt Timm til I/213; 27. april: Lt. Beyer 2w/213 og Lt. Sommerfeld 7/213 som kompagnifører til RIR 98; 30. april: Lt. Himmelspach, Witte (Hermann) og Petrich til RIR 98; Lt Waye til Sturmkompanie; 27. maj: Lt.d.R. Witte 6/213 til E.R. 75 Bremen; 31. maj: Hptm. Graebsch fra RIR 98 – fra 4. juni kommandør II/213; 5. juni: Oberst Czettritz kommandør 89 Reserve-Infanterie-Brigade; 15. juni: Offz.St. Cordes 5/213 til Feld-Rekruten-Depot ID 207; 26. juni: Lt. Vieshaus 1 MGK såret; 25. juni: Offz.st. Weigert 3/213 til Wirtschafts-Kompanie 28: 30. juni: Hptm. Ohrt syg – 3. juli overgået til egen erstatningsenhed; 13. juli: Lt. Eichling 1. MGK til Feld-Rekruten-Depot ID 207; 12. august: Feldw.Lt. Bernau igen forplejningsofficer III/213, Lt. Hoepner fører 11/213, Lt. Lindemann fører 4/213; 15. august: Lt. Burmeister til Ostsee-Division; 22. august: Rittmeister Loss fører II/213; 12. september: Lt. Fischer 5/213 syg i hjemmet; 13. september: Oberarzt Dr. Neubürger til Regimentslæge RIR 98; 22. september: Feldhilfsarzt Bühling til I/213, Feldhilfsarzt Prost til II/213, stabsarzt Dr. Kruss og Feldhilfsarzt Timm til III/213; 24. september: Offz.St. Nopp 7/213 til Feld-Rekruten-Depot ID 207; 26. september: Lt. Frehse 12/213 til Kompagnifører kursus Lochstedter Lager; 24. september: Feldhilfsarzt Untermann til RIR 213; 29. september: Lt. Schepers 1/213 syg i hjemmet.

Hvor svært det var for Oberarzt Dr. Neubürger at tage afsked med RIR 213 viser følgende linjer fra hans dagbog:

> Ved afsked mærker jeg først, hvordan jeg er vokset sammen med hele foreningen – hvor grusomt det er at river alle disse seje bånd over. Tanker og erindringer om alt, hvad jeg har oplevet ved I/213, vil ikke forlade mig. De er ledsaget af en uendelig vemodig tankestrøm. Jeg drømmer om efterårsrit i den kulørt farvede skov ved Houthulst, om vognture fra Boesinghe til Terrest med kuglerne fløjtende om ørene, om solrige aftenstunder ved Wytschaete med udsyn til Kemmel, de flade marker og ruiner ved Ypres; om svære, hede timer ved Thiepval, hvor dækninger rystede under granaternes nedslag, og hvor jorden farvedes rød af de såredes blod; om den uforglemmelige returnering til livet i Miraumont, om stormfulde efterårsdage langs kysten på den brusende Nordsø; om fredelige gåture med min lille hund Max i det behagelige Flandern landskab ved Moere; om lange vinteruger i den ensomme Meissnerdal ved Bellewaarde søen; om vore »patruljer« i det uhyggeligt, spændende forterræn til Siegfried-Stillingen ved Inchy; om galop gennem brandbælterne i den sommerlige Bourlon skov; om de alvorlige, blodige timer ved Messines; om den trøstesløse ensomhed og afskårethed i Hollebeke sumpene, i hvis sumpede, slimede granatkratere så mange fandt døden; om glade mineområder ved Noyelles-Godault og Meurchin; om den hjertelige forbundethed med så mange, kære kammerater, fra de festlige stunder i dækninger ved Vendin- og Hulluch; ok ja, fra yderligere tusinder af indtryk, jeg kunne skrive hæftet fuld. – Det er ikke let at løsrive sig fra alt dette – bitter svært endda.

* * *

Drama ved Cambrai

September – oktober 1918

207 Infanterie-Divisions rolle som indgrebsdivision i Afsnit Méricourt kom kun til at vare i timer. Allerede den 25. september indgik ordren »207 ID forskydes til 17. Armee og underlægges XIV Res.Korps i Avesnes-le-Sec«. Det betød området ved Cambrai, hvor vore enheder stod i hårde forsvarskampe. 6 Armee gav divisionen følgende afskedsord med på vejen:

> 297 ID forlader Armeens område. Næsten uafbrudt indsat siden den 20. oktober 1917 har divisionen under de vanskeligste kampforhold præsteret fremragende især i Afsnit Lens og overfor Nieppe skoven. Divisionen er nu kaldet til det største. Det gælder om at holde muren, hvorpå den britiske ødelæggelsesvilje bliver slået i stykker. Jeg ønsker den velprøve, udmærkede 207 ID fuld succes i de kommende kampe.
>
> 27. september 1918
>
> Den øverstkommanderende
> v. Quast

Transporten skete delt med personeltog og materieltog; det vil sige at bataljonerne blev transporteret uden deres køretøjer, i et vist omfang endda uden deres MG 08 og tilhørende ammunition. Hele RIR 213 transporteredes med ét tog, der den 26. september kl. 2230 kørte fra Ostricourt til banegården i Iwuy, hvortil den ankom den 27. kl. 0230. Til fods nåede bataljonerne deres underbringelse mellem kl. 6 og 7 om formiddagen: Stab, II og III/213 i St. Aubert, I/213 i Saulzoir (1. MGK) og Montricourt (1., 3., 4./213). Endnu under marchen gennem dette stadig fuldstændigt af krigen uberørte område, kunne vi fra kl. 0530 hører den voldsomme trommeild fra retning af Cambrai. Men med den sindsro, der præger gamle feltsoldater, bekymrede 213'erne sig ikke sønderligt om buldren ved fronten. Vi lå jo bag Cambrai, men dog 25-30 km længere bagude. Foreløbig ville vi vel ikke komme i betragtning. Vi glædede os derfor over de dejlige områder og så os rigtig hvile ud. Vi takkede måske endda skæbnen, der endeligt havde åbnet sådanne muligheder for os. Men det blev ved muligheden! I virkeligheden kom den hastige overførelse til 17. Armee til at betyde starten på en ganske usædvanlig tung offergang for RIR 213. Med den fulgte i de sidste septemberdage 1918 et drama og en katastrofe, som vi på så kort tid endnu ikke havde oplevet. Kun et par timer, der blev brugt til istandsættelse af kvarterer og udrustning, var hvad 213 fik tildelt af hviletid. Kl. 1140 blev regimentet alarmeret samtidig med brigade og division. Der havde udspillet sig en vanskelig begivenhed vest for Cambrai. Med hele vægten af dens feltarme forsøgte englænderne at erobre fæstningen Cambrai, det vigtige trafikknudepunkt på hovedvejene til Arras og Bapaume. 207 ID skulle med alt hast sætte sig i bevægelse og indsættes som indgrebsdivision ved 49. RD og 20. ID. RIR 213 skulle med lastbiler transporteres til udkanten af Cambrai i retning af Bapaume. Regimentet skulle her melde sig til 97. Reserve-Infanterie-Brigade (49 RD). Denne havde sin kommandostation vest for La Folie. Kl. 1445 kørte bataljonen fra deres indkvarteringer, 3 lastbiler blev sendt til Somain (Lt. Möhle) for her af afhente de lette MG og ammunitionen. Regimentets træn havde under landevejsmarchen mellemkvarter i Somain. Regimentet havde nu en del af sine MG 08 og ammunition hos sig. 1. MGK havde fra Iwuy til Saulzoir båret alt materiel, og var derfor fuldt udrustet. Betegnende for situationen, hvor hele begivenheden dramatisk i hast rullede afsted, var den kendsgerning, at regimentet måtte rykke i storkamp uden alle sine kampmidler.

Lt. Both, der disse skæbnesvangre dage midlertidig førte 1. MGK, da Lt. Tiessen som Ordonnansofficer var kommanderet til staben ved 89. Res.Inf.Bde, fortæller om transporten til fronten:

> Vi ventede på køretøjerne for at modtage forplejning og så at sove (i Saulzoir). Det gik anderledes. Omkring kl. 11145 ankom en bataljonsordonnans med ordren: »Kompagniførere straks til bataljonskommandør!«. Det kunne ikke betyde noget godt. Vi blev fuldstændig klar over situationen, da vi kom ind i kommandørens hus: tavse, alvorlige ansigter. Kort besked fra kommandøren: »Kl. 1445 står lastbiler klar, det går til Cambrai, yderligere ordre afventer i byens vestlige udkant«. Præcist kl. 1445 ankom to lastbiler til kompagniet. Tavst blev, men den kraftige trommeild lød fra Cambrai, MG og ammunition læsset på den ene vogn, tavse og med alvorlige ansigter steg skytter og førere på den anden. Vzf. Kirchberg og en underofficer skulle på orlov, men på grund af manglen på underførere måtte orloven inddrages, en ubehagelig sag. I prægtigt efterårssol startede turen mod Cambrai. Et nervøst spørgsmål stillede alle: »Hvad vil de fjendtlige fly gøre?«. I alle retninger afsøgte øjne den blå himmel. Heldigvis var vores vogn den forreste, der kørte i retning af Cambrai. Fjenden synes endnu intet at have bemærket. Ugeneret nåede vi den østlige udkant af Cambrai:

> sønderskudte huse, rygende ruiner, byen rømmet. Vi åndede lettede op, da vi standsede ved den gamle, at stærke granit sten byggede fæstningstårn i byen, og frit kunne bevæge os. Her havde vi god dækning. MG og ammunition blev lagt ned i de solide kælderrum. Så dukkede, som vi havde befrygtet, fjendtlige bombeeskadriller op i billedet. De efterfølgende kolonner var blevet set af modstanderen: gevaldige eksplosioner, ankomne og bortflyvende fjendtlige eskadriller fulgte hinanden.

Af bataljoner ankom I/213 (Hptm. v.d. Osten) kl. 1630 i udkanten i retning Proville, II/213 (Rittm. Loss) kl. 16 ved Kyrasser kasernen i den vestlige udkant og III/213 (Lt. Loeber) kl. 1830 ved vejgaflen vest for Cambrai, sidstnævnte forsinket af trafikale problemer undervejs. Bataljonerne fik ordre til at gøre sig klare på skydebanerne sydvest for Cambrai, da vejkryds og den store vej mod Bapaume kontinuerlig lå under kraftig beskydning. Enheder af 97. Res.Inf.Bde. stod på tidspunktet i hårde kampe med fjenden, der fra en linje fra midten af Bourlon skoven, midten af Anneux, Graincourt, Flesquières øvede et uhyre pres med den tyske linje. De fra 1917 velkendte steder som Inchy, Sains-les-Marquion og de dele af Siegfried-Stillingen, der lå foran disse, var allerede på fjendens hænder. Resten af eftermiddagen tilbragte bataljonerne på skydebanen og deres nærmeste omgivelser. Regimentets stab befandt sig i 97. Res.Inf.Bde kommandostation i la Folie. Kl. 1825 kom ordren, at RIR 213 som sikkerhedsbesætning skulle besætte Hagen-stillingen mellem Vejen Cambrai-Bapaume og floden Schelde med en bataljon fremme og to bag ved. III/213 blev indsat i forreste linje (fra højre med 9., 11., 12. Komp.). Hagen-stillingen bestod kun af 2 delvist gravede grave med på steder en stærk hindring. I/213 blev placeret bag højre fløj umiddelbart ved hovedvejen til Bapaume, mens II/213 placeredes bag venstre fløj. Kl. 22 kunne alle tre bataljoner melde, at de befalede stillinger var indtaget. Kompagnierne kunne for størsteparten søge beskyttelse i tunneldækninger, mens forplejning manglede, da feltkøkkenerne ikke kunne bringes frem. Ikke alle var så heldige som 1. MGK, der i en kælder fandt et større forråd af gulerødder, og med dem kunne stille den værste hunger. Endeligt i løbet af natten nåede feltkøkkenerne frem, og bataljonerne kunne forpleje. I første omgang var der ingen forbindelse til højre. Først i løbet af natten lykkedes det patruljer fra III/213 at få forbindelse med dele af RIR 64 (1. Garde-RD), der på samme højde lå til højre for vejen Cambrai – Bapaume. 64'erne fortalte, at der foran dem ikke længere stod tropper. Det var en af de utallige »paroler« disse dage. Regimentets stab havde lagt sin kommandostation i nærheden af den store vejgaffel i den vestlige udkant af Cambrai. Hidtil var situationen rimelig for 213 og tabene ringe.

Natten fra 27./28. september bragte imidlertid en dramatisk tilspidsning af situationen. Forfatteren til denne bog havde som daværende ordonnansofficer ved 89. Res.Inf.Bde. lejlighed til på første hånd at opleve begivenhederne ved staben denne uforglemmelige og uheldsvangre nat. Efter ovennævnte befaling var 207. ID blevet placeret til støtte for 49. RD, der var indsat syd for vejen Cambrai – Bapaume. Af denne grund havde 89. Brigade sendt Lt. Tiessen som forbindelsesofficer til staben ved 49 RD i Escaudoeuvres. Kl. 22 fik brigadekommandøren, Oberst Czettritz ordre til med sin stab at flytte til Thun-Levêcque og 187 ID, for her at få befalingen til afløsning af 187 ID nord for ikke kun vejen Cambrai – Bapaume, men også nord for vejen Cambrai – Arras. Ifølge denne mundtlige befaling skulle 187 ID stå i afsnittet Sailly – Sauncourt (begge velkendte steder af 213), og at der i dens afsnit stod (fra højre) rester af 187 ID, IR 83 (22 ID) og 1. Garde-Res.Regt. Kommandostationer for regimenterne var ikke bekendt, og generalstabsofficer ved 187 ID tilføjede yderligere, at han ikke kunne stå inde for, at 187 ID, 22 ID og 1. Garde-Reserve-Division rent faktisk stadig var placeret i afsnittet. Denne del af Hagen-Stillingen forløb vest for Sailly. Det var en fuldstændig uløselig opgave, regimenter under 207 ID havde fået stillet, og kunne kun forklares på baggrund af en fuldstændig fortvivlende situation. Opgaven var særlig vanskelig for RIR 213, der allerede var indsat og fordelt over et stort område. Men først drejede det sig overhovedet at få formidlet befalingen ud til regimenterne. Lt. Tiessen blev kl. 22 befalet fra Escaudoeuvres til kommandanten i Cambrai, og fik til opgave at beordre kommandørerne for regimenterne 209 og 213 til kommandanten i Cambrai. Dette var kun muligt pr. cykel, da enhver form for telefonforbindelse manglede. Kl. var 0120 den 28. september da brigadeadjudant Oblt. Fehn ankom med afløsningsbefalingen til katakomberne under rådhuset i Cambrai, men ingen af regimentskommandørerne var nået frem. En tilfældig tilstedeværende officer fra I/209, Lt. Kühl, kunne medtage befalingen til sit regiment, men til 213 var der ingen forbindelse. Til sidst blev en cykelordonnans sendt afsted med befalingen, da tiden var overordentlig knap (KL. 0330). Tre kvarter senere ankom Lt. Schwitzky fra stab 213 op i Cambrai. Major Kettner fortalte senere:

> Den 28. september kl. 0200 ankom skriftlig befaling fra 89 R.I.B., hvorefter regimentskommandøren skulle indfinde sig ved bykommandanten i Cambrai for yderligere ordre. Samtidig kom der fra 97 R.I.B. via en herfra sendt ordonnans besked om, at Hr. Major Kettner skulle ringe til Oblt. Fehn i Kommandostation Proville. Da regimentet allerede var indsat og skydningen langs hele fronten var vokset betydelig, anså jeg det ikke tilrådeligt at forlade min kommandostation og sendte, da der forelå to forskelligt lydende ordre, Lt. Schwitzky til Cambrai og regimentsadjudant Lt. Blömeke til 97 Brigade. I mellemtiden blev bataljonernes adjudanter beor-

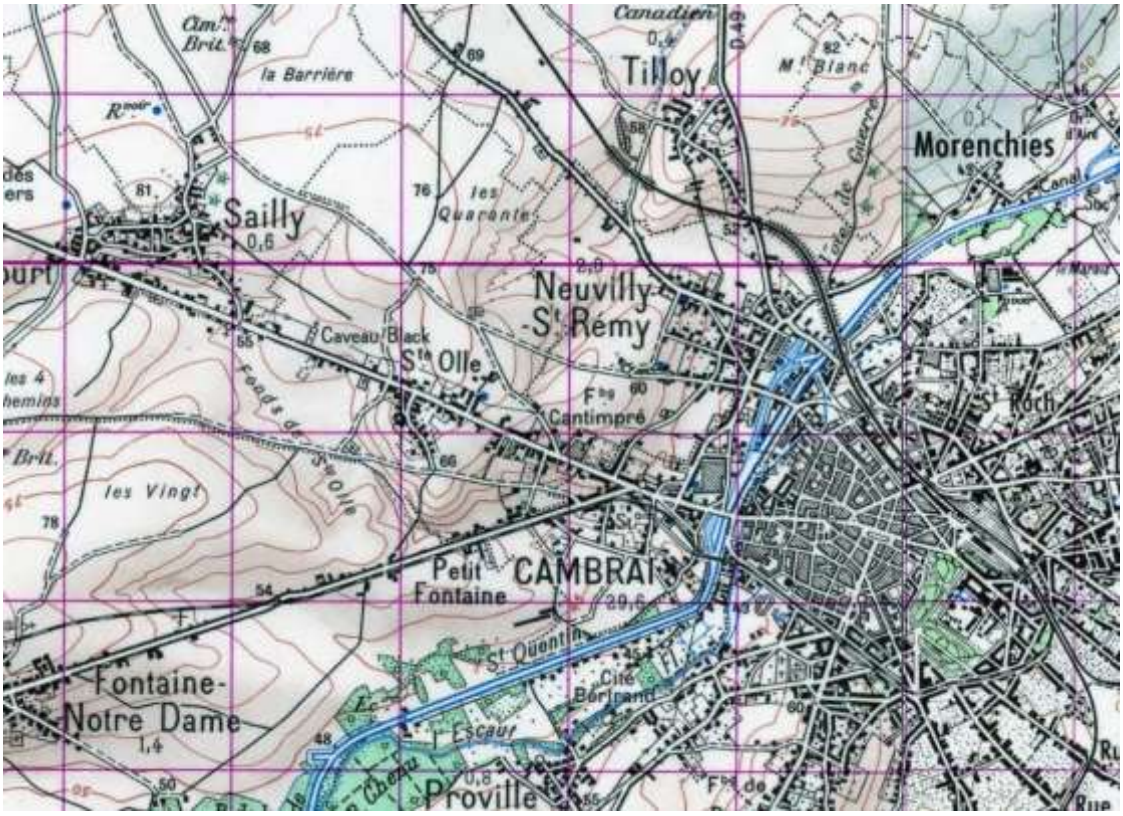
Tilloy
Morenchies
Sailly
Neuvilly
St. Rémy
Caveau Black
St. Olle
Cantimpré
les Vingt
Petit Fontaine
CAMBRAI
St. Quentin
Cité Boriand
Fontaine-Notre Dame
Escaut
Proville
la Barrière
les Quarante
M. Blanc

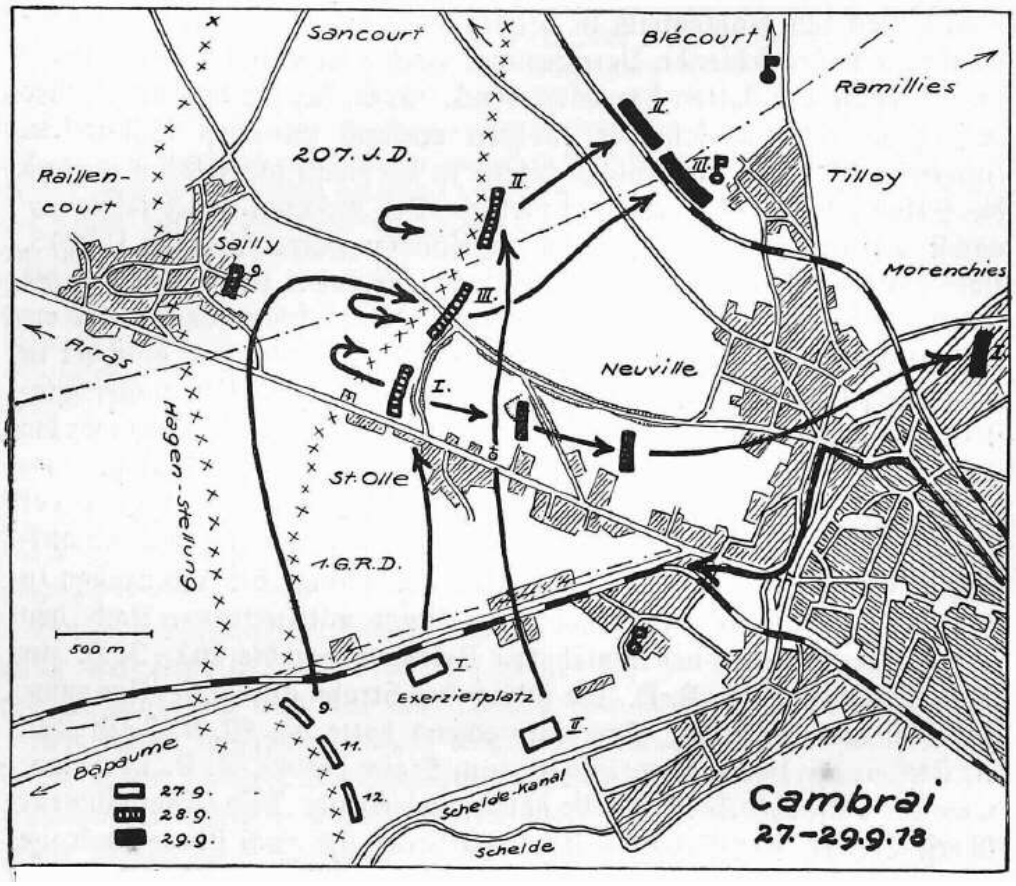
Sancourt
Blécourt
Ramillies
207. J.D.
Raillen-court
Tilloy
Sailly
Morenchies
Arras
Neuville
Hagen-stellung
St. Olle
1. G.R.D.
500 m
Exerzierplatz
Bapaume
Schelde-Kanal
Schelde
27.9.
28.9.
29.9.
Cambrai
27.–29.9.18

dret til regimentets kommandostation. De af regimentet afsendte officerer returnerede kl. 0400, hhv. 0415 tilbage, begge med ordre til afløsning i Afsnit Sailly, som kl. 0430 blev videregivet til bataljonernes adjudanter.

I brigadens afløsningsbefaling havde R.98 fået højre fløj, R.209 midten og R.213 venstre fløj. Regimentet disponerede kun over 1 kort med Hagen-stillingen og afsnitsgrænserne indtegnet. Lokalkendte vejvisere kunne ikke stilles. Bataljonerne skulle i umiddelbar nærhed af forreste linje tilbagelægge en mere end 3 km lang sideforskydning over åben terræn, og herunder krydse to store, under kontinuerlig beskydning liggende hovedveje. Der var en overordentlig vanskelig manøvre, ikke mindst for en enhed, der uden nogen form for pause, halv over hoved, var kastet ind i en frygtelig forsvarskamp.

Major Kettner indsatte III. og I. Bataillon i forreste linje, II. som reserve. Mellem kl. 0530 og 0600 begyndte bataljonerne deres lidelsesvej. III/213 (Lt. Loeber) ville indsætte 9., 11 og 12. Kompanie forrest, I/213 (Hptm. v. d. Osten) 3. og 4. Kompanie med 1. bagved. Hver kompagni var forstærket med en deling MG 08, mens resten af MG'erne var til disposition for bataljonen. 3. MGK modtog først dens våben ved den stor vejgraffel ved Fauberge Cantimpré. Bataljonerne var næppe sat i værk før en voldsom engelsk trommeild satte ind, der bredte sig langt ind i de bageste områder, og på den måde meget væsentligt vanskeliggjorde sideforskydningen. Fra III. Bataillon lykkedes det den yderst til højre stående 9/213 under Lt. Schröder, trods den vanvittige beskydning, at nå ind i Sailly, og her besætte en del af Hagen-Stillingen, hvor de fandt pionerer. Uden forbindelser til højre og venstre måtte det tapre kompagni straks efter deres ankomst forsvarer sig mod et rasende engelsk angreb støttet af kampvogne. På 300 meters afstand åbnede den ild og kostede mægtige tab blandt de tætpakkede engelske masser. Imidlertid kunne fjenden, dækket af levende hegn og huse, og uden at møde modstand trænge frem til venstre, og til højre kunne situationen ikke overskues på grund af husene. Kæmpende trak kompagniet sig, allerede omgået til venstre, tilbage til den østlige kant af Sailly, og ydede her igen succesfuld modstand mod fjenden. Til sidst frigjorde det sig fra landsbyen, og gik over åbent terræn tilbage øst for Sailly. Men også nu holdt de modstanderen nede i tapper modstand, så han ikke kunne forlade den østlige kant af Sailly. Da imidlertid kompagniet var helt alene uden nogen form for tilslutning på fløjene, måtte den falde tilbage til bakkerne nordvest for St. Olle. 9/213 var den eneste enhed af 213, der nåede Sailly. Også bataljonsstaben nåede byen, men måtte igen trække sig ud. III. Bataillon to andre kompagnier (11. og 12.) blev ramt af den engelske artilleriild og under store tab revet fra hinanden. Blandt med andre enheder blev de liggende på bakkerne omkring 1 km øst for Sailly. Fjenden fulgte ikke efter, men gravede sig ned omkring 200 meter øst for Sailly. Omkring kl. 10 lykkedes det Lt. Loeber at få samlet det meste af sin bataljon i en sænkning nord for St. Olle. Han lod den vestlige kant af sænkningen besætte.

I/213, der havde en lidt længere vej end III. Bataillon, forsøgte med 3. og 4. Kompanie at nå Sailly. Det var imidlertid i mellemtiden blevet lyst (Kl. 7), og allerede i den østlige udkant af Sailly stødte begge kompagnier på engelske MG. Kompagnierne kunne ikke nå længere, svingede en smule mod nordøst og blev liggende. Også disse åbnede ild mod fjenden og tvang ham til at indstille yderligere fremrykning. 2/213 (Lt. Jordan) blev for at give en smule dybde, indsat vest for st. Olle. Lt. Both beretter om marchen med de to delinger fra 1 MGK, der ikke var underlagt kompagnierne:

Kl. 5 kom der ordre fra I/213 til, at bataljonen skulle besætte Hagen-Stillingen nord for vejen Arras-Cambrai, vest for Sailly-Raillencourt. De frie halvdelinger af MGK under kommando af kompagniføreren blev befalet frem til KTK øst for Sailly-Raillencourt. Inden kompagni-ordonnansen kom tilbage fra de tre til kompagnierne tildelte halvdelinger, lagde modstanderen en stærk spærreild langs den store hovedvej Bapaume – Cambrai, som vi skulle passerer. Forsigtigt arbejdede vi os frem til den sydlige vejgrøft, for under en pause i skydningen at komme over vejen, og kast os ned i den modsatte vejgrøft, der var flankeret af en lang, høj havemur. I vores nærhed var der en dør i muren. Lod den sig åbne, var det værste overvundet. Heldet var med os, døren var ikke blokeret fra indersiden, så vi kunne fortsætte gennem haven og herfra tværs af terrænet til St. Olle. Her blev vi mødt af et sælsomt billede: frem og tilbage marcherende enheder blandet med kaffe-hentere iført huer, hvilket for os var ubegribelig på grund af den helvedes larm, der kom ikke ret langt væk fra nord. Vi passerede igennem og mødte lige øst herfor ildvalsen, som det nu drejede sig om at komme under. Med stor spredning kastede vi os ned og kom fra det uden tab. Som vi herefter fortsatte vores fremrykning mod Sailly, mødte vi kort efter vores 1. Kompanie under Lt. Jordan. Kompagnier var under gravning af skyttehuller, og vi fik at vide, at Hagen-Stillingen allerede inden I/213 nåede frem, var besat af fjenden. Om de andre kompagnier og om KTK, hvortil vi skulle støde, kunne vi intet få at vide. Et yderligere omkring et kvarters fremrykning stødte vi på en lille betonbunker, der var beat af Lt. Klunze og Christiansen. Lt. Kunze meddelte mig, at de her befandt sig på forposter, og at Sailly allerede var besat af fjenden. Jeg besluttede at bliv her indtil kontakt til KTK var opnået, hvilket på tidspunktet ikke var mulig, da en stærk fjendtlig spærreild lå bag os. Fra betonbunkeren, som beskyttede mod sigt, kunne vi omkring kl. 10 observerer, at en større fjendtlig styrke besatte gravene øst for Sailly, tilsyneladende drejede det sig om en opmarch. En melding herom til I/213 blev afsendt med de tre kompagni-ordonnanser, som det lykkedes at komme igennem spærreilden og nå KTK. Ordonnanser kom

> tilbage med ordre til, at vi skulle fastholde vores støttepunkt, der både mod fjenden, men også bag, var beskyttet af en mindst 100 meter dyb pigtrådshindring.

II/213 var også i risiko for at blive fanget i åbent terræn af den fjendtlige trommeild. Bataljonsfører, Rittmeister Loss besluttede derfor at underbringe den i dækninger og kældre i St. Olle (kl. 6) for at fastholde kontrollen over bataljonen forud for det kommende angreb. Da det fjendtlige angreb på Sailly var erkendt, lod Rittmeister Loss 6. og 7. Kompanie besætte en stilling på højde med teglværket og markvejen St.Olle – Sailly, og holdt 8/213 som reserve i hulvejen nord for St. Olle. De 4 disponible MG 08 fra 2. MGK blev placeret til overskydning på stabler af mursten. Da det nu drejede sig om at etablerer en ny forsvarslinje, blev II/213 indsat til højre, da der til Regt. 209 var et hul på 1000 meter. II/213 havde nu 8. og 7. Kompanie fremme og 6. som reserve i en sænkning mellem Sailly og Tilloy. Major Kettner meddelte:

> Regimentet havde under forskydningen af fronten under den fjendtlige beskydning ikke nået Sailly, men I/213 og III/213 var blevet spredt under den fjendtlige ild. 9. Kompanie nåede ind i Sailly, men fandt den allerede besat af fjenden, og blev trængt tilbage af modstanderen, der rykkede frem på højre og venstre fløj. Da 1. Garde-Res-Div. med sin venstre fløj lå syd for vejen Cambrai-Arras, måtte I/213, for at sikre forbindelsen til III/64, sprede sig over halvdelen af 1. GRD afsnit. II/213, der af regimentet var udset som beredskabsbataljon, måtte til højre slutte sig til I/213 for at skabe forbindelse til RIR 209. Dele af III/213 lå mellem de to øvrige bataljoner, 9. Kompanie foran.
>
> Allerede før regimentets ankomst, havde englænderne sat sig fast i Sailly, hvor de enheder, der skulle afløses, ikke blev antruffet. Nu fortsatte han sit angreb øst for vejen. På selve hovedvejen blev der gentagende gange meldt om kampvogne, der blev taget under beskydning af det batteri fra Garde-Feldart.Regt., der var placeret ved regimentets kommandostation. En kampvogne blev sat ud af spillet ved bryggeriet i Sailly. Under angrebet blev den noget fremspringende højre fløj af venstre nabodivision trængt tilbage.

Målet, RIR 213 havde fået tildelt, var altså ikke blevet nået. Det havde også været en umulighed, hvilket man i de højere stabe ikke havde erkendt. Sailly var gået tabt, men ikke af 207 ID, da man ikke kan miste noget, man ikke har haft. Den overilede indsats, sideforskydningen og de overordentlig vanskelige kommandoveje var de »skyldige« i tabet af Sailly. Hos AOK 17 var man åbenbart af den opfattelse, at man ikke kunne undvære denne landsby. Under alle omstændigheder udgik ordre til 207 ID om, at Sailly skulle generobres med regimenterne 209 og 213. Den heraf følgende brigadebefaling blev overbragt af Lt. Tiessen. For ham vil den ensomme vej fra Cuvillers, hvor staben 89. Brigade lå, gennem det ødelagte Tilloy til regimentets kommandostation forblive uforglemmelig. RIR 213 kommandostation var placeret i en hulvej vest for Tilloy, der forløb næsten parallel med jernbanedæmningen. Major Kettner beretter om foranstaltningerne ved 213 på baggrund af angrebsbefalingen:

> Kl. 1405 kom med Lt. Tiessen brigadebefaling til angreb på Sailly. Iværksættelsestidspunkt var befalet til kl. 1500. Da staben ved Regt. 209 netop havde forladt sin kommandostation i slugten ved Tilloy for at finde en ny placering, og kun regimentets ordonnansofficer var at træffe, overtog jeg kommandoen over begge regimenter. Ordonnansofficer 209 erklærede i første omgang, at han ikke uden udtrykkelig ordre fra sin regimentskommandør, måtte give ordre til sit regiment om angreb. Jeg gav ham derfor udtrykkelig ordre til deltage i angrebet og erklærede, at jeg selv overtog ansvaret. Det var i mellemtiden blevet 1420; inden ordren til angreb var nedskrevet var den 1435. Det var altså ikke længere muligt at iværksætte angrebet på det befalede tidspunkt kl. 1500, da befalingen på dette tidspunkt dårligt kunne være nået frem til bataljonerne. Jeg fastsatte derfor angrebet for begge regimenter til kl. 16, og gav brigadens ordonnansofficer til opgave, også at få artilleriforberedelsen udsat med en time. Direkte forbindelse med artilleriet eksisterede ikke. Kl. 1445 kom der ny melding fra III/213, hvorefter fjenden i østkanten af Sailly yderligere blev forstærket.
>
> I mellemtiden begyndte artilleriets ildforberedelse af angrebet, som omkring kl. 1500 nåede sit højdepunkt og herefter langsomt døde ud. På tidspunktet for angrebet kl. 16 lå kun en middelkraftig forstyrrelsesild over Sailly.

Ansvar for forbindelser i brigaden havde Regt. 209, i Regt. 213 var det III/213. Præcist kl. 16 forlod skytterne deres jordhuller for at angribe. Det var et storslået billede som på en øvelsesplads som de tapre soldater gjorde deres pligt på trods af alle anstrengelser og besvær frem mod fjenden. Officerer fra Garde-FAR, der med deres kikkerter kunne følge infanteriets fremrykning, gav ofte udtryk for deres beundring for 213's handlekraft. Snart begyndte de engelske shrapnels, snart begyndte et MG her og der at bjæffe, men intet kunne forstyrre kompagniernes fremrykning, der urokkeligt fortsatte deres skridt frem mod deres skæbne. Snart rev den fjendtlige ild huller i rækkerne, men videre gik det over det dækningsløse terræn. Bagfra kunne man høre egne MG skyde: de skød overskydning og forsøgte at holde modstanderen i den østlige kant af Sailly nede. Men deres indsats var ikke nok. Den fjendtlige forsvarsild øgedes hele tiden. Havde man ville lade de tyske angrebsbølger komme tættere på? Som de forreste linjer var inde på en afstand af 300 meter fra Sailly, blev det mødt af hele det engelske forsvars vildskab.

Ilden blev til trommeild og tvang vore tapre skytter ned. Vzf. Nickel, den fremragende fører for patruljekommandoet II/213 såredes hårdt.

Kl. 1709 meddelte et blinksignal fra II/213: »Det går ikke længere«. Kompagnierne blev liggerne på de åbne marker øst for Sailly, udsat for en ødelæggende, uafbrudt fjendtlig beskydning. Omkring kl. 19 iværksatte englænderne et modangreb. Det lykkedes dem enkelte steder at trænge ind i den tynde front. Der udviklede sig blodige nærkampe, hvorunder især ved 8/213 tappert forsvarede sig til sidste øjeblik. Dens fører, Lt. Dörnte, der i over tre år havde gjort tjeneste ved regimentet, og i høj grad nød agtelse og påskønnelse som dygtig kompagnifører, faldt med de sidste af sine tapre i fjendehånd. Fører for 11/213, Lt. Hoppner, fandt heltedøden. Kæmpende faldt linjen tilbage. I første omgang fulgte fjenden efter, men kunne heller ikke fastholde det åbne terræn, og måtte ligeledes falde tilbage. Som natten lagde sig over slagmarken, var 213 tilbage i dens udgangsstillinger. Enhederne blev nødtørftigt reorganiseret og gjorde en – om end meget tynd – besættelse af stillingen mulig. Tabene havde imidlertid været store [1]). Talrige sårede havde man måttet efterlade på de åbne marker i retning af Sailly. Lt. Both fortæller, at man til langt ind i natten kunne høre dem råbe, men fjenden beskød hele tiden området med sine MG, og man kunne kun få steder bjærge de sårede. Mange kunne heller ikke i mørket finde passagerne i egen pigtrådshindring, forsøgte i stedet at klatre over, og blev her fanget af den fjendtlige MG-ild og blev hængende i pigtråden. Regimentet var allerede hårdt ramt. Over den samlede situation natten til den 29. september, skrev Major Kettner i sin beredning:

> De i løbet af natten indgåede meldinger gav et klart billede af bataljonernes indsats. Meldinger fra III/213, der nåede regimentet kl. 0020 oplyste, at Lt. Loeber havde fået samlet resterne af kompagnierne (den samlede styrke ved infanterikompagnierne var 65 geværbærere), og havde besat afsnittet mellem I og II/213. Bataljonen meldte videre, at et fornyet angreb kun med usikkerhed kunne imødeses. II/213 meldte at den fortsat havde 45 geværer langs fronten, og at Regiment 209 lå en kilometer bag højre fløjkompagnis stillinger til højre for vejen Haynecourt-Cambrai. I/213 havde med optimisme meddelt, at den under alle omstændigheder ville kunne stillingen.
>
> På grund af udviklingen var hele regimentet nu indsat i forreste linje i sit ansvarsområde og i halvdelen af 1. Garde.R.D., i alt en bredde på 1,5 kilometer. Ved de store blodige tab den første dag, var en dybdeorganisation ikke længere mulig. Da regimentet heller ikke disponerede over sit fulde antal MG, måtte et nyt storangreb modtage i én linje og med en meget tynd besætning. Beredskab eller reserver af nogen art stod ikke længere regimentet til disposition.

Af tunge MG 8 havde I/213 sit fulde 1. MGK i stilling (12 MG), II/213 havde fortsat 5 i 2. MGK, mens III/213 stadig havde 6 i 3. MGK. II. og III. Bataillon kunne skjult af natten forpleje varmt, mens den ikke syntes at være nået I/213 på grund af forskydningen til 1. Garde-RD afsnit; Lt. Both nævner dette i sin beretning om 1 MGK. Madhentere fra kompagnierne vendte ikke tilbage, blev meldt savnet, men blev senere konstateret enten faldne eller fanger hos englænderne. Der var sikker allerede til venstre for os brudt fjendtlige enheder igennem til de bagved liggende områder. Regimentsstaben måtte forlægge deres kommandostation til den vestlige udkant af Ramillies. Lt. Lange (Heini), hvis Infanteri-Pionier-Kompanie var indsat i det nedslidende arbejde med transport af sårede og genforsyning med ammunition, blev tilbage som forbindelsesofficer ved den gamle kommandostation i slugten vest for Tilloy. »Alle var helt klare over, at der efter udfaldet af denne dag, næste morgen ville bringe os det værste« (Lt. Both, 1. MGK).

29. september

Med det første morgengry den 29. ventede vi på en genoptagelse af den engelske trommeild. Man vidste, at et nyt canadisk korps var indsat foran vores front, og heraf sluttede man med rette, at det voldsomme tryk ville fortsætte, som den engelske hærledelse indsatte mod Cambrai. Men indtil kl. 8 forblev alt roligt. Men så bragede en rasende orkan af artilleriild ned over stillinger og bagland. Tre kvarter senere iværksatte det engelske infanteri sit angreb. De havde valgt sig fjerne mål, for det var med en næsten utrolig koncentration, de valsede frem med deres masser. Ganske vist var mange 213'erne allerede sat ud af spillet og mange MG ødelagt, men endnu var der tilstrækkelig forsvar på plads. De tyske MG havde rigt bytte; de kunne stadig virke overskydende, og to gange brød det engelske angrebs samme i ilden fra 213. To gange måtte fjenden falde tilbage til udgangsstillingen. Så øgedes hans ildstøtte endnu mere, og for tredje gang kom det til angreb. Denne gang lykkedes det at trænge ind i stillingerne ved de næsten fuldstændig oprevne 3. og 4. Kompanie. Situationen var overordentlig spændt. Hele tiden kom fjendtlige fly ned i lav højde over vore linjer, kastede bomber mod det tapre forsvar og beskød dem med

---

[1]) På grund af den mangelfulde dokumentation har det været forfatteren umulig at lave en præcis angivelse af antal, ligesom navne på de mange mistede førere kun er delvis kendte. Lt. Christiansen 3/213 var såret, Lt. Wassmund II 12/213 faldet.

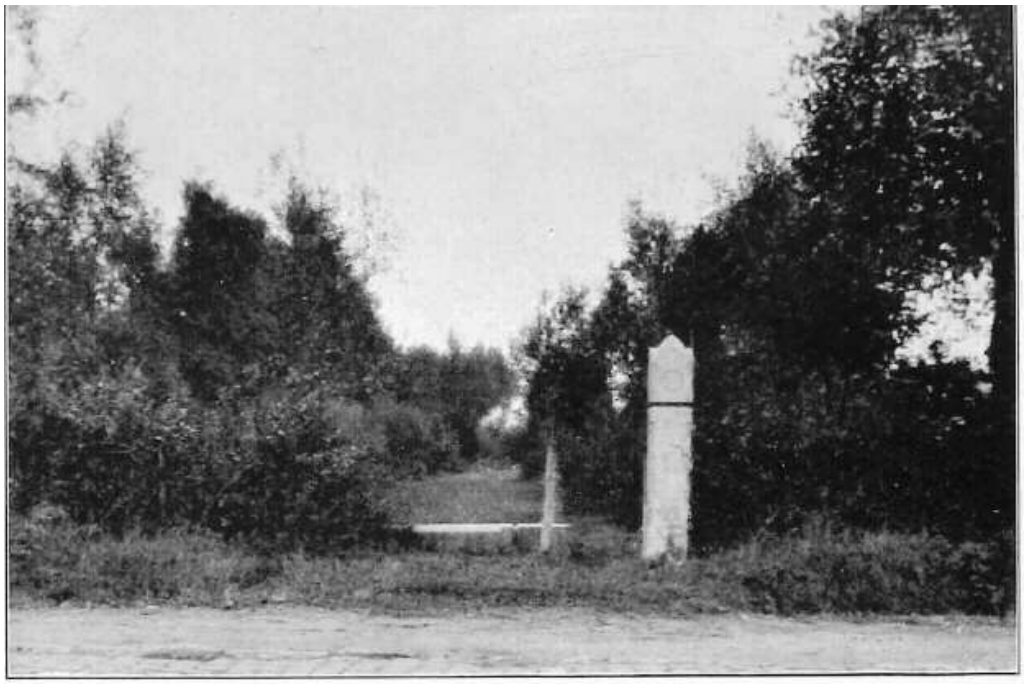

213's kirkegård Pierkenshoek før instandsættelsen.

Vores kirkegård Pierkenshoef i dag

213's kirkegård Pierkenshoef 1933.

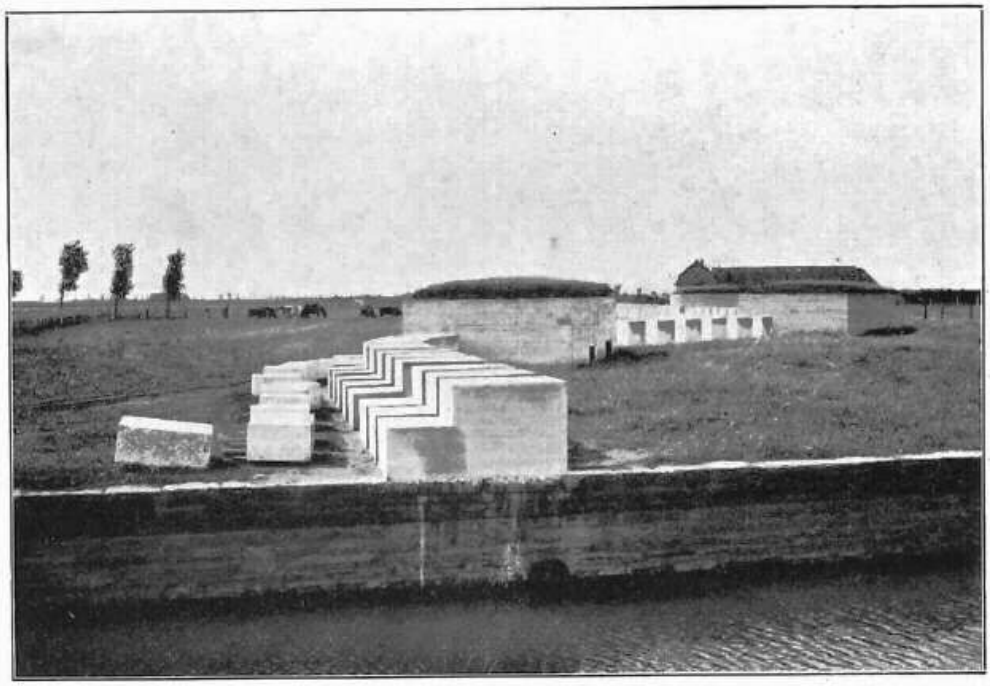

Kirkegård Langemarck 1931
(3. sten forfra er 46. R.D. sten)

maskingeværer. Deres virkning var formentlig værre moralsk end faktisk. Fjenden, som trængte ind i sænkningen mellem St. Olle og Tilly, rettede nu en kraftig MG-ild ind i flanken på II. og III. Bataillon, der for en dels vedkommende (sådan 6/213) stående havde beskudt fjenden under stormen fra Sailly. Kompagnierne fra III. og II. Bataillon var uden dækning til siderne, og prisgivet den flankerende MG-ild, led de meget store tab. Rittmeister Loss, fører for II/213, faldt i spidsen for sin bataljon, blødende fra syv sår. Den fungerende adjudant, Lt. Bolte, var allerede den 28. blevet lettere såret, mens Lt. Reglin, ligeledes ved II. Bataillons stab, hårdt såret faldt i fangenskab. Kæmpende forsøgte de tapre kammerater at nå vejen Cambrai – Douai. Kun nogle få nåede deres mål. Her stod resterne af Regiment 213 og 209 under Lt. Schröder og sikrede det her placerede artilleri og banedæmningen. Også Lt. Lange hold her stand med sit Infanteri-Pionier-Kompagni. Det lykkedes de få folk at standse fjenden. Af II/213 blev omkring 50 mand liggende i den fjendtlige ild under forsøget på at få banedækningen, herunder Lt. Schildbach, fører for 7/213 (såret i fangenskab) og Lt. Gräse 6/213 (faldet). Kommandoen over resterne af II. Bataillon overtog Lt. Wollesen. Lt. Leober, fører for III/213, en i vanskelige situationer yderst rutineret officer, som allerede siden oktober 1914 havde kæmpet i regimentets rækker, aflagde personlig melding til regimentet om situationen. Han fik overdraget kommandoen over alle dele af 213 langs banedæmningen, hvortil også enkelte forsprængte fra 209 sluttede sig til.

Ved I/213 vest og nord for St. Olle blev de første angreb ligeledes afvist. Dette kunne den sårede Lt. Kunze 3/213 personligt melde til bataljonsfører Hptm. v.d. Osten. Men efter fornyet trommeild var modstandskraften i 3. og 4. Kompanie brugt. Lt. Bronhorst 4/213 var hårdt såret. Lt. Lindemann 4/213 kom såret i fangenskab, Lt. Meyer 3/213 faldt. Desværre faldt også begge delingsfører for de tildelte MG 08, Offz.St. Wittboldt og Vzf. Muck, begge fortræffelige førere. Kort før det første angreb havde de begge aflagt melding om situationen hos deres kompagnifører, der med to MG-delinger havde tilbragt natten i et teglværk øst for kirken i St. Olle. Mens de næsten sønderrevne kompagnier (3. og 4.) gav efter for det koncentrerede engelske angreb, var 1/213 i vestkanten af St. Olle i stand til at fastholde dens stillinger, frem for alt støttet af MG 08 fra 1. MGK, der under føring af Lt. Both bag højre fløj af 1/213 opretholdt en særdeles virksom ild mod det engelske indbrud. Deres førers ro smittede af på skytterne. Velrettet lå deres salver i de fjendtlige rækker. Den purunge Vizefeldwebel Miesegades (faldt den 22. oktober 1918 ved Deynze) bevist her sine fremragende evner som befalingsmand: liggende på en stabel mursten virkede hans MG forfærdende på de tætte masser af fremstormende fjender. Som situationen vest for teglværket var genoprettet, og der herfra kunne undværes kræfter, sendte 1. MGK efter hinanden tre halvdelinger til højre til bekæmpelse af fjender, der trængte frem gennem slugten med vejen Neuville – Sailly. Under kampen om indbrudsstedet udmærkede sig i sær Uffz. Stillller og Peters. Stiller var allerede omgået af fjenden, men lod sig ikke afskrække; han svingede sit MG rundt og tog fjenden under så effektiv en beskydning, at disse selv kom i fare for at blive omgået, og fortrak lidt efter lidt fra indbrudsstedet. Stiller blev hurtigt herefter tildelt Jernkorsets I. Klasse. I. Bataillons stab havde kl. 5 den morgen flyttet sin kommandostation fra en slugt umiddelbart nord for vejen Neuville – Sailly 300 meter mod vest til møllen i Neuville da fjenden havde presset 1. Garde-RD linje syd for vejen Cambrai – Arras tilbage til St. Olle. På meddelelsen om 3. og 4. Kompanies vaklen, indsatte Hptm. v. d. Osten den MG-halvdeling fra 1. MGK, der lå hos ham, samlede forsprængte fra 1. Garde og IR 180 og skabte på den måde en ny forsvarslinje, der til højre buede lidt tilbage, da men ikke vidste om Tilly allerede var faldet. Kl. 1430 trak I/213 også 1. Kompanie og maskingeværerne fra 1. MGK ved St. Olle, tilbage til bakken omkring 500 meter øst for St. Olle efter meldinger om, at RIR 6t4 syd for Cambrai-Arras vejen ligeledes var faldet tilbage til denne linje. Fører for1. Kompanie, Lt. Jordan, såredes hårdt af et sprængstykke og døde få dage senere på lazaret. Endnu engang mistede 1/213, som ved Vieux Berquin, sin fører. Lt. Jordan, en mand på 38 år, nød særlig tillid til alle sider, og hans død rev et smerteligt hul. I de kritiske øjeblikke, hvor englænderne med deres voldsomme stormløb forsøgte at erobre Cambrai, erhvervede Lt. Both 1. MGK sig helt særlige fortjeneste med sin ro og handlekraft.

Dele af 1 Garde-Reserve-Division, vel hovedsageligt på grund af de overraskende og uvante luftangreb, havde mistet nerverne, og strømmede i hobe tilbage gennem hulvejen St. Olle – teglværk i retning af 213, der fra skråningen på hulvejen beskød fjenden. Fast besluttet trak Lt. Both sin pistol og kastede sig ind mod de flygtende. Han tvang de unge gardister, som han for en dels vedkommende hev fat i kraven (størrelse og kraft havde han hertil) og kastede dem igen i stilling ind mellem de roligt skydende skytter fra 1. MGK. Andre, som allerede var flugtet ind i det store teglværk, hentede han ligeledes ud igen. Især tilråbet: »Vil i være gardere?« virkede som et under og bragte folkene til besindelse så de fulgte 213's eksempel, og igen gjorde deres pligt og bidrog til det succesfulde forsvar. Denne afgørende indsats fra Lt. Both bekræftes fuldt ud af følgende uddrag af en erindringsskrivelse fra III/RIR 64:

III/RIR 64
Tgb.-Nr. 5979 Q.U. den 6. oktober 1918

Til Regimentet

Under det engelske angreb den 28. september på St. Olle har fører for 1. MGK, RIR 213, Lt. Both, som var aktiv i bataljonens afsnit, på fremragende måde udmærket sig. I linjen befandt sig medlemmer af de forskelligste regimenter, og det var vanskeligt at bringe orden i denne sammenkastede gruppe, og få den til at holde ud. Lt. Both var herunder utrættelig aktiv med at forklare folkene situationen og forholde dem, hvor vanærende det var at prisgive stillingen. Gennem sit gode humør gav han folkene modet tilbage, og gennem indsættelse af egen person i en særlig farlig sted, viste han folkene et fremragende eksempel. Linjen blev også fastholdt indtil ordren til tilbagetrækning indløb.

Undertegnede bataljonsfører anmoder om, at denne handling gøres bekendt ved Regiment 213, så denne meget fortjente officer bliver tildelt den anerkendelse, som tilfalder ham.

Tiedke
Oblt. og Batls.Fører
12. okt. 1918

1. Garde-Reserve-Division
Abt. II. 9408

Til RIR 213.

Det er 1. G.R.D. en særlig glæde at meddele RIR 213 Lt. Boths tapre indsats.

Tiede.

Lt. Both blev kort efter udmærket med Jernkorsets I. Klasse. Den 29. september var en ganske særlig æresdag for 1. MGK, der fremragende havde kæmpet denne dag. Højdepunktet i denne ærefulde dag er imidlertid den måde, hvorpå dens fungerende fører, Lt. Both, også efter en fremmed divisions vurdering, ydede fremragende tjeneste.

Da 1. Garde-RD senere på eftermiddagen beordrede sine enheder til at falde tilbage bag Schelde-kanalen, måtte også Hptm. v. D. Osten, som ikke havde forbindelse med eget regiment og som kæmpede sammen med gardedivisionen, også følge denne ordre. Dækket af MG-delinger gik bataljonen tilbage på den anden side kanalen, uden herunder at blive generet af fjenden bortset fra forstyrrelsesild mod Scheldebroerne i Cambrai. Via Lt. Seegert opnåede I/213 igen kontakt til regimentet, og fik ordre til (kl. 1945) at samles i Ramillies. I mellemtiden var dele af regimenterne 180, 119 og 121 (Württ. 26. RD) rykke ind i 207 ID linje langs jernbanedæmningen. Kl. 13 overgik resterne af divisionen under kommando af 26. RD. Lt. Loeber, der kl. 14 igen var rykket frem i forreste linje, trak resterne af II. og III/213 ud af linjen, og placerede dem som beredskabsenhed i dele af skyttegrave øst for Tilloy. Kl. 1945 fik han ordre til med sine folk at rykke til Ramillies. Her var der endelig forplejning og hvil for de totalt udmattede krigere. Ved daggry den 30. september forlod resterne af det stolte regiment dette sted og marcherede over Thun-Levêcque til Hordain. Her var det et længere ophold og varm forplejning. Herefter gik det videre til Abscon, hvor der skulle være indkvarteret. Imidlertid var byens kommandantur rådvild og meddelte, at den var ude af stand til at skaffe plads. Så måtte der skrides til selvtægt, og de trætte Cambrai-kæmpere skaffede sig selv plads. Og se, det gik, om end pladsen var trang. I Abscon lå den tidligere kompagnifører for 10/213, Lt. Höllwig med sin flyverafdeling. Næppe havde han kørt om regimentets ankomst før han gjorde en rørende indsats for at skaffe regimentet kvarter. Det var ham en særlig fornøjelse at hjælpe sine gamle kammerater i deres nød, som han så nødig havde skiltes fra i oktober 1917, og som så nødigt havde set ham forsvinde. Regimentets stab, der den 29. september om eftermiddagen kl. 16 var blevet befalet til Eswars, kom ligeledes i kvarter i Abscon. Her blev regimentet til den 1. oktober 1918. I 36 timer havde RIR 213 været indsat i det store forsvarsslag ved Cambrai. Dramaet havde afspillet sig i en forvirrende hast. Ikke mindre end 106 kammerater fra RIR 213 havde i de få timer fundet heltedøden, et dybt rystende tal, når man tager i betragtning, med hvilken begrænset antal regimentet havde indtaget forreste linje. Det samlede tab beløb sig til mere end 500 mand af et total antal geværer før indsatsen på under 750 (det præcise antal foreligger ikke). Regimentets store blodoffer havde ikke været forgæves: Ganske vist brændte Cambrai i alle ender og kanter og var et sørgeligt syn, men den var stadig på tyske hænder. Det engelske stormløb var blevet brudt. Men regimentet var ramt til døden: for mange af dens bedste var blevet liggende foran Cambrais porte i trofast pligtopfyhldelse for fædrelandet.

I Major Kettners indberetning står der videre følgende:

Regimentet kom til en indkvartering, hvori der ikke var telefonisk tilslutning. Kabler manglede i starten Regimentets cyklister var på det yderste anstrengte og faldt ofte helt ud på grund af hjulenes dårlige stand. Under kamphandlingerne blev manglen på cykelordonnanser vedvarende et forstyrrende element. Som signalmiddel havde regimentet under de vigtige kamp kun ordonnanser til fods og på cykel. Telefoner var kun på tidspunkter i orden, forbindelse med lyssignaler kun muligt i korte tidsrum. Endnu engang viste fodordonnanser deres pålidelighed. De løste deres anstrengende og farefulde opgave på fremragende måde.

Særligt vanskeligt var det under kamphandlingerne at imødegå de hele tiden opståede rygter af de forskelligste arter, der bredte sig selv til de nærmeste højere tjenestesteder. Således påstod den første dag, forbindelsesofficer til en nabobrigade, at Blécourt skulle være taget, samtidig med at tilbagegående dele af G.R.D. meddelte regimentet, at man rømmede foran, hvilet fik regimentet til at tro, at den stod helt alene vest for vejen Douai-Cambrai. På anden dagen blev der allerede omkring kl. 10 af en generalstabsofficer fra en nabodivision udbredt det rygte, at Tilloy skulle være faldet. Tilsyneladende på denne melding skød eget artilleri en tid lang i og bag egne enheder, og gjorde herved et ophold i Tilly næsten umulig. Regimentet imødegik vedvarende energisk disse og andre rygter, og lod sig hele tiden orienterer om den virkelige situation ved udsendelsen af officerer. Der bør udvises særlig forsigtighed omkring udtalelser fra sårede og forsprængte, der altid skildre i dystre vendinger. Ydermere har alle enheder en tendens til at hævde, at naboen er gået tilbage. Enhver transporter af sårede eller enkelte forsprængte fra naboregimentet bliver gentagende gange tolket som: naboenheden viger. Også sådanne rygte måtte regimentet kontinuerligt imødegå under kampdagene.

En særlig gemen situation var mangel på enhver form for sårede transport. Dele af sanitets-kompagniet var ikke tilstede ved regimentet og heller ikke fremskudte holdepladser for vogntransport. Enhederne måtte bære de sårede kilometervis tilbage, en omstændighed, der også gav undvigerne betydelige fordele.

Det må ubetinget kræves, at en enhed, før den trykker i kamp, er gjort fortrolig med den stilling, de skal overtage. Ved regimentets afløsning var hverken ammunitions-depoter, sanitetsindretninger, artilleriets- og naboenhedernes kommandostation kendte. Alt dette viste sig overordentlig problematisk bemærket under kampenes forløb.

Enhedernes holdning fortjener den største ros efter under de mest vanskelige forhold at være kastet ind i forsvarsslaget med manglende forplejning og dårlig udrustet, uden forudgående hvil, men tværtimod efter to søvnløse nætter, allerede indsat Hagen-stillingen. De måtte afløse to divisionsafsnit længere til højre under den allerede iværksatte trommeild, og da forbindelse ikke længere var tilstede, ydermere overtage en større del af naboafsnittet. Med svage kræfter, uden tilstrækkelig MG-dækning og uden dybdeorganisation måtte de overtage en front på 1.500 meter. Den kl. 1600 begyndte storm på Sailly skete efter udsagn fra alle deltagere og fremskudte artilleriobservatører som på øvelsespladsen med prægtig handlekraft over det flade terræn. Også selvom angrebet mislykkedes på grund af den kraftige fjendtlige modvirkning og den manglende egen artilleristøtte, blev den først bragt til standsning efter 600 meters fremrykning. Alene II/213 mistede omkring halvdelen af dens mandskab (125 mand). At de samme enheder samme aften bragte de første fjendtlige fremstød til standsning, og næste morgen trods den tynde bemanding to gange afviste det fjendtlige frontalangreb, og først måtte vige for den fjendtlige omklamring, er et tegn på den gode moral blandt enhederne. Enhederne fik i de første morgentimer den 29. september meddelt »at afgørelsen i krigen afhænger af dagen i dag«.

Enhederne forlod Cambrai-slaget med en følelse af, i første linje at have bidraget til at standse det fjendtlige gennembrud. Stemningen blandt officerer og mandskab var derfor strålende og opløftet.

Jeg udsendte den 29. september kl. 18 følgende regimentsbefaling: »at det lykkedes regimentet i storkamp at indsætte tre bataljoner to divisionsbredder til højre på en front af 1½ kilometer, uden at en afløsende enhed her var til stede, og i væsentlighed at holde denne front, er en af krigshistoriens enestående præstationer.

Jeg udtaler til bataljonerne, i sær under hensyn til de forudgående anstrengelser, min anerkendelse. Regimentets tab er meget svære; men det for i dag planlagte engelske gennembrud ved Cambrai, er forhindret«.

Kettner

* * *

Efterspil ved Cambrai

Major Kettner organiserede resterne af regimentet i en bataljon v.d. Osten og en bataljon Loeber. Bataljon v.d. Osten bestod af to kompagnier I/213 og to kompagnier, der var dannet af MWK [1]) og 1. MGK, mens Bataljon

[1]) Minenwerfer-Kompanie 213 blev opstillet den 8. september 1918 under optagelse af en række af pionerer. Af officerer blev tilkommanderet Lt. Schlee (fører), Lt. Mooske, Lt. Lieberg, mens Feldwebel Lützow (tidligere 5/213) var kommandobefalingsmand.

Loeber bestod af to kompagnier III/213, et kompagni II/213, Infanterie-Pionier-Kompanie og 2. og 3. MGK. Som selvstændig bataljon kom II. Bataillon i første omgang ikke på tale.

Næppe var den voldsomme spænding efter Cambrai-dagene dalet en smule, næppe havde de udmattede kompagnier fået hvilet en smule efter de frygtelige oplevelser, som den 1. oktober kl. 1010 der indgik befaling om, at regimentet straks skulle gøre sig marchklar. Hvad var sket? En divisionsbefaling skaffede klarhed:

Fjenden var brudt frem over Blécourt. Alle disponible kræfter skulle sættes ind mod dette fremstød. 207 ID trådte igen under kommando af XVIII. Ak og fik til opgave at danne sikkerhedsbesætning på Brunemont-Riegel stillingen og sikring af Sensée-kanalen. RIR 213 skulle i første omgang gøre sig klar i omegnen af Wavrechain, men blev under marchen hertil, omdirigeret til Marquette. Bataljonerne ankom hertil kl. 1630, og Major Kettner fik på brigadens kommandostation befalingen til den nye indsats: »Efter de forgangne dages anstrengende kamphandlinger og afsavn, betød den nye alarmering en enorm fordring af enhedernes ydeevne«, står der i III/213 kamprapport. Regimentet skulle besætte kanalen mellem Aubigny-au-Bac (eksklusiv) til vest for Hem Lenglet. Det ikke mindre end 5 km brede ansvarsområde skulle besættes med de fortvivlende få stadig disponible kæmpere fra begge bataljoner. Bataljon Loeber (II. og III.) omfattede totalt 130 mand (Lt. Loebers dagbog). Regimentet indsatte Batl. Osten til højre og Batl. Loeber til venstre. Hver bataljon skød en feltvagt som brohoved på den anden side Sensée-kanalen (12. Kompanie i III.) Skillelinje mellem bataljonerne gik gennem kirken i Fressies. Front mod syd. Kun en del af stillingen var besat af et »Burschenkommando« fra 187 ID. til venstre var der forbindelse til RIR 98 og til højre til 58 ID. Omkring kl. 22 havde kompagnierne nået deres befalede områder. Endnu lå stillingsdivisionerne i hårde kampe omkring 1 km foran regimentet, og det kom i dette afsnit ikke til føling med fjenden. Derimod lå der konstant fjendtlig artilleri især over Fressies og kanalovergangene, og det kom til smertelige tab. 6 kammerater fandt her døde for fædrelandet. Den 2. oktober måtte også Brunemont-Riegel besættes af regimentet. Til opgaven blev Infanterie-Pionier-Kompaniet udpeget, forstærket af 10./R.98, der med en styrke på 1 officer, 2 underofficerer og 13 mand var blevet underlagt regimentet. I morgentimerne den 3. oktober lå igen kraftig artilleri over de for det meste dækningsløse tropper. Begge KTK blev sprængt ud af deres kommandostationer, og igen blev de krævet ofre af Regimentet. Det viste sig på ny, at den uvirksomme venten under et haglvejr af granater, stillede næsten umenneskelige krav til hver enkeltes modstandskraft. I det mindste kunne der udleveres forplejning. RIR 98 havde stillet to feltkøkkener, hvilket var rigeligt for hele regimentet, endnu et sørgeligt tegn på, hvor lille en kampkraft, regimentet var smeltet ind til. Kort før middag den 3. oktober modtog regimentsstaben, der først havde indrettet sig på Ferme en Haut, senere i Marcq, en afløsningsbefaling. Også det korte efterspil til Cambrai dramaet var forbi. 113 ID skulle overtage sikkerhedsbesættelsen af Brunemont-Riegel og FR 36 afløse RIR 213. Denne afløsning fandt sted i fuld dagslys og gav både afløste og afløsende enheder tab. I fodmarch over Fressain, Auberchicourt, Masny nåede bataljonerne omkring kl. 23 frem til Lossre. Her kunne der ikke indkvarteres, da alt var overfyldt. Sukkerfabrikken i Montigny blev derfor taget i anvendelse som massekvarter.

I afløsningsbefalingen til divisionen hed det noget lovende, at regimenterne umiddelbart efter ankomsten til underbringelses områderne, ville blive transporteret væk til en anden Armee. Og virkeligt stod der tidligt på morgenen den 4. oktober, resterne af 207 ID klar til indladning på banegården i Loffre. Med to beredskabstog til hver 1½ regiment kunne hele 89 Reserve-Infanterie-Brigade flyttes på én gang. Turen gk mod nord, denne »anden armee« var altså 4. Armee i Flandern. Det var oktober. Det var også i en oktober fire år tidligere, at RIR kom til

Flandern. Men hvilken forskel mellem RIR 213 anno 1914 og regimentet i 1918! De 3000 mand fra dengang, forhåbningsfulde, sejrssikre, var blevet til 300 trætte, til døden udmattede, sammenbidte krigere, som døden ved Cambrai 1918 havde skånet. Hvad kunne skæbnen endnu værre bringe, end det helvede, man havde oplevet ved Cambrai? Man gik videre ad den endeløse vej, der bragte de feltgrå frontsoldater fra stilling til stilling, fra kamp til kamp, fra død til død.

* * *

Igen i Flandern

Oktober 1918

For altid forlod RIR 213 Frankrig som togene ved Tournay krydsede den belgiske grænse. Togene fortsatte til Deynze i nærheden af Gent, hvor de ankom hen på aftenen den 4. oktober. Herfra gik det videre i en besværlig fodmarch over Vosselaere – Landeghem på østsiden af Lys-kanalen. III/213 og resten af II/213 samt regimentsstab kom i kvarter i Merendree, I/213 i Oostergem. Mellem kl. 22 og 23 var de trætte kompagnier endeligt i mål. På trods af kompagniernes ringe styrke var indkvarteringerne i dette af krigen fuldstændig uberørte område ret vanskelig, da der her var talrige evakuerede belgiske civile fra operationsområderne. Til sidst var alle underbragt i borgerkvarterer. Rædslerne fra Cambrai lå bag dem, og hurtigt faldt de i en dødelig søvn med følelsen af, i det mindste i et par dage at være sluppet ud af krigens trædemølle. Der var vel ingen, der troede på en længere hvilepause, da dette håb så ofte var blevet skuffet at ingen længere troede herpå.

207 ID var af 4. Armee først og fremmest tiltænkt rollen som grænseforsvar mod den hollandske grænse (den såkaldte S.K.-situation), og sekundær som sikkerhedsbesætning i Lys-Hermann stillingen. Den kaldtes »Division Brügge« og var underlagt Gruppe Gent (III bayr. AK). Dagene den 5. til 8. oktober var helliget hvil og indre tjeneste. Bade, aflusning, istandsættelse af udrustning fyldte disse dage, der udmærkede sig med godt vejr. For fulde sejl nød vi stilheden i de flamske landsbyer, hvor der næppe lød en lyd, der kunne forstyrre. Endnu engang, og måske særlig intensiv, mødte vi slægtskabet med den flamske bondebefolkning. Den 5. oktober vendte Hptm. v. Seelen tilbage fra orlov og overtog igen kommandoen over III/213. Lt. Loeber blev fører for II/213, der nyformeredes af tilbagevendende fra orlov og resterne fra Cambrai-slaget. Fører for 6/213 blev Lt. Klimpel, for 8/213 Lt. Ranitzsch. Den 8. oktober krævede den ringe personelstyrke en nedlæggelse af Stormkompagni 89. Brigade, der havde bestået gennem 2 år »og i denne periode præsteret, hvad der med deres uddannelse blev tilstræbt og forventet« (Oberst Czettritz i opløsningsbefalingen den 7. oktober 1918). Medlemmerne af kompagniet returnerede til deres stamenheder, hvor de taknemmelig blev modtaget som forstærkning af kampkraften. Den planlagte indføring i grænseforsvaret var dårligt begyndt, og uddannelsen i de særlige opgaver i forbindelse med dette (åbning af kanalovergange og dæmninger, overvindelse af vandløb osv.) var endnu ikke påbegyndt, da om aftenen den 8. oktober befaling indløb til regimentet om at afbryde hvilet og indfører marchberedskab. Hurtigt blev alt gjort færdig. Om natten indløb marchbefalingen: 207 ID skulle forskyde til 17. RD område og underlægges Garde-Reserve-Korps som Hærgruppe reserve.

4. Armee havde i uger stået i hårde forsvarskampe mod den overmægtige fremtrængende modstander. Det var for længst blevet besluttet, at der på grund af det forventede pres på flanken fra syd og en forkortelse af fronten, kun ville være muligt at gennemfører en vinteroffensiv 1918-19 i Flandern, fra en stilling etableret længere mod øst. Mellem denne og den endnu fastholdte front vest for Roulers, var der flere mellemstillinger: 1) Flandern-II-Stillingen Thourout – Iseghem – Halluin. 2) Brügge-Thielt-Stillingen kendetegnet af disse to navne, og 3) Lys-Herman-Stillingen fra den hollandske grænse langs Lys-kanal og floden Lys til Deynze. Bag disse dannede Schelde det næste afsnit af forsvaret. I dette rum mellem Flandern-II-Stillingen og Schelde udspilledes RIR 213's skæbne sig i oktober måned 1918.

89. Reserve-Infanterie-Brigade blev med beredskabstog transporteret til det nye område. RIR 213 og 3/Ersatz-Pionier-Bataillon 24 blev lastet i Landeghem efter at have ventet på togene fra middag og til kl. 17. Om aftenen kl. 20 ankom regimentet til Thielt. Køretøjer måtte marcherer ad vejene, men MG og ammunition blev medbragt

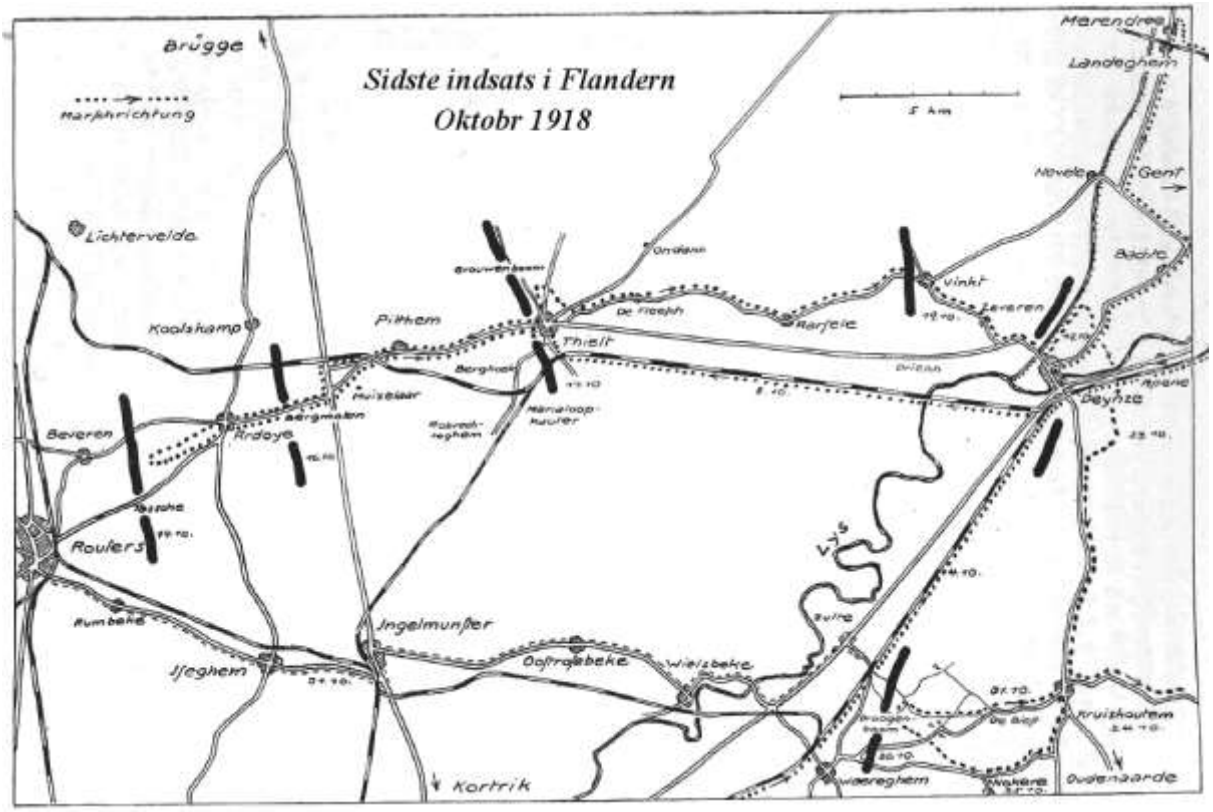

i togene, formentlig efter erfaringerne med de problemer, den adskilte transport havde skabt under indsatsen ved Cambrai. Staben og I/213 blev indkvarteret i Thielt, II. i Pitthem og III i Berghoek, Robrechteghem og Marialoop-kauter. Var ikke Thielt, Pitthem osv. velkendte navne fra 1914? Fra Thielt var RIR 213 den 18. oktober 1914 rykke frem som forspids for 46. RD, og havde den 19. oktober ved Beveren fået sin ilddåb. Tankerne gik gennem de få kammerater, som havde deltaget i hine dage for 4 år siden, og som stadig kæmpede i vore rækker. Skæbnes kredsløb havde ad den »endeløse vej« bragt 213 tilbage til stedet for dens ilddåb.

207. ID skulle som indgrebsdivision indsættes ved Garde-Reserve-Korps. Til dette formål blev der oprettet tre grupper. RIR 213 med III/FAR 75 dannede Gruppe C. Orientering skulle ske ved alle tre divisioner af GRK (3 RD, 16 RD og 36 RD). Imidlertid kom befaling til alarmberedskab igennem hver morgen, og derfor kunne transport med lastbiler frem til rekognoscering først ske sent på dagen. Sådan gik det 10., 11. og 12. oktober. Lastbiler bragte til rekognoscering regimentets officerer frem til Ardoye, Tassche, Beveren, Koolskamp, Gits, Lichtervelde og Thourout, altså steder, hvor 213 kunne fejre et gensyn. Imidlertid var disse gensyn ikke glædelige, for det var tilbagetrækningsstillinger som Flandern II-Stilling, der gik igennem disse. Fronten var i disse dage relativ rolig og de anviste kvarterer helt behagelige. Major Kettner udnyttede overrækkelsen af Jernkors (se listen over modtagere af EK I under 7. oktober og over EK II under den 29. september), til en regimentsappel, der var blevet en helt sjældent foreteelse. Den fandt sted den 11. oktober kl. 17 halvvejs mellem Thielt og Pitthem. Den 13. samledes kompagnierne til gudstjeneste i kirken i Pitthem, den sidste RIR 213 oplevede foran fjenden. Den 14. oktober lød kraftig skydning fra fronten, og igen fulgte en alarmering. Denne gang blev den ikke trukket tilbage, men tværtimod fulgt af en ordre til klargøring og endelig (kl. 1330) til afgang. Gruppe C blev med lastbil bragt frem til den østlige udkant af Ardoye, så beordre til Tassche sydvest for Ardoye og her sat i beredskab. Efter at være trukket tilbage til område vest for Muizelaar, måtte regimentet igen tilbringe natten til den 15. oktober på dens gamle plads. Thielt, der hidtil stadig havde været hjemsted for A.O.K. 4 (General Sext v. Armin), blev tidligt på morgenen den 14. oktober hjemsøgt af et kraftigt angreb med engelske bombemaskiner. Skjult af morgentågen kunne de fjendtlige fly uantastet nå frem til byen, hvor de med deres 200 pund bomber anrettede store skader på materiel og menneskeliv. Talrige belgier faldt som offer for deres forbundsfæller, og den glæde belgierne dagen før havde udvist over svarnoten til Wilson, var betydelig mere afdæmpet, og det blev gjort dem klar, at endnu var freden ikke »brudt ud«. Under flyangrebet blev blandt andet Hptm. Neugebauer, 1. Generalstabsofficer ved 207 ID, såret. Hans efterfølger blev Hptm. Freiherr v. Uekermann. Den 19. oktober overgav Generalleutnant Schrötter

kommandoen over divisionen. Indtil den nye kommandør, Generalmajor Matthieas ankom dem 21. oktober, førte Oberst Czettritz divisionen.

Fjendens nye storangreb, der startede den 14. oktober, havde som resultat at regimenterne under 207. ID fordeltes på stillingsdivisionerne under Garde-Reserve-Korps. RIR 213 kom under kommando af 36. RD, og blev på den måde skilt fra søsterregimenterne i divisionen. Først den 25. oktober blev divisionen igen samlet. Om formiddagen den 15, som kampene om Beveren og Gits rasede og fjendens gennembrud befrygtedes, gik III/213 (Hptm. v. Seelen) til disposition for 69. Reserve-Infanterie-Brigade i stilling ved vejkrydset, 2 km vest for Adroye. I/213 (Hptm. v.d. Osten)I placeredes i Flandern-II-Stillingen på begge side af vejen Ardoye – Beveren, mens II/213 (Lt. Loeber) placeredes på begge sider af vejen Ardoye – Tassche. (8/213 nord, 6/213 på begge sider, 7/213 nord for vejen, 2 MGK med to våben, minekastere til spærreskydning på vejen). Da en kraftig trommeild startede kl. 16, befalede 69. Brigade, at II/213 skulle forlænge til højre frem til vejen Ardoye – Beveren. Patruljer fastslog, at første linje blev fastholdt, om end også meget svagt holdt (IR 61). På trods af den fjendtlige beskydning dybt ind i de bageste områder, forblev tabene små. Kl. 2015 kom der befaling til, at beredskabspladserne øst for Ardoye skulle indtages. Herefter blev regimentet indsat ved Bergmolen, II/213 til højre, I/213 til venstre og III/213 bag ved. Ved RIR 5 (til højre) var fjenden trængt frem til Flandern-II-stillingen. II/213 lå med højre fløj langs banelinjen Pitthem – Lichtervelde, I/213 med venstre fløj langs vejen Pitthem-Ardoye. II/213 havde fra højre indsat 6., 7. og 8. Kompanie og 4 MG fra 2 MGK og 2 MG fra 3. MGK. I/213 opstilling er ikke kendt. Til højre var der forbindelse til IR 54. Regimentsstab var i Pitthem. Regimentet dannede nu forreste linje. Kl. 0800 den 16. oktober dukkede de første fjendtlige patruljer op i den østlige udkant af Ardoye, og blev fordrevet med MG-ild. En kampvogn blev ødelagt af minekastere og artilleri. Da stærkere kræfter omkring kl. 15 brød frem fra Ardoye, blev de lagt under ild fra vores artilleri (FAR 75). Fjenden vovede ikke at trænge længere frem. Kl. 2015 kom ordre til at indtage Brügge-Thielt stillingen. Kl. 22 frigjorde regimentet sig fra føling med fjenden. Patruljer forblev i de gamle stillinger med ordre til at foregøgle fortsat besættelse og kun vige for fremtrængende fjende. (fra II. Bataillon Vzf. Müller 7/213 med 1 underofficer og 8 mand). Bataljonerne samlede sig ved møllen i vejkrydset vest for Thielt. Den nye stilling lå nord for dette vejkryds og vest for Grouvenboom. II/213 var til højre (6., 7., 8.,m 4 MG fra 2 MGK, 2 minekastere), III/213 til venstre, I/213 i reserve. Regimentsstab i kloster Ondank. Stillingen var beskyttet af en svag pigtrådshindring. Kl. 0200 var stillingen indtaget. Til højre var der forbindelse til RIR 54. Kl. 10 den 17. oktober sonderede de fjendtlige patruljer langsomt frem. Kl. 13 besatte fjenden en gård 700 meter foran stillingen, og blev øjeblikkeligt lagt under artilleriild. Kl. 1630 meldte bagtropspatrulje Möller sig tilbage uden tab. I løbet af natten blev en fjendtlig patrulje afvist, der trak sig tilbage til banegården i Pitthem. Denne havde fjenden først nået kl. 0800, og havde kl. 10 nået bakkerne vest for Thielt. Hen på aftenen begyndte RIR 54 at falde tilbage, hvilket blev meldt af Lt. Huhnstock 2 MGK og Lt. Klimpel 6/213. Det lykkedes Lt. Loeber at få samlet folkene fra RIR 54 på vejen mod Thielt og få dem til igen at besætte den på en misforståelse rømmede stilling. På den

måde blev situationen genoprettet på grund af Lt. Loebers energisk indgriben. Natten forløb rolig og der kunne organiseret forplejes. I et trist vejr begyndte kraftig fjendtlig ild tildigt at falde især ved III/213 og 8/213. 8/213 undveg midlertidig beskydningen, men besatte så igen deres gård. Lt. Huhnstock 2. MGK gik med et MG og 1 gruppe frem til sikring af 8/213. Omkring kl. 10 angreb fransk infanteri gården og 8/213. Hårdt såret under nærkampene faldt fører for kompagniet, Lt. Ranirtzsch i fangenskab. Resten af kompagniet blev trængt ud af gården. Offz.St. Hay fik samlet resterne, og gik sammen med Lt. Huhnstock 2. MGK frem i modstød. Indtil 30 meter fra gården trængte styrken frem gennem hække og levende hegn. Så faldt Lt. Huhnstock, den unge fører for 2. MGK, under flankerende ild fra højre og venstre. Også yderligere et antal kammerater såredes, og den lille skarer måtte vige for overmagten. Da også III/213 måtte falde et stykke tilbage, blev vejen mellem Grouwenboom og Thielt forreste linje. For kort skydende eget artilleri nødvendiggjorde en overgang yderligere tilbagelægning. Da der imidlertid telefonisk med artilleriet var skabt klarhed, kunne den gamle linje igen indtages.

I mellemtiden havde AOK 4 forberedt tilbagetrækningen af fronten til Lys-Herman-Stillingen. Sprængninger af alle betydende vejkryds var forberedt. Den 18. om formiddagen blev kodeordet til denne bevægelse »Hermann« udsendt, hvilket betød at man natten til 19. oktober skulle besætte den nye stilling. RIR 213 forblev under kommando af 36 RD. Denne var tildelt en ny stilling i Afsnit E, der forløb omtrent fra Merendree til Deynze langs Lys-kanalen. II/213 samlede sig ved møllen vest for Thielt og marcherede samlet over de Fleesch, Aarsele, Dinkt, Zeveren til kanalbroen to kilometer nord for Deynze. Her blev den kl. 0300 forplejet med varm mad. Som bagtrop sikrede I/213 ved Dinkt forskydningen af de øvrige enheder indtil daggry. Regimentet holdt en omkring 1500 meter bred sektor vest for Bachte, hvis venstre begrænsning gik omkring 500 meter nord for kanalbroen ved Deynze. Enkelte, smalle interimistiske spang førte over kanalen, samt en sprængt kolonnebro. Med II. Bataillon til højre og III. til venstre, lå I/213 tilbage i Bachte som reserve. Hver bataljon havde et kompagni som forpost vest for kanalen (For II/213, 6. Kompanie). Også MG 08 lå på den anden side, med hovedmassen på øst siden.

Den forreste linje lå omkring 1000 meter vest for kanalen. KTK havde kommandostation omkring 300 meter øst for kanalen (Bachte), regimentet i Astene. Hele »Herman« forskydningen var sket ugeneret af fjenden, fuldstændig efter planerne. De efterladte patruljer kunne i tide nå tilbage til deres kompagnier. I løbet af natten til den 20. oktober overtog I/213, forstærket af 6/213, forpoststillingerne øst for kanalen. Først den 20. om formiddagen sonderede fjenden frem. En kavaleripatrulje på 6 mand nærmede sig 12/213, men blev nedkæmpet. Også fjendtlige kampvogne rullede frem, men minekastere tog dem under beskydning og jagede dem væk. Om eftermiddagen prøvede fjenden med stærkere kræfter. Endnu engang måtte de falde tilbage for den koncentrerede ild fra infanteri og MG. Alle stillinger blev fastholdte. Efter endt orlov overtog Hptm. Graebsch kommandoen over II/213, mens Lt. Loeber gik i førerreserven. Den 21. om formiddagen forsøgte fjenden med et delangreb for i det mindste at sikre et hjørne af den tyske stilling. Husene ved Coq-Cabt., som 4/213 holdt besat, blev overøset med miner af let og tung kaliber, og kompagniet måtte udvige omkring 200 meter mod øst, hvor det på ny gik i stilling. På grund af tab bland besætningerne blev to lette MG og to MG-slæder fra 1. MGK efterladt i husene. Skaden måtte udbedres, og I/213 traf øjeblikkeligt modforholdsregler. Bataljonens lette minekastere, der var placeret ved det ødelagte kolonnebro, blev truffet frem til Meulebroek. 1/213 fik ordre til at støtte 4/213 modstød. Minekasterne skød omkring 70 granater mod gården som støtte, hvorefter Lt. Grandt rykkede frem i angreb med en del af 4/213 og en gruppe fra 1/213. Franskmændene forsøgte at sætte sig til modværge, men faldt så tilbage. Gåden blev igen besat, og man fandt en mange udrustningsgenstande, som fjenden under sin hastige tilbagetrækning havde efterladt. Også begge de lette MG og slæderne til de tung MG blev generobret, og hertil et let fransk MG erobret. Af de forefundne papirer kunne det fastslås, at modstanderen bestod af det franske IR 159. Den tapre fører for angrebet, Lt. Grandt, blev såret sammen med to mand. Den fjendtlige beskydning kostede denne dag smertelige tab i den ringe styrke på 5 faldne og 18 sårede foruden Lt. Grandt.

I mellemtiden var 207 ID blevet underlagt Garde-Korps, der holdt fronten syd for Garde-Reserve-Korps. Af denne grund måtte divisionens spredte regimenter trækkes ud af linjen. I forbindelse med disse forskydninger blev II/213, efter at 6/213 på vestbredden var blevet afløst af 3/213, natten til den 22. oktober afløst af bayr. IR 22 og forskød til Hemmelrijk til hvil. I og III/213 forblev endnu i kanalstillingen, hvor den fjendtlige artilleribeskydning øgedes den 22, et tegn på at fjendens artilleri havde afsluttet dens fremlægning foran Lys-stillingen. Det kostede hele tiden nye tab. På den måde mistede 1. MGK den ugen Vzf. Miesegades, der så udmærket havde klaret sig ved Cambrai. En fuldtræffer i en lade vest for kanalen, hvor hans deling lå, satte et punktum for hans unge liv. Natten til den 23. blev også I. og III/213 afløst af bayr. IR 22. De marcherede ikke som oprindeligt befalet til de Pinte, men blev underbragt i omegnen af Astene ved regimentets kommandostation. II/213 blev den 22. oktober kl. 1030 revet ud af deres hvil af en alarmbefaling, og oplevede endnu en skæbnesvanger afslutning på indsatsen under 36 RD. Kl. 1130 marcherede den fra Hemmelrijk og nåede omkring kl. 1430 et beredskabsområde (Petit-Biesen?). Fjenden havde i omegnen af Driesch erobret en overgang over Lys, og der var risiko for et gennembrud syd for Deynze. Indtil kl. 22 ventede II/213 på yderligere ordre, indtil endeligt kl. 23 lastbiler ankom, der skulle bringe bataljonen frem til fronten. Ved staben til Regiment 5 modtog Hptm. Graebsch ordre til med sine folk at afløse II og III/5. Begge disse bataljoner havde en kampstyrke på 250 mand og havde et ansvarsområde med en bredde på 1200 meter. II/213 havde en kampstyrke på 1 officer, 1 Offz.St., 16 underofficerer og 64 mand. Dertil kom 1 officer, 6 underofficerer og 15 mand fra 2 MGK, altså tilsammen 104 mand ikke medtalt bataljonsstab. Kommando over 2. MGK var overtaget af Lt. Both tidligere 1. MGK, efter at Lt. Tiessen 1. MGK den 21. oktober med sit kommando returnerede fra 89. brigade. Et storangreb på Deynze måtte efter udsagn fra Regimentsadjudant 5 forventes tidligt den 23. På trods af den ringe styrke af II/213 og henvisninger til enhedens tilstand, der var på kanten af dets kræfter og meget svækket af tab og sygdom (influenza), blev ordren om afløsning fastholdt. Også til Regiment 7, som II/213 nu var underlagt, blev samme melding tilsendt. Kl. 0100 var II/213 fremme og besatte afsnittet lig syd for Deynze vest for vejen Deynze – Oudenaarde til vest for banedæmningen Deynze – Wareghem. Fra højre lå 6., 7. og 8. Kompanie ved siden af hinanden i linjen, hvor hvert kompagni afløste to kompagnier af Regiment 5. Dette regiments reservekompagni, der lå ved vejen Deynze – Oudenaarde, rykkede ud uden at blive afløst, da II/213 ikke havde flere kompagnier. Bataljonsstaben placerede sig i en mølle ved samme vej. Den månelyse nat lettede til en vis grad den vanskelige afløsning. 2. MGK havde 4 MG til disposition. Disse indsattes forhøjet på kornstakke til højre og venstre for møllen i nærheden af vejen. Om natten tog 6/213 en hårdt såret franskmænd til fange. Lt. Klimpel afhørte ham, og fangen bekræftede, at der til den 23. oktober var planlagt et storangreb. Han kunne ikke bringes tilbage, da der hertil ikke var mandskab. Endnu engang blev alt mandskab gjort klar til det forestående angreb, og som en officer fra FAR 107 meldte staben II/213, lå alle parate ved maskingeværerne. Indtil kl. 9 forblev den 23. oktober rolig, så startede en yderst tæt trommeild. En tæt tåge lå over det flanderske landskab, og beskyttet heraf brød fjenden igennem et hul på venstre fløj af den tynde kæde af 213. Hurtigt smeltede den lille skare af tapre forsvarere endnu mere sammen på grund af blodige tab. Som fjenden fra bagsiden angreb de enkelte gårde, værgede de sidste folk sig til det sidste. Resten blev løbet over ende. Kl. 10 nåede en ordonnans fra 8/213 frem til KTK med nyheden. Med mandskab fra KTK, resterne af 8/213, 10 mand under Offz.St. Hay, der havde slået sig igennem, og dele af Infanterie-Pionier-Kompanie besatte staben en stilling 200 meter vest for vejen Deynze – Oudenaarde. De fire MG fra 2. MGK åbnede en overskydende ild mod fjenden, der trængte frem over vejen Petegem – St. Hubert, og tvang det til at gå i dækning. På den måde lykkedes det at bremse angrebet, men vores II. Bataillon var endegyldigt sønderrevet. Lt. Kimpel vendte ikke tilbage. Foruden staben (Hptm. Graebsch, Lt. Klauder, Lt. Bolte) var der af officerer kun Lt. Both 2. MGK tilbage. Lt. Röhrs og Lt. Wollesen var med influenza sendt til Tyskland. Om eftermiddagen ankom II/61 og besatte stillingen på højde med vejen Deynze – Oudenaarde og skød forposter frem. Imidlertid forblev resterne af II. Bataillon indsat. Et modstød langs banedæmningen, som ønsket af Regiment 7, kunne med den ringe styrke ikke gennemføres. Heller ikke et angreb på Leihoek om eftermiddagen den 24. oktober med Kaiser-Alexander-Grenadier-Regiment 1 opnåede det forventede resultat, da fjenden havde forskanset sig for kraftigt. Endeligt om morgenen den 25. oktober kunne resterne af II/213 forlade stillingen, afløst af Garde-Grenadier-Regiment 2. Den rykkede til Kruishouthem, hvor den omkring middagstid kom i kvarter i Wedekensdriesch.

I og III/213 blev efter deres afløsning natten til 23. oktober kl. 11 ligeledes alarmeret og underlagt 52. RD (104. R.I.Brigade). Den gik i beredskab sydøst for Deynze, men ikke indsat. Om aftenen kom der ordre til, at bataljonerne ville blive transporteret til Kruishouthem i lastbiler. Hertil ankom de omkring kl. 0600 og underbragt i den øst og nordlige udkant med regimentets stab i ved vejen til Deynze.

Indsatsen underlagt 36. RD blev afsluttet med nedenstående anerkendelse af regimentet:

36. Res. Div. Ia nr. 2763

Divisionsbefaling

RIR 213 fra 207 ID forlader den 23. oktober 18 denne division. Indsat under de vanskeligste forhold har regimentet fuldt og helt løst dens tildelte kampopgaver, har afvist flere angreb med infanteri og tanks, og har med dygtige modangreb bevist dens angrebsånd. Jeg udtaler til regiment og dens kommandør min tak og fulde anerkendelse. Mine bedste ønsker følger regimentet mod dens nye virkefelt.

v. Rantzau

Oberst Czettritz gav »gerne sin glæde udtryk over, at regimentet har modtaget denne anerkendelse for sin udmærkede indsats« (27. oktober 18). Den 23. udsendte han følgende befaling til regimentet:

Fra regimentets meldinger erfarer jeg med stolthed og glæde, hvordan regimentet i de sidst forgangne dage udmærket har kæmpet. Ingen end så stor overmagt, intet nok så dårligt vejr har formået at bryde enhedernes vilje til modstand. Jeg udtaler herfor min anerkendelse til alle officerer, underofficerer og mandskab. Der må imidlertid stadig holdes fast. Så mere hårdnakket, jo mere succesfuldt det sker, desto gunstigere bliver den samlede situation for vores fædreland, jo gunstigere den forventede fred.

Czettritz

* * *

Kruishouthem

Ubønhørligt rullede skæbnes hjul videre, og regimentets lidelsesvej havde endnu ikke fundet sin afslutning. Uden hvil og uden ro blev dens rester hele tiden på ny revet med af begivenhederne, hele tiden blev den yderste indsats kræfter af officerer og mandskab for at 4. Armees seje forsvar i Flandern mod en overmægtig fjende fortsat kunne ske. Uniformer og udrustning krævede indtrængende vedligeholdelse, og især de tapre musketerers fodtøj var nedslidt, uden der havde været mulighed for reparationer. Trænet lå et eller andet sted langt tilbage med deres depotbeholdninger, men i tage og uger havde intet været at se til dem. Imidlertid gjorde kompagnierne på trods af deres tilstand stadig deres pligt. I alle hjerter var der en bitter bekymring over fædrelandets fremtid. Ludendorffs afgang var kun med til at øge disse bekymringer. Hvad skulle der blive af Tyskland når denne geniale feltherre var forsat til uvirksomhed, netop i det øjeblik, hvor den største fare truede? Imidlertid er en feltsoldats opgave, som vi sagde til os selv, at fortsætte kampen så længe fædrelandet krævet det.

Kruishouthem lå allerede indenfor rækkevidde af de fjendtlig kanoner, og rundt om de gårde, RIR 213 havde besat, lå allerede en krans af granatkratere. I og III/213 forblev her kun én dag. Fra Garde-korpset kom der besked om at 207 ID natten til 25. oktober skulle afløse 6 Kavallerie-Schützen-Division. Allerede den 20. oktober havde vores søsterregiment 209 afløst den sydlige del af afsnit 6. K.S.D. Den forblev stående på venstre fløj af det nye divisionsafsnit. Da denne kun havde to regimentsafsnit, behøvede kun RIR 98 natten til den 25. at besætte det nordlige afsnit, mens RIR 213 afløste Kavallerie-Schützen-Kommando Nr. 3 i beredskab. Regimentsstab og I/213 blev i de tidlige morgentimer de n25. trukket frem til Nokere og III/213 til området Warandeken – Nellekenskeer. Staben ved 89. Brigade afløste på slottet Nokere staben ved 170. Landwehr-Infanterie-brigade. Om formiddagen ramte et nyt angreb 209's front og dens venstre nabo (IR 181). De tapre 209'ere holdt fast, mens sakserne veg. Strumbatallion 4 og 209 genoprettede situationen. III/213 blev befalet frem til Paardenkauter, hvor den kom under kommando af RIR 209, men ikke indsat. Så kom kl. 13 ordre til, at 207 ID skulle overtage dele af den til højre tilstødende afsnit fra IR 399. Denne opgave tilfaldt RIR 213. III. Bataillon kom igen under regimentskontrol, og i løbet af natten til den 26. oktober blev afløsningen gennemført.

Divisionsafsnittet fik lige øst for Waereghem og var opdelt i Afsnit A (213), B (98) og C (209). Afsnit A havde en forreste med en bredde på omkring 1500 meter og forløb nord-nordvest til syd-sydøst. Jernbane trekanten nord for Waereghem mod Deynze og mod Ingelmunster delte afsnittet i to næsten ligge store dele nordvest og sydvest for jernbanen mod Deynze. Bagud omfattede afsnittet Kruishouthem. Begge de disponible bataljoner fra 213 blev indsat: I/213 til højre og III/213 til venstre. I forreste linje lå fra højre 1., 4., 12. og 11. Kompanie. 9/213 lå bag 11. Kompanie, mens 3/213 var placeret i Nokere. Hver bataljon havde fire MG 08 i stilling: fra 1. MGK alle fire

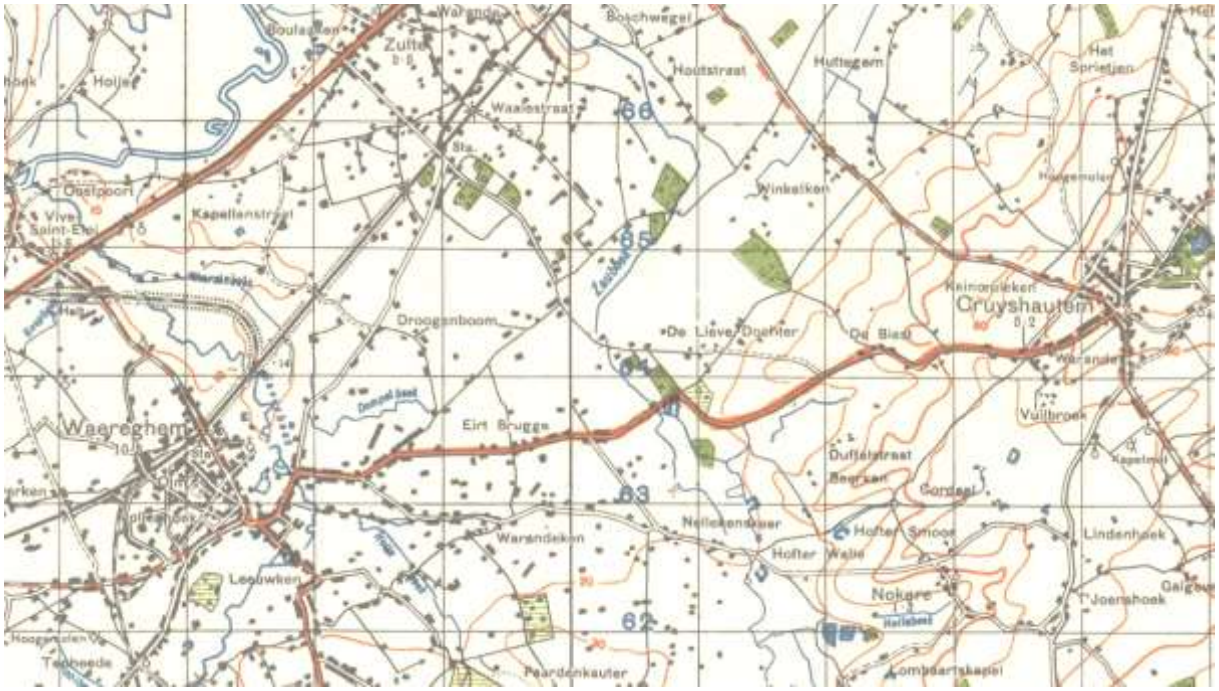

og fra 3. MGK tre i eller tæt bag hovedmodstandslinjen, mens det sidste fra 3. MGK var placeret ved KTK Syd. Foran hovedmodstandslinjen var der skabt et forterræn ved hjælp af en tynd forpostkæde. Regimentets kommandostation lå i gården de Liewe Dochter lidt nord for vejen Waereghem – Kruishoutem halvvejs mellem de to byer. Den 26. oktober forløb rolig. Efter at morgentågen var forsvundet blev afsnittet overfløjet af et stort antal fjendtlige rekognosceringsfly, mens egen aktivitet i luften forblev ringe. Fjendens artilleri skød enkelte forstyrrelsesskydninger, mens vores eget kraftigt beskød Waereghem. Af resterne af II. Bataillon blev der efter regimentsbetaling fra 23. oktober formeret et kampkompagni, der underlagdes I. Bataillon. Heri indtrådte ved opløsning af II. Bataillon alle herfra afkommanderede. Kommandoen over dette kompagni fik Lt. Loeber. Da denne imidlertid blev syg af influenza, overtog Lt. Bolte funktionen. Fra 2. MGK overgik to MG med mandskab til henholdsvis 1. og 3. MGK. Lt Both overtog kommandoen over 3. MGK. Stab II/213, Hptm. Graebsch og Lt. Klauder blev opklaringsstab for mellemstillingen ved Kruishouthem. Da fjenden havde tiltvunget sig overgang over Lys ved Waereghem, kunne stillingen kun anses for midlertidig. Hærledelsen planlagde den afgørende modstand langs den østlige side af Schelde mellem Gent og Oudenaarde i en stilling der forstærket af naturen, bød på gode forsvarsmuligheder. Inden denne blev indtaget skulle en mellemstilling besættes på bakkerne vest for Kruishouthem, vest for Lindenhoef og sydøst for Nokere for at give artilleriet tid til at forlægge til den anden side floden. Omfattende befalinger fastlagde hver eneste detalje i denne forskydning. Opklaringsstabe fastlagde forløbet af den nye stilling, og pionerer blev ivrigt indsat i arbejdet. Tidligt den 26. oktober modtog de kæmpende enheder fortrolige oplysninger om den planlagte tilbagetrækning til Schelde-stillingen. Imidlertid fik fjenden alle disse planer til at falde sammen på grund af hans fremtrængen. Ganske vist forholdt han sig den 27. oktober relativt rolig, men tegnene på et nyt angreb øgedes. Om natten havde en patrulje sonderet frem mod venstre fløj af regimentet, men var blevet afvist af 11/213 inden den kom tættere på. Om eftermiddagen indskød det fjendtlige artilleri sig mod forreste linje med observation fra fly. En livlig trafik på vejen Deynze – Kortryk og vest herfor blev observeret. Også enkelte ildoverfald med artilleri og minekastere ramte stillingen uden at anrette større skader. I alle huse sad endnu den belgiske civilbefolkning. I en af de forreste gårde meldte sig denne dag en ny jordboer sin ankomst, og en tysk længe fik dermed lejlighed til at vise sin dygtighed på området barnefødsel. Om mor og barn overlevede uvejret de næste dage? Hvem ved?

Natten til 28. oktober bragte en reorganisering af afsnittet. Den nordlig tilstødende Garde-Ersatz-Division lagde sin linje tilbage til bakkerne ved banelinjen Waereghem – Olsene – Deynze. Dette krævede tilbagetrækningen af den fløj af RIR 213, der lå på den anden side denne jernbanelinje (Afsnit 1 og 4/213). Samtidig blev 207 ID afsnit forlænget mod nord til nordvest for Droogenboom. RIR 213 afgav en del af venstre fløj til RIR 98 og overtog en del af 6. Garde-IR (højre nabo). Den nye hovedmodstandslinje gik omkring 200 meter øst for banen Waereghem – Olsene og buede på højde med jernbanetrekanten nord for Waereghem præcist mod syd. Højre begrænsning dannede nu linjen: trinbræt (3 km nord banegård Waereghem) – sydkant Winkelhem – nordkant Kruishouthem,

venstre begrænsning linjen Kapellenstraat – Droogenboom – De Liewe Dochter – sydkant Kruishouthem. Forskydningen til det nye ansvarsområde blev indledt på venstre fløj (209) og gennemført mellem kl. 21 og næste morgen kl. 4, uden at blive forstyrre af fjenden. Forterrænet nåede omkring 200 meter på den anden side jernbanen og overskred den ved jernbanetrekanten. RIR 213 havde indsat begge dens kampbataljoner. Kamp Kompagni II/213 (Loeber-Bolte) befandt sig endnu i Ouwegen, hvor den blev opstillet. III/213 lå til højre med 9 og 12. Kompanie i hovedmodstandslinjen, 11/213 i forterræn (?), I/213 til venstre med 1. og 3. Kompanie i hovedmodstandslinje og 4/213 i forterræn. Som erstatning for den manglende beredskabsbataljon/213 havde kommandøren for Afsnit A underlagt to kompagnier af RIR 98.

En regimentsbefaling fra 27. oktober bekræftede som kompagniførere 1/213 Lt. Brusch, 3/213 Lt. Lange, 2. MGK Lt. Both, 11/213 Lt. Graf. Lt. Brusch hidtidige funktion som adjudant ved I. Bataillon blev overtaget af Lt. Eggert, tidligere MG-officer ved I. Bataillon. Lt. Brusch blev sparket af en hest, der midlertidig gjorde ham utjenstdygtig. Den 24. oktober var Hptm. v.d. Osten udnævnt til kommandør for I/213.

I de første morgentimer af den 28. oktober forholdt fjenden sig ret rolig. Der kunne imidlertid igen observeres stærk trafik i Waereghem. Senere dukkede talrige fjendtlige fly op. Pludseligt kl. 11 startede en kraftig artilleriild mod forterræn og den nye hovedmodstandslinje, især ved 9/213. Hovedmodstandslinjen var ikke særlig gunstig, da den overalt kunne observeres. Fjendens trommeild varede kun i et kvarter, så startede et angreb med kraftige styrker mod vores svage forposter. De kunne med deres tynde besætning ikke holde stand med stormen, og var hurtig forsprængt. Enkelte grupper kunne slå sig kæmpende tilbage til hovedmodstandslinjen. Som fjenden nåede jernbanedæmningen, blev han ramt af en ødelæggende ild fra hovedmodstandslinjen især de tunge MG fra 1. og 3. MGK. og tvunget til at grave sig ned langs banen. Enkelte steder lykkedes det ham at sætte sig fast i gårde på vestsiden af jernbanen. Regimentets minekastere rettede deres ild mod disse gårde, og i modstød blev fjenden tvunget tilbage bag jernbanen. Hovedmodstandslinjen var fast på vore hænder. På højre fløj (9/213) blev den trukket noget tilbage for at sikre forbindelsen til højre nabo (6. Garde-IR). RIR 213's tab var omkring 35 mand. Fjenden besatte jernbanedæmningen med stærke kræfter, især med MG. Om aftenen etablerede I og III/213 et ny forterræn. Banedæmningen forblev på fjendens hænder. Med den stærkt decimerede styrke var en tilbageerobring umulig, og ville under hensyn til den planlagte tilbagetrækning også have været en unødvendig opofring. Så RIR 98 kunne få rådighed over de kræfter, der var stillet til disposition for RIR 213, og efter at opstillingen af Kompanie Bolte (=resterne af II/213), blev denne om aftenen den 28. oktober trukket frem. Samtidig blev der i løbet af natten til den 29. oktober foretaget ændringer af opstillingen: i stedet for de to kampbataljoner blev der opstillet en Kamp og en Beredskabsbataljon. Hptm. v. Seelen blev KTK med III/213 (primært 9. og 12/213) og Komp. Bolte, mens Hptm. v. d. Osten blev BTK med 1. og 3/213 og resten af 4/213. 1. og 3. MGK blev underlagt KTK. Hovedmodstandslinjen var besat med 9 og 12/213 og Kompanie Bolte og med 4 MG 08 fra 1. og 3. MGK. 1/213 lå i nærheden af KTK, 3/213 ved BTK (hidtidige KTK syd). Fører for 1. MGK (Lt. Tiessen) og 3. MGK (Lt. Both) havde en reservedeling MG 08 ved sig. Den 29. oktober forløb i Afsnit 213 rolig bortset fra et par ildoverfald, mens på venstre fløj af divisionen RIR 209 var genstand for et større angreb, hvorunder der skete et mindre terrændtab. Heller ikke den 30. oktober bragte hos os særlige begivenheder. Vi følge og vidste, at fjenden blot trak vejret før et nyt, stort stormløb, at han trak sit artilleri frem og kun derfor var rolig. Vi tænkte også alle, at Kruishouthemstillingen senest natten til den 31. oktober ville blive indtaget, men så hed det imidlertid om aftenen den 30., at de hidtidige stillinger skulle fastholdes med alle midler, og at meget vigtige beslutninger afhang heraf. Aldrig havde vi som denne aften med så stor vished følt, at en yderst vanskelig dag lå foran os alle. Hvem, der stadig tvivlede, blev belært af de fjendtlige fly, der om natten kastede bomber på og omkring vore gårde. Ganske vist rettede de ingen materielle skader, og også deres moralske virkning var lig nul, for dem, der dengang stadig var ved fronten, tog ikke bomber, kastet i blinde, særlig alvorlig. Men det sagde os imidlertid, at fjenden ikke undlod at anvende ethvert middel for at ryste vores modstand. 98'erne hørte i løbet af natten kraftig vogn- og kampvognsstøj fra Waereghem. Regiment og brigade udsendte advarsler og bekræftede, hvad vi allerede vidste.

På den måde fandt den 31. oktober en om end svag, så dog kampberedt, fast besluttet enhed. Om en eller anden af folkene i regimentet tænkte på det? For præcist et år siden havde den 31. oktober 1917 været en ulykkesdag for regimentet, da 2/213 ved Pont-a-Vendin mødte sin skæbne.

Kl. 0615 brød den fjendtlige orkan af trommeild løs. Den lå over den forreste linje, den lå over beredskabet, den lå over de Liewe Dochter, den lå over brigadens kommandostation (det hvide slot ved Nokere), kort fortalt: under et uhørt forbrug af ammunition forsøgte fjenden at omdanne hele området mellem Kruishouthem og Waereghem bakkerne til et skrækkens helvede. Det var kun godt, at besætningen i dette område var så tynd! Alligevel var der mange træffere under dette haglvejr af granater. Ved 1. MGK kommandostation under Lt. Tiessen gik en af de første granater eksempelvis gennem stråtaget på et lille træskur sydøst for KTK, ind gennem den ene side og ud gennem den anden, og alarmerede ret grundigt alle. På anmodning via lyssignaler lagde vores eget gode artilleri

kl. 0645 en ødelæggende ild foran vore linjer. Kl. 0715 mente fjenden, at vi var møre, og slap infanteri, støttet af talrige kampvogne, løs mod vore stillinger. Morgentåge lå over området og røgen fra de utallige granater og miner lettede kun langsomt, så sigtbarheden var meget begrænset. Forposterne veg tilbage i det omfang, de ikke blev løbet over ende og overmandet. Som det fjendtlige infanteri så tydeligt blev erkendt fra hovedmodstandslinjen (det kom den morgen til mange forvekslinger i den dårlige sigtbarhed), trådte vore MG i funktion. Der var oplagt rigeligt ammunition, så hverken de tunge MG 08 eller de lette MG 08/15 behøvede at spare. Alle angreb brød sammen under ilden, og intet steds trængte fjenden gennem hovedmodstandslinjen. Ganske vist lagde kompagnierne deres stillinger her og der tilbage, alt efter terræn, således Lt. Schröder 9/213 fra den forreste kant af den lille skov på højre fløj af afsnittet, til det højre hjørne. Resultatet af den forbitrede kamp var at fjenden blev standset foran en linje, dannet af et let MG 08/15 fra 9/213 i nævnte skovhjørne, en MG-deling fra 3. MGK under Lt. Both bag den lille skov, 2 MG 08/15 fra III/213 nord og syd for KTK, en MG 08/15 under Lt. Eggert ved BTK og MG fra 1. MGK ved Lt. Tiessens kommandostation. Virkning af denne kæde af MG på det fjendtlige infanteri var så voldsom, at fjenden blev liggende og ikke vovede at fortsætte angrebet. Da under indtryk af den senere katastrofe, Lt. Tiessen som fange ved staben af den franske IR 169, blev forhørt og adjudanten spurgte, om de tyske MG havde skudt meget, og naturligvis fik et undvigende svar af Lt. Tiessen, sagde franskmanden: »De skød godt, det kan De stole på!«. Han ville naturligvis dermed forklare sit regiments manglende resultat overfor RIR 213, men det gav fører for 1. MGK fik en glædelige tilfredsstillelse, og sikkerhed for at hans MG-skytter havde gjort deres fulde pligt.

Det var imidlertid ikke alle steder, at det stod så godt til, som ved 213: RIR 98 langs vejen fra Droogenboom havde måttet vige. Gårdene langs denne vej blev hurtigt indtaget af franskmændene og langt under kraftigt ild fra 1. MGK under Lt. Tiessen. Under en pause i kampene så vi pludseligt fra venstre fra 98's afsnit, en truppe komme gående. Det var 2 franskmænd, der skulle føre 12 tyske sårede og usårede krigsfanger tilbage, og tilsyneladende havde mistet orienteringen. Som gruppen kom tættere på, sprang Lt. Tiessen med en af hans folk (navnet er desværre ikke længere kendt) frem fra en hæk, hvori 1 MGK havde sin ildstilling, tog de to franskmænd (IR 169) til fange og befriede de tyske kammerater. Det var de sidste fanger RIR 213 tog. De blev bragt til Regimentsstaben og herfra videre til brigade. Da der ikke var klarhed over de reelle situation, øgede denne episode vores sejrsglæde. Vi anså allerede slaget for vundet, men nogle få minutter sener kom Offz.St. Ahlers III/213 styrtende skråt fra højre, fuldstændig udmattet med et let MG over skulderen. Denne tapre soldat, som havde været en veltjent underofficer ved regimentet, havde selv betjent et MG 08/15 ved KTK, og havde holdt franskmændene stangen, selvom de også angreb fra venstre, indtil han løb tør for ammunition. Med sine sidste folk måtte han herefter rømme stillingen, ville imidlertid ikke efterladt maskingeværet, og slæbte det trods fuld oppakning de omkring 500 meter tilbage i løb. Nu var den pligttro man imidlertid færdig og faldt sammen ved Lt. Tiessen. Han fik sig heldigvis senere med resten af III. Bataillon slået sig igennem til Kruishouthem-Stillingen. Hvordan var nu situationen nu i afsnittet? Højre nabo havde givet efter. Allerede kl. 0720 kom en kompagnifører fra 6. Garde-IR frem til regimentets kommandostation med meldingen om, at fjende var brudt igennem og trængte hurtigt frem. Altså var vores højre flanke åben. Her havde 1/213 under Lt. Schmidt (Erich) og Lt. Holzapfel forstærket stillingen ved Lt. Boths 3. MGK. Omkring kl. 10 slog fjenden, der efterhånden havde indset situationen, til med stærke kræfter fra højre. Lt. Schröder 9/213 måtte give efter for presset og gik løbende tilbage med resterne af sit kompagni. Et tysk fly kom ind i lav højde. Dens observatør lænede sig langt ud og pegede bagud mod højderne ved Kruishouthem. Herved blev 213 klar over deres isolation. Også Lt. Both forsøgte med resterne af 3. MGK at slå sig igennem. De nåede imidlertid ikke langt: fjendtligt infanteri, støttet af kampvogne, overvældede den lille flok. »Det var, som frøs vores blod til is. Så hurtigt skiftede det fra glæde over vores netop vundne sejr til den værste ulykke. Sådan havde vi ikke forestillet os afslutningen på krigen« (Lt. Both).

Lt. Schröder nåede ikke den reddende stilling. Han faldt som offer for en fjendtlig kugle. Han var blandt kammerater og undergivne højt respekteret og afholdt på grund af hans konstant beskedne, men også altid pålidelige væsen. Lt. Graf 12/213 havde større held, da ligeledes han på ordre fra Hptm. v. Seelens med sine sidste folk af kompagniet slog sig igennem til Kruishouthem-stillingen. Også Lt Schlee MWK 213 nåede tilbage. Undervejs gik hans minekastere flere gange i stilling, for med fladbaneskydning at jage de allerede fra øst fremrykkende franskmænd på flugt fra en stilling ved De Leiwe Dochter, og på den måde bane vej for sig. Også minekasterne bragte de tapre folk med tilbage. Lt. Manske MWK fald såret i hænderne på fjenden. I mellemtiden havde Hptm. v. Seelen rømmet sin KTK for at begive sig til BTK. Begge ordonnanser, der havde bragt Lt. Tiessens to fanger til regimentets kommandostation, faldt på vejen tilbage i hænderne på fjenden. Efter at være frataget seletøj, blev de sendt tilbage til BTK med besked om, at fjenden allerede stod bag denne. Det tyske artilleris tavshed, det tyske flys signal, afbrydelsen af enhver forbindelse til regiment, alt have så rigeligt vist situationen. Også Lt. Tiessen var også nået BTK med resterne af 1. MGK. Beskudt fra alle sider havde den lille skare slået sig igennem. På gården,

hvor BTK var placeret, befandt sig – omkring kl. 10 – staben I/213, Stab III/213, det meste af 3/213, resten af 1. MGK og forsprængte dele af andre kompagnier fra I og III/213. Hptm. v Seelen var af den opfattelse af situationen, at det var hans pligt at bringe resterne af sin bataljon tilbage så længe, det stadig var muligt, da en forbliven var nytteløst. Sammen med Offz.St. Ahlers slog han sig igennem, men undervejs lettere såret. »Vores glæde var stor, da vi nåede vore tyske kammerater, der holdt bakken besat« (Offz.St. Ahlers). Denne glæde blev ikke medlemmer af I/213 til dels, da Hptm. v.d. Osten trods nok så indtrængende fremstillinger af situationen, ikke kunne bevæges til at give samme ordre, da befaling havde været at under alle omstændigheder at fastholde stillingerne. Også 1. MGK forblev i den fortabte post da Hptm. v.d. Osten befalede den at blive på trods af Lt. Tiessen protester. Fjendtligt infanteri nærmede sig først gården efter at tre kampvogne var gået i stilling. Der blev udvekslet nogle skud. Den tapre cykelordonnans ved 1 MGK, Karl Wöltjen såredes hård ved siden af sin kompagnifører. Og så kom afslutningen: resten af I. Bataillon fald i hænderne på fjenden (omkring kl. 11).

Regimentsstaben ved De Liewe Dochter modtog i løbet af disse begivenheder kun to meldinger, en fra KTK (kl. 0720) og en fra BTK (kl. 0710). Da der ikke indløb flere meldinger, blev Lt. Dahlgrün sendt frem. Denne løb imidlertid i armene på fjenden og kom i fangenskab (0730). Kl. 0820 kom kommandostationen under beskydning af infanteri, da fjenden allerede var trængt frem bag både Kamp- og beredskabsbataljon. Målet var i en bue udenom 213's modstand at nå vejen Wareghem – Kruishouthem hurtigst muligt. Major Kettner forlagde kommandostationen til de Beist lige nord for nævnte vej. Men også herfra måtte staben hurtig fortrække. Fjenden trængte fra nord frem over bakkerne ved de Liewe Dochter. Vejen lå under MG ild fra vest og syd. Major Kettner, Lt. Blömeke, Lt. Denker blev alle såret, men blev ved enheden. Staben nåede Kruishouthem-stillingen. Her var i mellemtiden enheder af 6. Kavallerie-Schützen-Division nået frem, og Kavallerie-Schützen-Kommando 45 (Major Ilsemann) i 213's afsnit. Derudover indsatte Major Kettner resten af minekasterne under Lt. Schlee, resten af III/213 under Lt. Graf og 6. og 7. Kompanie af Garde IR, der var gået tilbage fra højre naboafsnit. Kl. 14 besatte Regimentsstab 213 kommandostationen Groothof, og fik her underlagt alle kavaleriskytterne og hele afsnittet. Andre rester af regimentet stod ved Wedekensdriesch. Fjenden fortsatte denne dag ikke fremrykningen. Kl. 16 blev staben imidlertid trængt ud af Groothof af tung artilleri. Major Kettner forlagde til huse 200 meter øst for Groothof. Om aftenen kl. 2030 tik han ordre til med besætningen på Kruishouthem-stillingen at falde tilbage til stillinger øst for Schelde. Frigørelsen skete ubemærket af fjenden, og så den efterladte bagtrop vendte om morgenen uhindret tilbage. Broerne over Schelde blev på ordre sprængt. Resterne af RIR 213 blev som reserve placeret i Raasbosch (styrke: Batl. Graebsch: 35 mand, MWK 51 mand, MG ved den store bagage: 10 lette og 10 tunge).

Den 31. oktober 1918 havde RIR 213 opbrugt sin kampkraft. Måneder uden erstatninger, uafbrudt indsat på vanskelige punkter langs fronten, havde den til den sidste, hårde kamp vest for Kruishouthem kun kunne indsætte 260 mand i linjen. Alligevel havde denne lille styrke i forhold til brede og dybde på ansvarsområdet kæmpet strålende, værdigt for regimentets overleveringer. Da naboerne til højre og venstre for længst havde mistet deres stillinger, stod dele af 213 stadig fast og urokkelig, og først fra ryggen og med støtte fra kampvogne, havde fjenden kunne bringe katastrofen ned over den lille skare. Ikke mindre end 44 kammerater døde denne dag for fædrelandet. Antallet af sårede lader sig ikke længere fastslå. Set i forhold til de døde, må det have været et væsentligt antal. Af regimentets officerer faldt Lt. Schröder (Helmuth) 9/213 og Lt. Bolte II/213, såret blev Major Kettner, Lt. Blömeke, Hptm. v. Seelen, Lt. Lange, Lt. Denker, Regt-stab, Lt Manske, MWK Lt. Gruel. Taget til fange blev Hptm. v.d. Osten I/213, Lt. Eggert I/213, Lt. Tiessen 1. MGK, Lt. Seegert 3/213, Lt. Schmidt (Erich) 1/213, Lt. Petersen I/213, Lt. Both 3. MGK, Lt. Holzapfel 1/213, Lt. Dahlgrün, MG-officer ved staben, Feldhilfsarzt Bühling I/213.

En tanke rejser sig, når man endnu engang tænker tilbage på begivenhederne den 31. oktober 1918: hvorfor blev tilbagetrækning til Kruishouthem-Stillingen ikke befalet til natten 30./31. oktober? Forskydningen kunne uden problemer være gennemført, Kruishouthem-stillingen kunne sikkert være fastholdt en eller to dage, og derfor først haft behov for at indtage Schelde-stillingen måske den 3. eller 4. november. Skæbnen ville det anderledes, og førte til RIR 213 svære undergang. Vi ved ikke, hvorfor de højere stabe lagde denne sidste, store prøvelse på regimentet. Vi kan kun være stolte over, at undergangen var højst ærefuld, og regimentets renomme endnu engang kunne stråle.

Tildeling af Jernkors i oktober 1918:

I. Klasse:

7. oktober: Lt.d.L. Petersen l/213, Uffz. Engel 11/213, Gefr. Müller 1/213,

28 oktober: Lt.d.L. graf, Lt.d.R. Both, Lt.d.L. Hillmer, Lt.d.R. Bolte, Lt.d.L. Waye, Feldhilfsarzt Prost II/213, Uffz. Luchterhand 1/213, Uffz. Stiller 1. MGK,, Gefr.d.L Bloch 7/213, Schütze Mory 3.MGK.

II. Klasse:

14. oktober: Serg. Schlüter 11/213, Ldst. Klus 11/213; 28. oktober: 1/213: Gefr. Müller VI, Ldst. Reinsberg; 3/213: Musk. Axt, Bässler, Bemm, Senkstacke; 1. MGK: Schütze Kehrer, Späth, Klanke, Müller, Raber, Merkel, Nägele, Höll,

Brunner, Schillinger, Ruck, Golub; 4/213: Ldst. Schmidt, Sdrg. Lüders; 6/213: Ldst. Hahn; 7/213: Ldst. Kruse, Musk. Timmermann, Sehrm. Dabelstein, Ldst. Ehlers, Gefr. Lawrenz, Musk. Hänsel, Ldst. Lukas, Gefr. Ficke; 8/213: Ldst. Meyer, Musk. Günther, Serg. Meyer; 2. MGK: Musk. Reiff, Sienczek, Thuneke, Sodemann, Schütze Schneider, Wiebeck; 9/213: Musk. Geevkow. Ldst. Kitzig, Ldst. Harnisch, Serg. Bärbig; 11/213: Musk. Fahrenkrug, Ldst. Hermening, Gefr. Junghans; 12/213: Musk. Aumann, Gefr. Frien, Christians; 3. MGK: Ldst. Neben, Musk. Wogensen, Ers.Res. Kahrs, Ldst. Larfsson, Schütze Müller, Stollorz, Jacobs, Stockfisch; MWK: Pion. Köster, Ers.Res. Heptner, Pion. Hille, Ldst. Tpaper, Ers.Res.Böhm;

Forfremmet for tapperhed i felten april – oktober 1918 (ufuldstændig):

8. april: Uffz Baum 7/213 til Vzf., Gefr. Könneke 8/213, Kramhöft 5/213 til Uffz., Musk. Ohm, Robrahn, Abshagen 5/213, Grabbe 8/213 til Gefr.; 18. april 1918: Uffz. Möller 8/213 til Vzf., 28. maj 1918: Sgt. Wittenberg 2/213 til Vzf., Gefr. Schilaski 2/213 til Uffz, Musk. Reimers, Dreyer, Oellrich 2/213 til Gefr.; 15. juni 1918: Sgt. Rinck 12/213 til Vzf., 16. juni 1918; Gefr. Strate 11/213 til Uffz, Musk. Schulz 11/213 til Gefr.; 20. juli 1918: Gefr. Simon 6/213, Berg 7/213 til Uffz.; 31. juli 1918: Gefr. Schumann 1/213, Huxoll 7/213 til Uffz., 10. august 1918: Uffz. Wendt 3/213 til Vzf., 12. september 1918: Gefr. Leega 9/213 til Uffz, Musk Heumann, Blank 9/213 til Gefr.; 16. september 1918: Gefr. Molzen III/213 til Uffz, Uffz. Leitloff 12/213 til Vzf; 25. september 1918: Gefr. Senkpiel 3/213 til Uffz; 10. september 1918; Gefr. Riggers, Abshagen, Droste 6/213, Gefr. Wendel, Brunsing, Stange, 7/213, Gefr. Reich 8/213, Gefr. Sievers, Kramer 2. MGK til Uffz; Sgt. Hoppe 2. MGK til Vzf. 12. oktober 1918; Ers.Res. Schach stab/213, Musk. Braje 4/213 til Gefr.

* * *

Indtil våbenstilstanden
1- 11. november 1918

Slaget om Lys var afsluttet, slaget om Schelde lå forude. Også her tilfaldt højre fløj af Garde-korpset 207 ID. Major Kettner fik kommandoen over Afsnit A, der dermed officielt blev Afsnit 213. Alligevel forblev den lille rest af kampbataljon 213 som afsnitsreserve, og blev i Raasbosch. Til føling med fjenden kom det ikke igen. I morgentimerne den 1. november lagde fjenden en voldsom artilleriild over de rømmede stillinger ved Kruitshouthem, og flugte så tøvende efter frem til Schelde. Også da mindre franske enheder den 2. og 3. november etablerede brohoved over Schelde, blev 213 ikke trukket frem til forsvar. Den overmenneskelige nervebelastning hos alle, der var undsluppet helvede den 31. oktober, krævede ro, søvn og søvn, og deres antal var alligevel blevet for lille. Den 2. november indløb underretningen om, at 21 ID stod klar til at afløse 207 ID og de underlagte dele af 6. Kavallerie-Schützen-Division. Natten til den 4. november fandt denne afløsning sted i Afsnit A. Füsilier-Regiment 80 overtog ansvaret. 207. ID blev indgrebsdivision for 21. ID. Indgrebsstyrke 213 fik underlagt 5/FAR 75, og placeret i Stuivenberg og Velzke-Ruddershove. Endeligt blev der tid og mulighed for at reorganiserer regimentet og genoptage dens administration. Fra Tyskland var orlovspersonel returneret. Bortkommanderede returnerede til deres kompagnier, og den 8. november ankom endda en transport af erstatningspersonel på 200 mand. Major Kettner kunne derfor den 7. november gennemfører en reorganisering af regimentet. III/213 blev endegyldigt opløst og alt dens personel overført til II/213: 9. Kompanie til 6, 11. Kompanie til 7, 12. Kompanie til 8, 3. MGK til 2 MGK, Nachrichten (signal) III/213 til Nachrichten II/213. Bestående forblev I/213, II/213, MWK, Infanterie-Pionier-Kompanie og fra III/213 administration, skrivestuer, kasseforvaltning og træn. I overensstemmelse med denne reorganisering var regimentets sidste stillingsbesættelse følgende:

Regimentsstab:
- Kommandør: Major Kettner
- Adjudant: Lt. Blömeke
- Signalofficer: Lt. Schwitzky
- Minekaster officer: Lt. Denker
- Regimentslæge: Stabsarzt Dr. Kraus.
- Gasofficer: Lt. Dormann

I. Bataillon
Kommandør Lt. Brusch
Adjudant: Lt. Georgi (afløsning Lt. Zühlke)
Forplejningsofficer: Feldw.Lt. Benau
Intendant: Oberzahlmeister Berner
Bataljonslæge: Feldhilfsarzt Untermann
1. Kompanie: Offz.St. Hay
3. Kompanie: Lt. Siemsglüss
4. Kompanie: Lt. Wolf
1. MGK: Offz.St. Gerloff (indtil Lt. Held returnerede)
Signaldeling: Sgt. Schwanke
II. Bataillon:
Kommandør: Hptm. Graebsch
Adjudant: Lt. Klauder
Forplejningsofficer: Feldw.Lt. Schröder
Intendant: Zahlmeister Schnor
Bataljonslæge: Feldhilfsarzt Timm
6. Kompanie: Offz.St. Höpner
7. Kompanie: Lt. Kassat
8. Kompanie: Lt. Graf
2. MGK: Offz.St. Lorenz
Signaldeling: Sgt. Schönwald.
MWK: Lt. Schlee.
Infanterie-Pionier-Kompanie: Offz.St. Ahlers.
III/213 (stadig bestående elementer)
Lt. Loeber, Adjudant Feldw.Lt. Kurreck.

Regimentets kampstyrke i begge de to bataljoner var øget til omkring 150 geværer, og regimentets samlede styrke til omkring 900 mand.

Tidligt den 8. november marcherede regimentet, da 207. ID som indgrebsdivision for Alost – Mons stillingen blev trukket længere tilbage, fra Vilzeke-Ruddershove over Oombergen, hvor skrivestuerne havde været placeret, til området Mere – Oostdorp. Major Kettner kunne denne dag se tilbage på et år som kommandør. Det var i stor grad takket være hans forstandige og energiske føring, at regimentet dette år havde præsteret så flot, og havde kunnet vinde et uudsletteligt renomme. Han blev mødt med hjertelige lykønskninger, men den dystre tid var ikke til glade festligheder; på alle hvilede det ængstelige spørgsmål som en tung byrde: »Hvad vil der blive af Tyskland? Har alle døde, alle lidelser, alle besværligheder været forgæves?«

Om aftenen den 10. november placerede en ny befaling divisionen som indgrebsdivision bag Antwerpen-Maas Stillingen. Kl. 17 marcherede RIR 213 videre mod øst og nåede dens befalede underbringelse i Drijleghem – Holhem nordvest for Bryssel i de tidlige morgentimer den 11. november. RIR 98 med I/RIR 209 var på ny indsat for at kunne optage og afløse den fra Schelde-Stillingen returnerende 21. ID. 207 ID blev imidlertid sparet for yderligere kampe i Antwerpen-Maas Stillingen. Der havde i dage været vilde rygter i omløb. Der blev talt om revolution, uro i Tyskland, ja selv i Bryssel – om fred for enhver pris! Fred, ja hvem blandt frontsoldaterne længtes ikke efter en sådan? Det var et sødt, tillokkende ord, der frembragte skønne billeder i sjælen. Men fred for enhver pris? Alle ærlige soldater var rystet til det inderste af en sådan forestilling. Og alligevel, de mørke magter sejrede over et folk, der have mistet troen på sig selv. Derfor blev den tyske soldat den bitre skæbne tildelt, at han efter over 4 års tapreste kampe og sejre, som intet folk på jord havde kunne yde, måtte modtage budskab om fred med den dybeste smerte. Det var, som måtte han tvivle på den himmelske retfærdighed, der lod det ske, at et så uhørt offer forgæves var ydet et ædelt folk.

Over telegraf kom meddelelsen:

Til alle!

Fjendtlighederne skal indstilles på alle fronter den 11. denne måned kl. 1145. Den forreste linje må fra dette tidspunkt ikke overskrides i retning af fjenden. Yderligere befalinger følger.

O.H.L.

Og så kom den ene ulyksalige nyhed efter den anden: Den øverste krigsherre, Kejseren, havde abdiceret! Endnu den 4. november havde han været i vores afsnit, og havde i en dagsbefaling udtalt sin særlige tak og anerkendelse

til enhederne langs Schelde. Og nu var kejserdømmet, for os symbolet på tysk enighed, forbi? Østrig var faldet. Tysklands flanke lå åben. Og i Tyskland havde fædrelandsforrædere, en fej pøbel, taget magten. Desertører havde forrådt deres i nød og død stående kammerater ved fronten, og havde prisgivet hele fædrelandet til fjendens hævntørst, der ikke på den åbne slagmark havde kunne opnå sejren! For frontsoldaten var det, som forsvandt jorden under deres fødder! Ganske vist vinkede hjemmene foran dem, men æren, de i tusind slag så ærefuldt havde tilkæmpet og forsvaret, var forsvundet. Derfor søgte de fædrelandskærlige soldater i deres sjælelige nød et holdepunkt, der kunne holde dem oprejst. De fandt den i den note, som vores trofaste Generalfeldmarschall allerede den 11. november rettede til hæren:

Til hæren!

Våbenstilstanden er blevet undertegnet. Til denne dag har vi med ære ført vore våben. Med trofasthed og hengivenhed har hæren fuldbragt store resultater. I sejrrige angrebsslag, i sejt forsvar, i hårde kampe til lands og i luften har I holdt fjenden fjern fra vore grænser, og bevaret hjemstavnen fra krigens rædsler og ødelæggelser. Med de voksende tal af vore fjender, ved sammenbrud af vores forbundsfælle, der var mod slutningen af sine kræfter, og med den stadig tyngende ernærings og forsyningssituation, har vores regering måttet beslutte sig til acceptering af de hårde våbenstilstandsbetingelser. Men med rank ryk og med stolthed går vi ud af kampen, som vi i over 4 år har udkæmpet mod en verden af fjender. Med bevidstheden om, at vi til det yderste har forsvaret vores land og vores ære, samler vi nye kræfter. Våbenstilstandsbetingelserne forpligtiger til en hurtig tilbagemarch til Tyskland. Under de ovenfor nævnte forhold, en vanskelig opgave, der af hver eneste af jer vil kræve selvdisciplin og tro pligtopfyldelse, en hård prøve af ånd og den indre kraft i hæren. I kamp har I aldrig ladet jeres Generalfeldmarschall i stikken; jeg har også nu tillid til jer!

v. Hindenburg
Generalfeldmarschall

Disse herlige ord fra vores højagtede Feldmarschalls gav frontsoldaten det igen, som han behøvede for at forblive stolt på trods af alle væmmelser: bevidstheden om på den mest trofaste og mest samvittighedsfulde måde at have opfyldt sin forpligtigelse mod folk og fædreland. Med højt hævet hoved kunne han vende hjem.

* * *

Tilbagemarch og hjemkomst

Feltmarskalens note havde betonet de uhyre vanskeligheder, en organiseret tilbagemarch af den tyske hær ville møde. Alene for 4. Armee i Flandern ville tilbagetransporten omfatte over 500.000 mand og 100.000 heste. Til dette var der kun et korridor på 15 km bredde med tre hovedveje til rådighed. At denne tilbagemarch lykkedes på trods af den knappe frist, det hæmningsløse had fra vore fjender tillod, er et mesterværk af tysk organisationskunst, og et strålende bevis på den tyske hærs disciplin. At det håb, vore fjender lagde i den korte frist, fuldstændig blev gjort til skamme, var den sidste store præstation de tyske feltsoldater gennem jerndisciplin udviste foran fjenden

207 Infanterie-Division iværksatte i hast tilbagemarchen i rammerne af Garde-Korpset. Imidlertid fik RIR 213 tildelt en særopgave inden den samlede march kunne antrædes. For at sikre en organiseret afmarch, havde den øverste hærledelse befalet etableret såkaldte spærrelinjer, der skulle bemandes af pålidelige enheder. RIR 213 fik tildelt besættelse af følgende spærrelinjer: Vilbrock-Kanal fra Hoksdonk til Neder – Over – Heembeek og så til Bekkerzeel. Regimentsstaben placeredes i Machelen. De opstillede vagter havde til opgave at bringe forsprængte medlemmer af hæren til et samlepunkt for forsprængte i Vilvoorde. II/213 stillede posterne langs Kanalen, I/213 og MWK i en linje nord for Bryssel. Staben I/213 lå i Stroombeek – Bever, Stab II/213 i Volvoorde, Infanterie-Pionier-Kompanie i Machelen. Under løsningen af denne opgave var regimentet underlagt 23. ID og rykkede om formiddagen den 12. november ud til de befalede poster. »Vores opdukken bevirkede, at etapebrødre og desertører, der endnu dagen før havde fraterniseret med den belgiske pøbel, ikke længere lod sig se« (Major Kettner).

Den 13. var særopgaven løst, og regimentet måtte herefter søge kontakt til 207 ID kolonner. Den marcherede kl. 12 mod Wespelaar nordvest for Louvain, hvor den kl. 17 gik i kvarter. Den 14. gik det ved middagstid igen videre, og efter en lang, anstrengende march blev Loxbergen endeligt nået kl. 22. Hermed havde regimentet igen opnået forbindelse til 207 ID. Denne var til marchen organiseret i fem marchgrupper, hvoraf Marchgruppe V blev dannet af RIR 213 og divisionens pionerenheder under kommando af Major Kettner. De øvrige marchstationer er angivet på baggrund af Lt. Loeber III/213 dagbog, da de officielle dokumenter mangler. Det er derfor muligt, at andre dele af regimentet på enkelte dage var placeret på andre, nærliggende steder, da Lt. Loeber angriber placeringen af III/213. For Regimentsstaben er listen suppleret efter angivelser fra Major Kettner.

15. november	Lindenstraat – Steenvort.	28. november	Haltgern – Uphusen
16. november	Looz – Brogloh	29. november	Darup – Osthellermark
17. november	Paisre (mellem Tongern og Liege)	30. november	Natrup – Hacixbeck
18. november	Herstal – Wandre	1. december	hviledag
19. november	Neutral-Morsenet og Homburg	2. december	Borghorst – Burgsteinfurt
20. november	Aachen – Würselen	3. december	Sunderbauer – Haarhof – Allstede
21. november	Alsdorf – Schaufenberg	4. december	Achmer vor Bransche – Hespede
22. november	Erkenlenz – Mennekerath	5. december	Damme – Dümmerlohausen
23. november	München-Gladbach – Neuwerk	6. december	Heede – Diepholz
24. november	Osterrath – Giesenend	7. december	hviledag
25. november	Neubrunnenweg – Linnep – Lintof	8. december	Twistringen
26. november	Oberhausen – Welttorp	9. december	Bassum – Melchiorhausen – Brinkum.
27. november	Altendorf – Bottrop – Buer		

207 Infanterie-Division var i første omgang underlagt Garde-korpset, men fra 17. november X. Reserve-korps og endelig fra den 21. november under Garde-Reserve-Korps.

Tilbagemarchen blev gennemført i største orden, og den tillid, den gamle Generalfeldmarschall havde skænkede frontenhederne, blev til fulde indfriet. »Vi havde absolut ingen problemer med vores folk, og førte en enhed med udmærket holdning og disciplin gennem Belgien og Tyskland til Bremen«, skriver Lt. Klauder II/213 i et brev til hans tidligere kommandør, Hptm. Ohrt. Og det endda under særlig vanskelige betingelser, da regimentet måtte falde tilbage i hast. Fra 12. november til 30. november var er ikke én hviledag. Ofte måtte to kolonner marcherer side om side ad en af akserne. Særlig vanskelig var marchen over Maashøjderne fra den 18. november. De tunge trænvogne kunne af de udmattede heste ikke slæbes op over bakkerne med fuld last, og kunne kun lastes halvt. En del måtte endda på ordre fra division efterlades. Den belgiske civilbefolkning forholdt sig generelt korrekt. Kvarterer var ind i mellem meget trange, men dog tilstrækkelige. Tidligt den 20. november overskred regimentet den tyske grænse ved Moresnet og rykkede om formiddagen omkring kl. 9 ind i Aachen. Befolkningen i den gamle kejserstad modtog med 207 ID de første frontenheder efter kun at have set de udisciplinerede etapeformationer, og gav soldaterne en overvældende modtagelse. Sort-hvis-røde faner og flag smykkede 213'ernes kolonne, heste og vogne var smykket med gran, og foran marcherede som altid vores gode regimentsmusik under Mester Steinkamp. Dette syn udløste jubel blandt Aachens beboere. Garderne var festligt udsmykkede og klokkerne fra det aktværdige domkirke lød over jublen. Det var ingen sejrsjubel, der fyldte hjerterne, men glæden over, at Tyskland stadig i sin store ulykke kunne mønstre så prægtige regimenter. Hvad befolkningen kunne gøre til frontsoldaternes glæde, gjorde de. Tit overlod de sengene og sov selv i halmen. Og sådan var det langs hele den strækning, regimentet måtte marchere på tysk jord. I de byer, der blev marcheret igennem uden at indkvarterer, stod folk langs gaderne og uddelte gaver til folkene, selvom de dårligt selv havde det mest nødvendige for at overleve. Det gjorde frontsoldaterne godt, da de herigennem oplevede »fædrelandets tak«, frembragt uforfalsket at folkets sjæl.

Den 2. december forlod RIR 98 underlæggelsen under 207. ID og marcherede alene videre. Den 4. december blev RIR 213 frigjort fra divisionen til individuel fortsat march. Den 9. december ventede ved Bassum, Hptm. Plange, rask efter sine sår ved Vieux Berquin, og overtog ved regimentet sin gamle bataljon. Ganske vist var der ikke mange af hans gamle folk tilbage, men det var alligevel en glæde igen at se ham i spidsen. Også Hptm. v. Seelen III/213 sluttede sig ved Brinkum til regimentet, foruden en lang række andre tidligere medlemmer af regimentet, hvis skæbne tidligere havde ført dem til Tyskland.

Der havde længe gået de vildeste rygter gennem regimentet omkring forholdene i Bremen. I virkeligheden havde denne Hansestad i nogle uger være i hænderne på radikale elementer, hvis fører var en desertør ved navn Ecks. Desto mere længtes den tyskbeviste del af Bremens befolkning naturligvis efter frontenhedernes tilbagevenden. Endnu var der ikke ankommet enheder med garnison i Bremen. Som den første nærmede sig 213.

Major Kettner var fast besluttet på, ikke at foretage indmarch i Bremen før frontsoldaterne i mindste detalje ville blive modtage med den behørige ære og respekt. Hertil hørte frem for alt, at regimentet rykkede ind under våben og under egne officerer. Soldaterrådene, som også i RIR 213 var oprettet på ordre fra den øverste hærledelse, bestod af udmærkede kammerater, der arbejde i fuld forståelse med regimentets kommandør. For at skaffe sig et klart billede af situationen i Bremen og for at sikre regimentets indmarch under ærefulde former, sendte Major Kettner nogle dage før ankomsten foran Bremens porte Lt. Dormann forud med tog. Allerede Lt. Dormanns modtagelse på banegården lod ane, i hvilken form Arbejder- og Soldaterrådet agtede at modtage det hjemvendende regiment. Man ville straks afvæbne ham og den ledsagende ordonnans, men det lykkedes Lt. Dormann gennem en energisk optrædende at sætte sig igennem, og gennemtvinge en accept af hans berettigelse til at bære våben før forhandlinger blev indledt i 75'ernes kaserne. Ecks måtte herunder indkasserer en bemærkning fra Lt. Dormann om, at det var mere passende, at han, Ecks, som desertør, indtog en våbenløs position. Takket være Lt. Dormanns fasthed blev resultatet af forhandlingerne, at Arbejder- og Soldaterrådet totalt måtte frafalde sine oprindelige krav (afvæbning foran byens porte, røde faner, føring af soldaterrådet). Også en modtagelse af den regerende borgmester Hildebrandt, som Arbejder- og soldaterrådet havde afsat sammen med senatet, blev opnået af dem energiske repræsentant for regimentet. Han kørte herefter i bil med et medlem af soldaterrådet til regimentet i Diepholz, hvor Major Kettner kunne underrettes om det gode resultat af forhandlingerne. Der stod ikke længere noget i vejen for en indmarch i garnisonsbyen. Lt. Dormann kørte igen tilbage til Bremen for at trække de videre foranstaltninger til modtagelse af regimentet.

Den 10. december samledes regimentet i Brinkum til samlet, festlig indtog. En række Bremer Hanseaten-Kreuz blev fordelt her. Navne på modtagerne er ikke kendt. Det var en udsøgt skøn, endnu dejlig varm senefterårsdag. Alle kirkeklokker ringede. Bremens borgere havde iklædt deres stad i festklæder. »Denne dag vil hos mig og vel os alle – trods alt – forblive uforglemmelig. En sådan menneskemængde, timevis langs gaderne, vi passerede, har jeg dog aldrig i mit liv set, og en sådan hjertelig modtagelse og velkomst ikke forventet« (Lt. Klauder II/213). Ved bygrænsen blev regimentet hilst velkommen af et medlem af soldaterrådet. Ud over regimentets stab var der ingen der bemærkede denne velkomst, da regimentet jo stod i marchkolonne, og dette var også Lt. Dormanns hensigt, der på dette tidspunkt igen sluttede sig til regimentet. Jublen fra de ellers reserverede bremere oversteg alle grænser. De så i 213 ikke kun de tapre frontsoldater, men også befriere af det radikale virvar, der havde hersket de sidste uger. Højdepunktet dannede modtagelse på Rådhuspladsen, hvor borgmester Hildebrandt bød regimentet velkommen til byen Bremen. Han sluttede sin tale med et med begejstring fulgt hurra for det tyske fædreland. Også »kammerat« Henke talte, hvis hurra for republikken imidlertid blev hilst af iskold tavshed hos 213. Major Kettner takkede med nogle få ord for modtagelsen og udbragte det hurra for Byen Bremen. En parademarch foran Major Kettner fulgte. Og så gik det i kvarter på skolen i Kantstrasse. Nu begyndte en række af festdage. I Staatstheater blev der blandt andet en festforestilling af »Undine«, arrangeret af borgerrepræsentationen. Den 13. december var regimentets egentlige afskedsdag. Kl. 10 gennemførtes den sidste regimentsappel. Major Kettner talte nogle varme ord til afsked og takkede sine folk. »Jeg kan ikke give hver enkelt hånden, men med de få, jeg hilser, takker jeg jer alle«. Fra hvert kompagni trådte en underofficer og en menig frem for deres kommandør, og modtog det sidste håndtryk. Musikken spillede, og da sagen om fuglene i skoven og om hjemstavnen, som man nu skulle gense, begyndte, sang alle med af fuld strube. Hptm. Graebsch II/213 takkede på vegne af regimentet deres kommandør for den altid velvillige, retfærdige føring og faste omsorg i en svær tid. Et leve Major Kettner afsluttede appellen. Kvinder fra »Røde Kors« havde smykket soldaterne med blomster, og nu blev de ført rundet til Bremens seværdigheder. Om aftenen fandt der i »Centralhalle« en stor, med over 4000 deltagere, fest til ære for 213. Et soldateråd udbragte her et hurra for de gode forhold mellem officerer og mandskab i Regiment 213.

De næste dage blev regimentet opløst gennem en »kommission«, og snart var kammeraterne spredt i alle retninger over det tyske fædreland. Ikke f or alle var krigstjeneste dermed forbi. Mange deltog i februar 1919 i kampen om Bremen (Division Gerstenberg), blandt andet Lt. Klauder II/213 og Lt. Hämerling, og mange også i grænsebevogtningen og i Baltikum, som Major Kettner, som her var kommandør for Freiwillinge-Regiment Kettner.

* * *

Slutord

Königlich Preußische Reserve-Infanterie-Regiment 213 havde ophørt med at eksistere. For fjernt stående var det et af mange, tapre infanteri regimenter, der havde dannet den jernhårde kerne i den gamle tyske arme. For os, der havde kæmpet og lidt i dens rækker, var 213 blevet et helligt tal. Når i daglig dagen og på arbejde dette tal på en eller anden måde dukkede op, standsede vore hjerte et øjeblik i hukommelse. Så så vi igen de feltgrå kompagnier af mænd, der alle på skuldrene bar tallet 213, så så vi igen de enkle, tapre, navnløse musketerer, der urokkeligt havde gjort deres tunge pligt, men frem for alt ser vi igen dem, der i 20 år har hvilet i Flanderns eller Frankrigs jord – dem, der døde for Tyskland. Og når vi så genser dem for vore indre øjne, følger vi, hvor dybt de voldsomme oplevelser skulder ved skulder med dem, har brændt sig fast i vore hjerter, og hvor snævert vi er og bliver forbundet med dem trods den afstands- og tidsmæssige adskillelse fra hinanden. Så lever den yderst berettigede stolthed op, at vi fik lov at tilhøre et regiment, der på så fremragende måde opfyldte deres tunge forpligtigelse for folk og fædreland som RIR 213, hvorhen end de foresattes befaling bragte den.

Foran denne bevidsthed om trofast hengivenhed mindskes det foruroligende spørgsmål, som vi så ofte har stillet os selv: om alle lidelser, alle vanskeligheder havde været forgæves. Svaret ligger i os selv. Vi ser nu, som det i vores Schleswig-holstenske sang heder: »en dejlig dag oprunder«. Vi ser, som sæden fra den store krig spire, hvordan forsvarsberedte tyske mænd igen løfter det tyske fædreland. Forbilledet for alle kommende slægter er imidlertid skabt af de tyske frontsoldater 1914/18, og ikke mindst 213, for også hos dette regiment galt ordene fra deres store Generalfeldmarschall v. Hindenburg:

Die True is das mark der Ehre

Kransenedlængning 1934 ved mindesmærket for 46 R.D.
i Langemarck

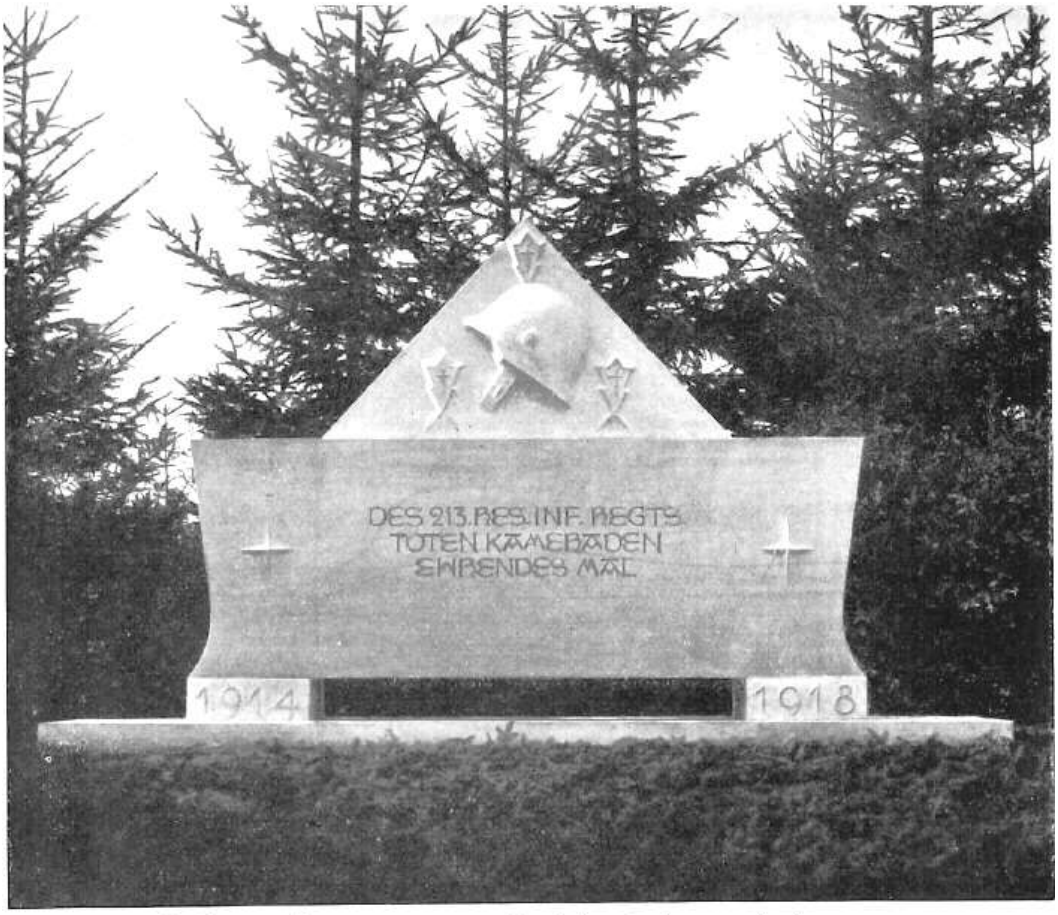

Mindesten for R.I.R. 213 på Kirkegård Osterholz-Bremen

Soldatergrav

Ærestavle

*

For Kejser og Rige
for folk og fædreland
døde heltedøden

2707
Kammerater
fra R.I.R. 213

Tabsoversigt for R.I.R. 213

	Officerer	Mandskab	Total
Stab I. Bataillon	-	1	1
1. Kompanie	5	191	196
2. Kompanie	6	210	216
3. Kompanie	4	216	220
4. Kompanie	5	164	169
Stab II. Bataillon	3	2	5
5. Kompanie	6	225	231
6. Kompanie	5	2029	214
7. Kompanie	1	213	214
8. Kompanie	7	207	214
Stab III. Bataillon	3	-	3
9. Kompanie	8	185	193
10. Kompanie	-	198	198
11. Kompanie	4	185	189
12. Kompanie	5	259	264
MG-Zug	-	5	5
MG-Kompanie	2	30	32
MG-Stab	-	1	1
1. MG-Kompanie	-	44	44
2. MG- Kompanie	1	41	42
3. MG-Kompanie	-	29	29
Minen-Werfer-Kompanie	-	20	30
Nachrichten Zug	-	3	3
Ved andre enheder	4	-	4 (ufuldstændig)
	69	2.638	2.707

110 sønderjyder faldt ved regimentet.
249 sønderjyder er nævnt i de tyske »Verlustlisten«. Dette tal burde også omfatte de 110 faldne.

Navne fremhævet med gult er sønderjyder ved regimentet.

NAVN		FØDT	FØDESTED	DØD	DØDSSTED	KOMP.	GRAD	EVT.
Aaskov	William	12.8.1887	Gonsagger, Hadersleben	24.4.1916	Bousbecque	6	Landsturm	Såret 17.4.1916 St. Eloi
Abb	Peter	7.10.1881	Bremen	30.10.1914	Weidendreft	7	Uffz.	Savnet – død ved dom
Abel	Hans	13.5.1895	Buchholz, Lauenburg	24.1.1915	Jonkershove	1	Uffz.	Såret 23.1.1915 Bixschoote
Abel	Heinrich	11.11.1898	Harsefeld, Stade	30.9.18	Fange Mercatel	1MG	Schütze	Såret 29.9.18 Sailly-Cambrai
Abels	Menno	16.4.1896	Leer, Ostfriedland	10.3.1915	Bixschoote	3	Freiw.	
Abrahamsen	Friedrich	8.5.1877	Hamburg	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Uffz.	
Ach	Ernst	28.7.1896	Güstrow i.M.	18.9.1916	Thiepval	10	Musketier	
Ackermann	Fritz	7.11.1881	Wismar	26.4.1915	Het Sas	7	Gefreiter	Savnet – død ved dom
Ackermann	Wilhelm	21.4.1889	Ottensen, Altona	22.4.1915	Het Sas	9	Ers-Res	Savnet – død ved dom
Adam	Hermann	19.5.1890	Neustettin	25.4.1915	Het Sas	10	Ers-Res	Savnet – død ved dom
Adam	Karl	5.12.1885	Karlsruhe	23.3.1916	Wytschaete	10	Musketier	
Adamowski	Wilhelm	9.10.1893	Bremen,	23.4.1915	Het Sas	12	Freiw.	Savnet – død ved dom
Adomeit	Friedrich	14.12.1884	Gr. Birkenfelde, Wehlau	17.7.1916	Wytschaete	7	Gefreiter	
Ahlers	Fritz	2.3.1886	Wittenburg i. M.	10.1.1917	Zonnebeke	9	Landst	
Ahlers	Martin	31.12.1881	Blumenthal	29.10.1914	Weidendreft	5	Wehrm	
Ahlf	Johann	12.4.1896	Neuhaus a.d. Oste	22.9.1917	Wevelghem	2	Musketier	21.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Ahrens	August	Lübeck		31.7.1917	Tenbrielen	1	Uffz	
Ahrens	Johann	7.4.1881	Blumenthal	13.8.18	Mericourt	11	Musketier	
Albers	Hermann	4.4.1880	Osterbruch, Hadeln	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Gefreiter	
Albers	Johann	25.6.1897	Frankenhostel, Zeven	10.7.18	Vieux-Berquin	10	Musketier	
Alberts	John	30.6.1883	Witzwort, Eiderstedt	4.11.1914	Steenstraate	6	Wehrmann	
Albertsen i	Georg	19.2.1888	Schwabstedt, Husum	22.4.1915	Het Sas	6	Reservist	Savnet
Albertsen iii	Jens	7.4.1884	Husum	9.6.1915	Guer, Morbihan	6	Wehrmann	såret 26.4.1915 Het Sas krigsfange
Albrecht	Alwin	16.9.1894	Ohrdruf	18.5.18	Haisnes	9	Leutnant d. R	
Albrecht	Heinrich	19.10.1881	Bremen	26.4.1915	Het Sas	12	Vz-Feldwebel	Savnet, død ved dom
Albrecht	Theodor	23.5.1898	Appen, Pinneberg	1.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	
Albs	Heinrich	9.9.1878	Brandleben, Dannenberg	20.10.1917	Hulluch	8	Landsturm	
Allerheiligen	Johann	22.1.1879	Bramstedt, Geestemünde	25.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	Savnet
Albers	Hermann	4.4.1880	Osterbruch, Hadeln	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Gefreiter	
Albers	Johann	25.6.1897	Frankenhostel, Zeven	10.7.18	Vieux-Berquin	10	Musketier	
Alberts	John	30.6.1883	Witzwort, Eiderstedt	4.11.1914	Steenstraate	6	Wehrmann	Savnet
Albertsen i	Georg	19.2.1888	Schwabstedt, Husum	22.4.1915	Het Sas	6	Reservist	26.4.1915 Het Sas fangenskab
Albertsen iii	Jens	7.4.1884	Hattstedte, Husum	9.6.1915	Guer, Morbihan	6	Wehrmann	
Albrecht	Alwin	16.9.1894	Tambach, Ohrdruf	18.5.18	Haisnes	9	Leutnant d. R	Savnet, død ved dom
Albrecht	Heinrich	19.10.1881	Bremen	26.4.1915	Het Sas	12	Vz-Feldwebel	
Albrecht	Theodor	23.5.1898	Appen, Pinneberg	1.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	
Albs	Heinrich	9.9.1878	Brandleben, Dannenberg	20.10.1917	Hulluch	8	Landsturm	Savnet
Allerheiligen	Johann	22.1.1879	Bramstedt, Geestemünde	25.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Allers	Heinrich	22.2.1883	Nesse, Geestemünde	28.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	
Allers	Johann	8.2.1889	Beckdorf, Stade	17.5.1915	Het Sas	3	Musketier	
Alpert	Hermann	19.6.1880	Hamburg	25.7.1916	Wytschaete	9	Wehrmann	
Altegöer	Joseph	8.11.1894	Grumme, Bochum	30.4.1916	Wytschaete	M.G	Schütze	Savnet, død ved dom
Alter	Georg	20.4.1883	Friedeberg N.M	25.4.1915	Het Sas	7	Wehrmann	
Altmann	Eduard	9.12.18896	Altona	15.9.1916	Thiepval, Somme	10	Musketier	
Altmann	Philipp	18.9.1882	Altona	14.12.1914	Bixschoote	1	Unteroffizier	
Alvermann	Heinrich	12.10.1884	Fallingbostel	16.1.1915	Bixschote	5	Wehrmann	
Ambrowczyk	Stanislaus	30.3.1898	, Bromberg	22.7.1915	Pilkem-Boesinghe	9	Landsturm	
Ammon	Wilhelm	31.1.1885	Gr. Luba, Filehne	16.5.1915	Het Sas	1	Musketier	savnet
Anders	Emil	28.10.1896	Güstrow i. M.	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Musketier	
Andersen	Hennig	29.4.1895	Gr. Solt, Flensburg	14.12.1914	Bixschoote	4	Freiw.	
Andersen	Wilhelm	29.2.1894	Klove, Schleswig	4.11.1914	Steenstraate	6	Wehrmann	
Andresen	Christian	23.6.1895	Niebüll, Tondern	10.8.1916	Wytschaete	10	Musketier	
Andresen	Emil	9.10.1883	Seth, Tondern	16.5.1915	Het Sas	7	Unteroffizier	
Andresen	Hugo	28.4.1895	Rabenholz, Flensburg	12.3.1917	Neuruppin	12	Musketier	Såret 25.1.1917Zonnebeke
Andresen	Iver	15-07-1896	Flensburg	2.4.18	Hulluch	2 MG	Vz-Feldwebel	
Andresen	Julius	30.12.1898	Altona	29.9.18	Sailly, Cambrai	1	Musketier	savnet
Andresen	Karl	11.2.1879	Arnitlund, Hadersleben	10.10.1917	Gent	6	Landsturm	1.10.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Andressen	Jakob	09-02-1884	Klockries, Tondern	27.10.1914	Weidendreft	9	Wehrmann	
Antkowiak	Hugo	26.2.1896	Hamburg	14.6.1917	Messines	2	Musketier	savnet, død ved dom
Appen	John von	8.10.1889	Ottensen, Altona	25.10.1914	Weidendreft	M.G. D	Reservist	
Archinal	Johann	5.1.1879	Wehlheiden, Kassel	25.10.1914	Weidendresft	5	Wehrmann	
Arf	Heinrich	8.1.1887	Loit, Schleswig	4.11.1914	Steenstraate	5	Wehrmann	
Armbrust	Johann	25.11.1886	Kremperheide, Steinburg	5.11.1914	Steenstraate	2	Reservist	
Arnholz	Martin	9.10.1885	Arnswalde	14.12.1914	Bixschoote	8	Wehrmann	
Arpe	Arthur	30.10.1896	Hamburg	29.9.18	Sailly-Cambrai		Musketier	savnet
Aschemann	Heinrich	7.8.1884	Marienburg i. Hannover	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	savnet, død ved dom
Asmus	Richard	24.2.1881	Altengrabow, Magdeburg	15.11.1914	St. Joseph	12	Wehrmann	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Asmussen	Christian	31.8.1886	Dammholm, Schleswig	10.11.1914	Steenstraate	9	Wehrmann	
Ast	Wilhelm	10.1.1883	Zaugwitz, Neumarkt	1.10.1917	Zandvoorde Hollebeke	1	Landsturm	
Aue i	Johann	4.6.1881	Bliestorf, Lauenburg	13.6.1915	Hannover	11	Wehrmann	såret 16.5.1915 Het Sas
Aufermann	Friedrich	11.11.1898	Düsseldorf	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	
Baalcke	Otto	22.10.1882	Altona	31.10.18	Kruishouthem		Wehrmann	
Baalke	Heinrich	17.2.1894	Wöbbelin, Ludwigslust	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Babekoth	Johannes	27.4.1897	Stettin	16.9.1916	Thiepval, Somme	5	Musketier	
Babel	Willy	16.4.1880	Görlitz	25.7.18	Bac St. Maur	10	Landsturm	Såret. 24.7.18 Vieux-Berquin
Babst	Hermann	24.12.1872	Alt Forst, Sorau	14.6.1917	Messines	2	Vz-Feldwebel	Savnet, død ved dom
Bachmann	Julius	11.2.1895	Siebenbergen, Holstein	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	
Backer	Georg	25.12.1884	Ruhwarden, Butjadingen	25.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	
Backhaus	Adolf	14.1.1883	Nenndorf, Harburg	28.9.18	Sailly-Cambrai	7	Sergeant	
Backhaus	Walter	2.1.1896	Hamburg	6.8.1917	Wevelghem	12	Musketier	4.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Bade	Hugo	10.6.1895	Valparadaiso, Chile	1.5.1915	Roulers	5	Gefreiter	Såret 26.4.1915 Het Sas
Baden	Hermann	12.3.1893	Bremen	22.4.1915	Het Sas	12	Freiw.	

Bahnsen	Julius	7.10.1878	Ockholm, Husum	9.11.1914	Houthulst	5	Wehrmann	Såret 5.11.1914 Steenstraate
Bahnsen	Karl	29.1.1890	Schleswig	16.5.1916	Schleswig	Stab II.	Zahlmeister	Sygdom
Bahr	Nikolaus	16.3.1877	Uthlede, Geestemünde	16.6.1917	Messines	2	Wehrmann	
Baht	Robert	9.12.1896	Gahlkow, Greifswald	3.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	
Balke	Paul	20.2.1898	Plötzky, Magdeburg	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	
Ballerstädt	Wilhelm	30.7.1886	Schlakendorf, Dagun	13.8.1917	Wevelghem	9	Landsturm	12.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Ballwanz	Franz	9.12.1896	Dalow, Dramberg	6.7.1916	Bousbecque	9	Musketier	5.7.1916 Wytschaete
Balzer	Hugo	16.3.1883	Vorsee, Ückermünde	16.5.1915	Het Sas	2	Musketier	Savnet, død ved dom
Bammann	Friedrich	22.12.1882	Wistedt, Zeven	29.4.1915	fange Abbeville	5	Wehrmann	Såret 26.4.1915 Het Sas
Bannick	Willi	14.5.1896	Hamburg	16.8.1916	Linselles	12	Musketier	Såret 14.8.1916 Wytschaete
Baranowski	Stanislaus	10.10.1883	Padniewko, Mogilno	8.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Landsturm	
Bargmann	Wilhelm	8.10.1876	Ütersen, Pinneberg	28.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Barnewitz	Wilhelm	10.10.1893,	Hamburg	18.6.18	Haisnes	12	Gefreiter	
Bartczack	Joseph	19.3.1896,	Grundszieletz, Pleschen	8.9.18	Sailly-Cambrai	8	Gefreiter	
Bartel	Karl	11.4.1894,	Boock, Randow	4.5.1917	Bullecourt	6	Musketier	
Bartels	Emil	15.10.1894,	Dadow, Grabow	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	
Bartels	Hermann	17.1.1887,	Norder-Dithmarschen	6.6.1915	Pilkem-Boesinghe	7	Reservist	
Bartels	Otto	7.6.1896	Wieck, Greifswald	15.9.1916	Thiepval, Somme	4	Musketier	
Bartels ii	Hermann	21.4.1893	Bremen	14.8.1916	Wytschaete	12	Ers-Res	
Bartelsen	Mathias	28-03-1891	Flensburg	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	Savnet, død ved dom
Bartenhagen	August	23.6.1894	Odisheim, Hadeln	27.1.1916	Boesinghe	9	Musketier	
Bartram	Eduard	1.6.1879	Neumünster	3.11.1914	Weidendreft	11	Unteroffizier	
Bartsch	Kurt	26.11.1883	Breslau	4.11.1914	Steenstraate	1	Offz-St	
Bärwolff	Edwin	4.6.1891	Sonderhausen	6.8.1917	Ledeghem	6	Gefreiter	5.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Barzel	Heinrich	1.9.1885	Husum	7.4.1916	St. Eloi	10	Musketier	
Basedow	August	11.10.1890	Tolzin, Güstrow	29.6.1915	Pilkem Boesinghe	2	Landsturm	
Bathke	Friedrich	20.10.1893	Neuendorf	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	
Bauch	Franz	31.5.1887	Altona	5.11.1914	Steenstraate	3	Reservist	
Bäuch	dolf	17.11.1885	Belsch, Hagenow i. M	.25.4.1915	Handzaeme	2	Wehrmann	24.4.1915 . Het Sas
Bauer	Friedrich	15.4.1881	Karlsruhe i. B.	14.8.1916	Wytschaete	10	Musketier	
Bauer	Max	8.3.1881	Tharandt, Dresden	21.10.1914	Hooglede	7	Gefreiter	19.10.1914 Beveren-Hooglede
Bauer	Stephan	7.11.1887	Oberöwisheim, Bruchsal	21.8.1915	Luyghem	2	Ers-Res	
Bauermann	Wilhelm	21.12.1888	Hamburg	12.12.1914	Bixschoote	MG. Zug	Uffz	
Baum	Albert	27.7.1894	Hildesheim	23.10.18	Deynze	7	Vz-Feldwebel	
Baumann	Hermann	13.10.1883	Gowidlino, Karthaus	27.4.1915	Handzaeme	2	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Baumann	Max	4.11.1886	Buggow, Greifswald	3.6.18	Haisnes	3	Landsturm	
Baumann	Max	21.9.1884	Gr. Bünzow, Greifswald	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Musketier	
Baumgarten	Ernst	18.7.1890	Altona	28.12.1914	Altona	2	Reservist	11.11.1914 Steenstraaten
Baxmann	Willi	24.3.1894	Osterwanna, Hadeln	12.9.1916	Thiepval, Somme	4	Musketier	
Bebemeyer	Simon	29.7.1883	Wedel, Pinneberg	27.4.1915	Handzaeme	2	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Bechstädt	Kurt	5.12.1882	Leipzig	6.5.1915	Het Sas	5	Unteroffizier	
Beck	Martin	8.4.1898	Stangendorf, Thurm	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	1. M.G	Schütze	
Becker	Louis	6.4.1880	Hannover	12.12.1914	Zarren	8	Gefreiter	11.12.1914 Bixschoote
Becker	Rudolf	9.1.1896	Altona	14.6.1917	Messines	1. M.G	Schütze	
Becker	Wilhelm	6.4.1895	Sulsdorf, Oldenburg	17.1.1916	Boesinghe	3	Musketier	
Beckmann	August	6.1.1891	Haselhorn, Stolzenau	19.5.1915	Het Sas	1	Musketier	
BECKMANN	Peter	11.1.1878	Süderdithmarsch	27.4.1915	Het Sas	1	Wehrmann	
BECKMANN	Rudolf	29.4.1884	Woosmer b. Dömitz i.M.	4.7.1916	Bousbecque	1	Musketier	3.7.1916 Wytschaete
BEECK	Georg	30.7.1882	Amberg Bayern	16.5.1915	Het Sas	9	Unteroffizier	
BEECK	Kurt	26.3.1896	Gr. Hertzberg Neustettin	22.4.1915	Het Sas	7	Musketie	
BEELITZ	Hermann	17.4.1895	Nickel Treuenbritzen	30.1.1916	Boesinghe	9	Musketier	
BEER	Otto	12.12.1881	Waldenburg	26.4.1915	Het Sas	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
BEGEHR	Bernhard	2.11.1898	Altona	5.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Landsturm	
BEGER	Johannes	28.3.1886	Wilstedt Stormarn	9.7.1915	Thourout	1	Wehrmann	9.6.1915 Pilkem Boesinghe
BEHNKE	Ernst	2.5.1896	Goldenbaum Neustrelitz	16.9.1916	ThiepvalSomme	9	Musketier	
BEHNKE	Franz	29.9.1881	Vorderhagen Boizenburg	1.11.1915	Houthulst	11	Landsturm	26.10.1915 Boesinghe
BEHNKE	Johann	3.9.1879	Tangstedt Pinneberg	30.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	Savnet
BEHNKE	Karl	4.5.1879	Bahrenfels Altona	26.4.1915	Het Sas	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
BEHREND	Karl	29.1.1885	Altona	27.10.1914	Weidendreft	3	Reservist	
BEHRENS	Friedrich von der	14.11.1886	Gandesbergen Hoya	12.5.1916		11	Musketier	
BEHRENS	Fritz	26.3.1888	Belfort Oldenburg	13.5.18	Haisnes	9	Reservist	
BEHRENS	Heinrich	10.7.1896	Wistedt Harburg	16.9.1916	ThiepvalSomme	10	Musketier	
BEHRENS II	Diedrich	9.7.1886	Burgdamm Blumenthal	16.5.1915	Het Sas	2	Erz-Reservist	
BEHRMANN	Rudolf	1.4.1880	Plotzen Löbau i. Sa.	19.10.1914	Beveren-Hooglede	12	Wehrmann	Savnet
BEHRMANN	Rudolf	26.3.1878	Bahrenfeld Altona	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
BEIERSDORF	Franz	21.9.1884	Greifenhagen	11.11.1916	Charleroi	2	Unteroffizier	13.9.1916 Thiepval Somme
BEISEL	Peter	15.1.1879	Rothenberg Erbach	15.9.1916	ThiepvalSomme	2	Wehrmann	
BELKE	Otto	1.11.1886	Born Franzburg	7.8.1917	Zandvoorde Hollebeke	1	Musketier	
BELLER	Hinrich	13.7.1891	Dingerdoon Schleswig	11.2.1915	Houthulst	10	Reservist	10.2.1915 Bixschoote
BEMM	Georg	23.8.1891	Annaberg i. Sa.	28.10.18	Waereghem	3	Sergeant	
BENRATH	John	25.4.1883	Altona	1.11.1914	Jonkershove	3	Wehrmann	30.10.1914 Weidendreft
BENTHE	Heinrich	20.1.1895	Hastedt Bremen	22.4.1915	Het Sas	8	Freiwilliger	
BENZ	Ludwig	13.7.1886	Schwetzingen	22.4.1915	Het Sas	8	Landsturm	
BERG	Erich	4.7.1896	Düsseldorf	12.8.1919	Amiens	2. M.G	Gefreiter	31.10.18 Kruishouthem fange. sygdom
BERG	Ferdinand	18.8.1888	Ückermünde	11.7.18	Vieux Berquin	1	Gefreiter	
Berg	Max	17.4.1894	Kolmar i. P.	17.9.1915	Boesinghe	12	Landsturm	
Berg ii	Hermann	13.5.1890	Güstrow i. M.	11.5.1915	Het Sas	12	Landsturm	
Bergemann	Ernst	29.10.1892	Frankfurt a.O.	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	4	Musketier	
Bergemann	Franz	13.12.1887,	Greifenhagen	26.1.1917	Schwäb.-Hall	12	Unteroffizier	Sygdom
Bergholz	Paul	22.5.1889,	Ückermünde	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	
Bergmann	Karl	20.10.1895,	Altona	16.9.1916	ThiepvalSomme	5	Musketier	
Bergmann	Reinhard	31-03-1897,	Flensburg	27.8.1917	Abancourt	1	Musketier	1.6.1917 Inchy en Artois
Berkel	Fritz	12.2.1892	Mühlheim a. Ruhr	16.5.1915	Het Sas	10	Musketier	Savnet
Berkemann	Rudolf	29.7.1896	Bielefeld	23.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	
Berndt	Emil	24.7.1886,	Ückermünde	8.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Reservist	
Berndt	Friedrich	30.11.1889	Greifenhagen	26.6.1916	Wytschaete	MWK	Ers-Reservist	Ex. 10/MWK 246

Berndt	Karl	7.1.1896	Greifenhagen	17.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Musketier	
Bertsch	Johann	7.7.1894,	Ortelsburg	23.10.18	Deynze	6	Musketier	
Bethmann	Karl	30.3.1890	Grimmen	22.4.1915	Het Sas	8	Gefreiter	
Bettermann	Ernst	26.12.1894	Schönau i. Schlesien	21.7.18	Vieux-Berquin	6	Musketier	
Betz	Heinrich	28.7.1892,	Langenselbold, Hanau	3.4.1916	Bousbecque	11	Musketier	1.4.1916 Sz. Eloi
Betz	Johann	24.12.1881	Waldmünchen	9.8.18	Zandvoorde-Hollebeke	2	Landsturm	
Beuck	August	24.7.1877,	Segeberg	23.4.1915	Het Sas	3	Wehrmann	
Beushausen	Otto	22.7.1891	Hamburg	14.12.1914	Bixschoote	4	Ers-Reservist	
Beuthin	Johannes	22.1.1885	Rendsburg	22.5.1915	Thourout	7	Musketier	16.5.1915 Het Sas
Beyerstedt	Bernhard	31.3.1880	Braunschweig	25.10.1914	Weidendreft	8	Wehrmann	
Bieber	Erhard	25.5.1896,	Balkupönen,Ragnit	15.11.1917	Hulluch	2	Musketier	
Biel	Hermann	11.12.1883	Ohlendorf,Goslar	9.11.1914	Houthulst	5	Gefreiter	
Bielawski	Johann	21.12.1895	Glisnica,Adelnau	23.10.1915	Boesinghe	12	Musketier	
Bielfeldt	Hans	26.7.1885,	PrinzenmoorRendsburg	1.4.1916	St. Eloi	11	Reservist	
Biermann	Peter	13.9.1895,	Kjöbenhoved,	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	
Biermann	Rudolf	20.9.1896	Woldegk Neustrelitz	15.9.1916	ThiepvalSomme	8	Musketier	Såret og savnet
Binder	Friedrich	23.12.1887	Sandhof Marienburg	15.11.1914	Lazarett	10	Reservist	22.10.1914 Bixschoote-Kortekeer
Bittmann	Alois	13.5.1887	Michelbach Rastatt	15.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Blaczak	Johann	11.12.1896	Wikowo Preußen	4.4.1915	Handzaeme	11	Freiwilliger	1.4.1915 Handzaeme
Blaczicak	Franz	10.9.1880	Glemboczek Mogilno	18.7.1915	Iseghem	7	Wehrmann	9.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Blank	Franz	11.4.1880	Otterndorf Hadeln	2.1.1915	Bixschoote	1	Wehrmann	
Blank	Georg	14.7.1885	München	28.4.1915	Het Sas	1	Unteroffizier	
Bläser	Heinrich	3.11.1877	Herdorf Altenkirchen	30.10.1914	Weidendreft	4	Wehrmann	
Blazejezak	Joseph	27.9.1897	Posen	24.7.18	Vieux-Berquin	11	Musketier	
Bleck	Adolf	7.10.1886	Barischin Minsk Rußland	4.6.1915	Pilkem-Boesinghe	4	Musketier	
Blikslager	Heinrich	1.5.1892	Leer	25.1.1917	Zonnebeke	11	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Blöcker	Karl	12.9.1881	Kiel	12.11.1914	Jonkershove	11	Wehrmann	5.11.1914 Steenstraate
Blom	Christian	17.1.1893	Steving Sonderburg	21.12.1915	Boesinghe	3	Musketier	
Blome	Martin	25.7.1882	Bremerhaven	27.4.1915	Het Sas	6	Offz-St	
Blüdorn	Heinrich	1.3.1883	RusdorfSchleswig	25.4.1915	Het Sas	10	Wehrmann	
Bluhm	Willi	30.1.1886	Gr. Borstel Hamburg	1.4.1915	Handzaeme	9	Wehrmann	
Blume	Christoph	17.11.1894	Bremen	13.4.1915	Bixschoote	9	Freiwilliger	
Blumenthal	Karl	7.1.1883	Nemitz Randow	1.7.1915	Jonkershove	8	Wehrmann	7.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Boch	Emil	28.5.1884	Untergimpen Sinsheim	4.5.1915	Het Sas	4	Ers-Reservist	Savnet, død ved dom
Bock	Franz	7.3.1891	Neusorge Darkehmen	8.8.1915	Houthulst	10	Landsturm	uæykke
Bock	Heinrich	3.2.1895	Rastorfer Passau Plön	24.9.1916	Aschersleben	7	Musketier	10.4.1916 St. Eloi
Bock	Paul	31.12.1896	Preetz Plön	6.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	1. M.G	Schütze	
Bockemüller	Ernst	21.4.1896	Bassen Achim	12.2.1919	Calais	6	Musketier	6.1.1917 Zonnebeke fange, død sygdom
Böcker	Claus	3.4.1893	Oberndorf Neuhaus	10.7.1915	Jonkershove	2	Musketier	7.7.1915 Pilkem Boesinghe
Böckmann	Alex	4.10.1895	Ottensen Altona	29.8.1916	Bousbeque	4	Musketier	2.8.1916 b. Wytschaete
Böckmann	Otto	26.3.1896	Grabow Grabow	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	savnet
Bockwoldt	Heinrich	30.9.1885	Gr. Siemz Schönberg i.M.	27.4.1915	Het Sas	1	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Bode	Heinrich	20.8.1892	Bremen	5.6.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Böden	Friedrich	6.6.1898	Mittegroßefehn Aurich	29.9.18	Sailly-Cambrai	3. M.G	Schütze	Savnet, død ved dom
Boelssen	Wilhelm	31.3.1892	Bremen	24.2.1916	Boesinghe	10	Musketier	
Bohde	Georg	03-04-1887	Tondern	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Landsturm	
Böhl	Karl	17.9.1880	Tewswoos Dömitz	27.10.1915	Boesinghe	12	Landsturm	
Bohlick	Paul	3.12.1894	Baumgarten Bützow i. M.	26.4.1915	Het Sas	9	Musketier	
Bohlmann	Gustav	28.4.1889	Amalienhof Köslin	10.5.1915	Het Sas	2	Unteroffizier	
Bohn	Friedrich	23-11-1895	Wyk a. Fehmarn Tondern	26.4.1915	Het Sas	4	Freiwilliger	
Bohnhoff	Heinrich	14.10.1881	Lübeck	9.11.1914	Steenstraate	10	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Bohnsack	Amandus	23.7.1896	Hamburg	27.9.1917	Verden s.d. Aller	7	Musketier	21.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Boje	Mathias	18.1.1889	Cöln	31.10.18	Kruishouthem	MW-K	Sergeant	
Boje	Wilhelm	18.5.1884	Mentin, Parchim	5.5.1915	Het Sas	2	Wehrmann	
Boldin	Willy	18.7.1891	Gr. Ammensleben,	5.5.1915	Het Sas	8	Musketier	
Boldt	Kurt	12.10.1894	Berlin	5.8.1917	Wevelghem	9	Leutnant d. R	4.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Boldt ii	Martin	1.5.1897	Neustadt, Ludwigslust	23.3.18	Hulluch	1	Musketier	
Bolte	Gerhard	24.3.1895	Oldenburg	31.10.18	Kruishouthem	8	Leutnant d.R	
Boock	Ernst	25-11-1877	Flensburg	26.4.1915	Het Sas	12	Vz-Feldwebel	
Boos	Christian	18.10.1891	Schwetzingen, Mannheim	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Musketier	
Boras	Otto	4.6.1896	Arnswalde	4.6.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Musketier	
Borchers	Hinrich	28.4.1885	Hamburg	20.10.1914	Staden	1	Wehrmann	
Borchers	Johann	30.4.1884	Seedorf, Bremervörde	18.10.1915	Boesinghe	9	Reservist	
Borchers	Johann	17.12.1891	Bremen	8.8.1916	Wytschaete	10	Musketier	
Borchert	Rudolf	11.3.1889	Gömnitz, Lübeck	17.4.1916	St. Eloi	6	Landsturm	
Börck	August	20.12.1896	Kronsforde, Lübeck	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	Savnet, død ved dom
Bormann	Edmund	27.12.1881	Berlin	28.10.1914	Weidendreft	3	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Bornemann	Walter	26.3.1891	Braunschweig	22.4.1915	Het Sas	9	Freiwilliger	
Bornhold	Walter	18.4.1898	Hamburg	1.10.18	Mercatel - fangeskab	12	Musketier	28.9.18 Sailly-Cambrai
Bornholdt	Peter	8.5.1889	Bokholt, Pinneberg	27.6.1917	Messines	1 M.G	Unteroffizier	
Borns	Heinrich	18.8.1893	Hamburg	18.10.1914	Roulers	2	Unteroffizier	
Borowiak	Thomas	4.8.1895	Kankel, Lissa	20.5.18	Haisnes	10	Musketier	
Borstel	Ernst	5.12.1885	Tangermünde, Stendal	1.11.1914	Brüssel	10	Reservist	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Börsz	Bendix	6.1.1879	Hamburg	6.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Landsturm	
Bösche	Friedrich	14.4.1887	Rockwinkel, Bremen	18.5.1915	Jonkershove	5	Musketier	17.5.1915 b. Het Sas
Böse	Hinrich	13.11.1887	Benkel, Achim	17.4.1916	St. Eloi	6	Landsturm	
Bösenberg	Karl	1.3.1887	Hamburg	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Musketier	
Bosse	Theodor	30.12.1888	Irxleben,Wolmirstedt	25.4.1915	Handzaeme	2	Reservist	Savnet, død ved dom
Bössow	Hans	20.12.1893	Wanzleben	19.7.18	Vieux-Berquin	5	Leutnant d.L	
Bössow	Heinrich	13.1.1896	Rüst, Dobbertin	12.6.1917,	Messines	1. M.G	Schütze	
Bössow	Julius	25.12.1880	Großenbrode, Oldenburg	12.9.18,	Mericourt	11	Unteroffizier	
Böttcher	Hans	9.4.1885	Fitzen, Lauenburg	12.11.1917	Hulluch	11	Landsturm	
Böttcher	Hermann	8-8-1896	Harrisleefeld, Flensburg	22-11-18,	Wandsbek-Barmbeck	2. M.G	Gefreiter	20.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Böttcher	Johann	15.9.1894	Bremen	22.4.1915,	Het Sas	12	Freiwilliger	
Böttger	Johannes	15.4.1885	Altona	23.10.1915,	Roulers	4	Musketier	6.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Boylen	Julius	25.7.1885	Sönnebüll, Husum	25.4.1915	Het Sas	6	Wehrmann	

Boysen	Karl	4.2.1894	Kiel	20.7.1916,	Wytschaete	M.G	Unteroffizier	
Braam	Theodor	17.5.1893	Materhorn, Cleve	14.7.18,	Sailly	10	Musketier	13.7.18 Vieux-Berquin
Bracker	Max	27.4.1896	Neumünster	24.4.1915,	Houthulst	5	Gefreiter	22.4.1915 Het Sas
Brandenburg	Karl	10.12.1885	Lübeck	28.5.1915,	Roulers	5	Musketier	17.5.1915 Het Sas
Brandt	Adolf	27-08-1894	Flensburg	14-6-1916	Wytschaete	9	Musketier	
Brandt	Emil	13.1.1896	Bromberg	25.6.1917	Tourcoing	5	Musketier	
Brandt	Ernst	31.8.1889	Altona	11.11.1914,	Steenstraate	2	Reservist	
Brandt	Ernst	23.2.1882	Geestemünde	30.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	14.6.1917 Messines
Brandt	Ferdinand	14.2.1884	Holtum-Geest, Verden	9.11.1914	Steenstraate	10	Wehrmann	
Brandt	Heinrich	14.7.1882	Prangendorf, Güstrow	22.4.1915	Het Sas	5	Vz-Feldwebel	
Brandt	Karl	5.5.1889	Gr. Justin, Kammin	19.3.1916,	Wytschaete	10	Musketier	
Brandt	Wilhelm	2.1.1896	Cielle, Bromberg	23.9.1917,	Kortryk	5	Musketier	20.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Brandtjen	Johann	28.4.1895	Bremervörde	2.7.1917	Kortryk	11	Musketier	24.6.1917 Messines
Brankmann	Willy	27.5.1896	Lüneburg	29.8.1916	Wytschaete	10	Musketier	
Brassat	Heinrich	13.7.1889	Uszkamönen, Tilsit	24.10.1914,	Weidendreft	1	Reservist	
Brätsch	Ernst	8.2.1878	Boxhagen, Niederbarnim	22.10.1914,	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	
Bräuer	Walter	17.12.1895	Hünfeld	15.6.1917,	Messines	7	Musketier	
Braun	Julius	28.6.1889	Karlsruhe i. B.	11.7.1916,	Wytschaete	4	Ers-Reservist	Forulykket
Breckwoldt	Hermann	1.11.1884	Ellerbeck, Pinneberg	13.11.1914,	Steenstraate	2	Wehrmann	
Bredahl	Wilhelm	6.3.1891	Brux, Rendsburg	20.9.1917,	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	Savnet, død ved dom
Bredehöft	Johann	13.9.1880	Giehlermoor, Osterholz	9.5.1916,	Wytschaete	2	Musketier	
Bredthauer	Friedrich	26.3.1880	Stadthagen	25.7.18,	Vieux-Berquin	5	Landsturm	
Brehmer	Karl	25.8.1877	Altona	22.10.18	Bixschoote-Kortekeer	12	Wehrmann	
Brehmer	Kurt	4.10.1880	Hamburg	31.10.1914,	Weidendreft	1	Offz-St	
Breiholz	Hans	26.7.1896	Wilster, Holstein	17.9.1916	Thiepval, Somme	7	Musketier	
Breitsprecher	Otto	25.10.1885	Jarmen, Demmin	12.9.1915,	Cöln-Kalk	3	Musketier	21.5.1915 et Sas
Bremer	Johann	29.4.1880	Buschhausen, Osterholz	1.11.1914,	Aschhoop	8	Wehrmann	22.10.1914 Bixschoote-Kotekeer
Bremer	Karl	22.4.1878	Altona	19.10.1914,	Beveren-Hooglede	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Bremer	Theodor	07-02-1888	Angelsund, Flensburg	13.11.1914,	Greifswald	10	Reservist	28.10.1914 Weidendreft
Bremermann	Otto	8.3.1881	Bremen	22.4.1915	Het Sas	8	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Bremermann	Wilhelm	24.8.1883	Seehausen, Bremen	22.10.1914,	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	
Brendenmühl	Otto	15.7.1894	Hermannsthal, Kammin	2.4.18	Hulluch	5	Musketier	
Brenke	August	25.4.1880	Driftsethe, Geestemünde	19.10.1914,	Beveren, Hooglede	8	Wehrmann	
Brewka	Joseph	22.4.1896	Flatow	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Musketier	
Brezezinski	Paul	20.8.1898	Posen	12.3.18,	Hulluch	8	Musketier	
Brinck	Herbert	19.10.1896	Altona	17.9.1916,	Thiepval, Somme	11	Musketier	
Brinckmann	Wilhelm	25.2.1884	Bielefeld	22.4.1915	Het Sas	1	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Bringmann	Albert	2.5.1878	Witzhausen	26.10.1914	Weidendreft	10	Unteroffizier	
Bringmann	Wilhelm	5.11.1885	Farge, Blumenthal	19.10.1914,	Beveren-Hooglede	5	Wehrmann	
Brinkmann	Albert	29.5.1880	Bremen	5.11.1914,	Jonkershove	8	Gefreiter	2.11.1914 Weidendreft
Brinkmann	Heinrich	3.10.1886	Steddorf, Zeven	9.5.1916,	Wytschaete	2	Musketie	
Brinkmann	Heinrich	5.11.1883	Schwaförden, Sulingen	22.4.1915,	Het Sas	7	Vz-Feldwebel	Savnet, død ved dom
Brinkmann	Paul	4.2.1897	Reddlich, Wismar	22.10.18,	Deynze	3	Musketier	
Brix	Adolf	4.8.1893	Kiesbyfeld, Schleswig	10.4.1916,	St. Eloi	6	Musketier	
Bröcker	Franz	3.4.1877	Oelde, Hamm i.W.	16.5.1915,	Het Sas	7	Unteroffizier	
Brockman	Wilhelm	3.4.1880	Bremen	30.10.1914,	Weidendreft		Gefreiter	
Brockmann	Fritz	12.1.1889	Uthlede, Geestemünde	16.9.1916,	Thiepval, Somme	1	Musketier	
Brockmann	Johann	7.10.1883	Calbe, Zeven	26.4.1915,	Het Sas	5	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Brockmann	Karl	4.1.1896	Laage, Güstrow	29.9.18	Sailly b. Cambrai	4	Musketier	
Brockmann II	Karl	23.2.1896	Karlshof, Schwerin	17.6.1917	Messines	1	Musketier	
Brockmeier	Ludwig	21-04-1882	Flensburg	18-9-1916	Thiepval, Somme	10	Musketier	
Brodersen	Ketel	8.10.1895	Husum	26.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Brodersen	Marquard	17-09-1889	Sollerup, Flensburg			10	Musketier	
Bröhan	Johannes	9.12.1889	Borstel, Jork	16.9.1916	Thiepval, Somme	5	Musketier	
Brückner	Willy	18.3.1886	Chemnitz, Kappel	22.11.18	Nantes i. Gefangensch.	3	Musketier	31.10.18 Kruishouthem
Brüggemann	Friedrich	5.11.1877	Spaden, Lehe	9.9.1917	Geestemünde	3 M.G	Landsturm	sygdom
Brüggmann	Johannes	28.3.1897	Horneburg, Stade	22.7.18	Vieux-Berquin	4	Musketier	
Bruhn	Ernst	27.2.1884	Hamburg	24.4.1915	Het Sas	3	Ers-Reservist	
Bruhn	Timm	3.6.1896	Elmshorn, Pinneberg	29.10.18	Wetteren	6	Musketier	sygdom
Bruhns	Bernhard	24.10.1898	Wandsbek, Stormarn	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Musketier	
Bruhns	Otto	16.1.1898	Hamburg	28.7.18	Vieux-Berquin	7	Musketier	
Brumberg	Friedrich	18.9.1875	Langwitz, Stavenhagen	30.6.1917	Messines	6	Landsturm	
Brümmel	Max	4.3.1884	Silensen, Belgrad	21.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3	Unteroffizier	
Brümmer ii	Otto	26.8.1896	Krüchern, Cöthen	2.2.1917	Gulleghem	1	Gefreiter	30.1.1917 Zonnebeke
Brungs	Heinrich	9.7.1884	Mondorf, Siegkreis	29.9.18		3	Gefreiter	Sailly-Cambrai, død ved dom
Brünicke	Rudolf	30.9.1898	Kl. Offenseth, Pinneberg	24.3.18	Hulluch	11	Musketier	
Brüning	Heinrich	29.5.1880	Wanzlitz, Grabow	9.11.1915	Boesinghe	9	Landsturm	
Brüning	Wilhelm	12.4.1881	Dambeck, Grabow	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	Savnet, død ved dom
Brünjes	Georg	30.11.1884	Bokel, Geestemünde	21.11.1917	Wahagnies	3	Landsturm	27.10.1917 Hulluch
Brünjes	Nikolaus	27.1.1884	Hambergen, Osterholz	30.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	
Bruns	Hans	17.6.1896	Hamburg	5.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	
Bruns	Wilhelm	23.7.1897	Oberndorf, Neuhaus	15.5.1917	Bullecourt	6	Musketier	
Brüns	Johann	1.10.1894	Bremen	4.5.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	
Bruse	Christian	18.4.1885	Schwerin i.M.	30.10.1914	Weidendreft	1	Wehrmann	
Brüsewitz	Karl	2.11.1893	Westwine, Usedom	5.11.1914	Steenstraate	5	Gefreiter	
Bruß	Franz	10.12.1877	Tribsow,Kammin	15.9.1916	Velu	1	Landsturm	
Brütt	Heinrich	27.9.1889	Odisheim, Hadeln	5.6.18	Wahagnies	4	Landsturm	3.6.18 Haisnes
Bubbers	Karl	21.5.1882	Süder-Dithmarschen	25.9.1917	Gefangensch. i. Bailleul	7	Gefreiter	20.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Buch	Wilhelm	21.6.1898	Hamburg	25.9.1917	Kortryk	2.M.G	Schütze	20.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Buchholz	Albert	8.10.1886	Greifenhagen	18.7.1915	Jonkershove	3	Reservist	17.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Buchholz	Clemens	7.12.1888	Rosenthal, Dt. Krone			10	Musketier	
Buchholz	Ewald	7.12.1879	Königsberg i. Pr.	26.4.1915	Het Sas	5	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Buchholz	Heinrich	14.4.1883	Recklinghausen	30.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	
Büchsenschuß	Heinrich	23.3.1893	Essen, Reklinghausen	12.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	9	Gefreiter	
Buck	Martin	5.9.1897	Sandhausen, Osterholz	21.9.1917	Haupt-Verbandsplatz	3	Musketier	20.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Buckow	Rudolf	20.7.1887	Necheln, Wismar	23.10.1917	Wahagnies	5	Landsturm	22.10.1917 Hulluch

Budniak	Hermann	6.12.1890	Bauhof	27.4.1916	St. Eloi	MWK	Landsturm	Ex 9/Lad.-Werf.-Abt.
Buggisch	Paul	3.3.1893	Berlin	31.10.18	Nokere	1	Musketier	
Buhr	Adolf	22.3.1896	Ochsenwärder, Hamburg	18.9.1916	Thiepval, Somme	7	Musketier	
Buhr	Emil	2.10.1893	Wittenburg i. M	21.9.1916	Thiepval, Somme	12	Musketier	Savnet
Buhr	Ludolph	4.5.1896	Masche, Winsen a.d.L.	16.9.1916	Thiepval, Somme	10	Musketier	
Buhr	Paul	23.8.1898	Hamburg	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	Savnet, død ved dom
Bull	Heinrich	4.2.1898	Altona	12.6.1917	Messines	9	Musketier	
Bullenkamp	Martin	7.2.1883	Bremen	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Musketier	
Bultmann	Johann	12.12.1892	Lehe	27.4.1915	Het Sas	9	Musketier	
Bunge	Hinz	11.8.1894	Grünow i. M.	3.6.1915	Handzaeme	4	-Freiwilliger	27.5.1915 Het Sas
Bureau	Friedrich	3.8.1885	Hamburg	24.6.1915	Crefeld	10	Wehrmann	22.4.1915 Het Sas
Burg	Karl	4.8.1889	Rendsburg	16.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Musketier	
Burgdorf	Dietrich	03-10-1893	Siegum, Flensburg	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	Savnet
Bürgel	Ewald	4.7.1896	Hamburg	15.9.1916	Thiepval, Somme	4	Musketier	
Burger	Josef		Biederbach, Waldkirch	1.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Wehrmann	
Bürger	Wilhelm	12.11.1887	Pasewalk, Ückermünde	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	
Burkhardt	Adam	4.2.1887	Eimsheim, Oppenheim	9.5.18	Haisnes	2	Landsturm	
Burmeister	Franz	2.9.1886	Kühsen, Lauenburg	20.7.1915	Pilkem-Boesinghe	6	Landsturm	
Burmeister	Friedrich	28.10.1898	Roseburg, Lauenburg	19.8.18	Lietard	10	Musketier	18.8.18 Montigny
Burmeister ii	Ernst	16.11.1889	Lepahn, Plön	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Landsturm	
Burmester	Hermann	27.4.1892	Steinbeck, Soltau	14.7.1916	Bousbecque	MWK	Unteroffizier	28.6.1916 Wytschaete
Burneleit	Gustav	11.9.1888	Jutschen, Gumbinnen	23.10.1914	Bixschoote-Draalbank	3	Reservist	
Burrack	Karl	16.12.1895	Rendsburg	25.6.1916	Wytschaete	7	Musketier	
Bury	Wilhelm		Dürrheim, Villingen	17.9.1916	Thiepval, Somme	2	Ers-Reservist	Savnet, død ved dom
Busch	August	5.3.1891	Verden a. Aller	5.6.1915	Pilkem-Boesinghe	9	Musketier	
Busch	Claus	17.10.1898	Hamburg	31.7.1917	Tenbrielen	4	Musketier	
Buschmann	Heinrich	2.4.1892	Unna-Königsborn, Hamm	16.9.1916	Thiepval, Somme	5	Musketier	
Buschmann	Karl	8.6.1896	Achim, Stade	19.9.18	Raimbeaucourt	12	Gefreiter	17.9.18 Mericourt
Buschner	Paul	28.4.1896	Lübeck	15.9.1916	Thiepval, Somme	9	Musketier	
Buschow	Friedrich	7.9.1880	Lübeck	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	
Buse	Claus	18.3.1881	Platjenwerbe, Blumenthal	28.1.1916	Boesinghe	11	Landsturm	
Büskens	Ewald	28.12.1885	Dauenhof, Steinburg	30.10.1917	Hulluch	2	Landsturm	
Buß	Karl	26.12.1898	Hamburg	28.10.1917	Wahagnies	12	Musketier	26.10.1917 Hulluch
Buß	Paul	17.12.1885	Grittel, Ludwigslust	24.10.18	Bremen	1	Vz-Feldwebel	29.9.18 Sailly Cambrai
Butenschön	Wilhelm	25.11.1882	Hemdingen, Pinneberg	26.4.1915	Het Sas	5	Vz-Feldwebel	Savnet
Carlsen	Peter,	22-02-1887	Bojum, Flensburg	11.12.1914	Bixschoote	8	Reservist	
Carlsen	Peter	16-09-1891	Gammelby, Flensburg	27.10.1914	Weidendreft	9	Musketier	
Carnot	Christian	15.10.1888	Segeberg, Stormann	18.7.1916	Wytschaete	3	Unteroffizier	
Carstens	Carsten	15.12.1877	Nord-Husumfeld, Husum	17.5.1916	Bousbecque	6	Wehrmann	16.5.1916 Wytschaete
Carstens	Heinrich	1.10.1893	Krummbek, Lauenburg	2.2.18	Hamburg	11	Musketier	21.6.1916 Wytschaete
Carstens	Hermann	14.9.1892	Cuxhaven-Döse	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Gefreiter	
Carstens I	Johannes	22.4.1886	Schwabstedt, Husum	16.5.1915	Het Sas	4	Musketier	Savnet, død ved dom
Carstensen	Bahne	28.4.1891	Bohmstedt, Husum	5.11.1914	Brüssel-Schaerebeek	6	Reservist	4.11.1914 Steenstraat
Carstensen	Bernhard	30-01-1894	Engerheide, Tondern	8.7.1916	Bousbecque	11	Musketier	12.5.1916 Wytschaete
Carstensen	Hans	29-10-1886	Jarplundfeld, Flensburg	14.11.1914	Steenstraate	9	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Carstensen	Karl	3.10.1877	Ebüll, Husum	3.11.1914	Houthulst	5	Wehrmann	30.10.1914 Weidendreft
Carstensen	Martin	6.2.1893	Flensburg	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	4	Gefreiter	
Chemnitz	Paul	8.12.1895	Klostermansfeld, Eisleben	21.6.1917	Messines	8	Musketier	
Choschzik	Friedrich	21.2.1889	Limberg, Kottbus	22.4.1915	Het Sas	9	Reservist	Savnet, død ved dom
Christiansen	Christian	19.12.1886	Breklum, Husum	15.6.1917	Lauwe	6	Unteroffizier	14.6.1917 Messines
Christiansen	Daniel	07-10-1880	Leckfeld, Tondern	10.4.18	Hulluchen	10	Gefreiter	
Christiansen	Friedrich	24.1.1881	Itzehoe	29.9.18	Sailly-Cambrai	3.M.G.	Offz-S	Savnet, død ved dom
Christiansen	Johannes	24.6.1881	Böel, Schleswig	26.4.1915	Houthulst	5	Wehrmann	22.4.1915 Het Sas
Christiansen	Johannes	16.3.1889	Hostrup	22.4.1915	Het Sas	8	Reservist	
Christiansen	Johannes	17.3.1891	Neumünster	24.4.1915	Het Sas	M.G	Unteroffizier	
Christiansen	Peter	05-10-1897	Harrisleefeld,Flensburg	28-01-1918	Wahagnies	7	Musketier	23.1.18 Hulluch
Christoffers	Hermann	28.6.1895	Meyenburg, Blumenthal	11.5.1916	Wytschaete	4	Musketier	
Christophersen	Ingwer	24.5.1882	Oster-Langenborn, Husum	27.12.1915	Houthulst	6	Wehrmann	16.12.1915, Boesinghe
Churs	Karl	10.2.1883	Gr. Bodungen, Worbis	16.4.1916	Bousbecque	9	Landsturm	10.4.1916 St. Eloi
Cichon	Edmund	4.9.1894	Hinterdorf, Neustadt O.S.	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	Savnet
Citzen	Hugo	22.3.1894	Stade	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	Savnet, død ved dom
Claasen	Walter	22.11.1896	Itzehoe	26.6.1917	Lys ved Bousbecque	4	Unteroffizier	druknet
Clasen	Friedrich	30.10.1883	Verden			10	Wehrmann	
Clasen	Otto	31.1.1888	Hamburg	3.8.1917	Kortryk	11	Musketier	1.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Clausen	Detlef	25.6.1896	Rendsburg	6.11.1915	Boesinghe	4	Gefreiter	
Clausen	Hans	7.1.1892	Schelde, Sonderburg	22.4.1915	Het Sas	6	Gefreiter	
Clausen	Hans	07-12-1878	Jübeck?, Schleswig	9.11.1914	Steenstraate	10	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Clausen	Nis	3.4.1888,	Schwelrup, Apenrade	22.4.1915	Het Sas	9	Unteroffizier	
Clausen	Peter	23.1.1892	Schwabstedt, Husum	4.11.1914	Steenstraate	6	Reservist	
Clausen I	Nikolaus	5.7.1895,	Sörup-Mühlenholz	25.1.1917	Zonnebeke	11	Musketier	
Clauß	Emil	17.1.1879,	Pforzheim	14.8.1916	Wytschaete	10	Musketier	
Claussen	Karl	12.11.1877,	Borgholz, Schleswig	24.10.1914	Weidendreft	4	Wehrmann	
Clemens	Karl	2.3.1890,	Homberg, Düsseldorf	22.4.1915	Het Sas	M.G	Reservist	
Conow	Max	1.12.1893	Kastorf, Waren	18.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Landsturm	
Corleis	Peter	13.8.1897,	Wiegersen, Stade	4.6.19118	Haisnes	4	Musketier	
Coß	Albert	18.7.1888	Altona	29.1.1915	Bixschoote	2	Reservist	
Crantz	Paul	5.5.1897,	Bockwa, Zwickau	16.10.18	Ardoye	9	Musketier	
Cummerow	Max	11.2.1891,	Gelenbeck, Mecklenburg	22.4.1915	Het Sas	8	Musketier	
Cyriaks	Diedrich	28.2.1877,	Bremen	22.4.1915	Het Sas	8	Wehrmann	Savnet
Czarnowski	Franz	10.6.1883,	Buschkowo, Bromberg	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Landsturm	Savnet, død ved dom
Czersowsky	Heinrich	30.12.1892	Landshut i. Schlesien	14.8.1916	Wytschaete	10	Musketier	
Czerwinski	Josef	17.11.1896,	Wolaskorzencin, Witkowo	28.9.18	Sailly-Cambrai	9	Krankenträger	Såret og savnet
Dahlmanns	Johannes	21.4.1890,	Crefeld	24.4.1915	Het Sas	3	Leutnant d. R	
Dahm	Heinrich	9.10.1881,	Zarpen, Stormann	20.7.18	Wahagnies	1. M.G	Schütze	Sygdom
Dahmke	Johannes	23.5.1880,	Kiel	5.4.1917	Zonnebeke	10	Wehrmann	
Dahms	Hermann	5.8.1884	Vittehnischken, Niederung	17.3.1917	Zonnebeke	9	Ers-Reservist	

Dahms	Willi	29.4.1895,	Altona	12.12.1914	Bixschoote	8	Musketier	
Dallugge	Wilhelm	11.8.1887	Jastrow, Dt. Krone	19.10.1914	Roulers	4	Wehrmann	
Dammann	Alfred	28.2.1898,	Hamburg	26.11.18	Bremen	7	Musketier	28.9.18 Sailly-Cambrai
Dankers	Paul	9.10.1896,	Hamburg	22.8.1917	Wevelghem	10	Musketier	16.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Dankers	Thees	14.11.1881,	Boitzen, Zeven	11.12.1914	Bixschoote	7	Wehrmann	
Davidos	August	7.10.1889,	Eutin, Hollstein	23.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	4	Krankentr.	
Davids	Karl	8.10.1897,	Rendsburg	21.9.1916	Valenciennes	M.G	Unteroffizier	17.9.1916 Thiepval-Somme
Davids	Robert	26.3.1890,	Ndr. Görne, Osterburg	12.11.1914	Roulers	9	Reservist	29.10.1914 Weidendreft
Deelwater	Johann W	15.9.1881	Uthlede, Geestemünde	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	5	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Deising	Otto	2.3.1888,	Rosdorf, Steinburg	10.8.1917	Fange Godewaersvelde	1. M.G	Vz-Feldwebel	9.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Dell	Bernhard	5.8.1890,	Wolgast, Greifswald	11.7.1915	Pilkem-Boesinghe	6	Landsturm	
Demmin	Otto	17.11.1893,	Malchin i. M.	3.5.1915	Aachen	9	Musketier	21.4.1915 Bixschoote
Denecke	August	1.8.1893,	Bergen, Celle	1.11.1917	fange. i. Chocques	2	Gefreiter	31.10.1917 Hulluch
Denkler	Walter	26.7.1895,	Altenau i. Hannover	26.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Depius	Hugo	9.5.1880,	Landeck, Marienwerder	17.3.1916	Haupt-Verbandsplatz	1	Wehrmann	16.3.1916 Wytschaete
Deter	Arthur	30.4.1885,	Kränzlin, Ruppin	16.5.1915	Het Sas	12	Ers-Reservist	Savnet, død ved dom
Dethleffsen	Helmer	15.7.1897,	Kiel	13.8.18	Mericourt	9	Leutnant d. R	
Dethloff	Paul	23.11.1899,	Lüttenklein, Rostock	29.9.18	Sailly-Cambrai	2. M.G	Schütze	Savnet, død ved dom
Detlefsen	Hans	15.4.1896,	Struxdorf, Schleswig	24.9.1915	Montauban	5	Musketier	26.4.1915. Het Sas i. Gefangensch.
Dettmann	Hermann	27.6.1885,	Hamburg	7.7.1917	Wevelghem	3	Wehrmann	2.7.1917. Klytmolen
Deutsch	Albert	24.4.1898	Hamburg	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	Savnet, død ved dom
Dibbern	Richard	8.5.1896	Mönkeberg, Bordesholm	29.9.18	rieux	4	Musketier	28.9.18 . Sailly b. Cambrai
Dickow	Johann	24.12.1889,	Kl. Wöllmitz, Danzig	25.12.1916	Zonnebeke	3	Ers-Reservist	
Diedrich	Heinrich	25.11.1893,	Bremen	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Musketier	
Diedrich	Wilhelm	7.1.1890,	Hamburg	25.4.1915	Handzaeme	2	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Diedrichs	Arthur	24.5.1886,	Speyer a. Rh.	5.5.1915	Het Sas	3	Musketier	
Diedrichsen	Otto	13.8.1888,	Altona	23.6.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Landsturm	
Dietrich	Ernst	12.1.1897,	Hamburg	28.9.18	Sailly b. Cambrai	4	Gefreiter	
Dietrich	Josef	24.4.1892,	Wangen, Konstanz	29.9.18	Sailly-Cambrai	6	San.-Uffz	Savnet
Dietrichs	Heinrich	6.3.1895,	Hamburg	13.12.1914	Bixschoote	12	Freiwilliger	
Dietz	Alfred	22.7.1881,	Leipzig	24.1.1916	Boesinghe	5	Gefreiter	
Dietz	Heinrich	21.10.1877	Hamburg	22.10.18	Bixschoote-Kortekeer	12	Wehrmann	
Dietz	William	5.11.1893,	Chemnit	24.6.1919	Nagold	9	Landsturm	18.10.18 Thielt fange, sygdom
Dittmann	Fritz	22.3.1895	Woltin, Greifenhagen	16.10.1917	Kortryk	7	Musketier	9.10.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Dittmann	Rudolf	12.12.1881	Altona	25.6.1915	Jonkershove	M.G	Schütze	9.6.1915 Pilkem-Boesinghe
Dittmer	Friedrich	29.9.1894	Ottensen, Altona	31.7.1917	Tenbrielen	4	Musketier	
Dittmers	Heinrich	3.6.1894	Kiel	1.2.1916	Boesinghe	3	Musketier	
Ditzfeld	Georg	12.4.1887	Ottersberg, Achim	16.5.1915	Het Sas	11	Musketier	
Dobberstein	Otto	5.1.1893	Berlin	25.2.18	Hulluch	6	Musketier	
Dobsch	Paul	24.11.1894	Reichenbach i. Schlesien	24.4.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	
Doersch	Johannes	9.5.1897	Warnsdorf, Travemünde	15.5.1917	Bullecourt	5	Landsturm	
Dohle	Hinrich	13.4.1886	Norder-Dithmarschen	19.10.1914	Roulers	1	Wehrmann	
Döhle	Eduard	1.4.1895	Bremen	17.9.1916	Velu	M.G	Schütze	14.9.1916 Thiepval-Somme
Döhle	Friedrich	7.9.1894	Timmerloh, Bremen	19.8.1916	Wytschaete	9	Musketier	
Dohr	Henry	16.3.1885	Hamburg	21.5.1916	Wytschaete	11	Musketier	
Döhring	Julius	16.11.1882	Ottilienhof, Wirsitz	5.3.18	Carvin	12	Unteroffizier	3.3.18 Hulluch
Dohrmann	August	14.3.1879	Selent, Plön	22.12.1917	Meurchin	2	Wehrmann	
Dohrn	Alfred	11-11-1895	Flensburg	14-12-1914	Bixschoote	4	Freiwilliger	
Dohrn	Wilhelm	29.7.1897	Süder-Dithmarschen	17.9.1916	Thiepval Somme	6	Musketier	
Dojen	Albert	4.6.1897	Leer	19.7.18	Vieux-Berquin	2. M.G	Schütze	
Doll	Hermann	9.3.1888	Keelinghausen, Steinburg	25.4.1915	Handzaeme	2	Reservist	
Doll	Richard	12.10.1888	Sinsheim, Baden	2.4.18	Hulluch	7	Gefreiter	
Domke	Paul	4.10.1877	Gluckau, Danzig	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	
Doose	Alexander	1.3.1896	Waren i. M.	28.1.1916	Boesinghe	9	Leutnant d. R	
Dorand	Erich	4.1.1897	Braunschweig	29.9.18	Sailly-Cambrai	2. M.G	Vz-Feldwebel	Savnet, død ved dom
Dören	Gottfried	6.5.1878	Leiberg, Büren	14.9.1916	Somme	1	Landsturm	
Dörfling	Paul	25.6.1898	Braunschweig	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	1. M.G	Schütze	
Dörger	Heinrich	14.7.1881	Lehe	21.4.1915	Altona	8	Wehrmann	14.12.1914 Bixschoote – sygdom
Döring	August	30.12.1888	Obr. Thomaswaldau,	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Dörr	Paul	18.1.1894	Hamburg	15.5.1917	Bullecourt	2. M.G	Unteroffizier	
Döscher	Hinrich	25.8.1878	Fickmühlen, Lehe	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	8	Wehrmann	
Dosgerau	Friedrich	10.4.1887	Hohenlieth, Eckernförde	27.4.18	isnes	2	Musketier	
Dowe	Heinrich	18.3.1895	Bremen	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	
Drechsler	Paul	20.11.1898	Netzschkau, Plauen i. V.	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	1. M.G	Schütze	Savnet, død ved dom
Dreckmann	Heinrich	15.8.1898	Hoisdorf, Stormann	30.10.1917	Hulluch	2	Musketier	
Dreier	Nikolaus	9.10.1891	Süder-Dithmarschen	17.9.1916	Thiepval Somme	2	Gefreiter	
Drela	Thomas	27.7.1896	Dembnitza, Gnesen	18.11.18	Le Havre	2	Musketier	Fange 31.10.1917 Hulluch – sygdom
Drenkhahn	Karl	11.7.1883	Eldena, Ludwigslust	24.10.1914	Weidendreft	1	Wehrmann	
Drewes	Johann	30.5.1897	Bremen	9.10.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	
Dreyer	Clemens	21.12.1893	Schölisch, Stade	29.9.18	Sailly-Cambrai	3	Gefreiter	
Dreyer	Friedrich	11.10.1883	Bremen	25.10.1914	Weidendreft	7	Unteroffizier	
Dreyer	Johann	10.12.1884	Lengenbostel, Zeven	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	5	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Driechelt	Gustav	22.1.1892	Hintersee, Ückermünde	21.7.18	Vieux-Berquin	4	Musketier	
Drossel	Fritz	1.11.1888	Lüneburg	7.11.1914	Steenstraate	4	Off-St	
Drößler	August	27.1.1892	Mühlhausen i. Th.	24.4.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	
Drüding	Arnold	30.4.1882	Hamburg	19.10.1914	Roulers	1	Wehrmann	
Dudda	Paul	17.5.1881	Hamburg	15.5.18	Haisnes	4	Landsturm	
Dumke	Paul	21.4.1897	Rügenwalde, Schlawe	2.4.18	Hulluch	7	Musketier	
Dunker	Hermann	22.2.1872	Bremen	19.10.1914	Beveren Hooglede	8	Wehrmann	
Dzimballa	Lukas	15.10.1886	Mylin, Birnbaum	26.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	
Ebeling	Heinrich	10.11.1880	Bant, Jever	19.10.1914	Beveren Hooglede	8	Wehrmann	
Eberling	Johannes	26.10.1884	Insel Pellworm, Husum	30.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	
Ebert	Robert	15.9.1885	Dayten, Nord-Amerika	19.10.1914	Roulers	4	Wehrmann	
Echtermeyer	Gottfried	14.9.1877	Hohenstein	12.7.18	Vieux-Berquin	5	Wehrmann	
Eckelmann	Jonny	25.2.1898	Altona	14.7.18	Bac St. Maur	6	Musketier	6.7.18 Vieux. Berquin
Eckhardt	Otto	4.2.1879	Aschersleben	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	

Eckhof	Wilhelm	27.7.1896	Hanrade, Zeven	15.5.18	Camphin	3. M.G	Gefreiter	14.5.18 Haisnes
Eckstein	Karl	12.4.1898	Hamburg	28.9.18	Sailly-Cambrai	3	Musketier	
Eggebrecht	Paul	27.6.1886	Stettin	1.10.1916	Nagold	4	Landsturm	Sygdom
Eggers	Heinrich	18.12.1876	Hamburg	30.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Eggers	Martin	16.5.1877	Spitzendorf, Pinneberg	13.11.1914	Merdem	3	Gefreiter	
Ehemann	Johannes	24.10.1897	Duhnen, Ritzebüttel	31.10.1917	Hulluch	2	Unteroffizier	
Ehestedt	Richard	18.12.1894	Herzberg, Schweinit	16.5.1915	Het Sas	10	Musketier	Savnet, død ved dom
Ehlen	Diedrich	21.12.1896	Freetz, Zeven	12.5.18	Haisnes	11	Musketier	
Ehlen	Gustav	23.9.1884	Hamburg	8.4.1916	St. Eloi	7	Unteroffizier	
Ehlers	Friedrich	5.3.1894	Bonn	18.5.18	Haisnes	12	Leutnant d. L	
Ehmann	Alfred	13.4.1888	Zell, Eßlingen	4.6.1915	Pilkem-Boesinghe	7	Musketier	
Ehret	Johannes	23.8.1893	Reinstetten, Ulm	21.7.1916	Bousbecque	2	Musketier	20.7.1916 Wytschaete
Ehrichs	Johann	15.7.1895	Steden, Osterholz	20.6.1916	Wytschaete	MWK	Musketier	Ex 8./M.W.K. 246
Ehring	Friedrich	30.10.1894	Freiburg i. B.	10.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	9	Unteroffizier	
Eicher	Wilhelm	6.4.1894	Obrigheim, Mosbach i. B.	10.4.1916	St. Eloi	6	Gefreiter	
Eidel	Franz	16.3.1882	Würzburg	22.4.1915	Het Sas	12	Vz-Feldwebel	
Eigendorf	Alfred	7.4.1884	Hamburg	22.4.1915	Het Sas	1	Unteroffizier	
Eisenhuth	Clemens	22.7.1895	Melchendorf, Erfurt	16.6.1916	Roubaix	6	Musketier	Sygdom
Eiternick	Wilhelm	20.7.1879	Cöthen i. Anh	26.1.1915	Roulers	7	Off-St	Ulykke
Elfers	Johann	4.3.1890	Brobergen, Stade	23.4.1915	Het Sas	12	Reservist	Savnet, død ved dom
Elfers	Wilhelm	9.3.1879	Süderdeich, Kehdingen	16.6.1917	Kortryk	8	Unteroffizier	14.6.1917 Messines
Eller	Otto	24.11.1876	Altona	22.10.18	Bixschoote-Kortekeer	12	Wehrmann	
Elmers	Heinrich	16.6.1894	Rockwinkel, Bremen	7.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	1. M.G	Gefreiter	
Eltz	Georg	30.11.1889	Berlin	25.9.1917	Fange Godewaersvelde	7	Musketier	20.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Elvert	Julius	2.2.1895	Karlum, Tondern	26.4.1915	Het Sas	7	Musketier	
Enderlein	Gustav	27.9.1897	Hamburg	15.1.18	Wahagnies	3	Musketier	13.1.18 Hulluch
Enewoldsen	Enewold	3.8.1890	Barsmark, Apenrade	27.7.18	Greifswald	11	Ers-Reservist	Sygdom
Engel	Johann	11.12.1895	Schwarzenbek, Lauenburg	23.9.1916	Valenciennes	3	Musketier	5.9.1916 Thiepval, Somme
Engel	Rudolf	24.6.1889	Rubenow, Anklam	16.5.1915	Het Sas	1	Unteroffizier	Såret og savnet
Engelhardt	Arthur	15.3.1890	Erfurt	8.6.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Unteroffizier	
Engelhorn	Ludwig	25.9.1885	Leimen, Heidelberg	4.5.1915	Het Sas	4	Ers-Reservist	
Engelland	Claus	7.5.1883	Föhrden, Holstein	11.11.1914	Steenstraat	1	Wehrmann	
Engelmeier	Heinrich	28.6.1889	Westenholz, Paderborn	7.6.1916	Wytschaete	7	Landsturm	
Engesser	Josef	16.3.1888	Phoren, Donau-Eschingen	23.10.1915	Boesinghe	2	Ers-Reservist	
Eppel	Jakob	31.12.1886	Ketsch, Schwetzingen	23.4.1915	Het Sas	12	Musketier	Savnet, død ved dom
Erdbrink	Fritz	22.12.1892	Dissen, Iburg	31.10.18	Kruishothem	2. M.G	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Erdmann	Hermann	21.4.1888	Reckow,Bublitz	30.5.1919	Fange Aubilly	9	Ers-Reservist	
Erichsen	Friedrich	04-12-1892	Flensburg	22-4-1915	Het Sas	10	Freiwilliger	31.10.18 Kruishouthem
Esker	Friedrich	2.7.1885	Wolgast, Greifswalde	27.6.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Reservist	Savnet
Esser	Peter	17-12-1897	Flensburg	22-04-1915	Het Sas	2	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Etzel	Anton	6.10.1889	Randersacker, Würzburg	29.10.18	Düsseldorf	7	Gefreiter	28.9.18 Sailly-Cambrai
Eustermann	Frit	6.2.1886	Isensee, Neuhaus a.d. Oste	24.4.1915	Het Sas	1	Wehrmann	
Evers	Henry	1.8.1897	Pinneberg	24.7.18	Vieux-Berquin	9	Musketier	
Evers	Kurt	6.9.1897	Bremen	11.5.1915	Het Sas	7	Gefreiter	
Evert	Paul	4.2.1889	Crivitz, Schwerin	11.6.1917	Messines	7	Musketier	
Ewert	Hermann	6.11.1881	Rostock	26.4.1915	Het Sas	12	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Fabelmann	Ernst	15.3.1882	Dumsewitz, Rügen	15.7.1916	Wytschaete	8	Musketier	
Fabian	Wilhelm	28-11-1898	Flensburg	25-03-1915	Houthulst	10	Freiwilliger	Såret 24.3.1915 b. Bixschoote
Fahrenkrug	Wilhelm	23.3.1896	Fargau, Plön	13.11.18	Kiel	11	Musketier	sygdom
Falck	Wilhelm	16.2.1878	Altona	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Falk	Wilhelm	2.2.1896	Brüsewitz, Saatzig	9.3.1917	Zonnebeke	4	Freiwilliger	
Fandrich	Hermann	14.3.1888	Breechen, Greifswald	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Unteroffizier	
Fätke	Karl	12.7.1885	Havelberg, West-Priegnitz	24.10.1914	Weidendreft	1	Wehrmann	
Faulmann	Hermann	11.8.1886	Krugsdorf, Ückermünde	29.6.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Musketier	
Feddern	Fritz	3.5.1897	Lübeck	11.1.1917	Cheluwe	10	Musketier	10.1.1917 Zonnebeke
Fedler	Johann	18.1.1880	Walle, Bremen	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	
Fege	Heinrich	1.3.1889	Hamburg	3.10.18	Aubigny au Bac	3	Gefreiter	
Fehlandt	Karl	20.7.1886	Gr. Krams, Hagenow i. M.	23.4.1915	Het Sas	1	Wehrmann	
Fehrens	Heinrich	21.5.1883	Bremen	10.4.1916	St. Eloi	6	Gefreiter	
Feldmann	Georg	18.6.1881	Adolphsdorf, Osterholz	31.1.1919	Terlingthum	9	Landsturm	Fange 28.9.18 Sailly-Cambrai. sygdom
Feldmann	Heinrich	15.2.1890	Lashorst, Lübbecke	18.9.1916	Thiepval, Somme	7	Musketier	
Felski	Johann	9.6.1893	Ihlpohl, Osterholz	22.4.1915	Het Sas	9	Musketier	
Femmer	Hermann	7.2.1886	Cuxhaven	2.11.1914	Weidendreft	4	Gefreiter	
Feuerherdt	Heinrich	7.5.1890	Potsdam	25.7.1916	Wytschaete	9	Landsturm	
Feuerstein	Karl	18.1.1899	Seckenheim, Mannheim	28.9.18	Sailly-Cambrai	1. M.G	Schütze	
feuß	Martin	20.10.1882	Osterholz	20.10.1914	Staden	10	Wehrmann	
Fick	Johann	24.10.1885	Rüspel, Zeven	9.11.1917	Audenarde	11	Musketier	23.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Fiebig	Hans	10.1.1894	Berlin	2.7.1917	Messines	Stab III.	Leutnant d. R	
Fiebig	Wilhelm	4.12.1885	Hadersleben	15.9.1916	Thiepval, Somme	1	Unteroffizier	
Fiedler	Karl	21.12.1884	Hamburg	7.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	1. M.G	Gefreiter	
Fiege	Hinrich	15.8.1884	Hagen, Stade	25.4.1915	Het Sas	5	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Fiehn	Erich	21.12.1886	Stettin	17.9.1917	Wevelghem	11	Unteroffizier	12.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Filger	Willy	18.1.1897	Gosenbach, Siegen	21.11.1917	Hulluch	1. M.G	Gefreiter	
Filipiak	Theophil	7.12.1896	Lengow, Bromberg	7.3.18	Hulluch	9	Musketier	
Fiminski	Konstantin	31.8.1896	Weißenburg, Posen	3.7.1916	Wytschaete	1	Musketier	
Fisbeck	Hermann	10.1.1895	Hof Warsow, Alt Strelitz	15.5.1917	Bullecourt	5	Landsturm	
Fischer	Adolf	30.1.1890	Dockfey, Bleckede	26.4.1915	Het Sas	M.G	Reservist	Savnet
Fischer	Eduard	3.5.1883	Coburg	23.10.1914	Bixschoote, Draaibank	1	Wehrmann	
Fischer	Ernst	28.11.1896	Dömitz	5.12.1916	Zonnebeke	3	Musketier	
Fischer	Ernst	26.4.1888	Köslin	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Unteroffizier	
Fischer	Friedrich	3.5.1875	Berlin	4.11.1914	Weidendreft	6	Off-St	
Fischer	Fritz	16.12.1880	Franzenburg, Hadeln	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	
Fischer	Hans	6.2.1897	Kaaks, Steinburg	16.9.1916	Thiepval, Somme	2	Musketier	
Fischer	Heinrich	29.1.1896	Oyterdamm, Achim	8.12.1917	Wahagnies	3	Vze-Feldwebel	21.11.1917 Hulluch
Fischer	Otto	1.4.1894	Stettin	12.7.18	Vieux-Berquin	6	Musketier	Savnet, død ved dom
Fischer	Otto	13.8.1893	Kl. Wodek, Hohensalza	29.9.18	Sailly-Cambrai	7	Gefreiter	

Fischer	Willi	7.5.1893	Lübeck	25.4.1915	Het Sas	5	Unteroffizier	
Fischer I	Ernst	30.1.1885	Neustadt, Baden	24.3.1916	Wytschaete	7	Gefreiter	
Fischer IIi	Alfred	8.10.1893	Geestemünde	10.5.1915	Bousbecqu	12	Musketie	26.4.1915 b. St. Eloi
Fischer II	Hermann	11.7.1884	Hamburg	11.11.1914	Steenstraate	1	Wehrmann	
Fischer III	Wilhelm	23.5.1884	Bremen	25.4.1915	Het Sas	1	Wehrmann	Savnet, død ved dom
FitzkeI	Gustav	15.12.1884	Birkholz, Köslin	6.6.1915	Jonkershove	10	Reservist	4.6.1915 Pilkem-Boesinghe
Flathmann	Hinrich	10.6.1897	Buschhausen, Osterholz	16.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Musketier	
Fleck	Hans	6.11.1891	Hamburg	30.1.1917	Zonnebeke	1	Musketier	
Flemming	Richard	19.8.1882	Hamburg	5.11.1914	Steenstraate	2	Offz-St	
Flette	Gustav	22.7.1893	Kolmar i. Pr.	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	Savnet
Flotow	Wilhelm	25.10.1896	Malchin, Waren	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	Savnet
Flügge	Hermann	31.3.1893	Parchim	16.9.1916	Thiepval, Somme	9	Musketier	
Föge	Wilhelm	5.12.1894	Hannover	22.4.1915	Het Sas	7	Freiwilliger	
Fohrenholz II	Christian	14.1.1896	Hemelingen, Achim	24.8.18	Mericourt	12	Musketier	
Förster	Johannes	6.3.1893	Schloppe, Dt. Krone	27.11.1916	Zonnebeke	8	Musketier	
Förster	Karl	25.2.1876	Wreschen	18.6.18	Leuze	11	Wehrmann	5.6.18 Haisnes
foßhag	Florian	24.2.1897	Altona	2.10.18	Aubigny au Ba	3	Musketier	
Frank	Heinrich	31.5.1880	Valluhn, Wittenburg	21.8.1915	Luyghem	1	Wehrmann	
Frank	Heinrich	4.5.1895	Güldenfelde, Stuhm	4.12.1917	Thumeries	12	Musketier	2.12.1917 Hulluch
Franke	Rudolf	6.8.1860	Berlin	10.12.1914	Bixschoote	8	Leutnant d. L	
Franz	Adolf	15.4.1892	Hohenbruch, Osthavelland	12.2.1917	Ledeghem	12	Unteroffizier	11.2.1917 Zonnebeke
Franzen	Heinrich	16-06-1895	Flensburg	22-04-1915	Het Sas	4	Freiwilliger	
Franzkowiak	Albert	26.1.1890	Neutomischel, Posen	26.6.1915	Pilkem-Boeinghe	6	Unteroffizier	
Freier	Ernst	18.10.1889	Mellen, Lenzen	26.4.1915	Het Sas	M.G	Unteroffizier	
Freitag	Karl	26.12.1886	Woltersdorf, Dramberg	2.7.1917	Klytmolen	3	Reservist	
Freitag	Wilhelm	25.4.1893	Ellerau, Holstein	16.5.1915	Het Sas	3	Musketier	
Freyh	Ludwig	13.12.1881	Mosbach i.B.	18.9.1915	Boesinghe	2	Landsturm	
Frick	Friedrich	1.5.1896	Nortorf, Holstein	24.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	
Friedrichs	Johann	17.7.1879	Blumenthal	24.7.18	Vieux-Berquin	11	Musketier	
Friedrichs	Karl	6.1.1885	Goldberg, Parchim	24.10.1914	Weidendreft	1	Wehrmann	
Friedrichsen	Cornelius	16-09-1889	Niebüll, Tondern	14.11.1914	Steenstraate	9	Reservist	
Frieling	Karl von	18.5.1890	Fintel, Rotenburg i. Han.	14.9.1916	Somme	1	Musketier	
Frigge	Wilhelm	16.10.1888	Schötmar, Lippe	9.4.18	Thumeries	7	Sergeant	2.4.18 Hulluch
Fritsch	Friedrich	23.7.1891	Altona	29.5.1915	Jonkershove	3	Gefreiter	25.5.1915 Het Sas
Fritsch II	Christian	15.11.1881	Bremen	30.4.1916	Wytschaete	2	Musketie	
Fritsche	Franz	16.3.1896	Blumenthal, Blumenthal	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Musketier	Savnet
Fritzsche	Paul	2.11.1898	Hamburg	28.10.18	Eertbrügge	3. M.G	Schütze	
Fröde	Wilhelm	5.2.1886	Paprotsch, Neutomischel	10.11.1914	Steenstraate	1	Wehrmann	
Froese	Hermann	10.4.1879	Neidenburg	30.10.1914	Weidendreft	7	Offz-St	
Frohl	Friedrich	1.3.1886	Grondzken, Lyck	20.10.1914	Staden	1	Wehrmann	
Frömke	Ernst	8.1.1876	Hannover	5.11.1914	Dünkirchen	9	Wehrmann	27.10.1914 Weidendreft fange
Frormann	Walter	27.10.1876	Kiel	22.10.18	Bixschoote-Kortekeer	12	Oblt d. L	
Früchting	Wilhelm	28.1.1875	Ehlersdorf, Rendsburg	28.10.1914		3	Wehrmann	27.10.1914 Weidendreft
Fuge	Heinrich	18.6.1878	Beienrode, Göttingen	20.9.1916	Thiepval, Somme	12	Gefreiter	
Fuhrmann	August	3.10.1890	Bisperode, Holzminden	28.9.18	Sailly-Cambrai	9	Musketier	Savnet, død ved dom
Fuhrmann	Hans	24.8.1893	Stettin	11.6.1916	Wytschaete	6	Unteroffizier	
Fürst	Otto	28.6.1889	Sandkrug, Angermünde	3.5.1915	Het Sas	1	Ers-Reservist	
Fürstner	Friedrich	1.5.1885	Gr. Jasedow, Greifswald	28.5.1915	Het Sas	8	Landsturm	
Gacki	Sylvester	11.12.1896	Breitenfelde, Witkowo	16.9.1916	Thiepval, Somme	9	Sketier	
Gädke	Bernhard	22.10.1878	Salzwedel	5.5.1915	Roulers	11	Wehrmann	22.4.1915 Het Sas
Gaedtke	Walter	10.2.1898	Demmin, i. Pomm.	14.5.1917	Bullecourt	6	Musketier	
Gährisch	Erich	15.3.1896	Aschersleben	20.9.1916	Thiepval, Somme	8	Gefreiter	
Gaidzewski	Julius	3.5.1896	Piwnitz, Briesen	4.11.18	Fange Iseghem	7	Musketier	23.10.18 Deynze
Gakenholtz	Friedrich	3.7.1876	Müden, Gifhorn	29.9.18	Sailly-Cambrai	6	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Galle	Georg	23.2.1893	Pohlitz, Guben	16.5.1915	Het Sas	2	Musketier	
Gamlien	Hermann	30.12.1887	Hamburg	30.8.1917	Wevelghem	3	Unteroffizier	25.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Ganzhorn	Ewald	26.11.1886	Bern	4.5.1915	Het Sas	3	Ers-Reservist	
Garbade	Johann	22.1.1897	Osterholz	18.5.18	Haisnes	12	Musketier	
Garbes	Johann	25.9.1896	Schaphusen, Achim	3.9.1916	Wytschaete	7	Musketier	
Gardeike	Willi	13.10.1896	Altona	9.6.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Freiwilliger	
Garling	Max	28.6.1896	Eckernförde	16.9.1916	Thiepval, Somme	5	Musketier	
Garms	Karl	5.7.1897	Bramel, Geestemünde	30.1.1917	Zonnebeke	1	Musketier	
Gärtner	Walter	1.9.1885	Dresden	12.6.1917	Messines	1. M.G	Schütze	
Garwich	Martin	29.10.1894	Bischofskrug, Gnesen	24.4.1915	Het Sas	7	Freiwilliger	Savnet
Gattner	Paul	5.12.1896	Oppeln	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	Savnet
Gau	Fritz	3.7.1886	Verchen, Demmin	25.10.1917	Tourcoing	4	Unteroffizier	3.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Gazkowski	Maxi	6.1.1896	Gr. Wudschin, Bromberg	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	Savnet
Gefers	Hermann E H	30.9.1883	Rotenburg i. Hannover	29.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	
Geffke	Rudolf	7.8.1880	Königsberg i. Pr.	20.1.1915	Houthulst	8	Wehrmann	Uheld
Gehler	Otto	9.7.1896	Dramburg	18.12.1917	Thumeries	9	Musketier	14.12.1917 Hulluch
Gehlken	Hinrich	5.12.1894	Findorf, Bremervörde	15.7.1916	Wytschaete	5	Musketier	
Gehrken	Johann	6.3.1890	Heise, Geestermünde	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	
Geltermann	Ernst	19.3.1884	Hamm	29.9.18	Paillencourt	7	Sergeant	28.9.18 Sailly-Cambrai
Gerdau	Peter	15.11.1882	Cranz-Neuenfelde, Jork	16.5.1915	Het Sas	4	Unteroffizier	
Gerding	Heinrich	4.3.1880	Barver, Diepholz	22.4.1915	Het Sas	8	Wehrmann	
Gerke	Wilhelm	3.1.1896	Arbergen, Achim	7.8.1917	Wevelghem	8	Musketier	5.8.1917 Hollebeke
Gerken	Dietrich	20.6.1895	Otterstein, Bremen	14.6.1917	Neuville en Ferrain	1. M.G	Schütze	13.6.1917 Messines
Gerken II	Hinrich	11.7.1895	Bergedorf, Osterholz	1.5.1916	Wytschaete	6	Musketier	
Gerken II	Hinrich	16.8.1880	Rotenburg i. Hannover	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	Savnet
Gerlach	Rudolf	9.8.1897	Grabow, Stettin	15.6.1917	Messines	2	Musketier	
Gerling	Wilhelm	20.9.1887	Großendorf, Lübbecke	14.5.1917	Bullecourt	8	Landsturm	Savnet, død ved dom
Germann	Friedrich	12.10.1886	Bremen	9.11.1914	Steenstraate	10	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Gesken	Albert	30.7.1883	Moorhausen, Osterholz	5.6.18	Haisnes	5	Wehrmann	
Geyer	Malf	22.5.1883	Ockholm, Husum	26.4.1915	Het Sas	6	Wehrmann	
Giehoff	Hermann	25.7.1890	Bottrop, Recklinghausen	13.4.18	Epinoy	3. M.G	Schütze	
Giemulla	Wilhelm	27.1.1894	Meißen	16.5.1915	Het Sas	5	Musketier	

Gierszewski	Anton	13.3.1884	Stodolka, Marienwerder	20.11.1914	Templeuwe	5	Wehrmann	5.11.1914 Steenstraate fange. Sygdom
Gieschen	Johann	2.10.1883	Oyten, Achim	22.4.1915	Het Sas	5	Wehrmann	
Giese II	Julius	17.6.1898	Altona	31.10.18	Waereghem	6	Musketier	
Gillhof	Wilhelm	15.3.1877	Matzlow, Parchim	16.9.1916	Thiepval, Somme	2	Musketier	
Gipp	August	13-10-1894	Augustenburg,	02-05-1915	Houthulst	6	Musketier	1.5.1915 Het Sas
Glade	Hinrich	17.10.1885	Arsten, Bremen	30.10.1914	Weidendreft	10	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Glandorf	Christoph	12.3.1878	Ankelohe, Lehe	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	
Glismann	Hinrich	16.9.1888	Heede, Pinneberg	14.7.1916	Wytschaete	5	Musketier	
Glöckner	Johannes	6.10.1890	Wewelsfleth, Steinburg	2.11.1914	Weidendreft	4	Gefreiter	
Gloyer	Heinrich	15.6.1897	Itzehoe, Steinburg	26.4.1915	Het Sas	1	Freiwilliger	
Gluche	Paul	31.1.1898	Hildesheim	31.10.18	Kruishothem	2. M.G	Landsturm	Savnet, død ved dom
Glüsing	Wilhelm	29.9.1891	Neuhaus a.d. Oste	28.9.18	Sailly-Cambrai	11	Landsturm	Savnet
Godt	Karl	13.8.1893	Sörup, Flensburg	22.4.1915	Het Sas	M.G	Unteroffizier	
Goede	Arthur	28.10.1883	Altona	11.11.1914	Steenstraate	1	Wehrmann	
Goersmeyer	Walter	29.3.1888	Elberfeld	10.5.18	Haisnes	1	Landsturm	
Gogol	Johann	9.6.1885	Goczalkowitz, Pleß	11.4.1917	Zonnebeke	5	Unteroffizier	
Golinja	Karl	15.4.1889	Oppeln	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	
Golisch	Herbert	3.12.1884	Küstrin, Königsberg N.M.	18.7.18	Froyennes	5	Landsturm	Sygdom
Goller	Anton	9.8.1885	Velburg, Parsberg	2.6.1915	Thoucourt	12	Landsturm	16.5.1915 Het Sas
Goos	Johann	5.12.1880	Taarstedt, Schleswig	24.10.1914	Weidendreft	7	Gefreiter	
Görlitz	Johann	5.1.1897	Bremen	2.8.18	Vieux-Berquin	4	Musketier	
Gosch	Wilhelm	06-09-1895	Hüllerup, Flensburg	12.7.1915	Jonkershove	7	Gefreiter	12.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Götjen	Johann	26.7.1891	Geestenseth, Geestemünde	14.7.18	Sailly	10	Gefreiter	13.7.18 Vieux-Berquin
Göttel	Bruno	27.10.1877	Landsberg a. W.	23.4.1915	Het Sas	12	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Göttel	Otto	11.3.1887	Czarnikau	26.6.1917	Messines	11	Musketier	
Gottschalk	Heinrich	3.12.1892	Großniendorf, Crivitz	11.7.1916	Wytschaete	7	Ers-Reservist	
Gottschling	Karl	17.8.1883	Gr. Wartenberg	30.10.1914	Weidendreft	5	Gefreiter	
Gottstein	Ernst	3.4.1884	Rheinfelden	13.7.1915	Pilkem Boesinghe	1	Ers-Reservist	
Götze	Adolf	28.6.1882	Elsfleth, Oldenburg	4.11.1914	Steenstraate	6	Gefreiter	
Götze	Johann	23.12.1877	Rotenburg i. Hannover	16.9.1916	Thiepval, Somme	5	Musketier	
Götze	Willi	23.7.1895	Rotenburg i. Hannover	9.4.1916	St. Eloi	9	Musketier	
Graack	Johann	19.7.1890	Strohkirchen, Hagenow	28.10.1914	Weidendreft	3	Unteroffizier	
Grabau	Johann	16.10.1879	Wörpedorf, Osterholz	30.10.1914	Weidendreft	8	Wehrmann	
Grabowski	Ignatz	13.6.1890	Willowitz, Hohensalza	14.9.1916	Thiepval, Somme	3	Musketier	
Graczyk	Valentin	19.12.1894	Bojanitz, Gnesen	10.6.18	Marienburg W.-Pr.	6	Musketier	Sygdom
Graese	Karl	30.8.1893	Hamburg	30.1.1917	Zonnebeke	1	Musketier	
Graf	Arthur	16.6.1881	Hamburg	2.11.1914	Weidendreft	4	Wehrmann	
Graf	Peter	26.4.1896	Kaiserslautern	21.10.1917	Wahagnies	7	Musketier	20.10.1917 Hulluch
Graf	Robert	24.11.1889	Hamburg	21.10.18	Deynze	4	Ers-Reservist	
Gräf	Edmund	5.2.1890	Greiz	2.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Ers-Reservist	
Grafe	Alfred	30.6.1885	Holzhausen, Döbeln i. S.	4.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	
Gräfe	Wilhelm	4.5.1887	Altona	28.9.18	Sailly Cambrai	6	Leutnant d. R	Savnet, død ved dom
Granitza	Hermann	6.11.1890	Grünkrug, Rosenberg	8.10.1917	Zandvoorde-Hollebeke	2. M.G	Gefreiter	
Grapenthien	Wilhelm	23.11.1885	Freest, Greifswald	16.6.1915	Jonkershove	3	Musketier	30.5.1915 Het Sas
Gräper	Heinrich	11.5.1879	Warmsen, Stolzenau	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	11	Wehrmann	
Grasmann	Otto	26.12.1892	Bremerhaven	16.1.1915	Bixschoote	12	Freiwilliger	
Green	Johannes	15.12.1880	Eggebekfeld, Flensburg	14.6.1915	Thourout	10	Wehrmann	16.5.1915 Het Sas
Gregor	Albert	28.10.1885	Abbenfleth, Kehdingen	2.7.18	Vieux-Berquin	10	Gefreiter	
Grelle	Otto	9.8.1896	Hamburg	14.12.1914	Bixschoote	8	Musketier	
Grese	Heinrich	25.8.1877	Westerende, Otterndorf	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	Savnet
Greßmann	Paul	3.9.1895	Halberstadt	18.8.1917	Wevelghem	12	Musketier	9.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Griebel	Wilhelm	26.3.1876	Hamburg	27.10.1914	Weidendreft	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Griem	Walter	6.7.1898	Hamburg	29.9.18	Sailly-Cambrai	3. M.G	Schütze	
Grimsehl	Ernst	6.8.1861	Hannover	30.10.1914	Weidendreft	8	Oblt d. L	
Grön	Hans	11.3.1894	Blasberg, Sonderburg	1.2.1917	Gulleghem	11	Musketier	25.1.1917 Zonnebeke
Gröne	Johann	29.11.1893	Ellen, Bremen	22.12.1919	Bremen	9	Krankentr.	Sygdom
Gröper	Karl	8.7.1890	Rathmannsdorf, Bernburg	9.5.18	Haisnes	2	Musketier	
Groß	August	28.7.1896	Wanne, Gelsenkirchen	17.7.18	Dieux-Berquin	2	Freiwilliger	Savnet
Groß II	Johann	1.4.1897	Niedersaubach, Saarlouis	2.5.1915	Thourout	M.G	Schütze	22.4.1915 Het Sas
Große	Max	24.6.1894	Roßwein, Döbeln i. Sa.	28.9.18	Sailly-Cambrai	8	Musketier	Savnet, død ved dom
Großkopf	Franz	29.12.1887	Ückermünde	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Großmann	Max	7.7.1893	Dresden	28.9.18	Sailly b. Cambrai	4	Unteroffizier	
Grote	Hermann	4.6.1893	Rekum, Blumenthal	13.7.1916	Wytschaete	7	Musketier	
Groth	Wilhelm	7.1.1872	Holm, Pinneberg	22.4.1915	Het Sas	5	Gefreiter	
Groth	Wilhelm	21.8.1886	Lübeck	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Ers-Reservist	Savnet, død ved dom
Grotheer	Hinrich	8.5.1896	Otterstein, Osterholz	23.7.18	Vieux-Berquin	9	Unteroffizier	
Grotheer	Johann	17.7.1886	Hüttendorf, Osterholz	16.5.1915	Jonkershove	7	Wehrmann	5.5.1915 Het Sas
Grube	Johann	13.6.1882	Rotenburg i. Hannover	1.11.1914		5	Wehrmann	30.10.1914 Weidendreft
Grube	Max	22.9.1878	Lägerdorf, Steinburg	27.10.1914	Weidendreft	10	Wehrmann	
Grunwald	Otto	21.10.1898	Hoppenrade, Ostprignitz	12.6.1917	Messines	2	Musketier	
Grünwald	Ernst	21.4.1897	Kaltenkirchen, Segeberg	4.10.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3	Unteroffizier	
Grünwaldt	Johannes	3.3.1879	Hamburg	29.9.18	Sailly-Cambrai	8	Sergeant	
Grützmacher	Wilhelm	31.3.1887	Schwerin	27.10.1917	Meurchin	8	Landsturm	
Grützmann	Karl	18.11.1888	Sophienberg, Czarnikau	28.9.18	Sailly-Cambrai	9	Landsturm	Såret – Savnet
Grzeczka	Leo	26.6.1895	Baranowo, Gnesen	27.10.1915	Boesinghe	8	Musketier	
Gsödl	Joseph	8.1.1890	Siebenhasen,Niederbayern	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	9	Reservist	
Güber	Heinrich	12.6.1892	Menninghausen, Sulingen	16.5.1915	Het Sas	7	Musketier	
Guhl	Emil	15.11.1896	Springe, Dramburg	24.6.1917	Messines	10	Gefreiter	
Guldbransen	Hermann	22.10.1878	Ottensen, Altona	27.10.1914	Weidendreft	11	Wehrmann	
Gundlach	Richard	16.5.1896	Wandsbek, Skormarn	22.4.1915	Het Sas	10	Unteroffizier	
Günther	Fritz	16.12.1885	Leipzig	27.4.1915	Handzaeme	2	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Gurke II	Otto	15.4.1888	Liepgarten, Ückermünde	9.7.1915	Kortekeer	3	Reservist	7.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Gus	Wladislaus	12.6.1889	Biwitowo, Hohensalza	3.4.1916	Bousbecque	11	Musketier	1.4.1916 St. Eloi
Guse	Walter	30.11.1896	Grabow, Stettin	16.9.1916	Thiepval, Somme	10	Musketier	
Gut	Adolf	25.5.1895	Hamburg	1.7.1916	Wytschaete	6	Musketier	
Guthe	Hans	21.7.1895	Bremen	16.5.1915	Het Sas	3	Gefreiter	

Haack	Fritz	21.3.1896	Hamburg	14.5.1917	Bullecourt	6	Musketier	
Haack	Gustav	181881	Grabow, Randow	17.5.1917	Bullecourt	5	Gefreiter	
Haack	Wilhelm	22.4.1877	Hamburg	>15.11.1914	i. St. Joseph	12	Wehrmann	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Haar	Johann	17.7.1895	Verlüßmoor,	28.9.18	Sailly-Cambrai	8	Musketier	Savnet
Haase	Heinrich	24.12.1882	Rautendorf, Stade	14.12.1915	Boesinghe	5	Musketier	
Haaslop	Friedrich	23.2.1883	Brundorf, Blumenthal	17.5.1915	Het Sas	5	Wehrmann	
Hack	Willi	9.3.1877	Wandsbek	23.10.1914	Bixschoote-Draalbank	3	Wehrmann	
Hackbarth	August	24.7.1888	Weitendorf, Pyritz	15.9.1916	Thiepval, Somme	10	Musketier	
Hacke	Wilhelm	28.11.1883	Dalldorf, Gifhorn	29.9.18		9	San.-Uffz	28.9.18 Sailly-Cambrai
Hackenberg	Erich	11.8.1896	Baak, Hattingen	15.9.1916	Thiepval, Somme	10	Gefreiter	
Hadler	Johannes	7.5.1885	Altendorf, Osten	16.5.1915	Het Sas	9	Landsturm	
Haecker	Ernst	30.5.1894	Parchim i. M.	26.6.18	Haisnes	10	Unteroffizier	
Häfen	Wilhelm von	29.11.1883	Oldenburg	26.4.1915	Het Sas	12	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Hagelberg	Werner	2.3.1895	Kiel	25.1.1917	Zonnebeke	11	Leutnant d. R	
Hagemann	Heinrich	23.4.1894	Bremen	25.7.1916	Wytschaete	9	Gefreiter	
Hagemann	Otto	8.9.1891	Boltersen, Lüneburg	9.7.1915	Pilkem-Boesinghe	11	Musketier	
Hagemann	Wilhelm	22.7.1894	Mamhagen, Greifswald	25.1.1917	Zonnebeke	11	XMusketier	
Hagge	Johann	20.12.1885	Rendsburg	25.7.1916	Wytschaete	9	Gefreiter	
Hagge	Peter	3.2.1880	Elsdorf, Rendsburg	15.11.18	Neu Ulm	1	Wehrmann	17.5.18 Haisnes
Hagge	Thomas	26.8.1893	Schuby, Schleswig	5.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Leutnant d. R	
Hahn	Erich	22.8.1896	Stolzenhagen, Stettin	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	
Hahn	Wilhelm	23.8.1887	Kl. Nordsee, Bordesheim	15.6.1917	Messines	8	Landsturm	
Hall	Otto	19.7.1886	Rietheim, Villingen	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Unteroffizier	Savnet
Hamann	Johann	18.3.1890	Altenkrempe, Oldenburg	22.4.1915	Het Sas	3	Reservist	
Hamelberg	August	15.11.1894	Hannover	27.4.1915	Het Sas	1	Freiwilliger	Savnet
Hamer	Karl	16.7.1882	Kassedorf, Kr. Oldenburg	22.7.18	Vieux-Berquin	4	Sergeant	
Hamester	August	26.12.1877	Süder-Dithmarschen	25.4.1915	Houthulst	11	Unteroffizier	22.4.1915 Het Sas
Hamm	Detlef	16.7.1885	Duvenstedt, Rendsburg	17.8.1916	Wytschaete	7	Unteroffizier	
Hammermann	Claus	27.8.1898	Siethwende, Steinburg	7.9.18	Mericourt	3	Musketier	
Hampel	Paul	25.1.1884	Seidenberg, Liegnitz	31.8.1916	Wytschaete	3	Unteroffizier	
Hannemann	Arthur	19.8.1896	Bantin, Hagenow	12.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	9	Vz-Feldwebel	
Hannemann	Emil	18.8.1878	Letzkauerweide, Danzig	3.11.1914	Draaibank	11	Wehrmann	27.10.1914 b. Weidendreft
Hannig	Josef	31.10.1887	Habelschwerdt	24.4.1915	Het Sas	12	Ers-Reservist	
Hansen	Andreas	30.8.1879	Endruskop, Hadersleben	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Hansen	Arnold	05-11-1894	Flensburg	31-08-1915	Luyghem	5	Freiwilliger	
Hansen	Christian	28.6.1887	Jardelund, Tondern	20.7.1915	Pilkem-Boesinghe	7	Reservist	
Hansen	Friedrich	4.4.1897	Schwabstedt, Husum	15.9.1916	Thiepval, Somme	3	Musketier	
Hansen	Gotthard	24.10.1878	Schleswig	2.11.1914	Weidendreft	4	Wehrmann	
Hansen	Hans	14.11.1884	Kreuz, Flensburg	2.11.1914	Weidendreft	9	Gefreiter	
Hansen	Johannes	18.10.1893	Flensburg	8.5.1915	Rouen - fange	5	Musketier	26.4.1915 Het Sas
Hansen	Lorenz	24.12.1885	Risum, Tondern	10.11.1914	Steenstraate	9	Wehrmann	
Hansen	Oskar	21.2.1896	Ahrensburg, Stormarn	14.5.1917	Bullecourt	6	Musketier	
Hansen	Oskar	7.5.1895	Kaltenkirchen, Segeberg	13.12.1914	Bixschoote	8	Musketier	
Hansen	Peter	30.3.1889	Todsbüll, Apenrade	9.7.1915	Pilkem-Boesinghe	9	Unteroffizier	
Hansen	Peter	14.5.1898	Quars, Apenrade	30.11.1917	Hulluch	11	Musketier	
Hansen II	Hans	24.4.1896	Rinkenis, Sonderburg	3.5.1915	Houthulst	1	Freiwilliger	1.5.1915 Het Sas
Hansen II	Lorenz	7.7.1896	Westerland, Tondern	18.9.1916	Thiepval, Somme	12	Musketier	
Hansen III	Reimer	8.6.1881	Norder-Dithmarschen	16.9.1916	Thiepval, Somme	1	Musketier	
Hansen XI	Johannes	29.9.2891	Ostenfeld, Husum	17.4.1915	Houthulst	6	Reservist	16.4.1915 Bixschoote
Hansmeier	Heinrich	24.10.1898	Mesum, Steinfurt	31.10.1917	Hulluch	2	Musketier	
Harbach	Karl	27.10.1888	Mauskow, Oststernberg	16.5.1915	Het Sas	12	Ers-Reservist	
Harbeck	Heinrich	25.7.1895	Kellinghusen, Steinburg	26.4.1917	Gulleghem	12	Musketier	24.4.1917 Zonnebeke
Harboe	Johannes	3.7.1877	Apenrade	>15.11.1914	i. St. Joseph	12	Wehrmann	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Harder	Kurt	6.1.1891	Wolgast, Greifswald	3.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Hardt	Johann	24.6.1886	Lübchow, Kolberg	19.3.1917	Ledeghem	1	Reservist	18.3.1917 Zonnebeke
Hardt	Wilhelm	14.2.1896	Osterode, Rendsburg	11.9.1916	Thiepval, Somme	M.G	Schütze	
Harenborg	Martin	20.1.1895	Wollah, Blumenthal	11.6.1916	Wytschaete	6	Musketier	
Harenburg	Johann	10.12.1884	Uthlede, Geestemünde	10.11.1914	Kortryk	5	Wehrmann	29.10.1914 Weidendreft
Häring	Otto	26.6.1895	Schmiedeberg, Hirschberg	15.6.1917	Messines	2	Musketier	
Harmeling	Heinrich	12.7.1890	Holtorf, Nienburg	29.10.1914	Weidendreft	3	Reservist	
Harms	Heinrich	12.12.1888	Lüchow, Lauenburg	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Musketier	
Harms	Hinrich	13.11.1879	Holzdorf, Norden	30.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	
Harms	Johannes	20.5.1882	Altona	2.11.1914	Weidendreft	4	Gefreiter	
Harmsen	Hinrich	21.1.1897	Hünding, Schleswig	27.4.1915	Het Sas	6	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Hars	Heinrich	2.7.1896	Neuengamme, Bergedorf	15.5.1917	Bullecourt	2. M.G	Schütze	
Hartlage	Karl	6.6.1891	Altona	21.2.1915	Bixschoote	4	Unteroffizier	
Hartten	Gottfried	1.3.1895	Hamburg	20.11.18	Le Havre - fange	2	Unteroffizier	31.10.1917 Hulluch – sygdom
Hartung	Bernhard	13.2.1877	Altona	2.3.1917	Zonnebeke	10	Offz-St	
Hartwig	Gustav	4.8.1880	Insterburg	3.1.1914	Weidendreft	1	Unteroffizier	
Harz	Arthur	30.10.1898	Altona	26.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3. M.G	Schütze	
Hashagen	Johann	14.9.1881	Platjenwerbe, Blumenthal	29.8.1915	Deynze	11	Landsturm	Sygdom
Hastedt	Johann	3.1.1896	Badenhorst, Zeven	26.6.1917	Messines	12	Musketier	
Hatje	Richard	15.1.1880	Elmshorn, Pinneberg	4.11.1914	Steenstraate	5	Wehrmann	
Haubenreißer	Hermann	17.9.1895	Hamburg	22.4.1915	Het Sas	7	Gefreiter	
Hauberg	Karl	29.10.1877	Preetz, Plön		Ledeghem	3	Landsturm	7.2.1917 Zonnebeke
Hauer	Hermann	6.12.1884	Giersleben, Bernburg	17.5.1915	Het Sas	5	Musketier	
Haupt	Walter	12.5.1886	Zauckerode, Dresden	2.11.1914	Weidendreft	4	Reservist	
Hauschildt	Hermann	5.9.1888	Lägerdorf, Steinburg	24.11.1917	Bernburg	3	Reservist	21.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Haußner	Otto	15.6.1878	Saaldorf, Schleiz	28.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	
Havemann	Bruno	30.4.1894	Schneidemühl	20.10.1917	Hulluch	7	Musketier	
Haverbeck	Ewald	16.3.1898	Altona	18.9.1917	Lauwe	6	Musketier	17.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Havixbeck	Karl	27.4.1895	Dülmen, Koesfeld	31.10.18	Kruishouthem	11	Unteroffizier	
Hay	Wilhelm	25.11.1888	Kellinghusen, Steinburg	23.4.1915	Het Sas	Stab II.	Leutnant d. L	Savnet, død ved dom
Hayssen	Emil	27.3.1885	Galing, Oldenburg	19.10.1914	Roulers	4	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Hebenbrock	Hermann	23.4.1881	Hamburg	22.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	12	Unteroffizier	
Heberding	Heinrich	28.12.1885	Herkerdorf, Hameln	9.11.1914	Steenstraate	10	Wehrmann	

Hedtke	Willy Richard H.	13.5.1894	Altdamm, Randow	3.7.1916	Wytschaete	2	Musketier	
Hehnke	Peter	6.10.1896	Bredstedt, Husum	18.9.1916	Thiepval, Somme	7	Musketier	
Heid	Heinrich	8.11.1878	Altona	26.4.1915	Het Sas	12	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Heidenreich	Alfred	8.11.1881	Mannheim	25.3.1917	Zonnebeke	2	Landsturm	
Heidmann	Johann	28.2.1881	Edenbüttel, Delmenhorst	22.4.1915	Het Sas	8	Feldwebel	
Hein	Christian	2.2.1876	Hamburg	>15.11.1914	i. St. Joseph	12	Wehrmann	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Hein	Heinrich	15.11.1893	Gröpelingen, Bremen	16.5.1915	Het Sas	11	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Hein iii	Franz	25.11.1891	Külz, Naugard	5.7.1915	Pilkem-Boesinghe	11	Ers-Reservist	
Heinecke	Kurt	7.10.1899	Halle a. S.	22.10.18	Deynze	1. M.G	Schütze	
Heinelt	Johannes	30.6.1885	Beuthen	2.4.18	Hulluch	7	Unteroffizier	
Heinemann		2.8.1893	Kiel	2.8.1917	Kortryk	2	Unteroffizier	14.6.1917 Messines
Heinemann	Heinrich	8.3.1882	Altona	26.4.1915	Het Sas	4	Leutnant d. L	
Heinken	Hinrich	12.9.1877	Adelheide, Delmenhorst	4.11.1914	Steenstraate	8	Gefreiter	
Heinrich	Franz	10-06-1885	Sonderburg, Schleswig	28-06-1918	Vendelincourt, Schweiz		Leutnant d. R	Ved Flieger-Abt. A. 282
Heinrich	Paul	29.9.1893	Reichenbach i. Schlesien	1.2.1916	Boesinghe	3	Musketier	
Heins	Richar	7.11.1896	Moorfleth, Hamburg	14.9.1916	Thiepval, Somme	4	Musketier	
Heins i	Johann	17.3.1894	Nottendorf, Stade	27.10.1915	Boesinghe	8	Musketier	
Heinz	Josef	15.3.1884	Baumgarten, Frankenstein	20.10.1914	Staden	1	Wehrmann	
Heinze	Emil	19.1.1884	Löbau i. Sa.	4.6.1915	Pilkem-Boesinghe		Landsturm	
Heinze	Wilhelm	26.6.1879	Kl. Buckow, Spremberg	4.4.1917	Bremen	8	Landsturm	23.12.1916, Zonnebeke
Heinzenburg	Richard	4.8.1889	Charlottenburg	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Leutnant d. R	
Heise	Emil	15.9.1884	Kemnitz, Zauch-Belzig	22.4.1915	Het Sas	8	Wehrmann	
Heise	Max	17.8.1884	Frankenhausen	6.6.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Heiselbetz	Samuel	3.6.1885	Käferthal, Mannheim	5.5.1915	Het Sas	2	Landsturm	
Heiser	Julius	31.7.1886	Lübeck	28.1.1916	Boesinghe	6	Landsturm	
Heitmann	Adolf	21.10.1895	Moorwärder, Hamburg	22.4.1915	Het Sas	7	Musketier	Savnet
Heitmann	August	4.9.1897	Neuenkirchen, Jork	9.5.18	Haisnes	3	Musketier	
Heitmann	Friedrich	26.12.1884	Rotenburg i. Hannover	26.4.1915	Het Sas	5	Feldwebel	
Heitmann	Johann	27.10.1878	Nienhöfen	23.4.1915	Het Sas	12	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Heldt	Paul		Altona	22.12.1914	Bixschoote	2	Reservist	
Helgoth	Eduard	4.10.1882	Teuschnitz, Bayern	16.5.1915	Het Sas	M.G	Schütze	
Heller	Max	31.8.1886	Okollo, Bromberg	16.5.1915	Het Sas	2	Landsturm	Savnet, død ved dom
Hellken	Karl	3.8.1890	Elberfeld	7.4.18	Mühlheim, Ruhr	1	Reservist	Sygdom
Helmboldt	Alfred	29.6.1889	Mühlhausen i. Th.	27.4.1915	Het Sas	1	Unteroffizier	Savnet
Helms	Hermann	24.1.1890	Kladrum, Schwerin i. M.	16.1.1915	Bixschoote	MG Zug	Reservist	
Helwig	Karl	23.7.1896	Thänsdorf, Greifenhagen	15.7.1916	Wytschaete	8	Musketier	
Hemmrich	Anton	6.10.1883	Ketsch, Schwetzingen	23.8.1915	Luyghem	3	Ers-Reservist	
Hemmrich	Paul	28.5.1884	Wermelskirchen, Lennep	12.7.18	Vieux-Berquin	6	Wehrmann	
Hengstler	Andreas	22.3.1888	Oberbaldingen, Villingen	4.5.1915	Het Sas	3	Landsturm	
Henke	Paul	9.10.1888	Riziker, Köslin	16.9.1916	Miraumont	3	Landsturm	15.9.1916 Thiepval, Somme
Henke	Willy	13.12.1892	Bautzen	16.5.1915	Het Sas	4	Musketier	
Hennig	Paul	23.11.1895	Frankenthal, Rügen	17.7.1915	Houthulst	5	Musketier	12.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Hennigsen	Heinrich	8.1.1882	Sönnebüll, Husum	19.10.1914	Beveren-Hooglede	6	Wehrmann	
Hennings	Adolf	23.4.1886	Itzehoe	22.4.1915	Het Sas	3	Reservist	
Hensel	Paul	24.5.1885	Köslin			10	Reservist	
Henze	Karl	9.11.1884	Artern, Sangerhausen	14.12.1914	Bixschoote	7	Unteroffizier	
Herbst	Jakob	1.3.1897	Coblenz	9.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	12	Musketier	
Hering	Johann	12.10.1891	Dortmund	6.7.1915	Jonkershove	1	Musketier	5.7.1915 Pilkem Boesinghe
Herms	Hermann	23.2.1886	Hamburg	16.5.1915	Het Sas	2	Vz-Feldwebel	
Herms	Wilhelm	10.12.1894	Wittenberge, Potsdam	11.7.1915	Houthulst	3	Musketier	6.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Herrmann	Gerhard	14.11.1884	Hasenfier, Neustettin	16.5.1915	Het Sas	12	Leutnant d. R	
Hertzberg	Helmuth	11.1.1889	Neustettin	15.6.1917	Messines	7	Gefreiter	
Herz	Paul	17.4.1891	Kolmar i. P.	12.5.1915	Het Sas	12	Landsturm	
Herzmann	Wilhelm	20.7.1888	Erpel, Neuwied	30.1.1916	Roulers	9	Ers-Reservist	9.11.1915 Boesinghe
Heß	Adolf	28.10.1862	Gr. Wesenberg, Stormarn	30.10.1914	Weidendreft	12	Offz.St	
Hesse	Alfred	18.10.1895	Altona	26.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet
Hettinger	August	2.10.1880	Wölschingen, Boxberg	26.6.1917	Messines	10	Wehrmann	
Heuberger	Karl	21.6.1882	Lörrach, Baden	21.3.1916	Wytschaete	12	Ers-Reservist	
Heymann	Paul	21.9.1886	Königsdorf, Flatow	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Unteroffizier	Savnet
Heymannson	Heinz	21.5.1894	Hamburg	12.9.1916	Thiepval, Somme	2	Musketier	
Heyn	Fritz	10.12.1888	Grützdorf, Obornik	16.5.1915	Het Sas	11	Musketier	Savnet, død ved dom
Hildebrandt ii	Karl	30.12.1895	Bremen	7.2.1916	Houthulst	8	Ers-Reservist	1.11.1915 Boesinghe
Hildebrecht	Heinrich	28.4.1886	Glückstadt, Steinburg	27.10.1914	Weidendreft	9	Wehrmann	
Hilgenstock	Karl	21.5.1887	Altenessen, Essen	18.10.1916	Valenciennes	9	Reservist	19.9.1916 Thiepval, Somme
Hilken	Werner	28.10.1894	Woltmershausen, Bremen	26.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3. M.G	Schütze	
Hiller	Franz	21.4.1883	Roschanno, Schwetz	31.10.18	Kruishouthem	3	Landsturm	Savnet, død ved dom
Hiller	Otto	15.12.1896	Lübeck	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	
Hillers	Willi	8.7.1896	Hamburg	21.3.1919	Skudt, flugtforsøg Banegård Mohon	7	Musketier	fange 23.10.18 Deynze
Hilse	Martin	29.9.1878	Striegau	9.3.1917	Zonnebeke	3	Wehrmann	
Hinck	Karl	17.3.1891	Neuhaus a.d. Oste	16.5.1915	Het Sas	9	Reservist	
Hingst	Paul		Ribnitz i. M.	12.6.1917	Messines	2	Landsturm	
Hinken	Hermann	7.12.1880	Bilohe, Osterholz	19.10.1914	Beveren-Hooglede	5	Wehrmann	
Hinrichs	Heinrich	15.1.1891	Bremen	16.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Musketier	
Hinrichs	Wilhelm	25.6.1883	Hamersen, Zeven	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	7	Wehrmann	
Hinrichsen	Christian	15.5.1895	Flensburg	30.9.1915	Boesinghe	4	Musketier	
Hinrichsen	Fritz	1.10.1897	Landsberg, Landsberg	24.7.18	Vieux-Berquin	10	Gefreiter	
Hinrichsen	Hans	17.10.1894	Hamburg	25.10.1917	Wahagnies	9	Unteroffizier	24.10.1917 Hulluch
Hinrichsen	Johannes	15.11.1889	Rabel, Flensburg	24.10.1914	Weidendreft	1	Reservist	
Hinrichsen	Wilhelm	13.12.1897	Süderbarup, Schleswig	3.6.19118	Haisnes	4	Musketier	
Hinst	Heinrich	6.9.1884	Neumünster	14.11.1914	Steenstraate	1	Vz-Feldwebel	
Hint	Karl	7.4.1889	Hamburg	29.9.18	Sailly b. Cambrai	4	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Hintze	Willi	24.6.1879	Padingbüttel, Lehe	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	
Hinz	Hermann	3.3.1878	Altona	25.4.1915	Het Sas	11	Wehrmann	
Hinz	Klaus	9.10.1889	Borby, Eckernförde	22.4.1915	Het Sas	6	Wehrmann	Savnet
Hinz	Willi	10.12.1896	Wilster, Steinburg	13.9.1916	Somme	1	Musketier	

Hitzer	Edmund	21.4.1890	Gr. Jehser, Kalau	8.7.1915	Pilkem Boesinghe	1	Leutnant d. R	
Höbermann	Bruno	14.5.1893	Hamburg	12.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	9	Gefreiter	
Hoeg	Lorenz	9.5.1898	Flensburg	21.12.1917	Hulluch	11	Landsturm	
Hoepner	August	14.3.1888	Schleswig	28.9.18	Sailly-Cambrai	11	Leutnant d. L	
Hof	Josef	15.4.1879	Bregenz	30.10.1917	Hulluch	2	Gefreiter	
Hoffmann	Alfred	21.4.1877	Selchow, Filehne	16.5.1915	Het Sas	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Hoffmann	Max	21.12.1885	Danzig	21.5.1915	Het Sas	3	Musketier	
Hoffmann	Max	16.11.1893	Murowaniec, Bromberg	1.8.18	Vieux-Berquin	11	Musketier	
Hoffmann	Otto Hermann	28.10.1893	Minnenrode, Flatow	16.5.1915	Het Sas	11	Musketier	
Hoffmann	Paul	5.10.1886	Schlawe	10.4.1916	St. Eloi	6	Unteroffizier	
Hoffmann	Paul	22.9.1898	Domslau, Breslau	21.3.18	Hulluchen	1	Musketier	Savnet, død ved dom
Höfler	Gregor	10.3.1880	Immendingen, Engen	19.6.1916	Bousbecque	2	Landsturm	17.6.1916 Wytschaete
Hofmann	Alois	15.2.1889	Tauberbischofsheim	8.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Ers-Reservist	
Höfs	Fritz	7.7.1891	Gollnow, Naugard	10.6.1916	Wytscgaete	10	Musketier	
Höhn	Paul	20.8.1889	Strohkirchen, Hagenow	25.4.1915	Het Sas	10	Gefreiter	
Hohnholt	Wilhelm	25.7.1896	Lesum, Blumenthal	1.6.1917	Inchy-en Artois	3	Musketier	
Hokamp	August	27.10.1884	Ahmsen, Schötmar	9.11.1914	Steenstraate	10	Wehrmann	
Hokamp	Louis	21.7.1894	Ahmsen, Schötmar	29.10.18	Gavere	1	Musketier	28.10.18 Nokere
Höll	Karl	30.6.1899	Basel, Schweiz	21.11.18	Dünnkirchen	1. M.G	Schütze	31.10.18 Kruishouthem, død fange
Hölling	Hugo	13.6.1882	Vorbeck, Essen	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Feldwebel	
Holm	Adolf	11.3.1883	Hamburg	18.6.1916	Menin	11	Musketier	1.4.1916 St. Eloi
Holn	Heinrich	4.2.1885	Rothenmoor, Steinburg	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Holst	Joachim	20.10.1894	Goldbeck, Stade	29.12.1917	Hulluch	8	Musketier	
Holtorf	Claus	24.8.1885	Hamdorf, Rendsburg	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Holz	Walter	12.3.1894	Bremen	9.2.1917	Zonnebeke	12	Gefreiter	
Homburg	Fritz	6.12.1893	Harburg a. E.	5.5.1915	Jonkershove	4	Musketier	4.5.1915 Het Sas
Hönicke	Adolf	13.1.1893	Malschow, Waren i. M.	28.4.1915	Houthulst	9	Musketier	24.4.1915 Het Sas
Hopp II	Franz	25.9.1890	Moritzlauken, Insterburg	18.10.18	Thielt	1	Gefreiter	
Hoppe	Franz	17.12.1896	Hannover	3.7.18	Allennes	1	Gefreiter	Sygdom
Höppner	Franz	22.10.1887	LIepgarten, Ückermünde	4.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Höppner	Gustav	26.8.1889	Greifenhagen	17.1.1916	Boesinghe	1	Ertz-Reservist	
Höppner	Gustav	15.12.1890	Liepgarten, Ückermünde	5.6.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	
Horn	Adolf	15.9.1893	Preetz, Plön	12.11.1915	Houlthulst	7	Musketier	6.11.1915 Boesinghe
Horn	Georg	22.12.1896	Neubrandenburg i. M.	31.10.1917	Hulluch	2	Vze-Feldwebel	
Hornbostel	Rolf	18.9.1888	Krusendorf, Eckernförde	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Gefreiter	Såret og savnet
Hörning	Willy	17.12.1892	Gr. Latzkow, Pyritz	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Unteroffizier	
Horst	Wilhelm	17.10.1890	Altona	26.4.1915	Het Sas	M.G	Ertz-Reservist	Savnet, død ved dom
Horstmann	Gustav	4.5.1890	Lübeck	25.4.1915	Het Sas	1	Reservist	
Hösel	Willy	23.7.1881	Chemnitz	11.9.1916	Thiepval, Somme	2	Landsturm	
Hoyer	Friedrich	9.2.1876	Graue, Asendorf	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Hoyermann	Martin	19.6.1882	Worpswede, Osterholz	5.5.1915	Het Sas	10	Wehrmann	
Hübbe	Heinrich	17.8.1886	Malchin i. M.	14.2.1916	Staden	7	Wehrmann	Sygdom
Huber	Hugo	27.10.1889	Freiburg i. B.	8.8.1916	Wytschaee	5	Unteroffizier	
Hübner	Walter	2.6.1893	Braunschweig	6.2.1917	Houthulst	3	Musketier	21.1.1916 Boesinghe
Hübner IV	Gustav	5.7.1888	Eichstedt, Osthavelland	19.6.18	Haisnes	12	Ertz-Reservist	
Hübscher	Otto		Bremen	5.11.1914	Steenstraate	2	Wehrmann	
Hügel	Leo	23.10.1889	Assamstadt, Boxberg	9.5.1916	Wytschaete	2	Erz-Reservist	
Huhnholz	Paul	16.5.1889	Bietikow, Prenzlau	5.11.1917	Hulluch	6	Landsturm	
Huhnstock	Wilhelm	13.6.1898	Hameln	21.10.18	Fange i. Haringhe	2. M.G	Leutnant	18.10.18 Thielt
Hunold	Otto	31.3.1890	Bremen	22.4.1915	Het Sas	8	Gefreiter	
Huppatz	Josef	12.9.1892	Delmenhorst, Oldenburg	5.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Landsturm	
Husen	Karl	16.6.1891	Kl. Zastrow, Greifswald	22.5.1915	Het Sas	3	Musketier	
Husmann ii	Albert	26.11.1880	Kasnewitz, Rügen	26.4.1915	Het Sas	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Huß	Albert	5.3.1896	Vierden, Stade	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	
Huth	Hermann	8.7.1893	Arnimswalde, Templin	27.7.18	Vieux-Berquin	9	Musketier	
Hüttmann	Wilhelm	7.2.1884	Kr. Oldenburg	19.9.1916	Thiepval, Somme	7	Musketier	
Huxoll	Wilhelm	21.7.1896	appeln, Geestemünde	28.9.18	Sailly-Cambrai	7	Unteroffizier	
Hylla	Johann	22.3.1898	Grandorf, Adelnau	31.7.18	Vieux-Berquin	4	Musketier	
Ibe	Johannes	3.6.1883	Petersdorf, Ilfeld	23.10.1914	Bixschoote- Draaibank	9	Offz-St	
Iburg	Johann	29.8.1894	Bremen	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	Savnet
Illgen	Max	28.12.1890	Bornshain, Ronneburg	27.11.1917	Thumeries	1	Landsturm	16.11.1917 Hulluch
Imkamp	Hermann	25.5.1896	akellinghusen, Steinburg	27.4.18	Haisnes	4	Musketier	
Indlekofer	Friedrich	18.9.1890	Erzingen, Waldshut	18.9.1916	Thiepval, Somme	12	Musketier	
Indorf	Friedrich	30.3.1896	Rotenburg i. Hannover	28.6.1916	Bousbecque	7	Musketier	25.6.1916 Wytschaete
Ingermann	Christian	2.7.1885	Kollund, Flensburg	26.4.1915	Het Sa	9	Vze-Feldwebel	
Ingwersen	Hans	1.3.1879	Segeberg	2.10.1915	Hamburg	2	Wehrmann	23.6.1915 Het Sas
Ingwersen	Ingwer	11.4.1884	Joldeundfeld, Husum	15.1.1915	Bixschoote	6	Wehrmann	
Ingwersen	Kettel Pe-ter	20.4.1895	Loheide, Husum	17.5.1915	Haupt-Verbandsplatz, Bixschoote	4	Freiwilliger	16.5.1915 Het Sas
Irmer	Alfred	16.8.1890	Quohren, Dippoldiswalde	7.9.18	Mericourt	3	Musketier	
Isbarn	Friedrich	22.7.1891	Kuhstorf, Hagenow	20.3.1916	Haupt-Verbandsplatz Wytschaete	4	Unteroffizier	19.3.1916 Wytschaete
Itzler	Gottlieb	7.12.1888	Grenzach, Lörrach	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Erz-Reservist	
Ivens	Karl	20.7.1896	Neumühlen, Bordesholm	21.7.18	Fange i. Wimereux	6	Musketier	12.7.18 Vieux-Berquin
Ivers	Heinrich	6.8.1881	Hamburg	16.7.1916	Wytschaete	M.G	Schütze	
Jablons	Joseph	14.11.1893	Occipel, Pr. Stargard	24.4.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	
Jacks	Adolf	16.1.1893	Stettin	26.7.1916	Wytschaete	MWK	Freiwilliger	Savnet
Jacobs	Bernhard	7.7.1889	Kiel	12.2.1917	Ledeghem	2. M.G	San.-Uffzr	10.2.1917 Zonnebeke
Jacobs	Karl	16.6.1896	Altefähr, Rügen	14.9.1916	Thiepval, Somme	2	Musketier	
Jacobsen	Heinrich	15.3.1895	Kronsgaard, Flensburg	21.3.18	Hulluchen	10	Unteroffizier	
Jacobsen	Jakob	25.7.1893	Brandsbüll, Sonderburg	15.9.1916	Thiepval, Somme	3	Musketier	
Jacobsen	Karl	8.1.1878	Wandsbek, Stormarn	22.1.1915	Bixschoote	3	Wehrmann	
Jacobsen	Magnus	24.4.1896	Ostergasse, Haderslebe	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	Savnet, død ved dom
Jacoby	Heinrich	24.12.1892	Lüneburg	22.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	
Jacoby	Kurt	24.11.1889	Hohenstein	13.4.1916	Bousbecque	6	Landsturm	10.4.1916 St. Eloi
Jäger	Gustav	19.11.1889	Aichen, Bonndorf	10.8.18	Zandvoorde-Hollebeke	2	Erz-Reservist	

Jäger	Hinrich	1210.1882	Rotenburg i. Hannover	10.11.1914	Brüssel	5	Wehrmann	5.11.1914 Steenstraate
Jagielski	Andreas	23.11.1885	Jaktorowo, Kolmar i. Pr.	13.9.1915	Luyghem	5	Musketier	
Jahn	Ernst	11.6.1885	Ellingstedt, Schleswig	29.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	Savnet
Jahn	Johann	18.7.1885	Rendsburg	23.9.1915	Boesinghe	8	Landsturm	
Jakschtat	Hans	18.2.1890	Hamburg	23.10.18	Deynze	,MWK	Vize-Feld-webel	
Jankowski	Albert	15.4.1885	Neuschottland, Danzig	28.6.1916	Wytschaete	7	Reservist	
Jansen	Carsten	11.1.1889	Lindholm, Tondern	10.12.1914	Bixschoote	9	Unteroffizier	
Jansen	Wilhelm	24.1.1890	Kiel	30.10.1914	Weidendreft	1	Unteroffizier	
Janssen	Georg	5.5.1889	Lingen a.d. Ems	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Landsturm	
Janssen	Karl	14.12.1881	Oldenburg	>15.11.1914	i. St. Joseph	12	Unteroffizier	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Jarling	Karl	14.7.1894	Stolpmühl, Anklam	7.7.1916	Wytschaete	MWK	Gefreiter	
Jaschick	Franz	28.3.1884	Chrostau, Oppeln	23.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	
Jaskowski	Stephan	7.11.1882	Niepruschewo, Grätz	>15.11.1914	i. St. Joseph	12	Wehrmann	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Jasper	August	6.1.1896	Otersen, Verden	7.11.18	Aachen	11	Leutnant d. R	Sygdom
Jaswiakowski	Johann	7.10.1896	Karminek, Pleschen	26.7.1916	Wytschete	12	Freiwilliger	
Jegsen	Christian	13.10.1889	Jels, Hadersleben	22.4.1915	Het Sas	10	Feldwebel	
Jenner	Bruno		Koschmin,Posen	22.4.1915	Het Sas	2	Wehrmann	
Jensen	Chresten	5.12.1879	Lügum-Kloster, Tondern	26.10.1914	Weidendreft	12	Wehrmann	
Jensen	Christian	3.9.1885	Tandslet, Sonderburg	14.11.1914	Steenstraat	9	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Jensen	Ludwig	26.3.1895	Tondern, Holstein	22.4.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Jensen	Paul	28.8.1887	Langenborn, Husum	11.10.1915	Boesinghe	6	Reservist	
Jentzsch	Robert	7.4.1877	Altona	27.11.1914	Montfort, Ille et Vilaine	11	Wehrmann	Fange 27.10.1914 Weidendreft
Jerratsch	Alfred	30.12.1899	Berlin-Schöneberg	21.2.1920	Lille	1. M.G	Schütze	Fange 28.10.18 Waereghem
Jessen	Christian	4.3.1886	Braderufpeld, Tondern	25.10.1914	Weidendreft	9	Wehrmann	
Jock	Fritz	27.6.1888	Berlin	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Leutnant d. R	
Jöcks	Albert	7.10.1894	Regenwalde	2.10.1915	Boesinghe	1	Musketier	
Johannsen	Christian	19.11.1882	Gettorf, Eckernförde	30.10.1914	Weidendreft	5	Gefreiter	
Johannsen	Hans	24.4.1892	Hamburg	24.2.1917	Ledeghem	12	Musketier	23.2.1917 Zonnebeke
Johannsen	Johann	10.4.1890	Feldstedt, Apenrade	14-05-1916	Wytschaete	9	Unteroffizier	
Johannsen	Karl	28-08-1894	Flensburg	17-06-1916	Wytschaete	M.G	Unteroffizier	
John	August	17.3.1884	Bremen	25.4.1915	Het Sas	11	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Jon	Johann	8.10.1877	Altona	26.4.1915	Het Sas	12	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Jonas	August	5.1.1890	Reichenbach	24.4.1915	Het Sas	9	Ertz- Reservist	
Jonas	Bernhard	22.2.1891	Hamburg	14.12.1914	Bixschoote	4	Ertz-Reservist	
Joneleit	Karl	12.1.1888	Goldberg, Meckl.-Schw.	18.7.18	Dieux-Berquin	2	Landsturm	
Jonientz	Peter	17.4.1895	Poppelau, Oppeln	27.7.1916	Wytschaete	9	Musketier	
Jordan	Adolf	3.3.1880	Halberstadt	5.10.18	Mons	1	Leutnant d. L	30.9.18 Sailly Cambrai
Jordan	Albert	17.1.1888	Hansfeld, Saatzig	23.4.1915	Het Sas	3	Eatz-Reservist	Savnet, død ved dom
Juhler	Johann	26.4.1890	Schobüll, Apenrade	17.6.1916	Bousbecque	8	Landsturm	16.6.1916 Wytschaete
Jung	Albert	27.6.1893	Klebow, Greifenhagen	8.4.1917	Bremen	2	Musketier	Sygdom
Junge	Arthur	5.9.1895	Scharnhorst, Verden	10.2.1917	Zonnebeke	8	Musketier	
Jungfermann	Josef	18.8.1898	Hagen	18.10.18	Thielt	8	Musketier	
Junghans	Heinrich	3.2.1879	Odenheim, Bruchsal	27.4.1915	Het Sas	1	Wehrmann	Savnet
Junker	Karl	31.7.1890	Glau, Jüterbog	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	Savnet, død ved dom
Junker	Rudolf	31.5.1897	Herten, Barmen	6.11.18	Fange i. Staden	MWK	Musketier	31.10.18 Kruishouthem
Jurath	Wilhelm	23.10.1879	Wirszeningken, Insterburg	26.4.1915	Het Sas	12	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Jürgens	Anton	11.2.1880	Lübeck	30.10.1914	Weidendreft	7	Wehrman	
Jürgens	Heinrich	4.8.1884	Hamburg	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	4	Musketier	
Jürgens	Otto	14.1.1878	Geschendorf,Lübeck	2.11.1914	Weidendrft	11	Wehrmann	
Jürgensen	Erich	22.11.1896	Elmshorn, Pinneberg	3.11.18	Welden	MWK	Vze-Feldwebel	
Jürgensen	Ferdinand	11.2.1879	Bokholt, Pinneberg	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	3	Wehrmann	
Jürgensen	Johannes	19.1.1890	Flensburg	5.7.1915	Pilkem-Boesinghe	11	Musketier	
Jürgensen	Julius	13-12-1894	Flensburg	22-04-1915	Het Sas	1	Freiwilliger	
Just ii	Bruno	23.4.1885	Falkenburg, Dramburg	25.3.1917	Zonnebeke	6	Ersz-Reservist	
Kaatz	Walter	15.3.1896	Zützer, Dt. Krone	17.5.1915	Houthulst	1	Musketier	16.5.1915 Het Sas
Kaemena	Hinrich	10.4.1881	Bremen	31.8.1917	Kortryk	9	Landsturm	17.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Kahl	Johann	27.7.1888	Hamburg	18.5.1916	Wytschaete	6	Erz-Reservist	
Kahl	Louis	25.9.1893	Judenbach, Sonneberg	16.1.1915	Bixschoote	12	Freiwilliger	
Kähler	Friedrich	2.9.1881	Kiel	19.7.18	Dieux-Berquin	2	Landsturm	
Kähler	Otto	19.8.1877	Norder-Dithmarschen	25.5.1917	Inchy en Artois	12	Musketier	Savnet
Kaie	Paul	2.2.1892	Berlin	16.5.1915	Het Sas	11	Musketier	Savnet, død ved dom
Kaiser	Arthur	27.5.1883	Marly, Lübeck	5.5.1915	Het Sas	2	Leutnant d. R	
Kaiser	Friedrich	27.2.1889	Dietzhausen, Schleusingen	30.10.1914	Weidendreft	4	Musketie	
Kaiser	Kurt	16.1.1893	Städtl, Namslau	16.5.1915	Het Sas	12	Musketier	Savnet, død ved dom
Kaiserling	Wilhelm	9.2.1880	Romanshof, Czarnikau	24.7.1915	Pilkem-Boesinghe	9	Wehrmann	
Kambeitz	Josef	3.10.1891	Weißenburg i. E.	26.4.1915	Het Sas	12	Reservist	Savnet
Kamenz	Martin	7.7.1884	Legde, West-Prignitz	14.11.1914	Steenstraate	4	Wehrmann	
Kaminski	Johannes	28.10.1894	Norder-Dithmarschen	8.6.1915	Pilkem-Boesinghe	9	Freiwilliger	
Kämmerlin	August	17.12.1877	Schnabe, Flensburg	22.4.1915	Het Sas	6	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Kammerzell	Ewald	31.1.1889	Elberfeld	22.1.18	Thumeries	10	Landsturm	18.1.18 Hulluch
Karpinski	Johann	25.9.1896	Gr. Lichtenau, Marienburg	12.6.1917	Messines	9	Musketier	
Karstens	Karl	29.6.1877	Süder-Dithmarschen	13.11.1914	Steenstraate	11	Gefreiter	
Karitzki	Leo	4.4.1896	Blumenthal	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	Savnet
Kasprowicz	Nikolai	5.9.1884	Iwitz, Tuchel	25.11.1917	Hulluch	5	Landstur	
Kaß	Alfred	11.7.1878	Danzig	25.4.1915	Het Sas	11	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Kaßler	Willy	14.1.1891	Gr. Paschleben, Cöthen	14.12.1914	Bixschoote	4	Gefreiter	
Kastbjerg	Kar	22.1.1884	Borrig, Tondern	14.11.1914	Steenstraate	9	Wehrmann	
Kastens	Friedrich	13.5.1880	Lilienthal, Osteholz	14.9.18	München	7	Wehrmann	Sygdom
Kathk	Ludwig	11.2.1885	Heimthal,Schitomir,	17.4.1916	St. Eloi	6	Landsturm	
Katzemaier	Georg	22.10.1883	Schwetzingen	27.4.1915	Handzaeme	2	Landsturm	Savnet, død ved dom
Kaufmann	Franz	9.12.1884	Duderstadt	2.11.1914	Weidendreft	4	Gefreiter	
Kaufmann	Herbert	16.1.1893	Hamburg	5.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Musketier	
Kaus	Wilhelm	16.5.1896	Worzlawie, Rußland	25.6.1916	Wytschaete	7	Musketier	
Kees	Heinric	18.1.1883	Wichtringhausen, Linde	6.7.1915	Pilkem-Boesingh	11	Feldwebe	
Kehrer	Oskar	7.7.1876	Schwarzenberg i. Sa.	2.11.1914	Weidendref	7	Wehrmann	

Keldorf	Hans	20.9.1890	Sonderburg	27.10.1914	Weidendreft	9	Reservist	
Keller	Ernst	28.2.1886	Meiningen	7.11.1914		2	Offz-St	5.11.1914 Steenstraate
Keller	Hans	20.12.1887	Roda, Sa. Altenburg	27.10.1914	Weidendreft	9	Reservist	
Keller	Jakob	9.8.1887	Watterdingen, Engen	10.8.18	Bac St. Maur	4	Landsturm	7.8.18 Vieux-Berquin
Kelling	Johann	11.12.1884	Grevesmühlen	2.7.1917	Messines	3. M.G	Schütze	
Kemmerich	Werner	29.1.1892	Hamm i. W.	26.4.1915	Het Sas	M.G	Leutnant d. R	
Kemmesat	Heinrich	22.5.1896	Altona a. E.	26.6.1916	Wytschaete	6	Freiwilliger	
Kempa	Josef	18.2.1885	Aschena, Schildvberg	5.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Musketier	Savnet, død ved dom
Kenter	Heinrich	8.8.1879	Bremen	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Gefreiter	
Kenter	Theodor	17.7.1889	Antfeld, Brilon	6.6.18	Camphin	2. M.G	Erz-Reservist	30.5.18 Haisnes
Kerkow	Otto	7.1.1893	Alt Ruppin, Ruppin	7.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	4	Musketier	
Kersten	Karl	5.12.18980	Landsberg a.W.	4.5.1916	Wytschaete	8	Unteroffizier	
Kessel	Ernst	17.2.1892	Danewitz, Biesenthal	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Unteroffizier	
Kesselbach	August	12.5.1879	Mannheim	23.10.1915	Boesinghe	12	Landsturm	
Ketelsen	Hans	6.2.1884	Nordstrand, Husum	19.10.1914	Beveren-Hooglede	6	Wehrmann	
Ketelsen	Peter	1.10.1896	Oldsum a. Föhr	24.4.1915	Het Sas	3	Leutnant d. R	
Kiefer	Ernst	26.2.1888	Schopfheim, Baden	26.4.1915	Het Sas	1	Reservist	Såret og savnet
Kienow	Richard	1.4.1897	Rövershagen, Rostock	28.9.18	Sailly-Cambrai	12	Musketier	
Kientop	Paul	5.5.1896	Neukalen, Malchin	23.9.1916	Linz a. Rhein	1	Musketier	16.9.1916 Thiepval, Somme
Kiesow	Gustav	13.3.1895	Schönow, Randow	21.4.1917	Zonnebeke	9	Musketier	
Kießling	Gottfried	15.3.1882	Hohenbuch, Oberfranken	25.4.1915	Het Sas	3	Unteroffizier	
Kirchhoff	August	3.12.1876	Steinbründorf, Herford	28.10.1914	Hooglede	3	Tambour	27.10.1914 Weidendreft
Kirchhübel	Martin	10.7.1884	Döbeln i. Sa.	16.9.1916	Thiepval, Somme	12	Musketier	
Kirchmann	Ernst	6.4.1893	Bremen	24.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	
Kirschstein	Hans	26.4.1884	Hamburg	22.10.1914	Bixschoote, Kortekeer	4	Unteroffizier	
Kirst	Paul	1.1.1877	Rotenburg O.L.	20.10.1914	Bevern	3	Wehrmann	19.10.1914 Beveren-Hooglede
Kistenmacher	Adolf	27.4.1888	Hamburg	12.6.18	Carvin	5	Landsturm	
Kjeld	Jürgen	2.12.1876	Hadersleben	26.4.1915	Het Sas	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Kladt	Paul	12.4.1891	Tessin, Schwerin	8.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	
Klages	Hermann	30.12.1891	Bremen	26.6.1915	Pilkem Boesinghe	1	Musketier	
Klahn	Karl	6.2.1879	Wrist, Steinburg	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	11	Feldwebel	Savnet, død ved dom
Klarczyk	Hermann	1.11.1888	Wilster, Steinburg	27.10.1914	Weidendreft	MG. Zug	Vze-Feldwebel	
Klatt	Maximilian	4.12.1893	Tütz, Marienwerder	11.8.1917	Reninghelft - fange	2	Unteroffizier	såret 10.8.1917 Zandvoorde-H
Kleen	Johann	21.3.1898	Stendorf, Blumenthal	18.10.18	Thielt	2. M.G	Schütze	
Klein	Emil	3.2.1888	Stade, Schleswig	19.6.1915	Pilkem-Boesinghe	6	Landsturm	
Klein	Friedriech	29.4.1880	Neuendorf, Wehlau	22.4.1915	Het Sas	11	Wehrmann	
Klein	Robert	5.7.1878	Gr. Tychow, Köslin	4.5.1915	Het Sas	8	Wehrmann	
Kleinfeldt	Paul	25.2.1885	Gamsau, Königsberg i. Pr.	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Kleist	Julius	30.5.1886	Schlepzig, Lübben	8.6.1915	Jonkershove	7	Reservist	7.6.1915 Pilkem-Boesinghe
Klenge	Friedrich	26.3.1893	Bremen	19.2.1915	Bielefeld	5	Freiwilliger	1.2.1915 Bixschote
Klepzig	Otto	13.10.1884	Möckern, Leipzig	8.11.1914	Steenstraate	4	Musketier	
Kliczcz	Paul	29.8.1892	Schleusenau, Bromberg	5.6.1916	Bousbecque	6	Landsturm	20.5.1916 Wytschaete
Klinger	Johann	12.11.1895	Hof i. Bayern	29.9.18	Sailly-Cambrai	7	Musketier	Savnet, død ved dom
Klinger	Paul	22.2.1882	Hamburg	31.10.18	Kruishouthem	7	Wehrmann	
Klink	Peter	22.2.1888	Mildstedt, Husum	15.1.1915	Bixschoote	6	Reservist	
Klinker	Ferdinand	26.8.1891	Wippendorf, Flensburg	9.5.18	Epinoy	2. M.G	Sergeant	
Klonowski	Felix	19.11.1884	Gr. Konarzin, Schlochau	15.5.1915	Het Sas	10	Musketier	Savnet, død ved dom
Klöpper	Joseph	29.12.1881	Sarstedt, Hildesheim	3.11.1914	Weidendreft	11	Gefreiter	
Klöpping	Wilhelm	30.10.1892	Ilse, Minden	16.6.1915	Thourout	10	Musketier	7.6.1915 Pilkem-Boesinghe
Klör	Otto	13.12.1890	Tessin, Ribnitz	15.8.18	Mericourt	1. M.G	Schütze	
Klose	Alfred	28.11.1896	Halberstadt	15.4.1917	Zonnebeke	8	Musketier	
Klotzsch	Erich	19.5.1883	Hannover	14.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Unteroffizier	
Kluczynski	Julian	16.3.1894	Jezewo, Gut Schubin	22.4.1915	Het Sas	6	Musketier	Savnet
Kluth	Karl	21.6.1896	Münsterdorf, Steinburg	16.9.1916	hiepval, Somme	1	Landsturm	
Knapp	Karl	15.4.1890	Bremen	16.5.1915	Het Sas	7	Musketier	
Knees	Wilhelm	3.8.1882	Altona	1.6.1916	Wytschaete	9	Unteroffizier	
Knickrehm	Franz	25.11.1888	Majenfelde, Lübeck	26.6.1916	Wytschaete	8	Reservist	
Kniestedt	Hermann	12.12.1894	Löbejün, Saalkreis	18.4.18	Düren	10	Gefreiter	27.2.18 Hulluch
Knoch	Ernst	6.10.1898	Neustadt, Holstein	2.4.18	Hulluch	5	Gefreiter	
Knoke	Heinrich	2.9.1879	Godelheim, Höxter	17.9.1916	Thiepval, Somme	6	Landsturm	
Knoll	Max	?	Bannenbrück, Sponholz			10	Musketier	
Knopnatel	Konrad	30.1.1895	Stettin	30.1.1917	Zonnebeke	1	Musketier	
Knüppel	Andreas	26.12.1897	Borstel, Stade	12.5.1917	Kortryk	4	Musketier	9.3.1917 Zonnebeke
Knutzen	Hermann	20.9.1890	Scholderup, Schleswig	19.10.1914	Beveren-Hoogelede	9	Reservist	
Kobrow	Hugo	14.8.1877	Hamburg	12.11.1914	Hamburg	11	Gefreiter	3.11.1914 Weidendreft
Koch	Cäsar	19.12.1878	Hamburg	24.6.1917	Messines	11	Landsturm	
Koch	Hugo	4.5.1892	Bücheloh, Rudolstadt	5.6.1915	Pilkem-Boesinghe	9	Musketier	
Koch	Karl	10.7.1896	Klopzow, Waren	5.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Musketier	
Koch	Klaus	13.3.1885	Oldendorf, Zeven	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	11	Landsturm	
Koch ii	Simon	16.2.1888	Altona	25.4.1915	Handzaeme	2	Reservist	Savnet
Koch iii	Friedrich	1.4.1888	Frankenstein	5.5.1915	Het Sas	2	Musketier	
Kock	Theodor	18.8.1881	Eckernförde	7.11.1914	Steenstraate	5	Wehrmann	
Köckler	Karl	4.9.1895	Hohenlimburg, Iserlohn	21.3.18	Hulluch	6	Musketier	
Koecher	Eduard	9.8.1871	Rathenow, Westhavelland	2.7.1917	Messines	Stab III.	Hauptm. L	
Koelen	Josef von der	18.6.1895	Crefeld	10.8.1915	Luyghem	11	Freiwilliger	
Köhler	Franz	3.8.1888	Mokratz, Kammin	11.5.1915	Het Sas	12	Ers-Reservist	
Köhler	Johann	5.8.1879	Bremen	16.5.1915	Het Sas	11	Offz-St	
Köhler	Otto	2.8.1884	Equord, Hildesheim	9.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Landsturm	
Kohlmann	Georg	4.10.1893	Wilster, Steinburg	6.4.1916	St. Eloi	10	Musketier	
Kohlwey	Heinrich	21.2.1893	Grohn, Vegesack	8.6.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Gefreiter	
Köhnke	Johann	20.3.1895	Norderbrarup, Schleswig	20.9.1916	Thiepval, Somme	9	Musketier	
Köke	Franz	28.6.1885	Schwerin	16.3.18	Thumeries	5	Gefreiter	8.3.18 Hulluch
Kokoschka	Josef	15.2.1888	Laband, Gleiwitz	16.9.1916	Thiepval, Somme	1	Musketier	
Kollekowski	Paul	22.12.1893	Marienburg	31.10.18	Kruishouthem	3	Musketier	Savnet, død ved dom
Köllmann	Heinrich	25.10.1897	Niedermehnen, Minden	5.9.18	Herford	7	Landsturm	Sygdom
Kölm	Karl	16.2.1893	Dt. Ruhden, Wirlitz	17.5.1915	Het Sas	5	Musketier	

Koltermann	Johannes	9.6.1889	Schulzendorf, Dt. Krone	30.10.1914	Weidendreft	4	Reservist	
Komoll	Franz	3.5.1883	Kurow, Bublitz			10	Gefreiter	
Köncke	Karl	11.11.1888	Hamburg	4.11.1914	Steenstraate	4	Vze-Feldwebel	
Koncza	Ignatz	16.1.1882	Podgorzyn, Znin	17.9.1916	Thiepval, Somme	1	Landsturm	
Konert	Paul	10.10.1893	Braunschweig	23.4.1915	Het Sas	10	Gefreiter	
König	Johannes	21.2.1881	St. Peter, Eiderstedt	24.4.1915	Het Sas	6	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Konigk	Kar	18.10.1886	Prenzlau	27.10.1914	Weidendreft	9	Wehrmann	
Konstmann	Christoph	2.8.1886	Borrig, Tondern	28.10.1914	Weidendreft	9	Wehrmann	
Koop	Ernst	8.5.1897	Rostock	29.9.18	Sailly b. Cambrai	4	Musketier	Savnet, død ved dom
Koos	Wilhelm	22.11.1885	Karpitz, Rügen	6.6.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Musketier	
Köpcke	Albert	23.2.1877	Malchin	26.4.1915	Het Sas	12	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Köpke	Johann	21.6.1879	Löhnhorst, Blumenthal	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	8	Wehrmann	
Koppe	Wilhelm	5.3.1893	Drossen, Frankfurt a.O.	14.9.1916	Bapaume	10	Unteroffizier	Ulykke
Köppel	Friedrich	13.7.1896	Dt. Fordon, Bromberg	1.10.18	Roeuix	12	Musketier	28.9.18 Sailly Cambrai
Koppelmann	Heinrich	26.7.1874	Götzdorf, Kehdingen	5.5.1916	Dortmund	1	Landsturm	Sygdom
Koppelmann	Peter	7.7.1896	Neuland, Stade	9.7.18	Vieux-Berquin	7	Gefreiter	
Köppen	Otto	11.9.1884	Meiersberg, Ückermünde	16.5.1915	Het Sas	3	Musketier	Savnet, død ved dom
Kopper	Heinrich	30.1.1896	Adolphsdorf, Osterholz	3.9.1916	Wytschaete	7	Musketier	
Köpping	Ernst	6.7.1888	Dersekow, Greifswald	16.5.1915	Het Sas	3	Musketier	Savnet
Kornehl	Claus	10.9.1879	Borgdorf, Rendsburg	25.9.18	Dourges	8	Landsturm	
Körner	August	18.6.1895	Hamburg	22.4.1915	Het Sas	8	Freiwilliger	Hjerteslag
Korte	Bernhard	3.8.1880	Oster-Cppeln, Wittlage	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Leutnant d. R	Savnet
Körting	Friedrich	28.1.1889	Dessau	28.9.18	Sailly-Cambrai	8	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Kosinski	Stanislaus		Parzewo, Gnesen	16.5.1915	Het Sas	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Kossin	Friedrich	24.1.1887	Paßlack, Friedland O.Pr.	3.10.18	Aubigny au Bac	MWK	Landsturm	
Köster	Franz	22.12.1876	Penkun, Randow	18.5.1915	Thourout	4	Vze-Feldwebel	16.5.1915 Het Sas
Köster	Heinrich	15.9.1896	Preetz, Plön	28.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Köster	Heinrich	21.12.1887	Hamburg	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Landsturm	Savnet, død ved dom
Köster II	Amandus	21.9.1895	Eggebekfeld, Flensburg	14.4.1916	St. Eloi	1	Musketier	
Köster II	Willy	7.12.1889	Rintzeln, Lehe	25.4.1917	Ledeghem	7	Musketier	28.3.1917 Zonnebeke
Kothe	Ernst	1.2.1892	Bremen	26.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet
Kotowsk	Kasimi	17.2.1886	Frieddorf, Bromberg	15.8.1916	Wytschaete	2	Landsturm	
Kottulinsky	Johannes	2.9.1896	Berlin	15.4.1917	Zonnebeke	8	Musketier	
Kraack	Julius	15.10.1882	Kronsgaard, Flensburg	14.8.1916	Wytschaete	12	Musketier	
Kraczewski	Wilhelm	6.10.1895	Süder-Dithmarschen	24.6.1916	Wytschaete	11	Musketier	
Krähmert	Oswald	23.9.1891	Berlin-Neukölln	2.5.1916	Wytschaete	8	Musketier	
Krämer	Ludwig	25.10.1885	Unterkessach, Adelsheim	4.5.1915	Het Sas	1	Musketier	
Kramp	Emil	24.10.1884	Gr. Rakitt, Stolp	18.9.1916	Velu	4	Unteroffizier	16.9.1916 Thiepval, Somme
Krampe	Adolf	4.10.1884	Altona	27.6.1915	Jonkershove	12	Landsturm	21.6.1915 Pilkem-Boesinghe
Krause	Anton	26.12.1881	Celestynowo, Schrimm	22.4.1915	Het Sas	11	Wehrmann	
Kraus	Johann	7.8.1890	Sprindt, Schwetz	24.10.1914	Weidendreft	1	Reservist	
Krause	Wilhelm	27.2.1888	Leine, Pyritz	18.7.1915	Jonkershove	6	Erz-Reservist	11.7.1915 Pilkem-Boesinghe
krauß	Konrad	25.11.1885	Heidelberg	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	Savnet, død ved dom
Kregeloh	Hermann	26.2.1894	Barmen	11.3.18	Thumeries	6	Landsturm	10.3.18 Hulluch
Kremin	Wilhelm	12.12.1883	Marienwerder	28.9.18	Sailly-Cambrai	12	Gefreiter	Savnet, død ved dom
kreßler	Karl	12.11.1891	Detmold	30.1.1917	Zonnebeke	1	Musketier	
Kreutz	Willi	8.6.1897	Weißensee, Niederbarnim	25.1.1917	Zonnebeke	10	Musketier	
Krey	Franz	15.10.189	Gust-Abbau, Bublitz	9.5.18	Haisnes	4	Musketier	
Kröger	Adolf	17.10.1895	Goldenstedt, Vechta	8.8.1916	Linselles	2	Musketier	7.8.1916 Wytschaete
Kröger	Hans	20.8.1898	Kr. Oldenburg	2.4.18	Hulluch	3	Musketier	
Kröger	Heinrich	7.11.1895	Krumwehl, Steinburg	31.7.1916	Wytschaete	6	Musketier	
Kröger	Heinrich	1.12.1895	Seefeld, Rendsburg	18.7.1916	Wytschaete	MW	Ers-Reservist	
Kröger	Johann	8.4.1884	Kr. Oldenburg	16.5.1915	Het Sas	2	Musketier	
Kröger	Paul	20.10.1890	Altona	1.11.1914	Jonkershove	3	Reservist	29.10.1914 Weidendreft
Kröger	Paul	27.9.1888	Eyendorf, Winsen a. L.	29.3.1917	Deynze	3 MG	Schütze	Sygdom
Krogh	Andreas	7.4.1889	Spandetfeld, Hadersleben	30.4.1916	Wytschaete	6	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Krogmann	Adolf	11.12.1896	Eiderstedt	25.5.1917	Inchy en Artois	12	Leutnant d. R	Savnet
Krohn	Emil	4.2.1878	Brenkenhagen, Cismar	27.10.1914	Weidendreft	5	Feldwebel	
Krohn	Johann	4.6.1894	Süderau, Steinburg	20.1.18	Hulluch	11	Gefreiter	
Kroll	Albert	24.2.1878	Danzig	30.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	12	Landsturm	
Kroll	Karl	6.5.1888	Hammer, Czarnikau	15.5.1915	Het Sas	10	Ers-Reservist	Savnet, død ved dom
Kroos	Friedrich	29.6.1877	Overwüsten, Lippe	22.4.1915	Het Sas	7	Wehrmann	Savnet
Kropp	Heinrich	6.4.1880	Oldenburg, Holstein	16.5.1915	Het Sas	10	Unteroffizier	
Krostewitz	Wilhelm	1.5.1886	Barth, Franzburg	22.4.1915	Het Sas	4	Gefreiter	
Krücker	Heinrich	6.8.1880	Kluvenhagen, Achim	22.11.1914	Burg	10	Wehrmann	9.11.1914 Steenstraate
Kruczona	Franz	10.10.1885	Briesen, Czarnikau	8.8.1916	Wytschaete	11	Musketier	
Krug	Bernhard	16.11.1880	Hoheneiche, Eschwege	30.10.1914	Weidendreft	8	Wehrmann	
Krug	Emil	22.9.1889	Schleswig	30.3.1915	Bixschoote	6	Offz-St	
Krüger	Alfred	17.10.1883	Wurzen i. Sa.	23.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3	Landsturm	
Krüger	Arnold	7.10.1883	Luckow, Ückermünde	16.9.1916	Thiepval Somme	5	Musketier	
Krüger	Franz	26.3.1887	Hamburg	26.3.18 ?	Sailly b. Cambrai	4	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Krüger	Gustav	12.8.1891	Dombrowo, Flatow	3.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	
Krüger	Hermann	2.3.1887	Schilde, Dramburg	6.7.1917	Lauwe	5	Musketier	14.6.1917 Messines
Krüger	Karl	4.8.1894	Bremen	22.4.1915	Het Sas	5	Musketier	Savnet, død ved dom
Krüger	Karl	20.11.1896	Woldegk, Neustrelitz	2.4.1917	Zonnebeke	8	Musketier	
Krüger	Otto	22.11.1887	Jamitzkow, Greifswald	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Landsturm	
Krüger	Otto	30.3.1884	Niekosken, Czarnikau	16.5.1915	Het Sas	11	Musketier	Savnet, død ved dom
Krüger	Otto Friedrich	24.11.1884	Straduhn, Czarnikau	4.6.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Wehrmann	
Krüger	Wilhelm	23.9.1883	Altona	26.11.1916	Ledeghem	M.G.	Wehrmann	Jernbaneuheld
Krüger I	Hermann	24.10.1886	Schönhof, Grimmen	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Landsturm	
Krüger II	Paul	16.6.1891	Berlin	25.3.1919	Bois de Montigny	7	Musketier	Sygdom
Krüger iii	Erich	3.1.1880	Bielefeld	16.5.1915	Het Sas	7	Musketier	
Krüger	Gustav	21.12.1890	Tessin, Rostock	11.5.1915	Het Sas	12	Landsturm	
Krüll	Wilhelm	15.6.1894	Unna, Hamm	8.3.18	Hulluch	2	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Krumhaar	Heinrich	31.3.1891	Krimderode, Ilfeld	18.7.1915	Pilkem-Boesinghe	M.G	Leutnant d. R	
Krummrey	Wilhelm	29.11.1892	Floth, Czarnikau	21.5.1915	Het Sas	8	Landsturm	

Krus	Friedrich	11.2.1889	Bremen	16.5.1915	Het Sas	7	Reservist	
Kruse	Gustav	16.3.1898	Döhnsdorf, Kr. Oldenburg	6.12.1919	Dünkirchen	8	Musketier	Fange 23.10.18 Deynze
Kruse	Hans	30.7.1898	Altona	7.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	1. MG	Schütze	
Kruse	Heinrich	2.6.1896	Bremen	30.4.1915	Aachen	8	Freiwilliger	22.4.1915 Het Sas
Krziza	Franz	12.12.1887	Neustadt, Holstein	3.11.1914	Weidendreft	12	Off-St	
Kubbat	Karl	24.3.1896	Osseningken, Niederung	21.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	
Kube	Fritz	14.2.1888	Ratzdorf, Landsberg a.W.	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Kubiak	Stanislaus	12.10.1896	Mierzewo, Witkowo	30.1.1917	Zonnebeke	1	Musketier	
Kuchenbecker	Willy	25.8.1896	Stepen, Bublitz	16.9.1916	Thiepval Somme	8	Musketier	
Kuchenbuch	Nikolai	13.8.1881	Bremen	23.4.1915	Het Sas	7	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Kück	Karl	6.9.1882	Geestemünde	30.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	
Kucklies	Erich	2.1.1887	Königsberg i. Pr.	16.5.1915	Het Sas	3	Musketier	
Kühl	Max	12.12.1887	Wahlstorf, Plön	21.7.1915	Pilkem-Boesinghe	7	Musketier	
Kuhlmann	Hans	8.7.1896	Hemelingen, Achim	25.1.1917	Zonnebeke	12	Musketier	
Kühlmann	Ernst	26.4.1891	Humfeld, Brake	31.10.18	Kruishouthem	7	Sergeant	Savnet
Kuhn	Hermann	9.1.1896	Jeziorken, Schwetz	23.4.1915	Het Sas	10	Musketier	
Kühn	Rudolf	24.5.1896	Erfurt	23.9.1917	Wevelghem	1. MG	Schütze	20.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Kühne	Max	20.3.1892	Ruhland, Hoyerserda	29.12.1914	Houthulst	8	Musketier	14.12.1914 Bixschoote
Kühnemund	Berchthold	28.1.1898	Hamburg	21.8.18	Evin-Malmaison	2. M.G	Schütze	Uheld
Kuhrmann	Wilhelm	9.10.1878	Hamburg	23.4.1915	Het Sas	10	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Küllmer	Armand	12.6.1896	Hamburg	17.9.1916	Thiepval Somme	8	Musketier	
Kümmel	Paul	20.11.1879	Magdeburg	30.10.1914	Weidendreft	12	Wehrmann	
Kummerow	Albert	9.7.1894	Reddershof, Tessin	1.9.1916	Wytschaete	9	Gefreiter	
Kümpel	Kurt	27.12.1890	Hamburg	14.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Gefreiter	
Kunde	Franz	23.4.1882	Köslin	9.7.1915	Jonkerhove	2	Landsturm	7.7.1915 Pilkem Boesinghe
Künder	Willy	20.8.1896	Doberan, Wismar	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Musketier	
Kunkler	Wilhelm	30.11.1897	Höhscheid, Solingen	31.10.18	Kruishouthem	MWK	Musketier	Savnet
Künnecke	Karl	11.5.1893	Hannover	23.12.1916	Cheluwe	7	Musketier	Ulykke
Kunz	Richard	10.10.1890	Juditten, Friedland O.-Pr.	31.10.18	Kruishouthem	3	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Kuprat	August	18.2.1888	Kampinnischken, Tilsit	28.9.18	Sailly-Cambrai	11	Musketier	Savnet
Kurth	Hermann	20.2.1888	Uhlenkrug, Ückermünde	16.5.1915	Het Sas	2	Musketier	Savnet, død ved dom
Kurtz	August	4.5.1884	Giesenthal, Pyritz	31.7.1917	Tenbrielen	12	Unteroffizier	
Kurz	Jakob	2.8.1883	Schwetzingen, Heidelberg	22.4.1915	Het Sas	6	Landsturm	Savnet, død ved dom
Kurz	Karl	4.11.1876	Lahr	10.4.1916	St. Eloi	5	Wehrmann	
Kurz	Theodor	2.1.1884	Hamburg	1.4.1919	St. Quentin	4	Landsturm	Fange 18.10.18 . Thielt .
Kuscheck	Emil	4.11.1883	Schmolz, Bremen	22.4.1915	Het Sas	5	Musketier	
Kuschel	Wilhelm	28.6.1876	Altona	15.4.1915	Houthulst	12	Wehrmann	12.4.1915 . Bixschoote
Kusse	Otto	9.10.1886	Hamburg	21.9.1916	Cambrai	2	Ers-Reservist	17.9.1916 Thiepval, Somme
Küster	Karl	25.1.1883	Bremen	1.6.18	Haisnes	11	Landsturm	
Kutschenreuter	Fritz	1.9.1893	Pyritz i. Pom.	5.3.1917	Zonnebeke	1	Freiwilliger	
Labbow	Franz	9.8.1888	Greifenhagen	29.3.1915	Bixschoote	4	Ers-Reservist	
Lackmann	Hans	10.3.1885	Hannover	15.7.1916	Wytschaete	5	Wehrmann	
Lackmann	Wilhelm	19.5.1899	Hamburg	2.4.18	Hulluch	2. M.G	Unteroffizier	
Laczniak	Stanislaus	3.5.1888	Stengosch, Jarotschin	16.5.1915	Het Sas	1	Reservist	
Ladewig	Erich	23.8.1883	Naschhausen, Dornburg	11.12.1916	Zonnebeke	8	Landsturm	
Ladiges	Heinrich	31.7.1892	Dockenhuden, Pinneberg	31.7.1917	Tenbrielen	1	Gefreiter	
Laible	Josef	7.2.1887	Baden	26.4.1915	Het Sas	3	Landsturm	
Lambrecht	Karl	10.5.1895	Berlin	23.4.1915	Het Sas	7	Musketier	
Lamcke	Theodor	28.11.1892	Hamburg	27.11.1916	Zonnebeke	8	Musketier	
Lamke	Robert	20.11.1888	Altona	8.7.18	Vieux Berquin	1	Leutnant d. R	
Lammers	Henr	6.12.1889	Schmalfeld, Segeberg	29.9.18		3	Unteroffizier	Savnet, Sailly-Cambrai, dom
Lammers	Oswald	20.7.1889	Charlottenburg	28.6.1915	Pilkem-Boesinghe	6	Landsturm	
Lammers	Peter		Altona	14.11.1914	Steenstraate	2	Wehrmann	
Landau	Dietrich	22.5.1885	Bockhop, Nienburg	16.5.1915	Het Sas	4	Ers-Reservist	
Landmann	Rudolf	18.4.1892	Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Gefreiter	Savnet,
Landt	Bernhard	14.10.1898	Garstedterfeld, Pinneberg	30.6.1917	Messines	6	Musketier	
Lange	Alfred	23.11.1887	Altona	11.11.18	Harpurhey Lancaster	3	Reservist	Fange 23.10.1914 Bixschoote
Lange	August	26.11.1898	Hamburg	12.1.1917	Hulluch	2	Musketier	
Lange	Fritz	4.4.1897	Ronneburg, Altenburg	19.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	4	Musketier	Savnet
Lange	Georg	16.5.1895	Rostock	3.4.1916	St. Eloi	8	Leutnant d. R	
Lange	Hans	15.2.1887	Gronenberg, Lübeck	20.12.1917	Hulluch	10	Vze-Feldwebel	
Lange	Otto	26.4.1893	Neusalz a.O.	26.4.1915	Het Sas	9	Freiwilliger	
Lange	Paul	16.8.1884	Wismar	16.9.1916	Thiepval Somme	5	Musketier	
Langeloh	Heinrich	8.10.1876	Moorrege, Pinneberg	19.10.1914	Beveren-Hooglede	3	Wehrmann	
Langenbeck	Walter	1.1.1891	Berlin	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Landsturm	
Langenhahn	Johann	14.9.1894	Bremen	16.4.1916	St. Eloi	11	Musketier	
Langer	Fritz	24.8.1896	Plaue, Chemnitz	11.12.1914	Bixschoote	8	Freiwilliger	Savnet
Langhans	Hermann	20.4.1892	Goldenbow, Wittenburg	18.7.1916	Wytschaete	1	Musketier	
Langwisch	Richard	22.8.1896,	Sadenbeck, Ostprignitz	28.6.18	Oignies	5	Musketier	1.6.18 b. Haisnes
Laß	Sieverd	13.9.1885	Meggerkoog, Rendsburg	14.8.1916	Tourcoing	11	Musketier	10.8.1916 b. Wytschaete
Lassen	Paul	5.2.1891	Flensburg	23.2.1917	Ledeghem	2	Leutnant d. R	2.2.1917 b. Zonnebeke: sygdom
Lau	Alfred	27.5.1891	Berlin	16.5.1915	Het Sas	10	Musketier	
Lau	Willi	19.7.1895	Glasow, Randow	6.7.1916	Wytschaete	12	Musketier	
Lawrenz	Otto	16.1.1885	Schönwalde, Naugard			10	Musketier	
Lechtenberg	Franz	4.12.1896	Gescher, Koesfeld	5.11.18	famge Dünkirchen	MWK	Musketier	31.10.18 Kruishouthem
Lefold	Friedrich	28.2.1886,	Binz, Rügen	15.11.1914	Jonkershove	9	Wehrmann	27.10.1914 Weidendreft
Legenhausen	Ludwig	25.9.1880	Syke, Osnabrück	15.11.1914	Lippstadt	7	Wehrmann	30.10.1914 Weidendreft
Lehfeld	Hugo	7.12.1890	Altona	22.4.1915	Het Sas	8	Erz-Reservist	Savnet, død ved dom
Lehmann	Friedrich	9.1.1891,	Berlin-Britz	16.9.1916	Thiepval Somme	5	Musketier	
Lehmann	Hans	19.8.1876	Altona	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	
Lehmann	Kurt	23.10.1891	Seitenhain, Pirna	26.10.1914		7	Reservist	22.10.1914 Bixschoote-Kortekeer
Lehmann	Wilhelm	14.2.1882	Grabig, Sorau N.M.	17.6.1917	Messines	1	Musketier	
Lehwald	Gusatv	16.11.1893	Warringholz, Rendsburg	28.9.1916	Valenciennes	M.G	Schütze	
Leichte	Georg	3.8.1894,	Witzenhausen, Kassel	30.4.1916	Wytschaete	7	Musketier	16.9.1916 Thiepval-Somme
Leipnitz	Max	10.2.1888	Schönbach, Leipzig	29.9.18	Sailly-Cambrai	6	Unteroffizier	Savnet
Lembcke	Hans	11.7.1894	Hamburg	9.10.1915	Boesinghe	8	Musketier	Savnet, død ved dom

Lembke	Ernst	28.8.1886	Anker, Lauenburg	1.4.1916	St. Eloi	6	Landsturm	
Lemke	Ernst	23.11.1891	Neuwedel, Arnswalde	6.6.1915	Pilkem-Boesinghe	6	Musketier	
Lemm	Franz	24.3.1888	Brandenburg a. H.	2.11.1915	Boesinghe	6	Landsturm	
Lentz	Paul	4.9.1898	Salm, Dt. Krone	16.5.1915	Het Sas	12	Landsturm	Savnet
Lenz	Karl	27.5.1890	Justemin, Regenwalde	3.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	2. M.G	Erz-Reservist	
Lenz	Paul	6.11.1893	Stargard	16.9.1916	Thiepval Somme	5	Musketier	
Lenz I	Ernst	2.6.1888	Stettin	22.4.1915	Het Sas	8	Reservist	Savnet, død ved dom
Leonhardt	Rudolf	16.1.1884	Brandenburg	>15.11.1914	i. St. Joseph	12	Erz-Reservist	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Leppin	Albert	21.5.1879	Koserow, Usedom, Wollin	15.4.1916	Bousbecque	11	Wehrmann	1.4.1916 St. Eloi
Leser	Wilhelm	20.2.1884	Hüingsen, Iserlohn	30.1.1917	Zonnebeke	1	Musketier	
Lessentin	Hermann	25.8.1877	Cublitz, Stolp	25.6.1917	Messines	1	Wehrmann	
Letzel	Paul	29.10.1891	Neumarkt i. Schlesien			10	Musketier	
Leu	Wilhelm	7.7.1887	Hamburg	3.6.18	Haisnes	1	Erz-Reservist	
Leuschner	Paul	31.12.1898	Greiz, Reuß	29.9.18	U/ Transport Bouchain	6	Musketier	28.9.18 Sailly-Cambrai
Lewien	Julius	11.12.1890	Hamburg	16.5.1915	Het Sas	M.G	Freiwilliger	
Lewin	Julius	10.6.1889	Berlin	16.5.1915	Het Sas	11	Musketier	
Liebers	Anton	11.4.1898	Essen	29.9.18	Sailly-Cambrai	2. M.G	Schütze	Savnet, død ved dom
Liebhold	Karl	20.4.1898	Hamburg	10.5.18	Carvin	9	Musketier	9.5.18 Haisnes
Liebtrau	Ernst	17.8.1890	Geestemünde	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	
Lieder	Felix	17.9.1879	Gnesdau, Putzig	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	Savnet
Liedke	Paul	10.9.1888	Heidchen, Greifenhagen	11.5.1915	Elberfeld	6	Ers-Reservist	25.4.1915 Het Sas
Liedl	Georg	22.4.1880	München	30.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Lienau	Wilhelm	20.5.1895	Ütersen, Pinneberg	19.6.18	Haisnes	12	Gefreiter	
Lilienkamp	Wilhelm	4.11.1881	Hamburg	28.9.18	Sailly b. Cambrai	1	Musketier	
Lilienthal	Karl	21.4.1881	Schlewig	22.4.1915	Het Sas	12	Wehrmann	
Lilkendey	Ernst	15.3.1891	Hollen, Geestemünde	6.4.1917	Zonnebeke	3	Musketier	
Limburg	Wilhelm	20.2.1885	Berghof, Hörde	28.9.18	Sailly-Cambrai	9	Musketier	
Limmeke	Werner	21.3.1883	Luthäne, Gardelegen	9.11.1914	Gent	10	Wehrmann	29.10.1914 Weidendreft
Linder	Heinrich	8.7.1887	Kr. Oldenburg	10.8.1916	Linselles	1	Gefreiter	9.8.1916 Wytschaete
Lindewirth	Otto	24.1.1895	Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	
Lingk	August	20.1.1894	Königsberg i. Pr.	5.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Musketier	
Lis	Wladislaus	26.5.1893	Adelnau, Posen	22.5.1915	Houthulst	11	Musketier	16.5.1915 Het Sas
Listing	Franz	19.5.1890	Schafstädt, Merseburg	3.5.1915	Het Sas	2	Reservist	
Löffler	Friedrich	9.10.1877	Zerbst	26.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Lohberg	Otto	24.3.1889	Rathenow	1.8.1916	Wytschaete	6	Unteroffizier	
Lohhausen	Otto	11.9.1877	Luckau	11.7.1915	Pilkem-Boesinghe	7	Unteroffizier	
Löhle	Hermann	31.12.1891	Engelswies, Meßkirch	3.6.19118	Haisnes	4	Erz-Reservist	
Lohmeier	Christian	26.8.1886	Frille, Minden	14.9.1916	Thiepval Somme	4	Landsturm	
Löhr	Friedrich	21.1.1893	Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet
Löhr	Hermann	14.6.1879	Rhoden, Halberstadt	26.4.1915	Het Sas	11	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Lökes	Johann	14.12.1885	Bocholt, Borken	14.11.1914	Steenstraate	9	Wehrmann	Vermisst
Loose	Richard	20.7.1882	Zschaagwitz, Rochlitz	16.9.1916	Thiepval Somme	3	Musketier	
Lorat	Fritz	2.8.1896	Nettschunen, Ragnitt	14.7.18	Bac St. Maur	6	Musketier	12.7.18 Vieux-Berquin
Lorenz	Karl	7.5.1887	Hamburg	16.10.18	Ardoye	9	Landsturm	
Lorenzen	Wilhelm	15.3.1892	Avenrade	27.4.1915	Het Sas	1	Freiwilliger	
Loß	Erich	4.1.1882	Ernsthof, Darkehmen	28.9.18	Sailla b. Cambrai	Stab II.	Rittmeist. a.D.	
Lotzat	Heinrich	16.10.1890	Freudenlund, Flensburg	27.10.1914	Weidendreft	9	Reservist	
Lotze	Diedrich	28.9.1896	Rönnebeck, Blumenthal	2.3.1917	Zonnebeke	10	Musketier	Savnet
Löwenthal	John	22.2.1890	Hamburg	5.7.1915	Pilkem Boesinghe	1	Musketier	
Lübbering	Heinrich	13.5.1898	Bocholt-Borken	17.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Musketier	
Lübcke	Theodor	16.4.1880	Hamburg	>15.11.1914	i. St. Joseph	12	Wehrmann	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Lübken	Friedrich	9.3.1883	Freschluneberg, Stade	3.11.1915	Boesinghe	7	Vze-Feldwebel	
Lübkert	Bernhard	29.3.1876	Böbs, Lübeck	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	11	Wehrmann	
Lüchau	Johannes	6.11.1889	Kampe, Stade	6.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Lüchau	Peter	13.2.1880	Schulau, Pinneberg	30.4.1915	fange Poperinghe	12	Unteroffizier	24.4.1915 Het Sas
Luchterhand	Friedrich	28.12.1893	Damerow, Wolfshagen	23.10.18	FBP Deynze	1	Unteroffizier	22.10.18 Deynze
Lüdecke	Heinrich	29.10.1891	Vegesack	14.12.1914	Bixschoote	Stab I.	Feld-U-Arzt	
Lüdecke	Heinrich	25.1.1880	Hamburg	5.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Landsturm	
Lüders	Karl	15.4.1882	Oldesloe, Stormann	29.10.18	Gavere	4	Wehrmann	28.10.18 Waereghem
Lüders	Robert	30.4.1893	Hamburg	17.7.18	Dieux-Berquin	2	Unteroffizier	
Ludewig	Heinrich	30.6.1877	Altona	4.6.1916	Wytschaete	11	Wehrmann	
Lüdtke I	Theodor	5.2.1885	Lehe	26.6.1915	Pilkem Boesinghe	1	Musketier	Savnet, død ved dom
Ludwg II	Gustav	17.5.1892	Hamburg	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Landsturm	Savnet, død ved dom
Ludwigsen	Julius	18.2.1885	Sonderburg	27.10.1914	Weidendreft	9	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Lüert	August	8.5.1889	Kl. Lopke, Burgdorf	4.11.1914	Steenstraate	6	Gefreiter	
Lühmann	Heinrich	19.8.1890	Freiburg, Kehdingen	4.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	Savnet, død ved dom
Lührs	Freidrich	14.2.1881	Loxstedt, Geestemünde	31.10.1914	Jonkershove	8	Wehrmann	22.10.1914 . Bixschoote-Kotekeer
Lührs	Heinrich	2.10.1883	Langwedel, Verden	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	5	Wehrmann	
Lukaszewski	Andreas	21.11.1876	Sowina, Rawitsch	24.10.1914	Weidendreft	1	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Lüneburg	Hans	20.1.1897	Fitzen, Lauenburg	23.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Lüssen	Claus	4.1.1882	Schaphusen, Achim	21.9.1916	Thiepval Somme	10	Wehrmann	
Lütje	Jochen	17.12.1883	Gnutz, Rendsburg	11.11.1914	Steenstraate	1	Wehrmann	
Lütke	Otto	2.11.1889	Stettin	16.5.1915	Het Sas	10	Musketier	Savnet, død ved dom
Lux	Otto	24.7.1889	Merseburg	23.6.1915	Pilkem-Boesinghe	9	Erz-Reservist	
Maag	Hans	29-08-1894	Barsmark, Apenrade	08-08-1916	Wytschaete	4	Freiwilliger	
Maaß	August	9.12.1892	Jarmen, Demmin	16.5.1915	Het Sas	2	Gefreiter	Savnet
Maaß	Bernhard	6.5.1889,	Degow, Kolberg	19.6.1916	Wytschaete	11	Gefreiter	
Maaß	Hinrich	10.7.1878	Alveslohe, Segeberg	28.10.1914	Jonkershove	3	Wehrmann	26.10.1914 Weidendreft
Maaß	Peter	25.8.1881	Tastrup, Flensburg	26.4.1915	Het Sas	5	Gefreiter	
Mackprang	Wilhelm	25-08-1881	Flensburg	30-10-1914	Weidendreft	8	Offz-St	
Maden	Paul	10.3.1894	Münsterberg			10	Musketier	
Madsen	Christian	20.6.1879	Sönderholstedt, Dänemark	14.2.1915	Aachen	10	Wehrmann	30.10.1915 Weidendreft
Magdanz	Wilhelm	9.2.1890	Regenwalde	16.5.1915	Het Sas	10	Ersz-Reservist	
Magerkurth	Willy	27.9.1896	Stellingen, Pinneberg	12.7.18	Vieux-Berquin	1. M.G	Gefreiter	
Magnussen II	Heinrich	26.3.1891	Ockholm, Schleswig	19.5.1915	Het Sas	1	Musketier	
Mahler	Ferdinand	17.2.1896	Altona	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	2. M.G	Gefreiter	

Mahler	Heinrich	20.11.1894	Bremervörde	18.9.1916	Velu	9	Musketier	15.9.1916 Thiepval, Somme
Mahn	Eduard	9.9.1889	Kalisch, Rußland	16.5.1915	Het Sas	11	Musketier	
Mahnke	Johann	1.3.1890	Rautendorf, Osterholz	8.6.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Mahnke	Karl	27.8.1894	Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet
Mahnken	Johann	28.12.1880	Bremervörde	30.6.1915	Pilkem-Boesinghe	6	Reservist	
Mai	Josef	19.9.1880	Carlshof, Neiße	20.5.18	Carvin	12	Landsturm	
Maibach	Otto	3.7.1898	Dillingen, Saarlouis	26.4.1915	Het Sas	M.G	Freiwilliger	
Maier	Andreas	6.10.1880	Lierbach, Oberkirch	29.8.1916	Wytschaete	9	Landsturm	
Malack	Franz	18.10.1894	Znin, Posen	15.7.1916	Wytschaete	5	Musketier	
Mallwitz	Günter	28.11.1896	Belgrad, Köslin	4.10.18	Froyennes	7	Musketier	6.7.18 Vieux-Berquin
Mandl	Georg	3.7.1890	Hamburg	4.11.1914	Steenstraate	6	Unteroffizier	
Mann	Max	16.10.1883	Obr. Ottendorf, Pirna	19.10.1914	Roulers	4	Musketier	Savnet, død ved dom
Mannsfeld	Otto	8.8.1895	Norder-Dithmarschen	16.9.1916	Thiepval Somme	11	Musketier	
Manteuffel	Friedrich	17.6.1878	Neumarkt i. Schlesien	22.4.1915	Het Sas	8	Gefreiter	
Manthei	Adolf	2.12.1893	Eichgrund, Mogilno	22.4.1915	Het Sas	5	Gefreiter	
Manthel	August	28.10.1896	Zülshagen, Dramburg	14.6.1915	Wytschaete	12	Musketier	
Marcinkowski	Joseph	11.2.1893	Jacebo, Hohensalza	22.4.1915	Het Sas	6	Musketier	
Mardfelt	Paul	28.7.1894	Lübeck	16.9.1916	Thiepval Somme	10	Musketier	
Margis	Otto	4.2.1891	Schiffbek, Stormarn	22.12.1914	Bixschoote	4	Reservist	
Marienhagen	Otto	20.7.1887	Düsseldorf	30.3.1915	Bixschoote	2	Vze-Feldwebel	
Märkel	August	14.5.1885	Knetzgau, Haßfurt	23.4.1915	Het Sas	10	Wehrmann	
Marks	Otto	23.6.1881	Regenwalde	23.6.1915	Wytschaete	12	Gefreiter	
Marmurowicz	Viktor	5.2.1885	Lekno, Posen	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Unteroffizier	
Marock	Karl	4.4.1887	Usedom, Wollin	1.4.1916	St. Eloi	11	Musketier	
Marquald	Friedrich	16.9.1879	Königsberg O.-Pr.	24.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	
Marquardt	Erich	23.1.1883	Bewerdick, Neustettin	16.5.1915	Het Sas	10	Wehrmann	
Marsch	Friedrich	10.9.1894	Essen	1.8.1917	Halluin	12	Musketier	31.7.1917 Tenbrielen
Marschallek	Wilhelm	3.10.1897	Grandorf, Adelnau	14.6.1917	Messines	4	Musketier	
Marschewski	Wilhelm	17.12.1886	Chorapp, Neidenburg	9.5.18	Haisnes	2	Unteroffizier	
Martens	Heinrich	6.6.1882	Everstorf, Harburg	17.9.1916	Thiepval Somme	1	Erz-Reservist	
Martens	Johann	6.11.1894	Agathenburg, Stade	16.12.1915	Boesinghe	8	Musketier	
Martensn	Nikolaus	11.6.1881	Torsballig, Schleswig	14.2.1915	Rolandseck	5	Wehrmann	30.10.1914 Weidendreft
Martins	Wilhelm	20.7.1889	Altenburg i. Sa.	24.10.1914	Houthulst	10	Reservist	23.10.1914. Bixschoote-Draaibank
Martz	Wilhelm	7.10.1897	Walkendorf, Ribnitz	24.8.18	Mericourt	12	Musketier	
Marx I	Friedrich	19.12.1893	Speyer, Pfalz	13.4.1915	Bixschoote	9	Freiwilliger	
Marxen	Wilhelm	23.6.1893	Scherrebek, Hadersleben	22.4.1915	Het Sas	9	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Maschmann	Fritz	30.8.1891	Wrohe, Rendsburg	28.6.18	Haisnes	1	Reservist	
Maßmann	Franz	3.11.1889	Oldenburg, Holstein	21.3.18	Hulluch	1	Sergean	
Mathiesen	Mathias	6.1.1898	Klingenberg, Sonderburg	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	XMusketier	
Mathwig	Emil	13.2.1886	Putzig, Filehne	10.7.1915	Pilkem-Boesinghe	9	Landsturm	
Matthies	Hans	16.3.1897	Teterow, Malchin	31.10.18	Kruishouthem	11	Vze-Feldwebel	
Matthiesen	Gustav	2.10.1880	Flensburg	28.10.1914	Weidendreft	10	Gefreiter	
Matthiesen	Hans	29.10.1881	Winnert, Husum	25.11.1914	Hamburg	10	Unteroffizier	20.10.1914 Staden
Mattolepczi	Franz	2.11.1895	Mixstadt, Schildberg	24.6.1917	Messines	11	Musketier	
Matysse	Johann	9.7.1896	Turawa, Oppeln	2.10.18	Aubigny au Bac	3	Musketier	
Mayland	Franz	8.4.1898	Bocholt, Borken	28.5.18	Haisnes	8	Musketier	
Mecke	Julius	20.6.1897	Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Gefreiter	Savnet
Meerpahl	Johann	21.1.1883	Schlutup, Lübeck	26.4.1915	Het Sas	12	Offz-St	
Meggers	Hans	11.11.1897	Wedelspang, Schleswig	15.2.18	Schleswig	6	Landsturm	5.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Mehrens	Johannes	16.6.1895	Ohrsee, Rendsburg	2.4.18	Hulluch	2. M.G	Unteroffizier	
Mehrtens	Bernhard	21.2.1880	Loxstedt, Geestemünde	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	
Meier	Engelbert	11.6.1893	Bahr, Bremen	22.9.1917	fange Godenaersvelde	7	Musketier	20.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Meier	Hans	22.9.1896	Pasewalk, Ückermünde	28.9.18	Sailly-Cambrai	11	Musketier	Savnet, død ved dom
Meier	Rudolf	8.1.1881	Hegenow, Stettin	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Meier II	Johannes	26.9.1894	Süder-Dithmarschen	28.5.1916	Wytschaete	1	Musketier	
Meier V	Ernst	8.8.1894	Eidinghausen, Minden	13.7.18	Vieux-Berquin	10	Musketier	såret og savmet
Meier V	Heinrich	15.5.1897	Schloen, Waren	31.10.18	Kruishouthem	11	Musketier	Savnet, død ved dom
Meige	Walter	8.10.1889	Hamburg	13.11.1914	Steenstraate	9	Unteroffizier	
Meinert	Rudolf	9.5.1889	Brockreihe, Steinburg	26.4.1915	Het Sas	1	Gefreiter	
Meinikat	Wilhelm	25.11.1891	Blekendorf, Plön	14.9.1916	Thiepval, Somme	1	Musketier	
Meins	Heinrich	8.1.1881	Fuhlenhagen	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	
Meißner	Max	10.3.1882	Hamburg	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Menzel	Albert	22.10.1888	Waldenburg i. Schlesien	1.8.1916	Wytschaete	2	Musketier	
Merck	Walter	14.7.1879	Bremen	26.4.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	
Merkel	Alwin	21.1.1893	Löbtau, Dresden	31.10.18	Kruishouthem	12	Musketier	Savnet
Merz	Heinrich	26.7.1895	Tailfingen, Balingen	9.4.1916	St. Eloi	11	Musketier	
Methling	Willy	12.9.1880	Rostock	31.7.1917	Tenbrielen	12	Wehrmann	
Metzler	Eugen	2.8.1884	Pforzheim	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Ersz-Reservist	Savnet, død ved dom
Meyer	Friedrich	5.2.1886	Boke, Geestemünde	16.5.1915	Het Sas	2	Musketier	Savnet, død ved dom
Meyer	Fritz	18.12.1894	Erlangen	29.9.18	Sailly b. Cambrai	4	Leutnant d. R	Savnet
Meyer	Heinrich	2.4.1892	Vegesack, Bremen	19.4.1916	Kortryk	2	Unteroffizier	14.4.1916 St. Eloi
Meyer	Heinrich	24.4.1890	Bremen	16.6.1915	Houthulst	5	Musketier	5.6.1915 Pilkem-Boesinghe
Meyer	Heinrich	13.7.1897	Borstork, Lauenburg	14.7.18	Vieux-Berquin	1. M.G	Schütze	
Meyer	Heinrich	2.6.1894	Lüdingworth, Stade	31.10.18	Kruishouthem	1. M.G	Unteroffizier	Savnet
Meyer	Hermann	20.2.1898	Embsen, Achim	22.9.1917	Wevelghem	7	Musketier	18.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Meyer	Hermann	1.7.1896	St. Peter, Eiderstedt	20.10.1917	Hulluch	7	Musketier	
Meyer	Johann	22.12.1880	Degesack, Bremen	25.4.1915	Het Sas	3	Gefreiter	
Meyer	Karl	6.10.1876	Hamburg	26.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Meyer	Karl hinrich adolf	16.2.1882	Neuenlande, Geestemünde	28.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	
Meyer	Walter	22.1.1895	Sargard, Bergen a. Rügen	15.4.1917	Zonnebeke	8	Musketier	
Meyer	Wilhelm	23.9.1887	Bremen	24.5.1915	Het Sas	7	Feldwebel	
Meyer I	Erich	20.12.1896	Leipzig	15.5.1917	Bullecourt	2. M.G	Schütze	Savnet
Meyer I	Hermann	27.9.1884	Rödemis, Husum	4.11.1914	Steenstraate	6	Wehrmann	
Meyer II	Otto	19.7.1884	Dossenbach, Schopfheim	16.3.1916	Comines	12	Ertz-Reservist	Ulykke
Meyer III	Arthur	18.8.1893	Hannover Münden	15.4.1916	St. Eloi	1	Musketier	
Meyer III	Fritz	5.10.1894	Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet, død ved dom

Meyer III	Heinrich	24.10.1890	Hamburg	22.4.1915	Het Sas	6	Gefreiter	
Meyer III	Heinrich	23.5.1892	Lehe	14.6.1915	Wytschaete	12	Musketier	
Meyer III	Johann	26.9.1894	Osterholz, Bremen	24.4.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	Savnet
Meyer III	Wilhelm	4.4.1891	Bremen	16.5.1915	Het Sas	7	Musketier	
Meyer IV	Diedrich	28.11.1896	Baden, Achim	10.2.1919	Calais	6	Musketier	
Meyer IV	Gustav	30.11.1897	Vegesack, Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	6.1.1917 Zonnebeke famge. syg
Meyer V	Hinrich	11.10.1891	Hemelingen, Achim	15.10.1916	Douai	2	Landsturm	Savnet
Meyer V	Otto	17.8.1889	Allstedt i. Sa. Weimar	17.9.1916	Thiepval, Somme	7	Reservist	15.9.1916. Thiepval, Somme
Meyer VI	Wilhelm	17.7.1885	Altendeich, Butjadingen	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Landsturm	
Meyer VII	Adolf	11.11.1896	Marienburg i. Han.	5.8.1916	Wytschaete	8	Musketier	
Meyer VII	Heinrich	30.6.1886	Dauelsen, Verden	8.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	
Meyn	Georg	13.10.1880	Hamburg	20.10.18	Staden	12	Wehrmann	
Michael	Paul	16.1.1881	Hamburg	16.9.1916	Thiepval, Somme	12	Musketier	
Michaelis	Harry	13.7.1889	Berlin	5.5.1915	Het Sas	7	Musketier	
Michaelsen	Theodor	7.10.1888	Schwerin	16.9.1916	Thiepval, Somme	5	Musketier	
Michel	Willi	1.6.1895	Buckau, Magdeburg	15.9.1916	Thiepval, Somme	4	Musketier	
Mielzareck	Martin	27.10.1896	Monkownica, Witkowo	18.7.1916	Wytschaete	1	Musketier	
Mierow	Max	27.9.1891	Hamburg	1.5.1915	fange Amiens	M.G	Freiwilliger	26.4.1915 Het Sas
Miesegades	Friedrich	29.8.1898	Bremen	22.10.18	Deynze	1. M.G	Vize-Feldwebl	
Mießner	Johann	6.12.1883	Wiersdorf, Zeven	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	5	Wehrmann	
Milius	Martin	25.1.1881	Lohe, Geestemünde	26.4.1915	Het Sas	5	Wehrmann	
Mill	Erich	17.7.1892	Bromberg	16.5.1915	Het Sas	4	Musketier	
Milz	Karl	4.4.1896	Schmatzin, Greifswald	12.6.1917	Messines	1	Musketier	Savnet, død ved dom
Mindermann	Cord	18.11.1883	Embsen, Achim	21.10.1914	Beveren	5	Wehrmann	10.10.1914 Beveren-Hooglede
Minner	Johann	14.2.1884	Frankfurt a. M.	27.4.1916	St. Eloi	MWK	Gefreiter	Ex 3 Lad.-Werf.-Abt.
Mintelowsky	Hinrich	13.5.1895	Myhle, Osterholz	23.8.18	Mericourt	1	Gefreiter	
Mittag	Rudolf	3.7.1886	Lebbin, Usedom	10.8.18	Zandvoorde-Hollebeke	2	Unteroffizier	
Mittendorf	Christian	22.8.1895	Bremen	7.3.18	Hulluch	9	Musketier	
Mitternacht	Otto	6.8.1887	Atzendorf, Merseburg	14.12.1914	Bixschoote	4	Reservist	
Modrow	Paul	12.8.1889	Sophienberg, Czarnikau	16.9.1916	Thiepval, Somme	9	Landsturm	Savnet, død ved dom
Moeller	Heinrich	7.12.1879	Altona	25.4.1915	Het Sas	11	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Möhle	Karl	21.7.1888	Braunschweig	6.4.1916	St. Eloi	1	Gefreiter	
Mohr	Gustav	10.7.1888	Lägerdorf, Steinburg	31.10.18	Kruishouthem	3. M.G	Fahrer	
Mohrdick	Wilhelm	19.12.1876	Hackelshörn, Steinburg	24.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Moldt	Hans	8.11.1878	Ketting, Sonderburg	16.5.1915	Het Sas	10	Unteroffizier	Savnet
Molge	Christian	14.12.1883	Lübeck	15.11.1914	Werden	2	Wehrmann	13.11.1914 Steenstraaten
Molgedei	Friedrich	8.1.1876	Peterswalde, Wehlau	12.12.1914	Bixschoote	12	Gefreiter	
Moll	Richard	14.10.1882	Hannover	8.11.1914	Roulers	4	Gefreiter	2.11.1914 Weidendreft
Molle	Hermann	20.8.1893	Triangel, Gifhorn	13.11.1914	Houlthulst	9	Unteroffizier	10.11.1914 Steenstraate
Mollendorf	Karl	13.1.1890	Ulm	27.10.1914	Weidendreft	9	Unteroffizier	
Möller	Adolf	22.11.1888	Behrensdorf, Plön	28.9.18	Sailly-Cambrai	12	Sergeant	Savnet, død ved dom
Möller	August	25.1.1896	Wedel, Pinneberg	17.9.1916	Thiepval, Somme	10	Musketier	
Möller	Christian	10.9.1884	Gr. Harrie, Kiel	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Möller	Georg	11.11.1881	Rosa, Sa. Meiningen	10.12.1917	Wahagnies	8	Landsturm	. 8.12.1917 Hulluch
Möller	Heinrich	13.12.1887	Brodten, Lübeck	2.7.1917	Messines	3. M.G	Schütze	
Möller	Karl	22.1.1892	Hamburg	6.2.1919	Terlingthun - fange	6	Gefreiter	20.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Möller	Ludwig	22.9.1888	Bresegard, Hagenow	18.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	
Möller	Wilhelm	17.9.1880	Garlitz, Hagenow i. M.	19.7.18	Dieux-Berquin	2	Landsturm	
Möller	Wilhelm	17.6.1884	Dammholm, Schleswig	4.11.1914	Steenstraate	5	Wehrmann	
Möller	Wilhelm	2.12.1880	Plau, Parchim i. M.	4.11.1914	Steenstraate	8	Wehrmann	
Möller I	Heinrich	27.11.1896	Kukut, Crivitz i. M.	3.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	2. M.G	Schütze	
Moltzen	Nikolaus	27.8.1881	Uelsby, Schleswig	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	5	Wehrmann	
Molzen	Hans	22-03-1898	Flensburg	15-01-1915	Bixschoote	6	Freiwilliger	
Molzen	Johannes	8.10.1889	Voldewraa, Flensburg	31.10.18	Kruishouthem		Unteroffizier	Savnet
Mommsen	Bernhard	20.11.1891	Lindholm, Tondern	1.7.1915	Pilkem-Boesinghe	11	Musketier	
Mommsen	Johann	1.6.1889	Scholm, Tondern	2.11.1914	Jonkershove	9	Gefreiter	Før 25.10.1914
Monden	Paul	29.4.1891	Bankau, Brieg	31.10.1917	Hulluch	2	Landsturm	
Morgner	Alfred	13.9.1897	Chemnitz	9.7.18	Vieux-Berquin	2. M.G	Schütze	
Morisse	Heinrich	30.10.1898	Wersabe Geestemünde13	.10.1917	Kortryk	4	Musketier	25.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Moths	Willi	2.7.1897	Hamburg	30.12.1917	Hulluch	5	Musketier	
Muchenberger	Larl	30.8.1884	ustadt, Baden	17.9.1917	Wevelghem	12	Landsturm	16.9.1917. Zandvoorde
Mückley	Hermann	29.7.1889	Bütow, Köslin	20.2.1917	Gulleghem	8	Unteroffizier	10.2.1917 .Zonnebeke
Mucks	Friedrich	11.12.1892	Landsberg a. W.	29.9.18	Sailly-Cambrai	1. M.G	Vze-Feldwebel	Såret og savnet
Mueller	August	26.6.1897	Bremen	16.3.1915	Kortryk	3	Musketier	Sygdom
Müffelmann	Karl	18.6.1881	Hamburg	28.9.18	Sailly-Cambrai	11	Landsturm	Savnet, død ved dom
Mühlhaus	**Walter**	42.10.1894	Heiligenstadt, Erfurt	4.3.1915	Bixschoote	3	Freiwilliger	
Müller	Christian	16.10.1889	Frille, Minden	23.10.18	Deynze	8	Sergeant	Savnet, død ved dom
Müller	Ernst	6.3.1880	Klingenthal i. S.	20.10.194	Bevere	2	Gefreiter	10.10.1914 Beveren Hooglede
Müller	Friedrich	16.7.1891	Wegezin, Anklam	21.5.1915	Het Sas	3	Unteroffizier	
Müller	Friedrich	1.9.1897	Ritterhude, Osterholz-	19.7.18	Vieux-Berquin	4	Musketier	
Müller	Hermann	17.6.1885	Güstrow, Randow	26.6.1915	Pilkem Boesinghe	2	Reservist	
Müller	Hermann	28.10.1883	Potsdam	19.10.1914	Roulers	4	Offz-St	
Müller	Johann	22.11.1880	Sandstedt, Geestemünde	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	5	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Müller	Karl g.. Bruno	26.3.1889	Charlottenburg	16.5.1915	Het Sas	11	Musketier	
Müller	Max	8.9.1894	Berlin	16.6.1917	Bousbecque	9	Musketier	15.6.1917. Messines
Müller	Otto	11.3.1897	Hamburg	8.1.1917	Zonnebeke	1	Musketier	
Müller	Otto	24.8.1863	Stettin	18.9.1916	Velu	2	Sergeant	15.9.1916 Thiepval, Somme
Müller	Otto	31.7.1888	Kiel	16.9.1916	Thiepval, Somme	9	Erz-Reservist	
Müller	Walter	15.5.1894	Bremen	2.4.18	Hulluch	3	Musketier	
Müller I	Friedrich	18.1.1885	Ribnitz, Rostock	13.12.1916	Zonnebeke	8	Landsturm	
Müller I	Friedrich	7.7.1891	Stade	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Musketier	
Müller II	Heinrich	2.8.1894	Uslar	23.4.1915	Het Sas	1	Freiwilliger	
Müller II	Julius	28.12.1892	Segenau, Kolmar i. P.	15.8.1916	Bousbecque	12	Musketier	13.8.1916 Wytschaete
Müller III	Johann	11.9.1897	Spredding, Osterholz	18.5.18	Haisnes	11	Musketier	
Müller III	Julius	10.1.1886	Hamburg	7.7.1915	Houthulst	3	Musketier	7.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Müller III	Wilhelm	22.1.1892	Grube, Brandenburg	3.8.1917	Mont d‘ Halluin	1	Unteroffizier	

Müller V	Robert	12.1.1887	Bergen a. Rügen	24.4.1915	Het Sas	3	Reservist	
Mummert	Karl	29.1.1890	Glatz	12.7.18	Vieux-Berquin	6	Leutnant d. R	
Münchow	Max	27.3.1896	Saarow, Saatzig	28.6.1916	Bousbecque	12	Musketier	27.6.1915. Wytschaete
Mund	Waldemar	17.6.1897	Hamburg	2.7.1917	Klytmolen	3	Musketier	
Mundstock	Willy	15.8.1896	Köslin	31.10.18	Kruishouthem	9	Gefreiter	
Murken I	Dietrich	11.6.1881	Hüttendorf, Osterholz	22.9.1916	Beaumetz	12	Musketier	18.9.1916 Thiepval, Somme
Murken II	Georg	15.2.1885	Wührden, Osterholz	4.8.1917	Milbitz, Gera	12	Musketier	19.9.1916 . Thiepval, Somme
Muscat	Fritz	16.6.1891	Langensalza	13.6.1917	Messines	1	Unteroffizier	
Naber	Franz	18.1.1899	Mulfingen, Künzelsau	31.10.18	Kruishouthem	1. M.G	Hütze	
Nack	Johann	20.10.1885	Kallmoor, Harburg	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Nagel	Emil	22.8.1876	Kiel	19.10.1914	Beveren-Hooglede	12	Wehrmann	
Nagel	Theodor	25.5.1894	Borgholzhausen, Halle W.	29.9.18	Sailly-Cambrai	6	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Nagel II	Andreas	18.5.1890	Assel, Kehdingen	16.5.1915	Het Sas	3	Musketier	
Nägele	Martin	15.4.1899	Leimen, Heidelberg	31.10.18	Kruishouthem	1. M.G	Schütze	
Nahler	Karl	14.3.1889	Gadebusch i. M.	22.4.1915	, Het Sas	6	Unteroffizier	
Nahrwold	Heinrich	13.5.1876	Quetzen, Minden	27.10.1914	Weidendreft	3	Gefreiter	
Nakonz	Johann	5.3.1877	Kantdorf, Spremberg	4.5.1916	Wytschaete	8	Landsturm	
Nanninga	Bernhard	29.6.1883	Leer	1.11.1914	Zarrenlinde	5	Wehrmann	22.10.1914 Bixschoote-Kortekeer
Nath	Rudolf	6.10.1896	Rathsdorf, Pr. Stargard	20.7.1916	Wytschaete	2	Leutnant d. L	
Naubereit	Friedrich		Kölpin, Malchin	11.11.1914	Steenstraate	2	Wehrmann	
Neetzel	Paul	21.10.1888	Saarow, Saatzig	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	Savnet, død ved dom
Nehls	Franz	25.8.1896	Sembzin, Waren	29.9.18	Sailly-Cambrai	3	Musketier	Savnet
Nehls	Hermann	2.5.1885	Plau i. M.	21.5.1915	Houthulst	2	Wehrmann	20.5.1915. Het Sas
Nelsbach	Otto	26.8.1890	Brosen, Detmold	13.11.1914	Steenstraate	9	Unteroffizier	
Nemitz	Paul	8.2.1896	Frauendorf, Randow	16.5.1915	Het Sas	11	-Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Netzband	Walter	12.5.1893	Grimmen	20.6.1915	Pilkem-Boesinghe	7	Ers-Reservist	
Neu	Hermann	28.6.1897	Wesel, Rees	28.9.18	Sailly-Cambrai	8	Musketier	Savnet
Neubauer	Richard	8.1.1893	Bremen	16.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	9	Unteroffizier	
Neubauer	Wilhelm	16.4.1894	Kiel	21.10.18	Gent	1. M.G	Unteroffizier	20.10.18 Deynze
Neuendorf	Otto	14.5.1886	Neuenburg, Soldin	2.4.18	Hulluch	7	Landsturm	
Neuert	Michael	13.6.1880	Leimen, Heidelberg	11.4.1916	Bousbecque	12	Landsturm	10.4.1915 St. Eloi
Neumann	Christoph	4.7.1881	Helmste, Stade	31.10.1917	Hulluch	2	Landsturm	
Neumann	Friedrich	22.2.1876	Lengen, Pr. Eylau	30.10.1914	Weidendreft	12	Wehrmann	
Neumann	Fritz	4.10.1889	Woltersdorf, Greifenhagen	26.4.1915	Het Sas	1	Musketier	
Neuscheler	Friedrich	28.9.1887	Oferdingen, Tübingen	9.5.18	Haisnes	2	Erz-Reservist	
Neuschulz	Franz	21.1.1877	Salzwedel	31.10.1914	Weidendreft	12	Wehrmann	
Neuthhardt	Wilhelm	29.3.1883	Hemsbach, Weinheim	23.5.1916	Halluin	10	Musketier	12.5.1916 Wytschaete
Newie	Otto	5.4.1880	Oschersleben	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	
Nichau	Rudolf	25.1.1883	Bahnau, Königsberg i. Pr.	22.4.1915	Het Sas	5	Gefreiter	Savnet
Niclas	Rudolf	11.12.1898	Loxstedt, Geestemünde	29.9.18	Sailly-Cambrai	2. M.G	Schütze	Savnet, død ved dom
Nicolaisen	Johannes	12.8.1880	Steinbergholz, Flensburg	30.10.1914	Weidendreft	12	Unteroffizier	
Niederkrome	Heinrich	14.7.1896	Eitze, Verden	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	Savnet
Niehus	Wilhelm	6.10.1892	Ülzen, Hannover	5.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Landsturm	
Nielebuck	Johann	21.1.1894	Neuguthendorf, Ribnitz	27.4.1915	Het Sas	1	Musketier	
Nielsen	Hans	28.10.1894	Bredegatt, Flensburg	17.5.1915	Het Sas	6	Gefreiter	
Nielsen	Max	18.7.1895	Westerland, Tondern	7.4.1916	St. Eloi	12	Vze-Feldwebel	
Nielsen	Wilhelm	16-01-1884	Flensburg	23-10-1914	Bixschoote-Draaibank	12	Ertz-Reservist	Savnet, død ved dom
Niemann	Heinrich	07-05-1893	Flensburg	07-01-1915	Thourout	1	Musketier	sygdom
Niemann	Richard	2.6.1891	Tramm, Crivitz	26.4.1915	Het Sas	5	Reservist	Savnet, død ved dom
Niemer	Georg	10.12.1871	Landsberg a. W.	30.10.1914	Weidendreft	7	Oblt d. L	
Niemeyer	Heinrich	23.6.1880	Mensinghausen, Stolzenau	9.5.1916	Wytschaete	2	Landsturm	
Niemeyer	Wilhelm	19.4.1880	Hildesheim	8.7.1915	Pilkem-Boesinghe	11	Wehrmann	
Niemtzyk	Albert	13.4.1888	Dammratsch, Oppeln	27.10.1914	Weidendreft	MG. Zug	Reservist	
Nienaber	August	21.8.1897	Bassum, Syke	4.5.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	
Nierich	Alfred	16.7.1887	Zielenzig, Ost-Sternberg	21.2.1915	Bixschoote	4	Vze-Feldwebel	
Niese	Paul	27.3.1891	Hamburg	22.10.1914	Beveren	6	Gefreiter	19.10.1914 Beveren-Hooglede
Nietz	Helmut	28.7.1885	Marienwerder	30.10.1915	Houthulst	11	Landsturm	26.10.1915 Boesinghe
Nikelowsky	Bruno	23.9.1889	Wemitten, Allenstein	4.5.1915	Het Sas	3	Musketier	
Nikolay	Richard	29.6.1890	Sokolitz, Kolmar i. P.	12.5.1915	Het Sas	9	Musketier	
Nikoletzik	Johann	1.2.1890	Liebenberg, Ortelsburg	11.5.1915	Houthulst	6	Unteroffizier	9.5.1915 Het Sas
Nissen	Christian	1.7.1880	Altona	22.10.18	Bixschoote-Kortekeer	12	Wehrmann	
Nissen	Johann	28.11.1879	Bredstedt, Husum	18.7.1915	Houthulst	8	Unteroffizier	7.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Nissen	Karl	2.12.1892	Roybüll, Hadersleben	26.4.1915	Het Sas	1	Musketier	I fangeskab
Nissen	Ludwig	22.11.1879	Högefeld, Husum	5.11.1914	Steenstraate	5	Wehrmann	
Nissen	Paul	21.1.1894	Hoittfeld, Harburg	26.4.1915	Het Sas	9	Freiwilliger	
Noack	Friedrich	27.5.1888	Borin, Greifenhagen	12.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	
Nolte	August	10.10.1881	Einbeck	30.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	
Nommensen	Karl	5.1.1896	Bredstedt, Husum	28.3.1917	Zonnebeke	12	Musketier	
Nordenbruch	Johann	25.1.1879	Rullstorf, Lüneburg	13.11.1914	Weidendreft	12	Wehrmann	
Nordmann	Gustav	2.4.1881	Altona	11.10.1917	Wevelghem	2	Wehrmann	7.10.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Norkiewicz	Joseph	1.2.1881	Schroda	30.10.1914	Weidendreft	8	Wehrmann	
Noster	Richard	15.6.1897	Niestronno, Mogilno	27.4.18	Haisnes	1. MG	Schütze	
Notholt	Hermann	20.12.1882	Eidwarden, Brake	4.11.1914	Steenstraate	5	Wehrmann	
Notzke	Julius	22.2.1897	Altona	12.6.1917	Messines	9	Musketier	
Nowak	Friedrich	15.2.1887	Pischdorf, Kreuzburg	24.6.1917	Messines	1	Wehrmann	
Nowak	Karl	13.10.1894	Königshütte, Beuthen	12.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	9	Musketier	
Nuckel	Friedrich	24.2.1892	Bremen	1.8.1916	Wytschaete	8	Musketier	
Nutzhorn	Johannes	23.9.1882	Bremerhaven	4.11.1914	Steenstraate	5	Wehrmann	
Oblonczek	Edmund	8.7.1891	Friedenshütte, Beuthen	13.7.1915	Pilkem Boesinghe	1	Musketier	
Ochotny	Martin	10.10.1896	Pawlowo, Witkowo	17.9.1916	Thiepval, Somme	8	Musketier	Savnet, død ved dom
Öchsle	Johann	7.10.1894	Ladelund, Tondern	13.7.18	Vieux-Berquin	10	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Odewald	Karl	14.7.1889	Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Unteroffizier	26.10.1914 Weidendreft
Odewald	Oskar	29.1.1881	Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Feldwebel	
Oechsle	Bernhard	30.6.1891	Boverstedt, Tondern	28.10.1914	Houthulst	9	Reservist	
Oehler	Leo	21.4.1886	Nordrach, Offenburg	16.5.1915	Het Sas	2	Wehrmann	
Oehm	August	31.3.1896	Hildburghausen	7.12.1915	Handzaeme	10	Musketier	Sygdom

Oertling	Bruno	22.11.1888	Hamburg	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	4	Unteroffizier	
Oeser	Johannes	4.9.1895	Süder-Dithmarschen	28.7.1916	Wytschaete	6	Musketier	
Oeverdieck	Rudolf	29.8.1876	Kröß, Kr. Oldenburg	30.10.1914	Weidendreft	12	Wehrmann	
Offenga	Otto	20.9.1893	Norden, Ost-Friesland	4.9.1916	Wytschaete	5	Musketier	
Ohl	Wilhelm	3.7.1876	Altona	3.11.1914	Weidendreft	11	Gefreiter	
Öhlkers	Friedrich	29.10.1884	Walle, Verden	9.11.1914	Steenstraate	10	Wehrmann	
Ohm	Karl	3.6.1894	Rendsburg	30.9.18	Bouchain	6	Gefreiter	28.9.18 Sailly Cambrai
Öhmchen	Karl	8.7.1891	Berlin-Neukölln	4.5.1915	Het Sas	6	Landsturm	
Ohms	Karl	13.4.1881	Alt Schlagsdorf, Schwerin	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	
Ohtmer	Adolf	31.10.190ß	Gr. Berkel, Hameln	9.1.1915	Hohenlychen	9	Unteroffizier	10.11.1914 Steenstraate
Olbertz	Paul	12.6.1886	Büderitz, Neuß	11.9.1916	Thiepval, Somme	2	Unteroffizier	
Oldenburg	Hans	21.3.1880	Bergedorf, Hamburg	5.11.1914	Steenstraate	2	Leutnant d. L	
Olfert	Otto	23.10.1885	Stendal	3.6.18	Haisnes	1	Landsturm	
Opriel	Johann	16.10.1897	Buschhausen, Ruhrort	31.10.1917	Hulluch	2	Musketier	
Ortmann	Johann	15.5.1888	Polsum, Recklinghausen	1.11.18 i.	Roulers Fange	2. M.G	Vze-Feldwebel	31.10.18 Kruishouthem
Österman	Walter	28.8.1897	Oslebshausen, Bremen	22.4.1915	Het Sas	11	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Osterdinger	Hans	23.11.1892	Frankfurt a. M.	16.5.1915	Het Sas	3	Leutnant d. R	
Osterhoff	Friedrich	29.8.1882	Elmshorn, Pinneberg	23.10.1916	Hannover	1	Musketier	14.6.1916 Wytschaete
Osterhorn	Wilhelm	31.7.1881	Bremen	22.4.1915	Het Sas	12	Unteroffizier	
Osterloh	August	7.12.1890	Bremen	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Landsturm	
Ostermann	Peter	10.5.1896	Pfalzdorf, Cleve	28.9.18	Sailly-Cambrai	8	Musketier	Såret og savnet
Östmann	Heinrich	17.2.1886	Luttum, Verden	26.10.1914	Weidendreft	10	Wehrmann	
Ostmeyer	Johann	12.2.1891	Neuhaus a.d. Oste	28.9.18	Sailly-Cambrai	9	Gefreiter	
Ötjen	Bernhard	3.3.1890	Bremen	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	12	Landsturm	
Ott	Heinrich	16.12.1897	Lehmkuhlen, Schwerin	9.5.18	Haisnes	2	Musketier	
Otte	Heinrich	14.11.1896	Weddelbrook, Segeberg	10.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	9	Musketier	
Otten	Hermann	4.7.1880	Rockwinkel, Bremen	30.10.1914	Weidendreft	8	Wehrmann	
Otto	Alfred	2.11.1892	Bremen	15.12.1917	Hulluch	7	Landsturm	
Otto	Bruno	28.6.1885	Fordon, Bromberg	27.8.1917	Zandvoorde Hollebeke	1	Erz-Reservist	
Otto	Max	25.12.1883	Spandau	5.6.1915	Pilkem-Boesinghe	4	Unteroffizier	
Otto	Willi	11.10.1893	Ückermünde	12.5.1915	Het Sas	12	Gefreiter	
Otto II	Johann	24.12.1892	Freisdorf, Geestemünde			10	Musketier	
Overbeck	Hermann	7.4.1890	Hannover	11.11.1914	Steenstraate	2	Gefreiter	
Owczarszak	Peter	24.6.1891	Sandberg, Gostyn	28.9.18		3	Gefreiter	
Päch	Wilhelm	14.10.1881	Berlin	11.9.1916	Berlin	11	Landsturm	savnet. Sailly-Cambrai, død v dom
Pachowiak	Nikodemus	23.5.1889	Küstrin	4.11.1914	Steenstraate	6	Reservist	sygdom
Packeiser	Otto	11.6.1893	Hamburg	16.9.1916	Neuville-Bourjonval	4	Musketier	
Packhäuser	Adolf	7.3.1897	Peine, Hannover	15.6.1917	Tourcoing	7	Musketier	16.9.1916 Thiepval, Somme
Paduch	Josef	1.2.1883	Alt Kamienice, Ostrowo	9.11.1914	Houthulst	5	Wehrmann	11.6.1917 Messines
Paepke	Friedrich	19.12.1883	Hamburg	17.4.1915	Bixschoote	10	Gefreiter	
Paetow	Friedrich	6.11.1889	Lübthen, Hagenow	4.11.1914	Steenstraate	6	Reservist	
Pagels	Ernst	17.6.1894	Hohendorf, Greifswald	30.4.1916	Wytschaete	5	Musketier	
Pagenstecher	Gustav	21.7.1883	Bremen		Eterpigny		Hauptmann	Faldt ved R.I.R. 214
Pahl	Ernst	9.12.1884	Braunsfelde, Friedeberg	26.10.1915	Boesinghe	10	Gefreiter	
Pahl	Wilhelm	26.8.1882	Machern, Friedeberg,	22.4.1915	Het Sas	8	Wehrmann	
Pahlas	John	20.2.1884	Hamburg	31.10.1917	Hulluch	1	Musketier	
Pape	Adolf	3.4.1880	Geestemünde	7.11.1914	Jonkershove	7	Wehrmann	
Pape	Georg	5.7.1896	Heidberg, Osterholz	5.8.1916	Bousbecque	6	Musketier	
Pape	Wilhelm	16.10.1880	Trent, Rügen	2.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	12	Gefreiter	
Paprotta	Erich	4.9.1891	Berlin			10	Musketier	30.10.1914 Weidendreft
Parbs	Ewald	9.6.1889	Kabelhorst, Kr. Oldenburg	23.10.1915	Houthulst	1	Musketier	Verw. 3.8.19160Wytschaete
Parche	Karl	20.10.1893	Lehe	24.4.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	
Parpat	Richard	21.1.1891	Berlin	16.5.1915	Het Sas	11	Musketier	
Paßkowski	Richard	16.1.1896	Brieg, Schlesien	22.4.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	22.10.1915 . Boesinghe
Passon	Paul	11.1.1896	Raschau, Oppeln	4.10.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3	Musketier	
Pastucha	Paul	7.10.1896	Dresden	29.9.18	Sailly, Cambrai	1	Musketier	Savnet, død ved dom
Paterok	Franz	21.11.1883	Beuthen	4.5.1915	Het Sas	4	Wehrmann	
Pauck	Jonny	20.1.1883	Hamburg	22.7.1916	Wytschaete	2	Erz-Reservist	
Pauli	Max	28.5.1897	Törpin, Dammin	30.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	12	Musketier	Savnet
Paulmann	Ernst	19.7.1897	Bremerhaven	18.5.18	Haisnes	11	Unteroffizier	
Paulsen	Friedrich	2.2.1891	Husum,	28.9.18	Sailly Cambrai	6	Unteroffizier	
Paulsen	Hans	8.8.1882	Hattstedt, Husum	22.10.1914	Beveren	6	Wehrmann	19.10.1914 Beveren-Hooglede
Paulsen	Heinrich	13.6.1883	Diedersbüllfeld, Tondern	14.12.1914	Bixschoote	4	Wehrmann	
Paulsen	Hermann	10.3.1894	Crefeld	31.10.1917	Hulluch	2	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Paulsen II	Mathias	17.4.1889	Norder-Dithmarschen	21.7. 1916	Bousbecque	6	Vze-Feldwebel	11.6.1916 Wytschaete
Pavel	Fritz	27.9.1889	Neumarkt, Schlesien			10	Musketier	
Paysen	Hans	8.1.1896	Fehsholm, Schleswig	21.3.18	Hulluch	12	Musketier	Savnet
Pechmann	Max	17.2.1891	Kergel, Livland, Rußland	9.6.1916	Wytschaete	5	Musketier	
Pein	Paul	13.5.1898	Lurup, Pinneberg	22.12.1917	Wahagnies	11	Musketier	21.12.1917 Hulluch
Penndorf	Richard	16.10.1887	Stöhna, Leipzig	24.11.1914	St. Omer fange	4	Reservist	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Pennig	Friedrich	27.4.1892	Wernigerode	22.4.1915	Het Sas	5	Musketier	Savnet. død ved dom
Penz	Otto	13.5.1883	Karenz b. Mallis	4.10.1915	Houthulst	2	Landsturm	27.9.1915. Boesinghe
Pertersen	Georg	13.7.1884	Ketting, Sonderburg	26.4.1915	Het Sas	5	Leutnant d. Re	Savnet, død ved dom
Pertersen	Otto	30.4.1882	Bredstedt, Husum	19.10.1914	Beveren-Hooglede	6	Wehrmann	
Peters	Heinrich	5.3.1887	Süder-Dithmarschen	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Peters	Peter	23.7.1891	Cöln-Nippes	22.4.1915	Het Sas	6	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Peters	Rudolf	10.2.1896	Norder-Dithmarschen	13.5.18	Haisnes	7	Musketier	
Peters II	Ooto	25.10.1896	Gr. Nemerow, Stargard	7.3.1917	Bremen	7	Musketier	Sygdom
Petersen	Andreas	2.6.1883	Stadum, Tondern	9.11.1914	Steenstraate	10	Wehrmann	
Petersen	Christian	8.9.1896	Lindholm, Schleswig	2.10.1915	Boesinghe	3	Musketier	
Petersen	Hans	29.5.1887	Friedrichstadt, Schleswig	24.10.1914	Weidendreft	4	Musketier	Savnet, død ved dom
Petersen	Heinrich	30.4.1896	Horsbüll, Tondern	14.6.18	Haisnes	6	Unteroffizier	
Petersen	Heinrich	16.7.1895	Altona	4.5.1916	Wytschaete	8	Musketier	
Petersen	Johannes	2.6.1876	Schleswig	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	3	Wehrmann	
Petersen	Johannes	28.9.1896	Büdelsdorf, Rendsburg	16.9.1916	Thiepval, Somme	5	Musketier	
Petersen	Max	23.2.1897	Schwerin	8.10.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Musketier	

Petersen	Nahmen	26.1.1881	Leck, Tondern	22.4.1915	Het Sas	9	Leutnant d. L	
Petersen	Peter	14.2.1896	Osterlinnet, Hadersleben	30.4.1916	Wytschaete	4	Freiwilliger	Savnet
Petersen	Siegfried	26-03-1895	Flensburg	26-04-1915	Het Sas	4	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Petersen V	Heinrich	21.3.1882	Rantrum, Husum	23.12.1914	Brüssel	6	Wehrmann	4.11.1914 Steenstraat
Petersen V	Johannes	30.8.1881	Schwesing, Husum	3.5.1915	Houthulst	6	Wehrmann	25.4.1915 Het Sas
Petersen X	Hans	25.7.1888	Ahrenshöft, Husum	10.4.1916	St. Eloi	6	Reservist	
Petrat	Albert	2.10.1884	Unter Eisseln, Gumbinnen	24.10.1914	Weidendreft	1	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Petznick	Paul	10.4.1889	Wurchow, Neustettin	28.6.1915	Pilkem-Boesinghe	6	Landsturm	
Petzold, gen. Walther	Max	26.7.1887	Tolkewitz, Dresden	15.9.1916	Thiepval, Somme	3	Landsturm	
Peuker	Friedrich	16.10.1879	Brand, Havelschwerdt	22.4.1915	Het Sas	8	Unteroffizier	
Pfeffer	Roman	26.9.1890	Stetten, Haigerloch	11.11.1915	Roulers	4	Landsturm	Sygdom
Pickener	Hermann	20.8.1892	Linden, Preußen	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Freiwilliger	
Pieper	Arnold	11.5.1894	W.Ihlienworth, Hadeln	31.8.18	Altona	11	Musketier	Sygdom
Pieper	August	26.11.1885	Kowalken, Goldap	5.11.1914	Steenstraate	5	Wehrmann	
Pieper	Karl	15.8.1893	Pyritz	16.5.1915	Het Sas	12	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Pigla	Stephan	14.8.1897	Posen	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	Savnet
Pilgermann	Franz	8.12.1897	Berlin	22.4.1915	Het Sas	9	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Pinkenburg	Fritz	16.11.1893	Lehrte, Burgdorf	2.5.1915	Handzaeme	7	Unteroffizier	22.4.1915 Het Sas
Piotrowsky	Franz	20.1.1890	Thorn-Mocker	22.5.1915	Het Sas	8	Landsturm	
Pippig	Max	3.11.1898	Dresden, Trachau	15.9.18	Mericourt	11	Musketier	
Plagmann	Paul	16.9.1880	Sellin, Plön	23.4.1915	Het Sas	11	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Plath	Willi	4.8.1889	Charlottenburg	8.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Landsturm	
Plege	Christian	1.10.1898	Hamburg	4.7.1917	Wevelghem	3	Musketier	2.7.1917 Klytmolen
Plöger II	Johann	24.6.1880	Stotel, Geestemünde	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	7	Wehrmann	
Plöhn	Heinrich	25.6.1894	Flecky, Eckernförde	7.5.1916	Wytschaete	3	Musketier	
Plumhoff	Georg	9.8.1881	Geestemünde	11.12.1914	Bixschoote	7	Wehrmann	
Plumhoff	Paul	1.3.1891	Hannover	25.4.1915	Handzaeme	2	Freiwilliger	
Podborny	Franz	4.8.1884	Guttentag, Lublinitz	10.4.1916	St. Eloi	6	Leutnant d. L	
Podewitz	Paul	17.10.1891	Soltnitz, Neustettin	23.4.1915	Het Sas	9	Musketier	
Podeyma	Friedrich	1.8.1886	Krysanowitz, Rosenberg	24.4.1915	Het Sas	3	Erz-Reservist	
Pohl	Alexander	23.10.1888	Zindel, Ohlau	19.10.1914	Roulers	4	Musketier	
Pohl	Paul	29.12.1891	Berlin-Neukölln	8.6.1915	Houthulst	8	Landsturm	6.6.1915 Pilkem-Boesinghe
Pokath	Franz	27.4.1880	Pr. Stargard	23.4.1915	Het Sas	12	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Pokladecki	Adalbert	19.3.1896	Gnesen	15.8.1916	Wytschaete	10	Musketier	
Pokorny	Viktor	3.3.1893	Petersdorf, Gleiwitz	4.11.1914	Steenstraate	6	Reservist	
Pöllen	Hermann	22.4.1880	Bösinghoven, Crefeld	2.7.1917	Klytmolen	3	Landsturm	
Pontow	Adolf	17.7.1888	Zaskerhütte, Czarnikau	16.5.1915	Het Sas	11	Musketier	Savnet, død ved dom
Popp	Jakob	19.4.1886	Lügumkloster-feld,	22.3.1919	Montferrand, Puy-de Dome	9	Wehrmann	14.11.1914 fange Steenstraate - syg
Poppe	Heinrich	13.9.1882	Oberende, Osterholz	22.4.1915	Het Sas	10	Vze-Feldwebel	
Poppe	Johann	12.6.1897	Harsefeld, Stade	9.7.18	Vieux-Berquin	6	Musketier	
Poppe	Karl	19.10.1876	Altona	23.4.1915	Het Sas	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Porath	Franz	10.9.1890	Neu Langkafel, Naugard	27.4.1916	St. Eloi	10	Musketier	
Pösalla	Robert	20.5.1877	Esdorf, Breslau	24.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	
Poser	Emil	29.12.1878	Neustadt a. Orla	5.11.1914	Zarren	7	Wehrmann	30.10.1914 Weidendreft
Post	Hermann	23.12.1887	Schönthal, Neustettin	2.12.1917	Wahagnies	1	Reservist	Ulykke
Postel	Dietrich	8.8.1889	Lamstedt, Stade	6.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	1. M.G	Schütze	
Poturalski	Martin	24.10.1883	Brzese, Strelno	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Powierski	Hermann	18.4.1889	Niedenburg	1.4.1916	St. Eloi	11	Musketier	
Prahl	Willi	26.1.1889	Berlin	8.11.1914	Steenstraate	9	Reservist	
Prange	Mathias	27.8.1880	Schiffdorf, Geestemünde	27.10.1914	Bixschoote-Draaibank	8	Wehrmann	
Prellwitz	Paul	2.10.1886	Bromberg	23.12.1916	Zonnebeke	8	Landsturm	
Prentky	Stanislaus	7.12.1892	Schaumburg, Kassel	14.7.1916	Wytschaete	6	Ersz-Reservist	
Preußer	Alfred	15.7.1877	Klipphausen, Meißen	23.4.1915	Het Sas	11	Wehrmann	
Pries	Karl	20.5.1894	Hohenhorst, Lübeck	18.5.18	Haisnes	12	Gefreiter	
Pries	Wilhelm	3.9.1886	Fissau, Eutin	27.4.1915	Het Sas	1	Reservist	
Pries	Willy	20.4.1888	Bockhorn, Plön	23.10.1914	Bixschoote-Draalbank	3	Feldwebel	
Priester	Friedrich	27.5.1897	Brunshaupten, Doberan	16.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3	Musketier	
Prochnow	Albert	10.1.1888	Nörenberg, Saatzig	2.5.1915	Warburg	7	Musketier	22.4.1915 Het Sas
Prodöhl	Stefan	18.11.1895	Selgenau, Kolmar i. P.	9.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	12	Freiwilliger	
Prokott	Johannes	15.11.1889	Hirschfelde, Oppeln	30.7.1915	Gent	11	Landsturm	7.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Przysiewkowski	Stanislaus	1.9.1885	Schubin	28.9.18	Sailly-Cambrai	6	Wehrmann	
Pudemajtis	Oskar	21.8.1882	Gumbinnen	3.11.1914	Konkershove	7	Unteroffizier	29.10.1914 Weidendreft
Quensel	Max	7.10.1895	Leipzig	15.1.1919	Treguier fange	7	Unteroffizier	23.10.18 Deynze
Quiatkowski	Hermann	4.10.1881	Geestemünde	22.4.1915	Het Sas	8	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Raap	Hinrich	23.8.1881	W Moor, Neuhaus Oste	4.11.1914	Steenstraate	8	Wehrmann	
Rabe	Erich	14.9.1889	Berlin	17.5.1915	Het Sas	6	Landsturm	
Racksohn	Samuel	23.12.1883	Memel	13.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	2. M.G	Schütze	
Rademacher	Wilhelm	3.10.1888	Hamburg	25.4.1915	Het Sas	3	Reservist	
Radtke	Joseph	3.4.1881	Süßenberg, Heilsberg	1.10.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Landsturm	
Radtke	Robert	29.8.1878	Seeligsfelde, Belgrad	1.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Landsturm	
Radzuweit	Karl	12.4.1884	Schorellen, Pillkallen	16.5.1915	Het Sas	3	Wehrmann	
Raeck	Paul	12.3.1889	Stargard i. Pom.	30.10.1914	Weidendreft	4	Musketier	Savnet
Raetsch	Julius	31.8.1891	Hamburg	4.11.1914	Steenstraate	6	Reservist	
Ragotzky	Friedrich	17.4.1898	Bülkau, Neuhaus a.d. Oste	11.11.18	Gelsenkirchen	1. M.G	Landsturm	21.10.18 Deynze
Rahn	Peter	30.12.1884	Alt Benneback, Schleswig	5.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Ramm	Georg	28.2.1878	Trenthorst, Stormarn	11.11.1914	Steenstraate	3	Wehrmann	
Ranke	Johannes	5.2.1881	Großenhain, Lehe	26.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Rapaport	Max	4.9.1889	Leipzig	24.5.1915	Houthulst	4	Musketier	9.5.1915 Het Sas
Rasch	Heinrich	19.12.1894	Hamburg	25.7.18	Vieux-Berquin	3	Gefreiter	
Raschkowski	Stanislaus	5.1.1884	Ludwigslust, Löbau	16.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	12	Landsturm	
Rath	Reinhold	5.8.1896	Demmin i. Pom.	17.9.1916	Velu	8	Musketier	16.9.1916 Thiepval
Rathje	Andreas	27.6.1896	Alt Bülk, Eckernförde	9.7.18	Vieux-Berquin	3. M.G	Schütze	
Rathje	Karl	5.2.1891	Norder-Dithmarschen	7.11.194	Draaibank	6	Vze-Feldwebel	4.11.1914 Steenstraate
Rauch	Albert	19.12.1878	Tauberbischofs-Heim	10.4.1916	St. Eloi	5	Wehrmann	
Rauch	Bernhard	14.2.1887	Bremen	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Landsturm	
Rauch	Wilhelm	15.7.1897	Bremen	28.10.18	Waereghem	3	Musketier	

Rauchfuß	Wilhelm	23.3.1891	Stötteritz, Leipzig	4.11.1914	Brüssel	7	Reservist	30.10.1914 Weidendreft
Rauchstädt	Otto	1.6.1895	Flensburg	19.6.18	Haisnes	11	Musketier	
Ravn	Jey	17.7.1880	Pamhoel-Hadersleben	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	10	Wehrmann	
Recht	Karl	5.3.1877	Hamburg	1.1.1914	Dünkirchen fange	12	Wehrmann	22.10.18 Bixschoote-Kortekeer
Recker	Friedrich	2.10.1895	Bremen	26.4.1915	Het Sas	11	Freiwilliger	
Reckling	Fritz	22.8.1881	Neukirchen, Stendal	25.4.1915	Handzaeme	2	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Redmann	Johann	20.6.1893	Rittel, Konitz	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Unteroffizier	
Reese	Eibe	22.5.1898	Misselwarden, Lehe	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Musketier	Savnet, død ved dom
Reese	Mathias	1.8.1890	Schwabstedt, Husum	22.4.1915	Het Sas	6	Reservist	Savnet, død ved dom
Reese	Wilhelm	3.3.1882	Rödemismühle, Husum	12.11.1914	Brüssel	6	Gefreiter	4.11.1914 Steenstraat
Reff	Johannes	24.6.1893	Naugard, Pommern	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Unteroffizier	
Reglin	Theodor	10.6.1880	Pobanz, Bublitz	22.10.1914	Bixschoote-Kotekeer	8	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Rehbock	Willi	3.1.1889	Eutzen, Lüneburg	26.3.1916	Wytschaete	7	Musketier	
Rehder	Hermann	28.5.1893	Rendsburg	30.4.1916	Wytschaete	6	Leutnant d. R	Savnet
Reher	Hermann	28.1.1883	Altona	27.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	
Reher	Wilhelm	18.2.1878	Altona	>15.11.1914	St. Joseph	12	Wehrmann	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Rehfeld	Hermann	5.2.1892	Iven, Anklam	22.4.1915	Het Sas	9	Erz-Reservist	Savnet, død ved dom
Reichardt	Franz	8.6.1886	Buddendorf, Naugard	16.5.1915	Het Sas	2	Wehrmann	
Reielts	Franz	29.11.1880	Rotenburg i. Hannover	29.10.1914	Jonkershove	10	Wehrmann	26.10.1914 Weidendreft
Reifenberg	Josef	12.8.1899	Weitmar, Bochum	31.10.18	Kruishouthem	1. M.G	Schütze	Savnet
Reigard	Robert		Süderstapel, Schleswig	5.11.1914	Steenstraate	2	Reservist	
Reiher	Kurt	4.1.1893	Thoßfeld, Zwickau	26.4.1915	Het Sas	11	Freiwilliger	Savnet
Reimers	Johann	6.9.1895	Sparrieshoop, Pinneberg	23.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet
Reimers	Karl	16-11-1894	Flensburg	31-12-1914	Houthulst	7	Musketier	11.12.1914 Bixschoote
Reineck	Fabian	8.8.1882	Büchenau, Bruchsal	12.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Wehrmann	
Reinecke	Max	27.1.1897	Altona	28.9.18	Sailly-Cambrai	12	Musketier	Savnet, død ved dom
Reinhardt	Heinrich	30.6.1882	Küllstedt, Blumenthal	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	5	Wehrmann	
Reinking	Karl	6.12.1892	Hörste, Halle i. W.	22.4.1915	Het Sas	12	Gefreiter	
Reinmüller	Paul	13.12.1890	Hamburg	2.11.1914	Weidendreft	6	Gefreiter	
Reins	Egon	18.11.1896	Hamburg	20.8.1917	Wevelghem	4	Freiwilliger	19.8.1917Zandvoorde-Hollebeke
Reisch	Meinard	31.10.1877	Eisenharz, Wangen	25.4.1915	Het Sas	11	Wehrmann	
Reisen	Johann	16.7.1898	Essen-Altendorf	2.4.18	Hulluch	7	Musketier	
Remer	Albert	15.3.1890	Brunk, Dt. Krone	18.9.1916	Thiepval, Somme	10	Musketier	
Renken	Hinrich	13.11.1885	Zeven	13.5.18	Carvin	11	Musketier	12.5.18 Haisnes
Rennebach	Otto	12.3.1890	Müllerdorf, Mansfeld	28.6.1915	Jonkershove	8	Erz-Reservist	18.5.1915 Het Sas
Rennemann	Heinrich	20.4.1893	Bremen	26.4.1915	Het Sas	11	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Renner	Johann	17.10.1879	Hemmendorf, Rottenburg	27.10.1915	Houthulst	12	Landsturm	26.10.1915 Boesinghe
Rensch	Karl	6.2.1885	Nußloch, Heidelberg	12.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	9	Gefreiter	
Repenning	Claus	5.12.1891	Schönhagen, Bordesholm	22.4.1915	Het Sas	9	Landsturm	
Repenning	Hermann	6.11.1896	Boksee, Bordesholm	28.10.18	Nivelles	4	Gefreiter	28.9.18 Sailly b. Cambrai
Reszat	Hermann	23.7.1887	Oszkarten, Heydekrug	29.9.18	Sailly, Cambrai	1	Erz-Reservist	Savnet
Rettig	Adolf	2.7.1884	Saarbrücken	20.3.1916	Haupt-Verbandsplatz	3	Musketier	19.3.1916 Wytschaete
Rettig	August	2.1.1876	Belfort, Jever	16.5.1915	Het Sas	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Reumann	Eduard	13.12.1896	Wulsdorf, Geestemünde	25.4.1915	Het Sas	10	Freiwilliger	
Rewerts	Heinrich	30.4.1892	Bremen	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Landsturm	
Rexhausen	Otto	24.3.1889	Rotzog, Schlawe	14.5.1915	Cortemarck	7	Gefreiter	26.4.1915 Het Sas
Reyels	Wilhelm	2.9.1897	Bülkau, Neuhaus a.d. Oste	3.6.1919	Lille - fange	4	Musketier	31.10.18 Waereghem - sygdom
Reyersbach	Otto	8.1.1888	Oldenburg	4.11.18	Dinan, Cotes du Nord	9	Unteroffizier	12.12.1916 Zonnebeke fange
Richert	Alfred	4.3.1888	Schubin	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Landsturm	
Richlewski	Wladislaus	19.12.1889	Schönwalde, Thorn	22.7.1915	Roulers	6	Reservist	8.6.1915 Pilkem-Boesinghe
Richter	Clemens	8.8.1888	Bodensee, Duderstadt	18.7.18	Dieux-Berquin	2	Gefreiter	
Richter	Friedrich	24.1.1894	Langenau, Freiberg i. Sa.	7.5.1915	Handzaeme	9	Musketier	22.4.1915 Het Sas
Richter	Paul	27.11.1896	Hamburg	2.4.18	Hulluch	5	Musketier	
Richter	Paul	6.6.1898	Altona	11.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	1. M.G	Schütze	
Richter II	Heinrich	20.3.1887	Esingen, Pinneberg	16.9.1916	Thiepval, Somme	2	Landsturm	
Rieck	Karl	30.5.1897	Bramow, Rostock	22.4.1915	Het Sas	9	Freiwilliger	Savnet
Rieck	Otto	18.10.1889	Hamburg	27.4.1915	Het Sas	9	Feldwebel	
Rieckhoff	Hermann	4.8.1882	Pamprin, Wittenburg	14.9.1916	Thiepval, Somme	1	Musketier	
Rieckhoff	Hermann	27.11.1884	Kl. Trebbow, Schwerin			10	Wehrmann	
Rieckhoff	Wilhelm	7.8.1894	Teterow, Waren	18.8.18	Villy-Montigny	9	Musketier	
Riedel	Jakob	2.4.1886	Neuhofen, Ludwigshafen	27.4.1915	Jonkershoven	10	Musketier	23.4.1915 Het Sas
Riedel	Karl	11.10.1892	Bremen	6.6.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Riedermann	Diedrich	10.1.1882	Schwarme, Hoya	19.10.1914	Beveren-Hooglede	7	Wehrmann	
Rieger	Fritz	16.9.1888	Stettin	12.7.1916	Wytschaete	6	Unteroffizier	
Rieger	Paul	23.11.1887	Frankenhaag, Oberfranken	23.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	
Rieke	Eduard	2.11.1898	Tecklenburg	24.12.1917	Wahagnies	3. M.G	Schütze	Sygdom
Riekmann	Walter	12.9.1896	Hamburg	14.6.1917	Messines	5	Musketier	
Riemann	August	5.12.1891	Königsberg i. Pr.	16.9.1916	Thiepval, Somme	3	Reservist	
Riepshof	Johann	31.10.1880	Tiste, Zeven	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	5	Wehrmann	
Rinck	Claus	26.3.1892	Kellinghusen, Steinburg	29.9.18	Paillencourt	12	Vie-Feldwebel	28.9.18 Sailly-Cambrai
Ringat	Adolf	9.2.1896	Karklienen, Stallupönen	9.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3. M.G	Schütze	
Rippe	Claus	22.2.1876	Geestemünde	27.4.1915	Het Sas	8	Unteroffizier	
Risch	Wilhelm	14.3.1882	Wandsbek, Hamburg	17.5.1915	Het Sas	5	Musketier	
Ritter	Hermann	17.11.1881	Dresden	20.8.1916	Wytschaete	9	Leutnant d. L	
Ritter	Otto	19.9.1897	Naumburg a.S.	23.4.1915	Het Sas	7	Musketier	
Ritter	Robert	10.9.1883	Schmira, Erfurt	30.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	Savned, død ved dom
Rix	Robert	17.12.1895	Neumünster	13.10.1915	Houthulst	7	Musketier	9.10.1915 Boesinghe
Rochner	Alfred	23.2.1890	Bremen	29.6.1915	Pilkem-Boesinghe	6	Landsturm	
Rodamer	Heinrich	21.6.1878	Laer, Bochum	15.7.1915	Jonkershove	6	Wehrmann	8.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Rödiger	Otto	27.9.1890	Sangerhausen	12.5.1915	Het Sas	12	Landsturm	
Rodszies	Richard	2.9.1896	Unter Eisseln, Ragnit	10.1.1917	Zonnebeke	9	Musketier	
Roeper	Adolf	7.12.1882	Zantoch, Landsberg a.W.	31.7.1917	Tenbrielen	12	Vze-Feldwebel	
Rogas	Richard	5.6.1878	Usarzewo, Posen	22.4.1915	Het Sas	6	Feldwebel	
Roggenkamp	Rudolf	4.2.1879	Schwerin	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	
Rohde	Hans	24.12.1880	Hägen, Heide	1.3.18	Hulluch	9	Sergeant	
Rohde	Hubert	17.12.1889	Gandelin, Pommern	27.10.1914	Weidendreft	9	Reservist	

Rohden	Karl von	13.5.1895	Sonderzug	14.12.1914	Bixschoote	7	Musketier	
Rohkamm	August	21.1.1884	Hamburg	11.9.1916	Thiepval, Somme	M.G	Schütze	
Röhl	Paul	28.1.1896	Markkleeberg, Leipzig	21.10.18	Meulebroek	1	Musketier	
Röhling	Wilhelm	26.5.1898	Oppenwehe, Minden	13.5.18	Haisnes	7	Musketier	
Rohr	Karl	16.1.1897	Ratzeburg	22.4.1915	Het Sas	5	Musketier	Savnet
Rohr	Pius	24.2.1888	Ketsch, Schwetzingen	22.4.1915	Het Sas	8	Landsturm	
Röhrich	Karl	21.11.1888	Peterswalde, Braunsberg	9.5.18	Haisnes	1. M.G	Schütze	
Rolfs	August	5.11.1881	Varel, Oldenburg	5.11.1914	Steenstraate	7	Reservist	Savnet
Roloff	Wilhelm	1.10.183	Hamburg	1.11.18	Iseghem fange	3	Unteroffizier	31.10.18. Kruishouthem,
Römer	Wilhelm	8.6.1895	Leimbach, Mansfeld	10.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Musketier	
Rommele	Kurt	10.8.1893	Hamburg	12.3.18	Hulluch	8	Leutnant d. R	
Rompalski	Franz	12.1.1885	Bromberg	18.6.1916	Bousbecque	1	Landsturm	14.6.1916 Wytschaete
Ronnenberg	Gustav	17.9.1881	Düderode, Osterode a.H.	.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	12	Vze-Feldwebel	
Rönner	Friedrich	8.2.1881	Hamburg	>15.11.1914	St. Joseph	12	Wehrmann	23.10.1914 Bixschoote-Draaibank
Rönnpage	Friedrich	29.3.1880	Kleinberg, Tondern	22.10.1914	Cortemarck	10	Wehrmann	20.10.1914 Staden
Rose	Emil	8.3.1897	Kirchjesar, Hagenow	6.10.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	
Rosenberg	Emil	17.2.18797	Hannover	26.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	
Rosenfeld	Hermann	8.1.1883	Kiel	19.9.1916	Cambrai	10	Musketier	16.9.1916 Thiepval, Somme
Rosenthal	Ernst	20.2.1886	Gelsenkirchen	9.10.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Wehrmann	
Roß	Ernst	24.2.1898	Oviedo, Spanien	21.9.1917	Haupt-Verbandsplatz	3	Musketier	20.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Roßbach	Georg	24.3.1885	Erlangen, Mittelfranken	4.5.191	Het Sas	1	Musketier	
Rössing	Kurt	17.12.1886	Braunschweig	3.11.1914	Weidendreft	6	Gefreiter	
Rößler	Arthur	2.2.1891	Hamburg	22.4.1915	Het Sas	7	Reservist	Savned, død ved dom
Roßrucker	Ludwig	17.1.1888	Schwetzingen, Heidelberg	4.5.1915	Het Sas	6	Musketier	
Roszyk	Martin	14.10.1887	Kaiserhof, Samter	4.3.1917	Gulleghem	8	Gefreiter	Infolge Krankheit
Roth	Joseph	28.1.1890	Moos, Konstanz	10.4.1916	St. Eloi	5	Gefreiter	
Rothgardt	Heinrich	22.12.1884	Kiel	16.9.1916	Thiepval, Somme	9	Landsturm	
Rouvel	Hermann	26.12.1889	Berlin			10	Musketier	
Röwer	Hermann	28.2.1870	Zwenzow, Neustrelitz	28.9.18	Sailly-Cambrai	8	Sergeant	Savned
Rozanski	Vinzent	20.3.1896	Rosenfeld, Znin	8.7.1916	Wytschaete	10	Musketier	
Rubath	Hermann	12.12.1892	Pivitsheide, Detmold	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	Savned, død ved dom
Rübke	Rudolf	10.6.1878	Mooerburg, Altona	23.4.1915	Het Sas	12	Wehrmann	Savned, død ved dom
Rucinski	Stanislaus	7.11.1891	Posen	8.7.18	Vieux Berquin	1	Unteroffizier	
Ruck	Johannes	12.2.1887	Berndahl, Maulbronn	16.7.1915	onkershove	10	Erz-Reservist	6.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Rückwarth	Ernst	25.10.1881	Halle i.W.	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Unteroffizier	
Rudnick	Gottlieb	21.12.1882	Sedan, Rummelsburg	26.4.1915	Het Sas	5	Wehrmann	
Rrufer	Hermann	28.2.1887	Barsbek, Plön	23.5.1916	Linfelles	8	Leutnant d. L	22.5.1916 Wytschaete
Rugullis	Janis	2.7.1896	Darzeppeln, Memel	12.7.18	Vieux-Berquin	7	Gefreiter	
Rullmann	Ernst	27.2.1888	Linne, Wittlage	8.7.1915	Pilkem-Boesinghe	4	Leutnant d. R	
Runge	Friedrich	20.4.1889	Hoya	22.4.1915	Het Sas	6	Unteroffizier	Savned
Ruppenstein	Albert	8.6.1896	Tumnischken, Niederung	5.4.1917	Ledeghem	10	Musketier	4.4.1917 Zonnebeke
Ruppert	Karl	19.2.1883	Münsterberg	3.10.1917	Wevelghem	6	Landsturm	1.10.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Rust	Otto	1.3.1894	Königsaue, Quedlinburg	4.5.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	Savned
Rutkowski	von	2.2.1897	Hltenau, Kiel	19.7.1915	Pilkem-Boesinghe	M.G	Freiwilliger	
Rutsatz	Fritz	9.2.1895	Belgrad	31.10.18	Kruishouthem	3	Musketier	
Rutzen	Max	3.3.1894	Rügen-Waldermünde	3.5.18	Haisnes	2	Unteroffizier	
Rzytke	Robert	22.7.1892	Zalenze, Kattowitz	5.6.1915	Pilkem-Boesinghe	4	Musketier	
Sabban	Herbert	25.10.1900	Teterow, Waren	23.4.1917	Gulleghem	11	Musketier	5.4.1917 Zonnebeke
Sack	Georg	14.12.1873	Pyritz i. Pom.	26.6.1915	Pilkem Boesinghe	1	Gefreiter	
Sadowski	Martin	14.10.1895	Gocanowo, Strelno	15.7.1916	Wytschaete	5	Gefreiter	
Saegert	Max	4.3.1895	Stralsund	24.4.1915	Het Sas	11	Freiwilliger	
Sager	Otto	4.7.1898	Kr. Oldenburg	7.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3	Musketier	
Sager	Paul	15.9.1887	Bergedorf, Hamburg	18.11.1915	Houthulst	12	Landsturm	8.11.1915 Boesinghe
Saggan	Johannes	17.4.1891	Bordesholm	23.4.1915	Het Sas	10	Reservist	
Sandleben	Paul	2.5.1895	Stade i. Hannover	6.8.1916	Wytschaete	4	Musketier	
Sanfte	Anton	16.9.1891	Lederdorn, Niederbayern	21.2.1915	Bixschoote	8	Musketier	
Sannmann	Wilhelm	5.1.1895	Hamburg	16.5.1915	Het Sas	11	Freiwilliger	
Saß	Bernhard	19.4.1893	Straßburg, Prenzlau	8.8.18	Froyennes	4	Gefreiter	22.7.18 Vieux-Berquin
Saß	Paul	14.3.1898	Gr. Gievitz, Waren	29.9.18	Sailly-Cambrai	2. M.G	Schütze	Savnet, død ved dom
Sauermann	Franz	19.11.1889	Niekosken, Czarnikau	20.12.1917	Hulluch	9	Unteroffizier	
Sauermann	Paul	2.5.1891	Hertwigswaldau, Sagan	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Landsturm	
Sauvageot	Arthur	11.8.1882	Mülhausen i.E.	29.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	
Sazalowski	Karl	18.4.1898	Marienburg W.-Pr.	23.8.18	Auby	3	Musketier	22.8.18. Mericourt
Schaak	Ernst	17.10.1890	Wittgirren, Tilsit	26.4.1915	Het Sas	9	Gefreiter	
Schachtrupp	Otto	6.7.1869	Hadmersleben, Wanzleben	15.8.18	Mericourt	Stab II	Major	
Schäfer	Christian	1.8.1892	Barderup, Flensburg	22.4.1915	Het Sas	9	Freiwilliger	
Schäfer	Emil	7.6.1898	Witten, Hörde	18.10.18	Thielt	2. M.G	Schütze	
Schäfling	Adolf	8.5.1889	Flensburg	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Vze-Feldwebel	
Schaper	Albert	16.8.1881	Walle, Lüneburg	26.10.1914	Weidendreft	7	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Schäpsmeier	Wilhelm	11.3.1896	Lettberg, Gnesen	29.9.18	Sailly-Cambrai	6	Musketier	
Scharf	Valentin	13.2.1893	Eppertshausen, Dieburg	11.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Musketier	
Scharmer	Johannes	18.9.1889	Großendorf, Schleswig	3.6.1915	Pilkem-Boesinghe	7	Musketier	
Scharmer	Stephan	16.3.1891	Lutschin, Bromberg	27.6.1916	Wytschaete	5	Musketier	
Scharnweber	Ernst	1.7.1897	Gr. Pampau, Lauenburg	16.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Musketier	
Scharz	Fritz	18.9.1889	Tramm, Schwerin	22.4.1915	Het Sas	6	Unteroffizier	
Schattauer	Albert	21.10.1884	Saarbrücken	22.4.1915	Het Sas	M.G	Freiwilliger	
Scheel	Albert	7.9.1896	Reetz, Arnswalde	23.9.1917	Wevelghem	1	Vze-Feldwebel	21.9.1917 Zandvoorde Hollebeke
Scheel	Ferdinand	6.2.1881	Altona	19.10.1914	Roulers	4	Wehrmann	
Scheeland	Wilhelm	10.1.1894	Wildeshausen, Oldenburg	29.9.18	Sailly-Cambrai	2. M.G	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Scheffer	Adolf	02-12-1894	Flensburg	16-05-1915	Het Sas	2	Leutnant d. R	
Scheffler	Friedrich	19.1.890	Altona	26.10.1914	Weidendreft	3	Reservist	
Scheffler	Wilhelm	23.8.1891	Klaber, Güstrow	22.4.1915	Het Sas	12	Reservist	Savnet
Scheil	Otto	10.8.1883	Rathsdammitz, Pomm.	9.8.18	Zandvoorde-Hollebeke	2	San.-VzFw	Savnet, død ved dom
Schenk	Wilhelm	31.7.1881	Diepenthal, Siegburg	13.6.1916	Wytschaete	3	Landsturm	
Scherer	Emil	25.5.1888	Neustadt, Triberg	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Musketier	
Schernus	Johann	14.11.1896	Schilleninken, Memel	15.1.1917	Zonnebeke	7	Musketier	

Scheschinsky	Fritz	28.1.896	Rissen, Pinneberg	1.2.1916	Boesinghe	3	Musketier	
Scheu	Johannes	12.9.1882	Burladingen, Hechingen	26.6.1915	Pilkem Boesinghe	1	Wehrmann	
Scheurer	Christoph		Neustadt a.H.	23.4.1915	Het Sas	2	Landsturm	
Scheurig	Heinrich	14.5.1886	Haßmersheim, Mosbach	16.9.1916	Thiepval, Somme	11	Musketier	
Schewe	Albert	26.1.1896	Thurow, Neustettin	26.7.1916	Wytschaete	10	Musketier	
Schiefelbein	Paul	26.5.1886	Rosenhöh, Dramburg	29.5.1917	Bouchain	11	Reservist	Sygdom
Schiel	Arthur	9.10.1879	Libau, Rußland	26.4.1915	Het Sas	12	Wehrmann	
Schiller	Albert	14.5.1879	Leobschütz	22.10.18	Bixschoote-Kortekeer	12	Gefreiter	
Schilling	Ernst	14.9.1896	Barsbüttel, Stormarn	2.4.18	Hulluch	2. M.G	Gefreiter	
Schilling	Wilhelm	26.1.1893	Usch Hauland, Kolmar	13.1.18	Hulluch	3	Landsturm	
Schindler	Hans	26.2.1879	Garding, Eiderstedt	18.5.18	Haisnes	12	Unteroffizier	
Schipmann	Ernst	20.1.1890	Hamburg	27.4.1915	Houthulst	6	Reservist	25.4.1915 Het Sas
Schipmann	Peter	13.3.1897	Mehlbek, Steinburg	10.8.18	Zandvoorde-Hollebeke	2	Musketier	Savnet
Schlake	Wilhel	1.2.1876	Osterdorf, Geestemünde	22.4.1915	Het Sas	8	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Schlehuber	Hermann	2.7.1895	Lehrte, Burgdorf	10.6.1916	Bousbecque	6	Freiwilliger	8.6.1916 Wytschaete
Schleicher	Max	21.8.1886	Apolda	4.11.1914	Steenstraate	6	Unteroffizier	
Schlender	August	18.4.1878	Plöttke, Kolmar i. P.	23.10.18	Deynze	6	Musketier	
Schlesselmann	Johannes	13.6.1895	Kl. Thun, Stade	11.5.1916	Wytschaete	4	Musketier	
Schlichtkrull	Johannes	29.2.1884	Miltzow, Grimmen	13.6.1917	Messines	1	Musketier	
Schlieben	Erich	2.8.1898	Lissa, Posen	23.4.1915	Roulers	8	Freiwilliger	22.4.1915 Het Sas
Schliefke	Max	23.6.1884	Königsberg i. Pr.	21.5.1915	Het Sas	3	Erz-Reservist	
Schloen	Hinrich	6.1.1890	Eckstever, Achim	9.8.18	Zandvoorde-Hollebeke	2	Gefreiter	
Schlönau	Harry	26.5.1890	Warmsen, Stolzenau	25.3.1916	Wytschaete	5	Musketier	
Schlünzen	Heinrich	11.4.1886	Neikirchen, Lübeck	15.5.18	Haisnes	10	Reservist	
Schlüter	John	30.5.1879	Altona	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Schmarje	Friedrich	3.11.1891	Neuhaus a.d. Oste	14.5.18	Morlancourt		Leutnant d. R	Faldt v. I.R. 31
Schmatz	Wilhelm	27.9.1894	Flensburg	11.12.1914	Bixschoote	7	Musketier	
Schmechel	Max	3.7.1884	Kreuznach	11.11.1914	Steenstraate	1	Wehrmann	
Schmedes	Karl	21.1.1887	Bramstedt, Geestemünde	9.7.1915	Pilkem Boesinghe	1	Musketier	
Schmerling	Heinrich	20.12.1885	Graudenz	9.6.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	
Schmid	Gottfried	13.10.1888	Donaueschingen	17.9.1916	Thiepval, Somme	2	Erz-Reservist	
Schmidt	Anton	17.1.1887	Schmitte, Usingen	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	4	Leutnant d. R	
Schmidt	Christian	14.12.1886	Bistoftholz, Flensburg	22.4.1915	Het Sas	9	Unteroffizier	
Schmidt	Detlef	3.4.1892	Steinfeld, Schleswig	16.9.1916	Thiepval, Somme	11	Musketier	
Schmidt	Emil	23.5.1891	Altona	19.10.194	Roulers	4	Musketier	Savnet
Schmidt	Erich	19.4.1888	Mühlenhof, Parchim	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Landsturm	
Schmidt	Franz	1.9.1884	Ohlau	20.2.1916	Boesinghe	1	Musketier	
Schmidt	Fritz	12.2.1871	Niederbronn, Hagenau	24.10.1914	Weidendreft	1	Oblt d. R	Savnet, død ved dom
Schmidt	Hans	25.11.1882	Ø,lundfeld, Hadersleben	11.8.1915	Luyghem	10	Wehrmann	
Schmidt	Heinrich	24.6.1897	Tübingen	24.6.1916	Wytschaete	7	Freiwilliger	
Schmidt	Hugo	2.1.1881	Altona	21.2.1915	Bixschoote	4	Feldwebel	
Schmidt	Johannes	11.8.1886	Osterlügum, Apenrade	4.2.1915	Bixschoote	9	Gefreiter	
Schmidt	Julius	25.8.1883	Altona	26.4.1915	Het Sas	4	Wehrmann	
Schmidt	Julius	10.7.1890	Conradsfelde, Flatow	10.4.1916	St. Eloi	5	Musketier	
Schmidt	Karl	8.11.1896	Güntershagen, Dramburg	11.8.1916	Bousbecque	9	Musketier	9.7.1916 b. Wytschaete
Schmidt	Karl	31.12.1884	Friedland i. M.	28.10.1914	Weidendreft	10	Wehrmann	
Schmidt	Karl Wilhelm	15.6.1879	Lahr	10.4.1916	St. Eloi	5	Wehrmann	
Schmidt	Martin	27.1.1883	Ratzeburg	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Schmidt II	Detlef	28.6.1892	Norder-Dithmarschen	30.4.1916	Wytschaete	6	Landsturm	
Schmidt II	Georg	1.1.1891	Frankenthal, Bayern	25.4.1915	Het Sas	11	Freiwilliger	
Schmidt VII	Max	21.2.1897	Blaubeuren, Württemberg	20.6.1915	Lüneburg	M.G	Freiwilliger	Sygdom
Schmitt	Ludwig	11.1.1885	Freudenheim, Mannheim	3.5.1915	Het Sas	2	Musketier	
Schmitt	Philipp	6.3.1884	Sulzbach, Weinheim	15.9.1916	Thiepval, Somme	10	Musketier	
Schmöckel	Bernhard	25.5.1888	Wilhelmshöhe, Belgrad	22.4.1915	Het Sas	7	Musketier	
Schmöker	Ernst	15.2.1883	Berkholz, Templin	16.6.1917	Messines	2	Landsturm	Savnet, død ved dom
Schmonsees	Hermann	3.10.1887	Heise, Geestemünde	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	
Schmuck	Hermann	22.7.1895	Lockstedt, Pinneberg	9.5.18	Haisnes	2	Musketier	
Schmück	Johann	15.11.1896	Neu-Brandenburg	7.4.18	Hulluch	5	Gefreiter	
Schmunk	Hermann	26.12.1893	Zartzig, Saatzig	22.4.1915	Het Sas	6	Musketier	Savnet, død ved dom
Schmutz	Alois	27.6.1886	Waldshut	31.10.1917	Hulluch	2	Ers-Reservist	
Schnack	Claus	29.5.1891	Jevenstedt, Rendsburg	8.7.1915	Pilkem Boesinghe	1	Unteroffizier	
Schnackenberg	Georg	10.6.1888	Barkhausen, Bremervörde	25.8.1917	Kortryk	2	Musketier	11.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Schnackenberg	Georg	24.3.1887	Wörpedorf, Osterholz	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Landsturm	Såret og savnet
Schnackenberg	Hermann	12.12.1881	Heilsdorf, Osterholz	2.8.1916	Wytschaete	1	Musketier	
Schnackenberg	Hinrich	23.9.1885	Heudorf, Osterholz	29.4.1915	Het Sas	10	Gefreiter	
Schnake	Karl	7.10.1885	Möllbergen, Minden i. W.	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Leutnant d. L	
Schnakenberg	Friedrich	11.2.1882	Stade	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	5	Wehrmann	
Schneider	Albin	25.7.1895	Teuchern, Weißenfels	2.11.1917	Wahagnies	2	Musketier	31.10.1917. Hulluch
Schneider	August	7.10.1889	Wormditt, Braunsberg	7.4.1916	St. Eloi	7	Vze-Feldwebel	
Schneider	Ernst	9.7.1883	Tannenkirch, Lörrach	28.9.18	Sailly-Cambrai	7	Landsturm	
Schneider	Paul	17.8.1881	Magwitz, Ölsnitz	31.10.18	Kruishouthem	12	Landsturm	Savnet, død ved dom
Schneider II	Otto	10.2.1883	Damerau, Friedland O.-Pr.	16.9.1916	Thiepval, Somme	2	Musketier	
Schnell	Wilhelm	26.9.1896	Schlakendorf, Dargun i M.	4.10.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3	Musketier	
Schnetter	Otto	5.12.1886	Scheinefurt	30.1.1917	Zonnebeke	3	Landsturm	
Schomacker	Max	7.6.1888	Schiffbek, Stormarn	3.1.1917	Altona	2. M.G	Gefreiter	Sygdom
Schön	Johannes	2.11.1895	Preetz, Plön	12.6.1917	Messines	1. M.G	Schütze	
Schönbaum	Wilhelm	27.11.1877	Cleve, Oldenburg	4.5.1915	Houthulst	1	Wehrmann	1.5.1915 Het Sas
Schönberg	Adolf	9.8.1888	Hammelspring, Templin	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Reservist	
Schöne	Gustav	27.9.1895	Hannover	27.4.1915	Handzaeme	2	Freiwilliger	Savnet
Schöne	Paul	1.3.1890	Aulsdorf, Merseburg	26.4.1915	Het Sas	4	Erz-Reservist	
Schönfeld	Karl	2.12.1893	Wischin Kolmar i. Pr.	14.12.1915	Boesinghe	6	Musketier	
Schöning	Hermann	20.9.1888	Itzehoe, Schleswig	30.12.1916	Zonnebeke	2	Reservist	
Schorling	Friedrich	29.10.1879	Oerdinghausen, Hoya	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	8	Wehrmann	
Schotte	Henry	30.11.1885	Hamburg	3.6.19118	Haisnes	4	Sergeant	
Schrader	Hans	13.6.1896	Altona	14.6.1917	Messines	2	Musketier	
Schrader	John	9.11.1894	Elmshorn, Pinneberg	6.11.1915	Houthulst	3	Musketier	5.11.1915 Boesinghe

Schrader	Otto	1.3.1892	Gandersheim	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Gefreiter	
Schrambömer	Arthur	2.10.1895	Berlin-Reinickendorf	3.5.1915	Het Sas	2	Musketier	
Schröder	August	24.4.1876	Ahrenlohe, Pineberg	23.10.1914	Bixschoote-Draailbank	3	Wehrmann	
Schröder	Emil	5.3.1888	Pansin, Saatzig	22.4.1915	Het Sas	5	Musketier	
Schröder	Fritz	16.3.1879	Wietzen, Nienburg	17.5.1915	Het Sas	7	Wehrmann	
Schröder	Heinrich	12.12.1894	Bremen	16.9.1916	Thiepval, Somme	9	Ertz-Reservist	
Schröder	Hermann	14.4.1895	Oldenburg	29.9.18	Sailly-Cambrai	3. M.G	Schütze	
Schröder	Karl	30.1.1894	Hamburg	22.4.1915	Het Sas	9	Musketier	Savnet
Schröder	Karl	21.8.1887	Hamburg	12.5.1915	Het Sas	11	Reservist	
Schröder	Max	5.2.1883	Cöthen	28.9.18	Sailly-Cambrai	11	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Schröder	Paul	19.3.1881	Freienwalde, Satzig	7.6.1915	Pilkem-Boesinghe	9	Reservist	
Schröder	Robert	4.3.1885	Hehwinkel, Saatzig	1.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Erz-Reservist	
Schröder	Wilhelm	30.11.1883	Preetz, Plön	13.8.18	Mericourt	11	Gefreiter	
Schröder I	Friedrich	14.10.1878	Breesen, Waren	30.4.1915	Fange Westvleteren	11	Gefreiter	25.4.1915 Het Sas
Schröder I	Helmut	24.10.1889	Sülsdorf, Schwerin i. M.	31.10.18	Kruishouthem	9	Leutnant d. R	
Schröder II	Anton	5.7.1894	Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet
Schröder III	Gustav	7.6.1895	Stettin	4.3.1915	Bixschoote	12	Freiwilliger	
Schröder III	Johann	11.8.1880	Geestemünde	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	7	Wehrmann	
Schröder V	Otto	17.1.1890	Gr. Grenz, Güstrow	17.7.1915	Kortekeer	4	Musketier	16.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Schroeder	Diedrich	19.8.1880	Mehedorf, Bremervörde	23.4.1915	Houthulst	7	Wehrmann	22.4.1915 Het Sas
Schubert	Fritz	5.3.1885	Hamburg	21.7.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Schubert	Heinrich	8.2.1885	Struth i. Th.	30.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	
Schubert	Robert	26.4.1890	Altona	15.2.1917	Altona	8	Landsturm	
Schuch	Erich	4.8.1894	Sonneberg, Sa. Meiningen	13.3.1917	Zonnebeke	7	Musketier	17.9.1916 Thiepval, Somme
Schudt	Gustav	1.5.1887	Parchim i. M.	30.10.1914	Weidendreft	3	Reservist	
Schugardt	Hans	11.10.1894	Erfde, Schleswig	4.10.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3	Musketier	Savnet
Schuh I	Hermann	4.8.1896	Rostock	3.5.1915	Houthzulst	3	Gefreiter	
Schuhmacher	Heinrich	30.8.1888	Bretten i. Baden	27.10.1915	Boesinghe	12	Landsturm	23.4.1915 Het Sas
Schuhmacher	Hugo	30.1.1893	Boostedt, Segeberg	30.9.18	Mercatel Fange	11	Unteroffizier	
Schuldt	Heinrich	7.7.1894	Ellerhoop, Pinneberg	1.11.1917	Thumeries	2	Musketier	28.9.18 Sailly-Cambrai
Schuler	Fridolin	4.8.1887	Stetten, Überlingen	19.6.1917	Messines	5	Unteroffizier	31.10.1917 Hulluch
Schülmann	Max	14.1.1896	Feyerland, Bromberg	16.9.1916 T	hiepval	5	Musketier	
Schult	Hans	16.4.1886	Altona	19.10.1914	Beveren-Hooglede	3	Reservist	Savnet, død ved dom
Schultheiß	Johannes	26.8.1897	Pausa, Plauen	1.10.18	Roeulx	8	Musketier	
Schultz	Albert	16.2.1893	Alt Kosenow, Anklam	15.9.1916	Thiepval, Somme	4	Musketier	28.9.18 Sailly-Cambrai
Schultz	Niels	26.11.1887	Stevelt, Hadersleben	4.8.18		2	Landsturm	
Schultz III	Ernst	16.12.1881	Rostock	21.8.1915	Luyghem	2	Landsturm	3.8.18 Dieux-Berquin
Schultze II	Johann	25.11.1896	Bremen	15.7.1916	Wytschaete	8	Musketier	
Schulz	Albert	28.3.1891	Kolmar i. Pr.	27.4.1916	St. Eloi	10	Musketier	
Schulz	Georg	16.4.1895	Stettin	14.6.1917	Messines	2	Musketier	
Schulz	Hans	17.7.1892	Breitenfeld, Lauenburg	14.6.1917	Messines	4	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Schulz	Heinrich	1.2.1894	Bremen	22.4.1915	Het Sas	8	Freiwilliger	
Schulz	Hermann	27.6.1887	Georgsburg, Samter	31.7.1917	Tenbrielen	3. M.G	Schütze	Savnet, død ved dom
Schulz	Karl	25.6.1889	Berlin	12.5.1915	Jonkershove	2	Reservist	
Schulz	Michel	30.9.1887	Kosuchen, Allenstein	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	9.5.1915 Het Sas
Schulz	Reinhold	12.12.1885	Danzig	10.4.1916	St. Eloi	6	Landsturm	
Schulz	Valentin	12.2.1890	Lenke, Rosenberg O.S.	7.6.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Musketier	
Schulz I	Emil	20.5.1893	Lubsdorf, Dt. Krone	26.6.1915	Pilkem Boesinghe	1	Gefreiter	
Schulz II	August	2.8.1880	Kublank, Greifenberg	26.6.1915	Pilkem Boesinghe	1	Gefreiter	
Schulz IV	Hermann	10.2.1892	Lindow, Ruppin	4.5.1915	Jonkershove	2	Musketier	3.5.1915 Het Sas
Schulze	Ernst	14.7.1879	Walle, Bremen	17.11.1914	Steenstraate	8	Wehrman	
Schulze	Friedrich	7.11.1878	Obr. Neuchand, Bremen	24.10.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	
Schulze	Heinrich	27.2.1896	Altenwerder, Harburg	14.9.18	Billy-Montigny	1. M.G	Schütze	
Schulze	Karl	6.5.1870,	Görsicker, Wesel	17.11.1914	Bonn	5	Hauptm a.D.	26.10.1914 Weidendreft
Schumacher	Johannes	30-11-1886	Flensburg	27-10-1914	Weidendreft	9	Wehrmann	
Schumacher I	Johann	27.2.1890	Heudorf, Osterholz	21.9.1916	Thiepval, Somme	12	Musketier	
Schumann	August	13.10.1882	Crefeld	22.4.1915	Het Sas	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Schumann	Friedrich	21.10.1892	Alt Kentzlin, Demmin	15.9.1916	Thiepval, Somme	12	Musketier	
Schumann	Kurt	20.1.1890	Gräfenhain, Ohrdruf	12.1.1917	Hulluch	2	Landsturm	
Schümann	August	18.5.1895	Friedenthal, Eutin	10.4.1916	St. Eloi	6	Musketier	
Schümann	Hermann	27.5.1888	Ellerbeck, Pinneberg			10	Musketier	
Schümann	Jürgen	17.10.1876	Elmshorn, Pinneberg	30.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Schünemann	Johann	11-01-1895	Flensburg	30-04-1916	Wytschaete	1	Freiwilliger	
Schurmann	Hubert	1.4.1880	Königshütte, Beuthen	1.8.18	Vieux-Berquin	9	Landsturm	
Schüßler	Karl	29.4.1886	Muckenthal, Mosbach	14.6.1917	Messines	2	Reservist	
Schuster	Johann	9.10.1897	Viernheim, Heppenheim	29.9.18	Sailly-Cambrai	3. M.G	Schütze	Savnet
Schütt	Diedrich	25.1.1876	Wentorf, Lauenburg	7.11.1914	Steenstraate	3	Wehrmann	
Schütt	Heinrich	5.3.1876	Altona	23.4.1915	Het Sas	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Schütt	Otto	14.12.1897	Rosenow, Malchin	14.6.1917	Messines	4	Musketier	
Schütt	Otto	11.9.1883	Stellingen, Pinneberg	14.5.1917	Bullecourt	5	Landsturm	
Schütte	Wilhelm	20.12.1888	Kl.-Bauerschaft, Herford	31.10.18	Waereghem	6	Gefreiter	savnet
Schütz	Hinrich	29.3.1881	Westerende, Norden	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Schwabe	Wilhelm	28.8.1887	Ottensen, Altona	8.7.1915	Pilkem-Boesinghe	4	Unteroffizier	
Schwad	Karl	26.8.1886	Ketsch, Schwetzingen	23.4.1915	Het Sas	12	Musketier	Savnet, død ved dom
Schwalm	Wilhelm	11.9.1894	Lüdenscheid	6.5.1916	Wytschaete	4	Musketier	
Schwarm	Richard	27.3.1888	Neudorf, Neustettin	22.4.1915	Het Sas	6	Erz-Reservist	Savnet, død ved dom
Schwarting	Hermann	11.8.1893	Ule-Lande, Kr. Oldenburg	4.3.18	Wahagnies	12	Musketier	1.3.18 Hulluch
Schwarz	Andreas	5.10.1885	Namsenbach, Oberpfalz	11.5.1915	Jonkershove	6	Landsturm	1.5.1915 Het Sas
Schwarz	Friedrich	22.11.1890	Gr. Lunow, Rostock	16.5.1915	Het Sas	9	Landsturm	
Schwarz	Friedrich	27.11.1898	Bremen	23.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	11	Musketier	
Schwarz	Karl	14.11.1878	Gehdau, Heiligenbeil	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	11	Wehrmann	
Schwarz	Wilhelm	10.1.1881	Kating, Eiderstedt	24.10.1914	Weidendresft	5	Gefreiter, Hornist	
Schwarze	Otto	10.5.?	Mittenwalde, Teltow	3.5.1915	Het Sas	2	Musketier	
Schwarze	Wilhelm	25.9.1877	Ottensen, Altona	24.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Schwede	Wilhelm	30.4.1889	Hamburg	23.4.1915	Het Sas	6	Reservist	
Schweitzer	Friedrich	2.11.1890	Güstrow	6.6.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Musketier	

Schwertfeger	Johannes	6.2.1887	Czernikau, Danziger Höhe	30.4.1916	Wytschaete	M.G	Schütze	
Schwetge	Friedrich	23.1.1895	Bremen	9.4.1916	St. Eloi	7	Musketier	
Sckerl	Fritz	21.4.1876	Schwiebus	19.10.1914	Beveren-Hooglede	3	Oblt. d. L	
Scriba	Karl	26.3.1878	Winnweiler, Rheinpfalz	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	11	Unteroffizier	
Seebaud	Wilhelm	1.3.1879	Teichlosen, Donnerberg	8.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Wehrmann	
Seehase	Heinrich	14.12.1892	Matzwitz, Plön	12.5.1915	Het Sas	11	Musketier	
Seemann	Adolf	7.6.1886	Heidgraben, Pinneberg	8.4.1916	St. Eloi	7	Musketier	
Seemann	Claus	24.4.1888	Bargstall, Rendsburg	5.7.1915	Pilkem Boesinghe	1	Gefreiter	
Seger	Franz	4.10.1889	Meßkirch, Konstanz	19.10.1914	Beveren-Hooglede	6	Reservist	
Seick	Franz	5.2.1876	Hamburg	28.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Seidel	Karl	6.5.1880	Vogelsgrün, Auerbach, Sa.	24.4.1915	Het Sas	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Seifert	Richard	8.3.1876	Auerbach, Zwickau	4.11.1914	Steenstraate	8	Wehrmann	
Seitzt	Hermann	5.5.1884	Cunzendorf, Sprottau	15.5.1915	Het Sas	6	Landsturm	Savnet, død ved dom
Selig	Karl	19.1.1890	Ehmkendorf, Rostock	12.5.1915	Het Sas	12	Landsturm	
Seligmann	Otto	11.10.1898	Essen	24.8.18	Lille	11	Musketier	1.8.18 Vieux-Berquin
Selk	Paul	4.11.1893	Vogelsang, Teschow i.M.	22.4.1915	Het Sas	9	Musketier	
Selk	Willi	29.1.1896	Gönnebek, Segeberg	2.4.18	Hulluch	5	Unteroffizier	
Sellingsloh	Johann	29.6.1877	Verden	4.11.1914	Steenstraate	8	Wehrmann	
Sellmer	Paul	27.1.1891	Hamburg	30.10.1914	Weidendreft	10	Reservist	
Semper	Franz	1.1.1897	Kargow, Waren	7.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	4	Musketier	
Sesselmann	Fritz	13.10.1898	Leubnitz, Crimmitschau	1.10.18	Mercatel, fange	12	Gefreiter	28.9.18 Sailly-Cambrai
Severin	Peter	4.3.1883	Süder-Dithmarschen	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	
Seyfarth	Alfred	19.2.1894	Ohrdruf, Gotha	24.4.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	
Siebel	Paul	13.11.1880	Bulmke, Gelsenkirchen	30.10.1914	Weidendreft	8	Vze-Feldwebel	
Siebert	Walter	7.9.1892	Leipzig	25.4.1915	Het Sas	11	Musketier	
Sieck	Walter	12.2.1878	Eckelsdorf, Lübeck	13.4.1915	Bixschoote	9	Wehrmann	
Siege	Heinrich	22.1.1894	Göhren, Eldena i. M.	22.4.1915	Het Sas	9	Musketier	
Siegmann	Wilhelm	27.12.1879	Heidelberg	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Gefreiter	
Sielaff	Eduard	1.6.1891	Freest, Lauenburg i. P.	18.5.18	Haisnes	12	Landsturm	
Siemens	Heinrich	14.10.1893	Bremen	25.1.1915	Houthulst	5	Musketier	16.1.1915 Bixschote
Siemens	Peter	6.5.1877	Ottensen, Altona	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	11	Gefreiter	
Sievers	Gustav	29.11.1896	Altona	16.3.1915	Bixschoote	10	Freiwilliger	
Sievers	Johann	13.4.1882	Vierden, Zeven	26.4.1915	Het Sas	5	Vze-Feldwebel	
Sievert	Otto	20.10.1877	Jürgenshagen, Doberan	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	9	Wehrmann	
Silberberg	Steffen	8.11.1879	Altona	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	Savnet
Silberg	Niels	29.4.1887	Bodsbüll, Tondern	13.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Simon	Max	9.10.1884	Görlitz	6.11.1914	Steenstraate	3	Wehrmann	
Simoneit	Julius	26.7.1893	Beinigkehmen, Pillkallen	17.4.18	Waghanies	6	Erz-Reservist	13.4.18 Hulluch
Simonsen	Peter	27.10.1896	Harrislee, Flensburg	22.12.1914	Bixschoote	4	Freiwilliger	
Sinn	Wilhelm	14.5.1881	Schluchtern, Eppingen	23.11.1915,	Boesinghe	4	Landsturm	
Sinow	Christoph	28.7.1888	Hamburg	24.10.1914,	Weidendreft	3	Unteroffizier	
Skambrath	Emil	21.10.1889	Kl. Pruskehnen, Insterburg	11.11.1914,	Steenstraate	1	Reservist	
Skau	Karl	23-02-1891	Flensburg	09-05-1915,	Het Sas	6	Feldwebel	
Skerath	Heinrich	1.4.1896	Memel	15.9.1916,	Thiepval Somme	10	Musketier	
Skroch	Josef	6.9.1892	Alt Schalkowitz, Oppeln	3.5.1915,	Het Sas	2	Musketier	
Slapinski	Peter	15.5.1885	Bromberg	9.5.1916,	Wytschaete	2	Landsturm	
Smets	Hubert	2.11.1889	Elmpt, Erkelenz	1.10.1917,	Zandvoorde-Hollebeke	12	Erz-Reservist	
Sobczak	Josef	11.3.1882	Grudszieletz, Pleschen	26.4.1915,	Het Sas	5	Wehrmann	
Sobieray	Adam	21.7.1895	Duisburg, Meiderich	21.7.1916,	Wytschaete	4	Freiwilliger	
Sodann	Arthur	25.7.1898	Leipzig-Schönefeld	2.10.18,	Aubigny au Bac	4	Musketier	
Söhl	Karsten	20.2.1890	Nindorf, a.O.	23.4.1915,	Het Sas	12	Reservist	
Sommer	Fritz	20.4.1896	Gr. Flottbek, Pinneberg	23.9.1917,	Zandvoorde-Hollebeke	11	Gefreiter	
Sommer	Heinrich	22.9.1884	Hamdorf, Rendsburg	26.4.1915,	Houthulst	9	Unteroffizier	22.4.1915 Het Sas
Sommer I	August	7.4.1876	Hamburg	23.4.1915,	Het Sas	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Sonnberg	Ernst	14.3.1879	Norder-Dithmarschen	15.11.1914,	Nachtegaal	3	Wehrmann	8.11.1914 Steenstraate
Sonnenschein	Hubert	10.9.1883	Mülheim a. Rh.	19.8.1917,	Zandvoorde-Hollebeke	3	Wehrmann	
Sönnichsen	Elias	21.8.1897	Osterby, Tondern	25.5.1916,	Wytschaete	1	Gefreiter	
Sonntag	Otto	15.1.1893	Hamburg	22.10.1917,	Audenarde	3	Musketier	4.10.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Sörensen	Jens	2.4.1895	Hammeleff, Hadersleben	22.4.1915,	Het Sas	6	Freiwilliger	Savnet
Spamer	Karl	9.3.1874	Gr. Ilsede, peine	22.4.1915,	Het Sas	Stab III.	Hptm. L	
Spang	Anton	24.8.1897	Saulgau, Ulm	28.9.18,	Sailly b. Cambrai	4	Musketier	
Spiegel	Theodor	29.8.1887	Kaltensundheim	28.8.18,	Evin-Malmaison	5	Landsturm	25.8.18 Billy-Montigny
Spierich	William	28.5.1897	Kiel	28.9.18,	Sailly-Cambrai	9	Musketier	
Spiering	Ludwig	20.6.1897	Ritterhude, Osterholz	2.7.18,	Vieux-Berquin	10	Musketier	
Spillmann	Fritz	8.5.1891	Bielefeld	6.11.18,	Bremen	12	Unteroffizier	Sygdom
Spreemann	Emil	12.11.1891	Wismar, Naugard	13.7.1915,	Kortekeer	11	Erz-Reservist	12.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Sprickelmann	Reinhard	13.9.1893	Bremen	25.4.1915,	Het Sas	3	Freiwilliger	
Stäcker	Johann	31.12.1878	Vollstedt, Rendsburg	20.9.1917,	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	
Staden	Ernst von	16.1.1878	Schnellen, Pinneberg	22.4.1915,	Het Sas	3	Gefreiter	
Staedt	Fritz	16.12.1893	Ahrensburg i. M.,	22.4.1915	Het Sas	9	Musketier	
Staffeldt	Heinrich	24.1.1879	Fürstensee, Neustrelitz	7.11.1917,	Hulluch	1	Wehrmann	
Stage	Wilhelm	24.8.1875	Dt. Wilmersdorf, Teltow	20.10.1914,	Staden	1	Wehrmann	
Stahmann	Heinrich	28.2.1889	Niendorf, Stade	8.6.1915,	Pilkem-Boesinghe	5	Musketier	
Stammer	Bernhard	10.9.1887	Lehe	7.7.1915,	Pilkem-Boesinghe	8	Freiwilliger	
Stammer	Bernhard	26.7.1888	Stawedder, Oldenburg	4.3.18,	Hulluch	1. M.G	Unteroffizier	
Stange	Fritz	28.7.1895	Stettin	24.12.1917,	Audenarde	9	Musketier	17.9.1917 b. Zandvoorde-
Stange	Wilhelm	21.4.1888	Brietzig, Pyritz	15.4.1915,	Bixschote	5	Musketier	
Stanze	Heinrich	20.2.1894	Linden, Hannover	22.4.1915,	Het Sas	8	Musketier	
Stargardt	Christian	2.1.1886	Schwerin	6.7.1915,	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Staudinger	Friedrich	26.3.1891	Dresden	21.6.1915,	Jonkershove	5	Landsturm	20.6.1915 Pilkem-Boesinghe
Stave	Hugo	18-08-1894	Flensburg	09-10-1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Vze-Feldwebel	
Stechel	Peter	27.2.1897	Hamburg	6.7.1917	Klytmolen	2	Gefreiter	
Steen	Bernhard	27-06-1878	Kopenhagen, Dänemark	27-10-1914	Weidendreft	9	Offz-St	
Steenbock	Hermann	1.12.1889	Ahrensburg, Stormarn	3.4.1916	Bousbecque	11	Reservist	1.4.1916 St. Eloi
Steenhoff	Gustav	15.3.1892	Oldenburg, i. Gr.	20.5.1915	Het Sas	7	Musketier	
Steffen	Konrad	15.1.1897	Tenze, Teterow	22.10.18	Deynze	9	Musketier	

Steffens	Karl	16.1.1893	Barlt, Süder-Dithmarschen	6.4.1916	St. Eloi	5	Leutnant d. R	
Stegemann	Gustav	4.5.1898	Süder-Dithmarschen	22.10.1917	Wahagnies	8	Musketier	
Stehr	Karl	19.5.1898	Breslau	29.9.18	Sailly-Cambrai	3. M.G	Schütze	Savnet
Stehrenberg	August	26.9.1897	Oberndorf, Neuhaus, Oste	3.10.18	Aubigny au Bac	MWK	Musketier	
Stein	Friedrich	22.7.1889	Mannheim	19.9.1916	Thiepval, Somme	10	Musketier	
Steinberg	Franz	7.9.1888	Lübtow, Pyritz	30.10.1914	Weidendreft	4	Reservist	
Steinberg	Gustav	23.12.1885	Czarnikau	30.10.1914	Weidendreft	3	Reservist	
Steinfurth	August	22.8.1884	Lassan, Greifswald	11.7.1915	Roulers	3	Reservist	6.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Steinhausen	Andreas	22.1.1893	Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet
Steinhäuser	Adolf	10.3.1897	Leppin, Waren	26.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3. M.G	Schütze	
Steinhäuser II	Wilhelm	6.3.1897	Rötz, Waren	6.12.1916	Zonnebeke	12	Musketier	
Steinkamp	Johann	8.4.1880	Dorum, Lehe	24.10.1914	Beveren	7	Wehrmann	19.10.1914 Beveren-Hooglede
Steinke	Gustav	7.12.1885	Königsberg i. Pr.	22.10.1914	Bixschoote, Kortekeer	4	Wehrmann	
Steinsatt	Heinrich	21.2.1891	Hamburg	20.10.1914	Beveren	6	Gefreiter	19.10.1914 Beveren-Hooglede
Stelgens	Ernst	15.4.1896	Mühlheim a. Ruhr	12.5.1915	Het Sas	12	Gefreiter	
Stelling	Friedrich	15.10.1884	Schölisch, Stade	21.5.1915	Het Sas	6	Landsturm	
Stelling II	Johann	24.10.1882	Wiersdorf, Zeven	12.11.1914	Halle a. S.	7	Wehrmann	30.10.1914 Weidendreft
Stelljes	Hermann	21.4.1888	Viehspecken, Osterholz	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	Savnet
Stelljes	Johann	17.11.1895	Sandhausen, Osterholz	10.4.1916	St. Eloi	6	Musketier	
Stellmacher	Ernst	4.5.1882	Brunkortlien, Stormarn	25.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Stemmler	Johann	4.6.1890	Zülpich, Eustkirchen	24.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	
Stender	Ernst	31.5.1896	Schipphorst, Bordesholm	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	
Stender	Johannes	21.7.1885	Kührsdorf, Plön	10.8.18	Zandvoorde-Hollebeke	2	Unteroffizier	
stengert	Emil	22.9.1896	Tempelburg, Neustettin	19.7.1916	Wytschaete	9	Musketier	
Sterken	Fritz	9.2.1896	Eickel, Gellenkirchen	4.12.1917	Hulluch	3. M.G	Schütze	
Stern	Albert	12.6.1889	Juchow, Neustettin	23.4.1915	Het Sas	12	Reservist	Savnet, død ved dom
Stick	Wilhelm	22.9.1898	Elmshorn, Pinneberg	21.9.1917	Kortryk	2. M.G	Schütze	20.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Stieger	Emil	5.3.1894	Lübz i. M.	26.5.1915	Het Sas	6	Musketier	
Stieghahn	August	24121884	Gr. Denkte, Wolfenbüttel	19.6.1915	Pilkem-Boesinghe	7	Musketier	
Stier	Heinrich	20.3.1877	Bärnau, Weiden, Bayern	2.5.1916	Wytschaete	5	Landsturm	
Stiewe	Ernst	10.11.1885	Gr. Massowitz, Bütow	15.7.1916	Wytschaete	7	Wehrmann	
Stockhowe	Ernst	18.10.1877	Niewede, Wittlage	21.12.18	Hildesheim	9	Wehrmann	8.1.18 Hulluch
Stoffers	Johann	16.10.1881	Hagen, Segeberg	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	
Stölck	Fritz	27.12.1895	Todesfelde, Segeberg	29.9.18	Sailly-Cambrai	3. M.G	Gefreiter	
Stoll	Heinrich	27.12.1888	Huckstorf, Rostock	8.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Unteroffizier	Savnet
Stolper	Max	14.2.1895	Canitz, Sachsen	22.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	
Stolten	Emil	25.12.1880	Gr. Niendorf, Segeberg	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	5	Gefreiter	
Stolz	August	5.10.1896	Alleckneiten, Niederung	28.6.1916	Wytschaete	6	Musketier	
Storch	Heinrich	11.12.1881	Rotenburg i. Hannover	9.11.1914	Houthulst	5	Wehrmann	
Storm	Wilhelm	18.8.1892	Fockbek, Rendsburg	11.7.18	Vieux Berquin	1	Vze-Feldwebel	
Storz	Alfons	1.8.1885	Mannheim	17.5.1915	Gent	4	Landsturm	24.4.1915 Het Sas
Strackerjan	Karl	12.2.1897	Hudermoor, Delemenhorst	15.9.1916	Thiepval, Somme	2	Gefreiter	
Straßenmeyer	Arno	18.4.1890	Frankenhain, Ohrdruf	18.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Gefreiter	
Strate	Heinrich	10.9.1898	Bielefeld	4.2.18	Leforest	7	Musketier	Ulykke
Straub	Karl	1.9.1877	Sinsheim, Baden	20.5.1915	Jonkershove	10	Vze-Feldwebel	16.5.1915 Het Sas
Streblow	Gustav	6.1.1883	Hintersee, Ückermünde	29.6.1916	Wytschaete	3	Reservist	
Strege	Hans	4.1.1890	Naugard	24.4.1915	Het Sas	3	Offz-St	
Streit	Max	10.9.1896	Kiel	16.9.1916	Thiepval, Somme	8	Musketier	
Strittmatter	Emil	10.3.1886	Dietlingen, Waldshut	20.8.1915	Luyghem	2	Ertz-Reservist	
Strohe	Gerhard	5.2.1894	Buxtehude, Jork	23.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet
Strohpagel	Heinrich	21.10.1878	Malchin i. M.	10.11.1914	Steenstraate	11	Wehrmann	
Stroink	Hans	9.2.1895	Wansbek, Hamburg	22.7.1915	Thourout	10	Freiwilliger	6.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Strüber	Karl	31.12.1882	Schönhagen, Brake	11.3.18	Wahagnies	5	Musketier	9.3.18 Hulluch
Struck	Hans	26.11.1884	Hamburg	7.4.1916	St. Eloi	10	Musketier	
Stucke	Erich	15.3.1889	Farge, Stade			10	Musketier	
Stucke	Wilhelm	30.11.1888	Essen	16.5.1915	Het Sas	9	Leutnant d. R	
Stücker	Ernst	7.11.1894	Wilster, Steinburg	1.2.1916	Boesinghe	3	Musketier	
Stuhr	Karl	26.11.1890	St. Margarethen, Steinburg	16.8.1916	Wytschaete	1	Reservist	
Stümer	Otto	12.9.1885	Königstädt, Ruppin	12.6.1917	Kortryk	2. M.G	Gefreiter	Sygdom
Sturm	Karl	17.10.1885	Einsdorf, Apolda	23.10.1914	Bixschoote-Draailbank	3	Reservist	
Stürwold	Johann	5.7.1880	Rostedt, Kiel	17.11.1914	Kassel	8	Wehrmann	25.10.1914 Weidendreft
Stut	Heinrich	2.4.1889	Hamburg	28.10.1914	Weidendreft	10	Reservist	
Stuthmann	Heinrich	30.1.1881	Bramel, Geestemünde	30.10.1914	Weidendreft	8	Gefreiter	
Stüven	Wilhelm	20.2.1884	Neuhaus a.d. Oste	26.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	
Stüwe	Heinrich	26.3.1879	Lübeck	5.11.1914	Steenstraate	11	Wehrmann	
Süberkrop	Heinrich	4.5.1891	Hamburg	10.11.1914	Steenstraate	6	Gefreiter	
Sudhaus	Siegfried	9.7.1863	Treptow a. R.	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	11	Oblt d. L	
Sühring	Ewald	20.4.1896	Sonnenberg, Ruppin	18.9.1916	Thiepval, Somme	10	Gefreiter	
Sündermann	Hermann	20.1.1895	Schülingen, Verden	21.10.1915	Roulers	2	Musketie	18.10.1915 Boesinghe
Susemihl	Max	2.2.1877	Hamburg	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	11	Vze-Feldwebel	
Sütterlin	Adolf	3.2.1898	Schliengen, Lörrach i. B.	24.5.1915	Het Sas	5	Musketier	
Swenson	Hermann	12.9.1886	Hütten, Rendsburg	6.12.1914	Stettin	1	Reservist	11.11.1914 Steenstraate
Syspritt	August	12.4.1889	Abbau Mellno, Schlochau	9.7.18	Tourcoing	1	Musketier	26.5.18 Haisnes
Szepankewicz	Felix	8.5.1890	Mixstadt, Schildberg	25.8.1917	Schwedt a. O.	3	Unteroffizier	5.8.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Szraida	Leo	7.9.1896	Wierzchucin, Bromberg	4.7.18	Sailly	1	Gefreiter	Sygdom
Szynky	Franz	29.3.1891	Alt Kobylin, Krotoschin	18.10.18	Thielt	7	Musketier	Savnet, død ved dom
Tädcke	Bernhard	22.12.1896	Stavenhagen	15.9.1916	Thiepval, Somme3		Musketier	
Tamke	Hermann	8.6.1883	Rotenburg i. Hannover	4.11.1914	Steenstraate	5	Wehrmann	
Tancre	Johannes	1.2.1885	Anklam	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	4	Vze-Feldwebel	
Tangemann	Bruno	17.12.1888	Heinsberg, Achim	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Tappe	August	11.2.1895	Geestemünde	19.3.1916	Wytschaete	4	Musketier	
Tauchert	Gustav	8.8.1890	Kl. Krichen, Lüben	11.5.1915	Het Sas	9	Landsturm	
Tauck	Gustav	26.10.1891	Hamburg	12.4.18	Hulluch	6	Reservist	
Techen	Wilhelm	26.5.1894	Schilde, West-Prignitz	31.10.18	Kruishouthem	3	Unteroffizier	
Tedsen	Gustav	4.2.1880	Tettens, Butjadingen	29.9.18	Sailly-Cambrai	6	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Tefel	Wilhelm	8.10.1886	Granada, Nicaragua	8.9.1915	Luyghem	Stab II	Offz-Stell	

Tegtmeier	Otto	25.7.1880	Hamburg	22.4.1915	Het Sas	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Teigeler	Walter	24.4.1896	Dortmund	26.4.1915	Het Sas	M.G	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Tesch	Otto	14.6.1898	Ahlbeck, Usedom	19.7.18	Vieux-Berquin	2. M.G	Schütze	
Teschmann	Hermann	14.11.1895	Hesserode, Nordhausen	21.7.1916	Wytschaete	M.G	Gefreiter	
Tessner	Otto	13.8.1897	Thurow, Neustettin	2.12.1917	Meurchin	6	Musketie	Ulykke
Teuchert	Oswald	24.12.1885	Lugau, Chemnitz	12.6.1917	Messines	1. M.G	Unteroffizier	
Tewes	Karl	15.11.1881	Campe, Stade	6.1.1917	Hamburg	7	Wehrmann	29.10.1914 Weidendreft
Thal	Berthold	12.10.1888	Hannover	21.3.18	Hulluch	7	San.-Sergeant	
Thaylen	Friederick	27.4.1889	London	31.10.1917	Hulluch	2	Ertz-Reservist	
Themer	Ludwig	9.1.1876	Ahrensböck, Oldenburg	22.4.1915	Het Sas	12	Wehrmann	
Thiede	Hans	23.7.1888	Vietmannsdorf, Templin	19.10.1914	Beveren-Hooglede	6	Offz-Stell	
Thiedecke	Paul	23.8.1895	Saarburg i. L.	9.10.1915	Boesinghe	8	Freiwilliger	
Thiele	Heinrich	31.7.1876	Ventschau, Bleckede	22.4.1915	Het Sas	8	Wehrmann	
Thiele	Karl	15.12.1881	Stackelitz, Zerbst	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Landsturm	Savnet, død ved dom
Thies	Friedrich	2.3.1878	Drakenburg, Nienburg	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	8	Wehrmann	
Thies	Hermann	27.10.1880	Kattentorn, Bremen	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Landsturm	
Thom	Gustav	13.8.1890	Gr. Dallenthin, Neustettin	5.5.1915	Het Sas	7	Musketier	
Thom felde	Anton	1.12.1889	Aschhorn, Kehdingen	16.5.1915	Het Sas	2	Landsturm	Savnet, død ved dom
Thomalla	Franz	21.7.1882	Noldau, Namslau	4.5.1916	Wytschaete	8	Wehrmann	
Thomann	Walter	24.7.1894	Hamburg	16.5.1915	Het Sas	4	Leutnant d. R	
Thomas I	Franz	2.9.1893	Ziegelrode, Sangerhausen	14.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Musketier	
Thomas II	Paul	22.11.1895	Ziegelrode, Sangerhausen	14.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Musketier	
Thomsen	Peter	20.9.1893	Gunneby, Schleswig	23.4.1915	Het Sas	5	Musketier	
Thomsen	Peter	11.8.1898	Hundsleben, Sonderburg	15.9.18	Mericourt	11	Musketier	
Thomsen III	Heinrich	30.9.1883	Norstedt, Husum	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	6	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Thomsen VI	Hermann	19.9.1888	Sünnerschau, Flensburg	22.4.1915	Het Sas	6	Gefreiter	
Thormählen	Hans	3.5.1888	Altona	16.5.1915	Het Sas	4	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Thrun	Georg	30.5.1898	Bromberg	14.7.18	St. Omer, fange	6	Musketier	12.7.18 Vieux-Berquin
Thumstädter	Albert	19.11.1879	Limbach i. Vogtl.	29.9.18	Sailly-Cambrai	6	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Thur	Anton	8.9.1876	Schmidtheim, Schleiden	20.9.1916	Thiepval, Somme	12	Gefreiter	
Thurmann	Walter	16.7.1887	Berlin	30.4.1916	Wytschaete	8	Unteroffizier	
Tibcken	Andreas	18.2.1898	Hersefeld, Stade	9.5.18	Haisnes	2	Musketier	Savnet
Tiedemann	Johann	20.2.1897	Langen, Lehe	12.7.18	Vieux-Berquin	6	Gefreiter	
Tiedemann	Johannes	26.8.1880	Hatze, Zeven	23.4.1915	Het Sas	7	Gefreiter	
Tiedemann	Nikolaus	14.1.1881	Brillit, Bremervörde	22.4.1915	Het Sas	8	Wehrmann	
Tiedemann	Peter	11.11.1890	Osterlügum, Apenrade	2.4.1915	Brüssel	9	Reservist	28.10.1914 Weidendreft
Tiemann	Johann	13.4.1881	Bremen	19.10.1914	Beveren, Hooglede	8	Wehrmann	
Tietje	Wilhelm	28.4.1888	Elbdeich, Kehdingen	19.10.194	Roulers	4	Reservist	
Tietjen	Gerhard	20.11.1883	Braunschweig	26.4.1915	Het Sas	9	Wehrmann	
Tietjen	Johann	15.9.1897	Osterholz-Scharmbeck	24.7.18	Bac St. Maur	3	Gefreiter	23.7.18 Vieux-Berquin
Tillack	Otto	17.12.1873	Frankfurt a.O.	5.11.1914	Steenstraate	7	Wehrmann	
Timcke	Wilhelm	25.6.1891	Hamburg	20.6.1915	Pilkem-Boesinghe	6	Reservist	
Timm	Hermann	27.9.1898	Hamburg	19.10.1914	Beveren-Hooglede	6	Reservist	
Timm	Johann	10.7.1879	Altona	29.4.1915	Het Sas	10	Wehrmann	
Timm	Louis	11.9.1878	Hamburg	26.4.1915	Het Sas	12	Wehrmann	
Timm II	Hermann	26.1.1891	Heede, Pinneberg	14.5.1916	Bousbecque	2	Gefreiter	9.5.1916 Wytschaete
Timmer	Stephan	11.5.1893	Paderborn	18.10.18	Thielt	11	Musketier	
Timmermann	Dietrich	8.12.1880	Kehdingen	4.11.1914	Steenstraate	8	Wehrmann	
Timmermann	Heinrich	19.1.1894	Warwisch, Hamburg	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Tinnemeyer	August	1.8.1893	Pr. Ströhen, Lübbecke	24.4.1915	Het Sas	3	Freiwilliger	
Tissler	Bernhard		Dirschau	19.10.1914	Beveren Hooglede	2	Reservist	
Titze	Richard	5.8.1882	Zindel, Brieg	31.10.1917	Hulluch	3	Erz-Reservist	
Tobias	Paul	19.10.1897	Münsterberg	18.10.18	Thielt	3. M.G	Schütze	
Tödt	August	24.3.1890	Hamburg	4.11.1914	Steenstraate	6	Gefr, Tambour	Savnet, død ved dom
Toll	August	23.3.1887	Altona	7.6.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Musketier	
Tönnes	Gustav	28.1.1898	Herdecke, Hagen i. W.	21.4.18	Hulluch	11	Musketier	
Torney	Richard	5.4.1890	Abbendorf, Westprignitz	24.10.1914	Weidendreft	7	Reservist	
Tornow	Wilhelm	30.1.1875	Gummin, Greifenberg i. P.	29.10.1914	Houthulst	11	Offizier-Stell	26.10.1914 Weidendreft
Träber	Oskar	10.7.1887	Leppersdorf, Radeberg	28.9.18	Sailly-Cambrai	11	Musketier	Savnet, død ved dom
Trampenau	Eduard Max	5.11.1891	Worienen, Pr. Eylau	17.11.1914	Steenstraate	2	Gefreiter	13.11.1914, Steenstraate
Trätow	Wilhelm	17.2.1890	Hamburg	27.10.1914	Houthulst	6	Gefreiter	26.10.1914 Weidendreft
Traub	Heinrich	11-04-1889	Flensburg	03-05-1915	Cortemarck	7	Musketier	25.4.1915 Het Sas
Triebeler	Willy	20.9.1887	Gr. Fredenwalde, Templin	23.5.1915	Het Sas	3	Reservist	
Triebs	Emil	8.2.1888	Greifenhagen	14.9.1916	Thiepval, Somme	4	Ersz-Reservist	
Trikowski	Hugo	30.7.1893	Peine	12.3.1915	Bixschoote	12	Gefreiter	
Troll	Karl	18.1.1881	Reinbek, Bergedorf	30.10.1914	Weidendreft	3	Vze-Feldwebel	
Trost	Heinrich	26.9.1878	Bremen	5.6.1916	Bousbecque	6	Landsturm	4.6.1916 Wytschaete
Trümper	Hinrich	7.4.1896	Habenhausen, Bremen	9.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	3. M.G	Schütze	
Tscheppe	Hermann	24.12.1877	Parchim i.M.	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Tüfversson	Heinrich	26.12.1888	Vaalermoor, Rendsburg	11.11.1914	Steenstraate	1	Reservist	
Tümler	Heinrich	31.10.1898	Halle, Hoya	17.10.18	Thielt	3. M.G	Schütze	
Turowski	Wilhelm	22.8.1896	Kiel	12.11.18	Rendsburg	2. M.G	Schütze	Sygdom
Uhland	Karl	4.6.1886	Lebbin, Usedom	14.9.1916	Thiepval, Somme	4	Erz-Reservist	
Ullrich	August	23.5.1879	Tscherbeny, Glatz	13.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	9	Landsturm	
Umlandt	Heinrich	7.7.1897	Balje, Kehdingen	23.10.18	Deynze	MWK	Musketier	
Umlauf	Martin	8.12.1894	Massow, Naugard	10.8.1916	Linselles	12	Musketier	26.7.1916 Wytschaete
Unterborn	Heinrich	20.8.1883	Altona	12.5.1916	Wytscgaete	10	Musketier	
Urban	Franz	11.1.1883	Hamburg	5.6.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Urban	Friedrich	13.1.1886	Audorf, Sensburg	30.10.1914	Asak Aschhoop	4	Offizier-Stell	28.10.1914 Weidendreft
Ussat	Franz	28.2.1882	Berlin	4.5.1915	Het Sas	2	Wehrmann	
Utz	Karl	4.7.1887	Leibertingen, Meßkirch	22.7.18	Vieux-Berquin	4	Krankenträger	
Vagt	Johannes	9.1.1892	St. Magnus, Osterholz	27.4.1915	Het Sas	6	Unteroffizier	
Vagts	Willi	28.10.1894	Stade, Hannover	14.9.1916	Thiepval, Somme	4	Musketier	
Vahlsing	Friedrich	4.5.1896	Bremen	1.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Gefreiter	
Väth	Friedrich	17.11.1889	Tauber-Bischofsheim	21.4.1916	St. Eloi	4	Gefreiter	
Verch	August	1.9.1885	Ückerhof, Pyritz	12.9.1915	Luyghem	8	Landsturm	

Vieregge	Friedrich	18.12.1886	Verden	20.7.1915	Jonkershove	10	Wehrmann	11.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Viets	Wilhelm	29.6.1884	Zeven	30.10.1914	Weidendreft	5	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Voges	Otto	28.10.1888	Hamburg	20.9.1916	Thiepval, Somme	M.G	Unteroffizier	
Vogt	Hans	22.10.1896	Hannover	22.4.1915	Het Sas	8	Freiwilliger	
Voigt	Karl	9.7.1879	Altona	11.7.18	Bac St. Maur	8	Musketier	9.7.18 Vieux-Berquin
Vokuhl	Gottfried	19.11.1891	Marienwalde, Schleswig	27.7.18	Vieux-Berquin	8	Sergeant	
Volkmann	Rudolf	29.1.1887	Glogau	9.11.1914	Steenstraate	10	Gefreiter	
Volland	Joseph	30.4.1879	Soest	29.10.1914	Weidendreft	8	Wehrmann	
Voller	Wilhelm	31.9.1885	Beckedorf, Blumenthal	31.10.18	Kruishouthem	3	Musketier	
Vollert	Karl	1.9.1897	Bütow, Köslin	20.10.1917	Hulluch	7	Musketier	
Vollmer	Ernst	4.10.1889	Gr. Flottbek, Pinneberg	2.7.1917	Kortryk	1	Unteroffizier	30.6.1917 Messines
Vollmer	Wilhelm	21.10.1895	Hamburg	18.3.18	Hulluch	9	Musketier	
Völtz	Max	17.8.1886	Lümzow, Neustettin	16.6.1915	Bethel, Bielefeld	6	Gefreiter	15.5.1915 Het Sas
Voß	Albert	10.8.1894	Kasnewitz, Rügen	22.4.1915	Het Sas	1	Musketier	Savnet, død ved dom
Voß	August	13.2.1881	Diekhof, Plön	9.5.18	Haisnes	3	Unteroffizier	
Voß	Ernst	19.7.1885	Norder-Dithmarschen	22.4.1915	Het Sas	2	Wehrmann	
Voß	Hans	26.5.1896	Neukirchen, Tondern	1.6.1917	Inchy en Artois	1	Leutnant d. L	
Voß II	Wilhelm	30.3.1894	Hamburg	25.4.1915	Het Sas	11	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Voßberg	Heinrich	7.3.1894	Usedom-Wollin	16.5.1915	Het Sas	9	Musketier	Savnet
Wacker	Rudolf	5.4.1878	Gr. flottbek, Pinneberg	14.3.1915	Halle a. S.	3	Wehrmann	25.10.1914 Weidendreft
Wadzinski	Albert	15.4.1888	Schlüsselmühle, Thorn	24.10.1914	Weidendreft	1	Reservist	
Wagner	Adolf	11.2.1888	Ottmachau, Oppeln	23.4.1915	Het Sas	12	Ersz-Reservist	Savnet
Wagner	Albert	29.4.1881	Volkmannsdorf, Neiße	2.11.1914	Weidendreft	7	Wehrmann	
Wagner	Johannes	18.6.1892	Eberdingen, Vaihingen	22.4.1915	Het Sas	10	Musketier	
Wagner	Karl	6.2.1889	Berghausen, Vurlach	15.9.1916	Thiepval, Somme	4	Reservist	
Wagner I	Claus	5.7.1889	Engelbrechtsche Steinburg	20.10.1914	Staden	1	Reservist	
Wagner I	Heinrich	7.2.1890	Hamburg	13.11.1914	Steenstraate	2	Reservist	
Wähling	Hermann	1.9.1883	Kaden, Segeberg	13.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	9	Landsturm	
Walbaum	August	30.4.1894	Bremen	26.4.1915	Het Sas	9	Freiwilliger	
Waldenspuhl	Karl	5.4.1885	Sigmaringen	14.9.1916	Thiepval, Somme	4	Unteroffizier	
Waldow	Robert	8.6.1885	Neustettin	14.5.1916	Wytschaete	11	Unteroffizier	
Waldvogel	Joseph	16.3.1890	Deisendorf, Überlingen	4.6.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Musketier	
Walk	Friedrich	21.6.1885	Heidelberg	6.4.1916	St. Eloi	10	Ertz-Reservist	
Wall	Wilhelm	14.5.1889	Greifenhagen	25.4.1915	Het Sas	7	Musketier	
Waller	Wilhelm	4.2.1878	S.-Dithmar.	22.4.1915	Het Sas	11	Unteroffizier	
Walter	Emil	6.9.1891	Brodden, Kolmar i. P.	21.5.1915	Houthulst	2	Musketier	20.5.1915 Het Sas
Wannenmacher	Johann	14.5.1886	Rangendingen, Hechingen	28.7.1915	Roulers	7	Wehrmann	9.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Warncke	Joachim	22.2.1877	Tangstedt, Pinneberg	25.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Warncke	Otto	16.2.1879	Gülzow, Lübeck	25.4.1915	Het Sas	10	Wehrmann	Savnet
Warnke	Hermann	16.4.1893	Arsten, Bremen	31.12.1917	Hulluch	8	Erz-Reservist	
Warnsholdt	Hans	23.1.1894	Husum	27.7.1915	Luyghem	5	Musketier	
Wartenberg	Franz		Meseberg, Osterburg	11.11.1914	Aachen	2	Reservist	5.11.1914 Steenstraaten
Waßmund	Hellmuth	19.6.1891	Remscheid, Düsseldorf	29.9.18	Sailly-Cambrai	12	Leutnant d. R	Savnet, død ved dom
Wattler	Paul	2.2.1887	Pöpelwitz, Breslau	4.11.1914	Steenstraate	2	Reservist	
Weber	Gustav	9.10.1888	Sodeiken, Gumbinnen	24.10.1914	Weidendreft	1	Reservist	
Weber	Heinrich	7.6.1892	Gehrden, Linden	26.4.1915	Het Sas	5	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Weber	Heinrich	13.10.1887	Radendorf, Stormarn	16.8.1916	Wytschaete	6	Landsturm	
Weber	Karl	10.9.1884	Ziegelhausen, Heidelberg			10	Erz-Reservist	
Weber	Ludwig	15.2.1886	Heidelberg	10.5.18	Carvin	2	Erz-Reservist	9.5.18 Haisnes
Weber II	Paul	30.4.1881	Gadebusch i. M.	13.6.1916	Tourcoing	M.G	Schütze	13.6.1916 Wytschaete
Wedel	Heinrich	11.11.1890	Reimershagen, Güstrow	8.10.1915	Houthulst	10	Musketier	7.10.1915 Boesinghe
Wedemeyer	Eduard	29.12.1894	Hamburg	20.5.1915	Houthulst	3	Musketier	25.4.1915 Het Sas
Wegener	Otto	6.1.1888	Rendsburg	1.11.1915	Vyfwegen	4	Gefreiter	31.10.1915 Boesinghe
Wegner	Emil	22.8.1889	Greifenberg i. P.	8.10.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Erz-Reservist	
Wegner	Max	17.12.1891	Anklam	12.5.1915	Het Sas	12	Landsturm	Savnet, død ved dom
Wehnelt	Wilhelm	2.2.1888	Kabel, Fraustadt	24.10.1914	Weidendreft	4	Reservist	
Weick	Adam	22.10.1887	Plankstadt,	25.4.1915	Het Sas	3	Landsturm	
Weidemeyer	Willy	4.11.1878	Bremen	11.11.1914	Steenstraate	11	Vze-Feldwebel	
Weidig	Lorenz	12.5.1897	Merzig	26.4.1915	Het Sas	M.G	Gefreiter	Savnet
Weidt	Karl	5.11.1895	Kellinghusen	15.7.1916	Wytschaete	5	Musketier	
Weihmüller	Emanuel	15.3.1877	Süder-Dithmarschen	30.10.1914	Roulers	7	Gefreiter	27.10.1914 Weidendreft
Weiland	Karl	31.3.1877	Herzog-Oldenburg	30.10.1914	Weidendreft	3	Wehrmann	
Weiland	Wilhelm	5.8.1887	Stetten, Lörrach			8	Landsturm	
Weimar	Hermann	11.1.1893	Bebra, Sonderhausen	12.7.18	Vieux-Berquin	6	Musketier	
Weimer	Karl	9.8.1893	Hergenstadt, Adelsdorf	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	Savnet, død ved dom
Weinke	Karl	17.5.1891	Glumen, Flatow	23.10.18	Deynze	7	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Weinzettel	Josef	21.10.1896	Rogau, Oppeln	28.9.18	Sailly-Cambrai	9	Musketier	
Weisenrieder	Otto	9.11.1889	Freiburg i. B.			10	Musketier	
Weiß	Christian	22.7.1891	Bremen	16.11.1915	Houthulst	12	Musketier	22.10.1915 Boesinghe
Weißhaar	Johann	27.9.1893	Rohrbach, Triberg	7.7.1915	Pilkem-Boesinghe	2	Reservist	
Wellbrock gen. Brockmann	Hinrich	9.5.1885	Düring, Geestemünde	20.6.1916	Bousbecque	1	Landsturm	1.6.1916 Wytschaete
Wellnitz	Gustav	9.3.1896	Falkenwalde, Saatzig	5.6.1915	Wytschaete	12	Musketier	
Welskopf	Karl	6.5.1897	Borstel, Jork	12.7.18	Bac St. Maur	3. M.G	Schütze	6.7.18 Vieux-Berquin
Welz	Johann	22.6.1897	Bocholt, Borken i. W.	13.7.18	Vieux-Berquin	10	Musketier	
Welzel	Paul	4.1.1894	Waldenburg	2.4.18	Hulluch	2. M.G	Schütze	
Wenck	Heinrich	18.8.1890	Borstorf, Lauenburg	22.4.1915	Het Sas	5	Musketier	
Wenck	Hermann	7.10.1898	Sande, Stormarn	3.6.18	Haisnes	3	Musketier	
Wendel	Alfred	22.11.1896	Dändorf, Ribnitz	15.9.1916	Thiepval, Somme	9	Musketier	
Wendel	Ernst	25.1.1888	Drönnewitz, Grimmen	18.10.18	Thielt	7	Unteroffizier	
Wendele	August	22.2.1896	Schwastorf, Waren	24.10.18	Quatrecht	8	Musketier	23.10.18 Deynze
Wendelken	Friedrich	4.9.1893	Axstedt, Geestemünde	29.9.18	Sailly b. Cambrai	4	Musketier	
Wendt	Friedrich	8.10.1888	Sandhausen, Delmenhorst	23.10.1914	Bixschoote-Draalbank	3	Unteroffzier	
Wendt	Paul	2.1.1895	Kolberg	11.6.1915	Jonkershove	1	Freiwilliger	9.6.1915 Pilkem Boesinghe
Wendt	Wilhelm	2.9.1894	Preetz, Plön	4.5.1915	Het Sas	3	Musketier	
Wendt I	Otto	30.6.1895	Greifenberg i. Pom.	16.9.1916	Thiepval, Somme	1	Musketier	

Wengerek	Josef	18.7.1885	Boncz, Czarnikau	4.6.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Wenske	Otto	4.2.1893	Sallewen, Osterode O.Pr.	13.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	10	Musketier	
Wentzel	Emil	4.9.1889	Püttelkow, Hagenow	19.7.1915	Pilkem-Boesinghe	5	Landsturm	
Wenzel	Kurt	2.3.1892	Königsberg	16.5.1915	Het Sas	9	Landsturm	
Werhan	Wilhelm	21.3.1897	Stolzenau	26.4.1915	Het Sas	5	Gefreiter	
Werstedt	Walter	27.1.1897	Hildesheim	22.4.1915	Het Sas	5	Musketier	
Werthel	August	29.33.1886	Schweinfurt	8.6.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Wesch	Willy	14.4.1897	Buxtehude, Stade	15.9.1916	Thiepval, Somme	8	Musketier	
Weseloh	Hinrich	24.7.1886	Rotenburg i. Hannover	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Musketier	
Westberg	Karl Gustav	17.2.1897	Hamburg	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	2. M.G	Unteroffizier	
Westphal	Friedrich	1.4.1890	Bremen	3.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	2. M.G	Schütze	
Wetzel	Karl	13.1.1890	Braunsforth, Saatzig	12.3.18	Hulluch	8	Gefreiter	
Wetzel	Otto	2.3.1885	Sorenbohm, Köslin	7.7.1915	Jonkershove	2	Wehrmann	6.7.1915 Pilkem Boesinghe
Wetzel	Otto	18.11.1894	Zauch-Belzig	17.5.1915	Het Sas	5	Musketier	
Wetzel	Otto	29.8.1895	Gr. Möllen, Köslin	10.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Musketier	
Wetzel	Walter	2.5.1894	Stettin	17.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	8	Gefreiter	
Wetzorke	Hermann	1.7.1889	Streblitzko, Militsch	19.11.1915	Boesinghe	5	Reservist	
Weyer	Willi	16.12.1891	Gellin, Neustettin	16.9.1916	Thiepval, Somme	1	Musketier	
Wichmann	Georg	24.3.1898	Altona	29.9.18	Sailly-Cambrai	3. M.G	Schütze	Savnet, død ved dom
Wichmann	Paul	5.6.1876	Schwerin	29.9.18	Sailly-Cambrai	6	Sergeant	
Widdel	Karl	15.4.1895	Egestorf, Linden	1.5.1915	Houthulst	9	Freiwilliger	22.4.1915. Het Sas
Wiechmann	Johann	29.3.1879	Dingstede, Oldenburg	19.10.1914	Beveren, Hooglede	8	Wehrmann	
Wieck	Hugo	18.4.1884	Rostock	2.4.18	Hulluch	5	Landsturm	
Wiedemann	Heinrich	10.8.1883	Altona			10	Musketier	
Wiedemer	Joseph	25.5.1895	Urloffen, Offenburg	29.9.18	Sailly, Cambrai	1	Musketier	Savnet
Wiegand	Hans	18.7.1881	Itzehoe, Steinburg	19.10.1914	Beveren Hooglede	2	Offizier-Stell	
Wiegers	Christian	12.4.1882	Ottensen, Stade	30.10.1914	Weidendreft	11	Wehrmann	
Wieggers	Detlef	31.12.1894	Winnert, Husum	5.7.1916	Wytschaete	9	Musketier	
Wieler	Hermann	19.6.1893	Horn, Bremen	17.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Gefreiter	
Wiese	Anton	30.1.1884	Prossen, Kolmar i. P.	16.9.1916	Thiepval, Somme	1	Musketier	
Wiese	Hans	7.6.1881	Lübeck	16.5.1915	Het Sas	11	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Wiese	Karl	26.3.1885	Antonienhof, Kolmar i. P.	12.5.1915	Het Sas	12	Landsturm	
Wiese	Kurt	29.6.1896	Stendal	10.12.1914	Bixschoote FBP	8	Musketier	9.12.1914 Bixschoote
Wiese III	Hans	22.5.1883	Altona	18.5.1915	Het Sas	8	Landsturm	
Wiesenmüller	Karl	19.11.1895	Heiligenstadt	5.5.1916	Bousbecque	6	Musketier	3.5.1916 Wytschaete
Wieting	August	1.12.1896	Petershagen, Greifswald	29.9.18	Sailly, Cambrai	1	Unteroffizier	
Wigger	Hermann	21.9.1884	Meckl. Schwerin	6.7.1915	Pilkem-Boesinghe	10	Musketier	
Wilckens	Ernst	4.5.1892	Ahrenswohlde, Stade	14.7.1916	Wytschaete	MWK	Unteroffizier	
Wildens	Hans	20.2.1888	Zernsdorf, Teltow	26.4.1915	Het Sas	5	Musketier	
Wildfang	Konstantin	8.8.1887	Lübtheen, Hagenow	15.9.1916	Thiepval, Somme	11	Unteroffizier	
Wilke	August	24.8.1883	Vielank, Ludwigslust	28.9.18	Sailly-Cambrai	8	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Wilke	Karl	17.8.1892	Berlin-Neuköln	31.10.18	Kruishouthem	MWK	Musketier	
Wilken	Wilhelm	9.9.1890	Altona	5.10.1915	Somme-Py		Leutnant d. R	Faldt ved I.R. 74
Wilkens II	Martin	24.1.1889	Ahrensmoor, Stade	15.7.1915	Pilkem-Boesinghe	3	Musketier	
Willenbrock	Johann	4.5.1882	Rotenburg i. Hannover	>13.11.1914	Steenstraate	5	Wehrmann	
Willert	Wilhelm	15.3.1897	Meckl.-Schwerin	25.5.1917	Inchy en Artois	12	Musketier	
Willke	Karl	13.7.1881	Rosenberg, Varel	1.11.1914	Jonkershove	5	Wehrmann	30.10.1914 Weidendreft
Wils	August	21.4.1885	Altona	25.10.1915	Boesinghe	2	Unteroffizier	
Windels	Friedrich	23.5.1889	Bremen	26.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	Savnet, død ved dom
Winkelmann	Hermann	15.4.1878	Walle, Bremen	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	7	Wehrmann	
Winkelmann	Johannes	27.7.1893	Büdelsdorf, Rendsburg	21.12.1916	Zonnebeke	7	Musketier	
Winkelmann	Richard	30.8.1885	Graßwitz, Münsterberg	9.11.1914	Steenstraate	10	Wehrmann	
Winter	Alfred	9.11.1893	Dombrowko, Mogilno	26.4.1915	Het Sas	5	Gefreiter	
Winter	Heinrich	22.7.1883	Hammaher Moor, Stade	3.11.1914	Jonkershove	4	Wehrmann	30.10.1914 Weidendreft
Winter	Heinrich	28.3.1884	Wieck, Franzburg	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	8	Wehrmann	
Winter	Hermann	18.9.1889	Schweinitz, Jerichow	20.7.1915	Roulers	6	Landsturm	17.7.1915 Pilkem-Boesinghe
Winter	Matthes	2.5.1886	Hannover	10.4.1916	St. Eloi	6	Landsturm	
Winter II	Hubert	21.7.1898	Laggenbeck, Tecklenburg	17.11.1917	Hulluch	4	Musketier	
Winterhalter	Jakob	16.7.1879	Buchheim, Freiburg i. B.	26.6.1915	Pilkem Boesinghe	1	Gefreiter	
Wischhusen	Bernhard	18.4.1889	Niedenburg	4.4.1916	Bousbecque	11	Musketier	1.4.1916 St. Eloi
Wisniewski	Joseph	23.12.1893	Trzemzal, Mogilno	22.4.1915	Het Sas	6	Musketier	
Wisniewsky	Boleslaus	31.8.1891	Thorn	16.5.1915	Het Sas	8	Freiwilliger	
Witt	ugust	7.7.1890	Kehdingen	7.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Musketier	
Witt	Johann	2.1.1881	Kehdingen	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	12	Gefreiter	
Witt	Johannes	13.11.1897	Kehdingen	28.9.18	Sailly-Cambrai	7	Musketier	Savnet
Witt	Nikolaus	18.7.1888	Vaalermoor, Rendsburg	27.4.1915	Handzaeme	2	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Witt I	Johann	2.9.1895	Neuland, Kehdingen	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	18.6.1917 Messines
Wittbold	Wilhelm	23.2.1885	Hamburg	28.9.18	Sailly-Cambrai	1. M.G	Offizier-Stell	Savnet, død ved dom
Witte	Georg	26.9.1897	Altona	10.7.1917	Mont d‘ Halluin	7	Musketier	
Witte	Heinrich	10.6.1885	Horstedt, Braunschweig	26.4.1915	Het Sas	5	Gefreiter	
Witte	Hermann	26.2.1876	Nachlin, Prenzlau	27.10.1914	Weidendreft	11	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Wittenberg	Karl	8.12.1884	Hamburg	24.10.1914	Bevern	3	Gefreiter	19.10.1914 Beveren-Hooglede
Wittesch	Paul	7.7.1896	Berlin	13.4.1915	Bixschoote	9	Freiwilliger	
Wittrin	Friedrich	15.9.1895	Linden, Hannover	22.4.1915	Het Sas	8	Freiwilliger	
Wittschen	Hinrich	22.11.1881	Holte, Geestemünde	14.11.1916	Westende-Dorf	7	Wehrmann	
Wittstruck	Franz	11.6.1894	Hamburg	17.8.1916	Wytschaete	7	Musketier	
Wöbse	Hermann	5.12.1889	Tarmstedt, Zeven	11.4.1917	Gulleghem	2	Musketier	4.3.1917 Zonnebeke
Woelke	Erich	8.1.1885	Schönbeck, Berent	1.6.1915	Wandsbek-Barmbeck	4	Ertz-Reservist	16.5.1915 Het Sas
Wohlers	Heinrich	4.8.1879	Hastedt, Bremen	22.4.1915	Het Sas	9	Gefreiter	Savnet
Wohlert	Friedrich	26.12.1891	Högsdorf, Plön	5.10.18	Etaples - fange	4	Sergeant	29.9.18 Sailly b. Cambrai
Wohlgemuth	Willi	21.3.1894	Thorn	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Unteroffizier	
Wöhlke	Wilhelm	9.2.1881	Noer, Eckernförde	11.11.1914	Weidendreft	12	Wehrmann	
Wöhrle	Johannes	30.12.1882	Bockighofen, Ehingen	28.9.1917	Wevelghem	12	Unteroffizier	27.9.1917 Zandvoorde-Hollebeke
Wolf II	Georg	1.10.1890	Eichhof, Crailsheim	19.5.1915	Het Sas	1	Musketier	
Wolff	Friedrich Karl	18.11.1883	Gut Rogainen, Goldap	16.5.1915	Het Sas	11	Musketier	Savnet, død ved dom
Wolff	Otto	27.7.1880	Pawlowitzke, Cosel	5.7.1915	Pilkem-Boesinghe	12	Unteroffizier	

Wolgast	Wilhelm	17.10.1880	Neu Jabel, Dömitz	6.10.1915	Boesinghe	12	Landsturm	
Wolgien	Ernst	14.9.1882	Goldap	26.4.1915	Het Sas	1	Vze-Feldwebel	
Woller	Hans	21.12.1890	Lensin, Greifenberg i. P.	18.9.1916	Thiepval, Somme	12	Musketier	
Wollesen	Wilhelm	6.6.1896	Tolk, Schleswig	24.3.18	Tournal	12	Musketier	21.3.18 Hulluch
Wollmann	Friedrich	8.11.1899	Mühlhofen, Überlingen	31.5.1919	Straße Don-Lille	1. M.G	Schütze	31.10.18 Kruishouthem - fange
Wollny	August	12.8.1883	Kreuzburg O.S.	31.10.1917	Hulluch	2	Landsturm	Savnet, død ved dom
Wolpmann	Oskar	3.6.1890	Bockwinkel, Bremen	26.5.1915	Het Sas	4	Musketier	
Wolter	August	14.9.1887	Sulingen	28.10.1914	Weidendreft	10	Wehrmann	
Wolter	Heinrich	25.2.1891	Lasbeck, Regenwalde	16.5.1915	Het Sas	2	Gefreiter	
Wolter	Hellmuth	13.6.1891	Königsberg i. Pr.	16.9.1916	Thiepval, Somme	9	Landsturm	
Wolter	Karl	25.8.1895	Neubrandenburg	28.9.18	Sailly-Cambrai	3. M.G	Schütze	
Wolter II	Hermann	30.9.1880	Altona	27.4.1915	Handzaeme	2	Wehrmann	
Wolters	Paul	29.12.1894	Reinfeld, Stormarn	27.4.1915	Het Sas	1	Freiwilliger	
Wöltjen	Johann	28.11.1897	Meinertshausen, Osterholz	4.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	12	Musketier	
Wörner	Hermann	23.6.1876	Burg a. Fehmarn	26.4.1915	Het Sas	5	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Wosniak	Ignatz	16.6.1895	Jakobsdorf, Witkowo	27.6.1916	Wytschaete	7	Musketier	
Wozniak	Otto	30.11.1895	Brädikow, Rathenow	4.3.1915	Bixschoote	12	Freiwilliger	
Wrede	Hermann	9.4.1895	Güstrow	24.7.18	Vieux-Berquin	11	Gefreiter	
Wriedt	Christian	1.8.1891	Kiel	28.6.1915	Pilkem-Boesinghe	8	Musketier	
Wriedt	Otto	6.11.1891	Moorbrook, Bordesholm	20.10.1914	Staden	1	Reservist	
Wülbers	Alexander	1.12.1898	Bremen	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	2. M.G	Schütze	
Wulf	Walter	13.1.1894	Karow, Wismar	16.5.1915	Het Sas	7	Musketier	
Wulff	Fritz	15.12.1895	Bremen	22.4.1915	Het Sas	8	Freiwilliger	
Wulff	Heinrich	18.10.1894	Tribsees, Grimmen	23.4.1915	Het Sas	12	Musketier	Savnet
Wulff	Markus	20.2.1893	Wapelfeld, Rendsburg	29.7.18	Vieux-Berquin	1. M.G	Gefreiter	
Wulkow	Felix	14.12.1886	Berlin-Rummelsburg	18.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	5	Reservist	
Wurr	Johannes	5.1.1880	Renzel, Pinneberg	1.11.1914	Jonkershove	5	Wehrmann	26.10.1914 Weidendreft
Würtenberger	Franz	15.12.1886	Küßnach, Waldshut	7.9.1915	Houthulst	2	Ertz-Reservist	21.8.1914 Luyghem
Wurthmann	August	31.5.1877	Altona	23.10.1914	Bixschoote-Draaibank	11	Wehrmann	Savnet
Wüstenberg	Wilhelm	16.10.1895	Stade	8.4.1916	St. Eloi	7	Musketier	
Yorszeko	Iwan			4.6.1915	Tilsit	8	Musketier	Sygdom
Zabel	Jonny	31.1.1873	Altona	25.4.1915	Het Sas	10	Gefreiter	Savnet, død ved dom
Zacher	Karl	7.7.1879	Oberneuland, Bremen	23.4.1915	Het Sas	12	Freiwilliger	
Zachow	Hans	1.5.1895	Berlin	28.10.18	Waereghem	1. M.G	Gefreiter	
Zachrau	Gustav	6.2.1890	Fischhausen O.-Pr.	22.10.1914	Bixschoote-Kortekeer	3	Reservist	savnet
Zadowski	Stefan	1.8.1895	Bischofssee, Gnesen	14.5.1917	Bullecourt	8	Musketier	
Zander I	Waldemar	18.4.1883	Altona	16.9.1916	Thiepval, Somme	1	Musketier	
Zander II	Karl	27.3.1884	Ludwigslust i. M.	16.9.1916	Cambrai	1	Musketier	14.9.1916 Thiepval, Somme
Zanner	Bruno	3.7.1896	Wippra, Mansfeld	31.10.18	Kruishouthem	MWK	Gefreiter	
Zaporowski	Vinzent	7.6.1896	Grzybowo, Witkowo	10.1.1917	Zonnebeke	9	Musketier	
Zauzig	Hermann	20.3.1888	Goddin, Malchin	21.8.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Gefreiter	
Zechow	Erich	3.12.1892	Schneidemühl	16.9.1916	Thiepval, Somme	2	Reservist	
Zelk	Ernst	7.12.1897	Wismar	20.5.1915	Het Sas	12	Gefreiter	
Zell	Hermann	8.1.1888	Schönau, Schlochau	16.5.1915	Het Sas	2	Unteroffizier	Savnet, død ved dom
Zeller	Erhard	24.10.1890	Sigmaringen	6.10.18	Singen	5	Landsturm	19.7.18 Vieux-Berquin
Zick	Reinhold	15.9.1896	Flackenheide, Neustettin	3.6.19118	Haisnes	4	Musketier	
Zielezinski	Johann	23.11.1879	Sulmierzyce, Adelnau	14.2.1915	Vernon, Eure	8	Wehrmann	22.10.1914 Bixschoote fange
Zielinski	Josef	8.3.1896	Hohensalza	17.9.1916	Thiepval, Somme	8	Musketier	
Zietlow	Karl	25.10.1883	Klötz, Kammin	28.5.1915	Het Sas	6	Landsturm	
Zimek	Adolf	8.7.1890	Niederlubie, Gleiwitz	1.6.18	Hulluch	6	Musketier	forulykket
Zimmermann	Franz	20.3.1886	Mixeln, Gumbinnen	2.5.1915	Het Sas	1	Wehrmann	
Zinnert	Paul	14.12.1889	Gablenz, Kottbus	20.9.1917	Zandvoorde-Hollebeke	7	Musketier	
Zipfler	Ernst	30.6.1883	Konstanz	13.11.1914	Steenstraate	2	Wehrmann	Savnet, død ved dom
Zögall	Paul	16.81890	St. Gallen, Schweiz	10.5.18	Carvin	2	Landsturm	9.5.18 Haisnes
Zoller	Anton	13.6.1896	Konstanz	6.7.1915	Pilkem Boesinghe	2	Vze-Feldwebel	
Zschernack	August	22.4.1886	Darmstadt	18.7.1916	Wytschaete	2	Landsturm	
Zug	Karl	13.7.1887	Angermünde	27.6.1915	Pilkem Boesinghe	1	Reservist	
Zühlke	Karl	28.12.1889	Berlin	22.2.1915	Bixschoote	4	Erz-Reservist	
Zumbroich	Nikolaus	16.6.1886	M.-Gladbach	27.4.1915	Handzaeme	2	Reservist	Savnet, død ved dom
Zupp	Paul	3.7.1889	Tietzow, Belgrad	6.7.1915	Pilkem Boesinghe	1	Ertz-Reservist	